KIERSTEN WHITE

ACUM MĂ ÎNALT

LEDA :DGE

Colecţie coordonată de
SHAUKI AL-GAREEB

KIERSTEN WHITE

ACUM MA ÎNALT

J

Traducere din limba engleză de
OFELIA AL-GAREEB

CORINT
BOOKS

-2018-

Această lucrare este b operă de ficţiune. Toate întâmplările şi

dialogurile, precum şi toate personajele, cu excepţia unor bine-cunoscute figuri istorice şi publice, sunt creaţii ale imaginaţiei autoarei şi trebuie privite ca atare. Acolo unde apar personaje istorice sau publice reale, situaţiile, întâmplările şi dialogurile legate de aceste personaje sunt bazate pe ficţiune şi nu urmăresc să descrie evenimente reale sau să schimbe natura ficţională a cărţii. în toate celelalte privinţe, orice asemănare cu persoane în viaţă sau decedate este pur întâmplătoare.

Redactare: Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată: Cristina Gvinda
Ilustraţie copertă: © 2017 by Sam Weber
Design hartă: © 2017 by Isaac Stewart

Kiersten White, *The Conquerors series: Now I Rise* Copyright © 2017 by Kiersten Brazier All rights reserved.

Toate drepturile asupra ediţiei în limba română aparţin GRUPULUI EDITORIAL CORINT.
LEDA EDGE este marcă înregistrată.

ISBN 978-606-793-365-9

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
WHITE, KIERSTEN
Saga Cuceritorului / Kiersten White ; trad, din 1b. engleză de Ofelia Al-Gareeb. - Bucureşti: Corint Books, 2017-
3 vol.
ISBN 978-606-793-111-2
Partea 2 : Acum mă înalţ. - 2018. - ISBN 978-606-793-365-9

I. Al Gareeb, Ofelia (trad.)

821.111

Pentru Christina, care nu va avea niciodată timp să citească această carte, dar care mi-a oferit darul timpului pentru a o scrie

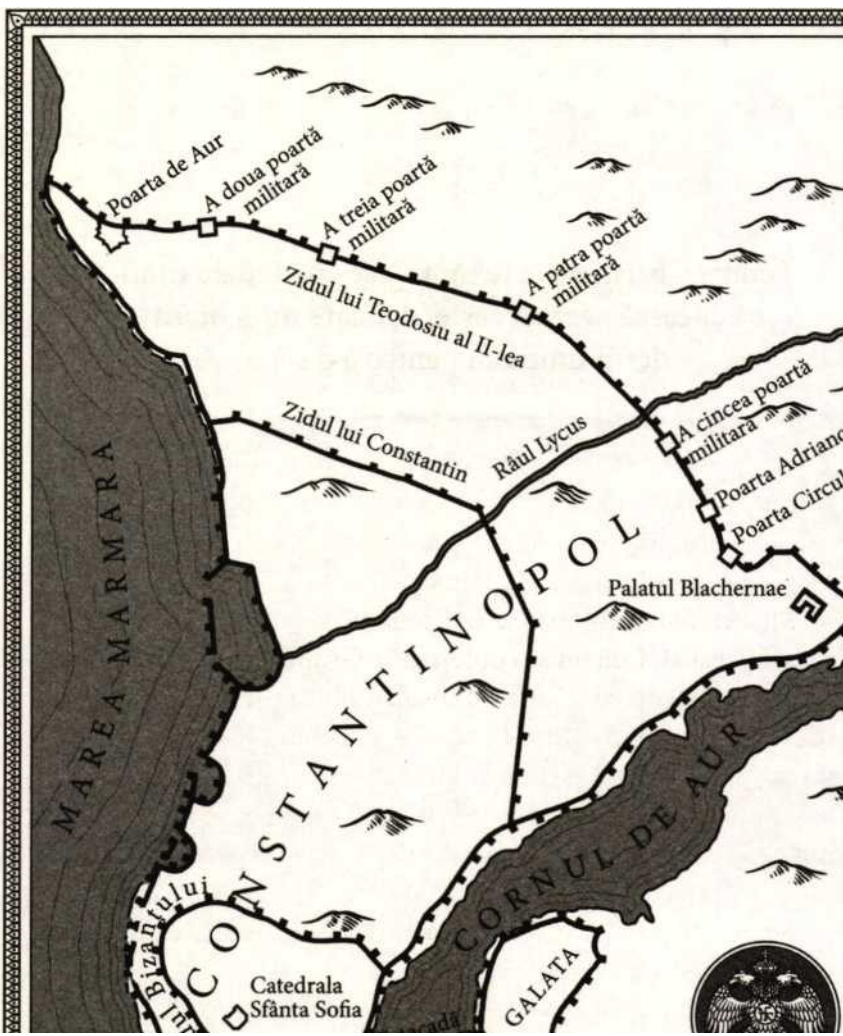
Poarta de Aur
A doua poartă militară
A treia poartă militară
A patra poartă militară
Zidul lui Teodosiu al II-lea
Zidul lui Constantin
Râul Lycus
A cincea poartă militară
Poarta Adrianc
Poarta Circul
Palatul Blachernae
MAREA MARMARA
CONSTANTINOPOL
CORNUL DE AUR
GALATA
Catedrala Sfânta Sofia

Ianuarie 1453

IADUL ERA O PETRECERE.

Cel puţin, Radu era foarte sigur că, oricum ar fi fost iadul, semăna negreşit cu această petrecere.

Muzica plutea asemenea parfumului în văzduh, destul cât să îndulcească, însă nu să copleşească. Grupurile de muzicieni erau împrăştiate pe cuprinsul insulei; puteau fi zăriţi printre plantele care supravieţuiseră lunilor de iarnă. Cu toate că felul principal avea să sosească mai târziu, servitori îmbrăcaţi în albastru pluteau printre oameni cu tăvi în formă de frunze de nufăr pline cu mâncare. De jur împrejurul insulei curgea tihnit râul Tundja.

Oricum fusese Murad - răposatul tată al lui Mehmed şi binefăcătorul de odinioară al lui Radu -, nu se zgârcise în privinţa luxului. Complexul care găzduia haremul pe care îl construise pe insulă nu mai fusese folosit de la moartea sa, însă nu-şi pierduse strălucirea. Pietrele sculptate din ziduri promiteau lux şi tihnă. Fântânile susurau în veselă tovărăşie cu râul înconjurător.

Radu hoinărea printre clădirile pictate ca nişte grădini geometrice, împins înainte la fel de neabătut precum cursul râului. Ştia că era zadarnic, ştia că nu avea să-l facă să se simtă mai bine. însă tot căuta.

Şi iată, acolo - lângă baia publică. Radu fu atras spre el asemenea unei frunze învârtite de curentul râului. Mehmed purta veşmintele sale purpuriu-

închis, de acum statornicite, şi un turban auriu răsucit. Un lanţ împodobit cu giuvaiere îi prindea o mantie peste umerii lui lăţi. Radu încercă să-şi amintească buzele pline ale lui Mehmed întredeschizându-se într-un surâs, sprâncenele lui ridicându-se mai degrabă în voioşie decât în batjocură. Cei doi tineri, care îşi încheiaseră în cele din urmă creşterea, aveau aceeaşi statură înaltă şi subţire. însă, în ultima vreme, Radu se simţea mai scund atunci când Mehmed se uita la el.

Azi ar fi acceptat chiar şi asta. însă Mehmed nu se uita în direcţia lui, imun la legătura din care Radu nu putea să scape.

— Cu adevărat splendid, îi spuse Halii Vizirul, cu mâinile în şolduri, în timp ce privea la noul complex de băi.

Trei clădiri înlănţuite, cu acoperişuri boltite, imitându-le pe cele ale moscheilor, fuseseră adăugate în ultimele câteva luni. Acestea constituiau prima construcţie care anticipa complexul măreţului palat al lui Mehmed. Avea să rivalizeze cu tot ceea ce construise vreodată tatăl său - cu tot ceea ce construise *oricine* vreodată. Pentru a celebra această investiţie în capitala Imperiului Otoman, Mehmed îi invitase pe toţi cei de seamă.

Ambasadori din diferite ţări europene se plimbau de voie printre elitele otomane. Mehmed stătea deoparte, dar era generos cu zâmbetele şi cu promisiunile impetuoase de viitoare petreceri la palatul lui. Alături de obişnuiţii însoţitori, i se

alăturase şi Ishak Paşa, unul dintre cei mai puternici spahii; Kumal Paşa, cumnatul lui Radu; şi, ca întotdeauna, asemenea unui gust amar care nu putea fi înghiţit, Halii Vizirul.

Radu nu suferea să se gândească la fostul lui duşman Halii Paşa ca la Halii Vizirul. Şi mai tare nu suferea faptul că fusese propriul lui plan de a-l pune pe Halii într-un post de încredere şi de putere pentru a-l putea supraveghea mai îndeaproape.

Poate că Lada avusese dreptate. Poate că ar fi trebuit să-l omoare. Lucrurile ar fi fost mai uşoare, ori cel puţin ar fi fost mai plăcute. Acesta ar fi trebuit să fie locul lui Radu alături de Mehmed.

Ca şi când ar fi putut să simtă invidia otrăvită a lui Radu, Halii Vizirul se uită la el. Gura lui schiţă un surâs batjocoritor.

— Radu cel Frumos, zise el.

Radu se încruntă. Nu mai auzise acest titlu de la sfârşitul bătăliei din Albania, când Skanderberg, inamicul lor, i-l născocise. Mehmed se uită în treacăt la el, apoi privi în altă parte, de îndată ce privirile li se întâlniră. Ca un fluture ce poposeşte pe o floare şi o găseşte cu lipsuri.

— Spune-mi, continuă Halii, păstrându-şi în continuare acelaşi zâmbet neruşinat pe chip. Soţioara ta cea frumuşică ştie că acest harem nu s-a deschis încă? Mă tem că îşi face speranţe deşarte privind intrarea în el.

Bărbaţii din jurul lui Halii izbucniră în râs pe înfundate. Kumal se încruntă, apoi deschise gura. Radu scutură din cap, o mişcare insesizabilă.

Kumal îşi întoarse, întristat, privirea. Mehmed nu băgă în seamă insulta - aluzia că soţia lui Radu ar fi vrut să intre în haremul lui Mehmed pentru a divorţa de Radu -, dar nici nu făcu nimic pentru a o combate.

— Soţia mea nu...

O mână blândă coborî pe braţul lui Radu. Se întoarse şi o văzu pe Nazira. Nazira, care nu ar fi trebuit să se afle acolo.

— Soţia lui nu este încântată de nimeni altcineva care monopolizează atenţia lui.

Sub vălul ei străveziu, zâmbetul îi era mult mai strălucitor decât soarele de iarnă. Era îmbrăcată în culorile primăverii. Totuşi, lui Radu îi era frig când o privea. Ce făcea ea?

Nazira îl întoarse pe Radu cu spatele la ceilalţi bărbaţi şi îl conduse în jos pe o cărare drapată în mai multă mătase decât ar fi văzut cei mai mulţi oameni în toată viaţa lor. Era extravagant, excesiv, absurd, ca toate celelalte lucruri de la această petrecere. O răsfrângere a unui sultan prea tânăr şi prea nesăbuit pentru a se gândi la altceva dincolo de aparenţe şi de propria sa plăcere.

— Ce cauţi aici? şopti disperat Radu.

— Vino cu mine într-o plimbare cu barca.

— Nu pot! Trebuie să...

— înduri batjocura lui Halii Vizirul? Să încerci să recapeţi favorul lui Mehmed? Radu, ce s-a întâmplat?

Nazira îl trase în umbra uneia dintre clădiri. Privitorilor li s-ar fi părut că Radu fura un moment

cu frumoasa lui soţie.

Scrâşni din dinţi, privind zidul de deasupra capului ei.

— Am treabă.

— Treaba ta e treaba mea. Nu ne scrii, nu vii niciodată să ne vizitezi. A trebuit să aflu de la Kumal că ai ieşit din graţiile lui Mehmed. Ce s-a întâmplat? Tu ai... El ştie?

Ochii ei negri priveau cu subînţeles, greutatea acestuia fiind prea mult pentru Radu.

— Nu! Fireşte că nu. Eu... e mai complicat decât atât.

Se întoarse, dar ea îl apucă de încheietura mâinii.

— Din fericire pentru tine, eu sunt foarte deşteaptă şi pot să înţeleg şi cele mai complicate lucruri. Spune-mi.

Radu îşi trecu degetele mâinii libere de-a lungul marginii turbanului, trăgând de el. Nazira întinse mâna şi îi luă degetele în palma ei. Ochii i se înmuiară.

— îmi fac griji pentru tine, îi zise.

— Nu trebuie să-ţi faci griji pentru mine.

— Nu-mi fac griji pentru că trebuie. îmi fac griji deoarece ţin la tine. Vreau să te văd fericit. Şi nu cred că în *Edirne* sălăşluieşte vreo fericire pentru tine.

Ea sublinie *Edirne,* făcând să fie clar că nu la capitală se referea, ci la ce - sau, mai curând, la cine - era în capitală.

— Nazira, sâsâi Radu, nu pot să vorbesc acum despre asta.

Aproape că îşi dorea să poată. Era disperat să vorbească cu cineva, cu oricine. însă nimeni nu l-ar fi putut ajuta în această privinţă. Radu se întreba, uneori, ce i-ar fi spus Lazăr dacă ar fi vorbit vreodată deschis despre ce însemna pentru un bărbat să iubească un alt bărbat. Lazăr nu fusese deloc discret în privinţa deschiderii lui faţă de ceva... mai mult... cu Radu. Iar Radu răsplătise lealitatea şi prietenia lui Lazăr cu un pumnal. Acum nu avea pe nimeni cu care să vorbească, cui să-i pună aceste întrebări disperate. Era greşit, nu-i aşa? Ca el să iubească în felul acesta?

Dar când Radu le privea pe Nazira şi pe Fatima, nu simţea nimic altceva în afară de fericire pentru că ele se găsiseră una pe cealaltă. Iubirea lor era la fel de pură şi de adevărată ca toate cele pe care văzuse el vreodată. Gânduri ca acesta îi făceau mintea să se învârtă în cercuri asupra ei înseşi, până când nici măcar rugăciunile nu o mai puteau calma.

Radu privi mâinile Nazirei peste ale sale.

— Poate că fericirea mea nu sălăşluieşte în palat. însă nu pot să caut în altă parte.

Nazira îi dădu drumul cu un oftat.

— Vrei să te întorci cu mine? Să petreci ceva timp acasă? Fatimei îi este dor de tine. S-ar putea să-ţi facă bine să fii plecat o vreme.

— Sunt prea multe de făcut.

— Prea mult dans? Prea multe petreceri?

Vocea ei îl tachina, însă ochilor ei le lipsea acea scânteie de sinceritate. Cuvintele ei îl dureau.

— Ştii bine că eu sunt mai mult de-atât.

— Ştiu. Pur şi simplu sunt îngrijorată că ai putea să uiţi. Nu trebuie să-ţi faci una ca asta.

— Nu mi-o fac mie sau pentru mine. Eu... La naiba! La naiba, la naiba, la naiba!

Radu văzu un bărbat îmbrăcat în uniforma marinei - o capă rezistentă, un turban mai mic decât cele pe care le purtau soldaţii de rând şi un şal în culorile lui Mehmed - trecând pe lângă ei. Era însoţit de unul dintre prietenii de încredere ai lui Halii Vizirul.

— Ce este? întrebă Nazira, urmărindu-i privirea lui Radu.

— Trebuie să vorbesc cu bărbatul acela. Fără ca să ne poată auzi cineva. Este singurul motiv pentru care mă aflu aici.

Subit, ea fu cuprinsă de exaltare.

— Da? El e..., spuse ea, ridicând sugestiv din sprâncene.

— Nu! Nu! Trebuie doar să vorbesc cu el. în taină.

Zâmbetul Nazirei se preschimbă într-o încruntătură preocupată.

— Puteţi fi văzuţi împreună?

— Da, însă nu poate să pară că ne-am întâlnit cu un scop sau că discutăm ceva de însemnătate. Nădăjduiam să găsesc o clipă de linişte, dar sunt prea mulţi oameni aici. N-a fost singur de când a

venit în capitală. Halii Vizirul a avut grijă de asta.

— în acest caz, prezenţa ta la petrecere este mai complicată decât am crezut.

Radu scrâşni din dinţi.

— Mult mai complicată.

— Ei bine, eşti foarte norocos că te-ai însurat atât de bine, spuse Nazira, punând o mână pe braţul lui şi conducându-l pe alee. Povesteşte-mi despre el.

— Numele lui este Suleiman, iar el este nou promovatul amiral al flotei.

Nazira râse.

— Asta va fi uşor.

Se plimbă lejer de la un grup la altul cu un zâmbet sfios şi cu o vorbă de bun venit pentru fiecare. în ultima vreme, Radu rămânea la marginea acestor petreceri, un contrast cu momentul când reprezentase un adevărat punct de interes. însă, cu Nazira la braţul lui, mai mulţi oameni erau dispuşi să se oprească pentru un moment de conversaţie. El îşi înălţă gâtul pentru a-l zări pe Suleiman. Nazira îl ciupi de braţ, tare.

— Răbdare! îi spuse ea în şoaptă.

După mai multe opriri pentru a sporovăi cu unchiul tatălui celei mai bune prietene ale sale, vărul răposatei soţii a lui Kumal şi un număr de alţi oameni pe care Nazira îi tratã cu încântare şi deferenţă, indiferent de locul lor în ierarhia societăţii otomane, plonjară direct în Suleiman. Cumva, Nazira reuşise să se întoarcă şi să meargă în aşa fel încât Radu să-l răstoarne pe bărbat.

— Oh! exclamă Nazira cu o voce piţigăiată,

ducându-şi ambele mâini la gura ei acoperită cu voal. îmi pare atât de rău!

Radu întinse o mână pentru a-l ajuta să se ridice. Nu se mai întâlniseră niciodată până atunci, însă ochii lui Suleiman zăboviră asupra broşei din aur în formă de corabie de pe mantia lui Radu.

— Vă rog să mă iertaţi! spuse Radu.

— Desigur, îi acceptă Suleiman scuzele şi făcu o plecăciune. Sunt Suleiman Baltoglu.

Radu făcu şi el o plecăciune.

— Radu.

— Radu...?

Suleiman tăcu, aşteptând continuarea.

— Doar Radu.

Zâmbetul lui Radu era crispat. Lada îl lăsase în urmă, sub mantia familiei Drăculeşti. însă Radu respinsese numele tatălui său. Nu avea să-l ia din nou, niciodată.

— Aceasta este soţia mea, Nazira.

Suleiman îi luă mâna, plecându-se şi mai adânc.

— în Edirne se fac soţii mai frumoase decât în Bursa.

Nazira zâmbi radioasă.

— Asta e din cauza vântului care bate prea tare în oraşele portuare. Bietele femei de acolo se văd nevoite să-şi consume toată energia numai pentru a sta în picioare. Nu le mai rămâne timp să fie frumoase.

Suleiman râse, un hohot puternic care atrase atenţia. însă atenţia era îndreptată asupra sa şi a Nazirei, şi nu asupra lui şi a lui Radu.

— Spuneţi-mi, cu ce vă ocupaţi în Bursa? îl întrebă ea.

— Sunt amiral.

— Corăbii! O, ador corăbiile! Priviţi, aţi văzut? îl întrebă Nazira, arătându-i colecţia de bărci delicate care pluteau pe râu.

Erau sculptate în forme pline de fantezie. Una avea prora asemenea unui cap de broască, iar vâslele aveau capetele sculptate în formă de picioare cu degetele unite. O alta arăta ca o galeră de război, micile vâsle decorative ieşind din ambele părţi.

— Radu se teme că dacă ieşim în larg cu o barcă, nu vom mai ajunge înapoi la ţărm. Dar, cu siguranţă, dacă am avea un amiral cu noi...

Nazira îl privi pe Suleiman pe sub genele ei dese.

— Sluga dumneavoastră.

Suleiman îi urmă pe doc, ajutând-o pe Nazira să urce într-o barcă sculptată în formă de bâtlan. Capul fixat pe un gât subţirel era îndreptat spre înainte, iar pe fiecare parte se întindeau aripi din mătase. Coada era un baldachin ce se arcuia deasupra capetelor pentru a-i apăra pe pasageri de soare, cu toate că nu era deloc într-atât de cald încât să fie necesar.

— E minunat!

Nazira oftă fericită, aplecându-se peste margine pentru a-şi plimba mâna prin apă. Radu nu era chiar atât de încântat - detesta ambarcaţiunile însă

împărtăşi un zâmbet tainic cu Nazira. Ea făcuse această treabă pentru el.

Suleiman luă vâslele. Radu stătea cu băgare de seamă in partea din spate a bărcuţei.

— Am de gând să sporovăiesc cu multă însufleţire, dând mult din mâini, spuse Nazira în timp ce se îndepărtau de ţărm şi de orice urechi curioase. De fapt, voi vorbi tot timpul, iar voi doi nu veţi putea să strecuraţi nicio vorbuliţă.

Nazira îşi continuă conversaţia unilaterală - una tăcută. Dădea din cap în sus şi în jos, râdea, iar mâinile ei subliniau propoziţiile imaginare. Pentru orice privitor, ea se întreţinea cu Suleiman, în vreme ce Radu încerca din răsputeri să nu-şi verse stomacul.

— Cât de curând puteţi construi noile galere? murmură Radu, ţinându-se strâns de marginea bărcii.

Suleiman ridică din umeri, ca şi când ar fi încercat să şi-i relaxeze pentru vâslit.

— Putem construi corăbii la fel de iute precum poate el să le finanţeze.

— Nimeni nu poate şti câte corăbii avem cu adevărat.

— Construim câteva galere în Bursa de ochii lumii, aşa, ca să pară că fac ceva. Restul vor fi construite în taină, pe un şantier naval privat de-a lungul Dardanelelor. Dar încă ne mai trebuie oameni. Putem avea toate corăbiile din lume, însă, fără marinari pregătiţi, aceste vor fi la fel de

folositoare ca barca în care ne aflăm acum.

— Cum am putea pregăti marinari în taină?

Cineva ar fi observat negreşit dacă se apucau de recrutat oameni pentru marină. Câteva corăbii noi puteau fi puse pe seama unei toane nebuneşti a unui sultan imatur. O flotă, completată cu oameni care să o navigheze, era cu totul altceva.

— Daţi-mi fonduri să angajez marinari greci şi eu vă voi da cea mai grozavă marină din lume, zise Suleiman.

— Se va face.

Radu se aplecă peste copastie, abia abţinându-se să nu verse.

Suleiman râse la o nouă pantomimă de-a Nazirei.

— Orice aţi face, pe dumneaei păstraţi-o în continuare. E o adevărată comoară.

De data aceasta, râsul Nazirei fu real.

— Sunt.

Radu nu trebui să se prefacă uşurat când Suleiman încheie bucla în jurul insulei şi trase înapoi la doc. Se împiedică de acesta, recunoscător pentru lemnul solid de sub tălpile lui.

— Soţul dumitale are stomacul slab, spuse Suleiman în timp ce o ajuta pe Nazira să coboare din barcă.

— Da. E un lucru bun că e tare chipeş, zise Nazira, bă- tându-l pe Radu pe obraz, apoi fluturând graţios din mână spre Suleiman. Flota noastră e în cele mai capabile mâini!

Suleiman râse ironic.

— Corăbioarele mele vor fi spaima mărilor!

Făcu, teatral, o plecăciune, apoi se îndepărtă.

— îţi mulţumesc! spuse Radu, lăsând-o pe Nazira să-l conducă înapoi la petrecere, apoi într-un ungher izolat.

Se aşezară pe o bancă, stând cu spatele la zidul băii publice.

— A fost genial.

— Da, sunt genială. Acum, spune-mi ce se petrece cu adevărat.

— Eu sunt... Noi suntem... E foarte secret.

Nazira îşi dădu ochii peste cap.

— îl ajut pe Mehmed cu planurile lui de a cuceri Con- stantinopolul. Trebuie să lucrăm în taină, în aşa fel încât Halii Paşa...

Radu se opri, făcând o grimasă. Noul titlu al lui Halii ii lăsa mereu un gust scârbos pe limbă. *De ce* insistase el ca Halii să fie înălţat de la paşă la vizir?

— în aşa fel încât el să nu ne descopere planurile cu suficient timp înainte pentru a le putea sabota. Ştim că încă e aliat cu împăratul Constantin. Eliminarea mea din cercul intim al lui Mehmed a fost deliberată. Trebuie să apar ca neimportant; aşa pot să organizez lucrurile de care Mehmed nu poate fi văzut ocupându-se, cum ar fi flota. Tot ce facem în public este pentru a abate atenţia de la adevăratele lui scopuri. Chiar şi această petrecere este o farsă, pentru a da dovadă că Mehmed este frivol şi că nu-i pasă decât de Edirne. De ce ar investi atât de mulţi bani intr-un palat, dacă ar intenţiona să-şi stabilească în altă

parte capitala?

— Dar dacă tot ce faci este în taină, nu ai putea să faci toate astea şi să fii în continuare unul dintre sfătuitorii lui?

— Acţiunile mele ar atrage prea mult atenţia dacă aş fi în mod constant alături de Mehmed.

— Nu şi dacă ar fi în foarte mare măsură cunoscut faptul că tu îi eşti doar prieten. Sultanii pot avea prieteni apropiaţi care nu sunt în mod necesar importanţi, ci sunt doar îndrăgiţi. Nazira privi în jos, cu o expresie îndurerată, dar hotărâtă. Nu te întrebi niciodată dacă, poate... Mehmed înţelege mai mult decât crezi tu? Şi această separare nu e atât o strategie, cât mai degrabă o favoare?

Radu se ridică atât de iute, încât mai să-şi piardă echilibrul. — Nu!

— Ei nu e prost. Dacă eu am văzut într-o singură seară ce simţi, cu siguranţă el a văzut acelaşi lucru în anii pe care i-aţi petrecut împreună.

Radu ridică o mână în sus, dorindu-şi să o poată face pe Nazira să-şi înghită vorbele, astfel încât acestea să nu fi fost rostite vreodată. Dacă Mehmed înţelegea cu adevărat ce simţea, atunci... Era prea mult să se gândească la asta. Existau prea multe întrebări care nu aveau răspunsurile pe care le voia Radu.

— Poate că sora ta a fost înţeleaptă că a plecat. Ea şi-a dat seama că un sultan nu ar putea niciodată să-i dea ceea ce-i trebuie.

Planul lui Mehmed avea noimă. Era singura

cale. Acesta a fost motivul pentru care Mehmed îl alesese.

— Eu rămân, deoarece viaţa mea este aici, spuse Radu. Lada a plecat pentru că şi-a dorit tronul, şi l-a căpătat.

Uneori, se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă el nu ar fi împins-o pe Lada să-i părăsească anul trecut. Căci asta alesese tot el. Alesese să spună exact ce avea ea nevoie să audă pentru a se hotărî să-l părăsească pe Mehmed - şi pe Radu. Fusese o mişcare sumbră, disperată. O mişcare despre care credea că avea să-l aducă pe el mai aproape de Mehmed. Radu îşi reţinu un râs amar.

O împinsese pe Lada să plece, iar ea plecase călare spre Va- lahia şi spre glorie. Spre orice îşi dorise ea vreodată, fără o a doua căutătură pentru bărbatul pe care, după cum se spunea, îl iubea. Sau spre jalnicul ei frate. Căci, cu toată presupusa lui isteţime, Radu nu ar fi putut să dobândească acelaşi final fericit precum cel în care o păcălise pe sora lui.

Dacă Lada ar mai fi fost încă acolo, oare acest plan de depărtare silită ar fi fost viaţa lui? Sau Lada ar fi găsit o altă cale de a-l răsturna pe Halii? O cale care să-i îngăduie lui Radu să-şi păstreze prietenia cu Mehmed? O cale care să nu-l lase pe Radu să fie singur în fiecare noapte, întrebându-se când avea viitorul lui să fie ceea ce nădăjduise el să fie. întrebându-se care mai erau acele nădejdi.

Nădejdea era o săgeată care nu contenea să-i

străpungă inima.

în pofida planurilor, Mehmed ar fi putut să facă lucrurile după cum spunea Nazira. Ar fi putut să găsească scuze, astfel încât el şi Radu să poată să vorbească faţă în faţă altfel decât prin mijlocirea ştirilor tăinuite, dosnice. Existau multe lucruri pe care Mehmed putea să le facă şi nu le făcea, şi probabil nu avea să le facă niciodată. Dacă Radu îşi îngăduia să se gândească la aceste lucruri, cu siguranţă avea să înnebunească.

Se feri de căutătura Nazirei.

— E bine. Totul e cum a fost mereu şi cum va fi întotdeauna. Odată Constantinopolul luat, voi fi din nou alături de el. Ca prieten.

Lui Radu îi tremură glasul când rosti ultimul cuvânt, trădându-l.

— Asta va fi îndeajuns? îl întrebă ea.

— Va trebui să fie. Radu încercă să surâdă, însă nu avea rost să fie prefăcut cu Nazira. în loc de asta, se plecă şi o sărută pe frunte pe soţia lui. Transmite-i Fatimei dragostea mea, spuse. Am treburi de care să mă ocup.

Nazira se ridică în picioare, apucându-l hotărâtă de cot.

— Nu fără mine. Ai nevoie de un aliat.

Radu oftă. Din adâncul sufletului. Fusese tare singur, tare pierdut. Nu voia să-i ceară asta ei. Dar totuşi, nu el o ceruse. Ea apăruse pur şi simplu şi îi spusese cum aveau să fie lucrurile. Aşa era ea, bănui el. Şi îi era recunoscător pentru acest fapt.

— îţi mulţumesc!

împreună, se întoarseră la petrecere. Acum îi

lăsa mai puţin impresia de iad şi mai mult de farsă. Nazira îi saluta dinadins pe oamenii cel mai puţin dispuşi să vorbească cu Radu, acum că nu mai era favoritul. O făcea pentru a-i enerva, iar el o adora pentru asta. Era o adevărată încântare să-i privească pe cei care cândva se manifestaseră zgomotos, revendicându-i favorurile, şi apoi ferindu-se de el în timp ce încercau să fie politicoşi. De fapt, Radu se desfăta. *Şi avea* veşti bune pentru Mehmed, ceea ce însemna o scuză pentru a se furişa în apartamentele lui şi a-i lăsa un mesaj.

Râdea când coti şi dădu nas în nas cu stafiile din trecutul lui.

Aron şi Andrei Dăneşti. Rivalii lui din copilărie. Amintiri despre pumni în pădure, opriţi doar de ferocitatea Ladei. Radu fusese nevolnic pentru a-i înfrunta de unul singur. însă găsise un alt fel de a scăpa. Ultima dată când îi văzuse, fuseseră biciuiţi în public pentru furtişag. Le înscenase furtul pentru a se răzbuna pe ei pentru cruzimea lor.

Timpul îi înălţase, le dăduse alte forme. Aron era subţire şi arăta bolnăvicios. Mustaţa şi barba lui erau rare şi creşteau în smocuri. Andrei, lat în umeri şi sănătos, o ducea mai bine, cu toate că era ceva prudent în expresia de pe chipul său, ceva ce nu fusese acolo înainte de tertipul lui Radu. Radu simţi un junghi de vinovăţie pentru că faptele sale săpaseră asta pe chipul altcuiva. Aron surâse şi Radu văzu ceva în ochii bărbatului, ceva ce nu mai văzuse niciodată în copilărie: bunătate.

Dar se părea că timpul fusese mai sever cu

Radu decât fusese cu inamicii săi, fraţii Dăneşti. Asta, ori turbanul şi veşmintele otomane îl deghizau complet. Zâmbetele lor - al lui Andrei precaut, al lui Aron bun - nu aveau nicio scânteie de recunoaştere.

Nazira li se prezentă voioasă. Radu rezistă imboldului de a o apăra de ei. Cu siguranţă nu mai erau aceiaşi bătăuşi care fuseseră în copilărie.

— De unde sunteţi? îi întrebă ea.

— Din Valahia, răspunse Andrei. Suntem aici împreună cu tatăl nostru, prinţul.

Un zgomot ca mugetul vântului umplu urechile lui Radu.

Nazira se lumină la chip.

— O, ce coincidenţă! Soţul meu este...

Radu o trase de braţ.

— Iertare, trebuie să plecăm.

Porni atât de iute, încât Nazira se văzu nevoită să alerge pentru a ţine pasul cu el. De îndată ce dădură colţul, Radu se rezemă de perete, înfrânt. Tatăl lor. Unul dintre Dăneşti. Prinţul valah. Ceea ce însemna că Lada nu se afla pe tron.

Iar dacă ei se aflau acolo ca să-şi prezinte omagiile, Mehmed *ştia* că Lada nu era pe tron.

Ce altceva mai ştia Mehmed? Ce alte taine mai păstra el faţă de Radu?

Pentru prima dată, totuşi, cea mai mare întrebare a lui nu se învârtea în jurul lui Mehmed. în toate aceste luni, Radu nu-i scrisese niciodată Ladei, fiindcă ea nu îi scrisese niciodată lui. Şi fiindcă o ura pentru că ea căpătase ce voia şi îl lăsase pe el fără nimic, la fel ca întotdeauna.

Dar se pare că se înşelase în această privinţă.
Unde era Lada?

Februarie 1453

FUSESE NEVOIE DE NUMAI trei degete zdrobite dincolo de putinţa de a mai fi recunoscute înainte ca aşa-zisul asasin să urle numele duşmanului Ladei.

— Ei bine...

Nicolae ridică din sprâncene, odinioară una singură, dar acum înjumătăţită de o cicatrice urâtă care nu pălise odată cu trecerea timpului. Se întoarse cu spatele în timp ce Bogdan îi despică beregata bărbatului. Căldura vieţii ce părăsea trupul aburea uşor în aerul geros al iernii.

— Asta chiar *e* dezamăgitor, remarcă el.

— Faptul că guvernatorul Braşovului ne-a trădat? îl întrebă Bogdan.

— Nu, faptul că a scăzut foarte tare calitatea asasinilor.

Lada ştia că Nicolae voia să facă situaţia acceptabilă prin umor - lui niciodată nu-i plăcuseră execuţiile -, însă vorbele lui îi atingeau coarda sensibilă. Era, fără îndoială, o lovitură faptul că guvernatorul Braşovului o voia moartă. îi promisese ajutor, ceea ce îi dăduse prima fărâmă de speranţă după multe luni.

Acum nu mai avea pe nimeni. Braşovul era ultima dintre cetăţile transilvănene în care încercase să găsească un aliat. Ni- ciuna dintre familiile de boieri valahi nu se prea sinchisise să-i răspundă la scrisori. Transilvania, cu târgurile sale fortificate, strivită între Valahia şi Ungaria, era într-o bună măsură valahă. Dar Lada vedea acum cum clasa conducătoare formată din saşi şi unguri îi tratau poporul ca pe o pleavă şi îi considerau pe oameni ca fiind lipsiţi de orice valoare.

însă aproape mai rău decât să-şi piardă ultima şansă de a găsi un aliat era faptul că doar de *asta* se putuseră ei deranja să se lipsească: un asasin subnutrit, slab antrenat, abia ieşit din copilărie.

Asta era toată frica pe care o insufla ea, tot respectul pe care îl merita.

Cu un şut, Bogdan aruncă trupul peste marginea micii râpe care mărginea locul lor de tabără. La fel ca atunci când erau copii, lui nu trebuia să i se ceară să facă curat în urma ei. îşi şterse sângele de pe degete, după care îşi trase înapoi mănuşile care nu i se potriveau. O căciulă hidoasă era pusă bine pe cap, ascunzându-i urechile care ieşeau în afară asemenea toartelor unei cofe.

Se lăţise şi devenise mai puternic. Felul în care lupta nu era scânteietor, dar era brutal de eficient. Lada îl văzuse în acţiune şi fusese nevoită să-şi înghită vorbele de admiraţie care îi ră- săriseră pe buze. De asemenea, el era greu de mulţumit în privinţa curăţeniei - o calitate întărită de către otomani şi pe care nu toţi oamenii ei şi-o păstraseră. Bogdan întotdeauna mirosea a

proaspăt, ca pinii printre care se ascundeau. Totul la el îi amintea Ladei de acasă.

Ceilalţi oameni ai ei erau ghemuiţi lângă focuri, împrăştiaţi în grupuri printre copacii groşi. Erau la fel de diformi precum căciula lui Bogdan, imaculatele lor uniforme de ieniceri de odinioară fiind de mult abandonate. Numărul lor se redusese la treizeci - pierduseră doisprezece dintre ei atunci când întâlniseră pe neaşteptate o armată a prinţului valah din neamul Dăneştilor în timp ce încercau să traverseze Dunărea la intrarea în ţară, încă opt în lunile care se scurseseră de atunci, petrecute în ascunziş şi fugind şi căutând cu disperare aliaţi.

— Crezi că Braşovul este aliat cu prinţul Dăneşti sau cu ungurii? întrebă Nicolae.

— Contează? răspunse Lada repezit.

Toate părţile erau împotriva ei. îi zâmbeau în faţă şi îi promiteau ajutor. Apoi trimiteau asasini în întuneric.

înfrânsese asasini net superiori în numele lui Mehmed. Slabă alinare, totuşi, ba chiar mai rău era că descoperise asta amintindu-şi de timpul petrecut cu Mehmed. Se părea, totuşi, că orice fapt cu care ar fi putut ea să se mândrească se petrecuse pe când era cu el. Oare, în acest caz, nu mai avea aceeaşi putere de când părăsise persoana care fusese ea alături de el?

Lada îşi coborî capul, frecându-şi ceafa pentru a scăpa de încordarea pe care o simţea. Deoarece nu reuşise să ia tronul, nici nu le scrisese şi nici nu primise vorbă de la Mehmed ori de la Radu. Era

prea umilitor să dea în vileag nereuşita ei şi să anticipeze ceea ce ei puteau spune. Mehmed ar invita-o să se întoarcă. Radu ar alina-o - însă ea punea la îndoială dacă el avea sau nu s-o întâmpine cu bucurie.

Se mai întreba şi cât de apropiaţi deveniseră ei doi în lipsa ei. Dar nu conta. Ea alesese să-i părăsească, precum un act de tărie. Nu avea să se întoarcă la ei în stare de slăbiciune. Se gândise - cu oamenii ei, cu dispensa de la Mehmed, cu toţi anii de experienţă şi tărie - că tronul o aştepta ca să-l ocupe. Socotise că ea avea să fie îndeajuns.

Ştia acum că nimic din ce putea să facă nu avea să fie vreodată îndeajuns. Numai dacă nu cumva avea să-i crească un penis, ceea ce nu părea prea probabil. Şi nici îndeosebi de prielnic.

Cu toate că facea mai la-ndemână uşurarea atunci când cineva se ascundea veşnic în codri. Golirea băşicii udului în toiul nopţii era o strădanie îngheţată, stingheritoare.

Şi atunci, ei ce îi mai rămânea? Nu avea niciun aliat. Nu avea niciun tron. Nu îi avea nici pe Mehmed, nici pe Radu. Nu îi avea decât pe oamenii aceştia aprigi, cuţite ascuţite, vise măreţe şi niciun chip în care să se folosească de vreunele dintre ele.

Petru se rezemă de trunchiul desfrunzit al unui copac din apropiere. în ultimul an devenise mai îndesat şi mai tăcut. Toate urmele băiatului care fusese atunci când i se alăturase Ladei dispăruseră. Una din urechi îi fusese sfârtecată şi îşi purta părul mai lung spre a o acoperi. încetase şi să-şi mai radă barba. La fel făcuseră cei mai

mulţi dintre oameni. Chipurile lor nu mai erau acelea rase care indicau statutul lor de ieniceri. Erau liberi. însă erau şi fără ţintă, ceea ce o îngrijora din ce în ce mai tare pe Lada. Când treizeci de oameni pregătiţi să lupte şi să ucidă nu aveau pentru ce să lupte şi să ucidă, ce mai rămânea pentru a-i ţine legaţi de ea?

Trase o creangă din foc. Era o faclă aprinsă, care îi ardea ochii cu lumina ei. Simţea mai mult decât vedea cum atenţia oamenilor săi se îndreptă asupra ei. întrucâtva, în loc să simtă asta ca pe o povară, o făcu să fie şi mai mândră. Oamenii aveau nevoie să facă ceva.

Iar Lada avea nevoie să vadă ceva arzând.

— Ei bine, zise ea, rotind alene băţul aprins în aer, cred că ar trebui să transmitem omagiile noastre Transilvaniei.

E mai uşor să distrugi decât să clădeşti, îi plăcuse doicii ei să spună atunci când Lada obişnuia să smulgă toate florile din pomii roditori, *însă ogoarele pustii fac burţile să flămânzească.*

Copil fiind, Lada nu înţelesese niciodată ce voia doica să spună. Dar acum credea că poate înţelege. Măcar partea cu „e mai uşor să distrugi decât să clădeşti”. Tot timpul petrecut de ea scriind misive ori stând în faţa unor nobili lipsiţi de importanţă în încercarea de a fauri alianţe fusese irosit. Ultimul an nu însemnase nimic altceva decât strădanie inutilă. Strădanie să aranjeze întâlniri, strădanie să fie văzută mai mult decât o fată care se joacă de-a

soldatul, strădanie să afle căile potrivite de a lucra dinlăuntrul unui sistem care îi fusese dintotdeauna străin.

Erau mai aproape de cetatea Sibiului decât de cea a Braşovului. De dragul folosului, Lada hotărî să poposească acolo mai întâi. Dură mai puţin să mâne sutele de oi ale Sibiului în iazul îngheţat decât îi trebuise unui servitor să o încunoştiinţeze că guvernatorul nu avea să se întâlnească cu ea. Oierii valahi, care, fără îndoială, aveau să fie ucişi pentru neputinţa lor de a salva oile, i se alăturară în tăcere.

Aceasta fiind înfăptuită, Lada şi oamenii ei străbătură părţile mărginaşe adormite, lipsite de apărare, ale Sibiului, fără să facă vreo stricăciune sau să vatăme pe cineva. în faţa lor se înălţau zidurile cetăţii interioare, unde numai nobililor transilvăneni - niciodată valahilor - le era îngăduit să doarmă. Şi-i închipui visând adânc, ghiftuiţi şi apăraţi cu sudoarea frunţilor valahe.

Nu aveau nici timpul şi nici numărul necesar pentru a lansa un atac asupra Sibiului interior. Şi nu se aflau acolo pentru a cuceri. Se aflau acolo pentru a distruge. Cu fiecare săgeată aprinsă trasă cu boltă peste ziduri şi în labirintul de acoperişuri, zâmbetul Ladei devenea în acelaşi timp mai luminos şi mai întunecat.

Câteva zile mai târziu, aşteptau în afara Braşovului ca soarele să apună. Cetatea era aşezată într-o vale înconjurată de culturi de un

verde profund. Din loc în loc, de-a lungul zidurilor interioare ale oraşului, se găseau turnuri, fiecare întreţinut de o anumită ghildă. Dacă Lada ar fi plănuit un asediu, ar fi însemnat o adevărată provocare.

Dar, ca şi la Sibiu, ei nu voiau să păstreze această cetate. Voiau doar să o pedepsească.

La asfinţit, Nicolae se întoarse dintr-o expediţie de recunoaştere.

— Groaza se răspândeşte mai iute ca orice foc. Sunt zvonuri pretutindeni. Ai cucerit Sibiul, conduci zece mii de ostaşi otomani, eşti sluga aleasă a diavolului.

— De ce trebuie să fiu mereu sluga unui bărbat? vru Lada să ştie. Dacă e vorba pe-aşa, ar trebui să fiu parteneră cu diavolul, nu sluga lui.

Bogdan se încruntă şi îşi făcu cruce. încă se mai agăţa de o versiune amestecată a religiei în care fuseseră crescuţi. Mama sa - doica Ladei şi a lui Radu - mânuise creştinismul ca pe un ciomag, dojenind pe oricine cu oricare snoave îi serveau scopului de moment. De obicei, cele despre copii obraznici care erau mâncaţi de urşi. De asemenea, Lada şi Radu merseseră la biserică împreună cu Bogdan şi cu mama lui, însă Lada nu-şi mai amintea mare lucru din acele ore înăbuşitoare şi nesfârşite.

Probabil că Bogdan îşi purtase religia cu el în toţi anii petrecuţi la otomani. Ienicerii erau convertiţi la islamism. Nu aveau de-ales. Restul oamenilor ei lepădaseră islamismul la fel ca pe

coifurile ienicereşti, însă nu îl înlocuiseră cu altceva. Orice credinţă avuseseră în ei în copilărie, fuseseră deprinşi să o lepede.

Lada se întreba cât îl costase pe Bogdan să-şi păstreze creştinismul în pofida unei împotriviri atât de mari. Dar el dintotdeauna fusese încăpăţânat, atât în privinţa duşmăniilor, cât şi a lealităţii. Ea era recunoscătoare pentru cea din urmă, căci lealitatea lui faţă de ea fusese sădită de timpuriu şi adânc în codrii verzi şi în pietrele cenuşii ale copilăriei lor din Vala- hia. înainte ca el să fie luat de lângă ea de către otomani.

Pe negândite, ea se întinse şi îl trase de o ureche, aşa cum facea pe când erau copii. Un surâs neaşteptat înflori pe chipul lui cu trăsături butucănoase, şi deodată ea se trezi înapoi în timp cu el, chinuindu-l pe Radu, prădând bucătăriile, pecetluindu-şi legătura cu sânge pe palmele murdare. Bogdan însemna copilăria ei. Bogdan era Valahia. îl recăpătase. Putea să recapete şi restul.

— Dacă lucrezi pentru diavol, poţi să-i spui să ne plătească? Pungile noastre sunt goale.

Matei ridică o pungă din piele, moale şi flască, pentru a dovedi cele spuse. Lada tresări, întorcându-se cu spatele la Bogdan şi la căldura din pieptul ei. Matei era unul dintre primii ei ieniceri, cei mai vechi şi mai de încredere oameni. Ei o urmaseră în Amasya, atunci când nu avusese nimic să le ofere. Şi încă o urmau, cu acelaşi rezultat.

Matei era mai mare chiar şi decât Ştefan, cu ani de experienţă nepreţuită. Nu mulţi ieniceri trăiau

până la vârsta lui. Când fuseseră luaţi prin surprindere la graniţă, Matei primise o săgeată în coaste apărând-o pe Lada. Era cărunt şi sfrijit, cu o înfăţişare veşnic flămândă. Această înfăţişare devenise şi mai flămândă în timpul popasului în sălbăticia munţilor Transilvaniei. Lada preţuia acea foame la oamenii ei. Era ceea ce îi făcea să fie dispuşi să o urmeze. Dar era şi ceea ce avea să-i îndepărteze, dacă nu făcea ceva mai mult în curând. Avea nevoie să-l ţină pe Matei alături de ea. Avea nevoie de spada lui şi, într-un fel mai puţin palpabil, dar totuşi la fel de important, avea nevoie de respectul lui. Pe Bogdan îl avea indiferent de ce se întâmpla. Pe ceilalţi oameni ai ei era hotărâtă să-i păstreze.

Lada îşi ţinea privirea aţintită asupra zidurilor cetăţii de la picioarele lor, urmărind cum apăreau luminile ca nişte mici faruri călăuzitoare.

— Matei, când îţi vei fi încheiat treaba, ia orice pofteşti.

Braşovul îşi ferecase porţile, nemailăsând pe nimeni să intre după căderea întunericului. Matei şi Petru conduseră câte cinci oameni fiecare pentru a urca zidurile la adăpostul întunericului. După ce aşteptară ca ei să ajungă acolo unde trebuiau să fie, Lada aprinse baza unui buştean uscat ca iasca. Acesta întâmpină hulpav flăcările, trăgându-le atât de iute spre vârf, încât ea şi oamenii ei fură nevoiţi să fugă din calea căldurii.

Bazele celor două turnuri de la capetele opuse ale cetăţii fură înghiţite de flăcări luminoase îngemănate. Lada privi cum gărzile cuprinse de

panică alergară în vârful turnului celui mai apropiat de ea şi priviră în jos, peste margine.

— Sunteţi valahi? strigă ea în limba ei natală.

Unul dintre ei trase o săgeată. Lada se răsuci într-o parte şi, săgeata ricoşă în cămaşa de zale cu care era îmbrăcată. Bogdan trase şi el o săgeată. Bărbatul căzu în tăcere peste marginea turnului.

— Eşti rănită? o întrebă Bogdan, cu un glas plin de disperare în timp ce mâinile lui mari căutau o rană... în jurul sânilor ei.

— Bogdan! exclamă ea, pocnindu-l peste mâini pentru a le da la o parte. Dacă aş fi, fără îndoială n-ar fi o rană pe care s-o vezi tu!

— Atunci, ai nevoie de o femeie? întrebă el, uitându-se în jur ca şi cum ar fi putut să apară una prin magie.

— Sunt bine!

Un alt bărbat flutură o bucată de cârpă deasupra marginii turnului.

— Da, suntem valahi! strigă el, cu un glas tremurător.

Lada chibzui la asta.

— Lăsaţi-ne să intrăm şi puteţi fugi. Ori vă puteţi alătura nouă.

Ea numără clipele. Trecură numai zece înainte ca poarta turnului să se deschidă şi şapte bărbaţi să iasă în şir afară. Trei se furişară în tăcere printre copaci. Patru rămaseră. Ea trecu de ei şi urcă treptele spre vârful turnului. Era circular, cu un parapet gros din piatră, peste care ea se aplecă să privească cetatea.

Deja, panica se răspândea ca o molimă între

ziduri. Oamenii se revărsau pe străzi, femeile ţipau, bărbaţii strigau instrucţiuni. Era haos.

Era perfect.

Trei zile mai târziu, rămăşiţe răzleţe de fum încă scriau despre mânia Ladei pe cer, deasupra cetăţii schilodite. Ea şi oamenii ei îşi ridicaseră cu neruşinare tabăra în apropiere, ameţiţi de funingine şi de răzbunare, liniştiţi pentru că ştiau că toţi oamenii din cetate erau vlăguiţi de sforţarea de a salva ceea ce nu fusese deja pierdut. De asemenea, erau şi ceva mai mult decât beţi de la căruţa cu vin pe care Matei reuşise cumva să o aducă cu el.

Acela fu momentul când Ştefan se strecură în tabără, tăcut şi anonim ca o umbră. Şi el fusese cu Lada încă de la început. Dintotdeauna fusese cel mai bun la strânsul informaţiilor: un chip fără niciun fel de expresie şi prin nimic remarcabil, care îl făcea o amintire pe jumătate uitată chiar şi atunci când stătea în faţa cuiva. într-o zi, credea Lada, lumea avea să afle că ea merita un asasin la fel ca el.

— Ce veşti aduci de la Târgovişte? îl întrebă ea.

Gâtul încă o ustura deoarece înghiţise foarte mult fum, dar răguşeala ei nu putea să-i ascundă încântarea.

— L-ai ucis pe prinţ?

— Nu era acolo.

Lada se încruntă, căci nădejdea de a anunţa oamenilor săi moartea rivalului ei i se spulbera. Moartea lui nu ar fi însemnat că tronul ar fi fost al ei - el avea doi fii de vârsta Ladei, şi ea încă mai

avea nevoie ca îngrozitorii boieri să sprijine pretenţiile ei de a fi prinţ -, însă ar fi fost satisfăcător.

— Atunci, de ce te-ai întors?

— Deoarece el e în Edirne. La invitaţia lui Mehmed.

Cu toate că Lada ştia că focul ei lăuntric ar fi trebuit să ardă cu o furie albă incandescentă la auzul acestei veşti, ea se trezi în loc plină de o cenuşă rece, amară. Mândria ei nu-i îngăduise să-i ceară ajutorul lui Mehmed. Dar în tot acest răstimp, ea îl ţinuse strâns ascuns în inima ei, ştiind că undeva, acolo, Mehmed şi Radu încă mai credeau în ea.

Şi acum, până şi acest lucru îi fusese luat.

Ianuarie

MEHMED NU LĂSASE O scrisoare în ghiveciul cu flori în care schimbau ei mesaje. Radu o lua întotdeauna prin pasajul secret - acelaşi prin care alergase Lada în noaptea trădării lui Ilyas şi Lazăr. Iar Radu mereu îşi dorise ca de *această* dată Mehmed să îl aştepte în odaia unde Radu şi Lada îi salvaseră viaţa. însă Mehmed nu era niciodată acolo. Radu trăia pentru puţinele propoziţii scurte pe care le petrecea în compania lui Mehmed. Ochii lui devorau liniile agresive ale scrisului lui Mehmed, stăruind asupra celor câteva înfloriturii arcuite. Nu iscăleau şi nici nu adresau misivele. Lui Radu i-ar fi făcut plăcere să-şi vadă numele, barem o dată, scris de mâna lui Mehmed.

însă azi, pământul era la fel de gol ca viaţa lui Radu. Mehmed trebuia să ştie că Radu aflase de prinţul Dăneşti. Radu nu fusese practic invitat la acea petrecere - să-l întâlnească pe Suleiman acolo fusese un plan disperat, de ultim moment -, însă Mehmed îl văzuse. Şi aşa, decât să lase propriul lui mesaj despre flotă şi apoi să plece pe furiş şi să aştepte până ce Mehmed s-ar fi hotărât să aducă

vorba de soarta Ladei, Radu se aşeză. Spera ca...

Mă rog, nu mai ştia ce spera. Se aşeză şi aşteptă.

în timp ce soarele asfinţea, Radu încerca să nu stăruie în amintirea ororilor petrecute în această odaie, dar cu Lada atât de

bine înfiptă în gândurile lui, nu prea îi mai stătea mintea şi la altceva. Fusese atât de sigur că ea avea să se suie pe tronul Valahiei, încât nici nu se gândise că ar fi putut să nu izbutească. Sora lui nu putea să nu izbutească. Oare mai era în viaţă? Nu-şi putea închipui că Mehmed i-ar fi tăinuit veşti despre moartea surorii sale.

însă Mehmed ţinuse *totuşi* tăinuită moartea tatălui şi a fratelui lui faţă de Lada. Cine ar fi putut să spună că nu făcea acelaşi lucru şi în privinţa lui Radu? Şi dacă aşa era, ce însemna asta? Că încerca să-l ocrotească pe Radu? Ori că încerca să-l ţină preocupat de ţelurile lor privind Constantinopolul şi se temea cum ar fi reacţionat la aceste veşti? Ori că lui Mehmed îi păsa atât de puţin că Lada era moartă, încât nici măcar nu găsea răgazul de a-i împărtăşi veştile...?

Nu. Pe ultima Radu nu putea să o creadă.

Neizbutind să nutrească şi alte gânduri mai paşnice, Radu se îndreptă către singura alinare din viaţa sa. Se rugă, pierzându-se în vorbe şi în gesturi. Orice s-ar fi întâmplat, se întâmplase sau avea să se întâmple, el îl avea pe Dumnezeu. Avea rugăciunea.

Când termină, un văl de pace se aşternuse peste

mintea lui chinuită. Trăgându-l strâns în jurul lui, Radu deschise uşa şi păşi în vestibulul vastelor apartamente ale lui Mehmed. Nu putea să facă nimic să schimbe trecutul. Nu putea să facă nimic altceva decât ceea ce simţea el că era cel mai bine pentru viitor. Şi, ca să facă asta, avea nevoie de mai multe informaţii.

în toate odăile era întuneric. Radu găsi un jilţ într-un ungher al iatacului lui Mehmed. Se feri să privească patul, care amenința să-i sfâşie vălul de tihnă.

Ceva mai târziu, o fată cam de etatea lui Radu intră şi aprinse lămpile, apoi ieşi la fel de tăcută. Radu stătea atât de nemişcat, încât ea nu-l observă.

Nici Mehmed nu-l observă când, într-un sfârşit, intră şi el în iatac. Aceeaşi fată îl urma. Lui Radu i-ar fi fost teamă să vadă ceva ce nu ar fi dorit, însă fata era îmbrăcată cu veşmintele simple ale unei servitoare, nu cu mătăsurile şi eşarfele unei concubine sau ale unei soţii. Mehmed întinse braţele şi ea îi scoase cu grijă straiele, pe rând, câte un strat luxos. Radu ştia că trebuie să-şi ferească privirea.

Nu o făcu.

Când Mehmed rămase doar în izmene, servitoarea puse veşmintele la o parte şi îi petrecu peste cap o cămaşă de noapte pictată cu versete din Coran. Apoi, ploconindu-se, ieşi cu spatele din odaie. De îndată ce uşa se închise în urma ei, sultanul dispăru. Tot întunericul şi toată teama care se cuibăriseră în inima lui Radu dispărură odată cu sultanul. Iată-l pe Mehmed. Mehmed *al*

lui, nu străinul care şedea pe tron.

Mehmed se scărpină la ceafa şi oftă. Apoi se aşeză pe marginea patului şi îşi descolăci voluminosul său turban. Părul lui era mai lung decât îl văzuse Radu vreodată. Cârlionţându-se spre umeri, era negru în lumina slabă, cu toate că Radu ştia că în soare ar străluci în nuanţe castanii. Radu nu ştia cum s-ar fi simţit să-l atingă, însă îşi dorea cu disperare să o facă.

— Sora mea e moartă? întrebă Radu.

Mehmed încremeni, ducând o mână la brâu, unde, în mod normal, s-ar fi aflat pumnalul. Apoi se destinse, lăsându-şi umerii în jos.

— N-ar trebui să te afli aici, îi spuse, fără să se întoarcă.

— Tu n-ar trebui să te întâlneşti cu *prinţul* valah din familia Dăneştilor fără să-mi spui ce se petrece.

Mehmed oftă, scărpinându-se iar la ceafa.

— Nu e moartă.

Lacrimi neaşteptate se adunară în ochii lui Radu şi slobozi un oftat de uşurare - uşurare atât pentru că Lada nu era moartă, cât şi pentru că reacţia lui imediată nu fusese una de dezamăgire. Aşadar, încă nu era chiar atât de rău cât să-şi pizmuiască sora pentru viaţa ei. Numai pentru locul ocupat de ea în inima lui Mehmed.

— Ce s-a întâmplat? Credeam că i-ai dat ei tronul.

— I l-am dat. Se pare că Valahia nu a fost de acord cu mine.

— Şi cu toate acestea, îl sprijini pe rivalul ei?

Mehmed ridică, neajutorat, mâinile. Tot nu se

întorsese cu faţa la Radu. Radu tânjea să-i vadă chipul, expresia. însă nu putea să micşoreze distanţa dintre ei. După atâta timp, nu avea încredere în el însuşi să se afle în apropierea lui Mehmed.

— Ce pot să fac? Ştii că am nevoie să-mi asigur graniţele. Nu pot duce un război pe două fronturi. Dacă e să cucerim Constantinopolul, avem nevoie de pace pretutindeni. Ungaria se întrevede ameninţătoare, cu Huniade care mă hărţuieşte cu fiecare prilej. Nu-mi pot îngădui să pierd niciun teritoriu din Europa şi nu pot să stârnesc un război acolo fără să risc o cruciadă. Prinţul din neamul Dăneştilor a consimţit la toate condiţiile mele.

Avea noimă. Era o explicaţie perfectă. Şi totuşi... Mehmed tot nu voia să se uite la el.

— Asta e tot? Sau o ţii pe Lada departe de tron nădăjduind că se va întoarce aici la tine în caz de neizbândă?

Toată frustrarea şi singurătatea din anul ce trecuse i se căţărară în gât, strecurând acuzaţiile printre vorbe.

Mehmed râse, mai întunecat decât noaptea care cotropea balconul.

— O vezi aici? Ai mai avut veşti de la ea măcar o dată? Radule, dacă mi-ar fi cerut ajutorul, i l-aş fi trimis. M-aş fi dus la război la un singur cuvânt al ei. Dar *ea* ne-a părăsit *pe noi.* Ne-a respins şi al naibii să fiu dacă am să merg după ea fără să fiu poftit.

Din nou, explicaţia avea noimă. însă niciuna din veşti nu părea că ar fi trebuit să fie tăinuită

asemenea unui secret.

— De câtă vreme ştiai că Lada nu e pe tron?

Mehmed ocoli întrebarea cu un mormăit gutural care nu obliga la un răspuns.

— Are importanţă?

— Pentru mine are. E sora mea. De ce să ţii ascunse faţă de mine informaţii despre ea?

în sfârşit, *în sfârşit,* Mehmed se întoarse spre el. în lumina slabă a lămpii, chipul lui era puternic reliefat, nasul şi pometii aurii, buzele ţuguiate şi apoi retrase în întuneric.

— Poate că m-am temut.

— De ce?

— M-am temut că, dacă ai fi ştiut că se zbate, te-ai fi dus să o ajuţi.

Radu râse uimit.

— Ce crezi c-aş putea face s-o ajut?

Mehmed îşi înclină capul într-o parte, cu o jumătate de chip în întuneric, cu cealaltă în lumină.

— Mă întrebi sincer?

Radu privi spre duşumea, foarte stingherit. Tânjea după un răspuns şi se temea de el. Dacă Mehmed nu se putea gândi la niciun motiv care să nu sune doar ca nişte vorbe goale?

— Mereu m-am descurcat mai bine cu un arc cu săgeţi, zise Radu, zâmbind strâmb.

— Lada nu are trebuinţă de o săgeată bine ţintită. Ei îi trebuie un zâmbet perfect ţintit. Vorbe perfect ţintite. Maniere perfect ţintite.

într-un târziu, Radu îndrăzni să-şi ridice iar ochii din pământ.

— Ţinta ei în aceste chestiuni *a fost* întotdeauna

proastă..

— Iar tu nu dai niciodată greş când ţinteşti. Nu subaprecia ce poţi tu să faci numai pentru că nu e ceva la care se pricepe de minune Lada. Voi doi sunteţi o pereche echilibrată. Mehmed privi în gol la spaţiul dintre ei, privirea lui nemaifiind aţintită asupra lui Radu. Sau aţi fost, măcar, adăugă el.

în acel moment, Radu ştiu că Mehmed nu-l vedea pe el, ci lipsa surorii lui.

— Să nu mai ai taine faţă de mine, spuse el.

Brusc, Mehmed se concentră din nou asupra lui Radu.

— Cum?

— Când ţii lucrurile tăinuite, asta le dă lucrurilor şi mai multă putere, mai multă greutate. Am presupus tot ce a fost mai rău de îndată ce am aflat de minciuna ta. Am fost gata să risc ca prietenia noastră să fie descoperită doar pentru a sta de vorbă cu tine. Pe viitor, să fii deschis cu mine.

Radu se opri, ştiind că îi vorbise lui Mehmed ca unui prieten şi nu ca sultanului. în trecut, nu ar fi băgat de seamă. Dar acum... acum acolo exista o distanţă. Şi se întrebă dacă nu cumva distanţa amăgitoare se prefăcuse în ceva mai mult. înspăimântat de acest element necunoscut dintre ei, adăugă un blând:

— Te rog.

— Şi tu eşti deschis faţă de mine în toate lucrurile?

în glasul lui Mehmed era o notă, un subtil ritm provocator care îl îngrozi pe Radu într-un alt mod.

Oare Mehmed chiar îl întreba ceea ce părea să-l întrebe?

— Eu… Ştii că eu muncesc numai pentru tine, şi…

Mehmed risipi groaza cu o ridicare din colţul gurii.

— Ştiu. Şi am fost prost să mă îndoiesc de lealitatea ta faţă de cauza noastră. Dar nu mă poţi învinovăţi pentru că am vrut, în mod egoist, să te am numai pentru mine.

— Nu, răspunse Radu cu un glas dogit, simţindu-şi gura brusc uscată. Sigur că nu.

însă vorbele care voiau să-i iasă din gură erau: *„Sunt al tău. Pe veci”* Şi le înghiţi cu suferinţă.

Mehmed se foi pe pat.

— Mai ai alte planuri pentru noaptea asta?

Lui Radu îi bătea inima atât de tare, încât se întrebă dacă Mehmed o auzea.

— Poftim? Ce vrei să spui?

Mehmed arătă spre uşă.

— Ai idee cum ai să te strecori afară fără să fii văzut?

Năduşeala care ţâşnise din pielea lui Radu deveni rece şi înăbuşitoare. Era un prost.

— Nu.

— Am să ies şi am să mă încredinţez că străjile mă vor urma în prima anticameră. Tu ar trebui să poţi să te strecori atunci în pasaj.

Mehmed se ridică, iar Radu îl urmă. Prea aproape. Se ciocni de celălalt bărbat.

Mehmed se opri, apoi se întoarse şi îl apucă pe

Radu de braţe.

— Mă bucur să te văd din nou, prietene.

— Da, şopti Radu.

Şi apoi Mehmed dispăru.

Pe birou îl aştepta o scrisoare de la Nazira. îi scria că ea şi Fatima aveau să rămână în oraş în modesta locuinţă pe care o deţinea Kumal acolo. Şi îl informa pe Radu că el urma să li se alăture la mesele obişnuite.

Radu era atât iritat, cât şi încântat. Nu era nevoie ca ea să-i acorde prea multă atenţie, însă avea să fie plăcut să aibă pe cineva cu care să vorbească şi care să nu aştepte nimic de la el. Dacă îşi închipuia o soră perfectă, Nazira ar fi fost aproape de ceea ce şi-ar crea pentru sine.

Sentimentul de vinovăţie ieşi din nou la suprafaţă. Putuse să-şi alunge gândurile negre despre Lada, deoarece presupunea că ea avea tot ce îşi dorise. Acum ştia altcumva. Cu un oftat trudit, scoase o bucată de pergament şi un toc.

Preaiubită soră, scrise el. Măcar una dintre acele vorbe era adevărată.

Trei zile mai târziu, Radu mergea spre un han aflat aproape de palat, legănându-şi braţele în ritmul paşilor. O adunare a unor fii de paşi care erau destul de lipsiţi de importanţă pentru a-l saluta în continuare vorbise despre o femeie străină care încerca să fie primită de sultan.

Glumiseră că ea voia să intre în haremul lui şi că adusese un car plin cu tunuri pentru a compensa chipul ei urât.

Carul fu cel care îi stârni curiozitatea lui Radu. Şi îngrijorarea. Dacă o femeie străină era în oraş cu arme, încercând să se întâlnească cu sultanul, Radu voia să ştie de ce. Ceilalţi bărbaţi s-ar fi putut să nu o bage în seamă, luând-o drept nebună, dar el ştia din proprie experienţă că femeile puteau fi la fel de violente precum bărbaţii.

Cotind pe altă stradă, Radu se ciocni de o femeie. Reuşi să o prindă, dar legătura ei de pergamente căzu pe jos. Ea înjură cu glas tare şi vehement in maghiară. în mod straniu, asta ii stârni lui Radu dor de acasă, de preceptorul lui arţăgos, gân- găvit, care repeta lecţiile în mijlocul pădurii. Şi apoi îşi dădu seama că trebuia să fie *ea.* Femeia străină care încerca să-l întâlnească pe Mehmed.

— Iertaţi-mă, spuse Radu, maghiara lui fiind încă bună, în pofida anilor în care o neglijase. Exersase celelalte limbi - latină, greacă, arabă, orice învăţase Mehmed alături de Radu - în mod regulat, dar maghiara şi valaha nu fuseseră pe limba lui de când plecase Lada. Eram zăpăcit, adăugă.

Femeia îşi ridică privirea, surprinsă. Era tânără, mai mare decât el cu doar câţiva ani. Era îmbrăcată în stil european, fuste masive şi bluze concepute pentru călătorie.

— Vorbiţi maghiara?

— Printre alte lucruri.

Radu îi întinse pergamentele. Degetele ei erau boante şi înnegrite, mâinile lucioase de la cicatricele unor vechi arsuri.

— Nu vorbesc turca. Mă puteţi ajuta? O spuse cu îmbufnare, mai mult o cerere decât o rugăminte. Nimeni din acest afurisit de oraş nu-mi îngăduie să stau de vorbă cu sultanul.

Radu socoti că era înţelept din partea afurisitului de oraş. — Unde vă sunt servitorii? Tatăl?

— Călătoresc singură. Şi din această pricină sunt pe cale să fiu dată afară din hanul la care am tras. Nu am unde să stau. îşi frecă fruntea, privind supărată. Toată această călătorie irosită!

— încercaţi să intraţi în haremul sultanului?

Privirea ei de indignare ucigătoare fu atât de bruscă şi de serioasă, încât îi aminti de Lada. O plăcu pe femeie şi mai mult pentru asta, însă era şi speriat. Poate că ea *se afla* acolo pentru a-l ucide pe Mehmed.

— Mai curând aş intra în grajdurile lui şi l-aş lăsa să călărească în spinarea mea decât să intru în haremul lui şi să-l las să mă călărească din faţă.

Radu simţi cum îi iau foc obrajii şi îşi drese glasul.

— Atunci, ce vă trebuie?

— Am o propunere pentru el. Mai întâi am fost la Constan- tinopol şi nici ei nu au vrut să mă primească.

— Veniţi de la Constantinopol?

Dacă era o asasină, era una nătângă, pentru că

recunoştea acest lucru făţiş.

Ea ridică unul dintre sulurile de pergament.

— Idiotul acela de împărat nici măcar n-a vrut să mă lase să-i arăt munca mea. A râs şi a spus că şi dacă pretenţiile mele ar fi adevărate, el nu şi-ar permite să mă folosească.

— La ce să-şi permită să vă folosească?

în cele din urmă, ea surâse, arătându-i toţi dinţii ei frumoşi.

— Pot să construiesc un tun atât de mare, încât să distrugă chiar şi zidurile Babilonului. Aş fi facut-o pentru sultan, dacă el ar fi vrut să mă primească. Acum se pare că sunt nevoită să mă duc acasă, făcută de tot de ruşine, aşa după cum au spus tatăl şi mama mea că voi fi.

Clătină din cap cu amărăciune şi se întoarse să plece.

— Aşteptaţi! Cum vă cheamă?

— Urbana. Din Transilvania.

— Eu sunt Radu. Şi cred că am putea să ne ajutăm unul pe altul. Luă grămada de pergamente de la ea. Mergeţi şi luaţi-vă lucrurile, iar eu am să vă prezint soţiei mele.

Urbana ridică dintr-o sprânceană.

— Nu am intenţia să intru în haremul *nimănui.*

Radu îşi reţinu un hohot de râs. Ar fi putut fi greşit interpretat ca răutăcios.

— Vă asigur că acesta este ultimul lucru care mi-ar trece prin minte. M-am născut în Transilvania şi ştiu ce înseamnă să fii străin în ţară străină. Permiteţi-mi să vă ajut la fel cum aş vrea

ca cineva să o ajute pe sora mea.

— Dacă încercaţi ceva care jigneşte buna-cuviinţă, sunt pe deplin capabilă să vă arunc casa în aer.

De data aceasta, Radu îşi îngădui să râdă.

— Sora mea ar accepta ajutorul cam în acelaşi spirit. Veniţi, vă voi conduce la casa mea. O veţi îndrăgi pe soţia mea.

Cu ajutorul Nazirei, el avea să-şi dea seama dacă putea să aibă încredere în Urbana. Dacă da, Radu avea o bănuială tot mai mare, aducătoare de bucurie, că era pe cale să-i dovedească încă o dată lui Mehmed cât de valoros putea el să fie.

4

Februarie

LADA ŞTIA CĂ A PEDEPSI Transilvania pentru tot ce nu mersese bine în ultimii ani nu însemna o strategie perfectă. Dar îi dădea o senzaţie mai plăcută decât orice altceva, aşa că Transilvania ardea.

Lada nu era mulţumită, dar era ocupată, şi asta era aproape acelaşi lucru.

— Pe rănile Domnului! şopti ea, încercând să-şi lege ţesătura din pânză cât mai strâns peste sâni, astfel încât aceştia să nu se frece de zale.

Era greu să se îmbrace singură în codri. Dar acest aranjament era de departe preferabil celui pe care i-l propusese guvernatorul Braşovului - *înainte* să trimită un asasin după ea. După ce convenise să vadă de ce oameni şi fonduri putea să dispună pentru a sprijini încercarea Ladei de a pune mâna pe tron, sugerase ca ea să rămână cu el în loc să se întoarcă acolo „unde nu e locul niciunei domniţe”.

Locul ei era alături de oamenii ei. Chiar dacă *era* ger. Tremura îndărătul păturii pe care o atârnase pentru a-şi asigura puţină intimitate. Aproape că îşi

pusese bine pânza, dar degetele ei îngheţate bâjbâiau cu nodul. Aruncă pânza pe jos şi urlă înfuriată.

— Lada? o strigă Bogdan. El zăbovea de cealaltă parte a păturii. Ai nevoie de ajutor?

— Nu de la tine! Lasă-mă în pace!

După alte câteva minute supărătoare la culme, reuşi în- tr-un sfârşit să pună lucrurile la locul lor. îşi trase pe ea o tunică - curată, ceea ce era o noutate - şi li se alătură din nou oamenilor ei.

— Ai nevoie de ajutor, spuse Bogdan, cu glasul foarte scăzut, ca nimeni să nu-l poată auzi.

— Ba n-am nevoie *de ajutor.*

— Tu eşti o domniţă. N-ar trebui să fii nevoită să faci singură aceste lucruri.

Lada îi aruncă o căutătură hotărâtă, înfuriată.

— Bogdane, când am fost eu vreodată domniţă?

El îi întoarse privirea înfuriată cu un zâmbet blând, sfios.

— Pentru mine ai fost mereu o domniţă.

— Poate că nu mă cunoşti chiar aşa de bine, la urma urmelor.

Bogdan întinse o mână aspră, ţinând palma în sus pentru a-i arăta cicatricea de când se „căsătoriseră" copii fiind.

— Te cunosc.

înainte ca Lada să poată să decidă cum să-i răspundă - sau cum să se simtă -, Petru îi atrase atenţia.

Ultima caravană pe care o jefuiseră fusese

încărcată cu veşminte fine, care erau împrăştiate prin tabăra lor. Pantalonii atârnau de copaci, fustele dansau în vânt. Culorile vii pe ramurile goale dădeau un aer de sărbătoare.

Petru se lupta cu un contăş din brocart, minuţios lucrat, străduindu-se să îl îmbrace peste umeri. Se răsucea într-o parte, apoi în cealaltă. Nicolae se uita la el, cu buzele strânse într-o singură linie dreaptă, însă cu ochii jucându-i de voioşie.

— Ăsta s-ar potrivi mai bine dacă ar fi fost croit pentru un bărbat, zise Matei în timp ce trecea pe acolo.

Punga lui Matei era plină acum, dar el încă avea o înfăţişare înfometată.

Petru se opri din răsucit şi îşi smulse haina îngrozit. Nicolae bufni în râs.

— Ai fi putut să-mi spui! exclamă Petru.

— Dar se potrivea atât de bine culorii ochilor tăi!

Petru îi aruncă o căutătură cruntă. Apoi privi înspre Lada şi întinse spre ea contăşul. Ea ridică dintr-o sprânceană la vederea culorilor delicate şi a broderiei. Bombănind în sinea lui, Petru aruncă haina în capul lui Nicolae şi se îndepărtă.

Lada era îmbrăcată cu o tunică lungă peste pantaloni, toate negre, în afară de un şal roşu legat la brâu. O pelerină neagră, groasă, căptuşită cu blană, îi ţinea mai cald decât îi fusese în ultimele luni. Cizmele ei - din piele lucrată fin, cu modele delicate - erau singurele lucruri femeieşti pe care

le purta. Se obişnuise să-şi poarte părul legat cu o fâşie de pânză, însă, în locul albului ienicerilor, ea folosea negrul. Deasupra purta o căciulă din blană.

Cu toţii încetaseră să mai poarte coifurile şi uniformele ienicereşti cu mult timp în urmă. Dar unii păstraseră câteva amintiri ale vieţilor lor ca sclavi: un şal ici, un cuţit colo. Bogdan folosea pânza albă de la coiful lui pentru a-şi curăţa armele. Mulţi dintre oameni şi le foloseau pe ale lor pentru curăţări mult mai puţin plăcute.

— Ştefan s-a întors?

Nicolae termină să-şi încheie haina, apoi îşi strânse în jurul lui mantia.

— Nu încă. Trebuie musai să-l aşteptăm înainte de a avea parte de distracţie? Avem destui oameni.

— Seara asta nu e o seară pentru mulţi. Seara asta este o seară pentru iuţeală şi tainã.

Bogdan îşi schimbă poziţia pentru a veni mai aproape de Lada.

— Eu merg.

— Tu nu mergi.

Lui îi căzu faţa. Scrâşnind din dinţi, Lada continuă:

— Trebuie să te las la comanda taberei.

El ridică din umeri şi se îndepărtă, călcând apăsat. Lada nu ştia dacă el călca apăsat fiindcă era mânios ori pur şi simplu pentru că era solid. Adevărul era că nu-l putea lua în această seară pe Bogdan, deoarece ar fi obiectat la ceea ce avea ea în gând. Şi Nicolae la fel. Despre Petru, nu ştia.

Dar Matei…

— Matei, doar noi doi.

— Ce vrei să faci? întrebă Nicolae.

Lada îşi vârî cuţitele în teacă. La fiecare încheietură a mâinii câte unul şi unul la glezna dreaptă. Un vas mare cu ulei pentru lampă îi atârna de o curea legată peste umăr.

— Am de gând să-l vizitez pe guvernatorul Braşovului.

— Chiar e nevoie?

— M-a trădat. De ce mi-a promis ajutor şi apoi a încercat să pună să fiu omorâtă? Trebuie să fi strâns informaţii. Şi când a trimis mai departe aceste informaţii, au venit instrucţiuni să fiu eliminată. Fie că lucrează pentru Ungaria, fie că e aliat cu prinţul Dăneşti. Vreau să ştiu care din două. Dacă e prinţul Dăneşti, nu avem nimic a ne teme. Dacă sunt ungurii, avem o nouă problemă.

— Cum ai de gând să ajungi la el? Cetatea va fi bine păzită.

Lada întâlni privirea lui Matei. El încuviinţă din cap înverşunat. Avea să fie în formă pentru însărcinare. Şi Lada ştia că şi ea avea să fie pregătită pentru orice, întotdeauna.

Se furişară pe străzile părţii valahe din cetate, cufundate în beznă. Era un labirint de uliţe vechi cu cocioabe împinse până în marginea zidurilor. Unele dintre case erau lipite chiar de zid, folosindu-l drept perete exterior. De câteva ori Lada şi Matei auziră patrulele, dar era o simplă

chestiune de a-şi schimba drumul pentru a nu fi descoperiţi.

Cocioabele lipite de zid erau de folos. Sprijinindu-se de două locuinţe aflate foarte aproape una de alta, se împinseră în sus, spre un acoperiş. Matei o săltă pe Lada chiar pe metereze. După câteva clipe de încordare pentru a se încredinţa că nu fusese zărită, ea lăsă o frânghie în jos, astfel încât Matei să o poată urma.

între zidurile oraşului interior, până şi aerul se simţea altfel. Mai curat. Mai bogat. Mai privilegiat, cu mai puţine guri care să-l respire. însă mirosul de lemn ars se înălţa de peste tot. O umplu pe Lada de ceva asemănător tihnei.

Lada ştia exact unde să meargă, dar le luă două ceasuri ca să străbată douăsprezece uliţe. Ocoliră ruinele acum reci ale caselor care arseseră, ascunzându-se în ele atunci când era necesar. Era bine că Lada se îmbrăcase în negru, căci lemnul carbonizat ar fi stricat orice altceva.

Patrulele tropăiau pe străzi cu o consecvenţă supărătoare. Faptul că în cele din urmă reuşiră să ajungă aproape de casa guvernatorului nu simplifica, totuşi, lucrurile. Trei străjeri erau la post în faţa uşii, în timp ce alţii dădeau ocol perimetrului. Lada contase pe pătrunderea printr-o fereastră de la primul cat, însă nu era posibil.

Matei aştepta în tăcere, dar ea putea să simtă întrebarea care radia din el. *Şi acum?*

Lada îşi ridică privirea spre cerul nopţii pentru a

blestema stelele, însă linia acoperişurilor îi atrase atenţia. Casele erau clădite aproape unele de altele, înghiontindu-se pentru a-şi face loc. Uneori, uliţele dintre ele erau atât de înguste, încât oamenii erau nevoiţi să se întoarcă pieziş pentru a putea trece.

Nu avea nevoie să se furişeze în casa guvernatorului. Avea nevoie doar să pătrundă în una dintre casele mai puţin păzite ale vecinilor.

— Ce părere ai de biserici? îl întrebă ea în şoaptă.

în întuneric, Matei se încruntă spre ea.

— Ai observat cum, la ţară, toate bisericile sunt fortificate? Ele asigură adăpost pentru oricine în timpul unui atac. Dar aici, în inima oraşului, biserica este frumoasă şi rece. Nu lasă să intre niciun valah înăuntru pentru a se ruga. Cred că ar trebui să încălzim niţel biserica.

întinse mâna cu vasul cu ulei. înţelegerea lumină chipul lui Matei în timp ce lua vasul de la ea.

Dispăru în întuneric. Cu toate că Lada avea mai mulţi oameni acum, mereu se încredea în primii mai presus de toţi ceilalţi. Nicolae şi Bogdan ar fi putut să se împotrivească la incendierea unei clădiri sfinţite, dar cum putea ceva să fie sfinţit dacă valahilor le era interzis?

Ieşi pe furiş din ungherul ei întunecat şi fugi spre o uliţă expusă. La patru case depărtare de cea a guvernatorului se găsea o casă cu trei caturi, cu pervazuri late, perfecte pentru glastrele de flori primăvara.

Lada păşi pe un pervaz şi se trase în sus la al doilea cat, apoi la al treilea. Acoperişul avea o înclinare ciudată şi ieşea în afară prea departe pentru ca ea să se poată prinde. Deasupra ei, chinuind-o pentru că nu putea fi atinsă, se găsea o mică fereastră în pod care i-ar fi îngăduit să sară pe următorul acoperiş.

Fereastra din faţa ei nu era complet închisă. Un colţ era ridicat destul cât să poată strecura lama unui cuţit. Lada o deschise, fiecare scârţâit de protest al lemnului încredinţând-o că avea să fie prinsă. Când fereastra fu deschisă destul, se strecură înăuntru cu picioarele înainte.

O fată şedea în pat, privind ţintă la Lada. Nu putea să aibă mai mult de zece ani, cu părul prins sub bonetă, cu cămaşă de noapte albă.

— Dacă ţipi, o ameninţă Lada, îţi omor toată familia în somn!

Fata era solemnă - şi tăcută - în groaza ei.

— Arată-mi cum să ajung în pod.

Coborî din pat, tremurând, cu picioruşele ei goale pe podeaua din lemn. Deschise uşa iatacului, privind în amândouă părţile înainte de a-i face semn cu mâna Ladei să o urmeze. La capătul coridorului se găsea o altă uşă. Lada se pregăti să dea piept cu un inamic, însă odaia era goală, în afară de o învălmăşeală de mobilă veche şi o scară.

Fata arătă în sus.

Lada puse o mână pe scară, apoi se opri. Se întoarse spre fată, care o privea cu ochii măriţi, în aceeaşi tăcere pe care o păstrase încă de când

intrase Lada în iatacul ei.

Lada vârî mâna în cizmă şi scoase cuţitaşul. îl întoarse cu mânerul spre fată, înclinându-l, şi i-l întinse spunându-i:

— Data viitoare când mai intră careva în iatacul tău în toiul nopţii, ar trebui să fii pregătită. Poftim.

Fata luă cuţitul, privindu-l lung, de parcă ar fi fost o cimilitură. Apoi strânse mânerul şi dădu din cap a încuviinţare.

— Bun. Acum plec. Du-te înapoi să te culci!

Lada se caţără pe scară şi deschise chepengul spre pod. Fereastra podului, totuşi, nu voia să se deschidă. Blestemându-şi norocul, Lada apucă un scaun cu un picior rupt şi sparse geamul. Spera ca Matei să-şi fi început deja treaba, abătând atenţia oricui ar fi putut să dea alarma.

După ce împinse cioburile de sticlă rămase, Lada ieşi pe fereastră şi se ghemui pe pervaz. La picioarele ei, noaptea aştepta ameţitoare şi întunecată. Sări.

Izbi acoperişul mai iute decât s-ar fi aşteptat şi fu cât pe ce să se rostogolească peste marginea lui înainte să se prindă. Apoi o luă la fugă. în sus şi peste coamă, luându-şi avânt înainte de a se arunca peste golul ce de-abia aştepta să o revendice. încă un acoperiş. Acesta era înclinat invers, iar acoperişul de după el era cu câţiva metri mai înalt. Lada alergă de-a lungul coamei, iuţi brusc pasul şi sări.

Mâinile ei întâlniră muchia acoperişului alăturat. Picioarele îi atârnau, greutatea ei ameninţând să o

tragă în jos. Legă- nându-se dintr-o parte în alta, puse un genunchi pe acoperiş şi se trase în sus.

încă unul.

De data aceasta, se târî cu grijă peste ţigle. Cu toate că aerul era îngheţat, o mânca trupul de la sudoare. Acoperişul guvernatorului era mai înalt decât cel pe care se afla, dar nu acesta era ţinta ei. Merse furişat de-a lungul muchiei dintre case până ce găsi ceea ce căuta - o fereastră cu un mic pervaz sub ea. Plănuise să pătrundă înăuntru pe acolo, însă, într-un sfârşit, norocul era de partea ei.

Fereastra era larg deschisă şi un cap chel se aplecase în afară, privind în jos spre centrul oraşului şi în direcţia din care se auzeau ţipete. Se vedea o licărire slabă şi se auzi un zgomot îndepărtat de sticlă spartă.

Vreme de un interval veşnic dintre o respiraţie şi următoarea, Lada se opri. El părea bătrân şi moale şi vulnerabil în cămaşa lui de noapte largă. Era soţ. Tată. Apoi, el îşi drese glasul cu acelaşi horcăit flegmatic pe care îl scosese şi în timp ce îi promitea să o ajute şi deja plănuia să o ucidă.

Lada sări şi se izbi în guvernator. Se rostogoliră împreună în odaie. Lada îşi reveni imediat şi se aşeză cu genunchii pe pieptul lui, punându-i cuţitul la beregată.

— Cine m-a vrut moartă?

El tremura, privind cruciş cuţitul în vreme ce încerca să se concentreze.

Ea apăsă cuţitul, lăsând să iasă sângele. Guvernatorul rosti pe un ton plângăreţ cuvintele

unei rugăciuni.

— Dumnezeu nu e aici în seara asta, îi zise Lada. Suntem doar tu şi cu mine şi cuţitul meu. Cine m-a vrut moartă?

— Prinţul! răspunse el. Prinţul Valahiei!

— De ce?

— Pentru că eşti o ameninţare.

Lada zâmbi. Ştia că asta nu ar fi trebuit să-i facă plăcere, dar îi făcea. Prinţul o socotea o ameninţare destul de mare pentru a năimi un asasin. încă mai avea o şansă. Unde există frică, există şi putere.

îşi retrase cuţitul şi îl aşează lângă capul guvernatorului. Omul nu se clinti.

— Un dar pentru *prinţ.* Spune-i că-i transmit respectele mele şi că ne vom vedea în curând. Şi spune-i Dumnezeului tău să facă biserici care să nu se aprindă aşa de lesne.

Lada se strecură afară pe fereastră, urmată de suspinele de uşurare ale guvernatorului. Le luă cu ea ca pe un dar, în vreme ce alerga pe acoperişuri, îndepărtându-se de centrul Braşovului şi ducându-se spre oamenii ei.

Februarie

FĂRĂ DOAR ŞI POATE, Urbana era un oaspete ciudat. în săptămâna în care locuise cu Nazira şi Fatima în casa din oraş a lui Kumal, nu se mai oprise din vorbit.

— Dacă e spioană, spuse Nazira cu un oftat exasperat, stând aşezată lângă Radu în grădină, e cea mai proastă spioană care a trăit vreodată. Cum poate să strângă informaţii dacă nu lasă pe nimeni altcineva să vorbească?

— Despre ce vorbeşte? o întrebă Radu, care îşi făcea arareori simţită prezenţa acasă, grijuliu să nu atragă prea mult atenţia înainte să fie sigur că merita riscul.

— Despre oribilele ei tunuri. Nimic altceva. Scoate beţe din sobă pentru a desena diagrame - pe pereţi, Radule, pe frumoşii pereţi albi. Apoi se aşteaptă ca Fatima să-i spele, deoarece trebuie să ne prefacem că Fatima nu e decât o servitoare.

— îmi pare rău.

Radu ştia că era mult să le ceară celor două femei să primească pe altcineva în viaţa lor privată.

Nazira flutură din mână.

— Eu fac cea mai mare parte din curăţenie după

ce Urbana se retrage la culcare. Fatima înţelege.

— Aşadar, ce părere ai?

— Aş zice că Urbana e nebună, dar se poate să fie şi un geniu. Nu ştiu nimic despre tunuri, însă nimeni nu poate să simuleze ceea ce face ea. Şi nu minte atunci când spune că le va construi pentru oricine e dispus să o plătească. A urmărit asta toată viaţa ei şi a fost respinsă la fiecare cotitură. Unica ei lealitate este faţă de crearea celor mai uluitor de mari şi de eficiente mijloace de ucis oameni pe care le-a văzut vreodată lumea.

Radu încercă să-şi tempereze încântarea.

— Aşadar, crezi c-ar trebui să merg mai departe?

— Ea constituie o descoperire incredibilă. S-ar putea chiar să se dovedească şi de nepreţuit.

Radu nu-şi putu ascunde surâsul de încântare. Dacă era el cel care îi ducea ceva - pe cineva - de nepreţuit lui Mehmed, descoperit de el însuşi? Dacă Radu era motivul pentru care în cele din urmă Mehmed şi-ar fi împlinit visul despre Constantinopol?

Nazira puse o mână pe obrazul lui Radu.

— Unde te afli în această clipă?

Radu scutură din cap.

— Scuze.

— Şi flota? Cum progresează?

— Pe cât de bine putem spera. Cele mai multe galere sunt construite şi Suleiman a găsit marinari

pe care să-i năimească. Eu cred că va fi dificil, însă oamenii au dat năvală la chemarea lui. Fac spume la gură la gândul bogăţiilor din Constantinopol. Radu oftă. Am auzit asta la toţi oştenii când venea vorba de Constantinopol. Mărul de aur din mijlocul oraşului, ţinut de statuia lui Iustinian. Bisericile construite din cărămizi de aur şi împodobite cu giuvaiere. Lor nu le pasă câtuşi de puţin de destinul nostru de a cuceri oraşul, după cum a arătat Profetul, pacea fie asupra lui!

Radu se încruntă. Mai auzise şi discuţii mult mai sumbre care se învârteau în jurul bogăţiei şi a prăzii de război pe care aveau să o găsească la cetăţenii oraşului. Acum se vorbea despre toate acestea pe jumătate în glumă, căci nimeni nu ştia că Mehmed intenţiona să atace oraşul imediat. însă asta îi lăsa un gust amar lui Radu.

— Dar nu acesta este motivul pentru care trebuie să cucerim oraşul, spuse Nazira.

Radu nu mai vorbise cu ea despre Constantinopol până atunci. Fu surprins să vadă că avea o părere.

— Ce vrei să spui?

— Oamenii cred că aşa este profeţit deoarece ne va aduce bogăţie şi noroc. Dar de ce i-ar păsa lui Dumnezeu de asta? Eu cred că oraşul va fi al nostru deoarece avem nevoie să fie. Atâta vreme cât există Constantinopolul, el va atrage cruciadele. Va atrage tot mai mulţi oameni care să vină pe pământul nostru şi să ne omoare doar pentru că suntem musulmani. Căderea

Constantinopolului ne va aduce siguranţă şi protecţie, eu aşa socotesc. Dumnezeu ne va da oraşul aşa încât noi să ne putem ruga în pace.

Radu închise ochii, ridicându-şi chipul către soare. Fusese atât de preocupat *cum* să-l ajute pe Mehmed să cucerească oraşul, încât încetase să se gândească *de ce.* Nazira avea dreptate. Asta nu era numai pentru Mehmed; asta era o lucrare sfântă. Avea să o înfăptuiască pentru a ajuta la apărarea credinţei care îi dăruise atât de multe.

— Care este planul? întrebă Nazira, trăgându-l înapoi în prezent.

— Ne apropiem. Totul e aproape în ordine. însă Mehmed nu va face nicio mişcare până ce nu va fi sigur în privinţa tuturor graniţelor. Ungaria încă îi face necazuri. Huniade e o ameninţare.

— Şi italienii?

Radu era bucuros că se deschisese în faţa Nazirei. Era o mare uşurare să discute asta pe faţă cu cineva care înţelegea toate piesele jocului şi care îi reamintea care era adevăratul ţel.

— Sunt prea ocupaţi să se certe unii cu alţii pentru a apăra un oraş cu un asemenea trecut de duşmănie cum e Constanti- nopolul. Odată ce vom asigura căile maritime, nu vor putea să trimită ajutoare nici dacă s-ar hotărî s-o facă.

Nazira oftă.

— Ştiu că trebuie să se facă asta, însă nu aştept cu nerăbdare ziua care va pretinde ca atât fratele, cât şi soţul meu să-şi împlinească destinele la poalele zidurilor Constantinopolului. Mă tem de

cum se va termina.

Radu o trase mai aproape.

— Ştii bine că mă voi asigura că se va avea grijă de tine. Indiferent de ce s-ar întâmpla.

Nazira râse cu tristeţe, lipită de pieptul lui.

— Iată cum faci din nou aceeaşi greşeală presupunând că sunt îngrijorată pentru mine. Niciodată nu ţii seamă de alţii care te iubesc *pentru tine,* Radule, mai curând decât pentru ceea ce poţi să faci pentru ei. Cea mai fierbinte rugăciune a mea este ca într-o bună zi să ştii destule despre iubire, astfel încât să o recunoşti atunci când îţi este oferită de bunăvoie.

Radu nu avea niciun răspuns. Uneori, Nazira dovedea *prea* multă pătrundere.

— Mă duc să vorbesc, deci, cu Urbana. îţi mulţumesc!

îi sărută mâna Nazirei.

Când intră, trecu pe lângă Fatima.

— îţi mulţumesc că suporţi asta, îi spuse el în şoaptă. Nazira este în grădină, iar în următoarele ceasuri o voi ţine ocupată pe Urbana. Du-te să petreci ceva timp cu soţia ta.

Ea îi susţinu pentru o clipă privirea şi un zâmbet de recunoştinţă dădu formă chipului ei bun.

— Să izbândeşti! îi ură ea.

— S-ar putea ca soţia ta să fie stearpă, îi spuse Urbana în timp ce Radu se aşeza la masă pentru un prânz târziu.

Radu se înecă, surprins.

— Poftim?

— Sunteţi căsătoriţi de mai bine de un an. Cât de des vă împreunaţi?

Radu îşi ridică privirea în tavan, căutând acolo răspunsuri, căci îşi simţea obrajii arzând mai fierbinţi decât cuptoarele unei topitorii.

— Eşti pricepută şi la astfel de treburi? o întrebă, încercând un ton amuzat.

Urbana se încruntă.

— Nu. Dar mă întreb de ce ar continua cineva pe un făgaş care nu dă roade. Dar servitoarea?

Radu fu cuprins de spaimă. Se părea că subapreciase discernământul Urbanei.

— Fatima? întrebă el, trăgând de timp.

Cum ar fi putut să-i explice asta? Dacă îi spusese cineva?

— Ea e servitoarea voastră. Nu sunt în necunoştinţă de cauză în privinţa obiceiurilor de aici. Dacă îţi naşte un fiu, acesta ar fi un moştenitor acceptabil. Şi ar fi un lucru bun şi pentru ea. Ar avea un statut legal, iar tu nu ai putea s-o vinzi altcuiva. îmi place Fatima. Ar trebui să chibzuieşti la asta.

Glasul lui Radu ieşi strangulat, atât de uşurare că Urbana nu-şi dăduse seama de adevărul căsniciei sale, cât şi de stingherală pentru că aceasta era o discuţie pe care ea o considera potrivită.

— Prefer să îi rămân credincios soţiei mele.

— De asta nu ai încercat să te vâri în patul meu?

Te-aş fi refuzat cu străşnicie, cu violenţă chiar, însă asta m-a nedumerit.

— Vreau să vorbim despre tunurile tale! exclamă Radu, disperat să schimbe subiectul despre prunci şi paturi.

Urbanei îi căzu faţa; apoi îşi împreună sprâncenele groase, ca şi când s-ar fi aşteptat la o durere.

— Dacă m-ai lăsa să vorbesc cu sultanul vostru, aş putea...

— Vreau să le faci.

Sprâncenele ei se ridicară a surprindere.

— Poftim?

— Vreau să le faci. Pe toate. Pe zdrobitorul Babilonului, da, dar şi pe toate celelalte tunuri pe care ai timp şi pe care ai visat să le faci. Vreau să creezi cea mai mare artilerie pe care lumea să o fi văzut vreodată.

încântarea Urbanei se prefăcu iute într-o dezamăgire istovită.

— Şi eu vreau asta, dar niciunul dintre noi nu are topitorie sau materiale sau banii pentru a le cumpăra.

— Poţi să păstrezi o taină?

Ea îşi linse buzele, trăgându-şi-le, gânditoare, între dinţi.

— Nu, nu prea.

Radu râse sec. Urbana ar fi putut să devină de nepreţuit, nu insă şi dacă nu era capabil să o ţină ascunsă de Halii Vizirul. îşi frecă fruntea sub turban.

— Păi, atunci, asta e o problemă. Spune-mi, ar fi

posibil să creezi tunurile acestea fără să atragi prea mult atenţia?

— Nu fără cantitatea de minereu ce ne-ar fi de trebuinţă. Şi ne vor trebui oameni - mulţi oameni. Nu pot să fac asta singură. Şi nici nu pot s-o fac oriunde. De asta am venit aici - Edirne şi Constantinopol au singurele topitorii destul de mari ca eu să-mi fac în ele tunurile.

Radu avea prea multe taine, ce dădeau pe afară. Şi nu ştia cum ar fi putut să construiască o artilerie fără să fie observat. Mai mult, povara tainelor îl măcina. Se îndoia de orice acum. Chiar şi de Mehmed, iar asta îl durea. Dacă Mehmed îşi ascundea tratativele cu prinţul valah, dacă ascundea situaţia dificilă în care se găsea Lada, ce altceva ar mai fi putut să tăinuiască faţă de Radu?

Tainele dădeau mai multă putere tuturor lucrurilor, mai mult potenţial pentru devastare şi distrugere.

Radu se ridică şi porni spre fereastră. Nazira şi Fatima erau întinse pe o pătură în grădină, şoptind şi râzând. Dacă le-ar fi văzut fără să cunoască adevărul despre relaţia lor, ar fi bănuit că erau prietene foarte dragi. Nimeni nu se întreba de ce Fatima era mereu cu Nazira, de ce erau fericite să trăiască la ţară fără nimeni altcineva în preajma lor.

îşi ascundeau iubirea la vedere.

— Urbana, zise Radu, în minte conturându-i-se o idee a cărei formă îi plăcea, ce părere ai de petreceri?

— Le detest, răspunse ea.

— Ce-ar fi dacă aş spune că mersul la multe petreceri ar fi preţul pe care ar trebui să-l plăteşti pentru a-ţi face tunurile?

Glasul ei era lipsit de inflexiuni, însă hotărât.

— Cu ce ar trebui să mă îmbrac?

Ianuarie

CĂLĂTORIA ÎNAPOI DUPĂ INTEROGAREA guvernatorului Braşovului fu una îngheţată şi singuratică. Lada se uită după Matei tot drumul până în tabără. La fiecare sunet se răsucea în jur, aşteptându-se să-l găsească.

El nu apăru.

Aproape că ajunsese, focurile din depărtare promiţându-i odihnă şi căldură, când un cal necheză în întunericul din dreapta ei. Se lăsă pe vine, blestemându-şi generozitatea faţă de fetiţă, care o lăsase cu un singur cuţit din cele trei pe care le luase cu ea. De ce se simţise forţată de împrejurări să i-l dea puştoaicei?

Fiica Valahiei îşi vrea cuţitul înapoi.

Amintirea o făcu să se înfioare. Tatăl ei îi dăduse un cuţit, iar acesta îi schimbase viaţa. Spera ca propriul ei dar să-i schimbe viaţa acelei fete, căci Lada putea foarte bine să moară din pricina gestului ei.

— Linişte, băieţi, auzi un bărbat şoptind exagerat, glasul lui fiind purtat în noapte.

Vorbea în maghiară.

— Se pare că am găsit un mic prădător. Ăştia sunt foarte primejdioşi atunci când sunt încolţiţi.

Lada merse îndărăt până ce se lipi de un copac, astfel încât măcar să se afle cu faţa la orice ar fi

venit. Muşchii îi erau încordaţi de la frig. îşi flexă iute mâinile, încercând să facă sângele să curgă din nou prin ele.

Auzi pe cineva descălecând. Nu făcea nicio încercare să-şi ascundă paşii pe măsură ce se apropia. Se aşeză destul de aproape ca Lada să-l vadă, însă prea departe pentru o luptă corp la corp. Ea nu avea de gând să-şi arunce ultimul cuţit. Dacă nu nimerea, avea să rămână neînarmată.

Cu un geamăt, el scoase o piatră de sub el şi o aruncă într-o parte.

— Te-am căutat, Ladislav Drăculea. îi terorizezi pe transilvăneni. E de prost gust.

Sfidătoare, Lada îşi ridică bărbia.

— Nu le sunt datoare cu nimic.

— Aici te-ai născut.

— Şi aici am să mor?

Bărbatul râse, scoţând ceva din contăş. Lada se încordă, însă el se aplecă în faţă, lovind cremenea, până ce o grămadă de iască se aprinse. Puse pe foc câteva vreascuri scoase din covorul de frunze al pădurii. în vreme ce flăcările se înălţau, chipul duşmanului ei ieşi la lumină. Chipul bărbatului care îl gonise pe tatăl ei din Târgovişte şi în braţele sultanului, unde îşi părăsise copiii. Chipul bărbatului care se întorsese să-i ucidă pe tatăl şi pe fratele ei mai mare.

Lada se rezemă din nou de copac. Nu slăbi strânsoarea pe plăselele cuţitului, dar fu o uşurare ciudată să aibă o legătură cu bărbatul care avea să fie nimicirea ei.

— Huniade.

Părul lui castaniu-roşcat strălucea la fel de roşu ca focul. Avea fruntea lată, sprâncenele puternic conturate, iar nasul purta dovada numeroaselor frângeri. Nu părea să mai fi îmbătrânit de când îl văzuse Lada ultima dată în sala tronului din palatul de la Târgovişte. Era cam de vârsta pe care ar fi avut-o tatăl ei, dacă Huniade nu l-ar fi omorât. Nu era cinstit că Huniade rămăsese neschimbat, în vreme ce faptele lui o preschimbaseră pe Lada în neînchipuite feluri.

Huniade îşi lăsă capul în jos în semn de aprobare.

— Ce poznă ai pus la cale în noaptea asta?

Lada nu văzu niciun folos în minciună.

— Incendiere. Ameninţări cu moartea. Strângere de informaţii.

Huniade oftă.

— Ai avut o noapte foarte plină. La ce ai dat foc?

— Catedrala.

Huniade tuşi surprins.

— Am plătit pentru noul altar.

— A fost o investiţie proastă.

El pufni.

— Aşa presupun. Am fost voievodul Transilvaniei pentru câţiva ani. Niciodată nu am fost mai bucuros să fiu despovărat de putere. *Saşii.* Clătină din cap, răsuflarea lui înceţoşând noaptea într-un râs tăcut. Apoi puse un cot pe genunchi, întinzându-se pe o parte. Spune-mi, ce ţi-a oferit incendierea bisericii?

Lada atinse vârful cuţitului cu degetul arătător.

— Distragerea atenţiei, astfel încât să-mi pot

duce la bun sfârşit treaba. Şi satisfacţie.

— Hmm! Cumva, am îndoieli că orice s-ar petrece aici te-ar satisface pe tine. Ştiu că ai fost trimisă să ocupi tronul Va- lahiei. Mai eşti aliata sultanului?

Lada învârti iute cuţitul.

— Ţi se pare că îi slujesc pe otomani?

— Aşadar, nu îi trimiţi veşti despre unde eşti şi ce faci?

Lada fii bucuroasă că lumina focului îi ascundea îmbujora- rea pricinuită de umilinţă. Să-i scrie lui Mehmed şi să-şi recunoască nereuşitele? Niciodată!

— Nu.

— Ştie tot despre faptele tale.

Huniade îi întinse un sul subţire de pergament. Era acoperit cu un scris foarte mărunt. Un colţ era pătat şi înnegrit de câţiva stropi de cerneală.

Lada miji ochii. Nu de cerneală. De sânge.

— Am găsit asta asupra unui bărbat rănit care te urma. E o scrisoare către sultan, descriind amănunţit ce faci.

— Matei, zise Lada.

Aşadar, acesta era motivul pentru care el nu o ajunsese din urmă. Nu putuse. Ea rosti în şoaptă ceva pe atât de apropiat de o rugăciune de uşurare pe cât era capabilă pentru că îl lăsase pe Bogdan în tabără. A mirat-o cât de mult se bucura că el era în siguranţă. Nu stărui cu gândul asupra acestui lucru.

— Ce i-ai făcut omului meu?

— S-a luptat. L-am omorât.

Lada dădu din cap, amorţită. Matei era mort. Rănit în Braşov, terminat de Huniade. Şi purtând o scrisoare către Mehmed. De cât timp îl ţinea pe Mehmed la curent în privinţa ei? Cât de multe ştia Mehmed? Şi pe cine ar fi trebuit să fie mai furioasă - pe Mehmed, pentru că o spiona, pe Matei, pentru că o trăda, sau pe sine, pentru că avusese încredere în Matei?

Ori pe sine pentru că avusese atâtea nereuşite nefericite de care să se scrie?

Trădarea lui Matei o durea profund, totuşi. Alesese valahi tocmai pentru că presupusese că ei aveau să fie la fel de nerăbdători ca ea să-şi taie legăturile otomane. Dar se pare că foamea lui Matei depăşea ceea ce putea Lada să-i ofere.

— Nu am ştiut că îi raporta lui Mehmed.

— Aşa am socotit şi eu după cuprinsul scrisorii. Deci nu lucrezi pentru sultan. Dar îi spui pe nume. îl cunoşti, îi ştii temperamentul, tacticile.

Aceasta suna atât primejdios, cât şi promiţător.

— Mai bine decât oricine.

— în acest caz, mai am o scrisoare pentru tine.

Huniade lăsă scrisoarea lui Matei să cadă în foc. Degetele Ladei se întinseră, instinctiv, spre ea. Voia să ştie cum ar fi arătat viaţa ei citită de Mehmed. însă era prea târziu.

Huniade vârî mâna în contăş şi scoase un plic. îl aruncă în faţa Ladei.

Nedumerită, ea îl ridică. Sigiliul era rupt.

— Pe aceasta am luat-o de la un turc ce întreba despre locul unde te-ai afla. E de la fratele tău. Huniade vorbea pe un ton plăcut, ca şi când

discuta despre vreme în timpul unei mese, întreabă cum îţi merge şi se teme pentru siguranţa ta. Ba chiar sugerează să te întorci în Edirne. Spune că sub domnia lui Mehmed au parte de cele mai minunate petreceri.

Lada pufni.

— Spune asta numai pentru că ştie că nimic nu m-ar putea ţine mai departe decât promisiunea unor petreceri.

Cu toate acestea, Lada vârî scrisoarea în cămaşa ei, în dreptul inimii. Sub colierul pe care i-l dăduse Radu. Şi el ştia tot? Niciuna dintre umilinţele ei nu era privată?

Huniade se ridică în picioare, întinzând o mână înmănuşată. Era destul de aproape pentru a lovi. O împunsătură iute cu cuţitul ei şi ar fi putut să-şi răzbune tatăl. Şi pe fratele mai mare, Mircea. Sânge pentru sânge.

Pentru trădarea lui, Matei putea să rămână nerăzbunat.

— Vino! o pofti Huniade. Am o ofertă pentru tine.

Cuţitul Ladei se opri. Tatăl ei murise făcând ceea ce făcuse mereu - fugind -, iar la Mircea ea oricum nu ţinuse niciodată. Acceptă mâna lui Huniade.

Februarie-martie

TOŢI OAMENII DE SEAMĂ din Edirne se aflau în jurul mesei masive: valii, bei, paşi, viziri şi câteva dintre nevestele acestora. Chiar şi câteva fiice, sperând să atragă privirea cuiva important. O asemenea fiică încercase să-i atragă atenţia lui Radu toată seara. însă el ştia că tatăl ei deja îl susţinea hotărât pe Mehmed, aşa că nu exista niciun motiv să fie crud şi să-i facă pe plac.

Şi Salih era acolo. Cel de-al doilea fiu al lui Halii. Singura persoană pe care o sărutase Radu vreodată. Dar Salih renunţase de mult să mai încerce să-i vorbească lui Radu. Radu nici măcar nu putea să se uite la el fără să simtă un junghi îngreţoşător de vină, şi aşa devenise foarte priceput să-şi lase ochii să treacă peste capul celuilalt bărbat.

Toţi erau culcaţi pe o parte pe perne, cu un festin luxos întins în faţa lor. Alături de Radu, Urbana se foia întruna, încercând să-şi găsească o poziţie confortabilă în veşmintele ei europene ţepene. Se distingea limpede, încruntată şi bombănind în sinea ei în maghiară. Dacă îşi atrăgea privirea cuiva, nu era, neîndoielnic, într-un fel uşuratic. Arăta ca şi când ar fi vrut să sugrume pe cineva. Asta îl făcea pe Radu să-i fie dor de Lada.

— Stai liniştită, îi ceru Radu în şoaptă, privind

spre capul mesei.

Era aşezat departe de locul unde Mehmed stătea tolănit mai sus decât toţi ceilalţi. Un servitor îi făcea vânt cu un evantai sultanului, în vreme ce îndărătul lui zăbovea singuraticul servitor care se îngrijea de taburetul pentru picioare. Şi, în dreapta sultanului, Halii Vizirul.

Radu aştepta, îngrijorat până la ameţeală.

— Ce e asta? se plânse Urbana, vârând un deget în unul dintre sosurile răcoritoare şi cremoase pentru carne. M-am săturat de petrecerile astea! De ce trebuie să fiu aici, când aş putea să lucrez?

Radu o ţistui în vreme ce Mehmed se ridica.

— Prieteni, zise Mehmed, întinzând braţele pentru a cuprinde întreaga încăpere, aceasta este o seară de sărbătoare! în această seară îi onorez pe trei dintre cei mai iluştri sfătuitori ai mei. înţelepciunea lor îmi dă putere. îndrumarea lor îmi clădeşte moştenirea. Şi, în această seară, dedic această moştenire a mea lumii. Zaganos Paşa. Sarica Paşa.

Făcu un semn cu capul spre cei doi bărbaţi aflaţi imediat în stânga lui, bărbaţi despre care Radu ştia că îi erau profund leali şi dedicaţi cauzei cuceririi Constantinopolului. Kumai era plecat şi deja se afla la faţa locului.

— Şi cel mai important sfătuitor al meu, Halii Vizirul.

Halii se înroşi la faţă, cu expresia unui copil care

scăpase nepedepsit după vreo poznă. Făcu o plecăciune şi îşi duse mâna la inimă.

— Pentru a vă onora, pe voi, cei mai înţelepţi ai mei trei, clădesc o fortăreaţă cu câte un turn numit după fiecare din voi. Aţi putea să ajungeţi până la cer. înţelepciunea voastră va veghea veşnic asupra pământurilor noastre. Voi trei veţi fi turnurile mele de putere, santinelele mele.

Cei trei bărbaţi se plecară şi mai adânc.

— Pentru această onoare, aş plăti tot ce am, spuse Zaganos Paşa.

Mehmed râse cu vioiciune.

— Ei bine, mă bucur să aud asta, căci fiecare în parte veţi fi răspunzători de finanţarea şi de construirea turnurilor voastre. Nu aş încredinţa moştenirile voastre culturale nimănui altcuiva.

Halii Vizirul arăta oarecum mai puţin încântat, însă nemulţumirea îi tulbură chipul numai pentru scurtă vreme. Aceasta era o onoare nemaipomenită şi o dovadă în plus că influenţa sa asupra lui Mehmed era mai puternică decât oricând. Faptul că Mehmed o anunţase în faţa tuturor persoanelor importante din imperiu fără doar şi poate nu-i scăpase lui Halii. Halii încuviinţă din cap.

— Fireşte, sultanul meu.

— Al tău va fi cel mai important turn, şi cel mai mare.

Mehmed luă mâna lui Halii şi i-o strânse cu căldură. Pentru el, să atingă un alt bărbat însemna un gest de cea mai înaltă consideraţie. Halii mătură cu privirea întreaga încăpere, exultând în

acel moment.

Mehmed dădu drumul mâinii lui Halii şi se aşeză. Tonul lui deveni mai puţin formal.

— începem construcţia imediat. Fortăreaţa se va numi Ru- meli Hisari.

Sprâncenele lui Halii se împreunară.

— Rumeli Hisari. Ca fortăreaţa bunicului vostru pe malul Strâmtorii Bosfor, Anadolu Hisari.

— Da, întocmai! Mehmed făcu semn unui servitor să-i umple iar paharul. Deja am dus oameni la faţa locului, iar în timp ce noi vorbim, se aduc pietrele. Kumal Paşa e acolo să conducă lucrările de construcţie.

— Unde... Halii îşi şterse fruntea, unde sudoarea începuse să brobonească de sub turban. Unde va fi clădită Rumeli Hisari?

Mehmed flutură nepăsător cu latul palmei.

— De partea cealaltă a lui Anadolu Hisari.

— De partea cealaltă... Dar acolo e pământul Constanti- nopolului.

Mehmed slobozi un hohot de râs.

— Le aparţine câtorva ţapi bătăioşi. Nu e nimic acolo. încă. Dar în curând temelia unei fortăreţe care te onorează va înlocui ţapii! Fortăreţele îşi vor face cu ochiul una celeilalte de pe ambele maluri ale Strâmtorii Bosfor. Tunurile lor s-ar putea în- tâlni la mijloc, cred, zise Mehmed, râzând din nou. Va trebui să încercăm asta după ce turnul tău va fi fost construit.

De data aceasta, roşeaţa profundă de pe chipul lui Halii nu era una de plăcere. Deschise gura şi o închise în vreme ce se lupta să găsească o cale să

iasă din capcana pe care i-o întinseseră Radu şi Mehmed.

Dar era prea târziu. Căzuse de acord cu fortăreaţa în faţa tuturor şi nu arătase nimic altceva în afară de sprijinul său. Ba chiar fusese de acord să plătească pentru ea. Dacă ar fi dat înapoi acum, ar fi fost nevoit să spună de ce. Şi nu ar fi putut să-l provoace pe Mehmed pe faţă în privinţa Constantino- polului. Nu avea nicio dovadă serioasă că Mehmed urma să atace şi trebuia să păstreze în taină legăturile sale cu împăratul Constantin.

Opţiunile lui Halii scădeau şi aveau să scadă şi mai mult atunci când aliaţii lui de la curtea lui Constantin aveau să afle că un turn clădit pe pământul lor purta numele lui Halii.

Tainele făceau informaţiile mai puternice şi mai îndoielnice. Cea mai bună cale de a ţine fortăreaţa la adăpost de maşinaţiunile lui Halil era să-l implici în chip intim - şi imposibil de evitat - în construirea ei. Era aceeaşi metodă pe care Radu o aplica artileriei, inspirat de relaţia Nazirei cu Fatima. Ascunderea la vedere.

— Ce este aşa de amuzant? întrebă Urbana, încruntându-se. Nu înţeleg nimic din toate astea. De ce zâmbeşti?

— Deoarece sunt încântat de evenimentele din această seară.

Ea oftă, alegând oasele nefericitei păsări din farfuria ei.

— Tot nu înţeleg de ce trebuie să fiu aici. Nici măcar nu vorbim cu sultanul.

— Te afli aici astfel încât toată lumea să vadă că eşti proiectul meu special. Vreau ca întreg oraşul să bârfească despre cât de prost sunt năimind o femeie pentru a construi cel mai mare tun din lume în încercarea de a-l impresiona pe sultan. Intenţionez să ne supun pe amândoi luării în derâdere.

încruntarea ei deveni şi mai adâncă.

— De ce ai face una ca asta?

— Ca nimeni să nu ne dea atenţie până ce nu izbutim.

Pentru prima dată în acea seară, Urbana zâmbi. Pocni un os de la pui.

Radu o înghionti cu cotul.

— închipuie-ţi cât de surprinşi vor fi atunci când sultanul va avea cea mai avansată artilerie din lume, construită de o femeie şi de cel mai chipeş şi mai nefolositor străin din imperiu. Radu se ridică. Vino! Trebuie să te prezint tuturor şi să le spun cum plănuim să construim un tun atât de mare, încât va putea face o gaură pe fundul Mării Negre şi o va seca.

Urbana se strâmbă, dar încuviinţă din cap.

— Ia-o înainte!

Mai târziu în acea săptămână, Radu dădu la o parte tapiseria pentru a furniza ultimele noutăţi în privinţa progresului Urbanei şi a stadiului de pregătire a flotei. Fu atât de şocat să-l găsească pe Mehmed stând aşezat în odaie, încât de-abia îşi înăbuşi un strigăt.

— Radu! Mehmed rânjea. Ai întârziat foarte mult!

— Eu... Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Am ceva pentru tine.

Mehmed îi întinse o scrisoare.

Era adresată lui Radu cu un scris ca al unei persoane care luase un pumnal şi îl înmuiase în cerneală. Partea din inima lui care era permanent neocupată îl duru în timp ce bătea din nou. întoarse pergamentul pentru a găsi că fusese sigilat cu un vârf de cuţit apăsat în ceară.

— Lada, şopti el, trecându-şi degetele peste sigiliul roşu.

— A sosit azi-dimineaţă, spuse Mehmed cu un glas grijuliu neutru. I-ai scris?

— Da, după ce am aflat că nu era pe tron. Renunţasem la speranţa că mesagerul o va găsi vreodată.

Radu ar fi preferat să o citească în intimitate, dar nu putea suporta să abandoneze acest dar de a petrece timpul cu Mehmed. însă felul în care ochii lui Mehmed erau aţintiţi asupra scrisorii, ca ai unui om mort de foame asupra unei pâini, îl duru. Tot acest timp pe care îl petrecuseră despărţiţi, toate aceste dăţi în care el nu-l aşteptase niciodată pe Radu...

Mehmed se afla acolo numai pentru Lada.

încă o iubea. Nu vorbeau niciodată despre ea, însă era imposibil de evitat. Poate că, de vreme ce ea plecase înainte ca Mehmed să o poată revendica, el avea să râvnească veşnic la ea. în acelaşi chip în care era preocupat excesiv de

Constan- tinopol, pur şi simplu pentru că nu era al lui dar simţea că ar trebui să fie.

Potrivit Islamului, totuşi, Mehmed nu-şi putea consuma relaţia cu Lada. Era interzisă în afara căsătoriei sau a concubinelor oficiale. Lada fusese înăuntrul haremului lui Mehmed, totuşi, ceea ce, din punct de vedere legal, o făcea parte din acesta.

întotdeauna exista o soluţie pentru Mehmed şi Lada.

Radu lăsă capul în jos. Cum spera el că va fi viitorul lui? Să stea mereu alături de Mehmed, prieten preaiubit, sfătuitor de încredere? îi spusese Nazirei că avea să fie suficient. Nu avea niciodată să fie suficient.

Mehmed puse o mână pe umărul lui Radu. Junghiul atingerii merse mult mai adânc decât uşoara apăsare a degetelor lui.

— Te simţi bine, prietene?

Radu îşi drese glasul, încuviinţând din cap. Rupse sigiliul scrisorii cu mai multă forţă decât ar fi fost nevoie. Era adresată, într-un stil sentimental caracteristic, *Singurului meu frate. Radu.* Era mai sincer decât fusese salutul lui pentru ea.

— Ce spune? întrebă Mehmed, complet nemişcat.

Ar fi putut la fel de bine să ţopăie prin odaie, căci nemişcarea sa îi ascundea nerăbdarea.

Radu citi cu voce tare, cu glasul lipsit de inflexiuni de la oboseala pricinuită de emoţii.

— Am fost surprinsă să primesc scrisoarea de la tine, îmi pare rău să-ţi raportez că mesagerul pe care l-ai trimis e mort. Nu l-am ucis eu. Presupun,

într-un fel, că tu *ai făcut-o, trimiţându-l aici.*

Radu se opri, mijindu-şi ochii iritat atât de vorbele Ladei, cât şi de faptul că ea ar fi putut să aibă dreptate. Oare el sacrificase o viaţă doar pentru a-i trimite surorii lui o scrisoare?

— Te tachinează, îi spuse Mehmed. Sunt încredinţat că mesagerul este bine. Continuă!

— La rândul meu, te voi surprinde spunându-ţi că sunt cu Huniade. El m-a găsit în Transilvania şi am consimţit să nu ne omoram unul pe altul. M-am întrebat dacă îi eram neloială tatei şi fratelui nostru, însă ei sunt morţi şi, ca atare, nu se pot plânge. I-a invitat pe oamenii mei să se alăture alor lui. Nu cunosc motivele sale, dar am acceptat. în cele din urmă, am un aliat de valoare. Dacă îl pot convinge pe Huniade să mă sprijine, pot să cuceresc tronul. Ştiu asta. Dar, după aceea, nu am abilitatea trebuincioasă pentru nobilime. Sunt o armă boantă. Am trebuinţă de un chirurg. Am obosit să fiu mâna dreaptă a bărbaţilor puternici. Vreau ca tu *să fii mâna mea dreaptă. Te-am văzut mişcându-te printre nobili cu uşurinţa cu care un şoim taie văzduhul. Taie tu calea printre boieri pentru mine. Vino acasă, Radule! Ajută-mă! Valahia ne aparţine, iar eu nu voi fi întreagă fără tine.* Radu se opri, şocat. Şi apoi iscăleşte cu numele ei, încheie el.

Nu spuse cum semnase ea.

Lada, pe gheaţă şi având trebuinţă de data asta de mâna ta.

Cu un singur rând, ea îl trăsese înapoi în copilăria lui nefericită, când avusese nevoie să fie

salvat după ce se dusese prea departe pe râul îngheţat. Şi - nu-i venea să creadă - ea îi cerea lui ajutorul.

Recunoştea că el era priceput la ceva ce ea nu era. Mehmed avusese dreptate. Lada avea nevoie de el pentru a-şi asigura calea spre putere. Preţ de câteva clipe tăcute, dureroase, el chibzui. Era sora lui. Niciodată nu-i ceruse nimic. Se aşteptase ca el să vină cu ea la început, fiindcă socotise că aşa ar fi trebuit el să facă, nu fiindcă asta era ce ea voia.

Cu toate acestea, acum...

— Vei merge la ea?

Surprins, Radu îşi ridică privirea. Glasul lui Mehmed era la fel de liniştit cât fusese şi al lui, la fel de atent lipsit de emoţii, însă Radu ştia chipul prietenului său mai bine decât orice altceva pe pământ. îl studiase, îl adorase. Iar Mehmed nu-şi putea ascunde teama şi tortura sufletească.

Era balsam pentru sufletul lui Radu, o asemenea imensă uşurare, încât Radu lăsă să-i scape un hohot de râs tremurat. Lada nu era singura Drăculea care conta pentru Mehmed.

— Nu. Nu, fireşte că nu.

Umerii lui Mehmed se destinseră, tensiunea scurgându-se de pe chipul lui. Puse iar mâna pe umărul lui Radu, apoi îi luă scrisoarea.

Şi Radu fu fericit, stând acolo cu prietenul lui. Deoarece, oricât de mult conta să fie apreciat de către sora lui, nu acolo era locul său. Ea voia ca el să-i înfăptuiască ţelurile. însă, ca întotdeauna, ea nu ţinea cont de simţămintele lui. Muncise prea

mult timp şi prea tare aici pentru a lepăda totul în căutarea împlinirii visului ei. Acesta nu fusese niciodată visul lui.

Lada avea să fie rănită de hotărârea lui. Gândul îl făcu să se simtă ciudat de puternic. Nu-i plăcea asta la el, însă nu putea să se ferească. Lada îl voia, *şi* Mehmed îl voia. Avea să-l aleagă pe Mehmed. Nu putea să facă altceva.

Mehmed bătu uşor cu degetele pe foaie.

— Este foarte interesant că e în cercul intim al lui Huniade. După tot ce i-a făcut el tatălui şi fratelui vostru.

Şi Radu era surprins. însă avea o oarecare noimă.

— Lada poartă pică numai atunci când îi este de folos, într-un fel, moartea tatălui nostru a eliberat-o. S-ar putea chiar să-i fie recunoscătoare lui Huniade. în orice caz, dacă poate să înveţe de la el şi să-l folosească pentru a câştiga puterea, ea îi va ierta totul.

— Hmm! făcu Mehmed.

Degetele lui trasau conturul numelui lui Huniade.

Radu voia scrisoarea înapoi. Voia să citească din nou cum putea să facă el lucruri pe care puternica, răutăcioasa lui soră nu putea. Voia să ţină scrisoarea în mână şi să-şi amintească frica de pe chipul lui Mehmed atunci când crezuse că Radu avea să aleagă să plece. Acea frică era destul pentru a-i da speranţă lui Radu.

Putea încă să aibă propriul său vis.

Februarie

LA O SĂPTĂMÂNĂ DUPĂ ce începuse călătoria Ladei cu ungurii, Huniade călărea de-a lungul marginii taberei în care se instalaseră oamenii ei. Strigă un ordin în maghiară, cerându-le să-şi strângă lucrurile. Nimeni nu-i răspunse. Se uită la Lada.

Nu vorbiseră prea mult, iar Lada începea să se întrebe dacă nu se pripise trimiţându-l pe Bogdan să găsească pe cineva care să-i ducă o scrisoare lui Radu. Poate că îi scrisese prea curând de Huniade drept aliatul ei. Dacă i s-ar fi întâmplat ceva lui Bogdan, nu avea să şi-o ierte niciodată. El reprezenta bucata din copilăria ei de care reuşise să se agaţe. Nu ar fi putut să suporte să-l piardă şi pe el.

Absenţa lui Bogdan îi aminti Ladei de absenţa celorlalţi doi bărbaţi care contau cel mai mult pentru ea. însă curând Radu urma să primească scrisoarea ei şi avea să li se alăture. Cât despre celălalt bărbat, alese să nu stăruie în privinţa lui.

Huniade strigă din nou ordinul.

— De ce oamenii tăi nu se supun? întrebă el.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Nu vorbesc maghiara.

Huniade strigă acelaşi ordin în turceşte. Ca unul, oamenii se uitară la el. Niciunul nu se mişcă.

Lada îşi miji ochii.

— Şi nu răspund la comenzi în limba turcă.

Huniade se încruntă, trăgându-se de barbă.

— Şi arunci, cum îi comand?

— Tu nu-i comanzi. Eu îi comand.

în valahă, ea le ordonă să-şi strângă lucrurile. De îndată, ei trecură la acţiune, una eficientă, bine exersată. Huniade privi, cu o expresie îngândurată. Lada călări cu mai multă îmbărbătare după aceea. Avea să-i arate ea lui.

Mai târziu în acea zi, Huniade o găsi pe Lada călărind alături de Ştefan şi Nicolae aproape de spatele companiei. Ştefan îşi mână calul într-o parte, facându-i loc lui Huniade.

— Oamenii tăi sunt foarte disciplinaţi, spuse Huniade, scărpinându-se în barbă.

Se juca întruna cu barba lui. Lada se întrebă dacă asta se întâmpla fiindcă în tinereţe nu îi fusese îngăduit să poarte barbă. Luptase mult şi bine pentru a trece de la fiul unor ţărani la unul dintre cei mai puternici conducători de la graniţele Imperiului Otoman. Ea bănuia că avea tot dreptul să fie amuzat ori drăgăstos cu barba lui.

Ori poate că bărbile pur şi simplu dădeau mâncărimi.

— Suntem bine antrenaţi, răspunse Lada în valahă.

Huniade continuă şi el în aceeaşi limbă.

— întotdeauna prefer să mă lupt cu spahiii în loc de ieniceri. Ienicerii sunt mult mai feroce.

Nicolae zâmbi strâmb.

— Acesta este unul dintre foloasele unei oştiri de sclavi care nu au nici averi şi nici familii. E mai uşor să fii neînfricat atunci când nu ai nimic de pierdut.

Huniade mârâi. Arătând spre cicatricea proeminentă a lui Nicolae, îl întrebă:

— De unde ai asta?

Accentul lui valah era atât de prost, încât o durea pe Lada să-l audă vorbind.

Zâmbetul lui Nicolae se lăţi, întinzând cicatricea, care se subţie şi se albi.

— De la Varna. De la un ungur. Taman înainte să-l omo- râm pe regele vostru.

Lada îşi duse mâinile spre cuţitele aflate la încheieturi, gata să-l apere pe Nicolae. Spre surprinderea ei, Huniade râse.

— O, Varna. Acolo a fost un dezastru. Trecu din nou la maghiară: M-a dat înapoi cu câţiva ani. încă nu ne-am revenit după pierderea regelui nostru. Noul nostru rege, Ladislau Postumul, nu e tocmai ideal.

Expresia lui deveni pierdută şi îngândurată.

— Ar putea fi înlocuit.

Lada se agăţă de tonul lui înainte să se gândească mai bine.

— De tine?

Huniade fusese prinţul Transilvaniei. Era iubit de poporul lui şi o forţă militară de temut. Dacă ar fi fost rege... şi aliatul ei...

Drumul către tronul Valahiei se deschise în faţa ei, scăldat în lumină aurie.

Până ce Huniade izbucni în râs, năruindu-i speranţele şi aducând la loc întunericul.

— Eu, rege? Nu. Am încercat un tron. Se vădeşte că nu îmi place prea mult să stau jos, indiferent din ce ar putea să fie făcut scaunul.

Supărată, Lada se pleoşti în şa. Huniade încă ar putea fi un aliat puternic. însă un rege era şi mai bine.

— Poporul tău ar fi norocos să aibă un asemenea bărbat ca rege.

Huniade puse o mână pe umărul ei.

— Sunt oştean. Nu sunt croit pentru politică şi curte. Fiul meu, Matei, pe de altă parte, a fost crescut cu ele. El va ajunge departe şi va face lucruri mai măreţe decât aş putea să fac eu vreodată. Huniade zâmbi fericit. E cel mai mare triumf al meu. Şi e şi tare chipeş, adăugă el.

Lada se încruntă, neştiind precis ce avea asta de-a face cu meritele lui Matei. Ea văzuse, totuşi, câte uşi deschidea Radu datorită chipului său.

— Sunt sigură că asta îi va fi de folos.

— Are trebuinţă de o soţie puternică. Cineva care să-i potolească... extravaganţele. Să-l ajute să cârmuiască.

— îi va trebui o bună alianţă.

Dacă Matei voia să continue să se ridice la curtea ungară, trebuia să aducă un soi de putere cu el. Huniade nu avea un nume de familie, şi nici o istorie. Avea pământuri şi averi, da, însă erau noi. Şi prospeţimea nu era ceva de care să fii mândru în lumea nobililor.

Huniade o bătu din nou pe umăr.

— Sunt mai puţin preocupat de alianţe. Acestea vin şi se duc. însă tăria de caracter... asta nu poate fi preţuită îndeajuns.

Huniade se îndepărtă, cu Lada privind ţintă, încurcată, la spatele lui.

— Oare vrea ca eu să-i găsesc fiului său o soţie? întrebă ea, întorcându-se spre Ştefan, care se aplecase spre Nicolae şi îi şoptise ceva.

Ştefan se prefăcea că nu vorbeşte maghiara, însă o înţelegea.

Chipul lui Nicolae era purpuriu din pricina efortului de a se abţine să spună ceva. în cele din urmă, îi scăpă odată cu un hohot de râs gâtuit, vesel.

— Lada, dragul meu dragon, el vrea ca tu *să fii* soţia fiului său.

— Să-l ia naiba! izbucni ea.

Furia şi umilinţa o cuprinseră. în tot acest timp, Huniade o văzuse doar ca pe un pântece. Cum putea ea să facă lumea să o vadă ca pe ea însăşi?

— Şi naiba să-l ia şi pe fiul lui!

Ostenită, îşi frecă fruntea. Nu era de mirare că el încercase să le ordone oamenilor ei. Probabil că deja îi vedea ca fiind ai lui, ca un fel de zestre.

— Unde ne aflăm?

Nicolae se trase mai aproape de ea.

— Aproape de Bulgaria.

Deprimată, Lada privi lung la copacii dezgoliţi de iarnă din jurul lor, căci nu ştia ce să facă. Să-l omoare pe Huniade şi să meargă mai departe? Să se mărite cu fiul lui pentru avea o şansă la tronul Ungariei? Avea asta să o aducă mai aproape de

Valahia sau să o îndepărteze şi mai tare? Era aceeaşi alegere cu care se mai confruntase, singura alegere dată ei vreodată: să accepte oricât de puţină putere ar fi putut printr-un bărbat.

Dacă ar fi ştiut că asta avea să fie soarta ei, iar şi iar, ar fi rămas cu Mehmed. Cel puţin cu el avea acea scânteie, acea ardere. Dacă Matei era isteţ şi chipeş aşa cum spusese tatăl lui, nu ar fi avut trebuinţă de o soţie ca ea. Şi ea nu voia să fie soţie.

Niciodată soţie.

Lăsase iubirea în urmă şi pornise călare spre un viitor lipsit de putere.

— Nu am nimic, şopti ea.

Nicolae îşi îmboldi calul şi mai aproape de ea, până ce picioarele li se atinseră.

— încă ne ai pe noi, îi zise, cu un glas blând şi înţelegător. Găsim noi ceva.

Lada încuviinţă din cap, încercând să nu lase să i se vadă disperarea. Cât mai spera să-l poată ţine pe Nicolae? Pe Ştefan? Pe Petru şi pe restul oamenilor ei? Aveau ei să-i rămână leali când puteau alege pe cineva cu o reputaţie şi putere ca ale lui Huniade? Nu şi dacă rămâneau cu el mult prea mult timp.

— Ne despărţim de Huniade la prima ocazie.

Nu ştia cum avea el să reacţioneze, dar deţinea mai mulţi oameni decât ea. Lada nu avea de gând să le rişte vieţile împotriva lui. Până ce se ivea ocazia nimerită, avea să strângă din dinţi şi să se ferească de toate discuţiile despre căsătorie.

în tabără, două zile mai târziu, Huniade stătea de vorbă cu trei dintre oamenii lui. Cu toate că Lada îl evitase, intensitatea discuţiei bărbaţilor făcea aluzie la ceva nou. Ar fi putut să fie o ocazie pentru ca oamenii ei să iasă. Sau putea să însemne că ea era la ananghie.

Lada merse spre ei şi îşi făcu loc cu umerii.

— Ce se întâmplă?

Huniade îşi ridică privirea, surprins.

— O oştire de bulgari se îndreaptă spre noi. Sunt într-un canion. Dacă ii lăsăm să iasă, se pot împrăştia şi pot să strângă rândurile. Cea mai bună opţiune a noastră este să o pornim călare în întâmpinarea lor.

— Dar nu ai destul timp să faci un plan.

— Atacul este forma mea preferată de apărare.

Lada lăsă vorbele să se răsucească în mintea ei. îi aminteau de ceva. Tohin - femeia otomană care o învăţase cum să folosească praful de puşcă în luptă. Aceasta vorbise despre nevoia de a fi în mod constant în atac, astfel încât alte ţări să nu invadeze ţinuturile otomane. Să îi împingă în afară în aşa fel încât nimeni să nu poată să intre cu forţa. *Neguţător de moarte,* asta era ceea ce spusese Tohin că trebuia cineva să devină. Să facă destul negoţ cu moartea în altă parte pentru a o ţine la distanţă de propriul cămin.

— Ce fel de oştire? întrebă Lada.

Unul dintre oamenii lui Huniade pufni la intervenţia Ladei în discuţie, însă Huniade răspunse:

— Călare, în armuri grele.

Huniade avea câţiva oameni în armuri care puteau să întâmpine o asemenea oştire faţă în faţă. însă oamenii Ladei purtau zale uşoare, nepotrivite unei lupte directe. Probabil că Huniade îi citise gândurile.

— Asta nu e o bătălie pentru ienicerii tăi. îi voi ţine în ariergardă.

Lada se zbârli. Ştia că oamenii ei erau de două ori mai buni decât ai lui Huniade. Şi el ar fi ştiut asta, dacă nu ar fi fost atât de preocupat de perspectiva căsătoriei. însă îşi muşcă limba înainte să se certe. Dacă Huniade era prins în canion, iar oamenii ei erau în ariergardă, era o ocazie la fel de bună ca oricare alta pentru a fugi.

Oftă, simţind acele noi iţe spre tron rupându-se una câte una. Rămânea, ca întotdeauna, cu singura iţă de putere: ea însăşi.

Călăriră peste ogoare întinse, netede, până ce ajunseră la ameninţare. Pereţii drepţi ai văii se înălţau în faţa lor, o crestătură îngustă printr-un şir lung de câteva leghe* de dealuri abrupte, stâncoase - singura trecere accesibilă pentru trupe călare.

Lada înţelese imediat de ce Huniade trebuia să-i oprească pe bulgari înainte să iasă din canion. Odată trecuţi, aveau drum întins în orice direcţie din Ungaria ar fi vrut.

Vântul aspru purtă spre Lada ţipete. Huniade călărea înainte şi înapoi în faţa oamenilor săi. Apăru o iscoadă, cu calul gâfâind plin de spume.

* **O leghe e egală cu 5,56 kilometri (n. tr.).**

Lada văzu cum lui Huniade i se încordară umerii în timp ce asculta raportul. El spuse ceva, apoi arătă spre ea. Iscoada dădu din cap a încuviinţare.

Ridicând pumnul, Huniade scoase un răcnet. Oamenii lui răcniră şi ei ca răspuns şi şarjară după el, intrând în canion.

Să-i fi spus el iscoadei să se asigure că ea nu va pleca? Lada zâmbi sinistru. Avea să primească asta cu bucurie. Porni călare în întâmpinarea iscoadei. Acesta tremura pe spinarea calului său, care tremura şi el.

— Ce este? vru ea să ştie.

— Huniade cere ca tu să stai de veghe. Dacă bulgarii încep să iasă, porneşti călare iute spre cel mai apropiat sat şi scoţi oamenii.

Arătă spre răsărit, unde Lada putea să vadă fumul din vetre marcând leneş aşezarea satului.

— Se aşteaptă ca bulgarii să treacă prin vale?

Bărbatul ridică din umeri ostenit.

— Sunt mai mulţi oameni decât am socotit. Prea mulţi.

— Atunci, de ce s-a dus?

— Dacă ei trec, vor da foc satului şi le vor lua toate proviziile pentru iarnă. Oamenii vor muri de foame.

Lada se încruntă.

— Dar e doar un singur sat.

Bărbatul zâmbi întunecat.

— Este satul *lui,* totuşi. Acolo a crescut.

Lada îşi mână calul încet spre oamenii ei, informaţia căpătată sâcâind-o. Puteau să plece. Dar

şi Huniade ar fi putut să plece. Să se regrupeze în altă parte. Să lase ca sătucul să fie cucerit.

— La naiba cu onoarea lui! bombăni Lada, privind lung îndărăt, spre vale.

Oştenii lui Huniade dispăruseră deja după o cotitură. Nu avea să dureze mult până ce aveau să întâlnească duşmanul. Ambele armate aveau să fie prinse şi strânse între pereţii înguşti. Avea să urmeze un măcel de ambele părţi.

Nu era problema ei.

însă privirea ei se îndreptă spre buza prăpastiei. Avea să fie de nestrăbătut pentru oştenii călare şi în armuri grele. Dar asta nu însemna că era de nestrăbătut pentru toată lumea.

Avea nevoie de un aliat. Avea nevoie mai multe iţe de putere. Şi dacă putea să-i dovedească lui Huniade de ce era capabilă, atunci poate că avea să le aibă. Putea să fugă - iar - sau să profite de această şansă.

Lada sări de pe cal şi îşi luă armele.

— Descălecaţi! Luaţi tot ce puteţi căra uşor! Nicolae, du oameni pe partea cealaltă în caz că asta e de netrecut!

— Ce facem? o întrebă Petru, deja luându-se după ea.

— Mergem să aruncăm o privire.

Urcară dealul în fugă, târându-se de-a buşilea printre copaci şi bolovani. Fiecare găsi o cărare şi se împrăştiară. Lada îi conducea, alergând, alunecând şi căţărându-se. Nu era un mers lesnicios, dar nu întârziară mult. Ţipetele

oamenilor şi nechezatul cailor îi atraseră mai aproape de ţelul lor.

în cele din urmă, juliţi şi asudaţi, ajunseră pe buza prăpastiei, chiar deasupra luptei. Ambele părţi erau strânse ca într-un gât de sticlă, lăsând numai câţiva oameni în faţă să lupte. Când acei oameni mureau, următorii le luau locul. Lada se uită în jos la linia bulgarilor. Se întindea prea departe. Puteau să preseze mai mult şi mai bine.

Huniade nu era prea departe de prima linie. Toţi cei de acolo aveau să moară. Trebuie că el ştia asta - trebuie să o fi ştiut atunci când intrase.

Dar el o lăsase pe Lada cu oamenii ei în urmă. Dacă ea ar fi fost la comandă, ar fi sacrificat oamenii altcuiva pentru a slăbi cealaltă parte. în schimb, el îi ţinuse în afara bătăliei, cu însărcinarea de a apăra satul dacă strădaniile lui ar fi dat greş.

Huniade îi omorâse pe tatăl şi pe fratele ei. înainte de asta, el fusese motivul pentru care tatăl ei o lăsase zălog otomanilor.

Şi el o invitase să se alăture trupelor sale având în minte numai căsătoria. Ea avea toate motivele pentru a-l lăsa să moară, chiar dacă îi era recunoscătoare pentru că îi cruţase oamenii. Dar Valahia o chema şi ea trebuia să răspundă. Cum putea să câştige asta pentru el?

— Vor fi toţi omorâţi, spuse Petru, încruntându-se.

Lada şi oamenii ei erau prea sus pentru a trage cu precizie cu arcuri şi săgeţi. Şi bulgarii aveau armuri grele. Şi-ar fi irosit muniţia fără să aibă cine

ştie ce efect.

însă…

— Aţi auzit vreodată de povestea lui David şi Goliat?

Lada şi-o amintea. Ţinea cu adevărat doar la poveştile vechi, cele despre bătălii şi lei şi oştiri. Nu avea niciun folos pentru lisus şi parabole şi vindecări. Ei îi plăcea zeul mânios, zeul răzbunării şi al războiului. Luă o piatră mare şi o aruncă în aer de câteva ori.

Lada privi de cealaltă parte a prăpastiei la Nicolae. Ridică piatra în sus, apoi ţinti spre ariergarda bulgarilor. Exista o zonă pe deal care vorbea despre ani de alunecări de teren - lipsită de copaci, cu ţărână de curând răscolită - şi la buza prăpastiei o grămadă de bolovani care aşteptau răbdători ca timpul şi elementele naturii să-i elibereze.

Lada mimă împinsul, apoi lăsă piatra din mâna ei să cadă. Nicolae privi bolovanii. Flutură un braţ, apoi fugi cu Ştefan şi mai mulţi oameni spre bolovani.

Lada aşteptă, cu Petru ghemuit alături de ea. Zgomotul bătăliei de sub ei era teribil. Nu mai văzuse niciodată una atât de mare, atât de aproape. Privi, fascinată. Nu era ceea ce se aşteptase ea să fie. Singura ei experienţă în lupta corp la corp fusese cu asasinii sau la antrenament. Văzu cum Huniade îşi comanda oamenii, cum chiar şi de pe jos el acţiona ca şi când ar fi avut o vedere de sus.

De asemenea, ea văzu cum, în pofida inteligenţei

lui, avea să piardă. Alesese onoarea în dauna eficacităţii. Ar fi trebuit să-i sacrifice pe oamenii ei pentru a-i încetini pe bulgari, apoi să se regrupeze aiurea, ignorând ameninţarea faţă de satul lui.

însă el nu o pusese şi pe ea la socoteală.

Un huruit care se prefăcu în bubuit îi atrase atenţia Ladei înapoi la munca lui Nicolae. Bolovanii se prăvăliră însoţiţi de un nor uriaş de praf. Bolovanii căzuţi nu erau destui pentru a bloca întrutotul prăpastia, dar erau destui pentru a face imposibil ca oamenii să iasă mai mult de unul odată pe unde intraseră.

Huniade privi în sus. Zărind-o pe Lada, strigă ceva, gesticulând furios spre stânci. Lada râse, ştiind cum părea să fie. Tocmai garantaseră că bulgarii puteau să meargă doar înainte, în Huniade.

Lada alese o piatră atât de grea, încât fu nevoită să-şi folosească ambele braţe. Apoi, cu un urlet, o aruncă.

Piatra zbură în jos, aterizând cu un *zdrang* metalic în capul cu coif al unui oştean din mijlocul rândurilor bulgarilor. Acesta se prăbuşi în şa, apoi alunecă la pământ.

Pe partea cealaltă a prăpastiei, oamenii Ladei se puseră pe treabă. Nu duceau lipsă de bolovani. Bulgarii erau îngrămădiţi atât de strâns, încât nu era nevoie să ţintească. Aruncau o piatră, aceasta lovea ceva. Floare la ureche.

Bulgarii începură să intre în panică, încercând să se dea la o parte, însă nu aveau unde. Caii lor ţipau. Oştenii descălecară şi încercau să se caţăre

pe pereţii prăpastiei. Fură întâmpinaţi cu pietre. Câţiva îşi păstrară cumpătul şi îşi scoaseră arbaletele, însă distanţa era prea mare şi oamenii Ladei aveau acoperire bună.

Bulgarii din faţă făcură un asalt disperat, însă Huniade înţelesese că rolul lui era să-i blocheze. Organiză o linie fermă, impenetrabilă în faţa atacurilor haotice ale bulgarilor, apoi aşteptă.

Spre seară, braţele Ladei urlau deja de sfârşeală atunci când aruncă o ultimă piatră. Apoi, istovită, se aşeză jos. Nicolae şi oamenii ei de pe partea cealaltă a prăpastie! îi urmară exemplul. Mai rămăseseră atât de puţini bulgari, încât avea să fie uşor pentru oamenii lui Huniade să-i doboare cu săgeţi trase cu arbaletele. Arăta de parcă un zeu nepăsător trecuse pe acolo, aruncând trupuri în stânga şi în dreapta ca pe nişte gunoaie. Oameni şi cai umpleau cărarea, zdrobiţi şi încurcaţi laolaltă.

Când Lada şi oamenii ei coborâtă dealurile poticnindu-se, fură întâmpinaţi de focuri care duduiau şi de mâncare ce îi aştepta. Oamenii lui Huniade îi aclamară, primindu-i cu braţele deschise. Huniade îşi făcu loc spre Lada. O ridică şi o învârti în cerc.

— Asta a fost genial! strigă el, râzând.

Ea aşteptă până ce o lăsă jos. Apoi îşi încrucişă privirea ei lipsită de zâmbet şi neclintită cu a lui.

— Da, spuse ea. A fost. Tu nu eşti rege, iar eu nu sunt soţie. Sunt conducător şi domnitor şi vreau sprijinul tău.

Huniade dădu din cap solemn, degetele lui dispărându-i iar în barbă.

— Ai multă valoare în afara căsătoriei.

Nu o spuse glumind şi nici cu nepăsare. Lada putea să vadă în ochii lui că acum o considera altfel.

Ea stătu puţin mai dreaptă. Făcuse ceva bun. îşi asigurase un aliat prin propriile merite. Şi avea să-l folosească oricum putea pentru a-i distruge pe duşmanii ei.

Martie

ERA O ZI DE SĂRBĂTOARE în oraşul portuar Bursa.

Totul era împodobit cu panglici, care fluturau vesel în vântul perpetuu ce bătea dinspre Marea Marmara şi mătura străzile. Copiii râdeau, ţâşnind printre gloatele de oameni. Vânzătorii ambulanţi îşi strigau mărfurile - în cea mai mare parte mâncare, din care cea mai mare parte peşte -, acoperind zgomotele mulţimii.

Radu lăsă mulţimea să-l poarte cu ea. Nazira arătă spre o tânără care ducea un ţânc aproape cât ea de mare ce ţipa. Ţâncul reuşise să scape din braţele ei. Tânăra îl apucă de încheietura mâinii şi îl trăgea hotărâtă după ea.

— Asta te face să-ţi fie dor de sora ta? îl întrebă Nazira.

Radu scutură din cap.

— Lada n-ar fi fost niciodată atât de drăgăstoasă.

— îmi doresc să fi ajuns să o cunosc mai bine.

— Ba nu, nu-ţi doreşti.

Nazira se opri şi se uită în ochii lui Radu.

— Ba da, îmi doresc. Fiindcă ea e importantă pentru tine, iar tu eşti important pentru mine, aşa că ea e importantă pentru mine.

Radu trecu repede peste a recunoaşte importanţa Ladei pentru el. Făcuse o alegere. Din

nou.

— Nu ai plăcea-o. Şi nici ea nu te-ar plăcea.

Nazira strâmbă puţin din nas cu semeţie.

— *Toţi* mă plac. Numai fiindcă tu n-ai putut s-o faci pe teroarea de soră-ta să fie politicoasă, nu înseamnă că şi eu m-aş fi descurcat la fel de prost. Sunt cea mai dulce persoană în viaţă. Sau nu ai auzit de asta?

Radu râse, luând-o de mână şi grăbindu-se să treacă printr-o mică deschidere a pieţei.

— Am auzit şi am primit dovezi nenumărate în sprijinul zvonurilor.

După câteva opriri pentru a cumpăra panglici, ajunseră la docuri. Dură ceva vreme până să găsească un loc în care să stea în picioare, însă oamenii le făceau loc îndată ce observau veşmintele fine ale lui Radu şi ale Nazirei. Radu încă se îmbrăca asemenea membrilor frivoli de la curte, cu caftane în culori vii şi cu toate giuvaierele pe care le avea. Nazira îşi purta rangul cu graţia cuiva născut în nobilime.

Ziua era strălucitor de însorită, vântul răzbind căldura. Lumina se reflecta de pe suprafaţa agitată a apei, iar valurile se izbeau de docul pe care stăteau.

Pe apă se aflau corăbiile lui Radu. în fine, corăbiile imperiului. însă Radu simţea o îmbuj orare de mândrie uitându-se la ele. Vizitase şantierul naval sub pretextul că mergea la moşia lui de la ţară cu Nazira. Suleiman era ambiţios, dar util. Şi acum, în faţa lor, se găseau roadele

străduaniei lor.

Era o privelişte straşnică.

Nazira arăta spre diferitele tipuri.

— Trei din cele mari! Cum se numesc?

— Galere. Cele mai mari corăbii pe care imperiul le-a avut vreodată, toate noi-nouţe.

— Şi acelea cinci de mărime mijlocie?

— Tot galere. Trei sunt mai vechi, două sunt noi.

Nazira strâmbă din nas dezamăgită.

— Ar trebui să fie mai dibaci decât atât în a le numi. Galere mari şi galere mijlocii. Dar cele mici care se mişcă între ele?

Radu râse.

— Ai să fii dezamăgită.

— Galere?

— Da.

Ea se încruntă, îmbufnându-se.

— S-ar fi cuvenit să fiu consultată. Totuşi, e uluitor! Priveşte-le pe toate! Cum poate apa să ţină atâta greutate? Oh! Se mişcă.

Pânzele fură întinse. Deşi corăbiile erau prea departe ca Radu să poată să le vadă punţile, ştia că marinarii se căţărau pe catarge ca să potrivească pânzele pentru a prinde vântul. Pe bănci erau şi mai mulţi bărbaţi, mânuind vâslele lungi şi grele pentru a naviga pe râuri.

Corăbiile dansau pe apă, despicând valurile sau plutind peste ele, potrivit mărimii lor. De fiecare dată când o corabie făcea manevre deosebite, mulţimea aclama. După câteva minute, toate galerele se aliniară în apropierea ţărmului şi se opriră acolo, destul de aproape ca privitorii să vadă

agitaţia activităţii de pe punte. Şi apoi tunurile traseră o salvă peste apă, departe de mal.

Cu toate că acele corăbii nu ar fi putut suporta încărcătura unei artilerii prea grele, sunetul era teribil şi impresionant. Pruncii şi copiii ţipară de teamă şi surprindere. Toată lumea aplaudă şi flutură panglicile în aer. Niciodată până atunci otomanii nu avuseseră o asemenea flotă. Niciodată până atunci niciunul din ei nu văzuse o asemenea demonstraţie.

Radu zâmbi, deoarece el ştia adevărul; aceasta era doar o jumătate din flota lor. Cealaltă jumătate era ascunsă pe un şantier naval aflat pe o porţiune puţin folosită a unuia dintre afluenţi.

— Iată-1!

Glasul liniştit al Nazirei străpunse zgomotul. Radu se întoarse pentru a-l vedea pe Mehmed, stând în picioare într-un balcon. Purta cel mai închis purpuriu, cu un turban roşu şi o mantie de un alb orbitor. Nazira şi Radu nu erau singurii care îl observară. O mare parte din mulţime se întorsese să aclame şi să fluture panglicile spre el. Radu era prea departe pentru a şti cu siguranţă, însă crezu că Mehmed zâmbea.

Radu se prefăcu că zâmbetul era pentru el şi glasul lui se alătură aclamaţiilor.

— Ar trebui să petrecem mai multe sărbători împreună, zise Nazira, lăsându-se pe spate în trăsura lor. Fatimei nu-i place să meargă în locuri noi. De-abia am putut să o conving să rămână în

Edirne atât de multă vreme. Ei îi plac lucrurile familiare, rutina, adăugă ea, zâmbind cu afecţiune. Cu toate astea, se simte în largul ei aici. Atâta vreme cât nu e nevoită să iasă în îmbulzeală.

— Nu ştiam că îi e atât de greu în mulţime.

Radu privi peisajul de ţară care trecea pe lângă ei. încercă să stăruie în aceeaşi mândrie fericită de a-şi vedea munca dansând pe apă. Dar aceeaşi scenă i se tot derula în minte. în loc să fie pe docuri cu Nazira, fusese în balcon, alături de Mehmed, în vreme ce Mehmed privea planul lui Radu triumfând, se apropia tot mai tare de el. Şi atunci mâinile lor, ţinute pe lângă corp, se atinseră.

în loc să se tragă deoparte, degetele lui Mehmed se împletiră cu ale lui Radu, şi stătură aşa, privind împreună corăbiile.

— Da, spuse Nazira, întrerupându-i fantezia lui Radu.

Ceea ce era foarte bine. Era nefast să stăruie în asemenea lucruri.

— Fatima nu... Vezi tu, când era foarte mică, ea... Nazira se opri, încruntându-se. Nu cred că e povestea mea ca să o spun.

— înţeleg. Radu luă mâna Nazirei, care nu îi dădea aceeaşi senzaţie ca mâna lui Mehmed din închipuirea lui. Mă întreb dacă există cineva care să treacă prin copilărie fără să fie frânt. Fără îndoială, eu n-am făcut-o.

— O, eu am avut o copilărie minunată! Părinţii noştri au murit când eram prea mică să înţeleg asta. Kumai a avut grijă ca viaţa mea să fie plină de

iubire şi de bucurie. Şi apoi, când am descoperit că Fatima îmi împărtăşea simţămintele, am avut şi mai multă iubire şi bucurie. Şi apoi, când tu te-ai căsătorit cu mine, încă şi mai multă. Uneori, socotesc că sunt cea mai binecuvântată femeie din toată lumea. Mă rog lui Dumnezeu să-mi dea ocazia să răsplătesc toată bunătatea pe care El mi-a arătat-o.

Intraseră în oraş. Clădirile se înălţau în jurul lor aidoma oaspeţilor de la o petrecere - familiare, toate, dar tăinuind foarte multe.

Radu strânse mâna Nazirei.

— Nu ai nimic de răsplătit. Viaţa ta e plină de bunătatea pe care o atragi datorită bunătăţii tale.

Nazira râse, apoi deveni solemnă.

— îmi doresc cu adevărat să fac mai mult, totuşi. *Să fiu* mai mult. Poate, într-o bună zi...

Privi în jos, roşind, punându-şi o mână pe abdomen.

— Te simţi rău? Am stat prea mult în trăsură.

Plecaseră din Bursa mai repede decât anticipaseră. Se întorseseră în oraş cu o zi mai devreme decât plănuiseră. El se îndrepta direct spre topitorie pentru a vedea ce făcea Urbana.

Ea îşi ridică privirea, clipind iute.

— Rău? Nu. Nu, mă simt bine. Radu, mă întrebam... Se opri, sugându-şi buzele pline. Ai vrea să ni te alături la masă, o masă specială în familie, săptămâna viitoare?

Trăsura se opri în faţa străzii înguste care ducea la topitorie. Radu îi dădu Nazirei un sărut iute pe obraz.

— Fireşte. Transmite-i Fatimei iubirea mea.

— Iar tu pe a mea Urbanei.

Radu râse.

— Urbanei nu i-ar păsa nicio iotă de iubirea ta, asta dacă nu ar veni însoţită de stocuri în plus de bronz sau de un nou cuptor.

Cu toate că lui Radu nu-i plăcea căldura intensă a topitoriei, o vizita cât de des putea. Şi era un lucru bun că se întorsese acum. Urbana ţipa în maghiară la mai mulţi lucrători zăpăciţi. Radu sări să tălmăcească pentru ei, chiar dacă omise cea mai mare parte a celor rostite. Nu era de părere că dacă le spunea lucrătorilor că erau „mai nefolositori ca hoiturile putrezite a o mie de câini morţi" avea să le facă bine la moral.

Mai târziu în acea după-amiază, se rezemă de intrare şi privi o caravană mică ce se apropia. Urbana îi spusese că urmau să primească o livrare, însă Radu nu se aşteptase la femeia încărunţită care apăruse cu praful de puşcă.

Aceasta sări jos din carul ei, cu spatele arcuit ca o semilună. Radu se duse să o ajute, însă ea îi făcu semn cu mâna că nu era nevoie.

— Mă descurc, tinere prostănac.

Puţin provocat de atitudinea ei dezaprobatoare - de obicei femeile mai în vârstă îl iubeau -, îndrumă doi bărbaţi să înceapă să descarce butoaiele cu praf de puşcă. Femeia privea cu grijă. Un alt car trase îndărătul carului ei. Un bărbat sări jos să ajute la descărcat.

— Câte, mamă? strigă el.

— Toate, răspunse ea, clătinând din cap.

Neghiobul ăsta nu poate să ţină minte un număr mai mare de trei.

Radu se încruntă la lipsa ei de duioşie maternă. Ea îşi întoarse privirea critică spre el, cercetându-i veşmintele. Luase obiceiul de a purta giuvaiere şi culori vii şi strălucitoare în ultima vreme pentru a combate felul în care se simţea pe dinlăuntru.

— Cine te-a pus să răspunzi de atât de mult praf de puşcă? întrebă ea.

Radu încercă cel mai bun zâmbet al său, dar zâmbetul îi dispăru de pe chip. Nu avea să conteze pentru această femeie.

— Construim cel mai mare tun din lume. Ar putea să dărâme chiar şi zidurile Babilonului.

Femeia pufni.

— Nimic mai folositor decât un tun închipuit care să apere un oraş care nu mai există! Văd că munca şi călătoria mea au fost în zadar. într-una din zilele astea o să mi se ceară să fac un alt lucru prostesc şi în cele din urmă îmi voi atinge limitele în idioţenie. Am un soţ şi trei fii, aşa că limitele mele sunt foarte înalte, dar nici măcar eu nu pot să suport toate lucrurile. Şi în ziua aia va fi o explozie care să dărâme zidurile tuturor *adevăratelor* cetăţi din lume.

Radu îşi schimbă greutatea de pe un picior pe celălalt, dorindu-şi ca oamenii să se grăbească, astfel încât acea femeie îngrozitoare să plece.

— Nu eşti turc, zise ea.

Radu scutură din cap.

— Valah.

Ea dădu din cap a încuviinţare, jucându-se cu mai multe fire lungi şi albe de pe bărbia ei.

— Nu sunt mulţi valahi în imperiu. Prea proşti ca să fie folositori. Dar am cunoscut un bun valah acum câţiva ani. M-a impresionat. N-am uitat-o niciodată.

Cu un şoc aidoma unei lovituri de tun, Radu deveni brusc atent la vorbele femeii.

— E o ea?

— Afurisita aia mică. Femeia zâmbi cu tandreţe, o emoţie care părea să nu i se potrivească. Isteaţă ca nimeni alta. Era în... Unde era? Am uitat.

— în Amasya, spuse Radu moale.

— Acolo era. O cunoşti?

— Lada. Sora mea.

Căutătura ei deveni şi mai critică în vreme ce îl cerceta din cap până-n picioare.

— Nu păreţi a fi fraţi.

Radu schiţă un zâmbet crispat.

— Sunt conştient de asta.

— Mă rog! întotdeauna m-am întrebat ce-o fi făcând, o minte strălucită, răutăcioasă ca a ei. Şi bărbaţii ăia o urmau fără să crâcnească. M-a făcut să mă simt mai tânără.

în pieptul lui Radu răsări un lăstar de afecţiune. Era ciudat, să vorbească cu cineva care o cunoscuse pe Lada şi o admirase. Nu în chipul în care o admira Mehmed. Asta nu l-ar fi făcut în veci fericit pe Radu. Dar amintirile acestei bătrâne cocârjate de ani îl făcu pe Radu să-i fie dor de sora

sa.

— Unde este ea acum? întrebă femeia.

— în Ungaria, cred.

— Ce caută acolo?

— Asta se întreabă toată lumea.

— Păi, orice o fi, nu se va sfârşi bine pentru oricine îi stă în cale. Lumea o s-o distrugă în cele din urmă. Prea multe scântei duc la explozie. Femeia bătu cu palma într-un butoi de praf de puşcă ce nu fusese încă descărcat. însă sora ta va distruge cât va putea de mult înainte să se ducă.

Profeţia sinistră a bătrânei îl rodea pe Radu aidoma unui guler prea strâns.

— Poate că va găsi un echilibru.

— Ba nu. Se va prăbuşi în flăcări şi sânge. Femeia zâmbi afectuos. Dacă îi scrii, spune-i că Tohin îi trimite salutări.

Apoi privirea ei fu atrasă de altceva şi strigă la fiul ei:

— Timur! Ai fost atent să vezi cum le stivuiesc?

— Da, mamă, răspunse Timur.

Tohin se duse, călcând apăsat, spre magazie. Timur clătină din cap, oferindu-i lui Radu un surâs chinuit.

— Am şi eu trei copii, iar ea tot m-ar îmbrăca dacă ar putea. Ştii cum sunt mamele.

Radu zâmbi din obişnuinţă drept răspuns. Nu ştia, de fapt, cum sunt mamele. însă ştia cum era să aibă pe cineva care să vegheze asupra lui. Privi lung la butoaiele rămase, pe gânduri. Lada se juca

deja cu focul, legând prietenie cu Huniade. Se poate ca ea să-l respecte, dar omul niciodată nu arătase bunătate faţă de familia ei. Cine ştie ce scop avea pentru a se împrieteni cu ea?

Radu fusese în egală măsură flatat şi furios atunci când ea îi ceruse să vină să o ajute. Dar poate că el ar fi trebuit să se teamă. Ca Lada să-i ceară ajutorul, negreşit se afla la un pas de sfârşitul dezastruos pe care îl vedea bătrâna pentru ea. Şi, cu toate că, maturizându-se, nu-i ceruse nicicând ajutorul lui Radu, el o ajutase. O temperase, îi scosese pe amândoi cu vorbele lui din belele pe care ea le primise cu bucurie. Poate... poate că avusese mereu nevoie de el. Iar el îl alesese mereu pe Mehmed.

Cineva îl strigă pe nume, iar el se grăbi să se întoarcă la îndatoririle sale.

îndatoririle sale faţă de Dumnezeu. îndatoririle sale faţă de Imperiul Otoman. îndatoririle sale faţă de Mehmed. Lada trebuia să se descurce singură. El nu-i datora nimic.

Dar perspectiva vinovăţiei pe care avea s-o poarte dacă ea murea fără ajutorul lui i se lipi de piele asemenea unei umbre.

10

Februarie

LADA URMĂREA UN GRUP de cinci ieniceri. Era un grup care acţiona pe o distanţă mare la graniţă, folosit pentru a impune aplicarea voinţei imperiului în statele vasale. Huniade nu avea niciun motiv anume pentru a-i ataca pe ieniceri, însă nu îi trebuia un motiv pentru a ucide forţe turceşti.

Până acum se luptaseră mai mult cu bulgarii, scurte scânteieri de sânge şi ţipete şi săbii întrerupând călăritul monoton, ridicatul taberei şi dormitul sub cerul liber.

Lada era mândră de oamenii ei. Erau la fel de buni ori mai buni decât oricare dintre cei cu care călărea Huniade. Şi el observă. După victoria lor din canion, Huniade se consulta adeseori cu Lada şi îi cerea sfatul.

Ea îi studiase tacticile, dar numai pe hârtie şi în teorie. Să-l urmărească pe câmpul de luptă era cu totul altceva. întotdeauna el gândea pe trei zile înainte - mâncare, apă, locuri care puteau fi apărate. însă nu era atât de ferm în privinţa planurilor încât să nu răspundă cu o forţă iute ca fulgerul în faţa unei ameninţări ivite pe neaşteptate sau a unei ocazii.

Acest grup de ieniceri constituia o astfel de ocazie. Lada privi tulburată la Nicolae, care se afla alături de ea.

— Ce părere ai? îl întrebă ea.

— Cred c-aş fi putut să fiu eu.

Ea se uită înapoi la oamenii pe care îi pândeau. Nicolae avea dreptate. Erau aceiaşi - băieţi furaţi şi prefacuţi în oşteni care slujeau o altă ţară şi un alt Dumnezeu.

— Atunci, îi lăsăm în pace, zise Lada.

Nu se putea abţine să nu şi-l închipuie pe Nicolae de cealaltă parte a păşunii. Ori pe Bogdan. Ori pe Ştefan, ori pe Petru sau pe oricare dintre oamenii ei. Nu voia să simtă acea tovărăşie cu ienicerii, însă asta nu putea fi evitată.

Ienicerii se opriră brusc. Lada se încordă, temându-se că îi descoperiseră pe cei zece oameni care îi urmăreau. în loc de asta, ei îşi schimbară direcţia şi porniră direct spre tabăra lui Huniade.

Lada făcu un semn scurt. Oamenii ei fugiră, tăcuţi şi una cu pământul. Ea arătă prin semne scoaterea arbaletelor. Continuând să alerge, ei îşi fixară săgeţile. Dacă ienicerii nu ştiau deja ce tabără era acolo, aveau să afle în câteva minute. Huniade avea să fie luat prin surprindere. Lada le făcu semn oamenilor ei să se îndrepte înapoi spre tabără.

— Du-te să-i avertizezi, îi şopti Lada lui Nicolae.

— Ce-ai de gând să faci?

— Să-i întârzii, idiotule. Du-te acum!

Nicolae dispăru în pădure. Lada rămase.

— Sultanul este fiul unui măgar! strigă ea în turcă.

Ienicerii se întoarseră ca unul, cu săgeţile deja fixate în arcuri şi aţintite înspre ea. Ea avea acoperire, dar lor nu le-ar fi luat mult să o găsească. Ţâşni spre următorul copac.

— îmi pare rău. N-ar fi trebuit să spun asta despre sultanul vostru. E o jignire adusă măgarilor, care sunt nişte creaturi cât se poate de curtenitoare.

Lada privi pe furiş de după copac. Cu armele în continuare pregătite, ienicerii scotoceau în desişul pădurii în căutarea ameninţării. Lada hohoti cu voce tare, sunetul răsunând printre copaci.

— Sunteţi ieniceri? Am auzit că ienicerii nu sunt demni nici să lingă colbul de pe cizmele spahiilor.

— Cine-i acolo? strigă un glas mânios, în vreme ce un altul o înjura.

Conducătorul lor zbieră un ordin ca ei să tacă. Apoi strigă:

— Arată-te, femeie!

— Ia spuneţi-mi, de ce sunt bulgarii nişte ţărani atât de proşti? răspunse ea.

Se lăsă tăcerea. Ea privi de după trunchiul copacului, amuzată să-i vadă pe ieniceri schimbând priviri încurcate. Cei mai mulţi îşi lăsară arcurile în jos când niciun atac nu veni.

— Cum? strigă comandantul.

— Am spus, de ce bulgarii sunt nişte ţărani atât

de proşti?

Unul dintre ienicerii din frunte îşi băgă sabia în teacă.

— Nu ştiu.

Comandantul zbieră la ei să tacă, însă ienicerii ridicară din umeri.

— Vreau să ştiu!

— Şi eu! strigă un altul.

Cei mai mulţi dădură aprobator din cap, câţiva rânjind din pricina întâmplării hazlii din pădure.

— Fiindcă ei confundă porcii cu bulgăroaicele şi nu suportă să-şi măcelărească nevestele.

Un cor de râsete înfundate izbucni.

— Cine eşti? strigă unul din ei. N-ar trebui să te afli în codrii ăştia. Nu eşti la adăpost.

O ploaie de săgeţi se abătu din cer asupra bărbaţilor.

— Ştiu, zise Lada, ieşind de după copac şi lăsând ca săgeata ei să se alăture celorlalte.

După aceea, când treaba cu omorâtul se sfârşi, Lada nu găsi nicio plăcere în trupurile cu apărători albe la coifuri zăcând pe pământ. Păşind peste cadavre, Huniade o găsi şi îi luă mâna într-a lui.

— Cum ţi-a trecut prin cap să le abaţi atenţia în acest chip?

Ea ridică dintr-un umăr în vreme ce se întorceau spre tabără.

— Sunt oşteni. Depind de rutină şi orice lucru ieşit din comun îi va face să şovăie. Şi mai sunt şi bărbaţi. Nu le place să fie insultaţi, însă le place la culme să audă cum sunt luaţi alţii în derâdere. Şi

mai sunt şi proşti, căci nu-şi pot închipui că o femeie singură în pădure ar reprezenta o ameninţare.

Mai târziu, în jurul unui foc de tabără, Lada se aşează alături de Huniade. Nicolae era de cealaltă parte a ei. Bărbaţii făceau schimb de poveşti aidoma monedelor, fiecare încercând să o facă pe a lui cea mai preţioasă, cea mai strălucitoare. Petru se prefăcu atât de teatral lovit în ochi cu o săgeată, încât mai că se duse grămadă în foc.

Lada îşi aminti de o vreme nu atât de îndepărtată când unii dintre aceşti bărbaţi se întorseseră de la luptă şi ea fusese obligată să asculte poveşti din care se temuse că nu avea să facă parte niciodată. Acum era în miezul uneia, făcând parte cu adevărat.

— Cum ţi-ai găsit oamenii? o întrebă Huniade.

El vorbea din politeţe turceşte în preajma oamenilor ei, de vreme ce cei mai mulţi dintre ei nu vorbeau maghiara, iar valaha lui era îngrozitoare.

— *Noi* am găsit-o *pe ea,* spuse Nicolae cu mândrie. Ori eu, cel puţin. E o poveste amuzantă. Când Lada era atât de mică… Duse mâna aproape de pământ, apoi se uită pe furiş la ea. Mă rog, încă e atât de mică.

Lada îi trase un pumn în umăr. Tare.

El îşi frecă locul, strâmbându-se.

— Când Lada nu era falnica femeie uriaşă care e azi, era în Amasya pe post de tovarăşă de joacă a micului habotnic. Pe atunci, nimeni nu ştia că avea

să devină sultan. Era doar un ţânc obraznic.

Lada dădu aprobator din cap, apoi îşi şterse iute zâmbetul melancolic ce ameninţa să străbată dincolo de expresia ei.

— Ne spiona în timp ce ne antrenam. Am prins-o. Apoi, când l-a bătut pe sărmanul Ivan... Nicolae se opri. Ce i s-o fi întâmplat lui Ivan?

— L-am omorât, răspunse Lada, fără să stea pe gânduri.

— Tu... tu l-ai *omorât*[7]. Am crezut c-a fost mutat în alt oraş! De ce l-ai omorât?

Lada îşi dădu seama că bâzâitul scăzut şi monoton al conversaţiilor din jurul ei se stinsese. Toate privirile erau aţintite asupra ei. Cei mai mulţi dintre oamenii ei nu-l cunoscuseră pe Ivan. îşi dorea ca nici ea să nu-l fi cunoscut. Fusese prost şi crud şi întotdeauna o urâse. în final, încercase să o si- luiască drept dovadă că nu era nimic altceva decât o fată. Ceva ce el putea să ia. Ceva ce putea să frângă.

Ea îşi înălţă bărbia.

— Asta nu e treaba ta!

Huniade râse.

— Ai vorbit ca un conducător adevărat, spuse el în maghiară.

Ea îi întâlni privirea şi dădu încet din cap a aprobare, cu ceva aprig şi mândru în ochii ei. îl văzu stând drept, chiar şi în timp ce se destindea cu oamenii lui. El încă era comandant, încă puţin deosebit. Ea îi imită postura. Ea era conducătoarea lor. Nu le datora explicaţii. Mai ales nu pentru traumele trecutului.

— Stai puţin, zise Petru, îngrijorarea trăgându-i în jos trăsăturile şi facându-l să arate ca un căţeluş. Tu l-ai omorât şi pe Bogdan? De asta a dispărut?

Lada oftă iritată.

— Nu, nu l-am omorât pe Bogdan. Dar s-ar putea să te omor pe tine dacă-ţi mai înscenezi o dată moartea aia prostească prin săgeată-trasă-drept-în-ochi.

Bogdan îi găsi.

Cum le dăduse de urmă, Lada nu ştia. însă în următoarea săptămână el intră în tabără cu un rânjet atât de ameţitor, încât nu înţelegea cum de trăsăturile lui pătrăţoase reuşeau un asemenea lucru. Lada alergă la el.

Primul ei impuls fu să-l cuprindă în braţe. Al doilea fu să-l lovească pentru că îi trebuise atât de mult. în schimb, stătu în faţa lui, aruncând o căutătură cruntă preaiubitului său chip prostesc şi preaiubitelor lui urechi clăpăuge prosteşti şi preaiubitului sine prostesc al lui.

— Unde ai fost?

— Ţi-am adus ceva de care aveai trebuinţă.

— Mai mulţi oameni?

Privi îndărătul lui Bogdan, dar numai o singură persoană îl urma. Şi acea persoană nu era un bărbat. Femeia păşea cu o încredere zdravănă. Părul ei lung îi atârna pe spate, împletit într-o cosiţă, lăsând la vedere două urechi ieşite în afară aidoma toartelor unei cofe.

— Lada! exclamă fosta ei doică, repezindu-se înainte şi îmbrăţişând-o.

Braţele Ladei fură ţintuite pe lângă corp de îmbrăţişarea femeii. Cum de o găsise Bogdan pe mama lui, Lada nu putea să înţeleagă. însă el era Bogdan. Rămânea leal femeilor din viaţa lui.

Lada se uită la el.

— *De ce* ai adus-o aici?

— Să ajute, răspunse el, ridicând din umeri. Aveai trebuinţă de cineva care să te ajute cu treburile... fetelor. Se opri, înroşindu-se. Treburi femeieşti.

Lada îşi îndeştă falca, scrâşnind din dinţi.

— Nu-mi trebuie ajutorul nimănui la nimic.

— Unde e fratele tău? întrebă doica. Ar trebui să fie aici. Am crezut că aveai să-i porţi mai bine de grijă.

O cuprinse furia. Cine era femeia aceasta să-i spună Ladei cum să aibă grijă de Radu? Doica nu fusese acolo, în Edirne. Nu văzuse prin ce fuseseră nevoiţi să treacă, ce fusese Lada nevoită să facă pentru a supravieţui.

— Vine, zise Lada printre dinţii încă încleştaţi.

Se eliberă din îmbrăţişarea doicii.

— Lasă-mă să-ţi perii părul, zise doica, întinzând mâna spre părul încâlcit al Ladei.

Senzaţia o făcu pe Lada să se simtă din nou copil. Se împletici îndărăt, azvârlind cu violenţă din mâini pentru a se feri de atingerea femeii.

— Nu-mi trebuie doică!

— La fel ai spus şi când aveai cinci ani. însă cel

puţin pe atunci părul îţi era îngrijit.

— Du-te dracului! se răţoi Lada.

Bogdan părea ofensat, însă doica doar râse. Ochii femeii luceau de la ceva. Voioşie sau afecţiune, niciuna nu era de tolerat pentru Lada. Cel mai rău din toate, Huniade stătea aşezat în apropiere, urmărind întreaga întâlnire.

— Unde mi-e mantia? rosti ea repezit, scoţând brusc veşmintele din coburii şeii.

— Las-o pe doica ta să te ajute s-o găseşti, o necăji Nicolae.

El şi Petru şedeau lângă focul de tabără. Chiar niciunuia nu-i scăpase spectacolul? Ce fusese în capul lui Bogdan?

— Ea nu e doica mea!

Petru ridică din umeri.

— Eşti norocoasă. Mi-aş dori să am pe cineva care să-mi poarte de grijă. Poate c-ar trebui să-mi găsesc o nevastă.

— Poate c-ar trebui să te însori cu doica! se răsti Lada la el.

Renunţând la pelerină, se aruncă pe calul ei şi părăsi tabăra. Se mutaseră din locul unde îi măcelăriseră pe ieniceri şi îşi croiau drum spre capitală. Porţiunile din ce în ce mai dese de ogoare îngheţate făceau ca mâinile lui Huniade să zvâcnească. Atunci când era întrebat încotro mergeau, se mulţumea să ridice din umeri şi să răspundă:

— La castel.

Suna ca un cuvânt străin de câte ori îl rostea.

Azi, însă, se aflau într-o zonă cu păduri dese. Nu mai văzuseră nici ţipenie de om toată ziulica, dar asta nu însemna că erau singuri. Lada scrută copacii, din obişnuinţă, cu o mână pusă deja pe garda săbiei.

Copacii erau la fel de goi şi de reci precum văzduhul. Soarele era sus pe cer, dar tot ce făcea era să o orbească pe ea. Cum putea ceva să fie atât de luminos şi să aibă aşa de puţină căldură? După atât de mult timp petrecut în climatul temperat din Amasya, uitase cum era iarna.

Chiar acum, nimic nu-şi dorea mai mult decât să se întoarcă înapoi acolo. *Ba nu!* ţipă ea la inima-i trădătoare. Nu voia să zică înapoi în imperiu. Voia să zică înapoi în tabără. în jurul unui foc, cu oamenii ei.

Doica avea să se afle acolo, zăbovind, stăruind, la fel ca o muscă ce bâzâie neîncetat, dar cel puţin o muscă pe care Lada o putea pocni. Nu-i trebuia altă femeie. Nu avea nevoie să-i poarte cineva de grijă. Femeia nu era mama ei. Propria ei mamă fugise în ţara natală, în Moldova, când Lada avea patru ani. Asta era ceea ce făceau mamele. Doicile, se pare, erau mai de nădejde. Şi stânjenitoare.

Huniade îşi trase calul alături de al ei.

— S-ar putea să fie bine să ai pe cineva care să te ajute.

— N-o văd pe doica ta ţinându-se după tine, ca să te pieptene.

Huniade îşi trecu degetele prin părul lui des, castaniu.

— N-aş obiecta! spuse pe un ton înmuiat. Toţi

conducătorii au nevoie de ajutor. Lasă pe cineva să îndeplinească treburile mundane, pentru ca tu să te poţi concentra asupra celor importante. Fără doar şi poate Mehmed nu face nimic singur.

Lada îşi dădu ochii peste cap.

— Are un om al cărui singur rol este să care după el un taburet.

— Oare se şterge singur la fund, mă întreb?

Lada se strâmbă.

— De ce-mi vâri o asemenea imagine în minte?

Huniade râse în hohote. Apoi se lăsă mai bine în şa, oftând fericit.

— Asta este o parte frumoasă a ţării mele.

— îmi aminteşte de pădurile din jurul Târgoviştei. Obişnuiam să-l pun pe preceptorul nostru să ne ducă acolo să studiem. Castelul era un cuptor în timpul verii şi o gheţărie iarna. Mereu am bănuit că arhitectul a fost un bucătar.

— Ţi-e dor de el?

Lada se încruntă în timp ce urmărea zborul unei păsări negre pe cerul siniliu pal.

— De ce să-mi fie dor?

— De Târgovişte.

— Nicicând nu mi-a plăcut Târgovişte. Prefer munţii.

— Dar tot vrei tronul.

— Vreau Valahia.

Huniade pufni în râs.

— Asta e tot?

— E de departe mai puţin decât ceea ce Mehmed…

Se opri, înghiţindu-şi restul vorbelor. Cum

îndrăznea el să-i scape din gură nepoftit?

Huniade se aplecă mai aproape de Lada, calul lui urmând mişcarea, şi aproape că îşi şterse coastele de picioarele ei.

— Aşadar, el chiar are de gând să cucerească Constan- tinopolul.

Lada se ferise să vorbească despre planurile lui Mehmed. îi lăsa senzaţia de lipsă de lealitate, ceea ce o înfuria. El nu-i dăduse nicio dovadă de lealitate petrecând cu prinţul uzurpator din neamul Dăneştilor.

Huniade insistă:

— Părerea generală este că e tânăr şi uşor de influenţat. Mai interesat de petreceri exagerate şi de haremuri bine garnisite decât de expansiune.

Dacă Lada tresări la pomenirea haremului, Huniade se prefăcu că nu observă. Continuă:

— Toţi au tratate avantajoase parafate cu el. Nimeni nu se teme de el. Moartea lui Murad a fost văzută ca sfârşitul expansiunii otomane. Dar n-aş crede. Eu cred că sultanul ne linişteşte pe noi toţi în aşa fel încât drumul spre Constantino- pol să-i fie liber.

Cuvântul *harem* încă răsuna în urechile Ladei. în mod vădit, Mehmed nu îi era leal ei. O spiona. îi sprijinea pe rivalii ei. Lada nu-i datora nimic şi avea să-şi smulgă din inimă acest impuls trădător de a-l proteja.

— Constantinopolul reprezintă singura lui dorinţă. Tot ce face, oricât de nevinovat ar părea sau împotriva logicii, este pentru a-şi atinge acel ţel şi numai acela. Nu se va opri până ce nu va fi

atât sultanul Imperiului Otoman, cât şi Cezarul Romei.

Huniade răsuflă greoi, lăsându-se moale în şa.

— Crezi că poate să o facă?

— Dacă e posibil să o facă vreun bărbat, atunci el o va face.

— Şi eu mă tem de asta. Huniade îşi frecă faţa, trăgându-se de capetele mustăţii care îi încărunţea. Când crezi că se va mişca?

— Cât de curând posibil. Primăvara asta sau cealaltă.

— Asta schimbă totul. în seara asta vom porni spre Hunedoara. Am scrisori de scris şi o cruciadă de plănuit.

— Ai apăra Constantinopolul?

— Bineînţeles.

— Dar nu e oraşul tău şi nici poporul tău. Şi nu este mai aproape de graniţele Ungariei decât sunt deja otomanii, aşadar, nu reprezintă o ameninţare militară în creştere.

Huniade zâmbi.

— Sunt creştin, Lada. Este de datoria mea să mă alătur cauzei Constantinopolului. Este tot ce mai avem din măreţul Imperiu Roman. Afurisit să fiu dacă am să-i las pe turci să-l cucerească. Trase frâiele calului pentru a se opri şi apoi făcu o pauză înainte să se întoarcă. Aş fi onorat dacă ai veni lângă mine, îi spuse. Cred că împreună am putea ţine piept înseşi forţelor iadului.

Lada fu bucuroasă că nu se uita la ea. îmbujorarea caldă de mândrie la auzul vorbelor lui era ceva ce voia să ţină pentru sine.

11

Sfârşitul lui martie

— CÂND VA FI GATA? vru Radu să ştie, în aerul care pâlpâia de la căldură.

— Când e gata!

Urbana îşi şterse sudoarea de pe frunte în timp ce folosea nişte foaie imense pentru a potrivi temperatura flăcărilor din cel mai apropiat cuptor.

— îmi trebuie acum!

Ea râse, un sunet ca un ciocan lovind o nicovală.

— Acum? Mie mi-a trebuit toată viaţa! Tunul Basilic este moştenirea *mea,* geniul meu. Nu voi risca să ne arunc pe noi toţi în văzduh cu un tun imperfect doar ca să ne ţinem de planul tău.

Radu îşi şterse sudoarea care îi intra în ochi.

— Poţi măcar să-mi arăţi? Amândoi am investit mult în el.

Pufnind, Urbana îl conduse în fundul înăbuşitoarei clădiri. Arătă spre o groapă de nisip care se întindea pe mai mult de patru ori înălţimea lui Radu.

— Iată-1!

— Când va fi destul de răcorit?

— în două zile. Urbana se sprijini de perete, zgâindu-se la nisip ca şi când putea să reuşească

doar prin simpla forţă a voinţei. Dacă nu sunt crăpături sau fisuri - dacă, cu voia Celui de Sus, chiar va funcţiona de data asta -, putem să-i facem scumpului tău sultan o demonstraţie peste două zile.

Ea mângâie cu palma o ghiulea de tun de şase sute de funţi† din piatră cu afecţiunea duioasă a unei mame.

— Va funcţiona, zise Radu.

Trebuia. Avea să dovedească, o dată pentru totdeauna, că el era fratele Drăculea mai bun. Mai valoros. Cel care merita mai mult să fie iubit. Şi avea să-şi dovedească lui însuşi că, rămânând, făcuse alegerea corectă.

Ambasadorii din Constantinopol sosiră a doua zi. Radu nu mai stătea alături de Mehmed în sala de recepţie, ci în spate şi mai într-o parte.

în mod normal, lui Radu i-ar fi plăcut să-i vadă pe ambasadori vânzolindu-se. Mehmed încă o făcea pe sultanul caraghios, alintat. Dar totul era atât de obositor! Radu era pregătit ca această interminabilă perioadă de aşteptare să se termine. Constantinopolul trebuia să cadă. Când aveau să pornească în marş, atunci totul avea să fie mai bine. Totul avea să fie dezvăluit. Radu avea să-şi revendice locul alături de Mehmed. Aveau să cucerească zidurile dimpreună.

Şi Lada nu avea să fie deloc acolo, nici fizic şi

† **Un funt e egal cu 453,6 grame (n.t.).**

nici în gândurile lui Mehmed. Când Constantinopolul avea să cadă, Mehmed urma să aibă ceea ce îşi dorea cel mai tare. Avea să o uite pe fata care îi lăsase în urmă. Avea să ştie cine fusese cu el, ajutându-l la fiecare pas al drumului.

Avea să vadă, în sfârşit, întreaga valoare a lui Radu.

Radu se concentră din nou la ceea ce se spunea. Cu toate că ambasadorii tot încercau să conducă discuţiile înapoi la fortăreaţa pe care Mehmed o construise pe partea lor din strâmtoare, Mehmed nu putea fi atras în capcană.

— Ar trebui să avem un ospăţ! O petrecere!

Zâmbi zăpăcit, aplecându-se pentru a-i şopti unui bărbat care lua notiţe:

— Peşte. Ba nu, miel. Ba nu, peşte. Amândouă!

Şeful ambasadorilor îşi drese glasul.

— Dar trebuie să discutăm chestiunea pământului. Aţi ucis oamenii dintr-un sat din apropiere.

Mehmed flutură nepăsător din mână.

— Oamenii noştri s-au apărat împotriva atacului. Nu e nimic. Spuneţi-mi, vă place să dansaţi? Ce stil de dans preferaţi acum în Constantinopol?

Conducătorul ambasadorilor, îmbrăcat cu o tunică albastră care era deschisă, lăsând să se vadă un pieptar zmeuriu strălucitor, se foia de pe un picior pe celălalt.

— în cel mai rău caz, suntem nevoiţi să cerem plată pentru pământul pe care l-aţi luat.

Cei cinci ambasadori rămaseră perfect nemişcaţi.

Zâmbetul lui Mehmed îl îngheţă până şi pe Radu.

— Da. Plată. Am zice că datorăm Constantinopolului foarte mult. Foarte curând datoria va fi ştearsă.

O tăcere groasă ca sângele pogorî peste încăpere.

Mehmed râse, devenind subit din nou sultanul senin, fericit, tânăr. Bătu din palme.

— O petrecere! în seara aceasta. Puteţi să ne arătaţi cum se dansează la Constantinopol. Vă vom face pe toţi să dansaţi.

Mehmed se aplecă spre Kumal, antrenându-l în conversaţie şi efectiv ignorându-i pe ambasadori. Aceştia rămaseră unde se aflau, mutându-se de pe un picior pe altul, dregându-şi glasurile. Mehmed nu-i concediase, aşa că nu puteau să plece. Radu nu reuşea să le vadă chipurile de acolo de unde se afla, însă nu-şi închipuia că păreau fericiţi.

Apoi unul dintre ei, aflat cel mai aproape de el, se întoarse. Era ambasadorul cu ochi cenuşii care îi oferise un dar - o carte - lui Mehmed la urcarea sa pe tron. Pe Radu îl surprinse cât de uşor îl recunoscu pe tânărul bărbat după mai bine de un an. Şi se păru că şi ambasadorul îl recunoscu. Sprâncenele i se ridicară de uimire, şi apoi el zâmbi sumbru, ridicând din umeri înspre tron.

Radu răspunse cu un zâmbet asemănător.

Spre surprinderea lui Radu, ambasadorul luă asta ca pe o invitaţie. îşi părăsi tovarăşii şi veni către Radu.

— înainte stăteai lângă sultan, spuse

ambasadorul fără ni- ciun preambul.

— Lucrurile se schimbă.

— Aşa este. Eu sunt Ciprian.

— Radu.

Ciprian îi luă mâna lui Radu, reţinând-o câteva secunde mai mult decât ar fi fost necesar. Radu era întotdeauna pe deplin conştient de atingeri, tulburat să facă orice ieşit din comun. Ca şi când cineva ar fi putut să-şi dea seama că nu era normal după felul în care zăbovea într-o îmbrăţişare sau se trăgea mai aproape în vreme ce stătea în picioare. Ciprian nu părea să aibă aceeaşi preocupare. Se aplecă mai aproape, privirea ochilor lui neobişnuiţi străpungându-l pe Radu. Erau de culoarea mării într-o zi furtunoasă şi avură asupra lui Radu un efect asemănător cu cel dat de urcatul pe o corabie. Podeaua se legănă sub el pentru o clipă, până când Ciprian îşi luă privirea.

— Spune-mi, există vreun loc în afara palatului unde să putem lua masa? îl întrebă ambasadorul. E mult mai rece aici decât ţineam eu minte.

Era, de fapt, cald în încăpere, în pofida anotimpului. însă Radu nu credea că Ciprian se referise la temperatură.

— îmi pare rău, răspunse Radu, găsind că, spre mirarea sa, chiar îi părea. Trebuie să ne pregătim pentru petrecere.

— în cazul acesta, ne vedem acolo.

înclinându-şi capul, Ciprian zâmbi, ochii lui încreţindu-se la colţuri până ce aproape dispărură.

Radu socotea că Mehmed avea cel mai minunat zâmbet din lume, dar nu putea să nege că era ceva în zâmbetul lui Ciprian care îi schimba întregul chip într-un fel care îl făcea pe Radu să spere pentru prima dată după multe zile.

în timp ce Radu se îmbrăca pentru petrecere, se auzi un ciocănit la uşă.

O deschise şi fu şocat să-l vadă pe Mehmed stând în prag, întocmai aşa cum sperase şi visase.

— Mehm... Sultanul meu?

Radu făcu o plecăciune adâncă.

— Rămâneţi aici! le ceru Mehmed străjilor ieniceri care îl însoţiseră.

Intră ştergându-se de Radu şi aşteptă ca el să închidă uşa.

Inima lui Radu o luă la trap, atât de gălăgios, încât se mira cum de nu o auzea şi Mehmed.

— Ce este?

Mehmed începu să păşească în sus şi în jos prin mica odaie de primire a lui Radu. încruntat, îşi ţinea mâinile la spate.

— Am o idee.

— Oh?

Radu îl privi. Prezenţa sa umplea odaia. Mehmed nu mai vorbi. Radu avea nevoie ca el să vorbească, avea nevoie să-l ţină acolo.

— Am veşti bune! Urbana a zis că putem încerca tunul Basilic mâine. Mă întreb dacă nu ar trebui să

facem o demonstraţie. Am putea să-i invităm chiar şi pe ambasadori. Lasă-i să alerge înapoi cu poveşti despre uluitoarea ta artilerie.

Mehmed îşi ţinea privirea in pământ şi, cu toate că dădu aprobator din cap, nu părea să-l fi auzit cu adevărat pe Radu.

— Am trimis forţe în Peloponez azi. îi vor împiedica pe fraţii împăratului să meargă în ajutorul lui în Constantinopol. De îndată ce trupele noastre stabilesc o linie acolo, vom fi declarat efectiv războiul. însă socotesc că o voi face mai curând.

Radu îşi dorea ca acolo să fi fost destul spaţiu încât să păşească alături de Mehmed. Avea să explodeze dacă mai stătea la uşă.

— Demonstraţia cu tunul va constitui momentul perfect! spuse el.

O vedea derulându-se. Toată lumea aliniată, privind. Şocul şi înfiorarea curtenilor. Frica ambasadorilor. Mehmed ui- tându-se la el cu o mândrie tainică, plină de bucurie. Şi totul era numai meritul lui Radu. Fără el, nimeni nu ar fi ajutat-o pe Urbana. Tunul era doar proiectul lui. Triumful lui Radu avea să fie folosit pentru a declara război şi ar fi putut, în sfârşit, să pună capăt acestei prefăcătorii la distanţă.

Mehmed se opri. Miji ochii înspre Radu, cu o expresie ce nu putea fi citită.

— L-am văzut pe ambasador căutându-te.

— Eu... Cum?

— Cel tânăr. Te-a căutat din primul moment în

care a putut. De ce?

Radu se adună pentru a-şi potrivi şirul gândurilor.

— Chiar nu ştiu, de fapt. Voia să luăm masa împreună.

— Asta a fost tot ce a spus?

— A remarcat diferenţa în poziţia mea faţă de data trecută, când stăteam lângă tine.

Mehmed zâmbi. Nu avea nimic din căldura zâmbetului lui Ciprian.

— Asta şi speram. Radule, vreau ca tu să faci ceva. Ceva ce nu am încredere în nimeni să facă. Ceva ce numai tu poţi să faci pentru mine. Pentru imperiu. Pentru cauza Dumnezeului nostru.

Inima lui Radu bătu şi mai repede. Ceva ce numai *el* putea să facă pentru Mehmed.

— Da. Orice. Ştii că aş face orice.

— La petrecere, caută-l pe ambasador. Spune-i că vrei să mă părăseşti. Spune-i că vrei să-l ajuţi pe Constantin cu ceea ce ştii tu despre planurile mele. Spune-i că doreşti să fii trădător.

Radu nu putea să asimileze ce i se cerea.

— Dar... pe urmă voi fi *în* oraş. Cum mă voi întoarce la timp să mă alătur ţie?

— îmi vei fi mai valoros îndărătul zidurilor decât orice om aflat pe aceeaşi parte a lor cu mine.

Radu nu putea să aleagă ce făgaş al gândurilor să urmeze. Fericirea că avea să-i fie cel mai valoros om din lume lui Mehmed? Teama de ce i se cerea să facă? Ori dezamăgirea că, după toate planurile şi munca lui, nu avea să stea alături de Mehmed în faţa zidurilor?

— Cum îi voi convinge? Şi, dacă o fac, ce vrei să-i spun lui Constantin?

— Spune-i orice doreşti. De fapt, spune-i adevărul. Spune-i că sunt mai bine pregătit decât oricine a condus oştiri în faţa zidurilor sale. Spune-i de flota mea, de tunurile mele, de legiunile mele de oameni. Spune-i că oraşul Constantinopol va fi cucerit. Sau spune-i că încă mai are o speranţă. Orice ar fi, oferă-i informaţii ce pot fi verificate şi spune-i că doreşti să lupţi de partea lui împotriva poporului care te-a răpit şi ţi-a furat copilăria.

— Dar eu nu cred asta!

Mehmed îşi puse mâinile pe umerii lui Radu, liniştindu-i nervii, forţându-l pe Radu să se uite în ochii lui.

— Ştiu. însă el nu ştie. Tu vei fi ochii şi mâinile mele dincolo de ziduri.

— Voiam să fiu cu tine.

Radu auzi aleanul din propriul glas, dar nu-l putu ascunde. Ideea altei despărţiri - pentru o perioadă de timp pe care nimeni nu putea să o prezică - era la fel de dureroasă ca un cuţit înfipt în piept.

— Am nevoie de tine în altă parte. Crezi că poţi să faci asta?

Radu dădu aprobator din cap, capul lui bâţâindu-se aproape din proprie voinţă.

— Ambasadorul va avea încredere în tine. Părea să... te placă.

Radu îşi veni iute în fire. Cercetă chipul lui Mehmed în căutarea unui semn că îndărătul vorbelor s-ar fi aflat ceva. Mehmed se aplecă mai

aproape, aşa încât Radu putu să simtă respiraţia celuilalt bărbat pe buzele sale.

— Nu uita faţă de cine eşti tu leal. Promite-mi!

N-ar fi trebuit decât să se aplece pentru a se săruta. Radu reuşi să îngaime în şoaptă:

— Nicicând nu aş putea să uit.

— Bun.

Mehmed îşi lipi buzele de fruntea lui Radu. Radu închise ochii şi rezistă imboldului de a-şi ridica faţa. Buzele lui Mehmed erau atât de aproape de ale lui! Oare avea să fie atât de rău? Avea Mehmed să se opună, să fie surprins? Sau avea să răspundă cu propriile lui buze într-un fel în care Radu nu îndrăznise niciodată să şi-l închipuie?

Şi atunci Mehmed se trase înapoi.

— Ştiu că vei îndeplini asta. Să vizitezi catedrala Hagia Sophia, Sfânta Sofia, pentru mine. Ne vom revedea înlăuntrul zidurilor Constantinopolului.

— înlăuntrul zidurilor, repetă Radu cu glas dogit, în timp ce Mehmed îi dădu drumul şi plecă la fel de iute cum venise.

12

Sfârşitul lui februarie

DACĂ LADA ERA NEVOITĂ să îndure acest chin, cel puţin persoana care o chinuia ar fi putut să pretindă că nu era atât de fericită în această privinţă. Doica ei murmura şi cânta fals, căci în cele din urmă îşi făcea mendrele cu părul Ladei.

— Aş putea să-l omor pe Bogdan pentru că te-a găsit iar, spuse Lada.

— N-a fost uşor. Băiatul meu e mai deştept decât pare, spuse doica ei şi se opri. Dar nu prea mult.

Lada chicoti. Apoi blestemă când doica îi smuci capul într-o parte, căci părul i se prinsese în pieptăn.

— Dacă a vrut-o pe mama lui, e bine. Dar nu pricep de ce încă pretinzi că eşti doica mea.

— Copilă prostuţă, Bogdan nu m-a adus pentru el. De-abia mi-a dat bineţe înainte să-mi spună că ai trebuinţă de cineva care să aibă grijă de tine în timp ce „salvezi Valahia”. Ceea ce, în mod categoric, crede că vei face. încă de când abia puteai să vorbeşti el ţi-a aparţinut. Ar fi făcut orice pentru tine atunci şi ar face orice şi acum.

Lada nu avea un răspuns la aşa ceva. în

copilărie, luase lealitatea lui Bogdan ca pe ceva dat. Când se regăsiseră, să reintre în aceleaşi tipare fusese ceva lipsit de efort. Dar acum, după Matei, ştia că lealitatea nu era un dat.

— Nu i-am cerut să te caute.

— Ei bine, Radu era cel care mă iubea. Dar eu te iubesc destul pentru noi amândoi.

Pieptănul se prinse din nou într-o încâlceală.

— Pe rănile Domnului, doică, eu... Lada se opri, scrâşnind din dinţi de durere. Nu pot să te strig doică şi acum. Care ţi-e numele?

Doica se opri, cu degetele pe tâmpla Ladei. O mângâie o dată. Atât de blând, încât Lada se întrebă dacă fusese dinadins.

— Oana.

— Bine. Oana, când termini?

Doica - ba nu, Oana - râse. în anii în care se despărţiseră, îşi pierduse cei mai mulţi dinţi. Lada o socotise mereu bătrână, însă acum îşi dădu seama că Oana trebuie să fi fost o femeie foarte tânără atunci când începuse să aibă grijă de ea şi de Radu. Pe drept cuvânt, Ladei nu-i venea să creadă că femeia mai trăia. După mintea ei, ea încetase să mai existe odată ce ei fuseseră duşi în Edirne. însă Oana era puternică şi robustă şi la fel de capabilă ca întotdeauna.

în această seară, Lada o şi iubea, o şi ura pentru asta.

— E mai uşor să distrugi decât să clădeşti, zise Oana. Şi tu ţi-ai distrus înfăţişarea cu multă vreme în urmă.

Lada nu se putea bucura de ironia din zicala preferată a doicii ei - a Oanei -, folosită nu în legătură cu incendierea Transilvaniei, ci cu pieptănătura ei.

— Ce contează? îi jur credinţă unui rege străin ca oştean, nu ca fată.

— Aceste lucruri contează, micuţo. Acum, stai liniştită.

Oana o pocni pe Lada în tâmplă cu muchia dură a pieptă- nului din lemn. Lada era încredinţată că fusese dinadins.

în odăiţa care le fusese dată în castelul din Hunedoara nu exista foc. Pietrele vetrei în sine păreau să fi fost tăiate din gheaţă.

De două ori fusese nevoită să spargă pojghiţa îngheţată din vasul cu apă. Lada tremura violent, dar nu la fel de violent precum gândurile ei care se învârteau sub atacul continuu al pieptănului.

în sfârşit mulţumită, Oana o ajută să se îmbrace. înlocuitorul regelui, Ladislau, îi dăruise o rochie. Lada ştia că ar fi fost lipsit de respect, ba chiar primejdios, să o refuze. Totuşi, era un lucru bun faptul că în odaie nu era foc. Altminteri rochia l-ar fi alimentat.

Lada o plesni pe Oana peste mâini când aceasta îi legă prea strâns lenjeria de corp. Pentru asta, Oana o pocni şi ea pe Lada peste mâini. Până să termine, erau amândouă roşii la chip şi asudate, căci lupta de a o vârî pe Lada în rochie fusese mai aprigă decât orice îndurase Lada vreodată.

— Nu pot să răsuflu în lucru ăsta afurisit!

Lada încercă să-şi ridice braţele, însă mânecile

nu erau făcute pentru umeri lăţi sau braţe groase. De-abia se putea mişca. Oana fusese nevoită cumva să îi mai dea drumul la talie, iar sânii Ladei tot se revărsau din decolteu. Oana îndesă acolo nişte material în plus, încercând să acopere movilele moi.

— Asta trage mai greu la cântar ca armura mea din zale.

Lada smuci de straturile de material din care erau alcătuite fustele, cu ceva mai rigid cusut înlăuntrul lor pentru a le păstra forma.

— Gândeşte-te la ea ca la o armură.

Lada îşi rotunji buzele într-un surâs batjocoritor.

— De ce anume m-ar putea proteja asta?

— De batjocură. De zeflemea. Oamenii tăi sunt obişnuiţi cu tine, însă asta e o curte. Trebuie să faci lucrurile într-un anume fel. Nu o da în bară.

Oana trase de una dintre buclele Ladei în timp ce o vâra înapoi în pieptănătura complicată. Deasupra venea o basma din dantelă.

— Radu ar trebui să se afle aici, zise Lada, privind în jos cu disperare. Eu nu ştiu cum să vorbesc cu oamenii ăştia.

— întotdeauna el a fost mai priceput la asta. Cum îi merge de când ai plecat? Mi-am făcut griji pentru el. Am socotit că aveau să te ucidă şi să-i frângă inima lui Radu.

în glasul Oanei exista o tandreţe plină de alean.

Lada trase adânc aer în piept. Sau încercă - nu reuşea în monstruozitatea aceea de rochie. Ea şi doica nu prea vorbiseră despre Radu de când Oana o întrebase unde se afla. Adevărul era la fel de rece

şi de sfarâmicios ca gheaţa din vasul cu apă.

— A crescut şi s-a prefăcut într-un alt bărbat. Deştept. Viclean. Prea chipeş. Şi, în cele din urmă, într-un străin pentru mine.

Nu mai primise niciun rând de la Radu, nicio veste. Voia să-i spună Oanei că Radu venea, dar trecuse prea multă vreme. Dacă nu venea?

— Când eu am plecat, i-a ales pe otomani. Aşa că te-ai înşelat. Eu am supravieţuit, iar lui Radu i-a crescut o altă inimă.

— Atunci, voi nu aveaţi nimic în comun?

Un hohot de râs sugrumat scăpă din închisoarea corsajului ei.

— Mă rog, un singur lucru.

Lada se întrebă, din nou, dacă lipsa ei îi acordase lui Radu partea de atenţie şi de iubire a lui Mehmed după care tânjea cu atâta disperare.

Şi totuşi, se forţă să nu se gândească la asta.

Lada trase de corsaj, încercând să-l reaşeze şi să-l facă mai confortabil. îi era dor de veşmintele otomane. Cel puţin acele straturi drapate ale tunicii şi robei erau confortabile.

— Am să las o impresie greşită îmbrăcată cu asta.

— Vrei să zici, o impresie bună.

— Da, chiar aşa.

Oana o cercetă cu un ochi critic, apoi îşi aruncă mâinile în sus în semn de renunţare.

— Ăsta e cel mai bun lucru pe care putem să-l sperăm, cel puţin în ceea ce priveşte înfăţişarea ta. Cât priveşte orice altceva, în seara asta prefa-te că eşti Radu.

Un mic junghi lovi chiar deasupra inimii Ladei. Oare Oana îşi dorea să fi fost reunită cu Radu şi nu cu Lada? întotdeauna, toată lumea îl iubea mai mult pe Radu. Iar acum Radu şi Mehmed se aveau unul pe altul, iar tot ce avea Lada era această femeie care mânuia pieptănul ca pe o armă.

Prea bine. Lada putea să fie Radu pentru o singură seară. Se strâmbă, apoi zâmbi larg şi îşi deschise ochii cât de mult putu. Era cea mai bună imitaţie a lui Radu pe care o putea ea face.

Oana se trase înapoi speriată.

— Asta e îngrozitor, fetiţo. M-am înşelat. Fii tu însăţi.

Lada îşi lăsă în jos pleoapele grele. Niciodată nu putuse să fie altcineva.

Castelul din Hunedoara era mic prin comparaţie cu orice altceva din Edirne, dar mai mare decât cel din Târgovişte. Era împrejmuit cu un şanţ, iar în spatele castelului se înălţa un deal abrupt. Ladei îi plăcea să privească peste zid la peisajul iernatic ce se întindea în depărtarea înceţoşată. Se prefăcea că putea să vadă Valahia de acolo.

însă în această seară nu avea timp pentru aşa ceva. îşi părăsi odăiţa şi traversă scările întortocheate ale turnului din spate. Preţ de câteva momente îngrozitoare crezu că rochia avea să fie în realitate moartea ei, însă reuşi să coboare până jos. Acolo o întâmpină Ştefan. El era singurul dintre oamenii ei care vorbea maghiara - cu toate că nimeni altcineva nu mai ştia asta.

El avea să strângă informaţii, aşa cum făcea mereu, adunând bucăţi şi îmbinându-le într-un întreg pentru ea.

Traversară curtea interioară a castelului şi intrară printr-o uşă masivă din lemn în sala tronului. Podeaua era pavată cu dale în culori vii - deşi aici nicio dală nu era impresionantă pentru Lada. După Edirne, totul, în afară de biserici, părea mohorât. Pereţii din castel erau văruiţi în alb şi acoperiţi cu tapiserii lucrate cu grijă şi cu picturi cu rame aurite ale membrilor familiei regale ungare ce păreau trişti.

Lada se obişnuise cu ferestre mari şi frumoase în timpul şederii ei în Edirne. Castelele din alte părţi nu erau pentru arta ornamentării, ci mai curând pentru apărare, şi ea uitase acest lucru. Pentru a compensa, din candelabre se revărsa strălucirea lumânărilor, iar în două vetre focul trosnea vesel.

Dacă în odaia ei îngheţai de frig, în sala tronului te înăbuşeai. Lada mereu crezuse că leşinul femeilor era produs de slăbiciune, dar acum pricepea. Nu erau trupurile lor de vină, ci veşmintele.

Ea nu era singurul lucru din programul serii. După interminabile cuvântări monotone în maghiară, în cele din urmă îi veni rândul. îngenuncheatul în faţa regelui fu o uşurare; fie şi numai pentru că nu mai stătea în picioare. în timp ce îngenunchea, se auziră nişte râsete înfundate şi

şoapte uluite. Bărbatul dinaintea ei îngenunchease. Ce ar fi trebuit să facă ea? Spre groaza ei, îşi dădu seama că nu *putea* să facă nimic. în rochie, nu se putea ridica din nou în picioare. Roşie la faţă, înălţă privirea spre rege.

Ladislau Postumul, dureros de tânărul înlocuitor al fostului rege, tremura. La început, Lada crezu că îi era frig sau că era speriat, însă tremuratul continuă necurmat. Suferea de un soi de paralizie, boala fiind vizibilă în orice mişcare a sa. Lada nu trebuia să fie nemiloasă ca să vadă că acesta era un rege care nu avea să stea mult pe tron.

Mai tânăr decât ea, mai slab fizic decât ea, şi totuşi era mai important decât ea. Aşa că Lada îşi coborî capul şi murmură vorbele. Jură să apere graniţa transilvană - nimeni nu protestă că ea tocmai o terorizase - şi să păstreze graniţele sigure în faţa ameninţării otomane. în final, jură loialitate lui şi coroanei Ungariei.

Coroana care nu se zărea nicăieri. Fără îndoială, nu pe capul tremurând al lui Ladislau.

Când Lada termină, rămase locului, peste măsură de umilită. Nu se putea ridica şi nu putea să ceară ajutor. O mână pusă pe cotul ei o salvă. Ştefan îi zâmbi slab în timp ce o ajută să se ridice din nou pe picioare. Sperând că expresia ei îi ascundea uşurarea, dădu din cap înspre el cât de graţios putu. Se duseră la locul lor din fundul încăperii.

După ce treburile oficiale se încheiară, toată

lumea rămase. Se părea că întotdeauna după aceea avea loc o recepţie fără etichetă. Lada se lipi de un perete pentru a se sprijini. O durea fiecare părticică din trup ţinută într-o poziţie nefamiliară de rochia sa. Nimeni nu vorbea cu ea. Ştia că ar fi trebuit să iniţieze o conversaţie, să încerce să câştige aliaţi, dar nu putea să zâmbească. Scrâşnea din dinţi prea tare pentru a reuşi să o facă. Mai degrabă avea probabil toate şansele să ucidă pe oricine îi vorbea decât să-şi facă prieteni.

Nu. Era *mult* mai probabil ca ea să ucidă pe cineva decât să-şi facă prieteni.

Numai atunci când nu putu să găsească sursa vagii ei dezamăgiri, ajunse să-şi dea seama de ceva îngrozitor. Socotise că dacă arăta ca o nobilă, bărbaţii aveau să-i vorbească. Fireşte că le-ar fi respins flirturile, însă se pregătise să facă asta.

Nu se pregătise să rămână cu totul invizibilă în vreme ce purta o rochie şi avea părul pieptănat. Ori poate că era atât de puţin credibilă într-o rochie sau se umilise total îngenunchind, încât nimeni n-ar fi crezut vreodată că ea aparţinea nobilimii.

Lada se întoarse cu mintea in timp la nunta lui Mehmed. Stând singură, mereu singură, fără un loc şi fără valoare. Inspiră sacadat. Nu era aceeaşi situaţie. Ea nu era acea persoană. Acum avea mai mult decât numai pe Mehmed şi pe Radu.

Dar *pe ei* nu-i mai avea. în seara aceasta, ea simţi întreaga greutate a acelei pierderi. Pierderea unui frate care i-ar fi stat alături şi ar fi purtat

pentru ea această luptă a bunelor maniere şi a politicii. Pierderea unui bărbat care ar fi râs de rochia şi de părul ei, dar care ar fi fost şi disperat să fie singur cu ea, astfel încât să poată să le desfacă el pe amândouă.

Poate că ea nu încetase niciodată să fie acea fată pierdută într-un loc unde nu ar fi putut să aibă niciodată putere.

îi trebuiră mai multe minute Ladei să-şi dea seama că Ştefan se întorsese după ce îşi făcuse rondurile.

— Ce-ai aflat? îl întrebă, uşurată şi recunoscătoare pentru chipul familiar, fie acesta unul la fel de anonim şi de necitit ca al lui Ştefan.

— Coroana, răspunse el, dând din cap în direcţia unde La- dislau vorbea cu mai mulţi preoţi şi cu un bărbat înalt, cu un aer încrezător.

Restul nobililor se învârteau în jurul celor doi bărbaţi şi al unei femei cu ţinută mândră. Femeia era splendidă, fu Lada nevoită să recunoască. îşi purta veşmintele minuţios lucrate ca pe o adevărată armură, nu ca pe ceva pe sub care să tremure, aşa cum făcea Lada. Felul în care atrăgea atenţia tuturor asupra ei, aruncând des priviri pătrunzătoare regelui, îi aminti Ladei de Huma, mama lui Mehmed. Huma fusese atât de bolnavă când Lada plecase, încât, fără îndoială, era deja moartă.

Gândul la moartea Humei o făcu pe Lada ciudat de tristă. Femeia fusese o ameninţare şi, de asemenea, o criminală. însă fusese tare *pricepută* în tot ceea ce făcuse.

Femeia în găteli cu broderie aurie întâlni pentru scurtă vreme privirea Ladei. Lada se simţi cântărită şi în mod iute considerată neimportantă. O duru.

— Unde este coroana? întrebă Lada, bucuroasă că Ştefan era acolo să îi abată atenţia.

— După Varna, regele polon a luat-o pentru a o păstra în siguranţă. Dar nimeni nu poate fi regele Ungariei cu adevărat fără coroană. Elisabeta încearcă tot ce poate să pună mâna pe ea.

— Elisabeta?

Ştefan dădu din cap spre femeia strălucitoare. Deodată, totul avu noimă.

— Ea e mama lui? întrebă Lada.

— Ea e adevărata domnitoare a Ungariei. însă nu are bani să răscumpere coroana. Şi până o va avea Ladislau, domnia lui este ilegitimă. Bărbatul de lângă el este Ulrich, regentul lui. Această ţară este cârmuită de el şi Elisabeta.

— Bănuiesc că domnia lui Ladislau va fi la fel de scurtă pe cât este el în statură.

— Nimeni nu vorbeşte făţiş de omorârea lui. Nu vorbesc de el deloc. El nu contează. Elisabeta este tronul.

— Şi Ulrich?

— Cel mai probabil succesor. Legătura cu linia de descendenţă regală e îndepărtată, dar există. El e modest, drept şi plăcut de oameni.

— De unde ştii?

— Am vorbit cu servitorii lui. E cel mai bun mod de a-ţi da seama de un om. Şi celălalt...

Fură întrerupţi de tăcere, urmată de un val de

zgomot. Lada urmări privirile mulţimii spre cadrul unei uşi unde stătea Huniade. în ziua dinainte, el se dusese călare la graniţa transilvană, pentru a se ocupa de o problemă de acolo. Judecând după mantia de călărie pe care o purta pe umeri şi după oboseala de pe chip, de-abia se întorsese. Un cor de ovaţii umplu încăperea când el ridică o mână şi zâmbi. Oamenii se îmbulziră înainte pentru a sta de vorbă cu el. Elisabeta privea cu ochii mijiţi. Apoi mulţimea se despărţi pentru a-i face loc, iar ea îl întâmpină pe Huniade cu o îmbrăţişare prelungită.

— El ar putea să aibă totul, spuse Lada.

Ştefan clătină din cap.

— Nu va accepta. însă el controlează oştenii, ceea ce înseamnă că are mai multă putere decât oricine altcineva din acest castel.

Şi în Valahia era la fel. Prinţului nu îi erau îngăduite propriile trupe, nu îi erau îngăduite fortăreţe sau apărare. Era pe de-a-ntregul dependent de boieri, fiecare dintre aceştia deţinând propriii oşteni gata oricând de luptă. Asta nu îi făcea să fie conducători puternici.

Regele Ladislau flutură din mână spre Huniade. Huniade nu-l văzu. Ladei i se făcu milă de rege atunci, dar mai mult decât atât, îl urî pentru că era slab. Aceasta era ţara lui şi el lăsa un alt bărbat să deţină toată puterea. Merita să piardă tot. Lada nu înţelegea de ce Elisabeta depindea de nevolnicul ei fiu în loc să preia tronul chiar ea.

Huma jucase acelaşi joc şi la sfârşit fusese surghiunită. Puterea prin fii nu era mai sigură decât puterea prin soţi.

— Ai spus că mai există şi un alt pretendent la tron? îl întrebă Lada pe Ştefan.

Un singur bărbat nu înaintase pentru a-l saluta pe Huniade. Stătea singur, ochii lui negri calculând în timp ce îi urmărea pe toţi cei de seamă din Ungaria cerşind un moment de atenţie din partea lui Huniade. Cu toate că era mult mai uscăţiv decât Huniade şi înveşmântat în mult mai multe găteli decât ar fi purtat Huniade vreodată, Lada văzu acelaşi maxilar hotărât, aceeaşi frunte încrezătoare. însă în vreme ce privirea lui Huniade era cutezătoare şi cinstită, a fiului său era calculată şi ascunsă.

— Matei, zise Ştefan.

Lada îl urmări toată seara pe Matei. El nu-i aruncă nici măcar o privire, aşa că ea avu destul timp să îl cerceteze fără să se teamă că ar fi putut fi surprinsă. El arbora un zâmbet cu aceeaşi ostentaţie cu care îşi purta lanţul de aur la gât şi broşele din giuvaiere pe contăş. Erau podoabe menite să zăpăcească. Dar întotdeauna ţinea ochii mijiţi şi privea cu viclenie în timp ce vorbea cu o persoană sau cu alta, ori, în multe cazuri, *nu* vorbea cu ei.

Huniade fusese tras într-un colţ, prins ca într-o capcană de un zid de netrecut clădit din rochii. Lada nu-l invidia. Era văduv şi cel mai puternic bărbat din ţară. Faptul că nu avea un nume de familie pălea prin comparaţie cu averea sa. Ea îşi dorea ca el să se poată elibera, astfel încât să

poată sta de vorbă. Despre ce, nu conta. însă el era singurul ei aliat de acolo şi altminteri ar fi putut la fel de bine să fie singură.

Nicolae veni cu paşi şovăielnici spre Lada. îşi făcuse rost de ceva veşminte destul de drăguţe care să-i asigure intrarea. Ea nu ştia de unde sau cum obţinuse veşmintele, dar nici nu-i păsa. Era o uşurare să-l vadă.

— Ar trebui să dansezi. Sau măcar să vorbeşti cu cineva, îi zise el.

Lada scutură din cap.

— Nu-mi va fi de niciun folos. Locul meu este aici la fel cum este locul unui porc îmbrăcat în rochie şi toată lumea îşi va da seama de îndată ce deschid gura.

— De fapt, am văzut mulţi porci în rochii venind încoace. Niciunul n-a trecut de uşă. Tu te descurci cu mult mai bine decât ei.

Scuturând din cap, Lada îl lăsă pe Nicolae să o conducă de la perete.

— Uite, nimeni nu vorbeşte cu regele, spuse Nicolae, îm- pingând-o în acea direcţie. Vorbeşte cu el.

— Nimeni nu vorbeşte cu el, pentru că el nu contează. I-am jurat credinţă degeaba.

Ceva în tonul Ladei trebuie să-l fi avertizat pe Nicolae, căci el se întoarse imediat şi o conduse pe Lada afară din sala tronului, scoţând-o în curte, în aerul rece al nopţii. Zâmbi şi dădu din cap spre toţi cei pe lângă care treceau, ajungând iute la poartă şi apoi traversând podul. Lada îşi lăsă greutatea pe

unul dintre stâlpii de piatră.

— Am îngenuncheat acolo şi i-am jurat loialitate altui rege - un rege străin - degeaba, Nicolae. El nu mă va ajuta să ocup tronul. Nu-şi poate lua nici măcar propria sa coroană. Ce-am înfăptuit?

Nicolae îi luă mâinile între ale lui.

— Faci ce trebuie. Nu e cu nimic diferit de ceea ce face micul habotnic, încheind tratate şi făurind alianţe care contează mai puţin decât hârtia pe care sunt scrise. Fratele tău ar fi făcut la fel. Trebuie să supravieţuieşti, iar Ungaria te-a întâmpinat cu bucurie. Profită de asta. Huniade este un aliat puternic. în pofida celor mai mari strădanii ale tale, lui chiar îi pasă de tine. Asta e o împrejurare propice. Fără îndoială că e mai bine decât să te ascunzi în codri şi să-ţi verşi focul asupra Transilvaniei.

— Dar nu pentru asta am venit noi.

Nicolae ridică din umeri, tropăind pe loc pentru a alunga frigul.

— Am venit să scăpăm de otomani. Cu toţii. Tu ne-ai dat asta.

— Matei mă spiona, zise ea. îi raporta totul lui Mehmed.

Nu mai spusese asta nimănui, ţinând informaţia pentru sine de ruşine, furie şi, poate, din puţină vinovăţie pentru moartea lui. Nicolae rosti o sudalmă tristă, răsuflarea lui înceţoşând aerul nopţii.

— Matei a fost un prost, în cazul ăsta. Am să stau cu ochii pe toţi ceilalţi. Dar ştiu că tu deja ai făcut multe lucruri bune pentru noi. Suntem într-o

poziţie bună. Tu lupţi alături de Huniade. Regii străini îţi acceptă lealitatea faţă de ei. Oamenii tăi te respectă şi îţi sunt credincioşi, spuse el şi zâmbi. Asta înseamnă ceva pentru micul dragon din Valahia.

Lada ştia că el încerca să o ajute şi se simţea consolată de faptul că oamenii ei erau mulţumiţi. îi scăpase din sclavie. îi condusese în bătălii spre succes. Câştigase respectul celor mai mari oameni ai vremurilor ei.

Amorţită, privi lung în noapte. în noaptea ungară. Nu în cea valahă.

Nu era destul.

Niciodată destul.

13

Sfârşitul lui martie

RADU AVEA DOAR O ORĂ înainte de petrecere, înainte să fie nevoit să-l convingă pe Ciprian că era gata să-l trădeze pe Mehmed şi să se alăture cauzei împăratului Constantin. Se grăbi spre casa lui Kumal. Kumal nu era acolo, însă nu el era cel cu care Radu avea nevoie să vorbească.

— Nazira? strigă el, năpustindu-se pe uşa din faţă. Fatima? Nazira?

Nazira veni iute în odaia de la intrare. Fatima închise uşa în urma ei. Nazira ţinea o cârpă în mâini, din care picura apă pe podea. îngrijorarea i se citea pe chip.

— Ce s-a întâmplat?

— Plec. La Constantinopol.

— Au pornit deja în marş? Aşa de curând?

— Nu. Nu. Eu... Radu tăcu, privind în jur. Suntem singuri?

— Da, bineînţeles.

Radu se aşează, brusc istovit. îşi privi mâinile.

— Mehmed mi-a cerut să trec în tabăra duşmană. Trebuie să conving un ambasador că doresc să-l ajut pe împăratul Constantin. Dacă totul decurge conform planului, la noapte voi fugi.

Nazira îşi acoperi gura cu cârpa udă, apoi o lăsă să cadă. — La noapte?

— Da.

— Dar dacă află că îi eşti în continuare credincios lui Mehmed?

— Nu au cum. Trebuie să pretind că vreau o nouă viaţă alături de ei. Ei trebuie să creadă că n-am să mă mai întorc niciodată. Nu ştiu ce îi va spune Mehmed lui Kumal, dar vreau ca tu să ştii adevărul. Nu voi putea să-ţi scriu şi nici să comunic cu tine în niciun chip.

O hotărâre bruscă înăspri chipul Nazirei.

— Asta nu va fi o problemă. Vin cu tine.

— Poftim? Nu! Nu se poate!

Radu se ridică în picioare, nevenindu-i să creadă.

— Pot şi o voi face. Tu ai avut grijă de noi în tot acest timp. Acum este rândul meu să te răsplătesc. E prea mult să porţi singur povara acestei taine. Merg ca soţia ta.

— Este prea primejdios! Dacă mă descoperă, ne vor ucide pe amândoi!

— Ceea ce reprezintă exact motivul pentru care trebuie să vin! De ce ar vrea un bărbat să-şi pună preaiubita soţie într-o primejdie atât de mare? Simpla mea prezenţă îţi va garanta lealitatea într-un fel în care nimic altceva nu ar putea. în plus, mi-am petrecut toţi aceşti ani învăţând limba greacă. A sosit timpul s-o folosesc.

Radu clătină din cap, înfricoşat. Se întoarse spre Fatima pentru sprijin.

— Spune-i că asta e o nebunie.

Fatima arăta ca şi cum i-ar fi venit să plângă, dar, în loc de asta, scutură din cap.

— Nazira are dreptate, spuse ea în şoaptă. E cel mai bun mod de a te ţine teafăr. Mergem şi noi.

— Dar ţie nu-ţi place să călătoreşti! Radu se uită din nou la Nazira, triumfător. Nu-i poţi cere Fatimei să vină.

— Nu-i cer. Nazira se întoarse spre Fatima, cuprinzându-i cu blândeţe chipul în căuşul palmelor ei. îşi lipi buzele de urechea celeilalte fete, şoptindu-i ceva ce Radu nu putu să audă. Apoi spuse: înţelegi?

Fatima clătină din cap, cu lacrimi tăcute şiroindu-i pe chip.

— Pot să vin, răspunse ea în şoaptă. Vreau să fiu oriunde eşti tu.

— Şi eu vreau să fiu oriunde te afli şi tu. Dar vreau ca tu să fii teafără. Nazira o privi pe Fatima cu o tandreţe care pe Radu îl duru. Pot să înfrunt această furtună pentru amândoi, însă numai dacă în inima mea există siguranţa că Fatima mea este bine.

Fatima scutură iar din cap, apoi încuviinţă din el, plângând.

— Mă voi întoarce Ia tine. întotdeauna.

Nazira micşoră distanţa dintre gurile lor în acelaşi fel în care îşi închipuise Radu că făcea Mehmed cu el. însă acest sărut era infinit mai gingaş, mai intim decât oricare alt sărut la care ar fi îndrăznit Radu să viseze vreodată. Privi în altă parte, nedorind să tulbure iubirea şi durerea

sufletească a celor două femei.

Nazira îşi drese glasul. Radu se întoarse şi o găsi încă ţinând-o strâns în braţe pe Fatima. Fatima îşi ascundea faţa în umărul Nazirei, însă chipul Nazirei era feroce.

— Când plecăm?

Ciprian aştepta în faţa uşii grandioase care da spre petrecerea lui Mehmed. Deşi ambasadorul îşi adunase cu grijă gândurile, îşi trăda emoţiile în felul în care bătea neîncetat cu degetele în piciorul său, acoperit de veşmintele albastre. Lui Radu nu îi păsa de stilul elegant din Constantinopol. Găsea că etalarea dinadins a mai multor veşminte îmbrăcate unele peste altele era ceva vulgar şi înfumurat. Dar, spre deosebire de ceilalţi ambasadori, rândurile de veşminte ale lui Ciprian erau armonioase şi mai puţin stridente. Radu presupuse că în curând şi el avea să poarte veşminte ca acelea.

Nu băgă de seamă că îşi trecea degetele peste turban până ce nu i se agăţară într-un fald.

Şi rugăciunea. Când avea să se roage? Să fie văduvit de rugăciunea alături de fraţii săi întru credinţă avea să fie ca şi când ar fi fost văduvit de somn. Deja putea să-şi simtă sufletul subţiindu-se şi ostenind numai gândindu-se la asta. Avea să găsească el o cale să se roage. Trebuia. Chiar dacă nu ar fi putut să se roage decât în inima lui, Dumnezeu avea să înţeleagă.

Lumina şi muzica se revărsau prin cadrul uşii, un acompaniament strident pentru gândurile sumbre ale lui Radu. Nu avea niciun rost să amâne. Traversă sala spre Ciprian, pe al cărui chip scânteie o expresie de fericire, înainte ca îngrijorarea să şi-l revendice iar.

— Ai venit, spuse Ciprian. începusem să mă tem că n-ai să vii.

— Suntem cu toţii sclavii hachiţelor sultanului.

Lui Radu îi displăcu felul lin în care vorbele îi ieşiră din gură, de parcă acolo ar fi fost locul lor.

— Ciprian, ea e Nazira, soţia mea.

Pe moment, o expresie de derută poci chipul lui Ciprian când, în cele din urmă, o observă pe Nazira alături de Radu.

— Soţia ta?

Cu mişcări formate de anii de obişnuinţă, Ciprian se întinse, luă mâna Nazirei, făcu o plecăciune şi i-o sărută.

— Ziua bună! îl salută Nazira, cu o voce gâtuită.

Privea peste umăr în mod constant. Radu nu-şi putea da seama cât era agitaţie şi cât era o purtare menită să-l păcălească pe Ciprian.

— Eu... nu mă aşteptam să ai o soţie. Ciprian se încruntă, apoi scutură din cap. Adică, eşti foarte tânăr! De vârsta mea.

Radu zâmbi forţat.

— Când găseşti pe cineva ca Nazira, nu aştepţi. Privi peste umărul lui Ciprian la petrecere, apoi înapoi spre coridor. Am putea sta de vorbă între

patru ochi? îl întrebă el cu un glas scăzut.

— Bineînţeles.

Ciprian îi urmă într-o grădină lăturalnică. Aceeaşi grădină în care Radu venise de atâtea ori ca să citească şi să distrugă biletele secrete ale lui Mehmed. Ţinând cont de pasul pe care urma să-l facă, tânjea să aibă măcar acel nivel de apropiere din nou.

De îndată ce ajunseră destul de departe în grădină, Radu se întoarse spre Ciprian.

— Vrem să plecăm.

— Poftim?

— Chiar acum. Nu ne mai putem preface că îl sprijinim în continuare pe Mehmed. Tatăl lui m-a răpit, m-a torturat, mi-a furat toată copilăria. Nu pot să stau cu mâinile în sân şi să privesc cum Mehmed va proceda la fel cu Constantinopolul.

Ciprian se pierdu cu firea.

— Aşadar, el chiar vrea să atace!

— De îndată ce va fi pregătit. Poţi să ne duci în oraş, la împărat? Voi face tot ce-mi stă în putinţă. Am crescut împreună cu Mehmed şi l-am slujit; am cunoştinţă de adevărata lui fire şi de multe dintre planurile sale. Vă pot ajuta.

Ciprian încuviinţă din cap. Mehmed avusese dreptate. Ciprian trebuie să fi plănuit să afle informaţii de la Radu. Ce alt motiv ar fi avut să se încreadă atât de iute în ei?

— Suntem pregătiţi.

Radu scoase sacii de călătorie ai lui şi al Nazirei

de sub o bancă din piatră.

— Vine şi ea?

Surprinderea lui Ciprian fu o confirmare a ceea ce Nazira spusese. Nimeni care se transforma în spion nu ar fi riscat viaţa unei femei nevinovate. *Te rog,* se rugă Radu,/ă *ca Nazira să treacă prin toate astea teafără!* Una era să-şi rişte viaţa pentru cauza lui Mehmed. I se făcea rău ştiind că îi risca şi viaţa Nazirei.

— Radu este soţul meu.

Nazira îl prinse de mână. O parte din frica lui Radu fu osto- ită. Dădea dovadă de egoism să găsească fie şi o fărâmă de fericire în sacrificiul ei, însă nu se putea abţine.

— Unde merge el, merg şi eu.

— Prea bine.

îl urmară pe Ciprian spre grajdurile oaspeţilor, unde acesta îl găsi pe unul dintre servitorii ambasadorilor. Băiatul era scund, cu ochi isteţi şi cu un păr negru des şi încâlcit ca stuful. După o discuţie scurtă, în şoaptă, băiatul înşeuă trei cai.

Cu toate că Radu ştia perfect de bine că nu aveau să fie urmăriţi, agitaţia temătoare a lui Ciprian era molipsitoare. Radu se trezi aruncând priviri peste umăr în timp ce străbă- teau călare oraşul. Ultima privelişte în timp ce se îndreptau spre crestele dealului de lângă Edirne fu aceeaşi ca prima pe care o văzuse vreodată la venirea în imperiu. Turlele şi minaretele erau ca nişte puncte negre pe cerul luminat de stele.

îşi luă rămas-bun de la ele în gând, rugându-se ca ele să vegheze asupra oraşului în lipsa lui.

14

începutul lui martie

LADA NU ERA SIGURĂ ce anume era mai surprinzător: că ea fusese poftită la unul dintre sfaturile cercului de apropiaţi ai lui Huniade, sau că Matei nu fusese.

Huniade era aşezat în capul mesei, înconjurat de mai mulţi bărbaţi la fel de încărunţiţi ca el. La capătul opus al mesei şedeau doi preoţi. Locul de lângă Huniade era gol. El se ridică în picioare şi îi făcu semn Ladei să se aşeze acolo. Durerea de a fi invizibilă care o bântuise în săptămâna ce trecuse de când jurase loialitate dispăru în timp ce se aşeză de-a dreapta lui Huniade. De îndată ce ea luă loc, el se aplecă în faţă, dând cu pumnul în masă.

— Constantinopol! tună el. încă o dată se confruntă cu o ameninţare. Poate cea mai mare pe care a cunoscut-o vreodată. Nu putem lăsa ca inima creştinismului, vechea Romă, să ajungă în mâinile necredincioşilor. în cazul în care Constantinopolul va cădea învins în faţa năpastei musulmane, ce îi va mai opri să se întindă în întreaga lume?

Unul dintre preoţi încuviinţă din cap vehement.

Celălalt rămase impasibil. Câţiva dintre bărbaţi erau prinşi de discuţie, însă cei mai mulţi se lăsară pe spate în jilţurile lor, ca şi când s-ar fi distanţat de subiect.

— Ce sugerezi? întrebă preotul tulburat.

— Pornim într-o cruciadă, aşa cum am facut-o şi mai înainte. îi adunăm pe cei oneşti până ce ne vom umfla în jurul zidurilor asemenea valului lui Dumnezeu, pentru a îneca pe vecie ameninţarea necredinţei.

Celălalt preot zâmbi sec.

— Cred că ultima cruciadă creştină care a avut succes de fapt *a prădat* Constantinopolul.

Huniade pufni, alungând vorbele cu o mişcare a mâinilor sale.

— Italienii. Sunt lipsiţi de onoare. Dacă îi lăsăm pe musulmani să cucerească Constantinopolul, inima creştinătăţii răsăritene, ce urmează? Transilvania? Ungaria? De mult stăm pavăză între expansiunea Islamului şi restul Europei. Ca apărători ai lui Hristos, nu putem ignora ananghia în care se află Constantinopolul.

Lada privea, încercând să priceapă perspectiva lui Huniade. Imperiul Otoman deja înconjura Constantinopolul. Dacă oraşul cădea, asta le dădea o capitală în principiu invincibilă, dar nu îi aducea mai aproape de Ungaria sau de restul Europei. Ameninţarea era mai mult spirituală, nu şi fizică. Pierderea măreţului oraş ar fi fost descurajantă, însă nu şi devastatoare. Cel puţin nu pentru Ungaria.

— Ne-ai mai condus în luptă împotriva unui sultan şi înainte, zise unul dintre bărbaţi, cu ţeasta chelă şi lucioasă, dar cu barba încă neagră. Am luptat alături de tine la Varna. Am pierdut. Ne-am pierdut regele. Ungaria încă îndură consecinţele şi va continua să le îndure până ce coroana va fi din nou stabilă. De ce am risca asta din nou pentru Constantinopol?

— Nu e vorba de Ungaria. E vorba de creştinism. Aţi auzit de preoţi care au condus ţărani - ţărani de rând! - în luptă împotriva otomanilor? I-au alungat cu ferocitatea credinţei lor!

Au câştigat o victorie decisivă şi izbitoare, deoarece Hristos a fost de partea lor.

— Da, fu de acord bărbatul chel, frecându-şi faţa ostenit. Şi apoi preoţii s-au îmbolnăvit de ciumă şi cei mai mulţi ţărani au murit îngheţaţi.

Lada privea cum Huniade se trăgea de barbă, încercând să-şi impună ardoarea asupra celorlalţi bărbaţi. Nu avea nicio perspectivă, îşi dădu ea seama. Nu exista niciun avantaj politic pentru el, personal, la Constantinopol. La drept vorbind, el se ridica la luptă pentru a pierde tot ce muncise atât de greu să clădească aici pentru el şi fiul lui.

Ascultându-l vorbind, Lada nu putea să nu se simtă mişcată. Era pasionat şi şarmant, de neclintit în credinţa lui că apărarea Constantinopolului era lucrul pe care trebuiau să-l facă. Ea cântări aceasta în balanţă cu dorinţa fierbinte a lui Mehmed de a cuceri oraşul. Ştia că alţii credeau că

o făcea pentru un câştig - până şi propriii lui oameni voiau oraşul numai pentru bogăţiile despre care se zvonea -, dar nu asta era ceea ce îl mâna pe Mehmed. Mehmed simţea greutatea profeţiei şi povara Dumnezeului său pe umeri. Aceasta nu avea să dispară până ce nu cucerea oraşul ori murea încercând.

Lada se întreba cum putea lumea să supravieţuiască cu bărbaţi ca Mehmed şi Huniade în tabere opuse. Ori poate că aşa supravieţuia. Dacă ar fi servit aceluiaşi scop, ea nu-şi putea închipui ca vreo naţiune să nu cadă sub puterile lor întrunite.

Fiecare Dumnezeu, creştin şi musulman, avea campionul său, care-l ţinea pe celălalt în şah.

De partea cui avea ea să se năpustească? Putea să i se alăture lui Huniade?

Putea să meargă împotriva lui Mehmed?

În acea seară, Lada păşea cu Ştefan alături. El nu avea prea multe de raportat, doar că mama regelui nu-l plăcea pe Huniade şi că încerca fie să-l supună, fie să se mărite cu el.

— Ce părere ai de Constantinopol? îl întrebă Lada, privind în sus printre crengile goale la cerul în amurg.

— Huniade nu are destul sprijin să meargă la luptă, dar o va face. Mama regelui îl încurajează. Ea speră că el va muri acolo şi că aşa se vor rezolva o parte din problemele ei. Se va încredinţa că el are forţele şi banii trebuincioşi.

— Mă refer la tine. Ce crezi? Ce cred oamenii?

Dacă le cer să meargă cu Huniade şi să apere zidurile... ar face-o?

Ştefan rămase tăcut destul de mult timp. Apoi ridică din umeri.

— Cred că vor merge.

— Dar nu este ţelul nostru. Nu este ceea ce ne ţine uniţi.

— Ţelurile se mai schimbă, spuse el simplu. Dacă le ceri, cei mai mulţi te vor urma.

— Dar tu?

Umbra unui surâs întrerupse spaţiul inexpresiv al chipului său.

— Nu ştiu.

Lada încuviinţă din cap, privind din nou spre cer.

— Asta e bine. Nici eu nu ştiu.

La două săptămâni după sfatul despre Constantinopol, Huniade o pofti pe Lada să cineze la castel. Ea întotdeauna mânca împreună cu oamenii ei, aşa că era ceva neobişnuit. Deşi nu era convinsă de justeţea hotărârii luate, acceptă, dar numai după ce Huniade spuse că nu era nevoită să poarte o rochie. Nu avea de gând să se supună din nou la cazne.

Intră în sufragerie cu spatele drept ca o sabie, cu părul legat într-o basma neagră, sfidând moda de la curtea ungară.

Nu trebuia să-şi fi făcut atât de multe griji.

Rochie sau nădragi, bucle sau basma, ea era în continuare invizibilă.

Pe măsură ce felurile de mâncare erau aduse de către servitori, Lada încerca să asculte conversaţiile din jurul ei. Companionii ei de la cină vorbeau despre oameni pe care ea nu-i cunoştea, despre chestiuni care nu o priveau. Nicăieri nu era ceva la care ea să contribuie sau chiar să o bucure. Familiaritatea tuturor acestor lucruri o ostenea. Erau aceleaşi lucruri cu care crescuse: cercuri de bârfe, vorbe şi favoruri schimbate pentru putere, târguri încheiate pentru care nobilii nu mişcau un deget, însă culegeau toate roadele.

De vreme ce nu avea nimic de oferit nimănui, nimeni nu-i acorda nici cea mai mică atenţie. Lui Huniade îi mergea mai bine. Era grozav de popular, desfătat cu solicitări de a spune poveşti despre cuceririle sale. Dar neasemănarea lui cu ceilalţi era vizibilă. Era oştean, get-beget, şi cu toate că era, mai presus de orice îndoială, şarmant, exista o sinceritate brutală care părea nelalocul ei acolo. Nobilii ţineau cont de părerea lui cu o anumită aroganţă. Mama regelui, Elisabeta, îi cerea să spună poveste după poveste, fiecare dând târcoale copilăriei sale.

Lada îşi dădu seama cu un ghimpe de furie ce era: Huniade era animalul lor de companie. Erau mândri de realizările lui, se lăudau cu ce făcuse, dar niciodată, în vecii vecilor, nu aveau să-l vadă ca pe egalul lor. Iar Elisabeta se încredinţa că nimeni nu avea să uite de unde venea el.

El valora mai mult decât oricare om sclipitor şi

inutil din tot castelul.

Deşi Huniade nu bea niciodată când se aflau în campanie sau mergeau călare, Lada îl văzu dând pe gât cupă după cupă cu vin. îşi revizui gândul de mai devreme cum că lui îi era mai bine. Era nefericit. Când dineul luă sfârşit şi oamenii se ridicară în picioare pentru a sta de vorbă în grupuri, Huniade sugeră de mai multe ori să se danseze. Lada îl văzuse dansând - era un dansator minunat - şi îi înţelegea nevoia de a face ceva cu trupul lui. Mişcarea însemna libertate. Dar nu existau muzicieni, iar sugestiile lui fură întâmpinate cu hohote de râs, ca şi cum el ar fi glumit.

Lada se duse călcând apăsat în cealaltă parte a încăperii şi îl prinse de cot.

— Am nevoie de el, li se adresă ea scurt curtezanilor care stricau aerul cu parfumul lor agresiv.

Ei se bosumflară, protestând întrucâtva că nu-şi terminase povestea, însă de îndată ce Lada îl luă pe Huniade, umplură spaţiul ca şi când el nici nu ar fi existat vreodată.

— îţi mulţumesc, spuse Huniade, clătinându-se uşor. Oamenii aceştia sunt mai îngrozitori decât un contingent de ieniceri.

— Şi mult mai nemiloşi.

Lada îl conduse spre uşă, dar el se opri brusc, un zâmbet de adevărată bucurie dând la o parte aburul alcoolului în expresia chipului său.

— Matei!

Matei, cu părul lui şaten uns cu ulei şi dichisit cu grijă, spre deosebire de coama tatălui său, se întrerupse pentru o clipă din conversaţia cu mai mulţi bărbaţi. Lada ştia că îl auzise pe Huniade, însă el continuă ca şi când nu l-ar fi auzit.

— Matei!

Huniade se grăbi într-acolo, punându-şi mâinile pe umerii tânărului. Zâmbetul lui Matei era la fel de dichisit ca şi părul său.

— Tată.

— Matei, voiam să faci cunoştinţă cu Lada Dracul.

Huniade se întoarse la ea şi îi făcu semn spre Matei cu neabătută mândrie. Surâsul batjocoritor de răspuns al lui Matei o făcu pe Lada să-şi dorească să-şi treacă sabia prin el.

El făcu o plecăciune de mântuială.

— Aşadar, tu eşti fata sălbatică din Valahia pe care a luat-o sub aripa lui.

Bărbaţii din jurul său râseră. Unul făcu un gest obscen pe la spatele lui Huniade. Părerea lor despre relaţia dintre ei doi era evidentă. Lada avu impresia că Matei nu fusese niciodată informat despre ideea tatălui său de a-i căsători.

— Lada a învins singură un contingent întreg de bulgari. Mi-a salvat viaţa. Şi a crescut laolaltă cu sultanul Mehmed. O perspectivă nepreţuită. Foarte deşteaptă.

Huniade îi zâmbi Ladei cu aceeaşi mândrie pe care o arătase şi pentru fiul său şi înlăuntrul ei ceva se frânse.

— Aşa să fie? Unul dintre bărbaţi se aplecă în faţă, ui- tându-se cu o privire neruşinată la ea. Spune-mi, este adevărat ce se spune? Că are o mie de femei în haremul lui şi încă un harem alcătuit în întregime din băieţi?

Lada simţi familiara împunsătură de furie care însoţea întotdeauna pomenirea haremului şi o scurtă înţepătură de spaimă. Un harem bărbătesc? Era un astfel de lucru posibil? Era Radu... îşi reprimă simţămintele cu o neaşteptată sensibilitate faţă de critica adusă fratelui ei. Cum trebuie să se fi simţit Radu, deja chinuit de imposibilitatea iubirii sale, când auzea asemenea insinuări folosite drept defăimări?

în plus, aceşti bărbaţi nu-l cunoşteau pe Mehmed. Cum îndrăzneau să vorbească despre el în acest chip? Ea ridică dintr-o sprânceană, cu răceală.

— Dacă eşti atât de interesat de haremurile bărbăteşti, te pot prezenta sultanului. Cu toate că nu eşti destul de drăguţ după gusturile lui.

Chipul omului se roşi primejdios. Huniade lăsă să-i scape un hohot de râs răsunător şi îl bătu cu palma pe spate pe Matei. Fiul lui se crispă, apoi îşi reaşeză cu grijă chipul.

— Cred că Elisabeta vrea să vorbească cu tine, îi spuse el tatălui său.

Huniade gemu.

Bărbatul cu privirea neruşinată vorbi din nou:

— Cred că ea ar vrea mai mult decât să vorbească cu tine.

Matei se prefăcu scandalizat, dar era doar în

glumă. Huniade se simţi stânjenit. Un răspuns era imposibil. Nu putea să pună sub semnul îndoielii onoarea Elisabetei şi nici nu voia să-i critice pe prietenii lui Matei.

Lada nu mai putea să suporte.

— în încăpere este prea cald. Vrei, te rog, să mă conduci afară?

Huniade încuviinţă graţios, oferindu-i braţul. Ea îl conduse încă o dată spre uşă şi în drumul lor luă o sticlă de vin. I-o întinse fără vorbe. Merseră prin centrul curţii, apoi traversară podul, coborând malul spre o salcie plângătoare desfrunzită. Huniade alunecă de mai multe ori, aproape făcându-i pe amândoi să cadă.

Gândurile Ladei se îndreptau spre Mehmed. Era foarte straniu, să audă relatări despre acel Mehmed pe care îl vedea lumea - după câte se părea, versiuni infinite ale aceleiaşi persoane, toate strâmbe şi exagerate. Dar ea îl cunoştea pe el cel real.

Oare chiar îl cunoştea?

El o spionase. O trimisese în Valahia cu sprijinul lui, apoi îl sprijinise pe rivalul ei. Se căsătorise şi făcuse copii, toate acestea în timp ce pretindea că o iubeşte. Şi în tot acest timp nu-şi luase nicicând ochii de la Constantinopol. Refuza să o facă, nu putea. Nici măcar pentru ea.

Putea ea cu adevărat să se gândească să lupte pentru Con- stantinopol, ştiind că avea să meargă direct împotriva lui Mehmed şi a tot ce fusese el pentru ea? Nu credea că ar putea să ridice sabia asupra lui. Oricât de mult l-ar fi plăcut pe Huniade

şi i-ar fi urât pe otomani, nu otomanii ar fi fost cei împotriva cărora ar fi luptat ea cu adevărat. Ci Mehmed.

îşi aminti acele nopţi calde petrecute împreună, cuibăriţi în iatacul ei, complotând şi plănuind atacul asupra oraşului. Avusese senzaţia că se jucase de-a prefăcutul. Dar niciodată nu fusese prefăcătorie dinspre partea lui Mehmed. Constantinopolul era visul lui, singurul lucru la care nu ar fi renunţat niciodată. Totul era spre acel scop. Inclusiv sprijinirea rivalului ei la tronul Valahiei. Sacrificase visele ei pentru al său.

Poate că ea *avea* să meargă să apere zidurile.

— L-ai văzut? întrebă Huniade, odată ce se aşezară.

Lada tresări. Gândurile îi fură întrerupte.

— Pe Mehmed?

Huniade râse.

— Nu! Pe fiul meu! Arată ca un rege.

Lada credea că acesta nu era un lucru de care să fie mândru, îşi cântări următoarele vorbe cu cât de multă chibzuinţă putu.

— Nu seamănă deloc cu tine.

Huniade zâmbi, dând aprobator din cap.

— Ştiu. Nu-l înţeleg. Dar am muncit cu sânge şi sudoare toată viaţa mea, astfel încât el să aibă acces la tot ce eu nu am putut niciodată avea. Sabia mea i-a croit drum spre curţi. Niciodată el nu va fi nevoit să aibă de-a face cu ceea ce eu am avut. I-am oferit asta. Huniade îşi lăsă capul în jos, închizând ochii. Cred că are o şansă la tron. Poţi

să-ţi închipui? Sunt fiul unor ţărani, iar fiul meu ar putea să fie rege. Tot ce am făcut, tot ce am pierdut, toată lupta şi moartea. A fost pentru el.

Lada îşi aminti privirea plină de mândrie pe care i-o aruncase ei. Matei nu-l merita pe Huniade.

— Mi-aş dori ca tu să fi fost tatăl meu, îi spuse.

Dacă Huniade ar fi fost tatăl ei, totul s-ar fi dovedit mult mai uşor. Ea ar fi acceptat în pripă şansa de a merge în cruciadă alături de el, să lupte alături de el.

Dacă Huniade ar fi fost tatăl ei, nu l-ar fi cunoscut niciodată pe Mehmed, nu ar fi avut nicicând lealitatea răsucită şi prefăcută în noi forme. Iar inima ei nu ar fi fost nevoită să se protejeze de partea care îi ducea dorul lui Mehmed cu atâta disperare. Şi Huniade l-ar fi apărat şi pe Radu. Iar Radu l-ar fi apreciat într-un fel de care Matei nu era capabil.

Huniade o bătu pe braţ cu palma lui grea.

— Nu-ţi dori să nu mai fii ceea ce eşti. Dacă ai fi fost fiica mea, ţi-aş fi stins focul cu mult timp în urmă. Ţi-aş fi dat cei mai buni preceptori şi cele mai fine veşminte şi te-aş fi prefăcut într-o păpuşă frumoasă care să fie dată la schimb într-o căsătorie. La fel am făcut şi cu fiul meu; l-am prefăcut în cineva pe care nu-l cunosc şi care mă umple atât de mândrie, cât şi de tristeţe. Acesta este cel mai bun lucru pe care îl putem face pentru copiii noştri - să-i prefacem în străini cu speranţe mai bune decât am avut noi vreodată. Tatăl tău a fost un prost şi un laş, însă alegerile lui te-au modelat în fiinţa grozavă care eşti. Nu vreau să-mi

închipui o lume în care tu să nu fii tu.

Ani la rând, Lada nutrise numai ură faţă de tatăl ei, pentru a îndepărta durerea cu care rămăsese pentru că îl iubise. Dar în acea noapte din cortul ei, în timp ce plutea spre somn, se eliberă de o parte din ea. Deoarece şi ea era recunoscătoare pentru cine era. Nu şi-ar fi dorit ca nicio parte din ea să fie altfel.

Iar asta însemna că încă rămăsese cu întrebarea ce să facă cu părţile care îl iubeau pe Mehmed şi cu părţile care voiau să lupte de partea lui Huniade.

15

Sfârşitul lui martie

LA TREI ORE DUPĂ ce plecaseră din Edirne, Radu, Ciprian şi Nazira auziră un cal galopând nebuneşte spre ei. îşi mânară caii spre marginea drumului. Ciprian îşi scoase sabia, iar Radu îl imită, cu toate că nu-şi putea închipui cine i-ar fi urmărit. Fără îndoială, nu forţele lui Mehmed. Poate unul dintre ambasadori descoperise cumva minciuna lor şi călărea pentru a-l avertiza pe Ciprian?

Calul, plin de spume şi tremurând, se opri brusc în faţa lor.

— I-a omorât! strigă călăreţul.

— Valentin?

Ciprian îşi vârî sabia în teacă. Era băiatul cu părul stufos care îi ajutase la grajduri.

Valentin încercă să descalece, dar în schimb căzu la pământ. — I-a omorât!

Ciprian sări de pe cal, apucându-l pe Valentin.

— Ce vrei să spui? De ce te afli aici?

— I-a omorât! La petrecere. Sultanul i-a omorât. I-a omorât pe toţi!

îngrozit, Ciprian se uită la Radu şi la Nazira.

— Ştiaţi?

Radu clătină din cap, paralizat din pricina

şocului. Nu ştiuse. Aceasta, aşadar, era declaraţia de război a lui Mehmed.

Radu ştiuse că aveau să se irosească vieţi - fireşte că aşa avea să se întâmple, era preţul unui asediu dar asta părea foarte personal. Foarte... peste măsură. Lăsa senzaţia mai degrabă de crimă decât de război. Nu se îndoia că Mehmed avea motivele lui, şi dacă Mehmed le-ar fi putut explica, Radu le-ar fi înţeles.

Pe neaşteptate, lui Radu îi veni în minte imaginea ambasadorilor zăcând pe dalele strălucitoare ale pardoselii, cu sângele adunându-se în jurul lor. Simţi un gust de acru ridicându-i-se in gâtlej, ameninţând să iasă în afară. Fără îndoială, existase un motiv.

— N-am ştiut, spuse el în şoaptă.

Ciprian îl legăna pe băiat, privindu-i în continuare pe Radu şi pe Nazira.

— Momentul în care aţi decis să plecăm mi-a salvat viaţa. Vă datorez totul şi vă voi numi prietenii mei până în ziua în care voi muri.

Nazira şi Radu se uitară unul la celălalt în vreme ce toată povara întâmplărilor în toiul cărora se aflau se lăsă, în cele din urmă, pe umerii lor.

Trei zile mai târziu, presupunerea lui Radu că Nazira urma să aibă nevoie de o mulţime de ajutor pe drum se dovedi absolut neîntemeiată. Ea împachetase nu numai lucrurile necesare ei, ci şi provizii. Radu nici măcar nu se gândise la asta, în vreme ce Nazirei nu-i scăpase. Flutură din gene

spre el şi făcu focul fără efort, apoi scoase mâncare din coburii şeii.

— Noi, nevestele, suntem ca nişte lucruri utile pe care e bine să le ai în preajmă.

Radu se ghemui mai aproape de foc, recunoscător pentru căldură şi pentru abilităţile Nazirei.

— Şi în tot acest timp eu am socotit că eşti doar decorativă.

Ciprian râse, în vreme ce Radu şi Nazira schimbară un zâmbet tainic cu privire la cât de decorativ era de fapt rolul ei. Era plăcut să-l audă pe Ciprian râzând. De când primise veştile despre omoruri, fusese mohorât, ceea ce era uşor de înţeles.

Asasinate, se corectă Radu. Politice, nu personale. Asta le facea asasinate, nu omoruri. Ceea ce găsi că era mai uşor de suportat, deşi niciuna din variante nu era plăcută.

— Cât mai avem până ajungem în oraş? întrebă Radu.

— Mâine ar trebui să fim acolo.

Aleseseră o rută ocolită, împinşi de groaza servitorului Valentin şi de frica lui Ciprian de a fi urmăriţi. Radu şi Nazira nu aveau cum să-şi asigure tovarăşii de drum că Mehmed voia ca ei toţi să ajungă teferi, aşa că se târâră înainte pe drumuri prea puţin umblate şi pe uliţe lăturalnice de ţară.

Nazira puse supa in blide şi apoi se aşeză lângă Radu.

— Ţi-ai adus aminte chiar şi de mirodenii? se miră Radu.

Supa era delicios de condimentată pe limba lui.

— Radule, ţi-ai luat o nevastă foarte pricepută.

Se sprijini de braţul lui liber. Radu ridică privirea şi îl văzu pe Ciprian uitându-se la ei cu o expresie oropsită, nostalgică.

Şi Nazira o remarcă.

— Ciprian, tu eşti căsătorit?

El scutură din cap ca şi când şi-ar fi revenit dintr-o uluială şi privi în jos la blidul lui.

— Nu.

— Mă întrebam dacă te întorci acasă la o soţie. Ai crescut în Constantinopol?

El încuviinţă din cap, vârându-şi lipia, veche acum, în supă pentru a o înmuia.

Nazira continuă să-l bombardeze pe Ciprian cu întrebări pentru a afla informaţii. Radu era atât mândru de ea, cât şi trist pentru că asta era necesar.

— Mai ai totuşi o familie acolo?

— Da. Oarecum.

Zâmbetul lui Ciprian se strâmbă şi nu îi urcă şi în ochi.

— Tatăl meu este Demetrios.

— Despotul? întrebă Radu, surprins.

Cei doi fraţi ai lui Constantin, Demetrios şi Toma, cârmuiau alte zone din Peloponez. Adeseori erau certaţi unii cu alţii, la fel de des duşmani pe cât erau şi aliaţi. Radu nu putea să înţeleagă de ce unul dintre ei ar fi îngăduit ca fiul lui să fie ambasador. Era o slujbă de prestigiu dubios, ingrată

şi, de fapt, primejdioasă. Era foarte probabil ca ambasadorii să fie uciși la curți străine, la fel ca şi la ale lor, dacă aduceau veşti proaste.

Ciprian încuviinţă din cap.

— Eu sunt, din nefericire, un bastard. Mama mea a fost ibovnica lui. Aşa că nu sunt la fel de preţios ca fiii lui legitimi. Constantin m-a luat şi mi-a dat acest post la curtea lui ca favor acordat mamei mele.

— Ea era din Cipru? întrebă Nazira.

Expresia lui Ciprian se îmblânzi.

— M-a botezat după insula ei. întotdeauna a spus că eu eram căminul ei oriunde s-ar fi aflat.

Nazira oftă delicat.

— Deja îmi place foarte mult de ea. Ai fost vreodată în Cipru? Am auzit că e frumos.

— Nu. Mama a murit acum patru ani. Am tot vrut să merg şi să-i văd meleagurile natale, însă nevoia lui Constantin a fost mai presus de toanele mele.

— Este el aşa de istovitor, acest unchi împărat al tău?

Tonul Nazirei era uşor amuzat şi îl necăjea în glumă. Radu se lăsă pe spate, întrebându-se cum altfel urma Nazira să mai dovedească ce amarnic o subestimase el.

Ciprian râse.

— Nu. Asta este ceea ce mă face să rămân alături de el. M-aş teme pentru sufletul meu dacă mi-ar trece prin cap să-i răsplătesc bunătatea părăsindu-l la ceasul celor mai mari nevoi.

Expresia lui se întunecă din nou.

— Mă îngrijorează cum va jeli dacă veştile despre moartea ambasadorilor vor ajunge la el înaintea noastră. Va crede că şi eu am fost ucis şi se va învinovăţi. Nu a fost vina lui. Eu am cerut să merg.

Radu se încruntă.

— De ce să fi făcut asta?

Ciprian îşi luă un moment să-şi termine supa, privind în blid de parcă ar fi putut să facă să mai apară alta.

— Mi-a plăcut prima vizită. Edirne mi s-a părut foarte frumos şi... provocator. Nu am bănuit că lucrurile aveau să se schimbe. îşi ridică din nou privirea, o altă încercare de a surâde mişcându-i buzele, dar fără a schimba forma tristă a ochilor săi. în plus, mi-am petrecut atâta timp învăţând limba turcă. Mi se părea că e păcat să las să se irosească.

— Dacă aş fi ştiut, v-aş fi prevenit pe toţi.

Chiar şi spunând asta, Radu ştia că nu era adevărat. Ar fi vrut să-i prevină. Dar nu ar fi acţionat împotriva a ceea ce Mehmed considera a fi cel mai bine.

Ciprian se aplecă în faţă, ca şi cum ar fi vrut să-l prindă pe Radu de umăr. Apoi se lăsă din nou pe spate.

— E mult mai bine că n-ai facut-o. L-ar fi alarmat pe sultan privind lipsa ta de lealitate faţă de el şi ai fi murit şi tu împreună cu noi. Nu, e mai bine aşa. îi voi plânge pe tovarăşii mei, încurajat de speranţa pe care ne-ai adus-o.

Supa se înăcrise în stomacul lui Radu.

16

începutul lui martie

— Au VENIT AMBASADORII. Din Edirne.

Ştefan de-abia termină de vorbit, când Lada o rupse la fugă din tabăra lor spre castel. Radu avea să fie împreună cu ei. Avea multe de vorbit cu el şi anticipase cu încântare să i-o înfăţişeze pe Oana.

îşi făcu loc cu coatele în sala tronului, încercând să vadă peste capetele celorlalţi care încercau să intre. Doi oşteni refuzară să o lase să treacă. Huniade o găsi acolo, certându-se cu ei.

— Fratele meu e cu ambasadorii, spuse ea.

Huniade scutură din cap.

— Ba nu, toţi sunt turci. însă au adus asta.

îi dădu o scrisoare adresată ei. Spre deosebire de ultima dată, i-o dădu nedeschisă.

Lada îl prinse pe Huniade de mână, încercând să-şi ascundă dezamăgirea şi frustrarea.

— E de la Radu. I-am cerut ajutorul. Dacă există veşti de valoare, ţi le voi aduce.

El încuviinţă din cap, zâmbind.

— Ştiu.

Ea luă scrisoarea şi se retrase sub pod, unde ramurile grele ale sălciei plângătoare o ocroteau, iar ea se putea preface a fi departe de castelul

otrăvit. Existau multe motive pentru care Radu nu putuse să vină. Era bolnav. Era reţinut. Era mort. Sau, în cele din urmă, avea ce-şi dorea şi nimic nu-l putea tenta să plece.

Lada ar fi preferat numai marginal ultima opţiune în locul morţii lui.

Rupse sigiliul şi deschise scrisoarea. îi trebui un moment să înţeleagă faptul că nu era de la Radu, care să-i spună dacă avea să i se alăture în expediţia ei de cucerire a tronului Valahiei.

Era de la Mehmed.

Se înroşi la chip pe măsură ce citea şi apoi recitea primele rânduri, îngrozită.

Visez la gâtul ei, zvelt şi neîmpodobit ca de gazelă,

Tânjesc să-i văd pletele, ca un acoperământ între noi şi goliciunea noastră,

Sânii ei ca nişte netede oglinzi, picioarele ei zvelte ca nişte trestii aplecate de apă,

Pe înserat, ea luminează întunericul, o lampă pe cerul nopţii,

Şi nu voi renunţa la focul şi nici la pasiunea care îmi aprind trupul,

Iute şi încordat ca o săgeată, pregătit pentru ea, ţinta mea.

— Ce obscenităţi îndrugă el pe foaia asta? murmură Lada, privind încruntată slovele.

Mehmed încercase să-i citească poezii şi altă dată, dar ea îl oprise mereu. Era o irosire de vorbe şi răsuflare. Cine privise vreodată o gazelă cu dorinţă carnală? Iar sânii ei nu semănau nici pe departe cu oglinzile.

Trecu iute peste restul poeziei. Când el termină, într-un sfârşit, să-i compare trupul cu diferite obiecte şi animale, trecu la afaceri.

Ştiu că nu ai avut succes în încercările de a lua tronul. Mi-aş dori să te pot ajuta. în orice caz, am o propunere.

Lada se încruntă. El nu îşi dorea să o ajute - arătase în mod foarte clar că nu dorea aşa ceva. Se pregăti sufleteşte pentru sugestia lui ca să se întoarcă la el.

Fă ce este de trebuinţă pentru a-l convinge pe Huniade să stea departe de Constantinopol, ţi eu voi putea să vin cu destui oameni pentru a-ţi da puterea de care ai nevoie ca să-ţi revendici tronul. Trimite vorbă prin ambasadorii mei. Odată ce o voi fi primit-o, te voi aţtepta în sudul Transilvaniei, unde se întâlneşte cu Serbia şi Valahia.

Lada lăsă scrisoarea să-i cadă în poală. Orice crezuse ea că ar fi putut Mehmed să-i scrie, orice încercări viclene de a o ademeni înapoi sau de a-i aminti că făcuse alegerea greşită, nu se găseau acolo.

Nu ştia dacă asta o dezamăgea. Dar găsise ceva la care nu se aşteptase. Sprijin. El voia ca ea să reuşească. Şi îi oferea ajutorul.

Drumul ei spre tron se redeschisese. Tot ce trebuia să facă era să-l trădeze pe Huniade.

Se întunecase până când Lada, derutată, se duse înapoi în tabăra ei. Oamenii ei încă locuiau afară,

căci nu era loc pentru ei în cazarmă. Lor le convenea şi îi convenea şi ei. Prefera un cort în locul închisorii de piatră a Hunedoarei.

Când intră în cortul ei, o găsi pe Oana şezând pe un covor lângă o lampă, cârpind ceva în poală. Copilă fiind, Lada se întrebase uneori dacă doica ei avea ustensilele de cusut veşnic prinse de ea. Oftând, Lada se trânti pe mindirul ei.

— Ce cauţi aici? o întrebă pe Oana.

— Bogdan sforăie. Aceasta e răsplata pentru că l-am purtat aşa greu cum era timp de nouă luni şi aproape că am murit aducându-l pe lume. Frumosul meu băiat s-a transformat într-un bărbat mare şi greoi care, atunci când doarme, sună ca un porc pe moarte.

Lada nu se putu abţine să nu râdă.

— Ai mers noaptea prin tabără? O armată de vieri ar face mai puţin zgomot decât oamenii mei.

Oana încuviinţă din cap, mijind ochii, apoi îşi lăsă lucrul de mână deoparte.

— E prea întuneric pentru ochii mei bătrâni.

— Culcă-te! Lada scoase o parte din blănurile de pe mindi- rul ei şi i le aruncă Oanei. Ori, dacă vrei, aş putea să-ţi fac rost de un pat în castel.

— Lada, draga mea, mi Lai dat pe Bogdan al meu înapoi. Nu mai trebuie să-mi dai niciodată nimic. Doica părea că mai are un pic şi izbucnea în lacrimi. Totuşi, zise ea, cu glasul acum răguşit, mi-ar plăcea tare mult să plecăm din Ungaria. Toţi vorbesc de parcă ţin prune în gură. Nu înţeleg

niciun cuvânt din cinci.

— S-ar putea ca dorinţa să ţi se îndeplinească destul de curând.

— înapoi în Valahia?

Lada lăsă să-i scape un oftat încărcat de apăsarea viitorului.

— Nu. Huniade plănuieşte să apere Constantinopolul.

— De ce am merge noi acolo?

— Deoarece el socoteşte că e ceea ce trebuie să facem.

Doica scoase un sunet batjocoritor.

— Naiba să ia Bizanţul şi toată gloria sa! Niciodată n-a făcut nimic pentru noi.

Lada ascultă în vreme ce doica se întindea şi se foia, scoţând toate acele sunete pe care le produc trupurile ostenite. Era enervant, însă exista şi ceva alinător în prezenţa unei alte femei. Cineva despre care ştia că ţinea la ea.

— Care cale este cea greşită? întrebă Lada. La ce aş renunţa dacă ar însemna să mă întorc în Valahia?

Ar fi putut să-l mintă pe Mehmed şi să-i spună că îl convinsese pe Huniade să stea departe de Constantinopol. El nu avea cum să-i descopere făţărnicia până ce ea ar fi avut deja trupele, însă după aceea avea să plătească cu vârf şi îndesat, iar castelul ei era deja plin de duşmani.

Iubirea şi încrederea lui Huniade erau un lucru preţios; însemnau mai mult pentru Lada decât ar fi

crezut ea că e posibil, însă el nu ar fi putut să o pună pe tron. Iar ea nu se simţea atrasă de Constantinopol aşa cum păreau să fie toţi bărbaţii din viaţa ei. La Huniade ţinea. Constantinopolul era doar un oraş.

Valahia, totuşi... Valahia era totul.

Ca şi când ar fi putut să-i audă gândurile, doica repetă:

— Totul. Nu există un preţ prea mare pentru poporul tău, pentru ţara ta.

— Chiar şi dacă înseamnă să trădez pe cineva care are încredere în mine? Sau să fac înţelegeri cu imperiul care ţi-a luat fiul de lângă tine?

— Tu l-ai adus înapoi. Te-ai întors şi tu. Valahia are nevoie de tine, iar tu meriţi Valahia. Lasă ca lealitatea să-ţi fie acolo unde îţi este şi inima. Orice altceva poate să cadă pe drum şi să fie călcat în picioare în mersul nostru spre casă. Oana o bătu pe Lada pe braţ. Fetiţa mea aprigă! Tu poţi să faci orice.

Lada nu ştia dacă asta era o permisiune ori o profeţie, însă o crezu în oricare dintre variante.

Cu toate că manipularea oamenilor era îndeletnicirea lui Radu, Lada găsi că ocazia de a proceda astfel îi fu înmânată cu toată graţia poetică a unui gât de gazelă.

Huniade păşea încoace şi încolo în faţa ei. El o chemase în sala de întruniri a castelului, dar de

data aceasta numai ei doi erau de faţă.

— Cum rămâne cu Serbia? o întrebă el.

Lada clătină din cap.

— Ştiu precis că Mara Brancovici, una dintre nevestele lui Murad, a încheiat un nou tratat pentru Serbia. Dacă mergi la Constantinopol, vei lupta împotriva sârbilor, nu alături de ei.

Lada se întrebă în treacăt ce făcea Mara Brancovici cu libertatea pe care şi-o cumpărase cu atâta isteţime. Mara primise o ofertă de căsătorie de la însuşi Constantin şi o folosise pentru a fauri o înţelegere între Mehmed şi tatăl ei, prinţul sârb - creând o nouă viaţă, veşnic singură, pentru sine.

— La naiba! exclamă Huniade şi se sprijini de spătarul jilţului, oftând. Ce crezi despre prinţul din neamul Dăneştilor? Ştiu că îl urăşti, dar ne va ajuta? Poate că va muri în timpul atacului asupra zidurilor, ceea ce ar fi foarte avantajos pentru tine.

Lada trase o dungă cu cuţitul pe blatul mesei, crestând adânc lemnul.

— E un vierme. Şi nu cu mult timp în urmă a fost în Edirne, oferindu-şi lealitatea lui Mehmed în persoană.

— De unde ştii?

— Fiindcă la acea vreme trimisesem pe cineva în Târgovişte care să încerce să-l omoare.

Huniade scuturǎ din cap, însă expresia lui era mai mult amuzată decât şocată.

— în plus, continuă Lada, nu poate să trimită trupe fără sprijinul boierilor. Ei vor aştepta liniştiţi şi vor pierde vremea până ce orice utilitate va fi trecut, iar apoi îşi vor trimite condoleanţele.

— Boierii valahi mă plac, totuşi.

— Da, şi se tem de Mehmed. Care crezi tu că va constitui un factor mai puternic încurajator înlăuntrul haitei aceleia de laşi?

Huniade încuviinţă în silă din cap.

— Am parte, totuşi, de ceva sprijin. Elisabeta mă încurajează să merg. Şi te am pe tine şi pe oamenii tăi. Va fi bine pentru tine să ai ceva de făcut.

Lada deja avea ceva de făcut. îl respecta pe Huniade, însă el nu putea să-i dea tronul ei. Mehmed putea. El putea, de asemenea, să i-l şi ia după aceea, dacă ea nu izbutea să-şi susţină partea de înţelegere.

— Elisabeta este tocmai motivul pentru care trebuie să rămâi, îi spuse Lada, trecându-şi cuţitul înainte şi înapoi prin tăietura pe care o săpase în lemnul mesei.

— Ce vrei să spui?

— în Ungaria e dezordine. Ladislau nu va mai trăi mult şi Elisabeta ştie că reprezinţi o ameninţare la adresa puterii ei. Matei are o şansă la tron. Fiul tău ar putea fi *rege.* Se opri, lăsând vorba să atârne în aerul dintre ei, apoi urmă: Nu va avea nicicând o mai bună şansă la tron. Dacă te duci la Constan- tinopol, Elisabeta va manipula lucrurile în aşa fel încât îl va da afară din castel. Tu *trebuie* să înţelegi cât de mult tăria şi reputaţia ta îi susţin popularitatea. Truda şi sângele tău vor fi irosite dacă le vei azvârli pentru o lealitate pusă unde nu trebuie, în slujba împăratului unei ţări moarte.

Ridurile lui Huniade se accentuară.

— Dar merg pentru creştinism.

— Slujeşte creştinismul aici. Apără graniţele. împiedică-l pe Mehmed să se avânte şi mai departe în Europa. Nu va fi mulţumit să cucerească Constantinopolul. De îndată ce oraşul va cădea, îşi va întoarce privirea spre Ungaria. Nu o poţi lăsa sub un rege-copil slab şi mama lui lipsită de scrupule. Lada se opri, ca şi când ar fi gândit, apoi adăugă: în plus, prezenţa ta nu va schimba situaţia în faţa zidurilor.

Ştia că asta nu era adevărat. Dacă Mehmed era dispus să facă troc cu trupe contra promisiunii că Huniade nu se va amesteca, el înţelegea că experienţa şi reputaţia lui Huniade erau două arme care puteau să înlăture pe vecie posibilitatea ca otomanii să mai poată cuceri vreodată oraşul. Prezenţa lui Huniade ar fi schimbat categoric situaţia apărării oraşului. Şi Lada nu putea lăsa asta să se întâmple.

— Dar necredincioşii...

— Dacă nici măcar papa nu vede asta ca pe o ameninţare la adresa creştinătăţii, mi-e greu să cred că tu trebuie să-ţi faci griji în această privinţă. Oraşele cad. Graniţele se schimbă. Dumnezeu rabdă.

în cele din urmă, Lada îndrăzni să se uite la Huniade, iar ceea ce văzu aproape că îi distruse hotărârea.

Părea mai bătrân decât era când începuse să vorbească şi infinit mai ostenit.

— I-am spus deja împăratului Constantin că voi

lupta pentru el. Depinde de ajutorul meu. Matei se poate descurca şi fără mine.

Lada îşi văzu şansa şi insistă.

— Atunci nu eşti mai bun decât tatăl meu. El ne-a vândut viitorul pentru propriile lui dorinţe egoiste, la fel cum tu i-l vinzi pe al lui Matei pentru a-ţi satisface mândria ostăşească.

Huniade îşi întinse mâinile în faţă, cu palmele în sus, şi se uită la ele. Erau mâini groase şi bătătorite, cu articulaţii noduroase. Apoi şi le lăsă să-i cadă pe lângă corp, cu umerii aduşi în faţă.

— Ai dreptate. E o dovadă de egoism să caut glorie în altă parte. Datoria mea este aici.

Lada ar fi vrut să-l îmbrăţişeze. Ar fi vrut să-i ofere alinare. Ar fi vrut să-i spună deschis că nu-i păsa câtuşi de puţin de Matei sau de Constantinopol, dar că îi păsa de Huniade. Şi că oricum îl manipulase.

în loc de asta, îl lăsă să plece singur. Apoi îşi întocmi scrisoarea către Mehmed. Ambasadorii lui plecau a doua zi şi aveau să i-o ducă. Aveau să-i înmâneze trădarea ei - şi viitorul ei - lui Mehmed.

Valahia aştepta.

17

Sfârşitul lui martie

ÎN ZIUA URMĂTOARE TRECURĂ pe lângă Rumeli Hisari, noua fortăreaţă a lui Mehmed. Radu îşi lungi gâtul să vadă din drum cât de mult putea. Fortăreaţa se contura ameninţătoare la orizont, trei turnuri avântate veghind peste Bosfor. Ciprian o privea cu ochi trişti, gravi. Valentin scuipă în direcţia ei. Se opriră atunci când o serie de ţepi se iviră în calea lor. Aliniindu-se pe malurile Bosforului, trupuri decapitate stăteau de strajă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Nazira în şoaptă.

Privirea lui Ciprian se înnegură.

— Cineva trebuie să fi încercat să străpungă blocada. Acesta este avertismentul sultanului că strâmtoarea este închisă.

Călăriră mai departe, tăcuţi şi tulburaţi. Radu îşi amintea mult prea bine prima lecţie de la curtea tatălui lui Mehmed. El şi Lada fuseseră obligaţi să privească în timp ce călăul trăgea în ţeapă mai mulţi bărbaţi. Era începutul a multor asemenea lecţii în supremaţia absolută a legii. Radu putuse să le uite - în cea mai mare parte - de când fusese luat sub aripa lui Mehmed. Dar se pare că Mehmed primise aceeaşi educaţie.

Nu mai dură mult până ce văzură patrula călărind dinspre Rumeli Hisari. Una dintre ironiile unei misiuni tainice era că Radu putea fi la fel de bine omorât de ai lui pe cât putea să fie omorât şi de duşmani.

Ciprian îşi scoase sabia.

— Nu, zise Radu. Lasă-mă pe mine să le vorbesc. Cred că pot să-i fac să ne lase să trecem.

Scrută chipurile oştenilor cu disperare pe măsură ce aceştia se apropiau, dar nu cunoştea pe niciunul din ei. Radu se aşeză în şa cât de drept şi de autoritar putu după trei zile de mers pe drum. încă nu se aflau în război făţiş cu Constantinopolul. Putea să facă asta să meargă.

Trebuia să o facă.

— Cine este comandantul? întrebă el, cu un ton atât leneş, cât şi poruncitor, ca şi când nu avea a se teme de nimic şi ar fi fost îndreptăţit să emită pretenţii.

Bărbaţii încetiniră, desfăcându-se în evantai pentru a înconjura micul grup. Caii lor merseră la trap, formând un cerc larg în jurul lor.

— Ce treabă aveţi în oraş? întrebă un bărbat din faţă.

Dinţii lipsă de sub buza rasă îi dădeau un sâsâit. în alte împrejurări, asta ar fi putut să-i pară amuzant lui Radu. însă bărbatul avea sabia scoasă din teacă, ceea ce stingea orice urmă de umor.

Radu ridică dintr-o sprânceană.

— îi aduc un mesaj lui Constantin din partea gloriosului nostru sultan, Mâna lui Dumnezeu pe

Pământ, Binecuvântatul Mehmed.

— Ce mesaj?

Radu îşi strâmbă buza de sus, imitând-o pe Lada.

— Nu aveam cunoştinţă că ai fost făcut împăratul Constantinopolului.

Furios, bărbatul îşi scoase bărbia în afară.

— De unde să ştiu că spui adevărul?

— Negreşit, arestează-mă şi acordă-ţi timp să-i trimiţi vorbă sultanului. Sunt încredinţat că va privi cu bunăvoinţă implicarea ta în dorinţele lui precise.

Oşteanul păru mai puţin sigur pe el şi îşi trase brusc calul îndărăt.

— Cine eşti, atunci? Voi trimite mesaj că te-am văzut.

— Numele meu este Radu.

Bărbatul se încruntă, apoi un zâmbet lăsă iar să se vadă dinţii lipsă.

— Radu cel Frumos? Am auzit de tine.

Radu se prefăcu a nu fi surprins de acest titlu neobişnuit.

— Atunci ar trebui să ştii că eşti nevoit să te dai din calea mea.

Bărbatul făcu semn spre ceilalţi oşteni, care se dădură la o parte. Oşteanul ştirb vorbi pe un ton scăzut, urât, în timp ce Radu trecea:

— Eşti încredinţat că nu eşti un dar pentru împărat? Poate că băieţii frumuşei sunt şi pe gustul lui.

Oştenii râseră, sunetul izbindu-l pe Radu în spate ca o ploaie de lovituri. Dar nu se crispă şi nu

se întoarse, călărind drept şi ferm spre oraş.

— Bravo! zise Ciprian, călărind alături de el. Credeam că suntem morţi cu toţii.

— La urma urmelor, există anumite avantaje de a fi bine-cu- noscut drept chipeş, spuse Nazira.

Ea încerca să o treacă drept glumă, însă Radu auzi încordarea din glasul ei.

El era mai tulburat de insinuarea oşteanului. Cum de auzise de Radu? Şi ce voia să spună, că băieţi frumuşei sunt *şi* pe gustul împăratului? Se subînţelegea că Radu fusese frumuşelul favorit al altui bărbat.

Nu-i venea în gând decât un singur bărbat spre care ar fi putut fi îndreptat zvonul. încercă să alunge acest gând, însă îi atârna mai greu pe spinare decât mantia lui de iarnă.

— Priviţi! îi făcu atenţi Nazira. Corăbii.

Drumul cotea, iar în faţa lor se deschidea Strâmtoarea Bosfor. Şapte corăbii mari, frumoase, navigau cu vioiciune spre cele două fortăreţe îngemănate. Radu se întreba încotro se duceau şi îi invidie pe marinari pentru evidenta lor îndemânare. Nu mai văzuse niciodată o asemenea manevrare măiestrită printre cei din propria lor flotă. Acest lucru îi sădi o sămânţă de îndoială in suflet.

Ciprian strigă:

— Nu!

— Ce? Ce s-a întâmplat?

Radu se răsuci în jur, încredinţat că minciuna lor fusese dată în vileag şi oşteanul ştirb venea

după ei. însă drumul era pustiu. Ciprian se uita spre apă.

— Acelea sunt corăbii italieneşti. Probabil că au sute de oameni la bord. Fug cu toţii din oraş.

Umerii lui Ciprian se lăsaseră în jos şi capul îi atârna greoi.

— Ne abandonează. Veştile despre război ne-au luat-o înainte. Veniţi! Trebui să ne grăbim să-l consolăm pe unchiul meu.

Dădură pinteni cailor lor osteniţi. Zidul, atât de lung în prim-planul minţii lui Mehmed, şi prin urmare şi a lui Radu, era... dezamăgitor. Leghe după leghe de piatră, mâncată de vreme şi cârpită cu un talmeş-balmeş de pietroaie nepotrivite unele cu altele, tăind terenuri cultivate. Radu nu reuşea să-şi dea seama cum putea fi apărat zidul. Era prea lung. Dar era şi prea înalt - cu uşurinţă de cinci ori înălţimea lui. Orice atac putea fi văzut de departe. Nu aveai unde să te ascunzi, nu exista niciun punct mai vulnerabil la asalt decât oricare altul. Iar îndărătul zidului exterior se afla încă unul.

— încetează să mai căşti gura în halul ăsta, îi spuse Nazira, dându-i un ghiont cu cotul. Arăţi ca un băietan gură-cască de la ţară.

Zâmbetul ei era un avertisment succint. El scrutase zidurile asemenea unui invadator. Era norocos că Ciprian se concentra numai asupra drumului dinaintea lor.

Radu aşteptase tare mult să se afle acolo, însă niciodată nu se gândise că va fi escortat printr-o poartă şi i se va da onorul de către oştenii postaţi

în acel loc. Şi astfel se treziră în interiorul zidurilor exterioare. Radu riscă o privire înapoi în timp ce poarta se închidea în urma lor. Nu ştia când - sau dacă - avea să mai plece de acolo.

îi aruncă o privire Nazirei, care călărea dreaptă şi mândră pe calul ei, cu un zâmbet plin de nădejde fixat pe chip. El îi imită sentimentul de încredere în sine. Ciprian era destul de departe în faţa lor, aşa că el îndrăzni să vorbească. Se aplecă spre ea.

— Cum de eşti atât de pricepută la aşa ceva?

Ea ridică o mână în sus, arătând spre propria ei persoană.

— Când îţi petreci întreaga viaţă învăţând cum să le arăţi oamenilor numai ceea ce vor ei să vadă, astfel încât şinele tău cel mai adevărat să rămână în siguranţă, atunci devii chiar priceput. îi zâmbi trist lui Radu. înţelegi tu.

El dădu aprobator din cap. Nazira avea dreptate. Ştia cum să facă asta. Avea să meargă.

— Mă bucur să te am cu mine.

Ea râse.

— Bineînţeles că te bucuri. Acum, arborează o expresie mâhnită, dar plină de curiozitate, şi hai să mergem şi să vedem oraşul care este destinul sultanului nostru.

Radu se întoarse din nou cu faţa înainte în vreme ce se apropiau de un zid mai mic, ce bloca intrarea în oraş. Avea senzaţia că întreaga lui viaţă îl condusese aici. Dacă nu aşa se aşteptase el să intre, ei bine, pur şi simplu avea să tragă cât mai multe foloase din aceasta. La urma urmelor, Constantinopolul era cel mai măreţ oraş din lume.

Constantinopolul nu era cel mai măreţ oraş din lume.

Comparat cu Edirne, era un oraş al ruinelor. Un oraş al fantomelor. Mai mult de jumătate din casele înguste şi aglomerate pe lângă care treceau aveau un aer de părăsire în ele. Gunoaiele umpleau străzile şi se lipeau de temelii. Uşile atârnau pieziş la unele case sau lipseau cu desăvârşire de la altele. Trecură prin cartiere întregi fără să zărească vreun suflet. Asta dacă nu cumva sfrijitele pisici vagaboande şi câinii cu înfăţişare răutăcioasă aveau suflete, caz în care trecuseră pe lângă multe suflete.

Pe măsură ce grupul lui Radu se îndepărta de periferie, lucrurile începură să se îndrepte uşor. Mai multe dintre case păreau locuite. Câteva dughene ale vânzătorilor ambulanţi se iveau pe neaşteptate ici şi colo, oamenii lipsiţi de entuziasm cerând câte ceva negustorilor în timp ce treceau prin dreptul lor. Femeile se mişcau grăbite pe străzi, târând copii după ele şi aruncând priviri furişe spre procesiunea lor.

Radu se aşteptase la mai mulţi oşteni care să patruleze, mai ales dacă zvonul despre război ajunsese deja în oraş, insă nu văzură pe niciunul în afară de străjerii de la porţi.

Şi nu văzuse nimic din aşa-zisa bogăţie legendară a Con- stantinopolului. Ştiuse dintotdeauna, în mod raţional, că străzile nu erau pavate cu aur, însă se aşteptase la ceva mai mult. Până şi Târgovişte strălucea mai luminos decât

asta.

în cele din urmă, ajunseră într-un cartier care li se înfăţişa mai plin de viaţă. Se opriră dintr-odată când un preot le tăie calea, legănând o cădelniţă şi lăsând în urma lui dâre de fum plăcut mirositor. Preotul cânta tulburător în greceşte. îndărătul lui era o paradă de oameni. Dură mai multe minute până când cetăţenii, straniu de tăcuţi, în afară de preotul care cânta, trecură în sfârşit şi le lăsară calea liberă.

— Ce-a fost asta? întrebă Radu.

— O procesiune. Ciprian părea tulburat. Nu puţine sunt neînţelegerile interne. Cele mai multe dintre ele se învârt în jurul dihoniei dintre Biserica Ortodoxă şi cea Catolică. Am să-ţi explic mai târziu. Vino!

Bătură clopotele, dangătul lor reverberând în tot oraşul. Ciprian privi în sus, apoi oftă.

— Am uitat ce zi e azi. Unchiul meu va fi la catedrală. Nu putem vorbi cu el acolo. Veniţi să vă conduc la locuinţa voastră. Am o casă în apropierea palatului.

— Nu putem să deranjăm, zise Nazira. Fără îndoială că mai există şi altceva?

Ciprian flutură din mână pentru a-i alunga îngrijorarea.

— Am mai multe iatacuri şi sunt doar eu. Am putea locui cu toţii acolo şi să nu ne vedem unii cu alţii. întocmai precum cea mai mare parte a acestui oraş, căminul meu are mare nevoie de o populaţie mult mai numeroasă.

Casa lui Ciprian nu era prea departe. Era o clădire drăguţă, bine întreţinută. Casele din Constantinopol aveau, practic, pereţi comuni, micile spaţii goale dintre ele dispărând uneori acolo unde acoperişurile se întâlneau. Scoase o cheie şi descuie uşa de la intrare. Fură întâmpinaţi de un val de aer rece.

— Valentin, du-te să faci focurile!

Băiatul dădu din cap şi fugi înăuntru. Ciprian se încruntă.

— Am o servitoare. Unde o fi fata asta? în odaia principală ar fi trebuit să ardă deja focul. Maria? Maria!

Nimeni nu răspunse.

— în fine, poftiţi înăuntru! Curând va fi destul de cald.

îi conduse spre un salonaş, unde Valentin reuşise deja să aprindă focul.

Se auziră paşi pe scări.

— Maria?

— Doar eu sunt! strigă Valentin. Nu mai e nimeni aici.

Ciprian arăta încurcat. Nazira îşi puse palma peste mâna lui.

— Căminul tău este minunat. îţi mulţumim foarte mult! Sper că ştii că bunătatea ta nu este neapreciată.

— Fireşte! Ciprian îi acoperi mâna cu cealaltă mână a lui. îmi pare rău. Am fost atât de prins de propriile mele griji şi temeri, încât nu prea m-am gândit cum trebuie să te simţi. Ţi-ai părăsit căminul, ţara, toate avuţiile tale. Se întoarse spre

Radu şi adăugă: Amândoi aţi făcut-o.

Radu se gândi ce ar fi spus Lada drept răspuns.

— Edirne a fost închisoarea mea, nu căminul meu. Nazira este cea cu adevărat sacrificată.

Ea dădu aprobator din cap, privind în jos.

— îmi va lipsi grădina mea. însă nu mai recunosc peisajul imperiului meu sub noul sultan. Şi nu cred că mai e acolo locul meu. Se ridică mai dreaptă, luminându-se la faţă. Şi îl am pe Radu al meu.

Radu încercă să-şi imagineze ce făcea Fatima chiar atunci, singură în căminul pe care îl împărţea cu Nazira. Cum îşi făcea griji. Dacă despărţirea de Mehmed era agonie, cu cât mai rău era să fii despărţit de cineva cu care împărţeai totul, inclusiv inima?

întinse mâinile în faţă. Nazira veni spre el, culcându-şi capul pe pieptul lui. Ciprian se uită la ei cu aceeaşi privire plină de alean pe care Radu o mai văzuse. Apoi îşi drese glasul.

— Merg să mă îngrijesc de ceva de mâncat şi să trimit un mesaj Ia palat să aflu când se poate întâlni împăratul cu noi.

îi lăsă singuri. Radu o mai mângâie o ultimă dată pe Nazira pe spate şi apoi se aşezară, unul lângă altul, privind lung focul.

— îmi place de el, zise Nazira, şi asta sună a laudă.

— Şi mie, răspunse Radu în ecou.

18

Sfârşitul lui martie

OAMENII LADEI APROAPE TERMINASERĂ să desfacă tabăra când apăru Huniade călare. Calul lui ţopăi şi se foi sub el, simţindu-i agitaţia.

— Ai auzit, deci? o întrebă pe Lada.

Ea se opri din strânsul curelelor şeii.

— Ce să aud? întrebă, având grijă să nu dezvăluie nimic prin tonul ei.

— Zvonuri despre trupele otomane masate în Belgrad, plă- nuind ceva la graniţa noastră cu Serbia. Ai avut dreptate în privinţa lealităţii sârbilor. Să-i găzduiască pe necredincioşi în propria lor capitală!

Lada se răsuci în jur. Cum de fusese Mehmed atât de prost? Ei doi trebuiau să se întâlnească în sudul Transilvaniei. Fără îndoială că nu ar fi ales să vină mai aproape de graniţa ungară. Ea acceptase că avea nevoie de ajutorul lui Mehmed, însă afurisită să fie dacă avea să-l lase pe Huniade să ştie ce făcuse ea.

— Eşti sigur?

Huniade clătină din cap.

— Un singur raport. Şi iscoada n-a văzut nimic ea însăşi. Dar nu pot să risc asta. Nu cu Matei atât

de aproape de tron. Ai fost înţeleaptă să mă sfatuieşti să rămân. îi zâmbi, cu ochii trişti. Datoria mea este aici. Nu-i pot întoarce spatele lui Matei pentru Constantinopol. Când vor fi gata oamenii tăi să pornească?

Lada fu apucată brusc de nevoia de a strânge din nou toate curelele de la şaua ei.

— Vrei ca noi să mergem călare în Serbia?

— Nu. Te vreau în Transilvania. Să aperi trecătorile în caz că otomanii încearcă să treacă prin Transilvania şi să intre în Ungaria pe acolo.

Huniade o ajutase din nou, dându-i cea mai simplă cale de a-şi deghiza adevăratele ţeluri: Mehmed şi Valahia. încuviinţă din cap.

— Vom merge în Transilvania. Dar, după aceea, nu ne mai întoarcem. Vom continua atunci când drumul va fi liber. Lăsă ca vorbele ei să sugereze că va continua după ce otomanii vor fi fost plecaţi, cu toate că voia să spună că vor continua odată ce otomanii îi vor fi netezit calea. Mergem în Valahia.

Huniade întinse mâna să o oprească pe Lada să mai tragă de cataramele deja închise. Glasul lui era blând de la îngrijorare.

— Ce te aşteaptă acolo?

— Nu ştiu ce se va întâmpla. Dar ştiu că aceea este ţara mea. Mi-am petrecut prea mulţi ani în exil. Ne întoarcem pentru orice ne hotărăşte soarta. Trăiesc sau mor, vreau să fie pe pământ valah.

— Lasă-mi mai mult timp. Lasă-mă să întăresc graniţele noastre, să mă ocup de acest zvon despre o ameninţare. Odată ce Matei va fi pe tron, vom

putea să te ajutăm.

Lada scuturǎ din cap. Cu toate cǎ în urmǎ cu câteva sǎptǎmâni s-ar fi agăţat de această ofertă, acum ştia mai bine. O promisiune de ajutor care s-ar fi putut întâmpla să nu se materializeze niciodată valora mai puţin decât un sultan care deja aştepta dimpreună cu trupele sale. Trebuia să facă asta. Pentru Valahia.

Gândurile ei zăboveau la Mehmed. Mehmed al ei, care o aştepta. Se prefăcea că aceea nu era o condiţie în disperarea ei de a se duce, insă inima ei ştia că era o mincinoasă de cea mai rea teapă.

„ Valahia”, îşi şopti ea în sinea ei, cu fermitate.

înainte să se poată răzgândi, îşi aruncă braţele în jurul gâtului lui Huniade.

— îţi mulţumesc! îi spuse. Pentru tot.

El o bătu pe spate.

— Ai grijă, micule dragon. Tu şi cu mine am fost făcuţi pentru câmpurile de luptă, nu pentru curţile regale. Nu începe o luptă pentru care nu ai arme. O sărută pe frunte, apoi se urcă din nou pe cal. Domnul fie cu tine!

Lada zâmbi, şi de data aceasta zâmbetul ei fu sincer.

— Dumnezeu mă vede numai atunci când sunt în Valahia. Huniade râse.

— în acesta caz, transmite-i omagiile mele.

întoarse calul şi porni, mult mai încet decât la venire. Lada îl privi plecând şi zâmbetul îi dispăru. Doica ei, ducând min- direle lor, îi prinse privirea şi dădu uşor din cap a încuviinţare.

Era timpul să meargă acasă.

19

Sfârşitul lui martie

CIPRIAN SE ÎNTOARSE, ducând cu el un coş cu pâine şi brânză şi un pui slab, cu gâtul deja răsucit. Le făcu semn să-l urmeze în bucătărie. Radu şi Nazira stătuseră în tăcere în faţa focului, amândoi mistuiţi de conflicte lăuntrice. Radu nu avea nicio îndoială că gândurile Nazirei se învârteau în jurul Fatimei, însă ale lui erau un cerc nesfârşit de îngrijorare pentru ceea ce făcea Mehmed şi cum ar fi putut Radu să-şi dovedească valoarea în faţa lui.

Nazira îl dădu pe Ciprian cu blândeţe la o parte din drum. — Arată-mi doar unde sunt vasele şi fa focul în vatră.

Ciprian încuviinţă din cap şi îi oferi un tur al bucătăriei. Se părea că şi pentru el era primul.

— O, uite! Aici sunt o grămadă de oale. De ce ne trebuie atât de multe oale?

Râzând, Nazira arătă spre masă.

— Du-te şi stai jos, copil prost ce eşti. îmi pot da seama mai bine de una singură.

Ciprian făcu după cum i se spuse.

— Am rezolvat misterul dispariţiei servitoarei mele. Se pare că s-a dus vorba în lung şi-n lat despre moartea mea. Ea a socotit că asta însemna

încetarea slujbei sale şi a fugit nu numai din casă, ci şi din oraş. Foarte mulţi au facut-o. Sper că va fi bine. Ciprian oftă, frecându-şi ostenit faţa. Voi încerca să găsesc o înlocuitoare, dar nu cred că va fi lesne.

— Ne putem descurca destul de bine, zise Nazira. Zâmbi spre Valentin, care se materializase şi ajuta la înteţirea focului din vatră. Valentin este mai mult decât capabil, iar eu sunt obişnuită cu bucătăriile. Cred că ne vom descurca foarte bine fără alte persoane în casă.

îi prinse privirea lui Radu. Avea dreptate, fireşte. Cu cât mai puţini oameni în preajmă, cu atât mai bine.

— îţi mulţumesc! zise Ciprian.

Uşurarea lui era vizibilă, o relaxare a încordării din jurul ochilor şi din umeri.

Se auzi un ciocănit la uşă. Valentin plecă şi apoi se întoarse, însoţit de un servitor în livrea, purtând blazonul cu vulturul bicefal al împăratului.

— împăratul doreşte să vă vadă de-ndată.

Radu se ridică.

— Sunt la dispoziţia sa. Vom porni imediat.

Radu şi Ciprian îşi încheiară mantiile în timp ce ieşeau în după-amiaza rece. Servitorul mergea cu un pas atât de vioi, încât aproape că alerga.

— E ceva ce ar trebui să ştiu înainte de a intra? întrebă Radu, cuprins de emoţii.

Prima întâlnire era cea mai importantă. Dacă putea să-i câştige acum încrederea împăratului, avea să fie perfect poziţionat. Dacă nu putea...

Ei bine, asta avea să fie o poziţie mult mai

nefericită.

Ciprian puse o mână pe umărul lui Radu.

— Nu ai de ce să te temi.

Radu nu putea să fie de acord cu asta.

Constantin, exact la fel ca oraşul pe care îl cârmuia, nu era aşa cum se aşteptase Radu să fie. Era mai în vârstă, mai aproape de cincizeci de ani decât de patruzeci. Părul i se rărise în creştet. în locul unei coroane minuţios lucrate, purta un simplu cerculeţ din metal pe cap. Cu toate că ceilalţi oameni acceptaseră moda cu mai multe veşminte puse unele peste altele, împăratul nu urma stilul. Cămaşa lui albă şi pantalonii bufanţi purpurii erau simpli, austeri chiar. Părea lipsit complet de falsitate.

Ce lux era onestitatea!

Radu şi Ciprian stăteau în picioare în fundul încăperii ticsite. Constantin păşea în sus şi în jos în partea din faţă a încăperii, cu trupul lui înalt şi slab înclinându-se în timpul mişcării, astfel încât capul lui conducea cu fiecare pas. Cu o tresărire, Radu îşi dădu seama că picioarele împăratului erau desculţe, îşi înăbuşi un hohot de râs la absurditatea ideii că împăratul Romei se plimba desculţ, fără să aibă măcar ciorapi în picioare.

— Ce spuneţi de Cornul de Aur şi de stăvilar? întrebă împăratul.

— Acolo nu avem de ce să ne temem, răspunse un bărbat, fluturând din mână cu o atitudine dezaprobatoare. Era înalt şi lat în umeri, cu trupul ca un instrument greoi de război. O mână de corăbii cu echipaje slab pregătite împotriva italie-

nilor mei nu înseamnă nimic. Suntem perfect în siguranţă la stăvilar.

Radu văzu şansa sa. Să-i spună lui Constantin adevărul, şi despre ceva uşor de confirmat, avea să-i întărească poziţia. Ştiind cu ce se confruntau, nu avea să înlocuiască în mod magic cele şapte corăbii care deja fugiseră sau să umple meterezele cu oameni care nu mai veneau.

— Nu sunteţi în siguranţă acolo, zise Radu.

Toate chipurile se întoarseră spre el cu curiozitate.

— Când am plecat, amiralul Suleiman avea o flotă de şase galere mari. Zece obişnuite. Cincisprezece mici. Şaptezeci şi cinci de bărci mari cu vâsle pentru transportul oamenilor şi pentru navigatul în spaţii mici. Douăzeci de vase de transport pentru cai.

Schimbarea din atmosferă era palpabilă.

— Cine eşti tu? vru italianul să ştie.

— Radu din... Radu se opri, din nou neştiind ce nume să-şi dea. Radu, în ultima vreme din Edirne, unde am slujit alături de Mehmed... de sultan... în ultimii ani. îndeosebi supraveghind extinderea în secret a flotei sale.

Ciprian puse o mână pe umărul lui Radu.

— Acesta este bărbatul care mi-a salvat viaţa, unchiule.

Constantin arătă spre un bărbat de lângă uşă.

— Trimite vorbă guvernatorului din Galata. Spune-i că tragem lanţul peste Corn pentru a bloca întreaga intrare.

Nimeni nu se clinti.

— Acum! strigă el.

Bărbatul se ridică în picioare, făcu o plecăciune şi ieşi din încăpere în fugă.

— Aşadar, acesta va fi principalul lui punct de atac? întrebă Constantin.

Radu clătină din cap.

— Are de gând să vă atace din toate părţile. Dacă va putea să pătrundă dinspre mare, o va face. însă punctul central îl constituie zidurile de pe uscat.

— Zidurile vor rezista, spuse un preot. întotdeauna au rezistat. Vor rezista întotdeauna.

— Nu au cedat niciodată atacurilor până acum, însă atacurile se schimbă, răspunse Radu. Sultanul nu precupeţeşte nicio cheltuială pentru noi metode şi arme. A studiat zidurile, chiar a fost aici în persoană. Intenţionează să se concentreze asupra văii râului Lykus şi a zonei din afara palatului.

Un bărbat aflat mai în faţă se încruntă. Era îmbrăcat în veşminte mai apropiate de moda otomană decât de cea bizantină.

— Acestea sunt alegerile evidente. Deja ştim asta.

— Orhan are dreptate, zise italianul.

Radu tresări, privind cu mai multă atenţie la bărbatul ciudat înveşmântat care tocmai vorbise. Orhan era falsul moştenitor al Imperiului Otoman - un bărbat pe care Constantinopolul îl folosise pentru a ameninţa domnia lui Mehmed încă dinainte să înceapă. Chiar şi acum, Mehmed era

nevoit să trimită în mod regulat bani, altminteri Constantin avea să-l trimită pe Orhan în imperiu pentru a isca un război civil.

Orhan fusese şi era o ameninţare reală, activă, la adresa vieţii lui Mehmed. Mânia se învârteji în inima lui Radu. El avea nevoie de ceva cu care să-i rănească pe aceşti oameni, să-i facă să simtă frica pe care ar fi trebuit să o simtă.

— Are artilerie.

— Am mai văzut artilerie! strigă un bărbat trupeş. Aşa, şi? Va arunca nişte pietre. Pietrele noastre sunt mai mari.

Hohotele de râs reverberară în încăpere. încurajat, bărbatul continuă:

— Otomanii n-au avut nicicând pietre la fel de mari ca ale noastre.

Ca răspuns la fanfaronada răuvoitoare a bărbatului, Radu le oferi un zâmbet vag.

— Au un tun de patru ori înălţimea mea, care poate trage cu o ghiulea de şase sute de livre la o distanţă de aproape o jumătate de leghe.

Nimeni nu râse la asta, deşi mai mulţi surâdeau batjocoritor în mod vizibil. Constantin oftă.

— Am putea la fel de bine să aducem mâncare. Şi sper că cineva notează toate astea.

Făcu un semn spre Radu să se aşeze pe un loc liber din apropiere.

Radu se aşeză. Era implicat, la bine şi la rău.

Constantin se uită la tavan, ca şi când răspunsul s-ar fi aflat acolo.

— Şi dacă renunţăm la pretenţiile lui Orhan?

Radu îl privi pe moştenitorul pretins. Orhan îşi privea ţintă mâinile, care erau moi şi albe. Nu erau mâini de războinic, ca ale lui Constantin sau ale italianului. Orhan dădu aprobator din cap.

Constantin întinse mâna şi strânse umărul celuilalt bărbat.

— Renunţăm la orice ameninţări privind legitimitatea lui Mehmed. Cu eleganţă declinăm orice plată pentru pământul pe care este construită Rumeli Hisari. Sporim plăţile către el.

Radu se întreba dacă ar fi trebuit să încurajeze asta. Poate că Mehmed ar fi vrut să o facă. Dar el tot avea să atace. Şi tot ce se găsea aici avea să-i aparţină lui Mehmed la sfârşit, aşa că nu conta. Radu avea să spună adevărul.

— Mintea lui este concentrată asupra oraşului cu un singur scop. A vorbit şi a visat foarte puţin despre altceva de când avea doisprezece ani. Nu cred că acum îl va face ceva să renunţe. Puteţi să-i faceţi ofertele voastre, dar dacă nu vreţi să capitulaţi, va trebui să vă pregătiţi de asediu.

Radu îndrăznea să spere că după ce îi vor auzi poveştile despre oameni şi tunuri, *aveau* să capituleze. El ar fi putut să predea oraşul, nevătămat, direct lui Mehmed.

Constantin se întoarse spre italian, cu sprâncenele ridicate în aşteptare.

— Giustiniani?

Greaca lui Giustiniani avea un accent exagerat, însă o vorbea cu o stăpânire şi chiar o jovialitate

care pretindeau încredere.

— Aproape am aranjat totul, înălţimea Voastră. Am tras de punga Domniei Voastre cât am putut. Toată hrana şi apa sunt depozitate. Avem destul să ne ajungă un an, cu o minimă suplimentare. Zâmbi cu amărăciune. Până la urmă, plecarea unui asemenea număr mare de oameni a adus nişte avantaje.

în sinea lui, Radu se simţi dezamăgit. Aşadar, nici vorbă de o capitulare uşoară.

Giustiniani continuă:

— Se prea poate să fim depăşiţi în ceea ce priveşte artileria, corăbiile, oamenii - covârşitor de depăşiţi numericeşte în oameni -, dar puteţi fi încredinţat că oraşul Constantinopol încă este cel mai bine apărat oraş din lume. Nu va cădea uşor. Spune-mi, Radule: crezi că vom rezista mai mult decât Mehmed?

Radu cântări adevărul. încă nu se gândeau la capitulare. Şi aveau dreptate să facă un efort. Chiar şi rostirea cuvintelor i se părea o trădare, dar acceptarea realităţii nu avea să schimbe lucrurile.

— Dacă puteţi să lungiţi asediul destulă vreme, aveţi o şansă. Otomanii au mai atacat Constantinopolul şi până acum şi niciodată n-au izbândit. Ei sunt superstiţioşi; vor vedea semne de pieire în orice întârziere sau iniţiativă neizbutită. Mehmed va lupta cu timpul şi cu starea de spirit. Este mai bine pregătit decât oricine care a mai

iscat vreun atac până acum, dar îşi pune în joc tronul şi moştenirea lui pe acest singur atac. Dacă puteţi rezista mai mult decât el, nu va mai fi niciodată în stare să adune trupe pentru a face o altă încercare.

— Aşadar, dacă facem asta, oraşul va fi la adăpost de el.

Radu încuviinţă din cap.

— Nu mă îndoiesc că dacă Mehmed nu va izbândi în faţa zidurilor, nu va mai trăi multă vreme după asta. Există prea mulţi bărbaţi puternici care nu-I plac.

Gândul îl îngrozea pe Radu. Halii Vizirul încă era cu Mehmed, lucrând împotriva lui la fiecare cotitură posibilă. Cum putea Radu să-l apere pe Mehmed de aici?

Constantin privea lung podeaua, absent, pierdut în gânduri.

— Atunci, tot ce trebuie să facem este să rezistăm mai mult decât el.

Era pe cât de simplu, pe atât de imposibil.

20

Sfârşitul lui martie

— UNDE TE DUCI? întrebă Bogdan.

Lada se răsuci, cu cuţitele în mâini. Inspirând adânc, le puse deoparte. Era aproape miezul nopţii. Socotise că ieşirea ei pe furiş din tabără avea să rămână neobservată. Ar fi trebuit să-şi dea seama că Bogdan avea să observe, aşa cum se întâmpla cu toate mişcările ei. Avea felul lui de a-i da de urmă, de a o urmări fără să o privească. Lealitatea lui din copilărie crescuse la fel de mare şi de puternică precum era şi el. De obicei, Lada găsea alinare în asta. însă în ultima vreme îi lăsă impresia de mult mai multă gravitate, ca şi cum el nu ar fi căutat-o doar pe ea, ci şi ceva *de la* ea.

Ea fusese dinadins neclară în privinţa scopului lor la graniţa dintre Ungaria, Transilvania şi Valahia. Niciunul dintre oamenii ei nu pusese sub semnul întrebării faptul că ea nesocotise instrucţiunile lui Huniade şi părăsise trecătorile transilvănene pe care ar fi trebuit să le păzească.

Lada nu ştia ce părere vor avea oamenii ei în privinţa întovărăşirii cu otomanii, încă o dată. Unii aveau mai puţină ostilitate faţă de cei care îi ţinuseră cândva în captivitate dar fuseseră şi

binefăcătorii lor, alţii îi urau. Fără doar şi poate că unii ar fi preferat să lupte pentru Constantinopol decât de partea otomanilor. Dar ea era comandantul lor. I se alăturaseră pentru a lua Valahia înapoi, iar ea nu avea nevoie de îngăduinţă pentru a lua decizii. Dacă nu le plăcea, erau bineveniţi să facă precum pofteau.

Calea ei era înainte, spre tron, indiferent cum ajungea acolo.

— Trebuia să patrulezi în partea cealaltă a taberei, se răsti ea.

Cu toate că nu putea să-i vadă chipul, putea să simtă zâmbetul direct al lui Bogdan.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Asta pentru că nu am de ce să-ţi răspund. Plec. Mă voi întoarce. Asta e tot ce trebuie să ştii.

— Ceva e în neregulă.

— Nimic nu e în neregulă!

Toată ziua fusese iritată, ştiind cât de aproape era Mehmed. Nu era sigură în privinţa locului exact al taberei lui, însă ştia că se afla la vreo leghe de unde era ea acum. Mehmed se găsea la o leghe de ea, şi nu erau despărţiţi de râuri, ţări şi de anul care se aşternuse între ei. Crezuse că îşi ascunsese bine neliniştea, dar se părea că nu.

— Merg cu tine!

— Nu!

Nu Bogdan. Oricine în afară de Bogdan. Lada nu putea să îl privească în ochi dacă ar fi aflat ce făcea ea. Să recunoască îi dădea senzaţia că ar fi cerut îngăduinţă, iar ea refuza să facă asta. în plus, îşi aminti sila lui Bogdan faţă de Mehmed, prea

puţin ascunsă. Nu voia să ia cu ea aşa ceva.

— Trebuie să mă duc singură.

— De ce?

— Tu întoarce-te la patrulatul tău.

Bogdan stătu, nemişcat, timp de cinci clipe veşnic de lungi. Apoi se îndepărtă în noapte.

Lada porni grăbită în întuneric, luând din nou cuţitele în mâini. Avea mult de mers. I-ar fi fost mai uşor cu un cal, dar asta ar fi atras şi mai mult atenţia asupra plecării ei. Totuşi, după o oră de traversat terenul în lung şi în lat, căutând semnele unei tabere, Lada se trezi rărind pasul. îşi dorea să se poată bucura de mersul singură - singurătatea nu era un lux de care să fi avut parte în ultima vreme -, dar ştia ce o aştepta.

Cine o aştepta.

Şi nu ştia ce avea să simtă văzându-l din nou după atâta timp. Nu putuse să-şi facă ordine în simţăminte, să separe ce era real şi ceea ce era o simplă reacţie la împrejurările copilăriei ei. Dacă îl vedea pe Mehmed şi nu simţea nimic? Mai rău, dacă îl vedea pe Mehmed şi simţea totul atât de pătrunzător, ca atunci când fuseseră împreună? Să-l părăsească fusese un lucru greu. Oare asta avea să-i redeschidă rănile?

înainte să poată să-şi limpezească simţămintele, văzu coiful alb, cunoscut, al unui ienicer. Strălucea în lumina lunii. Lada se simţi cuprinsă de enervare. Trebuiau să aibă mai multă minte decât să poarte acele coifuri noaptea. Dacă ea ar fi fost un asasin, santinela aceea ar fi fost moartă deja.

Un surâs leneş, răutăcios, i se întinse pe chip. Plănuise să intre în tabără şi să se anunţe singură. Nu era aşteptată în acea seară - Mehmed nu-i spusese unde aveau să se afle. Nu existase un anume timp stabilit pentru întâlnirea lor.

Era o noapte potrivită să joace „Omoară sultanul”.

Plină de generozitate, se decise să nu rănească nicio santinelă. Probabil că aveau să fie pedepsiţi pentru că nu izbutiseră să o descopere, însă meritau asta. Prima fu ocolită cu uşurinţă. A doua şi a treia îşi anunţară apropierea cu o cacofonie de zgomote de crenguţe rupte. Mai aproape de tabără, mersul era mai dificil. Corturile erau ridicate unul lângă celălalt şi la adăpostul copacilor. Cu atâţia copaci şi prin întuneric, Lada nu putea să-şi dea seama câţi oameni adusese Mehmed. Nu păreau destui. Probabil că îi împrăştiase, totuşi. Asta era ceea ce ea ar fi făcut.

Se trase şi mai bine în întuneric îndărătul unui cort în timp ce doi ieniceri trecură pe acolo, vorbind cu glasuri scăzute. Simţi o tulburare pricinuită de ceva ce părea a fi nostalgie la auzul limbii turce. încruntându-se, apucă şi mai bine cuţitele.

Cortul lui Mehmed ar fi putut la fel de bine să aibă numele lui pictat pe el. Era cel mai mare, făcut din material luxos în nuanţe pe care ea le bănui a fi roşii şi aurii la lumina soarelui. Asta era o altă greşeală. Dacă ar fi fost ea la comandă, el ar fi dormit în unul dintre corturile mici şi anonime.

Să-l facă pe asasin să cotrobăie prin toate corturile, în loc să-i atragă atenţia asupra ţintei.

El chiar făcea să fie prea uşor.

Lada privi încordată de după marginea cortului unui oştean din care răsunau sforăituri blânde. Intrarea în măreţul cort al lui Mehmed era păzită de doi ieniceri, ambii treji şi vigilenţi. Lada se strecură în jurul părţii din spate a cortului, care era păzită numai de prietenul ei, întunericul.

Ţâşni înainte, fără să şovăie în timp ce înfipse un cuţit în pânza cortului şi îl trase în jos. Cu un vag foşnet al materialului, acum ea îşi avea propria intrare privată.

înăuntru era întunecos, un mangal într-un colţ dând doar o slabă flăcăruie. Lada se întrebă cine era nevoit să care mobila cu care călătorea Mehmed: un pupitru, un taburet, o masă, o mulţime de perne şi un pat. Nu existau mindire pentru sultan, al cărui trup era prea preţios pentru a dormi pe jos.

Şi al cărui trup era în acel pat, respirând uşor.

Lada se strecură înainte cu cuţitul ridicat. Şi apoi se opri, ui- tându-se la Mehmed.

Uitase desimea genelor lui negre. Buzele lui pline erau întoarse în jos la colţuri, ca şi când visele îl tulburau. Părul lui, adesea acoperit de turbane în ultimii ani, era răsfirat pe pernă, cu o şuviţă lipită de frunte. Lada se simţi brusc cuprinsă de tandreţe. întinse mâna şi îi dădu şuviţa deoparte.

El se trezi cu o tresărire, prinzând-o de încheietura mâinii. Avea ochii mari, trupul încordat

pentru luptă. Lada se aplecă spre el. Nu mai văzuse niciodată o asemenea ferocitate pe chipul lui. Voia să i-o guste.

Mehmed îşi menţinu strângerea dureroasă asupra încheieturii ei.

— Lada? întrebă el, clipind iute.

— Tocmai te-am omorât. Iar.

El o trase în jos, întâlnindu-i buzele cu lăcomie. Ea lăsă să-i cadă cuţitul. Uitase cum era să fie sărutată, să fie dorită. Socotise că nu îi trebuia.

Se înşelase.

Mehmed trecu de la buze la gât, cu mâinile în părul ei.

— Când ai plecat, mi-ai luat inima cu tine. Omoară-mă, Lada! îi zise el, cu atât de mult alean, încât ea nu-şi putu ţine mâinile departe de el.

El se rostogoli, astfel încât acum ea era dedesubt. Mâinile lui îi cercetau tot trupul, alternând între lăcomia aspră şi blândeţea atât de domoală, încât aproape că o duru.

îşi lipi gura de urechea ei.

— Am învăţat unele lucruri, îi spuse el, tachinând-o cu glasul, despre plăcere.

înainte ca ea să se poată întreba de unde învăţase acele lucruri - lucruri despre care ea îl acuzase că nu-i păsa, în afară de propria plăcere -, el se mişcă în josul trupului ei. îşi arcui spatele în timp ce mâinile lui se strecurau sub tunică şi în sus, peste pieptul ei. îl apucă de păr, neştiind dacă voia să-l îndepărteze sau să-l tragă mai aproape.

Se temea că, dacă avea să continue, şi-ar fi pierdut controlul. Până atunci nu-şi mai îngăduise niciodată să-şi piardă controlul.

Mâinile lui găsiră locul dintre picioarele ei, iar şocul intensităţii o făcu să strige. El răspunse cu o nerăbdare şi mai mare, sărutând-o pe pântece, pe sâni. îi trase tunica mai sus, iar ea, nerăbdătoare de stângăcia lui, şi-o scoase singură. Mai trecuseră prin asta de multe ori până atunci, dar absenţa făcuse ca toate senzaţiile să fie mai puternice. Acesta era momentul când ea îl oprise mereu, unde trăsese mereu linia, astfel încât să poată alege ceea ce făceau. Astfel încât ea să rămână a ei şi numai a ei.

Nu-l opri.

El îşi scoase cămaşa de noapte. Pe dedesubt nu mai purta nimic.

îi dezlegă nădragii şi i-i scoase. Ea se gândi că el avea să încerce să se vâre înlăuntrul ei şi se gândi că - poate - voia ca el s-o facă.

în schimb, el îi ridică picioarele şi o sărută şi o sărută şi o sărută, unde ea nu-şi închipuise vreodată că avea să fie sărutată. Autocontrolul Ladei zbură pe valul de plăcere şi ea nu-i simţi lipsa. Strigă ca o fiinţă rănită, însă Mehmed îi puse o mână peste gură în timp ce se ridica deasupra ei.

Ea îl lăsă.

21

Sfârşitul lui martie

— CÂŢI ÎNGERI POT DANSA pe vârful unui ac cu gămălie? strigă un bărbat, un rânjet batjocoritor deformându-i chipul ciupit de vărsat-de-vânt.

Un alt bărbat îl împunse cu degetul în piept, ţipând ceva despre Tată şi Fiu. Cel cu chipul ciupit de vărsat-de-vânt îi dădu un pumn şi apoi se luptau pe strada noroioasă, muşcându-se şi cărându-şi lovituri cu picioarele.

Ciprian nici măcar nu se opri în timp ce îl conducea pe Radu, ocolindu-i.

— Oamenii de aici sunt foarte... religioşi?

Ciprian râse într-un fel sumbru.

— Spre pieirea noastră. lat-o!

îi arătă biserica. Neavând altceva de făcut în restul zilei, Radu ceruse să vadă mai mult din oraş. Voia să vadă în mod special legendara catedrală Hagia Sophia. Mehmed îi spusese să o viziteze. Fusese, de fapt, singura lui indicaţie. Şi până ce Constantin urma să-l cheme din nou, nu avea mare lucru de făcut decât să hoinărească pe străzi, cu ochii şi cu urechile larg deschise.

Strada dădea într-o curte, unde se înălţa masiva catedrală. Era mai posomorâtă decât râsul lui

Ciprian. Pretutindeni pe unde întâlniseră biserici, cu clopotele răsunând, exista un şuvoi aproape necontenit de oameni care intrau şi ieşeau. însă Hagia Sophia, giuvaierul Constantinopolului, biserica atât de magnifică, încât se zvonea că ea convertise întreaga populaţie a Rusiei la ortodoxie, stătea rece şi pustie în ploaia după-amie- zii târzii.

— De ce nu e nimeni aici? întrebă Radu.

Se duseră până la uşă, iar Ciprian o încercă, împingându-se în ea. Era încuiată.

— Acum câteva săptămâni s-a ţinut mesa aici în latină.

Radu ştia că slujbele ortodoxe se ţineau în limba greacă, dar nu înţelegea ce voia să spună Ciprian.

Un câine trecu în fugă pe lângă ei, urmat de un băiat desculţ.

— Rum Papa! strigă el. Opreşte-te, Rum Papa! întoarce-te imediat!

— Băiatul acela şi-a numit câinele papă roman?

Ciprian ciocănea uşor cu încheieturile degetelor în lemnul minunat lăcuit al uşii de la Hagia Sophia.

— Da. Jumătate din câinii din oraş aşa sunt numiţi. în vreme ce unchiul meu apelează la papă pentru ajutor, oamenii îi blestemă numele. Unchiul meu susţine uniunea dintre cele două Biserici şi chiar a ţinut mesa aici pentru a celebra reuniunea oficială, sfârşitul schismei dintre Răsărit şi Apus. Şi acum cea mai frumoasă biserică din toată creştinătatea e tăcută şi abandonată, deoarece a fost pângărită cu vin diluat, azime catolice şi serviciu divin în latină. Ciprian oftă, lipindu-şi

palma în mod reverenţios de uşa bisericii. Şi pentru toate sacrificiile la care a fost supusă, Hagia Sophia nu ne-a adus nimic. Papa nu trimite niciun ajutor, spuse el, clătinând din cap. Vino! Putem vedea nişte moaşte. Asta e întotdeauna amuzant.

— Tu şi cu mine avem păreri diferite cu privire la ce este amuzant.

Ciprian rase, de data aceasta un sunet vesel, în dezacord cu îngrozitoarea zi plină de umezeală.

— în acest oraş luăm moaştele în serios. Ne apără, spuse, făcând cu ochiul.

— Chiar crezi în asta?

— Contează? Dacă oamenii o cred, atunci le dă tărie, ceea ce conferă putere oraşului, ceea ce înseamnă că moaştele au funcţionat.

— Asta e ceva foarte circular.

— Noi, bizantinii, iubim cercurile. Timpul, luna, controversele şi, mai presus de toate, monedele. Toate lucrurile bune sunt rotunde.

Trecură printr-o altă porţiune de oraş pustie. Cum mergeau ei aşa, Ciprian îi istorisea povestea unui anume stâlp sau a unei temelii care se prefăcea în ruine. întreg oraşul era cufundat în tradiţie şi se năruia în jurul lor.

Când pământul de sub tălpile lor hurui, aproape că ajunseseră la o altă biserică. Radu se împiedică, iar Ciprian îl prinse. Un zgomot de alunecare se auzi de deasupra.

— Fugi! strigă Ciprian, trăgându-l pe Radu de

lângă pereţii unei case lângă care se aflau.

Ardezia se prăbuşi cu o forţă zdrobitoare chiar în locul în care stătuseră ei. Cei doi bărbaţi se aruncară pe jos în strada plină de noroi.

Radu respira precipitat, cu braţele încurcate printre braţele lui Ciprian. Privirea lui Ciprian o întâlni pe a lui, pupilele negre aproape înghiţind cenuşiul. Apoi clătină din cap şi se ridică în picioare. îşi scuturară cât de mult noroi putură de pe haine, însă era o cauză pierdută.

— îţi mulţumesc, spuse Radu. Instinctele tale agere ne-au salvat pe amândoi.

Ciprian surâse sfios, întinzând mâna pentru a îndepărta nişte noroi de pe umărul lui Radu.

— Consideră că este o plată parţială a datoriei pe care o am eu faţă de tine.

Vinovăţia scurse culoarea lumii. Radu îşi înăbuşi emoţia şi îşi întoarse ochii.

— Se întâmplă des? Ca pământul să se scuture în felul acesta?

— în ultima vreme, din ce în ce mai des. De asemenea, am avut parte de furtuni iscate în momente nepotrivite şi de o iarnă mizerabilă, precum şi de o primăvară supărătoare. Poţi să-ţi închipui cât de tare le sporeşte aceasta curajul oamenilor care caută semne şi prevestiri în orice îi înconjoară.

Se auzi cineva ţipând. Radu se întrebă dacă era o altă luptă, însă cadenţa sugera un spectacol. îşi croiră drum într-acolo, urmând vocea, traversând câteva străzi până ce dădură peste o mulţime

adunată în jurul unui bărbat care stătea în picioare pe zidul exterior al unui sanctuar.

— Romani infami, cum v-aţi lăsat înstrăinaţi! V-aţi încrezut în puterea frâncilor mai curând decât în Dumnezeul vostru! V-aţi pierdut adevărata religie, iar oraşul nostru va fi distrus pentru păcatele voastre! Bărbatul, care purta o robă cafenie din pânză aspră, îşi ridică braţele spre cerul cu nori plumburii şi îşi dădu capul pe spate. O, Doamne, milostiveşte-Te de mine! Sunt pur şi nevinovat de corupţia din acest oraş. Apoi îşi ridică brusc capul pentru a privi mulţimea şi trecu cu mâna în aer peste capetele lor. Luaţi aminte, nefericiţi cetăţeni, de ceea ce aţi făcut trădându-vă credinţa în Dumnezeu în schimbul promisiunilor papei. Aţi renegat adevărata credinţă lăsată vouă de taţii voştri. Aţi acceptat sclavia ereziei. în felul acesta, v-aţi mărturisit toate păcatele în faţa lui Dumnezeu. Vai şi amar vouă atunci când veţi fi judecaţi!

Femeile începură să plângă, bătându-se cu pumnii în piept. Bărbaţii ridicară copiii, implorând binecuvântări. Strigăte răutăcioase, răuvoitoare, împotriva lui Constantin, a papei şi a întregii Italii sfâşiară văzduhul.

Ciprian făcu un gest nepoliticos, apoi îl luă pe Radu de braţ şi îl trase deoparte.

— Prostul acela îl urăşte pe papă mai mult decât îl urăşte pe sultan. Nu i-ar plăcea nimic mai mult decât să vadă oraşul ars, întâmpinând cu bucurie iadul cu braţele larg deschise ca dovadă că a avut

dreptate tot timpul.

— Cum pot să-l urască pe Constantin pentru că face orice e necesar pentru a-i apăra?

Ciprian îşi frecă faţa ostenit, apoi privi în jos la mâinile lui încă pline de noroi.

— Acesta este Constantinopolul. Suntem mai preocupaţi de puritatea sufletelor noastre decât de supravieţuirea trupurilor. Vino! Aici nu a mai rămas nimic de văzut.

După ce se spălară şi luară cina dimpreună cu Nazira, Ciprian se scuză şi plecă să se prezinte unchiului său. Principalele îndatoriri ale lui Constantin păreau a fi o campanie nesfârşită de scriere a scrisorilor, arma lui fiind tocul, muniţia, promisiunile deşarte şi implorările disperate. Radu îşi dorea ca de data aceasta Ciprian să-l fi poftit să-l însoţească.

— Răbdare, îi reaminti Nazira, strângându-I de umăr în timp ce curăţa farfuriile. Vei găsi căi de a ajuta. Cel mai bun lucru pe care putem să-l facem acum este să devenim parte a acestui oraş.

Radu se întoarse şi o văzu îmbrăcată în veşminte în stilul femeilor din Constantinopol: un corsaj rigid, cu mâneci strâmte şi multe fuste. Ridică din sprâncene. Făcând o piruetă, ea zâmbi afectat.

— îţi place? Mă simt ca o floare cu petalele greşite.

— întotdeauna arăţi minunat. Te duci undeva?

— O, da. Am cunoscut-o azi la piaţă pe soţia unuia dintre sfetnicii lui Constantin. I-a părut rău pentru mine când i-am mărturisit că nu ştiam cum să gătesc cu mâncarea de aici. Sunt poftită să iau masa de seară cu ea.

— Dar tocmai am luat cina... şi a fost foarte bună!

Zâmbetul Nazirei se lăţi.

— Dar ea nu ştie asta. Şi la această masă de seară le voi cunoaşte pe toate celelalte soţii ale oamenilor importanţi, iar ele vor bârfi despre toate ibovnicele bărbaţilor importanţi, şi astfel voi avea în curând un năvod mult mai mare ca al tău.

— Nu mi-am dat seama că era o competiţie.

Nazira râse, ridicându-se pe vârfuri pentru a-l săruta pe Radu pe ambii obraji.

— Este. Este o competiţie să vedem cine poate să afle cel mai iute cele mai multe veşti, astfel încât să putem pleca acasă.

O spuse pe un ton voios, dar Radu putea să audă aleanul din glasul ei. Nazira nu vorbea niciodată de Fatima, iar el era prea ruşinat pentru că le despărţise încât să aducă vorba. însă dacă lui îi lipsea relaţia sa chinuitoare, unilaterală, cu Mehmed, cu cât mai mult trebuie să-i fi lipsit ei femeia care o iubea la rându-i?

— în acest caz, aş pune rămăşag pe tine şi pe bârfele tale. Eşti o fiinţă înspăimântătoare.

Făcând o reverenţă frumoasă, Nazira plecă. Radu era neliniştit şi nerăbdător din pricina anticipării. Singur pentru prima dată de când sosise în oraş, ieşi pe furiş din casa lui Ciprian pe

străzile pe care se lăsase înserarea. îşi strânse mai bine mantia pe el pentru a se apăra de frigul pătrunzător care se ridica din pietrele de sub tălpile lui.

Gândurile îngrozitoare nu-i dădeau pace. Nazira avea deja planuri în derulare. Tot ce avea Radu era o singură întâlnire cu Constantin la care el pur şi simplu spusese adevărul. Teama pe care încerca să o evite îl învălui chiar mai strâns decât mantia sa.

Habar nu avea ce făcea.

Toată această treabă fusese o greşeală. Chiar şi dacă afla informaţii de căpătâi de la Ciprian sau Constantin, nu avea nicio cale de a i le comunica lui Mehmed. Nu aveau niciun cod, niciun fel de a schimba mesaje. Numai dacă nu cumva Radu găsea vreo formă genială de a împiedica bunul mers al acţiunii dinlăuntrul oraşului, rolul lui de spion aici era aproape fără noimă. Nu voia să-l dezamăgească pe Mehmed, însă nu putea să scape de tulburarea că Mehmed îl dezamăgise pe el. De ce îl trimisese pe Radu aici cu atât de puţine instrucţiuni, cu atât de puţină pregătire? Radu ar fi fost mult mai de folos alături de el.

Ori poate că asta era ceea ce Radu era disperat să creadă, deoarece alături de Mehmed era singurul loc unde voia să fie. Oare era el un om de sacrificiu?

Ori... Mehmed bănuise adevăratele simţăminte ale lui Radu şi îl trimisese departe dinadins? Radu ştia că nu s-ar fi cuvenit să aibă asemenea simţăminte pentru un alt bărbat. Existau multe lucruri care puteau fi justificate. însă nu ştia

niciunul care să-i fi îngăduit să aibă ceea ce îşi dorea de la Mehmed.

Avea oare această iubire să-l despartă atât de cea mai importantă persoană din viaţa lui, cât şi de Dumnezeul care îi adusese mângâiere în singurătatea lui?

Voise să se preumble şi să-şi facă o idee mai bună despre aşezarea oraşului, însă se trezi înapoi la Hagia Sophia. Chiar şi acum, urma cererile lui Mehmed fără să fie conştient de asta.

Nu era nimeni pe stradă. Radu scoase nişte unelte dintr-un buzunar al tunicii şi, cu grijă, meşteri încuietoarea. După câteva minute de răbdare, fu răsplătit cu un clic. Se strecură înăuntru. îi trebui ceva timp ca ochii să i se acomodeze cu întunericul. Tresări la auzul unui foşnet, temându-se să nu fie descoperit, însă era doar fâlfâitul aripilor porumbeilor. Şi ei veniseră în biserica pustie să se închine.

Eliberându-se de toată sfârşeala şi spaima cu un expirat lung, se rugă. Nu mai putuse să se roage pe deplin de când sosise în Constantinopol. Să facă toate acele gesturi era mai ali- nător decât să se cufunde într-o baie caldă, şi la fel de curăţitor. Se eliberă de tot ce ţinuse în el. Avea un singur ţel, credinţa sa era un punct luminos în clădirea întunecată.

Nedoritor să plece când termină, urcă scările spre galeria unde femeile stăteau în picioare în timpul slujbelor. în cele din urmă găsi o uşiţă care dădea spre un alt şir de trepte, apoi spre o scară. împingându-se în chepengul din capătul ei, ieşi pe

acoperiş. De acolo se vedea palatul, o structură mătăhăloasă unde Constantin lucra în noapte.

Va fi destul să se afle aici, aşteptând. Se va apropia de Constantin şi va avea încredere că urma să i se arate o cale de a-l ajuta pe Mehmed. Va avea încredere că Dumnezeu îl va ajuta în această misiune.

Radu încercă să tragă acea încredere mai aproape decât frica. Privind peste oraş, fiecare dintre lumini îl făcea să-şi pună întrebări. Cine locuia acolo? Ce gândeau aceia? Se rugau, oare, şi ei pentru pace? Pentru îndrumare? Pentru protecţie?

Şi Dumnezeul cui asculta?

Se aşeză pe marginea acoperişului, cu picioarele atâr- nându-i în golul de sub el. Era o oglindire a golului care se căscase înlăuntrul lui. Se simţea aproape de cădere - ori de zbor. Nu ştia care avea să fie, însă nu avea nicio îndoială că timpul urma să decidă.

22

începutul lui aprilie

MEHMED STĂTEA ÎNTINS CU O naturaleţe atât de desăvârşită, încât părea o altă persoană. Lada se întreba... Ba nu, avea să nu se întrebe nimic. Să nu se gândească la nimic. Dacă el putea să existe în acest spaţiu ca şi cum nu-i mai trebuia nimic în toată lumea decât ceea ce tocmai avusese, ea putea să facă la fel.

Asta dură cam două minute. Se foi, împingându-l de lângă ea.

— întotdeauna asuzi aşa de mult?

El râse, trăgând-o mai aproape şi frecându-şi nasul de gâtul ei. Mâna lui găsi un alt loc.

— Ai vrea să te fac să asuzi mai mult?

Ea ţipă, jumătate de încântare, jumătate de la şocul degetelor lui umblătoare, şi îl împinse. înainte să poată să-şi dea seama de greşeala ei de a face atât de mult zgomot, partea de la intrarea în cort se dădu la o parte şi doi ieniceri se năpustiră înăuntru. Mehmed îşi schimbă poziţia în aşa fel încât Lada să fie ascunsă în spatele lui.

— Plecaţi! le ceru Mehmed, cu un glas rece şi poruncitor şi foarte diferit de cel pe care îl folosise cu câteva momente în urmă.

— Am auzit...

— Plecaţi!

Ienicerii făcură o plecăciune. Unul se opri.

— Domnia Voastră, avem rapoarte despre o ciocnire cu Huniade pe graniţa sârbo-ungară.

— Rapoartele pot să aştepte până dimineaţă! Nu vă întoarceţi aici cu niciun motiv!

Ienicerii aproape că se răsturnară în timp ce se plecau adânc şi ieşiră cu spatele în mare grabă.

Lada se propti într-un cot şi îşi trase pătura peste pieptul dezgolit.

— Aşadar, ai trupe aici?

Mehmed încercă să o tragă la loc lângă el.

— Laşi să pătrundă tot aerul rece.

Ea se trase şi mai departe.

— De ce ai oameni la graniţa ungară?

Din glasul lui Mehmed răzbătea o nepăsare studiată, care făcu să i se ridice Ladei părul la ceafă.

— Pentru a-i reaminti lui Huniade că este nevoie de el în Ungaria.

— Dar l-am convins să stea departe de Constantinopol. Ţi-am spus că am făcut-o. Nu ai încredere în mine?

— Bineînţeles că am încredere în tine! însă nu pot să risc nimic. A fost o măsură de siguranţă în plus, atâta tot.

Avea noimă, presupuse Lada. Dar faptul că el simţea că trebuie să îndoiască munca pe care ea deja îşi bătuse capul să o facă nu-i dădea pace. Şi

era îngrijorată pentru siguranţa lui Huniade. El era unul dintre puţinii oameni din lume pe care îi considera membri ai familiei.

Familie. Ladei nici măcar nu-i trecuse prin cap încă să întrebe de Radu.

— Unde este Radu? A venit?

Nu venise dimpreună cu ambasadorii, dar unde era Mehmed, era şi Radu.

Mehmed încetă să încerce să o convingă să se culce la loc. Se întinse pe spate, ridicând un braţ peste chip, ca şi când ar fi fost ostenit.

— Nu, Radu nu a venit.

— Nu a venit, repetă ea, cu glasul lipsit de inflexiuni din cauza dezamăgirii şi a şocului.

Avea nevoie de fratele ei. El ştia cum să-i câştige pe boieri. Huniade avusese dreptate - ea nu avea armele pentru acel gen de luptă. Radu avea. Cum îndrăznea el s-o respingă din nou?

— A spus de ce?

Mehmed clătină din cap.

— Unde e acum?

Ce era atât de important să-l ţină departe atât de Lada, cât şi de Mehmed?

Mehmed ridică din umeri. Se ferea să-i răspundă. Ea îl apucă de braţul cu care îşi acoperise chipul şi i-l trase deoparte, astfel încât să nu-şi poată ascunde expresia chipului de ea.

— Mehmed, unde e fratele meu?

El se uită la tavanul cortului.

— La Constantinopol.

— A început deja asediul?

Asediul începuse, iar Mehmed era aici. Cu ea. Se îmbujoră de plăcere pentru că în sfârşit venea înaintea acelui oraş tâmpit.

— Nu.

Plăcerea fugi, lăsând-o rece.

— Atunci, ce caută la Constantinopol? L-ai făcut ambasador? Ştii cât este de primejdios!

— Aveam trebuinţă de cineva înlăuntru.

Lada se ridică în şezut şi păturile căzură de pe ea. El nu-i răspunsese întrebării dacă Radu era ambasador. Se eschivase cu ceva care sunase a răspuns, dar evident nu era. Atunci, nu era ambasador.

— L-ai trimis ca *spioni*

— Aveam nevoie de cineva în care să am deplină încredere.

— Nu-mi pasă ce nevoie aveai tu! El trebuia să fie aici, cu mine! Sau, in cel mai rău caz, alături de tine în timpul asediului, unde nu mă îndoiesc că ar fi în perfectă siguranţă.

Se ridică şi Mehmed în capul oaselor, cu ochii scăpărându-i primejdios.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Vreau să spun că oriunde te-ai afla în timpul asediului va fi cel mai sigur loc din lume. Şi acela este locul în care ar trebui să se afle şi fratele meu! Cum ai putut să-l arunci într-o asemenea primejdie?

— A fost cea mai bună alegere.

— Pentru el, ori pentru tine?

— Pentru imperiu.

— A, pentru imperiu! Desigur, asta face ca totul să fie mai bine.

Lada aruncă păturile şi coborî din pat. începu să-şi tragă pe ea veşmintele de care se descotorosise.

— Radu o să fie bine. El e mai deştept şi mai puternic decât l-ai crezut tu vreodată, îi zise Mehmed.

Lada îl împunse cu degetul în pieptul gol.

— Nu îndrăzni să-mi spui că îl cunoşti pe fratele meu mai bine decât îl cunosc eu!

Mehmed râse.

— Dar îl cunosc.

Vorbe pe care ştia că avea să regrete dacă le spunea i se opriră pe vârful limbii. Dacă Mehmed nu ştia ce simţea Radu pentru el, nu avea să afle de la ea.

— Ceri prea mult de la el.

— Cer numai ce e dispus să facă. Nimic mai mult.

— Atunci, eu chiar îl cunosc mai bine, prostule! Radu ar face *orice* pentru tine.

Mehmed îşi întoarse privirea şi o roşeaţă închisă la culoare i se răspândi în obraji.

— Tu ştii... Lada miji ochii până ajunseră ca nişte fante înguste, cu pumnii strânşi atât de tare, încât o dureau. Ştii că e îndrăgostit de tine.

Mehmed îşi înclină capul într-o parte, ca şi când şi-ar fi îndepărtat ceva de pe umăr.

— Fratele tău este foarte important pentru mine.

— însă niciodată nu va fi la fel de important pentru tine pe cât eşti tu pentru el. Mehmed, eliberează-l! Trebuie să-l eliberezi din speranţa asta falsă pe care o poartă.

El scutură din cap.

— Nu pot. Ţin la Radu. Şi am nevoie de el.

— însă niciodată nu îl vei iubi aşa cum te iubeşte el.

Mehmed se ridică în picioare, întinzându-se să o prindă pe Lada de mâinile ei strânse în pumni.

— Cum aş putea? Eu te iubesc pe tine.

Lada închise ochii pentru a se feri de felul în care vorbele o loviră. îl percepea pe Radu ca pe o fantomă în încăpere, con- turându-se nedesluşit în şoapta unei adieri în ceafa ei. Ea avea tot ce voia el şi nici nu ştia ce să facă cu asta.

— Adu-l înapoi! Ar putea muri.

Mehmed îi dădu drumul la mâini.

— Nu am pe nimeni mai potrivit pentru această slujbă. Este un risc, da. Dar este un risc acceptabil. El cunoaşte primejdiile şi a fost de acord. îi pasă la fel de mult de Constantinopol pe cât îmi pasă şi mie.

Lada lăsă să-i scape un hohot răguşit de râs.

— Nimănui nu-i pasă de nimic pe cât îţi pasă ţie de blestematul ăla de oraş.

— Ţie îţi pasă de Valahia la fel de mult.

— Pentru că este a mea! Ce pretenţii ai tu asupra Constan- tinopolului care să justifice riscarea vieţii lui Radu?

Mehmed scutură din cap. Se aşează pe marginea

patului, cu umerii căzuţi în timp ce îşi trecea degetele prin păr.

— I-am promis lui Radu că se va întoarce nevătămat. Şi atunci vom fi cu toţii împreună.

— Nu poţi să-i promiţi asta. Şi cum vom fi împreună? El mereu va alege să fie de partea ta în dauna mea.

— Nu şi dacă partea mea va fi şi partea ta. îi zâmbi, sfârşeala adunându-se în scobiturile de sub ochii lui. Nu pot să fac asta singur. Ai avut dreptate să pleci înainte. Nu ţi-am cunoscut valoarea şi te-aş fi lăsat în urmă. Dar acum o cunosc.

Zâmbetul îi deveni tandru.

— Acum şi tu o cunoşti. Am nevoie de tine alături de mine. Te *vreau* cu mine. Să stai alături de mine în faţa zidurilor. Să mă ajuţi să-mi revendic destinul. Şi apoi... să domneşti. Cu mine. Ca împărăteasă a Romei.

Copleşită, Lada făcu un mic pas înapoi.

— împărăteasă.

încă gol, Mehmed stătea în faţa ei, complet deschis şi vulnerabil, cu mâinile întinse, cu palmele în sus.

— Cucereşte oraşul cu mine! Ia coroana! la-mă *pe mine,* Lada!

O amintire de mult uitată se desfăşura înaintea ei. Huma, îngrozitoarea mamă a lui Mehmed, spunând povestea Teodorei. Actriţa, prostituata, femeia lipsită de puteri care găsise iubirea împăratului şi se ridicase la a fi împărat alături de

el. Salvându-l pe el şi oraşul, schimbând totul după viziunea ei despre cum ar fi trebuit să fie, bazându-se numai pe forţa ei.

Şi pe forţa bărbatului care o iubea.

Putea Lada să fie acea femeie?

însă Mehmed nu spusese *împărat.* Spusese *împărăteasă.* Consoarta împăratului. Şi-ar fi datorat în continuare puterea şi poziţia unui bărbat. Şi ea nu era o umilă prostituată, şi nici actriţă. Deja avea un drept al ei câştigat prin naştere.

— Cum rămâne cu Valahia?

— Uită de Valahia! De ce să fii voievodul unei ţări lipsite de valoare când poţi fi împărăteasa celui mai mare imperiu din lume?

Ea se îndepărtă de el.

— Deoarece, dacă eu nu conduc Valahia, nimeni n-o va face.

Mehmed flutură din mână.

— Ne vom asigura că de Valahia se va avea grijă.

Lada scutură încet din cap. Oferta era tentantă. însă ea era atât de aproape de Valahia! O putea simţi în apropiere, la fel cum îl avea pe Mehmed. Nu putea să-i întoarcă spatele ţării ei acum.

— Unde sunt trupele? Pot... putem să discutăm asta după. Când voi avea Valahia asigurată, iar tu vei avea Constantinopolul, atunci... atunci, nu ştiu. Poate că va exista o cale pentru noi. După ce vom fi împlinit ceea ce trebuie să împlinim.

Durerea remodelă chipul lui Mehmed în ceva

mai tânăr, mai blând.

— Acesta este singurul motiv pentru ai venit?

— Bineînţeles că da! răspunse Lada repezit.

Vulnerabilitatea lui fu înlocuită de trăsături glaciale, împietrite, şi de o expresie poruncitoare. îşi înşfacă iute cămaşa de noapte şi şi-o trase peste cap.

— Nu există trupe.

— Ce vrei să spui?

— Am nevoie de toţi oamenii pe care îi am. Nu pot să renunţ la ei pentru a lipsi de stabilitate o ţară pe care o am deja sub control. Am un tratat cu prinţul din neamul Dăneştilor.

Lada se clătină îndărăt.

— Dar ai putut să renunţi la oameni pentru a-l hărţui pe Huniade. Nu aveai nevoie să faci asta. Ai fi putut să ai încredere în mine şi să-mi dai mie oştenii, în schimb. Au existat vreodată trupe? Chiar ai avut de gând să mă ajuţi?

— Te *ajuţi* Tu eşti predestinată pentru lucruri mai mari! Alături de mine!

Păşi spre ea, dar ea ridică mâinile în sus.

— Nu mi-ai scris. Nici măcar o dată, nu până ce nu i-am scris eu lui Radu că îi câştigasem încrederea lui Huniade. Tu ai văzut o oportunitate şi m-ai folosit. L-am trădat pe Huniade pentru tine.

în toata viaţa ei, Lada nu se mai simţise atât de mică şi de nenorocită cum se simţea acum. Vânduse bunătatea lui Huniade pentru nimic. Toate justificările ei şi gândirea ei temeinică nu valorau nimic. Nu era mai aproape de Valahia, în pofida tuturor sacrificiilor ei.

— M-ai păcălit.

— Ţi-am făcut o favoare! Chiar şi dacă ţi-aş fi trimis trupe, chiar şi dacă ai fi luat tronul, nu ai fi putut să-l păstrezi. Ei nu ar fi urmat niciodată o femeie drept prinţ. Renunţă la această amăgire, Lada! Te va distruge. Vino cu mine! Luptă alături de mine! Numai ţie ţi-aş încredinţa viaţa mea. Arătă spre despică- tura din pânza cortului: Aş putea să mor fără tine.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Presupun că ăsta este un risc acceptabil.

Mehmed îşi aruncă mâinile în sus şi începu să păşească încoace şi încolo.

— îţi ofer mult mai mult. îţi ofer lumea. Mă ofer pe mine. Arătă furios spre pat. Ai fost destul de fericită să accepţi asta acum câteva minute.

— Asta a fost altceva! Mi-ai promis oşteni.

Dezgustul strivi vorbele lui:

— Asta a fost o simplă învoială pentru tine?

Lada îi trase un pumn în burtă. El se îndoi şi atunci ea îi vorbi drept la ureche:

— Să nu-mi mai vorbeşti *niciodată* aşa!

însă vorbele lui loviseră prea aproape de adevăr. Lacrimi de furie îi umplură ochii. Nu-şi vânduse trupul lui şi îl ura pentru că el socotea că ea şi-l folosise pentru a-l manipula. însă îşi vânduse hotărârea de a-şi câştiga singură tronul, precum şi relaţia cu Huniade. Totul pentru o falsă promisiune a câtorva sute de oameni.

Mehmed îi prinse mâna şi o lipi de obraz.

— Orice altceva ai crede, să ştii că ce am făcut, am făcut din iubire. Te iubesc! Te-am iubit

dintotdeauna. Tot Valahia o alegi?

Lada îşi smulse mâna şi îşi luă cuţitul de pe podea.

— îl trădezi pe fratele meu cu prefăcuta ta necunoaştere a simţămintelor lui. M-ai trădat pe mine. însă eu nu voi trăda nicicând Valahia. îndreptă cuţitul cu vârful spre el. Dacă mai pui o dată piciorul pe pământ valah - pe pământul *meu* -, te voi ucide!

Neluându-l în seamă pe Mehmed care îi striga numele, ea părăsi cortul prin aceeaşi tăietură prin care intrase. De data aceasta, părea mult mai adâncă.

23

începutul lui aprilie

ÎN CEAŢA RECE ŞI UMEDĂ a dimineţii, Radu asuda. Se sprijini de treptele din piatră preţ de câteva clipe, apoi continuă să urce. Ciudata formă a bucăţii mari de piatră de mormânt pe care o ţinea îi dădea crampe în degete. Când în cele din urmă ajunse pe metereze, se duse împleticit spre mormanul de pietre şi o adăugă pe a lui.

— Ciudat, să foloseşti pietrele de mormânt ale răposaţilor pentru a repara zidurile.

Radu privi în sus la chipul îmbătrânit, dar vesel al lui Giovanni Giustiniani, italianul de la prima şi, până acum, singura întâlnire cu Constantin. Giustiniani era înalt, lat în umeri, chiar puternic în felul în care se mişca. O cută adâncă între sprâncene îl făcea să arate mereu încruntat, dar toate celelalte riduri povesteau despre zâmbete şi hohote de râs.

Radu îşi şterse fruntea cu dosul braţului şi se îndreptă de spate. Era cu numai câteva degete mai înalt decât bărbatul mai vârstnic.

— Ei bine, măcar cu atât ar putea contribui acei cetăţeni la apărarea oraşului.

Giustiniani râse, un sunet ca de lovitură de tun. îl prinse pe Radu cu o mână de umăr.

— îmi amintesc de tine. Tu eşti cel care ne-a adus veşti despre pregătirile necredincioşilor.

Radu încuviinţă din cap. Era întotdeauna supărător să audă că otomanilor li se spunea necredincioşi, în vreme ce ei le spuneau aşa creştinilor.

— Mi-aş dori să fi venit înarmat cu veşti mai bune.

— Toate informaţiile, bune sau rele, ne ajută. Giustiniani oftă şi se întoarse spre un grup de bărbaţi care strigau unul la altul. Răposaţi! care contribuie cu pietrele de mormânt pot să facă totuşi mai mult decât viii, care nu se pot opri din luptele lor.

Se îndepărtă, călcând apăsat, spre cei ce se luptau.

Radu se aplecă peste muchia zidului şi privi spre câmpia de dedesubt. Aceasta fusese curăţată de orice ar fi putut fi folosit de forţele otomane pentru a se ascunde. în faţa lor era un şanţ lat şi adânc, menit să-i încetinească pe atacatori şi să fie uşor să-i culce la pământ. Fortificaţiile Constantinopolului, constând într-un şanţ, zidul exterior pe care se afla Radu şi un zid interior, îi respinseseră pe toţi atacatorii timp de mai bine de o mie de ani.

Dar niciunul dintre acei atacatori nu fusese Mehmed.

— Radu!

Glasul iscă în Radu un val de fericire chiar înainte să-şi dea seama cine îl strigase.

Radu se întoarse şi-l văzu pe Ciprian mergând alături de împărat. Radu făcu o plecăciune adâncă, încercând să pară surprins, ca şi cum nu l-ar fi auzit pe Ciprian spunând că azi avea să facă turul zidurilor dimpreună cu împăratul, ca şi cum Radu nu ar fi rămas dinadins la unul dintre cele mai slabe puncte ale zidului, ştiind că cei doi bărbaţi aveau să ajungă aici mai devreme sau mai târziu. Ciprian fusese atât de ocupat, încât el şi Radu de-abia se vedeau, cu toate că locuiau în aceeaşi casă.

Dar să se abată din drumul lui pentru a da peste celălalt bărbat era tactică. Asta nu era pentru că nu avea cu cine să facă conversaţie în afara iatacului pe care îl împărţea cu Nazira. Şi ea era deseori plecată, făcând vizite de curtoazie şi lăsându-l pe Radu cu prea mult timp de gândit.

— L-ai văzut pe Giustiniani? îl întrebă Ciprian.

— Abia ce a plecat. Era o luptă şi el s-a dus să se ocupe de asta.

Constantin se rezemă de zid, scărpinându-se în barbă.

— Dacă italienii nu ne trimit altceva în afară de Giustiniani, au făcut oricum mai mult în ajutorul nostru decât oricine altcineva. Nu pot să-i împiedic pe genovezi să se lupte cu veneţienii, care se luptă cu grecii, care îi bănuiesc pe genovezi, care îi urăsc pe ortodocşi, care îi urăsc pe catolici. Numai turcii lui Orhan par să se înţeleagă cu toată lumea.

îi zâmbi strâmb lui Radu.

— Orhan mai este aici?

Radu era surprins că nu fugise din oraş înaintea asediului.

— Nu are unde să se ducă. Şi mă bucur pentru ajutorul lui şi al oamenilor lui. El nu este un Giustiniani, dar nimeni nu e. în afară, poate, de Huniade.

Radu era nerăbdător să contribuie la un subiect despre care ştia câte ceva.

— Până acum nu am mai auzit de Giustiniani, dar dacă seamănă cât de cât cu Huniade, otomanii se vor teme de el şi îl vor urî.

— Se tem chiar atât de mult de Huniade?

— El este o fantasmă care îi bântuie. Până şi victoriile lor împotriva lui contează prea puţin când se pune în balanţă costul acestora. Numai numele lui i-ar pricinui probleme lui Mehmed.

Gânditor, Constantin dădu aprobator din cap.

— Trebuia să ajungă până acum. Mă tem că l-am pierdut.

— Dar aveţi mai mulţi veneţieni?

Radu spera că suna ca şi cum mai curând încerca să fie pozitiv decât să caute să obţină mai multe informaţii.

— Numai o mână. Sperăm să vină mai mulţi. Galata, vecina noastră, nu va trimite niciun om. Se tem să fie prinşi în conflict. Ei sunt aliaţii tuturor şi astfel ai nimănui. Tot ce am putut face a fost să-i obligăm să fixeze estacada dincolo de braţul apei.

Lanţul uriaş care închidea accesul spre golful Cornul de Aur era întins din Constantinopol în

Galata. Stând de-a lungul apelor repezi care duceau în braţul de apă, Galatei îi lipseau mijloacele de apărare naturală ale Constantinopolului. Dacă Mehmed ataca oraşul, acesta avea să cadă. Dar el nu voia să-şi risipească resursele asupra Galatei. Dacă ar fi cucerit Constantinopolul, Galata avea să fie oricum a sa.

În timpul zilei, oamenii se plimbau liberi între oraşe, dar pe timpul nopţii amândouă îşi închideau şi îşi ferecau porţile. Radu îşi dorea ca toată lumea din Constantinopol să traverseze golful spre Galata şi să rămână acolo. Nu înţelegea de ce rămâneau în Constantinopol. Când avea să vină Mehmed, Radu spera ca ei să înţeleagă, în cele din urmă, zădărnicia.

— Acolo, zise Constantin, arătând încotro.

Ciprian lua notiţe amănunţite. Radu veni mai aproape, urmărind direcţia degetului lui Constantin.

— Ne trebuie atâţia oameni de câţi ne putem lipsi în zona râului Lykus.

Cu toate că oraşul Constantinopol era pe o colină, exista o secţiune din zid care nu cuprindea terenul înalt. Râul Lykus tăia drept prin ea, făcând ca un şanţ să fie imposibil de săpat şi coborând acea porţiune la un nivel primejdios de accesibil. Radu cunoştea toate acestea din hărţile lui Mehmed, dar simţea un fior ciudat să le vadă cu ochii lui, şi încă de pe această parte a zidului, unde nu se aşteptase să se afle până după asediu.

Constantin înfăţişă în amănunt care oameni şi ce comandanţi trebuiau să fie puşi unde. Radu reţinu

cele spuse, tăinuindu-le laolaltă cu celelalte informaţii pe care le auzise. Pretutindeni unde se duceau, Constantin stătea drept şi încrezător, adresându-le laude oamenilor pentru lucrările în curs, dându-le idei pentru îmbunătăţiri în plus. Se poate ca el să fi fost zeflemisit în stradă, însă printre oşteni se vedea că era profund respectat - şi întorcea respectul.

— Aici, spuse, oprindu-se din nou.

Ajunseseră la o secţiune de peticire. Alte ziduri erau din calcar strălucitor, cu un brâu de cărămidă petrecut prin ele, dar acesta avea o înfăţişare alandala. Şi, spre deosebire de restul, exista numai un singur zid în loc de două. Ieşea în afară într-un unghi drept, palatul unde locuia Constantin înălţându-se în spatele lui.

— De ce este această secţiune diferită? întrebă Radu, cu toate că ştia răspunsul.

— Nu puteam să lăsăm un sanctuar în afara zidurilor.

Tonul lui Constantin sugera iritarea, însă zâmbetul lui încrezător nu-l părăsea niciodată.

— Suntem mai bine apăraţi de un zid şi de un sanctuar decât de două ziduri fără niciun sanctuar. Ori, cel puţin, acesta a fost raţionamentul cu câteva sute de ani în urmă, atunci când au ridicat zidul pentru a înconjura sanctuarul.

Constantin notă mai multe puncte slăbite sau fărâmiţate în timp ce vorbea cu un meşter, dând instrucţiuni cu privire la reparaţii. în cele din urmă, cei trei bărbaţi coborâră scările şi se duseră înapoi în oraş, intrând printr-o poartă ascunsă,

bine păzită, folosită pentru a lăsa oştenii să intre şi să iasă în timpul atacurilor.

— Radule, spune-mi, ce părere ai de zidurile mele? îl întrebă Constantin.

— Cred că îşi merită straşnica reputaţie. Au stat atâta timp în picioare pe bună dreptate.

Constantin dădu din cap, gânditor.

— Ne vor apăra.

Duraseră o mie de ani în faţa asediilor neschimbate din războaie. însă Mehmed nu era trecutul. Mehmed era viitorul. Aducea lucruri pe care nimeni altul nu şi le închipuise încă şi pe care niciun zid nu le văzuse încă.

Constantin vorbi din nou, aparent gândurile lui îndrep- tându-se spre acelaşi bărbat ca şi ale lui Radu:

— Am auzit că sultanul repară drumurile şi podurile pretutindeni pe pământurile mele. E foarte generos din partea lui să aibă grijă de reparaţii când eu sunt ocupat. Crezi că s-ar lipsi de câţiva dintre oamenii lui pentru a ne ajuta să reparăm zidurile, de vreme ce tot se ocupă cu asta?

Radu râse slab.

— Mă tem că nu mă mai aflu în poziţia de a i-o cere.

Chipul lui Constantin deveni grav atât de iute, încât lui Radu i se făcu frică să nu fi trădat ceva. Mâna împăratului coborî pe umărul lui, dar, în locul unei lovituri, era o apăsare liniştitoare.

— Ştiu de ce ai fugit. Toată lumea a auzit de destrăbălarea lui, de haremurile de femei şi de

bărbaţi. Aici eşti în siguranţă, Radule. Nu vei fi nicicând nevoit să te întorci la acea viaţă.

Mai multe clipe trecură în vreme ce Radu asimila vorbele şi tonul lui Constantin. Se uită la Ciprian, care privea hotărât spre palat. Şi atunci totul avu noimă. Oşteanul sarcastic din strajă de care trecuseră la Rumeli Hisari. Bunăvoinţa tuturor de a accepta atât de uşor că Radu îi întorsese spatele lui Mehmed. Privirile încărcate de batjocură sau milă.

— Eu... Da, mulţumesc. Trebuie să... Iertaţi-mă.

Radu se întoarse şi, ţeapăn, se îndepărtă. Când dăduse colţul şi nu mai putea fi văzut, se rezemă de zid, vârându-şi pumnul în gură de groază.

Acestea erau zvonurile, aşadar? Că Mehmed avea un harem bărbătesc? Şi că Radu fusese giuvaierul acestuia? *Radu cel Frumos.* Altcineva îl strigase aşa în ultima vreme, înaintea oşteanului. Halii Vizirul, în Edirne. Oare el să fi fost sursa? Să fi fost o altă tactică de a-l înjosi pe Mehmed, de a-l face să pară malefic?

Radu nu ştia ce îl umplea de mai multă disperare - că toată lumea auzise zvonurile, mai puţin el, ori că simpla presupunere că Mehmed iubea deopotrivă femei şi bărbaţi era văzută precum ceva malefic. El nu percepuse niciodată simţămintele lui pentru Mehmed ca fiind malefice ori păcătoase. Fuseseră cele mai adevărate din viaţa lui, mărginindu-se cu sfinţenia. Să audă că iubirea lui era profanată cu atâta nepăsare îl făcu să-i fie greaţă la stomac.

Şi apoi un alt gând, mai oribil, îi trecu prin

minte. Mehmed trebuie să fi ştiut de aceste zvonuri. Fără îndoială că ştia. Oare şiretlicul cu îndepărtarea lui Radu de Mehmed să nu fi fost doar pentru duşmanii lor? Şi felul în care Mehmed se zorise să profite de ocazie pentru a-l trimite pe Radu departe, cu atât de puţine pregătiri sau ajutor. Mehmed fusese nerăbdător să profite de şansă fără vreo informaţie sau garanţie. Radu socotise că era din pricină că Mehmed avea încredere în el. Acum se îndoia de asta.

Să fi cunoscut Mehmed zvonurile *şi* adevăratele simţăminte ale lui Radu şi să-l fi trimis pe Radu aici pentru a le pune capăt amândurora?

Radu se prăbuşi în pat alături de Nazira. Petrecuse o zi lungă ajutând la repararea zidurilor. Ironia de a fi fost trimis îndărătul zidurilor pentru a le slăbi în vreme ce le repara material era resimţită de muşchii dureroşi ai lui Radu.

Oftând din rărunchi, îşi acoperi chipul cu un braţ.

— Tu prima.

Nazira îl întoarse pe burtă, apoi începu să-i frământe muşchii spatelui. Radu se scufundă şi mai adânc în salteaua inegală, fără să-i pese de cotoarele penelor care îl înţepau. Simplul contact uman cu cineva care ţinea la el îl vindeca mai bine decât puteau mânuţele Nazirei. îşi dădu seama cât de puţin îl atinsese cineva cu adevărat în ultimii ani. Lada nu fusese niciodată drăgăstoasă în gesturi, asta dacă nu lua în calcul pumnii ei. Lazăr îl atingea adeseori *întâmplător,* dar Radu se străduia din răsputeri să nu se gândească la

prietenul lui mort. îşi putea aduce aminte de toate momentele de contact trupesc cu Mehmed, însă fiecare fusese prea scurt, prea formal, niciodată destul.

Şi mai existase oribila sărutare cu fiul lui Halil, Salih, o sărutare care încă îl umplea pe Radu de scârbă de sine pentru cât de mult îi plăcuse să fie dorit, chiar şi atunci când nu împărtăşea simţământul.

Aşa că această intimitate prietenească cu Nazira avea foloasele sale. Bineînţeles, neajunsul căsătoriei era că primiseră aceeaşi odaie şi acelaşi pat pe care să le împartă. Uneori, Radu se trezea din vise - vise dureroase, disperate, în care mintea lui cumva ştia senzaţiile pe care trupul său încă mai trebuia să le încerce - într-o stare la care el *chiar* nu voia ca Nazira să fie martoră. Adeseori, în pofida istovirii, nu putea să adoarmă de teamă a ceea ce ar fi putut să viseze în vreme ce era culcat alături de ea.

Nazira muncea la un nod sensibil, iar Radu făcu o strâmbătură.

— Lasă-mă să mă gândesc la ce am auzit azi, zise ea. Mehmed este Antihristul.

— Da, şi eu am auzit asta.

— Ai auzit despre copilul care a visat că îngerul ce păzeşte zidurile oraşului şi-a părăsit postul?

— Nu, asta e ceva nou. Am auzit despre un pescar care a scos câteva stridii din care picura sânge.

— E un lucru bun că nu mi-au plăcut niciodată stridiile. Şi peştele! E atât de mult peşte în acest

oraş! Dacă nu voi mai mânca niciodată peşte când vom pleca, voi fi fericită. Ce altceva? Hmm. A! Elena, una dintre noile mele prietene, e foarte înverşunată. Se pare că primul împărat al oraşului a fost Constantin, fiul Elenei. Şi acum acest împărat este Constantin, fiul Elenei, ceea ce înseamnă că cercul istoriei se închide şi că oraşul este condamnat. Mai înseamnă şi că numele Elena este foarte nepopular şi că ea ia totul personal.

— De ce eşti prietenă cu ea?

— în prezent, ea îl întreţine pe unul dintre căpitanii corăbiilor veneţiene, un bărbat pe nume Coco. Vorbeşte întruna de el.

— Bravo! o felicită Radu, tresărind când Nazira atinse o altă porţiune extrem de dureroasă de pe umerii lui. Pe metereze circulă vorba că, având în oraş relicva adevăratei Cruci, acesta nu va putea fi cucerit de Antihrist. Pe de altă parte, nu le place forma în care zboară păsările pe cer. Oricum, Fecioara Maria însăşi protejează oraşul. Din păcate, în cele din urmă, unchiul cuiva a descifrat mesajele tainice scrijelite pe un stâlp vechi de o mie de ani care declară că acesta este ultimul an al Pământului. însă luna va începe curând să crească şi oraşul nu poate fi cucerit când luna e în creştere, aşa că uite cum stau lucrurile. Oraşul este condamnat în mod absolut, şi totodată imposibil de a fi cucerit.

— Oamenii aceştia nu sunt sănătoşi la cap, zise Nazira cu tristeţe.

— Măcar ne scutesc de necazul de a încerca să aţâţăm haosul înlăuntrul zidurilor. Nu au nevoie de

ajutor la asta.

— Cum merge cu apropierea de Constantin?

Radu ridică din umeri, rostogolindu-se înapoi pe spate. Nazira se întinse pe o parte, sprijinită în cot. El nu-i spusese adevăratul motiv pentru care Constantin acceptase lealitatea lui fără urmă de îndoială; era prea umilit pentru a-l rosti cu voce tare.

— îl văd doar în trecere. E peste tot în oraş, mereu în mişcare pentru a-i inspira pe oameni.

— L-am văzut de câteva ori. Elena îl urăşte. Eu cred că arată bine. Dar ceilalţi oameni importanţi?

— Chiar acum încearcă să se organizeze şi aşteaptă ajutoare înainte să se decidă de partea cui să-şi asume obligaţii. Nu prea îi văd. N-am crezut vreodată că a aştepta ar putea fi o sarcină plictisitoare.

— Dar Ciprian?

Radu se foi stânjenit.

— El este apropiat de Constantin. Ia notiţe pentru el. Sunt sigur că el cunoaşte cea mai mare parte a organizării oraşului. Dar…

— Dar ce?

închizând ochii, Radu îşi frecă faţa. Exista o altă chestiune, una mai importantă în privinţa lui Ciprian, una nebuloasă, ale cărei aspecte Radu încă nu le dăduse de capăt. Nu ştia dacă voia să o facă sau dacă măcar ar fi putut.

— Locuim cu Ciprian. Mâncăm cu el, dormim în odaia de lângă el.

Şi îl plăceau. Nazira nu o spusese, însă Radu putea să vadă asta în zâmbetele pe care ea i le

oferea lui Ciprian, în uşurinţa cu care râdea la povestirile lui în timpul meselor. Radu nu era singurul cu simţăminte complicate faţă de duşmanul lor. însă şi le explica în mod raţional.

— Ar fi primejdios să ne folosim prea mult de informaţiile pe care le căpătăm prin el. Poate da de bănuit.

— Adevărat. Nazira îşi trase pătura până sub bărbie şi se cuibări lângă Radu. Atunci, continuăm, spuse ea.

Radu o bătu uşor pe braţ, aşteptând ca respiraţia ei să devină regulată şi profundă. Apoi se rostogoli de lângă ea, aşezându-se pe marginea patului, cu capul în mâini.

Singurul lucru pe care îl înfaptuise venirea lor aici fusese să-l îndepărteze pe Radu de Mehmed şi de zvonurile răspândite pe seama lor. Radu ştia că dacă de asta avea Mehmed nevoie, atunci el ar fi trebuit să fie bucuros. Ar fi trebuit să fie dispus să se sacrifice pentru a apăra viziunea lui Mehmed, pentru a-i apăra reputaţia. Dar nu putea - nu voia - să fie dispus să o sacrifice pe Nazira.

Avea să reziste până la capăt. Avea să facă ceva de folos cu timpul petrecut de ei acolo. Şi avea să o scoată de acolo vie pe Nazira, indiferent ce s-ar fi întâmplat.

24

începutul lui aprilie

OANA - SINGURA CARE ŞTIA de întâlnirea Ladei cu Mehmed - nu spuse nimic atunci când Lada le porunci oamenilor ei să strângă tabăra a doua zi dimineaţă. Lada îi era recunoscătoare pentru acest lucru. Nu ar fi putut face faţă întrebărilor despre oştenii cu care ar fi trebuit să se întoarcă.

Bogdan stătea mai aproape de ea ca niciodată. Nu o întrebă deloc unde fusese plecată. Cel puţin acceptarea acţiunilor ei fără să pună niciun fel de întrebări nu se schimbase. Dar chiar şi dacă ar fi întrebat, ea nu i-ar fi spus niciodată.

Şi nimănui altcuiva.

Mintea Ladei se fugărea în cercuri furioase. Mehmed - în care ea avusese întotdeauna încredere - o păcălise. Şi crezuse că ea avea să aleagă Constantinopolul după asta? Cât de puţin o cunoştea!

în a doua seară, totuşi, culcată pe pământul îngheţat, mintea o trădă. Imagini cu ea împărătească alături de Mehmed o bântuiau atunci când închidea ochii. Era partea cea mai rea din toate, ştiind că, la un anumit nivel, ea voia acea

multă putere, chiar şi cu acest preţ.

Se trezi icnind şi cu dureri. Nu. Partea cea mai rea erau visele cu Mehmed alături de ea într-un cu totul alt chip.

îi făcu pe oamenii ei să pornească înainte de revărsatul zorilor. îi conduse ferm spre Hunedoara, asigurându-se că măcar făcuse ceva bun pentru Huniade. Constantinopolul avea să cadă - n-avea nicio îndoială în această privinţă, indiferent ce alte motive ar fi avut pentru a se îndoi de Mehmed şi a-l urî -, iar Huniade ar fi murit acolo. Duplicitatea ei îi cruţase viaţa. îşi putea găsi alinarea în asta.

— Urăsc Ungaria, mormăi Petru, călărind alături de Lada, Nicolae şi Bogdan. Şi acel domn sau nobil sau prinţ, Matei? Ori de câte ori e în preajma mea, ţine o batistă la nas. Petru îşi coborî capul pentru a se mirosi la subsuoară. Nu miroase a nimic, zise.

Nicolae se aplecă spre el, apoi se prefăcu a leşina.

— Asta pentru că simţul mirosului tău s-a sinucis de disperare.

— Matei nu e prinţ, zise Lada. E fiul lui Huniade.

Expresia lui Petru se schimbă de uimire.

— Cum de sămânţa lui Huniade a produs un politician aşa de slab?

Glasul voios al lui Nicolae răspunse:

— în acelaşi fel în care sămânţa trădătoare a lui Vlad Dracul a produs-o pe viteaza noastră Lada.

Lada privea ţintă înainte, amorţită. în acel moment, îşi dădu seama că era *întocmai* ca tatăl ei.

Huniade o prevenise să nu micşoreze valoarea omului care o făcuse aşa cum era. Se părea că tatăl ei îşi făcuse bine treaba. Şi ea luase încrederea pe care i-o acordase cineva şi o folosise pentru a căpăta ajutorul otomanilor - ajutor de pe urma căruia nu câştigase nimic. Şi fusese îndeajuns de idioată încât să o facă personal cu Mehmed.

Era o proastă.

— Lada? o strigă Bogdan, cu glasul lui grav, bombănitor, îmblânzit de îngrijorare.

Ea îşi mână calul înainte, depăşindu-i pe toţi în aşa fel încât ei să nu vadă primele lacrimi pe care le vărsase de când era copil.

Oana o prinse, totuşi, din urmă. Lada îşi şterse furioasă chipul.

— Ce vrei?

— încotro mergem?

— înapoi la Huniade. El este singurul meu aliat.

Oana scoase un sunet ca un bâzâit.

— Nu e singurul tău aliat. Mai ai şi alţi membri ai familiei in afară de tatăl tău.

— Şi Mircea e mort. Şi nu există boieri mai îndeaproape înrudiţi cu neamul lui Dracul decât cu al Dăneştilor ori al Basarabilor.

— Nu acea spiţă. Ci a mamei tale. Ultima dată când am auzit de ea, trăia în Moldova. Şi încă face parte din nobilime acolo.

Lada îşi întoarse capul într-o parte şi scuipă.

— Ea nu e nimic pentru mine.

— Aşa o fi, dar s-ar putea ca tu să însemni totuşi ceva pentru ea. Sângele apă nu se face. Ai putea

încă să-ţi găseşti calea către tron cu ajutorul familiei ei. Orice-ar fi, e un loc în care să te odihneşti şi să-ţi regrupezi forţele. Ai nevoie de odihnă.

Suspinând, Lada îşi frecă fruntea.

— Nu vreau s-o văd.

Exista un motiv pentru care nu-i trecuse niciodată prin cap să ceară ajutorul rudelor ei din Moldova. Mama ei încetase să mai existe pentru ea cu ani în urmă. Ideea de a o primi înapoi în viaţa ei pe acea femeie, chiar dacă asta îi aducea tronul...

Oana se aplecă mai aproape.

— Nu te poate costa mai mult decât orice s-a întâmplat cu sultanul.

— Pe rănile Domnului, femeie! Prea bine. Lada nu luă în seamă zâmbetul încântat al Oanei în timp ce îşi întorcea calul. Un plan nou, le zise oamenilor când li se alătură din nou.

— Un plan nou? întrebă Petru.

— Acum încotro ne îndreptăm? se interesă Nicolae.

— Spre Moldova.

— Moldova? repetă Petru.

— E un răsunet acolo? întrebă Lada, aruncându-i o căutătură cruntă lui Petru.

Cu toate că el îşi lăsă capul în jos şi se înroşi, freamătul îi însufleţea glasul.

— Dăm foc oraşelor din Moldova? Aşa cum am făcut în Transilvania?

Lada nu-l uitase pe Matei şi moartea lui irosită, trădător sau nu. Nu avea să-şi mai piardă oamenii din nou pe răzbunări meschine. Numai pentru

răzbunări care meritau. Scutură din cap.

— Şi atunci, pentru ce? întrebă Nicolae.

— Mergem să cerem ajutorul neamurilor mele. Mergem s-o vedem pe... Tăcu, simţind muchiile următoarei vorbe înfi- gându-i-se în gâtlej, ameninţând să o sugrume. Pe mama mea.

— E atâta de frumoasă! şopti Petru, pândind după gardul viu îndărătul căruia se pitiseră. Nu semeni deloc cu ea.

Nicolae se ruşină.

— Şi de-asta, Petru, neamul tău se va stinge odată cu tine.

Lada nu răspunse - nu putea să răspundă - în vreme ce mama ei venea înspre ei, călărind elegant, pe poteca de pământ a conacului ei de la ţară.

Singura amintire clară pe care o avea Lada despre femeie era una cu păr lins atârnându-i peste faţă, cu omoplaţi ascuţiţi, cu spunarea încovoiată. Târându-se. Bocind. Se aşteptase să vină aici şi să găsească aceeaşi fiinţă distrusă. Nu putuse să şi-o închipuie pe mama ei stând în picioare, cu atât mai puţin călărind.

Această femeie era scundă şi cu oase fragile ca ale unei pă- săruici. Părul ei, prins cu grijă sub pălărie, strălucea negru întreţesut cu argintiu. îşi ţinea spinarea dreaptă, bărbia ridicată, chipul acoperit cu un văl din dantelă.

Lada se temuse să încerce să se folosească de legătura cu mama ei pentru a căpăta ajutor de la

regele moldav, bunicul ei. Dar fusese mai uşor să se gândească la mama ei ca la nişte pietre pe care le foloseşti pentru a traversa o apă puţin adâncă. Sau ca la cineva peste care te caţări.

Aici, mama ei nu era la pământ. Era mai sus decât Lada.

— Ar trebui să plecăm, spuse ea. A fost o idee proastă.

— Ar trebui măcar să vorbim cu ea, insistă Nicolae.

— Nici măcar nu ştiu dacă asta *este* ea. Nu am mai văzut-o de când aveam trei ani. Poate că am fost îndrumaţi greşit. Mama mea ar putea să fie moartă.

Bogdan îl împinse pe Petru la o parte, luându-i locul care îi îngăduia o privire mai bună.

— Ba e ea.

— De unde ştii?

El ridică din umeri.

— Eram mai mare decât tine când a plecat.

— Cu un an!

El clipi spre Lada, cu o expresie ce nu putea fi desluşită.

— îmi amintesc totul despre copilărie noastră.

Rostise cuvântul *noastră* cu o blândeţe neaşteptată. 0 făcu pe Lada să se simtă tulburată, mai tulburată decât fusese vreodată.

Lada îşi încrucişă braţele la piept.

— Mă rog, şi ce-ar trebui să facem? Să sărim din tufiş şi să strigăm: „Bună, mamă!”?

Nicolae scutură din cap.

— Bineînţeles că nu. Nu este mama *noastră.* Ci numai a ta.

— Nici măcar asta nu e cine ştie ce. Nu mă va recunoaşte.

Lada avea să fie nevoită să-şi dovedească identitatea în faţa femeii care fugise atunci când ea era copil. Nu avea nicio cale de a face aşa ceva.

— Am putea s-o aducem pe mama mea, spuse Bogdan. A fost însoţitoarea mamei tale timp de mulţi ani.

O lăsaseră pe Oana în tabără împreună cu restul oamenilor, ascunşi de-a lungul trecătorii din munţi pe unde se furişaseră în Moldova. Pe tot timpul călătoriei, Lada îşi dorise cu înfocare să poată face cale-ntoarsă, să fugă, să se ducă acasă. Dar nu putea. Avea nevoie de ajutor.

Nu putea suferi faptul că avea nevoie.

— Bine.

Lada se ridică în picioare şi îşi făcu loc printre tufele din gard. Răzbi tocmai când trecea calul mamei sale.

— Pe rănile Domnului! strigă Vasilisa, întrebuinţând înjurătura preferată a tatălui Ladei. Unde ai...

Tăcu, ducând degetele la gură, apăsându-le pe văl.

— Ar trebui să călătoreşti însoţită de străji, rosti Lada. îşi purta furia ca pe o armură împotriva femeii. Am fi putut fi oricine.

Vasilisa îşi duse mâna tremurândă la inimă.

— Nu avem de gând să te jefuim, spuse Lada, oftând. Am venit să vorbim cu tine.

— Ladislav! rosti Vasilisa în şoaptă. Fetiţa mea.

Lada fusese pregătită să fie umilită prezentându-se. Nu se gândise la ce avea să facă dacă mama ei ar fi recunoscut-o. Se dădu câţiva paşi înapoi, ca şi când ar fi fost lovită, vederea ei micşorându-se la mărimea unui tunel. Toţi muşchii i se încordară, aşteptând atacul.

Vasilisa se aplecă de pe calul ei cât de mult putu. Glasul ei abia putea fi desluşit peste năvala sângelui în urechile Ladei.

— Ladislav! întinse o mânuţă înmănuşată spre părul Ladei. îşi drese glasul, măsurând-o pe Lada din cap până în picioare, într-un chip care o făcu să se simtă goală. Vino! îi spuse. îţi vom pregăti o baie şi veşminte noi.

Mama ei întoarse calul spre conac şi porni în pas vioi.

— Am oameni cu mine! strigă Lada, recăpătându-şi într-un sfârşit glasul.

— Nu, spuse Vasilisa, fără să se întoarcă. Numai tu. Fără oameni.

Năucită, Lada le făcu semn lui Petru, Nicolae şi Bogdan, care o priveau din ascunzişul tufişurilor.

— Doar... aşteptaţi, deocamdată. Mă voi întoarce după voi.

— Eşti încredinţată că nu ţi se va face niciun rău? întrebă Bogdan, mijind ochii pe urmele Vasilisei care se grăbea.

Lada era încredinţată de contrariu. Dar nu se aştepta la felul de rău de care se temea Bogdan.

— Aşteptaţi aici!

Când ajunse la conac, uşa de la intrare era închisă. Iedera desfrunzită se căţăra pe toate suprafeţele, ramurile ei încâlcite înghiţind toate unghiurile şi forma casei. Vara ar fi fost verde şi frumoasă, însă nu şi acum.

Mama ei ar fi putut cel puţin să o aştepte. Lada râse cu amărăciune. Nu, mama ei era iscusită la a face mult mai puţin decât puţinul pentru fiica ei. Fireşte că avea să o oblige pe Lada să ciocănească la uşă. Lada bătu în uşă cu mâna ei acoperită de mănuşă. Aceasta se deschise cu atâta iuţeală, încât dincolo de ea trebuia să fi aşteptat cineva.

Fata făcu o reverenţă stângace. Era îmbrăcată cu o rochie cafenie fără formă şi cu o bonetă neagră care nu i se potrivea.

— Bine aţi venit, stăpână! Doamna mea a pregătit o odaie pentru dumneavoastră.

Lada se încruntă. Pe cine mai aştepta mama ei?

— Abia am întâlnit-o pe drum.

Fata îşi drese glasul, fără să-şi ia ochii din podea.

— Doamna mea a pregătit odaia pentru dumneavoastră. Vă rog să veniţi cu mine.

— Unde este ma... Unde este Vasilisa?

— Dacă veţi binevoi să veniţi cu mine, vă voi conduce în odaia dumneavoastră şi vă voi pregăti baia. înălţimea Sa primeşte oaspeţi după cină.

— Dar ştie deja că sunt aici. Şi oamenii mei mă aşteaptă afară.

Slujnica îşi ridică în cele din urmă privirea. Ochii ei priveau uşor în direcţii diferite, unul

alunecând spre stânga. Şopti:

— Vă rog, stăpână, nu-i vorbiţi de bărbaţi. Noi îi facem pe plac. E cel mai bine aşa. îngăduiţi-mi să vă conduc in odaia dumneavoastră, iar ea vă va primi după cină.

Descurajată, Lada dădu dintr-o mână.

— Bine. Condu-mă în odaia mea.

Fata îi aruncă un zâmbet iute, recunoscător, şi o conduse pe Lada în casă. Cu cât mai departe ajungeau, cu atât mai tare i se strângea Ladei stomacul de frică.

Aici se întâmpla ceva foarte straniu.

25

începutul lui aprilie

HRISTOS SE ZGÂIA CU JALE la Radu. Indiferent de cum îşi schimba Radu poziţia sau unde privea, ochii rotunzi ai lui Hristos îl urmăreau.

— Te simţi bine? îl întrebă Ciprian în şoaptă din colţul gurii, aplecându-se spre el.

Radu încetă să se mai foiască sub mozaicul uriaş.

— Da. Sunt doar ostenit.

în faţa lor, stând îndărătul unei uşi laterale uriaşe din lemn, un preot trecea prin liturghie după liturghie. Greaca lui Radu era bună, însă el de-abia putea să înţeleagă frazele şi vorbele învechite. Chiar şi dacă ar fi putut, nu i-ar fi păsat. Să fie în această biserică îl făcea să se simtă din nou ca un copil. Radu nu se bucurase de copilăria lui şi era cum nu se poate mai stânjenitor să i se amintească de asta.

în biserică, totul era impunător. Cu toate că nu era la fel de mare sau de frumoasă ca Hagia Sophia, aurul poleia toate suprafeţele posibile. Preotul era îmbrăcat în odăjdii lucrate minuţios, cusute şi brodate cu funţi de istorie şi de tradiţie. O cădelniţă umplea aerul cu un fum aromitor care

făcea ca ochii lui Radu să lăcrimeze, iar capul să i se învârtească.

Pe o podină, alături de preot, Constantin şedea pe un tron. Radu îl pizmuia pentru că stătea jos. Toţi ceilalţi bărbaţi stăteau în picioare, prea tare înghesuiţi, nemişcaţi, şi ascultau. Radu tânjea după mişcarea unei rugăciuni adevărate, după simplitatea şi frumuseţea ei, după sentimentul de tovărăşie.

Liturghia continuă, la fel de rece şi nepăsătoare ca picturile feluritor sfinţi care îşi înfruntau sfârşitul violent şi care împodobeau pereţii. Radu zâmbi, aducându-şi aminte că atunci când vizitaseră o mănăstire pe insula Lacului Snagov din Valahia, Lada fusese pedepsită pentru că răsese la scena înspăimântătoare a morţii Sfântului Bartolomeu. O pictură a acestuia, lucrată cu grijă, cu pielea pe jumătate jupuită, împodobea unul dintre pereţii mănăstirii. Radu nu se putea uita nicicând la asta fără să se înfioare de spaimă. Lada îi spusese să se gândească în schimb cât de frig trebuie să-i fi fost sărmanului Sfânt Bartolomeu fără piele pe el.

îşi dorea ca Lada să fi fost alături de el acum. Dar, chiar şi dacă ar fi fost, s-ar fi aflat sus în galerie împreună cu Nazira şi cu toate celelalte femei. Şi ar fi clocotit de furie din această pricină.

Radu se feri din nou de privirea lui Iisus şi se trezi hol- bându-se la un mozaic la fel de trist al Fecioarei Maria. Capul ei era aplecat în jos şi într-o parte, cu un Hristos miniatural şi solemn în poala

ei, privind lung. *îţi vei apăra oraşul?* o întrebă Radu în gând. Ştia că există doar un singur Dumnezeu. însă în acest oraş mistic, cufundat în atât de multă râvnă religioasă, nu putea să scape de teama că celălalt Dumnezeu, Dumnezeul copilăriei lui, pândea în pâcla, în ploaia şi în tremurul pământului. Radu era captiv îndărătul acestor ziduri, separat de cel care devenise. Cu limba îi blestema pe necredincioşii musulmani şi cu inima se ruga pentru iertare statornică.

Fără îndoială că adevăratul Dumnezeu, Dumnezeul inimii lui, ştia ce căuta Radu aici. Chiar dacă Radu însuşi nu ştia.

Când, în sfârşit, liturghia se isprăvi, Radu nu voia nimic altceva decât să se întoarcă acasă la Ciprian şi să doarmă o zi încheiată. însă Ciprian îl apucă de braţ şi îl trase spre un grup care se învârtea în jurul lui Constantin.

— Vreau să te prezint... A, iată-i!

Ciprian dădu mâna cu căldură cu doi băieţi care aveau aceiaşi ochi rotunzi şi chipuri triste ca mozaicurile din jurul lor. Radu se aştepta oarecum ca ei să-şi încline capetele şi să-şi ridice mâinile în posturile feluritor sfinţi. în loc de asta, zâmbiră sfios.

— Acesta este Ioan, iar el e fratele său, Manuel. Verii mei. Tatăl lor a fost Ioan, împăratul dinaintea lui Constantin.

Băiatul mai mare părea să aibă în jur de opt ani, cel mai mic, cinci. Erau înveşmântaţi în robe purpurii şi aveau pe cap cercuri de aur.

închizătorile din aur ale lanţurilor care le prindeau robele străluceau ca nişte nestemate, dar când Radu privi mai atent, văzu că erau făcute din sticlă.

Radu făcu o plecăciune.

— Eu sunt Radu.

Băiatul mai mic, Manuel, înălţă capul, iar ochii lui rotunzi deveniră şi mai rotunzi.

— De la palatul sultanului?

— Cine ţi-a povestit despre mine? îl întrebă Radu, zâmbind încurcat.

— Ciprian ne-a spus totul despre tine!

Ciprian îşi drese glasul.

— Nu chiar totul despre tine. Doar... că m-ai salvat.

Manuel încuviinţă cu o mişcare a capului.

— Este adevărat ce se spune despre sultan?

Radu zâmbi pentru a ascunde abisul care se căscă în stomacul lui. Să fi auzit şi acest băieţel că el fusese jucăria ruşinoasă a sultanului? De ce să-i fi spus Ciprian aşa ceva?

— Se spun o mulţime de lucruri. Mă tem că va trebui să fii mai precis.

— Că sultanul omoară un om înainte de fiecare masă şi că îşi stropeşte mâncarea cu sângele acestuia pentru a se feri de moarte.

Radu se simţi atât de uşurat, încât fu nevoit să-şi înăbuşe un hohot de râs. îl acoperi, prefacându-se că tuşeşte.

— Nu, asta dacă nu cumva lucrurile s-au schimbat dramatic de când am plecat eu. Preferă mâncarea fără sânge, precum cei mai mulţi

oameni.

— Am auzit că este atât de bogat, încât şi-a înlocuit toţi dinţii cu nestemate.

Ioan, băiatul mai mare, o spuse cu o nepăsare studiată, însă se aplecă în faţă la fel de atent ca fratele lui.

— Asta ar face ca mâncatul tuturor meselor stropite cu sânge să fie o corvoadă! Dar nu, nici asta nu e adevărat. Cu toate că poartă uneori un turban atât de mare, încât aproape că atinge tavanul!

Asta era o exagerare, însă ambii băieţi dădură din cap, minunându-se.

— Are fântâni cu apă limpede în toate odăile şi degetele îi sunt atât de grele de la giuvaiere, încât nu se poate iscăli fără să-şi scoată mai întâi inelele.

Manuel se încruntă.

— Nu ştiu de ce vrea oraşul nostru tâmpit, atunci.

Ioan îi dădu un cot în coaste.

— Eşti doar invidios pentru că eu sunt moştenitorul tronului şi tu nu eşti.

Manuel scoase limba.

— Nu şi dacă tu mori primul!

Ciprian puse câte o mână pe umerii celor doi.

— Nu vorbiţi aşa, băieţi!

Ei se dezumflare, privind ruşinaţi spre duşumea.

— Şi am de gând să port o discuţie cu doica voastră cu privire la zvonurile pe care vă lasă să le ascultaţi.

Ioan fii primul care ridică privirea. îşi înălţă bărbia, curajos, dar tremura uşor.

— Este sultanul aşa de crud precum se spune?

Radu voia să tăgăduiască, dar trebuia să nu uite că juca un rol.

— El este… foarte deştept şi foarte preocupat. Va face orice trebuie ca să obţină ce vrea. Aşa că, da, poate fi crud.

Ioan dădu aprobator din cap, apoi luă o figură hotărâtă.

— Ei bine, asta nu contează. Zidurile ne vor salva. Şi chiar dacă va trece de ele, un înger se va pogorî din rai cu săbii aprinse înainte ca ei să apuce să treacă de statuia lui Iustinian. Necredincioşii nu vor cuceri niciodată oraşul meu.

De lângă ei, răsună un râset puternic, profund. Constantin ciufuli buclele castanii ale băiatului, strâmbându-i cerculeţul într-o parte.

— Oraşul tău? Sunt cum nu se poate mai încredinţat că încă este al meu.

Ioan zâmbi, roşind.

— Am vrut doar…

— N-avea teamă, Ioane. Voi avea grijă de el până ce va fi rândul tău.

îşi îndreptară zâmbetele către Radu. Greutatea iubirii şi a speranţei lor îmbinată cu căutătura apăsătoare a lui Iisus de deasupra lor aproape că îl doborî pe Radu la podea. El se plecă pentru a-şi ascunde simţămintele, apoi se îndreptă de spate.

— Vrei să ni te alături la masă? îl întrebă Constantin. Va fi plăcut să mai avem şi pe altcineva care să le răspundă la puzderia de

întrebări, măcar o dată.

— Mi-ar plăcea să vin, răspunse Radu, încă ostenit, dar cu o scânteie de exaltare.

Aceasta era prima lui invitaţie personală pentru a-şi petrece timpul cu împăratul. Era un lucru bun. Un pas în direcţia bună. O cale de a simţi că într-adevăr împlinea ceva, cu toate că se temea că nu avea niciun rost.

Apoi o mânuţă se strecură în mâna lui Radu, iar el privi în jos în ochii ca de sfânt ai lui Manuel. Băieţelul îi zâmbi fericit, iar când îi zâmbi şi el înapoi, Radu simţi că i se veştejeşte sufletul.

La cină, totul decurse foarte *normal.* Până şi Radu reuşise să se destindă, bucurându-se de mâncare, de râsete şi de poveşti. Toate nădejdile lui de a auzi ceva folositor fură spulberate între pâine, carne şi fructele păstrate pentru iarnă.

Şi atunci îi veni ideea.

Poate că Mehmed îl trimisese fără niciun plan, dar el putea să nimicească şansele oraşului de a supravieţui unui asediu înainte chiar ca otomanii să ajungă la Constantinopol. Dacă mâncarea îi facea să se simtă normal, le îngăduia să continue ca şi când oraşul lor nu s-ar fi aflat sub o ameninţare iminentă, lipsa mâncării avea să facă să fie limpede, în cele din urmă, că nu puteau să supravieţuiască.

Ar fi fost un act de îndurare să distrugă proviziile de alimente. Oamenii ar fi forţaţi să fugă. Chiar şi dacă asta nu ducea direct la capitulare, cel

puţin avea să golească oraşul de cetăţeni nevinovaţi.

Orhan, închipuitul moştenitor al tronului otoman, s-a dovedit a fi cheia descoperirii locului uneia dintre proviziile importante de alimente. Deoarece oamenii lui nu aveau voie să se apropie de ziduri - de teamă ca nu cumva oştenii să-i confunde cu turcii leali lui Mehmed ei aveau alte însărcinări în oraş. Şi una dintre aceste însărcinări era să patruleze şi să verifice toate încuietorile unui depozit. Radu nu vedea ce motiv ar fi putut exista pentru protecţia acestuia în afară de faptul că adăpostea hrană.

Fusese o treabă destul de simplă pentru Radu să se ţină după acei bărbaţi şi să-şi afle ţinta. însă acum se ridica o întrebare mai mare: cum să o elimine?

Lada i-ar fi dat foc. Radu nu se îndoia de asta. însă depozitul era în mijlocul unei secţiuni a oraşului destul de locuită. Dacă dădea foc clădirii, flăcările aveau să se răspândească. Putea să sfârşească prin a omorî cetăţeni nevinovaţi - şi o parte a motivelor sale de a face asta era să-i salveze. Nu putea accepta gândul unor victime pierdute fără voie.

Otrava ar fi avut acelaşi efect, deoarece nu aveau de unde să ştie că mâncarea era otrăvită până ce nu ar fi murit oamenii. Şi Radu nu avea mijloace concrete de a obţine cantităţi mari de otravă, cu atât mai puţin să o facă în taină.

Era în bucătărie, rupând pâine, cumpănind la problema cu mâncarea, când Nazira ţipă îngrozită

din iatacul lor. El fugi sus pentru a o găsi stând în picioare în pat.

— Un şobolan! Arătă spre un ungher unde un şobolan uriaş, jigărit, părea la fel de îngrozit de ea. Omoară-l!

Radu oftă, căutând ceva destul de mare pentru a zdrobi rozătorul. Şi apoi se opri. Un zâmbet îi lumină chipul.

— Nu. Am de gând să-l prind.

Cu toate că şobolanii erau din abundenţă în oraş, prinderea unui număr semnificativ nu era o treabă uşoară. Sau, mai degrabă, însemna foarte multe mici treburi obositoare. Şi pentru că Radu nu putea risca să lipsească de la zid, era nevoit să-şi sacrifice somnul. Nazirei îi plăcea planul, însă fizic nu era în stare să interacţioneze cu şobolanii fără să ţipe. Ţipetele nu se potriveau prea bine cu caracterul tainic.

Aşa că Radu îşi petrecea toate nopţile, fiecare noapte, prinzând şobolani. Era o distanţă ca de la cer la pământ faţă de viaţa alături de sultan, însă nu chiar atât de îndepărtată de ceea ce fusese întotdeauna rolul lui. Să se furişeze, să adune provizii, să zidească spre un scop suprem.

Ar fi fost palpitant dacă n-ar fi fost vorba de atâţia şobolani afurisiţi.

— Ce-ai păţit la mâini? îl întrebă Ciprian la vreo două dimineţi după ce începuse aventura cu şobolanii.

El şi Radu mâncau împreună pe zid, cot la cot,

în timp ce priveau spre câmpia pustie care mustea totuşi de ameninţarea iminentă a viitorului.

Radu se uită la degetele lui.

— Vietăţilor dăunătoare din cimitir nu le este pe plac să împartă pietrele de mormânt cu cei ce le încalcă proprietatea.

Ciprian îşi lăsă bucata de pâine jos şi luă mâinile lui Radu într-ale sale. Le cercetă cu atenţie. Lui Radu îi tremura stomacul. Avea senzaţia de ceva mai mult decât teama de a fi descoperit, dar n-ar fi ştiut să spună ce.

— Ai grijă, îi zise Ciprian, trecându-şi un deget blând ca o şoaptă de-a lungul palmei lui Radu. Ne sunt de trebuinţă aceste mâini. Apoi îşi ridică privirea şi Radu se trezi că nu era în stare să îndure intensitatea căutăturii. Ciprian îi lăsă mâinile, râse stângaci şi adăugă: Ne sunt de trebuinţă toate mâinile pe care le avem.

— Da, murmură Radu, încă simţind degetul lui Ciprian însemnând linii în palma lui.

în acea noapte, Radu avea destui şobolani. încă vreo doi şi nu ar mai fi putut să-i care în taină. Aşteptă ca oamenii lui Orhan să-şi isprăvească patrula trecând de uşa depozitului. Nu intrau niciodată înăuntru, ci doar verificau încuietorile. Se strecură în linişte pe partea cealaltă a străzii, având în spate un sac plin ochi, dezgustător, în care se zvârcoleau şobolanii, îl puse jos şi ridică lacătul, blestemându-şi degetele pentru încetineala lor. Ciprian avusese dreptate. Le erau de trebuinţă aceste mâini.

în cele din urmă, tremurând de nervi, Radu

deschise uşa. Strecurându-se înăuntru, îşi croi drum spre mijlocul spaţiului vast. Lăzi şi butoaie se înălţau asemenea unor pietre de mormânt în întuneric. Totul mirosea a cald şi a praf. Bănuise corect ce se afla în depozit. Folosi vergeaua din metal pe care o adusese pentru a desface capacele, apoi răsturnă şobolanii în lăzi şi in butoaie, până ce în sac nu mai rămaseră decât şobolanii care nu supravieţuiseră captivităţii. Avea să facă asta în fiecare noapte timp de câteva săptămâni, pentru a distruge toate proviziile.

Dă-i foc! şopti Lada în mintea lui.

„întotdeauna există o altă cale", îi răspunse Radu.

Deasupra bubui un tunet, ca şi cum ar fi fost de acord cu el. Oraşul era mereu potopit de ploi torenţiale. Radu ar fi trebuit să se grăbească spre casă pentru a nu fi prins de ploaie. Privi spre tavan...

Şi îi veni o altă idee.

Ieşi din nou în noapte, îşi cântări opţiunile. Clădirile din Constantinopol erau vechi şi apropiate una de alta. Se duse grăbit pe alee, căutând ceea ce-i era de trebuinţă. Trei clădiri mai încolo, o găsi: o scară. Primele picături de ploaie îl loviră în timp ce se urca pe acoperişul clădirii. Trăgând adânc aer în piept, fugi cât putu de repede şi sări peste alee, izbindu-se în
următorul acoperiş atât de tare, încât fu cât pe ce să cadă. Lada ar fi fost mult mai pricepută la asta. Dar ea nici nu şi-ar fi bătut capul. Totul ar fi fost deja în flăcări.

îmbărbătându-se împotriva gândurilor despre sora lui cu mult mai destoinică, Radu alergă spre următorul acoperiş şi-şi făcu vânt peste alee. Aterizând lejer de data aceasta, se trânti pe spate şi râse în vreme ce ploaia răpăia în jurul lui. Sub el, caldă, prăfuită şi uscată, era mâncarea oraşului.

Se căţără spre culmea acoperişului ascuţit. Important era să desfacă destule draniţe şi stuf cât să facă mici găuri, dar nu prea multe, ca paguba să fie constatată abia când era prea târziu. Draniţele erau grele şi bine prinse în cuie. îşi folosi ranga pentru a le desprinde. îşi îndreptă atenţia asupra porţiunilor unde era evident că apa băltise în numeroşii ani de viaţă ai acoperişului.

începu să toarne de-a binelea. Draniţele erau alunecoase; Radu se ţinea de ele cu prudenţă. Nu-şi putea permite nici să fie descoperit, nici să se rănească. îşi îngădui câteva momente de triumf tăcut în timp ce privea apa curgând din cer pe acoperiş şi strecurându-se prin găurile pe care le făcuse el.

Smulgând în calea lui cât de multe draniţe putu, se târî spre capătul îndepărtat al clădirii. însă se ivise o nouă problemă.

Nu putea alerga pentru a-şi lua avânt. Cu acoperişul atât de ud, fără îndoială că avea să alunece şi să cadă, rămânând lat la pământ. Până jos era mult - de trei ori înălţimea lui -, iar dacă se prăbuşea cu iuţeală, nu prea avea şanse.

Exista un pervaz îngust de-a lungul marginii acoperişului. Ploaia curgea în jurul lui; furtuna se înteţea, căpătând iuţeală şi forţă. Lăsă ranga pe

acoperiş şi se prinse de pervaz. Apoi se lăsă în jos, atârnând numai în buricele degetelor. Rugându-se în gând, sări. Când atinse pământul, se prăbuşi, încercând să nu lase nicio parte a trupului său să preia prea mult din lovitură.

Era un truc pe care îl învăţase demult, fugind şi pitindu-se de crudul său frate mai mare, Mircea. Fusese nevoit să sară de pe multe ferestre şi ziduri în copilăria lui.

Mircea era mort acum şi Radu nu-l jelise. Dar, când se ridică în picioare, căutându-se de răni, îi fu pe moment recunoscător pentru lecţii. O gleznă îl durea şi dimineaţă avea să fie umflată. Era un preţ mic de plătit. Radu îşi trase gluga peste cap.

— Hei! Tu!

Radu se întoarse surprins. Era prea întuneric ca ei să-i vadă chipul, însă oamenii lui Orhan dădeau din nou o raită. Iar Radu stătea chiar lângă uşa depozitului. Dacă s-ar fi uitat înăuntru, toată munca lui ar fi fost în zadar.

Scoase iute un amnar din buzunar şi îl lăsă să cadă. Apoi, înjurând cu voce tare în turceşte, o luă la fugă.

— încerca să dea foc mâncării! Spion! Sabotaj!

Strigătul veni după el, urmat de bubuitul paşilor.

Radu fugi mâncând pământul.

Clopotele începură să bată alarma, vânându-l cu sunetele lor. Radu scurtă drumul, traversând alei şi străzi. Sări peste ziduri şi se ţinu în cele mai întunecoase părţi ale oraşului. Curând se găsi într-o zonă părăsită. însă tot mai auzea sunetele

urmăririi. Era ca un coşmar: să alerge printr-un oraş mort, urmărit în întuneric, neavând unde să se ascundă.

Disperat, Radu se gândi la zidul exterior. Dacă reuşea să ajungă la zid, reuşea să ajungă afară. Putea să-l caute pe Mehmed.

Dar dacă ar fi dispărut în aceeaşi noapte în care un sabotor fusese zărit în oraş, nu avea să dureze prea mult până ce întâmplările ar fi fost puse cap la cap. Nazira ar fi rămas în calea pericolului. Radu se întoarse şi fugi într-un grajd pustiu. Ploaia curgea prin acoperişul prăbuşit. Se ghemui într-un ungher al grajdului.

Odată se ascunsese cu Lada într-un grajd. Ea îi promisese că nimeni nu avea să-l omoare în afară de ea. *Te rog,* gândi Radu, *te rog, fă ca asta să fie profetici*

După ce aşteptase atât de mult, încât inima nu-i mai bubuia în piept şi tremura mai mult de frig decât de teamă, Radu se ridică în picioare şi se furişă în noapte. Ploaia era pe sfârşite când el îşi găsi încet calea dinspre secţiunea abandonată a oraşului spre o parte însufleţită. îşi lăsă mantia lungă şi neagră pe o sfoară de rufe şi îşi prinse părul într-o coadă de cal. Apoi porni, fără să se grăbească, aplecat în faţă pentru a se feri de ploaie.

Puse mâna pe clanţa uşii, când cineva îl apucă brutal de umăr, din spate. Fu răsucit - şi îmbrăţişat.

— Radule! exclamă Ciprian, strângându-l cu putere. Te-am căutat peste tot. Este un sabotor în

oraş. L-au prins când încerca să dea foc. Am fost atât de îngrijorat pentru tine!

Radu trase adânc aer în piept, încercând să-şi calmeze glasul.

— Am auzit clopotele şi am ieşit să văd ce se petrece. M-am temut că otomanii au sosit în cele din urmă. Dar de ce ţi-ai făcut griji pentru mine?

Ciprian zăbovi în îmbrăţişare, apoi se trase înapoi, încă ţinând mâinile pe umerii lui Radu.

— Dacă omul sultanului te-ar fi descoperit...

Ochii îi erau încreţiţi de îngrijorare.

— Mă temeam pentru siguranţa ta.

Radu îl îmbrăţişă pe Ciprian din nou, atât pentru că era cald şi liniştitor pe fundalul acelei sfârşeli de noapte lungă, cât şi pentru că era singura cale în care putea ascunde cât de mişcat şi de trist era că prima grijă a lui Ciprian fusese pentru viaţa nesinceră a lui Radu.

26

începutul lui aprilie

UN NOR DE PRAF atârna în faţa ferestrei, unde draperiile mucede fuseseră date la o parte în mare grabă. Odaia era în spatele casei, la al doilea cat. Lada putea să vadă dincolo de ogorul părăginit până la gardul viu de unde o urmărise pe mama ei. Dar nu era destul de limpede pentru a-şi da seama unde o aşteptau oamenii ei.

Nădăjduia că încă o aşteptau. Se simţea atât de izolată! Dacă şi ei o părăsiseră? Radu era pierdut pentru ea. Mehmed era un trădător. Se despărţise de Huniade. Nu putea să-şi piardă oamenii!

Slujnica îşi drese glasul. Lada se aşteptase ca fata să plece, însă ea stătea pur şi simplu acolo, lângă cada din care ieşeau aburi, pe care o umpluse.

— Da? se răsti Lada.

— Să vă ajut să vă dezbrăcaţi?

— Nu!

Fata se dădu înapoi ca şi cum ar fi fost lovită.

— Trebuie s-o fac.

— *Nu* trebuie să faci nimic.

— Dar... trebuie să vă spăl pe cap şi să vă împletesc după aceea părul şi să vă ajut să vă

îmbrăcaţi cu una dintre rochiile înălţimii Sale.

Fata se încruntă, îngrijorată, uitându-se la mijlocul gros al Ladei şi la pieptul mare.

Lada râse, absurditatea întregii situaţii punându-şi în cele din urmă amprenta asupra ei. lat-o, întâlnindu-şi mama pentru prima dată în cincisprezece ani, iar mama ei voia să-i perie părul şi să o îmbrace. Nu - mama ei voia ca altcineva să facă asta în locul ei. Asta avea noimă. Cel puţin Oana nu era acolo. Ar fi fost încântată să se ofere.

— Poţi să stai în faţa uşii, astfel încât să creadă că încă eşti aici. Şi apoi poţi să duci un mesaj şi ceva de mâncare oamenilor mei de afară. Vei vedea focul lor de tabără.

Fata chiţăi de frică.

— Bărbaţi! N-aş putea. Este interzis. O, vă rog, nu-mi cereţi asta! Dacă ar şti, dacă ar afla...

Lada ridică mâinile în sus.

— Prea bine! Vor rezista până ce mă întorc la ei. Ieşi afară!

Fata dădu din cap aprobator, frângându-şi mâinile, şi ieşi. Lada îşi lipi urechea de uşă. Putea să audă respiraţia iute, panicată, a fetei dincolo de uşă.

Ce se petrecea în această casă?

Lada făcu baie. în ultimul an, într-o continuă fugă, învăţase să nu refuze niciodată o baie sau o masă. însă nu-şi spălă părul şi nici nu făcu vreun efort să-l îmblânzească. Se îmbrăcă din nou cu veşmintele ei de călătorie - nădragi, o tunică şi un surtuc, toate negre. Un şal roşu în jurul mijlocului. Când termină să se încalţe cu cizmele, deschise

uşa. Slujnica era atât de aproape, încât nasurile aproape li se atinseră.

— Părul dumitale?

Lada scutură din cap, cu o expresie cruntă.

— Am găsit câteva rochii mai vechi ale înălţimii Sale. Aş putea să dau drumul la cusături şi...

Fata tăcu, nădejdea murind pe chipul ei când expresia Ladei nu se schimbă.

— Când e cina? întrebă Lada.

— înălţimea Sa a mâncat deja.

— Fără mine?

— Programul nostru este foarte precis. Slujnica se aplecă în faţă, privind în ambele părţi, ca şi cum s-ar fi temut să nu fie descoperită. Vă voi aduce mai târziu ceva de mâncare de la cuhnie, îi spuse ea în şoaptă.

Lada nu ştia cum să răspundă. Cu recunoştinţă? Cu neîncredere? în loc de asta, îi dădu înainte cu scopul ei.

— Dacă cina s-a isprăvit, o pot vedea acum.

— Da! Aşteaptă să primească oaspeţi în salon.

— Primeşte mulţi oaspeţi?

Slujnica scutură din cap.

— Aproape niciodată.

— Aşadar, aşteaptă să mă vadă doar pe mine.

— După cină, aşteaptă să primească oaspeţi. Dumneavoastră sunteţi un oaspete. Aşa că o puteţi vedea acum.

Lada o urmă pe fată pe coridor şi în jos pe scări. Ar fi preferat să înfrunte un contingent de bulgari sau de cavalerie călare. Cel puţin pe aceia i-ar fi

înţeles.

Brusc, îi veni în minte Huma, mama lui Mehmed. Huma fusese nemiloasă şi înspăimântătoare. îşi folosise propria feminitate ca pe o armă, ceva ce Lada nu înţelegea şi nu ar fi putut să facă niciodată. Oare asta făcea şi mama ei? O lua pe Lada prin surprindere ca să fie stăpână pe situaţie? Huma fusese capabilă să-i joace pe degete pe Lada şi pe Radu, forţându-i să-i accepte condiţiile. Probabil că mama ei facea acelaşi lucru.

Era încurajator, într-un fel, să se pregătească să întâlnească o provocare ca formidabila mamă a lui Mehmed. Huma era un vrăjmaş demn de avut. Ucigaşă de mai multe ori, care pusese să fie înecat într-o baie fratele vitreg, încă prunc, al lui Mehmed. Lada se cutremură, simţindu-şi părul ud de la spate lipit de gât. Oare exista un motiv misterios pentru care slujnica insistase să asiste la baia Ladei?

Privi fiinţa mică şi tremurândă din faţa ei cu o nouă suspiciune. îndoindu-şi mâinile, Lada îşi alungă părerea. Deşi Lada *era* încredinţată că dacă mama ei ar fi vrut-o moartă, ar fi pus pe altcineva să o facă. Oropsita aceasta va trebui să recurgă la otrăvirea sau uciderea ei în somn. Până la urmă, era bucuroasă că lipsise de la cină.

însă tot ce făcuse Huma fusese pentru a-şi împinge mai sus fiul în viaţă. Ce ar fi câştigat Vasilisa omorând-o pe Lada? Şi de ce Lada găsea mai alinător s-o vadă pe Vasilisa ca pe o posibilă

asasină în aşteptare decât ca pe mama ei?

înainte ca Lada să-şi limpezească gândurile, slujnica deschise uşa unui salon. Era ca şi cum ar fi fost întâmpinată de un cuptor deschis. Aerul era prea fierbinte, dincolo de o temperatură rezonabilă. Ferestrele erau ferecate şi un foc ardea într-o vatră prea mare pentru mărimea odăii.

Practic, slujnica o trase pe Lada înăuntru, închizând uşa cât putu de iute în urma lor. Ochilor Ladei le trebui un moment să se adapteze la odaia obscură. Mama ei şedea într-un jilţ cu spătar înalt, cu mâinile strânse modest în poală, fusta voluminoasă acoperindu-i picioarele. Pălăria fusese înlocuită cu un văl lung, prins în creştetul capului, care îi ascundea complet chipul. Nu era îmbrăcată cu aceeaşi rochie ca mai devreme. Aceasta era albă, cu un guler înalt, din dantelă gofrată, atât de înalt, încât arăta ca şi cum capul ei acoperit de văl ar fi stat pe un talger. Toate cutele şi pliurile rochiei aproape că o înghiţeau cu totul.

— Oh! făcu ea, o întreagă cuvântare de dezamăgire cuprinsă în acel cuvânt. Nu te-ai schimbat.

Lada îşi dorea cu înfocare să-şi scoată cuţitele din tecile lor, aflate la încheieturile mâinilor.

— Acestea sunt veşmintele mele.

Se aşeză în jilţul aflat în faţa mamei sale, fără să fie poftită. El se lăsă sub greutatea ei, cu umplutura ponosită şi catifeaua roasă până la urzeală.

— Ai pofti ceva? Ceai? Vin?

— Vin.

Vasilisa făcu un semn din cap spre slujnică şi aceasta turnă două pahare, pe care le înmână, fiecăreia câte unul. Lada luă o sorbitură. Ori, mai degrabă, se prefăcu a sorbi, preferând să aştepte până ce mama ei bea prima. Amintirea Humei era prea proaspătă în mintea ei pentru a risca. Totuşi, până acum, mama ei nu semăna câtuşi de puţin cu Huma. Huma umplea spaţiul din jurul ei, indiferent cât de mare ar fi fost odaia. Chiar şi în această odăiţă, mama Ladei părea să fie una cu mobila.

Vasilisa îşi ridică vălul şi luă o sorbitură delicată. Lada îi urmă exemplul. Mama ei avea ochii mari, ca ai ei, dar era mai mult din Radu pe chipul ei. Era surprinzător să-şi vadă fratele reflectat pe chipul unei străine. Lada nu putea să stabilească potrivirile precise; aveau ceva gingaş şi frumos în comun. însă chipul mamei sale era istovit şi cu conturul lăsat. Oare asta avea să i se întâmple şi lui Radu? Avea să pălească în timp, devenind o umbră ofilită a sa?

Ladei îi era dor să-l aibă din nou pe fratele ei alături de ea. Dacă ar fi fost acolo, ea şi-ar fi îndreptat atenţia asupra protejării lui. Avându-se numai pe sine de protejat o făcea să se simtă cu mult mai uşor de rănit.

— Spune-mi, începu mama ei, ţinând o mână în faţa gurii. Ce te aduce pe aceste meleaguri? Mă tem că nu e acea parte plăcută din an. Mult mai drăguţ e când primăvara se înstăpâneşte.

Lada se încruntă.

— Am venit să te văd.

— Drăguţ din partea ta. Nu prea avem mulţi oaspeţi.

îşi lăsă mâna în jos, zâmbind cu buzele strânse. Apoi pur şi simplu o privi. Lada se întrebă dacă propriii ei ochi mari, cu pleoape grele, erau la fel de tulburători.

Lada nu fusese niciodată pricepută la jocurile pe care le jucau femeile, la bătăliile duse şi câştigate prin conversaţii de nepătruns. Aşa că nu se opri:

— Presupun că ai primit veşti că tatăl meu e mort. Şi Mircea la fel.

Vasilisa îşi duse din nou mâna la gură. Lada crezu că era de groază sau de jale, însă tonul Vasilisei era unul al cuiva pus pe discuţii.

— Călăreşti? Eu găsesc că o scurtă plimbare călare după-amiaza îmi potoleşte nervii şi îmi face poftă de mâncare. Am trei cai. Nu au nume. Sunt aşa de îngrozitoare când vine vorba să aleg nume! însă toţi sunt blânzi şi încântători. Poate c-ai putea să-i vezi mâine-dimineaţă.

— De ce îmi vorbeşti de cai? o întrebă Lada, punând deoparte paharul şi aplecându-se în faţă. Nu m-ai văzut de ani buni, de când ne-ai părăsit. Barem ai bunăvoinţa de a mi te adresa ca unui egal. Soţul tău, tatăl meu, este mort.

Mama ei adoptă o expresie ofensată, o licărire de adevăr izbutind să-şi facă loc. Buzele i se întredeschiseră într-un chip animalic, iar Lada întrezări o gură cu dinţii stricaţi. Nu putreziţi - Lada văzuse o mulţime din aceia -, nici găuri care să însemne dinţi pierduţi. Gura Vasilisei era un cimitir al dinţilor fărâmiţaţi. Lada nu ştia ce anume

ar fi putut pricinui o asemenea stricăciune.

Mama ei, târându-se, plângând.

Nu. De fapt, *ştia ce* anume ar fi putut pricinui o asemenea stricăciune.

Lada îşi coborî glasul.

— A murit. S-a dus.

Dacă mama ei o auzise, nu dădea semne. îşi trase vălul la loc, scoţând mai multe plescăituri cu limba.

— Spune-mi, vânezi? Găsesc că e ceva abominabil, însă mi s-a spus că toate jupânesele la modă o fac acum.

Râsul ei era piţigăiat şi tremurat, precum zborul îngrozit al unei păsări speriate.

— Dacă ţi-ar fi pe plac, aş putea să-i trimit vorbă vărului tău. Are un şoimar excelent. Sunt încredinţată că ţi-ar face o demonstraţie, dacă asta ţi-ar fi voia. Vine în vizită în fiece vară. E nevoit să stea în oraş, fireşte, la câteva leghe depărtare, dar mereu trece pe la noi când am oaspeţi! îl aşteptăm peste câteva luni.

— Nu voi fi aici atunci. Nu am venit în vizită. Am nevoie de ajutor.

Vasilisa râse din nou, cu acelaşi sunet teribil.

— Aşa aş fi zis şi eu! Dar slujnica mea face minuni cu părul. O să te aranjăm într-o clipită. îţi este pe plac iatacul?

Lada se ridică în picioare.

— Trebuie să vorbesc cu tatăl tău.

Vasilisa scutură din cap.

— El este... El a... Cred că a murit.

Cu un oftat învins, Lada se aşeză la loc.

— Cine cârmuieşte Moldova?

— Vărul tău, socot. Oh! făcu Vasilisa, frângându-şi mâinile în poală. Crezi că asta înseamnă că nu va veni vara aceasta? îmi pare rău. Ţi-am promis o demonstraţie cu şoimi.

— Nu-mi pasă de şoimi! Am nevoie de oameni. Am nevoie de alianţe.

Lada se scutură, copleşită de un val de mânie şi de durere venit de niciunde. Tatăl ei îi dăduse un cuţit, iar mama ei o părăsise fără să-i lase nimic. Voia cu disperare să se agaţe de ceva. Ori, dacă nu asta, ceva împotriva căruia să lupte.

— Vreau să mă întrebi unde am fost în ultimii cincisprezece ani! Vreau să mă întrebi unde este *fiul* tău!

Mama ei se ridică în picioare, cu silueta ei înveşmântată în rochie tremurând.

— Este timpul să mă retrag la culcare. Slujnica te va conduce. Iatacul tău este cel mai drăguţ din toată casa. Vei fi fericită. Şi vei fi în siguranţă; este o casă foarte sigură.

Vasilisa întinse o mână. Slujnica se repezi lângă ea. Lada văzu, pentru prima dată, că mama ei mergea cu un şchiopătat foarte marcat. Unul dintre picioarele ei, când fii vizibil de sub fustă, era răsucit într-un unghi ciudat. Felul în care Vasilisa se mişca fără să se înfioare vorbea despre o rană veche, permanentă. Lada nu ştia ce să spună, cum să vorbească cu această fiinţă ciudată, năruită. Impresia lăsată de Vasilisa călare pe cal fusese una greşită. Mama ei era exact aceeaşi persoană care îi părăsise. Singura diferenţă era că îşi găsise un loc

sigur unde să se ascundă.

Poate că Radu ar fi avut simţăminte mai gingaşe pentru ea. Lada ştia că ar fi îndemnat-o să aibă milă.

Ea nu simţea decât furie.

— Nu te-ai întors niciodată după noi, spuse Lada. El ne-a vândut. Turcilor. Am fost chinuiţi. Am fost crescuţi pe pământ străin de către păgâni. Radu a rămas acolo. L-au stricat.

— Ei bine, spuse Vasilisa, întinzând o mână ca şi cum ar fi vrut să o bată pe Lada pe braţ în trecere.

Mâna ei zăbovi în aer, apoi şi-o îndreptă din nou către slujnică pentru sprijin.

— Eşti bine-venită să rămâi pentru totdeauna. Aici suntem cu toţii în siguranţă.

— Locul meu e în Valahia.

Glasul mamei sale era la fel de aspru precum îl auzise Lada întotdeauna, plin în cele din urmă de o tulburare adevărată.

— Nu e locul nimănui acolo.

Slujnica nu era dornică să împărtăşească vreo informaţie, dar din câte îşi dădea seama Lada, mama ei era nebună. Ele locuiseră împreună în această casă, departe de toţi şi de toate, în ultimii zece ani. Vasilisei îi fusese dat conacul de către tatăl ei, care fără doar şi poate nu putea îndura găoacea stricată a femeii care fusese odinioară.

Fiecare zi era la fel. Slujnica zâmbea în timp ce o descria, spunând iar şi iar cât era de plăcut să fii în siguranţă şi să ştii mereu la ce să te aştepţi. Asta era ceea ce alesese mama Ladei. Siguranţă. Singurătate. Femeia îşi părăsise copiii, total şi defi-

nitiv, pentru a trăi în izolare cu toate hatârurile satisfăcute în loc să aibă de-a face cu realităţile dure ale vieţii.

Realităţile dure ale încercărilor disperate ale propriilor ei copii de a supravieţui fără nimeni care să-i ajute.

Lada nu-şi luă rămas-bun. Se opri în cuhnie şi şterpeli cât de multă mâncare putea duce. Apoi închise uşa din faţă şi merse de-a lungul cărării spre locul de unde focul făcut de oamenii ei - de prietenii ei - o chema. Se aşeză alături de ei, trăgându-şi căldură şi tărie din umerii lor. Bogdan veni mai aproape şi ea se sprijini de el.

— Ei? întrebă Nicolae.

— E nebună.

— Aşadar, aveţi ceva în comun, până la urmă!

încercarea lui de a risipi încordarea nu primi nicio reacţie din partea Ladei. Glasul lui deveni mai liniştit.

— Vom avea vreun ajutor din Moldova?

— Niciunul pe care ar putea ea să ni-l ofere. Am putea merge în capitală şi să-i cerem ajutor noului rege. însă nu cred că aceşti oameni ne vor ajuta. Ea e la fel ca toţi nobilii, ca toţi boierii. Suferă de aceeaşi boală. Se zăvorăsc în găteli şi avuţii şi refuză să vadă orice le-ar putea primejdui înlesnirile vieţii.

Lada se opri, amintindu-şi de dinţii mamei sale, de piciorul mamei sale. Poate că s-ar fi cuvenit să nu-i poarte pică pentru puţina înlesnire a vieţii pe care izbutise să o găsească neputincioasa femeie într-o lume crudă.

însă îi purta pică întru totul mamei sale pentru că nu izbutise să găsească forţă în ea însăşi. Să fugă şi să-i părăsească pe cei care aveau nevoie de ea era cel mai laş şi mai josnic lucru cu putinţă. Lada nu avea să facă asta niciodată. Nu ar fi putut. Orice altceva ar fi fost, Lada nu era deloc precum cei care puteau să-şi vadă de viaţa lor după ce le întorseseră spatele celor care aveau nevoie de ei.

— Şi atunci, ce? întrebă Nicolae. încercăm să convingem mai mulţi boieri că tu eşti o prinţesă îmblânzită şi nu un despot războinic?

Lada ridică plosca de apă şi o turnă peste flăcări, privin- du-le cum sfârâie şi mor.

— Nu ştiu. Am încercat...

Vocea i se înecă. încercase totul. Le jurase credinţă unor regi străini, îşi trădase un aliat, fusese încredinţată că iubirea e totuna cu cinstea.

— Am încercat totul.

— Micul habotnic a fost dintotdeauna greu de crezut. Totuşi, niciunul din noi nu te învinuieşte pentru că ai căutat ajutor la el.

Lada se ridică în capul oaselor, neliniştită.

— Ce vrei să spui?

Expresia lui Nicolae era fără reproş.

— Cu toţii suntem oşteni şi iscoade *foarte* bune, Lada. Socoţi că ne-a scăpat faptul că sultanul şi-a ridicat tabăra la jumătate de leghe de noi?

Ea îşi lăsă capul în jos, tras de greutatea ruşinii.

— V-am spus că vă slobozeam. Dar când mi-a oferit ajutor, am sărit imediat să nu scap ocazia.

— Nu ne pasă, zise Petru.

Felul cum Bogdan şedea perfect nemişcat alături de ea arăta că lui, probabil, îi păsa.

— Ştim că lupţi pentru noi. Pentru Valahia, spuse Nicolae, ridicând din umeri. Micul habotnic era o cale spre un ţel. N-a mers. Aşa că o să găsim mai multe mijloace spre acelaşi ţel.

Lada întinse mâinile.

— Mi-am terminat toate mijloacele. îmi pare rău că m-aţi urmat atât de departe.

— îl mai avem pe Huniade, zise Bogdan.

Nicolae se scărpină în barbă, lăsându-se pe spate cu o expresie gânditoare.

— Nu, Huniade nu e cea mai bună alegere a noastră, răspunse el. îl avem pe propriul nostru Huniade în Lada. Ceea ce ne trebuie e cineva care poate trata altfel perspectivele puterii. Ceea ce ne trebuie este Matei.

— El e la fel ca toţi ceilalţi conducători, zise Lada, clătinând din cap.

— Tocmai asta e, replică Nicolae, zâmbind, iar focul îi ilu- mină chipul în toiul întunericului. El este la fel ca ei. Aşa că dacă îl prindem...

Lada trase adânc în piept aer cu fum. O usturară plămânii. Nu voia să aibă de-a face cu Matei şi ştia că ajutorul lui - dacă l-ar fi putut căpăta - nu avea să fie fără un preţ. Cât de mult din ea mai trebuia să fie nevoită să piardă pentru a ajunge acolo unde îi era locul?

— Pentru Valahia, zise Bogdan.

Lada încuviinţă din cap.

— Pentru Valahia.

27

4-6 aprilie

O CEAŢĂ DEASĂ LĂSATĂ peste oraş înăbuşea întreaga viaţă: amortiza clopotele bisericilor, înmuia zgomotele paşilor, învăluind străzile într-o pătură de jilăveală şi ascunzând tainele.

Radu se întoarse de la fereastră, unde privise în gol la pustiul alb care se aşternuse în depărtare ca o boală venind tot mai aproape. Trăgând adânc aer în piept, îngenunche pe duşumea cu faţa spre Mecca. Lăsându-şi deoparte frica şi întrebările, nădăjduia că rugăciunea lui avea să-şi găsească drumul afară din oraşul învăluit în ceaţă, chiar dacă nimic altceva nu putea. Era atât de pierdut în ritual, încât nu băgă de seamă o sporire în frecvenţa şi numărul de clopote de biserică până ce uşa se dădu de perete.

Pentru o clipă, Radu încremeni. Era ridicat în genunchi, aşa că îşi împreună mâinile în faţa lui ca şi când ar fi fost surprins într-o formă acceptabilă de rugăciune creştină. Ciprian, gâfâind, cercetase încăperea la nivelul ochilor. Când se uită în jos la Radu, acesta era *aproape* încredinţat că totul părea aşa cum trebuia.

— Ce este? întrebă Radu, ridicându-se în

picioare.

— Turcii. Ciprian se rezemă de tocul uşii. Sunt aici.

Fără o vorbă, Radu îşi trase pe el mantia. Nazira era în bucătărie, pregătind masa de după-amiază cu nişte legume anemice şi cu ceva pâine cu cocoloaşe.

— Dacă tot plecaţi, încercaţi să cumpăraţi nişte carne! strigă Nazira în timp ce ei ieşeau grăbiţi.

— Turcii sunt aici! strigă Ciprian.

Nazira fu lângă ei când ieşeau în fugă pe uşă. Era încălţată numai cu papuci de casă şi îmbrăcată cu o rochie cu mai multe fuste. Radu îşi descheie mantia şi i-o aruncă pe umeri. Ea o închise, ţinând pasul cu cei doi bărbaţi în timp ce aceştia alergau pe străzi spre ziduri.

Dacă Ciprian nu ar fi fost cu ei, Radu era încredinţat că s-ar fi rătăcit. Ceaţa schimba forma oraşului, ascunzând vederii punctele de reper, scurgând culorile deja pălite. Fără turle de biserici vizibile, clopotele răsunau ca dintr-o lume a spiritelor, avertismentele lor metalice atârnând singuratice în văzduh.

— Când au venit? întrebă Radu, aproape alunecând pe o porţiune lunecoasă a drumului.

Ciprian îl apucă de cot pentru a-l sprijini.

— Nu ştiu. Abia acum am auzit vestea.

Până când reuşiră să ajungă la ziduri, ocolind mai multe procesiuni religioase, Nazirei i se tăiase răsuflarea, iar Radu era istovit. Li se îngădui să treacă printr-o intrare tainică, una dintre porţile

dintre ziduri care lăsau oştenii să intre şi să iasă din oraş. Trasă în jos de greutatea fricii, ceaţa se înstăpânise în această ţară a nimănui, incolăcindu-se şi pulsând ca o făptură vie. Radu continua să-şi frece braţele, încercând să scape de ea.

Nu erau singurii care veniseră în fugă. Fură nevoiţi să aştepte mai multe minute până ce se făcu o deschidere ca ei să poată urca pe scara îngustă ce ducea pe meterezele zidului exterior. în timp ce căuta o poziţie bună pentru ei, Radu se ciocni de Giustiniani. Italianul salută din cap şi se dădu repede la o parte să le facă loc.

Acolo, cot la cot cu vrăjmaşii lor, Radu şi Nazira se uitară la compatrioţii lor. Corturile răsăreau din ceaţă ca o mare de ciuperci, perfect distanţate. Mişcarea stârnea lujerii alburii ai ceţii, oferind crâmpeie din oamenii care erau apoi din nou înghiţiţi de negură.

— Suntem împresuraţi de o oaste de stafii, spuse Ciprian în şoaptă.

— Să nu te mai audă nimeni spunând asta, îi zise Giustini- ani pe un ton ascuţit. Avem suficiente superstiţii cu care să ne luptăm.

— Când au sosit? întrebă Radu.

Se aplecă în faţă şi îşi miji ochii, cu toate că ştia că nu avea să-l ajute ca prin magie să străpungă aerul încărcat de umezeală. Ştia că nu avea să vadă ce - pe cine - voia să vadă. însă, chiar şi aşa, încercă.

— Trebuie să fi fost în timpul nopţii, răspunse Giustiniani. Afurisita de ceaţă a fost atât de deasă,

încât nici măcar nu i-am zărit. Am primit rapoarte cu privire la nişte zgomote ciudate şi în cele din urmă ceaţa s-a mai ridicat puţin.

— Ce-ar trebui să facem? întrebă Ciprian.

— Aşteptăm până ce putem să vedem ceva. Şi atunci vom începe să strângem informaţii.

Giustiniani avusese dreptate - vizibilitatea era scăzută, însă sunetele atârnau în văzduhul nemişcat. Din când în când, zgomotele erau înăbuşite, ca şi cum ar fi venit de la foarte mare depărtare. Iar alteori izbucneau cu o asemenea limpezime uluitoare, încât toată lumea se speria, scormonind cu privirea de teamă că otomanii erau deja îndărătul zidului.

— Lopeţi, zise Nazira, arătând spre câmp. Auziţi acele hârşâieli cadenţate?

Giustiniani încuviinţă din cap.

— Vor începe să-şi sape propriul şanţ împrejmuitor, ca o linie de apărare pentru ei. Să înalţe un meterez pentru a-şi ascunde rândurile îndărătul lui. Şi să adune pământ pentru a încerca să umple şanţul nostru.

Un alt sunet despică văzduhul. Radu se întoarse pe jumătate înainte să-şi dea seama ce făcea. Chemarea la rugăciune, iar Radu nu putea să răspundă. Se rugase mult prea devreme. Mâna Nazirei o găsi pe a lui, strângând-o cu putere. Stătură, îngheţaţi, până ce se termină.

— Necredincioşi împuţiţi, zise un bărbat aflat în dreapta lui Giustiniani, scuipând peste zid. Hoarda diavolului însuşi. Apoi bărbatul se îndreptă de

spate, luminându-se la chip. Auziţi? Creştini! Cunosc liturghia. Le răspundem! Eu... Se opri, încruntându-se. De unde vine?

— Din afara zidurilor, răspunse Ciprian, cu glasul la fel de greu şi de inexpresiv precum ceaţa.

— Mercenari? întrebă Giustiniani.

Radu îşi dădu seama că italianul i se adresa lui.

— Probabil oameni aduşi cu arcanul în oştire din statele vasale: sârbi, bulgari, poate chiar şi câţiva valahi. Şi apoi toţi cei care vin de bunăvoie când aud de atacuri.

— De ce ar veni creştinii împotriva noastră?

Chipul oşteanului era strâmbat de disperare. Se întoarse spre Radu, ca şi când el ar fi deţinut răspunsurile.

Giustiniani fu cel care vorbi, totuşi.

— Din acelaşi motiv pentru care nu ne-au trimis nouă ajutor. Banii. De data aceasta el fu cel care scuipă peste zid. Cum îşi va orândui oamenii? întrebă.

Radu se sprijini de zid, întorcându-se cu spatele la taberele otomane şi privind lung la duna deasă de ceaţă. Numai un lucru se înălţa destul de sus pentru a o străpunge - turla de la Hagia Sophia. Catedrala pe care oraşul o lăsa în întuneric.

— Asabii şi creştinii în faţă, în cele mai multe zone ale zidului. Locurile pe care el le consideră mai puţin importante. Nu are încredere în cei care sunt aici numai pentru bani. Ienicerii şi spahiii în punctele cele mai slabe - râul Lykus şi porţiunea de zid a Palatului Blachernae.

— Aşadar, el va fi slab acolo unde celelalte forţe

sunt slabe. Dacă am ataca, am străpunge...

Radu scutură din cap.

— El va avea destui oameni în plus pentru a se încredinţa că asabii vor păstra pe cât posibil ordinea şi disciplina. Nu va exista niciun punct de rupere în rândurile lui. îşi va îndrepta atacurile către punctele voastre slabe, însă el nu va avea puncte slabe vulnerabile la atac direct.

Giustiniani oftă.

— Aşadar, aşteptăm.

— Aşadar, aşteptăm, repetă Radu.

A doua zi miji senină şi limpede. După căutăturile de pe chipurile oştenilor, îşi doreau să nu fi fost aşa.

Radu era din nou alături de Giustiniani, împreună cu Ciprian. Nazira rămăsese acasă. îmbrăţişarea ei de despărţire fusese prea intensă, prudenţa ei şoptită învăluită în jurul lui. Radu trebuia să fie mai precaut ca oricând.

Giustiniani îi întinse o lunetă. Apoi arătă spre capătul taberei, unde fumul se ridica în văzduh.

— Ce fac ei acolo?

Lui Radu îi trebui un moment să-şi adune atenţia şi alte câteva momente pentru a îndrepta luneta spre ceea ce încerca să găsească. Un simţământ de familiaritate îl încălzi şi îşi ascunse afecţiunea îndărătul unei căutături aspre.

— Forje, răspunse, dându-i luneta înapoi.

— Pentru ce le trebuie forje atât de mari? întrebă Ciprian.

— Pentru tunuri.

— Au de gând să facă tunuri pe câmpul de bătălie? întrebă Ciprian, râzând. Mai plănuiesc cumva şi un cuptor pentru ars cărămidă? Să-şi dureze propriul zid cât timp sunt aici?

— Cred că sunt mai ales pentru a repara tunurile.

— Vor avea nevoie de cantităţi uriaşe de materiale, spuse Giustiniani, încruntându-se. Aspectele logistice ar constitui un coşmar. Crezi că ar putea să-l facă?

— Da. Mehmed... Radu se crispă şi o luă de la capăt: Sultanul este bine organizat şi urmează un plan. Are resurse pe care le poate obţine de pe două continente. Dacă are nevoie de ceva, acel ceva este deja aici sau pe drum încoace. Am mai luat parte la un asediu otoman şi până acum, sub sultanul Murad. Acesta va fi şi mai mare, mai iscusit şi mai eficient. Mehmed a privit şi a învăţat. Va avea suficiente provizii pentru a rezista cât de mult trebuie. Va da oamenilor o singură masă pe zi pentru a păstra hrana. Va ţine lucrurile în continuare migălos de rânduite şi curate pentru a preveni bolile.

Giustiniani arătă spre rândurile de corturi.

— După estimările mele, sunt cam vreo două sute de mii de oameni acolo.

Ciprian slobozi o respiraţie, ca şi când ar fi fost lovit în pântece.

— Atât de mulţi?

Radu încuviinţă din cap.

— în mare, cam doi oameni de sprijin pentru fiecare om care luptă.

— Aşa tot rămân şaizeci de mii? Şaptezeci de mii?

Ciprian îşi acoperi gura cu mâna. Radu fu şocat să vadă lacrimile adunându-se în ochii lui cenuşii.

— Atât de mulţi! Ce ar putea izbândi creştinătatea cu numai o parte a unităţii pe care o are Islamul? Cum poate Dumnezeul nostru să ţină vreodată piept ferocităţii acestei credinţe?

— Nu huli, tinere!

Tonul lui Giustiniani era aspru, dar se înmuie când vorbi din nou:

— Şi nu dispera. Sorţii nu sunt chiar atât de împotriva noastră precum par. Bătu piatra din faţa lor cu o palmă groasă, bătucită. Cu o mână de oameni şi cu aceste ziduri, aş putea să stăvilesc atacul forţelor iadului însuşi.

— Bun, zise Ciprian, cu o voce dogită, în timp ce privea înapoi spre tabăra otomană. Pentru că se pare că vom fi nevoiţi s-o facem.

Giustiniani plecă, dar Radu şi Ciprian rămaseră unde se aflau. Ciprian flutură din mână dezgustat.

— Uită-te la animalele acelea din ţarc. Cel de acolo! Şi nici măcar nu sunt animale de război! Omul acela le-a adus ca să facă paradă!

Ochii lui Radu nu părăseau niciodată cortul roşu cu auriu din mijloc - al lui Mehmed.

— Un paşă, probabil, zise el. Sau un ghazi din regiunile răsăritene. Nu se văd prea des unii cu alţii, aşa că ar dori să folosească asta drept o paradă a avuţiei şi a puterii.

Ciprian râse.

— Nici măcar nu le pasă să ne sperie pe noi. Sunt aici pentru a se impresiona unul pe altul.

Oftă, în cele din urmă răsucindu-se pe călcâie şi lăsându-se în jos pentru a se aşeza cu spatele lipit de pietre. Radu ştia că Mehmed nu era încă acolo, că sigur cortul lui era gol. Totuşi, cu greu îşi întoarse privirea şi se aşează alături de Ciprian.

— Dacă au toate astea, dacă pot să facă astea în timpul unei *campanii militare,* de ce mai vor oraşul nostru? Tabăra aceea este mai frumoasă decât orice avem noi pe aici.

Radu oftă, rezemându-şi capul de calcarul rece care stătea între el şi poporul lui.

— Ei cred că oraşul Constantinopol e pavat cu aur.

— Au întârziat cu două sute de ani. Cum se poate ca sultanul să nu ştie asta?

— Ştie.

Radu era încredinţat de asta. Mehmed era prea grijuliu, prea meticulos ca să nu ştie adevărata stare a oraşului.

— îi lasă să creadă că oraşul este bogat, astfel încât să fie dispuşi să lupte. Dar vrea oraşul pentru el însuşi. Pentru istoria lui. Pentru poziţia lui. Pentru a-l face capitala sa.

— Şi aşa îl va lua.

Radu încuviinţă din cap, repetând după Ciprian:

— Şi aşa îl va lua.

— Cum este viaţa sub otomani? Pentru statele vasale şi popoarele cucerite?

Radu închise ochii şi, în întuneric, văzu un cort

roşu cu auriu. Văzu chipul bărbatului care avea să se afle acolo în curând, atât de curând! Se văzu pe sine, unde ar fi trebuit să fie, în cort, alături de Mehmed.

Pentru a întări lealitatea lui faţă de Ciprian, ar fi trebuit, probabil, să vorbească despre grozăvii. însă privirea de disperare din ochii lui Ciprian îl bântuia. Era alinare în adevăr, aşa că Radu îl oferi.

— Cinstit? E mai bine decât multe alte lucruri.

Radu clipi pentru a goni imaginile a ceea ce nu avea să fie, îndreptându-şi atenţia asupra oraşului de pe colina din faţa lui. Otomanii nu cred în sistemele feudale. Oamenii sunt mult mai liberi sub domnia lor. Industria şi comerţul înfloresc. Le îngăduie supuşilor vasali să continue să se roage oricum doresc, fără persecuţii.

— Nu îi convertesc cu forţa?

— Creştinii sunt liberi să rămână creştini. Otomanii, de fapt, preferă aşa, deoarece sunt nevoiţi să le pună biruri mai mici musulmanilor.

Ciprian râse, luându-l pe Radu prin surprindere.

— Ei bine, asta e foarte... practic din partea lor.

Radu zâmbi trist.

— Nu ştiu dacă asta îţi va aduce alinare, dar când compar oamenii din Valahia cu oamenii din Imperiul Otoman, la otomani este mai bine.

Ciprian înghiţi, gâtlejul lui schimbându-se odată cu mişcarea. îşi privi mâinile împreunate în faţa lui.

— însă n-a fost mai bine pentru tine.

Radu îşi întoarse capul ca şi cum ar fi fost lovit, amintindu-şi ce credeau ei că era pentru Mehmed.

Ce ruşine şi durere trebuie să fi socotit ei că purta el în legătură cu ce se zvonea că ar fi. Ceea ce ar fi fost bucuros, dacă Mehmed ar fi făcut măcar o aluzie că aceasta ar fi fost o posibilitate.

— Nu, spuse Radu, şi glasul lui era o umbră rece în lumina clară a soarelui.

Se ridică tocmai la timp să vadă sosind alaiul lui Mehmed. Simţi zidurile oraşului ca cea mai mică barieră imposibilă între el şi dorinţa inimii sale. Şi repetă:

— Nu şi pentru mine.

28

Jumătatea lui aprilie

LADA STĂTEA ÎN PICIOARE, încremenită de furie şi de durere, lângă patul în care trăgea să moară Huniade.

Cu trei săptămâni în urmă, când plecase, el era viguros şi în plină putere. Acum era o umbră pierdută a sinelui său.

Mehmed izbutise să-l omoare, până la urmă.

Huniade hârcâi a râs.

— El trimite toţi oamenii cu ciumă în primele rânduri. E isteţ, cu adevărat. Nu m-a putut dobori cu o spadă, dar m-a doborât cu...

Vorbele îi fură curmate, căci facea sforţări să respire, icnind.

Lada nu se mai simţise niciodată atât de nevolnică. Voia să ucidă ceva.

Voia să-l ucidă pe Mehmed.

— Unde este Matei Corvin? o întrebă ea pe fata care îl îngrijea pe Huniade în odaia întunecoasă înghesuită într-o casă umilă, destul de departe de castel.

Fata îşi ferea privirea, îngrijind focul de parcă ţinându-l aprins ar fi făcut vreun bine cuiva.

— El nu vine.

— Tatăl lui e pe moarte. Trimite pe cineva să-l aducă.

Fata scutură din cap, cu buclele căzându-i peste faţă.

— Nu vrea să vină.

— E mai bine, zise Huniade, putând în sfârşit să vorbească din nou.

Zâmbi. Gingiile îi erau palide, buzele crăpate.

— Eram plecat când a murit tata. Prea ocupat să lupt ca să veghez un ţăran bătrân şi bolnav cum moare. Şi acum fiul meu este prea ocupat la castel ca să vegheze un bătrân oştean pe moarte. E bine.

Ladei nu-i plăcea această discuţie. Voia mai mult timp cu Huniade. Voia înapoi timpul pe care îl risipise şi care îi costase pe amândoi atât de scump. încă mai putea să înveţe multe de la el. îl ajută să bea puţină apă, apoi îi potrivi perna.

— Cum ai izbutit? Cum ai ajuns atât de departe cu un început atât de umil?

— întotdeauna am ales calea celei mai mari împotriviri. Am făcut lucruri pe care nimeni altcineva n-a fost dispus să le facă. Mi-am asumat riscuri pe care nimeni nu a îndrăznit să şi le asume. Mai hotărât. Mai puternic. Huniade ridică o mână tremurândă în aer şi râse hârâit. Mă rog, unele lucruri se schimbă. Dar am fost întotdeauna brutal. Am fost cel mai brutal. Când porneşti de jos, eşti nevoit să lupţi pentru fiecare fărâmă de spaţiu pe care o ocupi în lume. O bătu pe Lada uşor pe obraz, cu palma lui prea caldă şi subţire ca pergamentul. Chiar şi pornind de la nimic, am avut

mai mult noroc decât tine. Dacă te-ai fi născut băiat, lumea întreagă ar fi tremurat în faţa ta.

Lada se încruntă.

— N-am nicio dorinţă să fiu bărbat.

Apoi se crispă la amintirea mâinilor, limbii şi buzelor lui Mehmed pe trupul ei. Nu fusese niciodată mai fericită să fie femeie decât atunci când se aflase în acel spaţiu fals preţios. Atunci nu-şi simţise trupul ca fiindu-i străin. Voia să revendice acel simţământ.

Gânditor, Huniade miji ochii.

— Nu. Ai dreptate. Socot că dacă te-ai fi născut băiat, poate că ai fi fost mulţumită cu ceea ce ţi-ar fi oferit lumea. Aici ne asemănăm. Amândoi am văzut tot ce nu era al nostru şi am tânjit. Nu-ţi pierde acea tânjire. Vei fi nevoită mereu să lupţi pentru orice. Chiar şi atunci când deja ai acel lucru, vei lupta să-l păstrezi. Va trebui să fii mai nemiloasă, mai brutală, mai *orice.* Orice slăbiciune va nimici tot ce vei fi înfăptuit. Ei vor vedea orice fisură ca pe o dovadă că au avut dreptate că o femeie nu poate să facă ceea ce faci tu.

Huniade ştia ce vorbea. Meritele ei, înfăptuirile ei, dârzenia ei nu aveau să vorbească nicicând de la sine. Ea avea să fie nevoită să-şi croiască o cale prin lume, în urcuş, pentru tot restul vieţii ei. Lada îşi dezveli toţi dinţii săi mici într-un zâmbet răutăcios.

— Te voi face mândru. Nimeni nu va fi mai brutal decât mine. Nimeni nu va fi mai nemilos. Şi nu voi înceta niciodată să lupt.

Huniade râse, hârcâind şi icnind până ce fu atât de palid, încât deja părea mort. Lada îl ajută să bea. El se înecă, scuipând cea mai mare parte din apă, dar reuşind să înghită puţină. în cele din urmă, închise ochii.

— Fără odihnă pentru cei haini. însă acest suflet hain va avea parte de odihnă acum, aşa socot.

— Dormi!

Ea ar fi vrut să-l încredinţeze că se va face bine, dar nu putea să-l mintă. Nu din nou.

— Promite-mi, şopti el. Jură-mi că vei veghea asupra lui Matei al meu. Fii aliatul lui!

— îţi jur!

Nu-i pomeni că ea deja avea de gând să fie asta.

— Tatăl tău e pe moarte, spuse Lada în timp ce se aşeza într-o odaie privată, împreună cu Matei.

Sună ca o acuzaţie, deşi ştia că Matei nu putea fi învinovăţit. *Ea* putea, măcar în parte.

— Nu l-am înţeles niciodată, spuse Matei, jucându-se cu un pocal de vin. Nu l-am cunoscut niciodată cu adevărat. M-a trimis de acasă de-ndată ce-am putut să vorbesc. Când venea în vizită, mă privea cu o căutătură... o căutătură ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă că eram al lui. Tot ce am auzit despre el erau poveştile despre cuceririle lui, despre vitejia lui, despre biruinţele lui. Şi când venea în vizită, îi recitam *poezii.* L-am rugat odată să mă înveţe să lupt. Nu şi-a pierdut niciodată firea cu mine, niciodată n-am fost în preajma lui destul cât să se întâmple, însă în acea zi m-am temut că mă va lovi. Mi-a spus că nu luptase toată viaţa lui

ca fiul său să poată să înveţe să mânuiască o sabie. Matei atinse mânerul ponosit al săbiei de lângă el. Acum am sabia asta şi habar n-am cum s-o folosesc. Aceasta este moştenirea lui pentru mine.

— Tu nu ai trebuinţă de o sabie. Tot ce trebuie este să lucrezi cu oamenii care ştiu ce să facă cu ele. Lada se aplecă în faţă, obligându-l să-i întâlnească privirea. Tu vrei să fii rege.

Matei zâmbi viclean.

— îi sunt credincios preafericitului nostru rege, lungă fie-i domnia!

Lada alungă acel fals simţământ din aer cu o fluturare a mâinii.

— Dacă voiam rahat, aş fi vizitat latrina, nu aş fi cerut o audienţă la tine.

Matei râse.

— Socot că ai trăit prea mult laolaltă cu oştenii.

— Şi eu socot că tu şi cu mine avem fiecare ceva de oferit celuilalt. Tu vrei Ungaria. Eu vreau Valahia. Voi face orice ai avea nevoie pentru a-ţi asigura tronul. Şi, odată ce îl vei avea, mă vei ajuta să-l iau pe al meu.

Matei ridică din sprâncene.

— Aşa voi face? Spune-mi, de ce aş vrea asta?

— O Valahie puternică înseamnă o Ungarie mai sigură. Amândoi ştim că actualul prinţ i-a dat sultanului dreptul de a se mişca prin ţară. Vor ajunge direct la graniţele tale fără ca măcar o sabie să le stea în cale. Dacă mă ajuţi să câştig Valahia, îţi promit că nicio oştire otomană nu va trece vie.

Mâna lui Matei desena în aerul de deasupra capului său, zăbovind asupra a ceva ce Lada nu putea să vadă.

— Ştii că Polonia are coroana? Au luat-o pentru „păstrare”. Nimeni nu poate fi regele legitim al Ungariei fără acea coroană.

— Ce contează? E doar un obiect.

— E un simbol.

— Dependenţa de simboluri dă naştere slăbiciunilor. Dacă eşti rege, nu ai nevoie de o coroană.

— Hmm. Matei îşi lăsă mâna în jos şi o scormoni pe Lada cu privirea, din cap până în picioare, într-un fel care o făcu să se simtă mai degrabă ca o vită decât o persoană. Tatăl meu te-a lăsat la comandă cât timp el este pe cale de lecuire.

Cât de puţin ştia Matei despre starea tatălui său? Lada nu era pregătită să-i dea vestea cu blândeţe. Ar fi trebuit ca deja să i se fi spus.

— Tatăl tău nu se va lecui niciodată.

Matei scutură din cap.

— Ba nu, asta nu se va întâmpla. Tata e izolat pentru însănătoşirea lui, dar în vreme ce se odihneşte, ţi-a încredinţat ţie cele mai intime îngrijorări ale lui şi cele mai importante însărcinări.

Lada prinse înţelesurile lui ca şi cum ar fi fost începutul unei răceli.

— Da, zise ea. M-a lăsat la comandă.

— Şi te-a însărcinat cu stârpirea ameninţărilor la tron. Cum ar fi trădarea.

— Trădarea.

Lada se aşteptase să se contrazică cu Matei, să-l convingă de utilitatea ei. îi subestimase înclinarea de a profita de orice avantaj.

— Da. S-ar părea că Ulrich, protectorul regelui şi principalul meu rival, a comis un act de trădare. Tu şi oamenii tăi vă veţi duce la el acasă şi veţi găsi toate dovezile trebuincioase. Matei zâmbi, arătându-şi dinţii pătaţi de vin. Şi apoi îl vei executa în numele tatălui meu.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Fără judecată?

— Sunteţi valahi. Toată lumea ştie cât de răi sunteţi.

O privi pe Lada, aşteptând reacţia ei. Aşteptând ca ea să se împotrivească cererii de comitere a unei crime. Să se simtă jignită pentru că fusese făcută rea. Nu avea să primească asemenea reacţii de la ea. Ea îi întâlni privirea cu o urmă de zâmbet. El părea să creadă că ei i-ar fi displăcut să se vorbească aşa de poporul ei. în loc de asta, pe ea o umplea de mândrie.

Mulţumit de lipsa protestelor ei, Matei continuă:

— După ce Ulrich este mort, regele va avea nevoie de un nou protector şi regent.

Lada încuviinţă din cap. Era destul de simplu.

— Şi apoi?

— Şi apoi regele va pieri din cauza slăbiciunii sale şi protectorul va fi cea mai evidentă alegere pentru rege. Un rege care te poate uni cu cei care

îţi vor asigura tronul.

Matei întinse mâna. Atârna în aerul dintre ei ca un lanţ. Lanţul era îngreunat de moartea a doi oameni nevinovaţi. Ulrich, pe care Lada nu-l cunoştea, dar a cărui reputaţie era una de cinste şi moralitate. Şi copilul-rege, care nu făcuse nimic greşit, ci doar se născuse cu o putere pe care nu o putea exercita.

Două morţi. Două tronuri.

Lada îi luă mâna.

29

9 aprilie

RADU SE STRECURĂ în bucătărie, cu un cuţit în mână. Zgomotul care îl trezise în toiul nopţii fu dezvăluit de o lumânare, care scotea puternic odaia în evidenţă. Câteva licăriri aurii, o multitudine de umbre întunecate.

Unul dintre punctele strălucitoare era chipul lui Ciprian, dar nu avea obişnuita lui lumină.

— Ce s-a întâmplat?

Radu traversă odaia şi îi puse mâna pe frunte, temându-se că Ciprian e bolnav.

Apoi mirosul de alcool se făcu simţit, iar boala lui Ciprian fu explicată.

— Vino! Radu îl prinse pe Ciprian de cot pentru a-l sprijini. Ar trebui să te duci la culcare.

— Nu. Nu! Nu pot să dorm. Nu acum. Mă tem că visele vor dansa în faţa mea după întâlnirea din seara asta cu unchiul meu.

Acea parte ofilită din Radu care încă spera să schimbe lucrurile tresări alertă.

— Atunci ar trebui să mergem la plimbare. Aerul nopţii te va trezi din beţie.

Ciprian îşi dădu consimţământul cu un mormăit. Radu găsi mantia celuilalt bărbat aruncată pe

duşumea şi îl ajută pe Ciprian să şi-o încheie. Ciprian rămase aproape de Radu, cu o mână pe umărul lui. Greutatea acesteia sugera că Ciprian nu prea putea să stea în picioare fără sprijinul lui Radu.

— Cum rămâne cu Nazira?

— Nu-mi va simţi lipsa.

Radu deschise uşa şi îl ajută pe Ciprian să străbată împleticit mica depărtare până în stradă. Merseră în tăcere, Ciprian lăsându-se pe Radu pentru reazem. Noaptea era muşcător de rece şi nemişcată ca mormântul.

— O iubeşti pe Nazira, spuse Ciprian.

- Da.

— Ca pe o soră.

Radu se opri, ceea ce avu ca rezultat împiedicatul lui Ciprian. Radu se forţă să râdă încetişor.

— N-ai întâlnit-o niciodată pe sora mea dacă socoţi că aş putea vreodată să o ador aşa cum o ador pe Nazira.

Ciprian făcu un gest categoric cu mâna.

— Dar nu există nicio pasiune.

Radu porni din nou, cu mintea învârtindu-i-se. Ciprian văzuse prea multe. Nu ar fi trebuit niciodată să accepte să locuiască împreună cu el. Dacă cineva ar fi bănuit că Nazira era altceva decât preaiubita lui soţie, atunci ea se afla într-o primejdie mai mare ca oricând. Ea venise să-i susţină povestea dincolo de orice îndoială. Dar dacă oamenii se îndoiau de însăşi căsătoria lor...

— Ea este soţia mea şi preocuparea mea. Şi acum şi tu eşti preocuparea mea. Ce s-a întâmplat? Nu te-am văzut niciodată în halul acesta.

în săptămânile de când îl cunoscuseră, Ciprian nu fusese niciodată beat. Chiar şi atunci când aflase de moartea tovarăşilor săi, ambasadorii, rămăsese cu atenţia încordată şi
calm în durerea lui. Ceva trebuie să se fi petrecut în această seară pentru a pricinui o asemenea schimbare.

— Opt mii, zise Ciprian, cu glasul o şoaptă.

— Opt mii de ce?

— Opt mii de oameni. Asta e tot ce avem.

Radu se opri, facându-l pe Ciprian să se împiedice iar. Radu îl prinse şi îl ţinu de braţe.

— Opt mii?

Asta era mai puţin decât bănuise Radu. Văzuse cât de pustiu era oraşul, insă nici asta nu era destul pentru a arăta cât de puţini oameni erau nevoiţi să cheme sub arme.

— Opt mii de oameni pentru nici patru leghe de zid. Opt mii de oameni împotriva a şaizeci de mii.

— Dar fără îndoială că vor mai veni ajutoare.

Ciprian scutură din cap, înclinându-se într-o parte odată cu mişcarea.

— Unchiul meu încă mai trage nădejde, însă eu nu. Turcii sunt aici deja. Ne-ai spus că au o flotă pe cale să sosească. Cine va trimite ajutor? Cum vor ajunge aici? Cine se va uita la hoardele din faţa porţilor noastre şi va cuteza să le înfrunte alături de noi?

— Dar l-ai auzit pe Giustiniani pe metereze. Luptaţi încă de pe o poziţie de putere, răspunse Radu, fără să ştie prea bine dacă încerca să scoată mai multe amănunte de la Ciprian despre apărarea oraşului sau încerca să-l aline. Aţi putut să respingeţi atacul ieri!

Mehmed trimisese o mică trupă împotriva uneia dintre secţiunile mai slabe ale zidului. Fusese un atac brusc, feroce. Dar după câteva ore, două sute de otomani erau morţi şi numai o mână de apărători pierduţi. Era o victorie uriaşă pentru Giustiniani, dovadă că pretenţiile lui cu privire la putinţa de a se apăra erau întemeiate.

Ori, cel puţin, asta era ceea ce se spunea. Radu bănuia că Mehmed se jucase, asemenea unei pisici cu prada ei. Fiindcă ceea ce nimeni nu ştia, sau de ce nu voia să ţină seamă, era că aruncarea oamenilor către metereze nu era chipul în care Mehmed avea de gând să le străpungă. Tunurile încă nu ajunseseră. Până atunci, el era mulţumit să încerce zidurile şi să vadă şoriceii bulucindu-se.

Radu văzu o clădire cunoscută în faţa lor. îl cârmi pe Ciprian spre Hagia Sophia şi îl propti de perete în timp ce descuia încuietoarea. Uşa se deschise. Radu îl apucă pe Ciprian şi îl împinse în biserică. Ciprian se împiedică, uitându-se în sus, la tavan, în loc să se uite la picioarele sale.

— De ce suntem aici?

— Deoarece e linişte.

— Ai mai fost aici şi altă dată? Ai descuiat cu mare uşurinţă încuietoarea.

Radu zâmbi, deoarece Ciprian nu putea să vadă

în întuneric.

— Mi-a trebuit o grămadă de timp să descui lacătul cu şperaclul. Eşti prea beat ca să-ţi aminteşti. Ai adormit în toiul trebii.

— Ba nu!

Râzând, Radu îl conduse pe Ciprian spre un ungher, unde bărbatul beat alunecă, lipindu-se de perete şi lăsând capul pe spate. Radu se aşeză alături de el, copiindu-i postura.

— îmi pare rău, zise Ciprian.

— Pentru ce?

— Pentru că te-am adus aici. Te-am condamnat la moarte. Ar fi trebuit... M-am gândit să mergem în altă parte. în Cipru. Ar fi trebuit să te conving să stai departe de nebunia asta. Acum eşti prins aici şi e numai vina mea.

Radu puse o mână pe braţul lui Ciprian, neputând suferi chinul moral din glasul prietenului său - ba nu, nu al prietenului său. Nu putea să-l vadă ca pe un prieten - nu voia să o facă. îşi trase iute mâna înapoi.

— Tu ne-ai salvat de Mehmed. Nu-ţi cere iertare pentru asta. Am venit pentru că am vrut să ajutăm oraşul. Nu am fi acceptat să fugim şi să ne ascundem, la fel cum tu nu ai fi putut să te hotărăşti să o faci.

— I-ai spus Mehmed.

Radu se întoarse spre Ciprian, însă celălalt bărbat privea în gol în întunericul din faţa lui. Radu nu-i putea descifra expresia.

— Ce vrei să spui? îl întrebă, cu o voce grijulie.

— Sultanul. încerci să nu o faci, dar, când nu

eşti atent, îi spui Mehmed. Ai fost apropiat de el.

Radu scormoni cu privirea întunericul din jurul lor în căutarea chipului corect de a-i răspunde. Cu toate acestea, Ciprian vorbi înainte ca el să poată s-o facă.

— N-a fost totul chiar atât de rău, nu-i aşa? Să fii cu el?

Acum Radu era întru totul atent. S-ar fi putut ca beţia lui Ciprian să fi fost un act menit să-i adoarmă vigilenţa lui Radu, să-l facă să dezvăluie ceva ce nu ar fi trebuit? Să fi fost asta urmarea întrebărilor băgăcioase despre relaţia lui Radu cu Nazira? îşi alese vorbele cu mai multă grijă decât acordase vreodată tuturor lucrurilor.

— Sultanul a fost bun cu mine când eram băieţi. îl admiram. Socoteam că el mă salvase de durerea pe care o înduram din partea preceptorilor tatălui său. El era tot ce aveam.

— Totuşi, sora ta era cu tine.

Radu râse sec.

— Din nou, nu ai întâlnit-o niciodată pe sora mea. Ea răspundea la canonirea noastră devenind mai dură, mai crudă, mai îndepărtată. Asta a facut-o mai puternică, dar pe mine m-a frânt. Aşa că atunci când Mehmed... sultanul... mi-a arătat bunătate, a fost ca şi cum cineva mi-ar fi oferit soarele în toiul celei mai lungi şi mai friguroase ierni a vieţii mele. Radu îşi drese glasul; mergea cât de aproape putea de adevăr, în aşa fel încât minciunile să fie mascate în sinceritate. Apoi continuă: însă, pe măsură ce creşteam, el s-a schimbat. Mai atent. Mai hotărât. Prietenul şi

protectorul pe care socoteam că îl aveam nu era al meu şi nu fusese nicicând al meu. L-am preţuit mai presus de orice, iar el... în fine. Totul din imperiu îi aparţine lui, iar el îi foloseşte pe oameni după cum i se pare potrivit.

Radu ştia că Ciprian ar fi socotit că se referea la faptul de a face parte din haremul de bărbaţi. Dar tristeţea din glasul lui era departe de asta. Mehmed îl folosise - îl trimisese cu o treabă zadarnică. Mai degrabă ar fi vrut să fie o taină ruşinoasă decât una izgonită.

— Dar l-ai iubit?

Radu îl privi lung pe Ciprian. Ciprian, la rândul lui, îşi aţintise privirea la marmura rece de sub ei, urmărind cu degetul conturul unei îmbinări. întrebarea sunase ciudat de sinceră, nu ca şi cum l-ar fi necăjit sau ar fi încercat să-l aţâţe.

Radu se ridică în picioare.

— Nu cotează, deoarece l-am trădat. El niciodată nu iartă trădarea.

Radu întinse mâna şi Ciprian o luă. îl trase cu greutate pe Ciprian în picioare, dar amândoi îşi pierdură echilibrul şi se poticniră. Ciprian se ţinu de gulerul lui, cu faţa lipită de umărul lui Radu.

— Eu te-aş ierta, spuse el în şoaptă.

Urmă un moment printre mai multe respiraţii, când Radu socoti că, poate, pesemne...

Apoi Ciprian se îndoi, cu mâinile pe burtă, şi o luă la fugă spre uşă. Radu îl urmă, apoi îşi dori să nu o fi făcut, căci Ciprian bora în stradă, în faţa catedralei.

Descumpănit şi înfrigurat, Radu închise şi încuie

uşa în urma lor. *Eu te-aş ierta* îi răsuna în minte, agăţându-se acolo unde nu ar fi trebuit.

Chiar l-ar ierta? Dacă ar şti?

Radu se întoarse să-l ajute pe Ciprian, ale cărui zgomote jalnice de vomă erau singurele zgomote în întuneric. O mişcare îi atrase atenţia. Pe partea cealaltă a străzii, în umbra unui stâlp, stătea un băiat. Radu scormoni cu privirea în întuneric şi apoi inspiră brusc cu surprindere.

Era Amal. Servitorul care spionase pentru el atunci când Murad era pe moarte. Servitorul care străbătuse imperiul în goană pentru a-i duce vorbă lui Mehmed, astfel încât el să poată să-şi revendice tronul înainte să-i fie luat. Servitorul care fără doar şi poate fusese în palatul din Edirne atunci când Radu plecase.

Băiatul îi zâmbi lui Radu. Privind să vadă dacă Ciprian era ocupat cu chinul lui, Radu se duse grăbit pe partea cealaltă a străzii. îi spuse în şoaptă lui Amal localizarea trupelor, cifrele şi alte amănunte pe care şi le putu aminti şi pe care Amal putea să le ţină minte. Ca să i le ducă lui Mehmed.

Mehmed al lui.

Apoi Radu se înapoie la Ciprian şi îl ajută să ajungă acasă, cu povara lui ridicată de exaltare şi de nădejde.

Radu se plimba de colo-colo, lumânarea din mâna lui arun- cându-i umbra pe peretele dindărătul lui. Nazira şedea pe pat.

— Chiar avea un plan pentru noi! Acesta a fost

motivul pentru care mi-a spus să vizitez Hagia Sophia. întotdeauna a avut de gând să trimită o iscoadă ca să ne afle acolo. Amal este alegerea perfectă! Trecerea dintre Galata şi Constantinopol este deschisă în timpul zilei. Se poate strecura cu uşurinţă înainte şi înapoi, să-i întâlnească pe oamenii lui Mehmed dincolo de Galata şi să ducă informaţii. O, Nazira, el chiar avea un plan pentru noi!

într-un sfârşit, Radu se aşează, biruit de oboseală şi de uşurare. Nazira coborî din pat şi îngenunche în faţa lui, punând lumânarea pe o masă şi luându-i mâna lui Radu între mâinile ei.

— Bineînţeles că avea un plan pentru noi. Chiar ai crezut că ne-a trimis aici degeaba?

— M-am temut de asta. Am socotit că m-a vrut plecat. Am fost aşa de speriat! Crezusem că ţi-am riscat viaţa fără niciun rost.

Ea ţâţâi.

— N-aş face niciodată ceva atât de nebunesc. Şi nu l-aş acuza niciodată pe Mehmed de a fi nesăbuit cu mijloacele sale. Fireşte că nu avea să scape ocazia să tragă profit de pe urma ta. Va trebui să fim precauţi cu Amal şi să nu-l punem în primejdie. însă este o bună metodă.

înainte ca Radu să se poată abţine, lacrimile îi şiroiră pe chip. El şi Nazira aveau să fie de folos. Aveau să-l ajute pe Mehmed. Iar Mehmed avea să ştie şi să se bucure.

— Nu m-a părăsit, spuse Radu, culcându-şi capul pe umărul Nazirei. încă îl pot ajuta.

Nazira îl bătu pe spate, apoi îi ridică bărbia în

aşa fel încât să o privească în ochi.

— Putem ajuta imperiul. De asta suntem aici. Ca să împlinim vorbele Profetului, pacea fie asupra sa, şi ca să asigurăm stabilitatea pentru poporul nostru. Luptăm pentru fraţii şi surorile noastre, pentru ca ei să fie la adăpost de orice primejdie. Să nu pierzi asta din vedere. Nu ne aflăm aici ca un favor făcut lui Mehmed. Nazira se opri, iar vocea ei deveni mai blândă, dar tăie mai adânc: El nu te va iubi pentru ceea ce faci aici.

Radu se smuci îndărăt la auzul vorbelor ei.

— Nu-mi vorbi mie de asta!

— Porţi prea multă nădejde şi te va roade în suflet ca o infecţie. Slujeşte-l pe Mehmed, deoarece, shijindu-l pe el, slujeşti imperiul. Dar nu o face dintr-o disperată nădejde că asta îl va convinge să te iubească aşa cum îl iubeşti şi tu. El nu poate.

— Nu-l cunoşti!

Nazira ridică dintr-o sprânceană. Radu îşi coborâse glasul, rostind printre dinţi în loc să strige.

— Nu-l cunoşti. în plus, nu-mi doresc nimic mai mult de la el decât prietenia sa.

— Eşti bine-venit să mă minţi pe mine, dar, te rog, încetează să te mai minţi singur! Orice nădejdi ai trage cu el, crede-mă că niciodată nu se vor împlini!

— *Tu* ţi-ai găsit dragostea.

— Da. Cu cineva care poate să mi-o întoarcă. Dar tu nu vrei să renunţi la această iubire care te macină, pentru un bărbat care este incapabil de a

te iubi.

Radu clipi pentru a-şi opri lacrimile să curgă.

— Eu nu merit iubire?

Ea puse mâna pe obrazul lui Radu.

— Scumpule Radu, meriţi cea mai mare iubire pe care lumea să o fi văzut vreodată. Pur şi simplu nu cred că Mehmed este capabil să iubească *pe oricine* în felul în care tu îl iubeşti pe el.

— O iubeşte pe Lada.

— Am cunoscut-o pe sora ta şi l-am cunoscut pe Mehmed. Ei se iubesc pe ei înşişi şi îşi iubesc ambiţia mai presus de orice. Iubesc ceea ce le hrăneşte ambiţia, iar când acel lucru încetează de a o mai hrăni, iubirea se va preface într-o ură mai pătimaşă decât orice iubire ar putea avea oricare dintre ei. Tu iubeşti cu toată inima ta, Radule, şi meriţi pe cineva care să poată să-ţi răspundă cu toată iubirea inimii sale.

Fericirea plină de viaţă a lui Radu era acum o greutate ca de plumb, trăgându-i sufletul mai jos decât fusese vreodată.

— Dar Mehmed este tot ce am vrut vreodată. Este cel mai măreţ om din lume.

— De acord. Va fi cel mai mare conducător pe care poporul nostru l-a avut vreodată. Şi va face lucruri măreţe. El este mai mult decât un bărbat - ceea ce-l face să fie şi mai puţin. Nu are nimic să-ţi ofere.

Radu se ridică, facându-şi loc pe lângă Nazira. Se simţea strâns în chingi din toate părţile, sufocat şi disperat după aer.

— Nu mai contează! Nu pot avea iubirea pe care

mi-o doresc sub nicio religie. Este greşită.

Nazira îl apucă de braţ, răsucindu-l pentru a fi faţă în faţă cu ea. Era albă la chip.

— Crezi că iubirea mea pentru Fatima este greşită?

El îşi ridică mâinile.

— Nu! Nu!

— Dumnezeu cuprinde mai mult decât îşi dă seama oricare dintre noi. Pacea pe care o simt în rugăciune este aceeaşi pe care o simt când sunt singură cu Fatima. Limpezimea postului este aceeaşi pe care o am atunci când muncim cot la cot. Când sunt cu Fatima, ceea ce simt este pur şi bun. Nu-mi pot închipui un Dumnezeu care să urască tot ce este iubire, orice cale am afla pentru a avea grijă blajină unii de alţii. Vreau ca tu să afli aceeaşi iubire şi nu vreau ca tu să te urăşti vreodată pentru orice iubire care este în tine.

îl trase mai aproape, iar el o lăsă, întrebându-se dacă era cu putinţă ca el să aibă vreodată limpezimea şi puritatea iubirii pe care o avea ea.

Ştiind că, alături de Mehmed, nu era cu putinţă.

însă cum putea să renunţe la bărbatul scris în chiar sufletul lui?

30

Jumătatea lui aprilie

SE RĂSPÂNDIRĂ PRIN CONAC asemenea focului. Slujitorii se treziră din pricina zgomotelor de mobilă sfărâmată şi de sticlă spartă. Unii încercară să lupte. Lada îşi instruise oamenii să nu omoare pe nimeni. Nu era greu să îngenunchezi nişte oameni pe jumătate adormiţi, neînarmaţi.

Când ajunseră la iatacul lui Ulrich, acesta se îmbrăcase şi îi aştepta. Avea spinarea dreaptă, umerii lăţi şi chipul nu trăda nicio emoţie. Nu mai era nimeni în iatacul lui. Lada era recunoscătoare că soţia lui nu era acolo ca să plângă şi să implore, să fie martoră la fapte. Era mai simplu aşa.

La brâu, Ulrich avea o sabie în teacă. Nu făcu niciun efort să scoată arma.

— Care este rostul acestei ambuscade? întrebă el, cu un glas calm şi încrezător.

Lada ştia deja care urma să fie soarta lui. Nu avea dorinţa de a se angaja într-o discuţie cu el. Fără martori, nu trebuia să însceneze ceva şi să-l acuze de lucruri despre care să fi ştiut amândoi că nu el le înfăptuise. Să-l vadă întâmpinându-şi sfârşitul cu o hotărâre stoică o umplu de ruşine.

Era un bărbat puternic. Probabil chiar unul mare, potrivit informaţiilor lui Ştefan.

Aşa că nu spuse nimic. Trecu pe lângă el, scoţând scrisoarea lui Mehmed din jiletca ei. Sigiliul era încă intact, iscălitura lui complicată neîndoielnică. Luă vătraiul şi scoase un tăciune din foc. Cu un mic fior de plăcere răzbunătoare, arse numele ei şi poezia pe care Mehmed i le scrisese cu degetele lui false. Când isprăvi, singurele lucruri care se mai puteau vedea erau iscălitura lui Mehmed şi promisiunea lui de a se întâlni în Transilvania cu un dar în oameni.

îi întinse scrisoarea lui Nicolae.

— L-am găsit încercând să ardă asta.

Nicolae o luă, o expresie de stânjeneală adumbrindu-i chipul. Ea nu le spusese oamenilor ei totul, doar că efectuau un raid asupra casei în numele lui Matei şi al lui Huniade. Alianţa fusese ideea lui Nicolae, la urma urmelor. El nu avea dreptul să pună la îndoială unde avea să-i ducă drumul pe care el îi făcuse să pornească.

Lada se întoarse spre Ulrich. Acum, la sfârşit, emoţia i se strecură în ochii lui căprui, calzi. Dar nu părea furios sau înspăimântat, aşa cum se aşteptase ea. Părea trist.

— Ştii, ar putea să fie un rege excelent.

Lada se întrebă de ce vorbea Ulrich despre Matei. însă Ulrich continuă:

— E un copil bun. Isteţ. Cu o bunătate înnăscută

a sufletului său, care nu se mai întâlneşte la nimeni, cu atât mai puţin la nobili. Dacă îi este îngăduit să crească destul pentru a ajunge bărbat, va fi un rege cinstit şi drept. Tipul de rege de care Ungaria are trebuinţă şi îl merită.

— îmi pare rău.

Şi, spre surprinderea ei, Ladei *îi părea* rău. Fusese atât de ocupată să săvârşească treaba comandată de Matei, încât nu se oprise să se gândească în ce fel avea să se simtă. Să asigure tronul Ungariei pentru altcineva nu era atât de simplu pe cât îşi închipuise.

Clătină din cap.

— Dar nu pot să pun nevoile Ungariei mai presus de nevoile Valahiei.

Lacrimile care se adunaseră în ochii lui Ulrich prinseră lumina focului. îşi lăsă capul în jos, şoptind o rugăciune. Apoi întinse braţele în lături şi spuse:

— Aminteşte-ţi că e un copil. Oferă-i o moarte blândă.

Cuţitul Ladei se opri. Ea privi în jos la el, cum îi tremura în mână. Aceasta era prima dată când urma să omoare un om în afara unei bătălii. Nu era o reacţie pentru a-şi salva propria viaţă. Putea să-l lase pe Ulrich - un om bun - să trăiască. El avea să ia acest atac drept o dovadă a trădării lui Matei şi să se folosească de el ca să-l alunge din castel. Tânărul rege putea să devină un bărbat format de tăria cinstitului său protector.

Lada se uită la chipul lui Bogdan - chipul copilăriei lor. Nu arăta nicio judecată. Pur şi simplu o privea, aşteptând. Pandantivul de la gâtul ei o apăsa pe inimă.

Valahia.

Trase adânc aer în piept. Când împlântă cuţitul în inima lui Ulrich, mâna ei era fermă.

„Dovada" era destul pentru a justifica moartea lui Ulrich fără prea multe murmure. Şi de vreme ce Elisabeta îl alesese pe el drept protectorul regelui, hotărârile ei erau la fel de îndoielnice. Fu mutată într-un castel îndepărtat, pentru a fi ţinută acolo în izolare. Matei fu numit regent - şi moştenitor, dacă regele ar fi murit fără urmaşi.

Lada nu se îndoia că acesta va fi cazul, şi asta cât mai curând. Când îl privise pe Matei punând o mână pe umărul tremurând al copilului, Lada îşi aminti rugămintea lui Ulrich.

— Omoară-l cu blândeţe, îi spuse ea când se întâlni cu Matei într-o sală tăcută a castelului care avea să fie al lui.

Ladei îi displăcea Hunedoara, îi displăcea acest castel, îi displăcea aliatul ei. Avea nevoie să se elibereze de Ungaria.

Matei râse:

— Acum îmi dai ordine?

— A fost ultima dorinţă a lui Ulrich.

— Voi face după cum socotesc eu că e potrivit.

îi întinse o scrisoare, sigilată cu blazonul lui, în care un corb apărea scos în relief. în acea dimineaţă, Lada văzuse un corb trăgând un porumbel din cuibul său de la streaşină castelului, sfâşiindu-l metodic şi eficient.

— Asta e o recomandare către Toma Basarab. El te va instrui şi te va ajuta în drumul tău spre tron. Nimeni nu-i cunoaşte pe boierii valahi mai bine decât Toma.

— Şi oameni?

Matei scutură din cap.

— Nu am oameni mai buni decât cei pe care îi ai deja, şi, în plus, nu mă pot despărţi de niciunul. Dacă ar fi ca oamenii mei să te însoţească şi tu să nu izbândeşti, asta ar distruge relaţia dintre Ungaria şi Valahia.

Lada zâmbi crispat.

— Aşadar, indiferent dacă eu câştig sau mor, tu ai în continuare un aliat pe tron.

Matei se născuse pentru asta. Tânărul rege se prea poate să fi avut o inimă plină de bunătate, dar Matei ştia ce trebuia pentru a câştiga şi a păstra puterea.

— înţelegi perfect, îi spuse el. Nădăjduiesc că vei izbândi, Lada Dracul. Sunt foarte curios să văd ce poţi să faci. Abia aştept o relaţie îndelungată şi profitabilă.

Lada nu voia un asemenea lucru de la el. Dar el îi dăduse un alt cuţit şi ea avea să-l folosească pentru a-şi tăia calea spre tron.

îşi coborî capul, nedoritoare să se încline sau să

facă o reverenţă.

— îi voi prezenta omagiile mele tatălui tău înainte să plec.

Expresia lui Matei se făcu pentru o clipă nostalgică înainte de a-şi relua obişnuita asprime.

— E mort. Ultimul lui act a fost să-l stârpească pe trădătorul de Ulrich. Nu mă aştept să rămâi pentru înmormântare.

Lada tresări. îl trădase pe Huniade, pricinuindu-i pieirea, şi apoi trădase în mod fals un om bun în numele lui. Acestea erau mulţumirile pe care i le aducea ea lui Huniade pentru iubirea lui, pentru încrederea lui, pentru sprijinul lui.

Strânse pandantivul din jurul gâtului ei atât de tare, încât încheieturile degetelor i se albiră, golindu-se de sânge.

— Eşti o fată ciudată, spuse Matei afectuos.

— Sunt un dragon, răspunse ea.

Apoi se răsuci pe călcâie şi părăsi castelul otrăvitor pentru ceea ce nădăjduia să fie ultima dată.

31

12-19 aprilie

ÎN VREME CE RADU şi Nazira se rugau în odaia lor înainte de vărsatul zorilor, sfârşitul lumii începu.

Simţiră huruiturile de sub genunchii lor, întrerupându-le rugăciunea. Clopotele bisericilor începură să dăngănească cu grăbirea îngerilor care vesteau sfârşitul vremurilor. Radu auzi ţipete pe străzi.

— Tunurile. Se întoarse spre Nazira. Tunurile sunt aici.

— Du-te! îi zise ea.

Radu îşi trase cizmele, aproape căzând in graba lui. înainte să fi terminat să-şi încheie mantia, la uşa iatacului se auzi un ciocănit. Radu deschise uşa pentru a-l afla pe Ciprian, alb şi istovit ca zidurile de calcar.

— Tunurile, zise el, clătinând din cap. Suntem terminaţi.

— Trebuie să mergem la ziduri. Radu îl prinse pe Ciprian de braţ şi îl răsuci. Ai fost deja? Ce a căzut? Otomanii sunt în oraş?

— Nu ştiu ce s-a întâmplat de când am plecat. Eram cu unchiul meu şi cu Giustiniani. Ei au cerut să te aduc. Bănuiesc că în cele din urmă cred

povestirea ta despre tunurile turcilor.

Lui Radu îi venea să râdă în timp ce ieşeau în fugă din casa lui Ciprian şi alergau pe străzi. Fură nevoiţi să-şi facă loc prin mai multe grămezi de oameni adunaţi în faţa bisericilor, toată lumea încercând să se îmbulzească în acelaşi timp. Detunături violente zguduiau întreg oraşul, salve care întrerupeau din când în când dăngănitul clopotelor şi vaietele disperate.

— Tu! strigă Ciprian, apucând un călugăr de guler.

Omul se uită la Ciprian ca şi când ar fi fost diavolul însuşi.

— încotro mergi?

— La biserică!

— Nimănui nu-i vei fi de folos acolo!

Convingerea călugărului că Ciprian era însuşi diavolul fu confirmată. înfricoşat, îi aruncă o căutătură cruntă.

— E singurul loc în care *putem* fi de folos!

— Adună cetăţenii, pune-i să ridice pietre şi material pe metereze. Ne va fi de trebuinţă ajutorul tuturor dacă e să trecem peste noaptea asta. Te poţi ruga în timp ce lucrezi.

Călugărul şovăi, dar în cele din urmă încuviinţă din cap.

— Voi da de veste.

— Asta a fost bine, zise Radu în timp ce continuau să alerge spre ziduri.

— Nu va fi îndeajuns. Promite-mi că, dacă ei răzbat, ai să fugi.

— Mai întâi va trebui s-o iau pe Nazira.

Ciprian dădu din cap.

— Du-te în Galata, dacă poţi. S-ar putea să te strecori neobservat.

— Dar tu?

— Eu voi rămâne cu unchiul meu.

Radu se opri. Zidurile erau în faţa lor. Puteau să vadă dârele de fum şi colbul pietrelor năruite atârnând în văzduh aidoma unei năluci a viitorului.

— Nu-i eşti dator acestui oraş cu viaţa ta. Nici măcar nu este oraşul *tău.*

Ciprian se opri şi el şi rămaseră unul lângă altul, cu piepturile tresăltându-le de la alergătură.

— Unchiul meu m-a copleşit cu bunătatea lui.

— Iar tu ar trebui să fii recunoscător, şi eşti. Dar când vine vorba de a rămâne şi de a muri ori de a fugi şi de a trăi, alege-le pe cele din urmă. El asta ar vrea pentru tine.

— Oare?

— Dacă nu, ar trebui. Oraşul va rezista sau va cădea, asta depinde de toanele sorţii. Ar fi o tragedie dacă ai cădea odată cu el.

în timp ce o spunea, Radu îşi dădu seama cât de adevărat era. Nu ar fi putut îndura gândul că Ciprian putea să moară odată cu oraşul.

Ochii cenuşii ai lui Ciprian trecură de la tulburaţi la gânditori. Apoi, zâmbetul lui, cel care mai că îi închise ochii cu bucuria sa intensă, cel pe care Radu nu îl mai văzuse de ceva vreme, şterse orice altceva. Ciprian scutură din cap ca şi când ar fi încercat să prefacă zâmbetul într-o expresie mai potrivită, însă zâmbetul îi zăbovi pe chip.

— îţi mulţumesc! zise el.

Radu nu mai observase cu adevărat până atunci gura lui Ciprian, dar, fără să ştie de ce, acum nu îşi mai putea lua privirea de la ea.

Cu tot dăngănitul şi toate strigătele, Radu era descumpănit. Se simţea ameţit, iar inima îi bătea mai repede decât ar fi trebuit să o facă după alergatul într-acolo.

Zgomotul unei ghiulele care se zdrobea de zidul de piatră îl scoase din starea lui de stupoare. Ciprian îl conduse pe Radu prin haos spre locul în care împăratul şi Giustiniani aşteptau. Stăteau în picioare sub un turn, făcând semne largi cu mâinile. Ţeava unui tun foarte mare ieşea din turn, îndreptată spre trupele otomane.

— Nu! strigă Radu, fugind spre ei.

Un zgomot ca de crăpare îl asurzi pe moment. Cu toate că se întâmpla de la foarte mare depărtare, privi cum forţa dezlănţuită a tunului îl trimise înapoi. Căldura şi mişcarea detunăturii fură prea mult pentru tun. Când izbi partea din spate a turnului cu o forţă nimicitoare, atât tunul, cât şi turnul explodară. Radu se răsuci pe călcâie şi îl trânti pe Ciprian pe pământul de sub ei, acoperindu-şi capul în timp ce dărâmăturile căzeau asupra lor. Ceva îl izbi în umăr.

Când numai o ploaie fină de colb mai cădea în jurul lor, Radu se rostogoli de pe Ciprian, ţinându-se cu mâna de umăr.

— Eşti rănit? îl întrebă Ciprian şi se aplecă

deasupra lui, cercetându-l de răni.

— Caută-l pe împărat! El era mai aproape.

Ciprian se ridică, ferindu-se de rămăşiţele turnului.

— Unchiule? Unchiule!

Cu un geamăt de durere, Radu se împinse în capul oaselor. Turnul nu mai era. Numai piatra de temelie mai rămăsese. Mai multe trupuri zdrobite erau pe jumătate îngropate în dărâmături.

— Aici! strigă Ciprian.

Radu se strâmbă de durere în timp ce încerca să se ridice în picioare. Pesemne că Ciprian îl găsise pe împărat. Ori trupul acestuia. Radu ştia că ar fi trebuit să se simtă uşurat sau chiar bucuros că împăratul fusese ucis atât de curând - şi încă de prostia propriilor săi oameni, nici mai mult, nici mai puţin, însă îl întrista.

— Oh! exclamă el, privind în sus uluit în vreme ce Constantin întindea o mână pentru a-l ajuta să se ridice în picioare. Am crezut... Eraţi atât de aproape de turn!

— Giustiniani te-a auzit strigând şi am sărit. De unde ai ştiut că se va dărâma? întrebă Constantin, privind spre rămăşiţele turnului, cu o expresie ucigătoare pe chipul lui. Să fie un trădător armurierul meu? Să ne fi sabotat el?

Radu se prinse de umăr, ca şi când ar fi putut să-şi mai aline durerea care îl chinuia.

— Nu un trădător. Pur şi simplu un prost. Nu poţi trage cu un tun atât de mare fără să striveşti

totul în jur. Forţa detunăturii îl împinge înapoi. Şi au mai îndesat şi prea mult praf de puşcă. V-am mai spus că ştiu despre tunurile sultanului. Urbana, inginerul care l-a făcut, este din Transilvania. Era prietena mea. Vorbeam adeseori.

— Lasă-mă să văd! îi ceru Ciprian.

îl întoarse pe Radu şi îi desprinse cu blândeţe cămaşa de pe rana de la umăr. Degetele lui erau la fel de uşoare ca o promisiune acolo unde atingeau pielea. Radu se înfioră.

— Nu sângerezi. Va fi o vânătaie mare. însă dacă încă mai poţi să-ţi mişti umărul, probabil că nu e rupt.

Degetele lui Ciprian mai zăboviră preţ de câteva clipe infinite; apoi el îi trase cămaşa la loc lui Radu. Senzaţia că i se tăiase răsuflarea îi reveni.

Giustiniani îşi drese glasul, scuipând. Avea atât de mult praf de piatră în păr, încât arăta ca şi când ar fi îmbătrânit cu treizeci de ani. îl cântări, gânditor, pe Radu.

— Aşadar, eşti priceput la tunuri?

— Nu sunt priceput. însă niciunul dintre aceste turnuri nu este echipat pentru tunuri. Nu sunt destul de puternice şi nici nu există suficient spaţiu pentru tunuri. Va trebui să vă gândiţi la o altă cale de a le folosi.

— Am socotit că, dacă am trage înapoi în tunurile sultanului, am putea...

— Prea mică ţinta. Până când veţi fi tras multe şarje ca să reglaţi tirul, ei îşi vor fi mutat tunurile. Le-aţi văzut tabăra. Dacă reuşiţi să distrugeţi fie şi măcar un tun, au mijloacele de a-l repara şi de a

turna altele. Sunt încredinţat că Urbana li se va alătura. Nu e nimeni mai priceput ca ea. Şi bănuiesc că au săpat şi trag dindărătul unui val de pământ.

înverşunat, Constantin dădu din cap.

— Acea primă lovitură de la Poarta Sfântului Romanos... până şi eu am socotit că era sfârşitul lumii. însă nu s-a mai repetat. Poate s-a stricat tunul?

Radu îşi încercă umărul. Putea să-l mişte, însă durerea era ucigătoare.

— Tunul Basilic. Mai că zâmbi, gândindu-se cât de încântată ar fi fost Urbana. Trebuie să se răcorească între trageri, explică el, aşa că are un număr limitat de lovituri pe zi. A fost mai mult pentru a dovedi că *pot,* decât pentru vreun scop practic. De numărul tunurilor ar trebui să vă fie teamă, nu de mărimea unuia. Zidurile se mai ţin?

Giustiniani îşi scutură o parte din nisipul din păr.

— Până acum nu sunt găuri îndeajuns de mari care să ne ameninţe. Trag greşit. Ar trebui să tragă în serii de trei, câte una pe fiecare parte şi apoi una în mijloc, pentru a doborî o întreagă porţiune. în schimb, ei trag în acelaşi loc iar şi iar. Pricinuiesc stricăciuni, dar nu îndestul.

Giustiniani se plecă în afară, uitându-se fără să tresară cum o ghiulea masivă zgâlţâi zidul, lovindu-l ceva mai jos de locul în care se aflau ei. Zgomotul fu mai puternic decât auzise Radu vreodată,

asemenea tunetului care se ciocneşte de tunet.

— Nu putem să primim aceste lovituri fără pagube. Bucăţile din zid ar putea la fel de bine să ne omoare oamenii ca însăşi lovitura de tun. Giustiniani tăcu o vreme, adâncit în gânduri. Nu putem să le răspundem la loviturile lor de tun, şi nici nu ne putem încrede numai în tăria zidurilor, spuse, zâmbind întunecat. E vremea să devenim mai flexibili.

Din pricina umărului său rănit, Radu îl ajută pe Ciprian mai degrabă cu rânduitul decât la reparatul zidurilor. Toată ziua alergară, îndrumând oamenii să arunce mortar peste metereze pentru a le întări. Prinseră baloturi de lână cu frânghii şi le coborâră pentru a absorbi impactul. Palatul fu prădat de toate tapiseriile, iar acum toate cusăturile elegante şi descrierile viu colorate ale trecutului atârnau peste ziduri într-o încercare disperată de a păstra un viitor.

La căderea nopţii, toată lumea din oraş era cu ochii mari de spaimă şi tremura din pricina bombardamentului neîncetat. însă erau pregătiţi. De îndată ce se întunecă, Giustiniani trimise provizii sus. La fiecare breşă însemnată din zid puseră bulumaci cu bucăţi de piele netăbăcită pironite strâns între ele. în spaţiul dintre piei şi rămăşiţele zidului înfundară pietre, cherestea, tufe, vreascuri şi găleţi peste găleţi de pământ.

Câţiva bulumaci pentru a salva un oraş.

— Oare vor arde? îl întrebă Radu pe Ciprian în timp ce cercetau o cârpitură de-a lungul zidului

Palatului Blachernae.

— Pieile netăbăcite nu se vor aprinde uşor. însă oricum va trebui să punem santinele cu arbalete pentru a ţine oamenii la distanţă. Ciprian se opri pentru a le striga îndrumări unor oameni care rostogoleau spre ei nişte butoaie mari pline cu pământ: De-a lungul coamei, aşa încât să avem după ce să ne ascundem!

Oamenii tocmai isprăviră de pus butoaiele, când o ghiulea de piatră veni în zbor din întuneric. Radu nu avu timp să-şi ţină răsuflarea în timp ce o privi lovindu-se direct de zidul improvizat.

Materialele îndesate ţinute de piei absorbiră impactul ghiulelei, care căzu de-a rostogolul, neprimejdioasă, pe pământ.

Bărbaţii din jurul lor dădură strigăte de bucurie. Mulţi căzură în genunchi, rugându-se. Ciprian răcni de mulţumire, cuprinzându-l pe Radu într-o îmbrăţişare. Radu se crispă din pricina durerii din umăr şi a chiotului vesel ce-i scăpă de pe buze înainte să-şi ia seama că el chiotea pentru partea greşită.

Următoarele cinci zile nu aduseră niciun răgaz şi nicio schimbare. Tunurile trăgeau, zgomotul de piatră sfărâmând piatra atât de statornic, că Radu nici nu-l mai băga în seamă. Izul acriu de fum se simţea pretutindeni. Când venea acasă să doarmă câteva ceasuri, Nazira îl punea să-şi toarne apă în cap afară pentru a se clăti de o parte din el.

însă de îndată ce somnul punea stăpânire pe Radu, huruitul venit dinspre zid îl trezea brusc. încetă să mai încerce să se ducă acasă; în schimb, se trântea la umbra zidului interior preţ de câteva minute de odihnă. Ceasurile se amestecau unul într-altul, numai soarele sau luna marcând trecerea timpului. Chiar şi aştrii erau atât de întunecaţi de fum, încât abia se zăreau.

în plus faţă de bombardamentul neîncetat, trupele otomane se aruncau asupra zidurilor la întâmplare. Foloseau cârlige pentru a trage jos butoaiele cu pământ care îi protejau pe apărători. Rândurile otomanilor erau atât de strânse, încât o singură lovitură a unui tun mic putea să ucidă mai mulţi, şi totuşi ei nu conteneau să vină.

Aceasta era partea pe care Radu îşi dorea să o dea uitării, faptele care îl încredinţau că nu ar fi putut niciodată să-şi spele din suflet izul de zid. Pentru că trebuia să fie de această parte şi să-şi joace rolul. Şi aşa, când oştenii otomani - fraţii lui - veneau în fugă să încerce să ia cu ei trupurile compatrioţilor lor, şedea pe metereze dimpreună cu vrăjmaşul şi îi culca la pământ unul câte unul.

Prima dată când nimeri un om, se întoarse şi borî. Dar curând trupul lui fu amorţit de groaza a ceea ce făcea. îl încerca simţământul că asta era şi mai rău. Cu fiecare lovitură se ruga să nu nimerească şi cu fiecare lovitură nimerită se ruga ca zidurile să cadă mai iute şi să-i cruţe pe ei toţi.

în cea de-a şasea zi de canonadă, o explozie

trosni în văzduh, răsunând în ziduri. Fu însemnată numai pentru că nu venise dinspre ziduri - venise din tabăra otomană.

Radu fugi pe metereze şi se aplecă peste ele. Un fum negru se ridica din malul de pământ care ascundea tunul Basilic. Locul în care se afla fusese identificat în prima zi, însă Giustiniani nu izbutise să-l distrugă. Se părea că nu mai trebuiau s-o facă.

Chiar şi la depărtare, distrugerea era vădită. Tunul pesemne că sucombase în faţa căldurii şi a presiunii numeroaselor trageri, şi explodase. Radu îşi frecă mânios chipul, mâinile lui lăsând mai multă murdărie decât şterse. Nu avea nicio îndoială că Urbana îl însoţise pe Mehmed pentru a se îngriji de preţioasa lui artilerie. Oare cel mai mare triumf al ei îi adusese sfârşitul?

Un chiot istovit şi aspru se înălţă în jurul lui, însă de data aceasta nu putu nici măcar să se prefacă a i se alătura. Tunul Basilic nu mai era. Zidul încă se ţinea. Iar prietena lui era, cel mai probabil, moartă.

Ciprian îl găsi şezând cu spatele la butoaie, privind în gol la oraşul de pe colină. Cât avea să-i mai coste acest blestemat de oraş înainte de a se isprăvi?

— Vino! Giustiniani este în porţiunea de zid a văii râului Lykus. Cu siguranţă va avea ceva hrană care să merite a fi mâncată.

Ciprian îl conduse pe Radu la italian. Mancă merindele oferite într-o tăcere amorţită în timp ce

soarele apunea, dându-şi prea târziu seama că nici nu-şi mai amintise să se roage în inima lui.

— Ar trebui să mergi să te odihneşti, îi spuse Giustiniani, cu istovitul lui zâmbet blând. Azi am repurtat o victorie, nu prin meritele noastre. Dar o vom accepta.

Radu avea impresia că putea să doarmă ani în şir. Asta era ceea ce voia. Să adoarmă şi să se trezească din somn cu oraşul deja capitală otomană, totul schimbat, stabil şi paşnic încă o dată. Căci el încă socotea că oraşul Constantinopol ar fi trebuit şi avea să fie al lui Mehmed. Profetul, pacea fie asupra lui, o vestise.

însă Radu nu voia să mai vadă nimic altceva din ce se petrecea înainte ca oraşul să fie cucerit.

în liniştea nopţii, atenuată de fum, izbucni un bubuit ritmic. Fu urmat de clinchete de chimvale şi de glasul cimpoaielor. în final, ţipetele oamenilor se alăturară corului, într-o hărmălaie înspăimântătoare, care promitea moartea. Lui Radu i se făcu părul măciucă. Se aflase la celălalt capăt al acestei tactici înainte, la Kruje, bucuros să se alăture fraţilor săi într-un val de zgomot.

Niciodată nu se aflase la capătul care primea. înţelese acum de ce era atât de eficient, să audă ce venea şi să nu poată să fugă. Flăcări înfloriră în valea de sub ei. Odată cu valul de zgomot, mii de oameni porniră brusc să se izbească de ziduri.

Radu urmă ordinele strigate ale lui Giustiniani. Oamenii veneau în fugă din celelalte porţiuni de zid spre a ajuta. Radu trase săgeată după săgeată,

schimbând apoi cu o arbaletă când umărul lui rănit nu mai putu îndura.

Şi totuşi, otomanii veneau.

Unde spărseseră zidul, Giustiniani aştepta. În câteva locuri, leşurile erau grămădite atât de sus, încât formau trepte până în vârf. Otomanii se căţărau pe otomani, croindu-şi drumul către moartea care îi aştepta. Şi apoi trupurile lor deveneau trepte pentru oamenii din urma lor.

Totul era fum şi întuneric, ţipete şi tobe, sânge şi foc. Uluit, Radu fu cuprins de mirare. Cum puteau aceştia să fie oameni? Cum putea asta să fie aievea?

— Radu! strigă Ciprian.

îl apucă pe Radu de braţ, răsucindu-l din calea unei săbii. Mai mulţi otomani străpunseseră zidul de lângă ei. Radu voia să le spună că nu erau vrăjmaşi. însă săbiile lor erau ridicate, aşa că Radu îi întâmpină. Ciprian se lipi cu spatele de spatele lui Radu. O sabie fulgeră spre Ciprian. *Nu Ciprian,* fu singurul gând al lui Radu în vreme ce crestă braţul care ţinea sabia. Atunci văzu, în cele din urmă, chipul bărbatului. Acesta se uită la Radu, toată furia scurgându-se din el. Semăna cu Petru, acel ienicer nătâng pe care Lada îl ţinea în preajma ei. Ar fi putut să fie el, dacă Lada nu l-ar fi luat cu ea în Valahia. Apoi bărbatul se răsturnă peste muchia zidului şi căzu în întuneric.

Radu nu avu vreme să se gândească, să simtă, căci exista o altă sabie, un alt braţ. Aceştia erau fraţii lui. însă, în haos şi în furie, nu mai conta. Era ucide sau vei fi ucis, iar Radu ucise.

Şi ucise.

Şi ucise.

în cele din urmă, atacul care începuse ca un val se retrase aidoma unuia, dispărând treptat în noapte. Giustiniani trecu şchiopătând pe lângă Radu şi Ciprian.

— Daţi foc berbecilor! Lăsaţi-i să-şi adune morţii.

Radu nu ştia cât durase ori cât îi costase, dar se isprăvise. Nu băgă de seamă că plângea până ce nu-l îmbrăţişă Ciprian, ţinându-l aproape.

— S-a isprăvit. Am izbândit. Zidul se ţine.

Dacă plângea de uşurare sau de disperare, Radu era prea ostenit să ştie. Nu avusese de ales - nu-i aşa? îl ţinuse pe Ciprian în viaţă şi rămăsese şi el în viaţă. însă nu i se părea o biruinţă. Dimpreună, coborâră împleticit de pe zid şi intrară în oraş, prăbuşindu-se la umbra unei biserici şi căzând într-un somn pe care nici furia crescândă a canonadei nu putea să-l tulbure.

Când Radu se trezi, capul lui se odihnea pe umărul lui Ciprian. Un simţământ profund de stare de bine şi de uşurare îl inundă. O făcuseră. Izbândiseră.

Şi apoi groaza alungă uşurarea. Luptase alături de acest bărbat, se înveselise de supravieţuirea lor, ştiind prea bine că fiecare bizantin care rămăsese în viaţă era încă unul cu care trebuia să lupte Mehmed pentru a birui. Ştiind că în fiecare zi în care zidul se ţinea, mai mulţi din fraţii lui

musulmani mureau.

Unde era inima lui? Unde îi era lealitatea?

Radu se îndepărtă clătinându-se de Ciprian, care încă dormea. Umblă, năucit şi jelind, trezindu-se încă o dată la Hagia Sophia. Un băieţel era făcut ghem, adormit la baza clădirii. Nu putea fi văzut în toiul unui întuneric atât de mare.

Radu se duse spre Amal, cu paşi grei. Se aplecă deasupra lui şi îl zgâlţâi pentru a-l trezi.

— Spune-i lui Mehmed că nu trage bine cu tunurile.

32

Jumătatea lui aprilie

LADA FUGI SĂ ÎNTÂMPINE silueta solitară a lui Ştefan care îşi croia în tihnă drum spre ei prin valea strâmtă şi adâncă. Se bărbierise. Părul de pe chip îl ajutase să se integreze printre cei de la castelul din Hunedoara, însă aici, unde numai bărbaţii care posedau pământ puteau să aibă bărbi, un chip ras îl făcea să fie şi mai puţin vizibil.

— Nu ne-a luat-o înainte nicio bârfa. Ar trebui să ridicăm tabăra în după-masa asta şi să facem restul drumului dimineaţă.

Lada oftă.

— Aş ridica tabăra cu diavolul chiar acum dacă asta ar însemna să scap de frig.

— Socot că diavolului îi cam plac flăcările.

Lada îl privi cu ochii mijiţi.

— Ştefan, ai făcut o glumă? Nu mi-a trecut prin cap că ai putea.

Chipul lui nu trădă nimic.

— Sunt iscusit în multe.

Lada râse.

— Asta ştiam deja.

Cărarea pe care o aleseră urma cursul râului Argeş, înapo- indu-se pe acelaşi drum pe care Lada

îl făcuse dimpreună cu tatăl ei cu atâtea veri în urmă. De data aceasta Bogdan călărea alături de ea în loc să fi rămas în spate, cu servitorii. Iar Radu era pierdut pentru ea, la fel cum era tatăl ei şi orice urmă de duioşie ar fi putut avea pentru el.

Radu avea să supravieţuiască. Avea să fie bine. Nu putea să moară la zidul Constantinopolului, deoarece îi aparţinea ei, iar ea nu ar fi îngăduit-o. întocmai cum Valahia îi aparţinea ei şi ea nu ar fi îngăduit nimănui să o aibă.

— De ce te tot uiţi la creasta aceea? o întrebă Nicolae, ur- mărindu-i privirea. Mă tulburi. Aştepţi vreun atac?

Lada îi aruncă o căutătură cruntă.

— Nu.

îi trecuse prin minte să se furişeze de lângă ei şi să se ducă la ruinele fortăreţei de pe creastă. Voia să stea pe muchia ei, să întâmpine zorii şi să simtă căldura adevăratei ei mame, Valahia, dându-i bineţe şi binecuvântând-o.

însă mult prea recenta ei întâlnire cu cealaltă mamă o trăgea întruna, destrămându-i marginile încrederii. Dacă îşi amintea greşit fortăreaţa? Dacă urca până sus şi soarele nu răsărea? Dacă răsărea, dar ei i s-ar fi părut că e la fel precum celelalte răsărituri?

Nu putea să rişte să pângărească acea amintire preţioasă. Ţinu strâns pandantivul de la gât, cel pe care i-l dăduse Radu pentru a înlocui punguţa veche din piele. înăuntru erau rămăşiţele colbuite ale unei rămurele de brad şi ale unei flori din aceşti munţi. Le purtase cu ea ca pe nişte

talismane în ţara vrăjmaşilor ei. Acum era acasă, şi tot în ţara vrăjmaşilor.

Avea să urce pe acea culme într-o zi, curând. Când avea să fie a ei. Avea să se întoarcă şi să reclădească fortăreaţa pentru a cinsti Valahia.

Se opriră la poalele muntelui, umplându-şi iar ploştile cu apă şi adăpând caii. Lada descălecă. Se căţără pe o adunătură de bolovani cenuşii, urmărind un şiroi de apă care se unea cu pârâul. Ascunsă îndărătul stâncilor se găsea o peşteră. Intră, aplecându-se, în ea, unde temperatura scăzută era şi mai glacială. Nu putea să vadă prea departe, aşa că pipăi de-a lungul muchiilor aspre ale peşterii. însă atunci ceva se prefăcu sub degetele ei. Acestea erau prea netede, nu mai erau în forma naturală a pietrelor. Cineva cioplise asta în munte. Ceea ce însemna că nu era o peşteră.

Era o trecere tainică.

Lada se împinse mai departe, orbecăind, până ce ajunse la capăt. Nu mai erau alte tunele, nici bifurcaţii. De ce să faci o trecere care să nu ducă nicăieri? Săpase oare cineva în inima muntelui asemenea lui Ferhat din vechea poveste, numai ca să afle că munţii nu au inimă? O picătură de apă îi căzu pe cap şi ea ridică bărbia. Ţipă. Sunetul răsună în sus, dispărând în zgomotul liliecilor înnebuniţi şi tulburaţi din somnul lor. Lada se înfioră, dar niciunul nu veni asupra ei.

Ceea ce însemna că ei mai aveau o altă cale de scăpare. Pipăi din nou peretele, până ce găsi săpate în piatră locuri de apucat cu mâna. Exista un singur loc unde putea duce acest tunel: drept la

ruinele fortăreţei sale. Ceea ce însemna că era o cale de scăpare tainică, o cale de a fi liber atunci când toate celelalte căi erau închise.

Valahia găsea întotdeauna o cale.

Cu toate că era primăvară - un frig amarnic, dar totuşi primăvară -, Lada văzu mai multe pârloage decât ogoare pregătite să fie însămânţate. Pământul pe care îl traversau avea un aer de nemişcare.

în cele din urmă ajunseră la pământ cultivat care era folosit. Bordeie vechi din ale căror hornuri se înălţau fuioare de fum erau aliniate pe marginile câmpiilor. La orizont se înălţa conacul Basarab, cu două caturi şi îndeajuns de mare încât să-i găzduiască pe toţi ţăranii din toate bordeiele pe lângă care trecuseră. Lada şi oamenii ei nu se străduiră să-şi ascundă apropierea. Matei îi promisese că avea să dea de ştire. Dacă îi trădase, aveau să lupte, orice ar fi fost.

Un copil şedea pe marginea drumului. Capul îi era prea mare pentru trupul lui slab ca o scândură şi care se vedea prin zdrenţele de pe el. Era prea frig pentru a sta afară fără măcar o pelerină. Nepăsător, îi privi apropiindu-se.

Nicolae se opri în faţa lui.

— Unde este mama ta?

Copilul clipi leneş.

— Tatăl tău?

Când nu primi niciun răspuns, Nicolae întinse o mână.

— Vino cu mine! îi spuse el.

Băiatul se ridică, iar Nicolae îl săltă cu uşurinţă pe calul lui.

— Probabil pe el colcăie păduchii, zise Petru, încrun- tându-se. Lasă-l în pace!

Nicolae îi aruncă lui Petru o privire primejdioasă, toată buna sa dispoziţie dispărând.

— Dacă a fi plin de păduchi nu-i îngăduie cuiva să se afle în compania noastră, tu ai fi fost alungat cu ani în urmă.

Petru se îndreptă de spate în şaua lui, ducând mâna la mânerul săbiei sale.

— M-am săturat să fiu luat mereu în tărbacă.

— Dacă nu vrei să fii luat în tărbacă, încearcă să nu te mai porţi ca un măgar.

Expresia lui Petru deveni feroce. Lada îşi mută calul între ei. — Dacă Nicolae vrea să strângă vagabonzi, e treaba lui.

Bogdan, aflat lângă Lada, ca întotdeauna, dădu din cap spre grupul lor.

— Facem des asta.

în urma oamenilor călare, răzleţindu-se pe o jumătate de leghe, un grup de oameni osteniţi, dar hotărâţi, îi ajungea din urmă.

în plus faţă de cei treizeci de ieniceri care mai rămăseseră, Lada adunase mai mult de două duzini de tineri valahi din vremea pe care o petrecuse în Transilvania şi Ungaria. Toţi cărau beţe, furci, ciomege. Unul avea o coasă ruginită. Niciunul din ei nu avea cal, însă mărşăluiau cât de aproape puteau. Lada îi cunoştea pe aceşti oameni. însă, în

urma lor, se găseau marginile taberei - femeile rânduite de Oana să se îngrijească de toate, bărbaţii prea bătrâni pentru a se alinia cu cei mai tineri şi mai năbădăioşi, ba chiar şi un bărbat cu fiicele lui, care îi urmaseră de la Argeş, preferând să nu străbată drumurile primejdioase singuri.

— Asta e absurd, zise Lada. De ce rămân cu noi?

Oamenii ei, înţelegea. Nu aveau nimic mai bun, nu aveau unde să se ducă. îi erau credincioşi şi nădăjduiau probabil ca ea să le găsească un loc în lume. Erau şi oşteni, obişnuiţi să călătorească şi obişnuiţi cu greutăţile. însă aceşti oameni, ei...

Nu aveau nimic mai bun, nu aveau unde să se ducă. Şi ei îi erau credincioşi şi nădăjduiau probabil ca ea să le găsească şi lor un loc în lume.

Un ceas mai târziu, Lada şedea într-o odaie plăcut mobilată, bând vin fiert şi încălzindu-se pentru prima dată după salonaşul înăbuşitor al mamei sale. Bogdan stătea de o parte a ei, Nicolae de cealaltă. Petru şi Ştefan erau în picioare la uşă, cu un aer firesc ce inspira teamă. La peretele opus, străjile lui Toma Basarab stăteau cu o falsă încredere în sine.

— Scrisoarea pe care am primit-o de la Matei Corvin era... interesantă.

Părul şi barba lui Toma Basarab erau argintii. Era înveşmântat în catifea şi mătase închise la culoare ca vinul său, cu nasturi strălucind argintii ca nişte faruri călăuzitoare, pe potriva părului său.

— Vreau să fiu prinţ, spuse Lada.

Toma Basarab râse, cu o veselie la fel de strălucitoare ca nasturii.

— De ce ai vrea asta?

— Prinţii noştri nu sunt pe potriva Valahiei. Sunt prea ocupaţi să apeleze la puteri străine, codoşindu-i pe boieri, sleindu-şi cu disperare propriile vistierii.

Toma se lăsă pe spate, bătând cu degetele în pocalul lui.

— Sistemul este aşa cum e. Aşa merge de mult.

— Merge pentru cine?

— Ştiu că ai vise mari, mică Drăculea. Dar Valahia este aşa cum a fost Valahia şi cum va fi întotdeauna. Ce poţi tu să-i oferi?

Lada pricepu de îndată că adevărata lui întrebare era: „Ce poţi tu să-mi oferi mie?" îşi dori ca Radu să fi fost aici. El l-ar fi făcut pe vulpoiul acesta bătrân să-i mănânce din palmă. Lada îl ţintui cu o privire glacială.

— Greşeala dumitale constă în a socoti că mie mi-ar păsa vreo iotă în a *oferi* ceva. Sistemul este stricat. Am de gând să-l schimb.

— Oamenii care se agită pentru schimbare sfârşesc prin a muri.

Lada îşi dezgoli dinţii într-un zâmbet.

— Vom vedea cine va muri la sfârşitul tuturor acestor lucruri.

Toma zâmbi, o întindere înceată a gurii sale şi sfârşind cu ochii lui negri.

— Atunci, socot că pricep ce ai de oferit. Matei a avut dreptate să te trimită aici. Ai mult potenţial.

Te voi sfătui. Se găsesc mulţi boieri pe care îi pot îndupleca să-ţi acorde sprijinul lor. Câţiva vor avea trebuinţă de... o înduplecare agresivă. însă bănuiesc că tu te pricepi de minune la asta. Sub călăuzirea mea, îţi vei lua tronul din Târgovişte. Voi fi mândru să-ţi fiu alături, slujind un prinţ din neamul Drăculeşti.

întinse mâna ca ofertă, cu focul din vatră arzând îndărătul lui.

Lada îşi aminti de gluma ei despre a ridica tabără cu diavolul şi, subit, fu cuprinsă de greaţă. Nu voia ajutorul lui şi al nimănui altcuiva. Dar avea nevoie de el.

— Mulţumesc!

Vorbele scrâşniră pe dinţi asemenea nisipului.

— Oamenii mei le vor arăta alor tăi unde pot să stea. Hai să luăm masa în timp ce discutăm despre regiunile înconjurătoare. Mulţi dintre aceşti boieri le-au făcut nişte lucruri pur şi simplu oribile oamenilor lor.

Cloncăni cu limba a milă, însă ochii lui arătau ca şi când ar fi calculat sume încurajatoare în condicile de socoteli în timp ce o cântărea pe Lada.

33

19-21 aprilie

INFORMAŢIILE LUI RADU avură ca rezultat o canonadă mai încununată de succes, iar el plăti preţul. în fiecare zi privea cum bombardamentul ţintea zidurile cu şi mai multă pustiire şi în fiecare zi se ducea împleticit acasă, istovit de la încercarea de a repara spărturile. Ajutorul pe care i-l dădea lui Mehmed îi punea mereu viaţa în primejdie. Oare Mehmed îşi făcea griji în această privinţă? îi părea rău?

Treaba Nazirei era la fel de istovitoare, dar în alte chipuri.

— Elena plânge fără contenire, îi spuse ea într-o dimineaţă, singurul moment când se vedeau unul cu altul. Trebuie să-mi petrec jumătate din vreme liniştind-o şi spunându-i că Coco, căpitanul italian a cărui ibovnică este, chiar o iubeşte şi că atunci când toate astea se vor fi terminat, el îşi va părăsi nevasta din Veneţia pentru ea. Este tot ce pot să fac, în loc să o plesnesc şi să-i spun că îşi iroseşte viaţa. Celelalte femei îşi petrec cea mai mare parte a timpului în biserici, rugându-se. Şi când nu sunt acolo, se plâng de cât de greu este să găsească de mâncare şi cum sunt nevoite să-şi doneze

tapiseriile pentru metereze. Treaba ta cum merge?

Radu îşi trase pe el cizmele. Erau pline de praful de la ziduri.

— Canonada merge bine, însă nu există încă spărturi îndeajuns de mari pentru un atac total. Mehmed trimite trupe pentru a hărţui forţele şi pentru a se încredinţa că nimeni nu se poate odihni. Mă întreb dacă noi am mai putea face ceva.

Nazira se aşează alături de el pe pat, culcându-şi capul pe umărul lui.

— E o treabă istovitoare atât pentru suflete, cât şi pentru trupuri. Dacă vrei să pleci, voi fi alături de tine. Dar simţi că dacă am fugi din oraş şi ne-am alătura taberei, am putea spune că am făcut tot ce ne-a fost cu putinţă? Ştiu că nu te vei mulţumi cu nimic mai puţin. Şi nici Mehmed.

Radu oftă, trecându-şi mâinile prin păr şi trăgându-şi-l în spate, la ceafa. îi era dor să poarte turbane. Acestea îi ţineau părul departe de chip şi îl apărau de soare. Şi era şi ceva liniştitor în mişcările de a-şi înfăşură unul în jurul capului dimineaţa. Aici fusese lipsit de toate ritualurile lui mângâietoare.

— Ai dreptate. Rămânem.

Nazira îl bătu pe mână.

— însă am auzit ceva ce te va face fericit. Merge vorba că flota otomană se apropie, aducând pieire în urma sa. Prietenul nostru, Suleiman, va fi aici curând şi poate că asta va însemna un sfârşit iute.

Radu îşi îngădui un zâmbet ostenit vecin cu nădejdea. I-ar fi făcut bine sufletului său să vadă acele corăbii. Şi nici măcar nu-l va durea că nu se

afla pe una dintre ele, căci marea era locul în care îşi dorea şi mai puţin să se afle decât pe metereze.

— Te-am căutat pretutindeni! spuse Ciprian, alăturân- du-i-se lui Radu pe zidul care dădea spre Cornul de Aur.

Radu se ferise de Ciprian încă din acea noapte în care luptaseră cot la cot. Era mai uşor în acest fel. Totuşi, se surprindea urmărind cu privirea bărbaţii, căutând mersul lui Ciprian, cu umerii înainte şi cu braţele legănate pe lângă corp.

— Pleci atât de devreme şi nu eşti niciodată acasă la vremea meselor. îmi lipseşti. Ciprian privi spre apă şi se trase de gulerul pelerinei. Nazira este o companie plăcută, însă nu e acelaşi lucru fără tine.

Trecuseră trei zile de când Nazira îi dăduse vestea despre flota care se apropia. Fiecare clipă liberă pe care o avea, Radu şi-o petrecea pe acel zid, uitându-se după corăbii.

Astăzi, îndelunga lui aşteptare dădu roade. îşi dorea ca totuşi Ciprian să nu fi fost de faţă, să nu se aplece atât de aproape. Asta făcea să fie cu mult mai dificil să exulte de fericire. Lanţul masiv ţinea, o barieră de netrecut întinzându-se între Constantinopol şi Galata. în golf, corăbiile lui Constantin se ridicau ameninţătoare, gata să respingă orice încercare de a distruge lanţul. Erau corăbii veneţiene neguţătoreşti, în cea mai mare parte, mult mai înalte şi mai late decât galerele otomane de război. De asemenea, erau înarmate

până în dinţi şi bine antrenate în respingerea atacurilor piraţilor.

De cealaltă parte a lanţului, imediat dincolo de raza de tragere, flota lui Radu făcea ca apa să semene cu o pădure de catarge. Inima i se umplu de mândrie să o vadă şi îşi schimbă poziţia, îndepărtându-se, vinovat, de Ciprian. Flota sosise cu o zi înainte, însă doar acum avusese el ocazia să vină să o vadă cu ochii lui. Se întreba pe care corabie se afla Suleiman, dorindu-şi să poată să-l vadă pe amiral în deplină comandă a celei mai grozave flote din lume.

Ciprian privea, pustiirea ofilindu-i chipul.

— Cu mult mai multe decât ne-am aşteptat. Ai avut dreptate, ca întotdeauna. Unde au găsit marinari?

— Mercenari greci, în cea mai mare parte.

— Noi vom fi propria noastră distrugere, aşadar.

Radu nădăjduia ca asta să fie adevărat, dar tot îşi dorea să-i ofere o alinare lui Ciprian. Era un imbold pe care nu şi-l putea nega şi se gândi din nou cum ar fi fost totul mult mai uşor dacă Ciprian i-ar fi lăsat în plata sorţii de îndată ce ar fi ajuns în oraş. Insistenţa lui de a fi prieteni făcea ca totul să fie încordat şi dureros în pieptul lui Radu.

Radu alese din nou adevărul ca o cale de a se feri de minciună.

— însă otomanii nu pot să treacă de lanţ.

— Şi nici altcineva. Ceea ce înseamnă că nu putem primi ajutoare. Oameni, arme, provizii - nu mai vine nimic. Ce avem acum este ceea ce vom

avea la sfârşit, oricare ar fi acesta.

— Chiar şi-aşa, stăvilarele sunt în siguranţă. Chiar dacă otomanii trec de lanţ, lansarea unui atac din această parte este aproape cu neputinţă. Sultanul ştie asta. El vrea să preseze din toate părţile pentru a vă înfrânge prin perseverenţă. însă nu veţi fi nevoiţi să vă lipsiţi de prea mulţi oameni pentru a apăra acest zid. Râul Lykus este posibilitatea lui de a intra.

încurcat, Ciprian îl cântări pe Radu.

— Tu încă gândeşti mai mult ca un atacator decât ca un apărător.

Radu se înroşi, expresia lui de sfioşenie fiind sinceră.

— Mi-am petrecut mulţi ani uitându-mă pe hărţi peste umărul lui Mehmed.

— Cum este el? Ca persoană, nu ca sultan.

— în anul care s-a scurs, sultanul şi persoana au devenit nedespărţiţi.

Pe măsură ce Radu îl văzuse pe Mehmed devenind el însuşi şi crescând în putere, îl văzuse şi înstrăinându-se. Asta îl făcea atât mândru, cât şi mâhnit şi uimit.

— înainte de asta? Preocupat. Plin de hotărâre. Avea o râvnă arzătoare care nu slăbea, indiferent spre ce era îndreptată. Vedea ceva de neatins şi acela era singurul lucru pe care îl voia.

— Ca tine?

Tonul lui Ciprian era blând şi lipsit de învinuiri. Era doar doritor de a şti, ca şi când ar fi încercat

să completeze o parte a povestirii din care ascultase numai câteva frânturi.

Radu scutură din cap, fără să-şi ia ochii de la apă. Deasupra lor, cerul era plumburiu, făcând ca marea să aibă aceeaşi culoare cu a ochilor lui Ciprian. însă marea era un loc neprimej- dios la care putea să se uite.

— Nu, era celălalt copil al Drăculeştilor care reprezenta provocarea.

— Sora ta? Ea făcea parte din haremul lui?

— Nu. Radu zâmbi cu tristeţe, ridicându-şi într-un sfârşit ochii la însoţitorul său. Tocmai asta era problema. Nu făcea parte din haremul lui şi nici nu avea să facă vreodată, aşa că el o dorea mai mult ca pe orice altceva.

— Ce s-a întâmplat?

— Ea a plecat.

— N-ar fi trebuit să te părăsească.

— Eu am vrut ca ea să plece. Am împins-o înspre asta. Am socotit că după ce va fi plecat, Mehmed avea să vadă în cele din urmă...

Radu reteză capătul frazei. Era atât de lesne să stea de vorbă cu Ciprian! Prea lesne. N-ar fi trebuit să recunoască aceste lucruri, nu în faţa lui, nu în faţa nimănui.

Ciprian completă restul frazei pentru el:

— însă Mehmed putea să vadă doar lucrurile pe care nu le avea. Este orb.

Radu îşi drese glasul şi îşi feri privirea.

— Mă rog. Ea m-a părăsit pe mine şi l-a părăsit şi pe el. Şi din această pricină socot că o va iubi

mereu. Sau măcar o va dori. Nu poate răbda eşecul.

— Ea era Constantinopolul lui.

Radu zâmbi, căci şi el nutrise acelaşi gând mai înainte. însă nu era întrutotul aşa.

— Mă tem că oraşul Constantinopol este Constantinopolul său. Nimic nu ar putea să-i ia locul acestui oraş în inima lui.

Un strigăt din turnul de lângă ei le atrase atenţia înapoi la apă. Corăbiile otomane rupseseră formaţia şi se întorceau cu spatele spre lanţ. Radu nu pricepu de ce, până ce nu văzu patru corăbii neguţătoreşti uriaşe îndreptându-se cu mare iuţeală spre golf.

Şi drept spre flota otomană.

— Acelea sunt corăbii italieneşti! zise Ciprian, aplecându-se în afara zidului. Se năpustesc asupra braţului de mare!

Corăbiile ajunse tefere pe braţ se apropiau de lanţ, trăgând în zadar ghiulele spre flota otomană. Erau prea departe ca să conteze. Radu aproape că putea să simtă disperarea de aici. Toată lumea vedea corăbiile italieneşti, însă nimeni nu putea să le vină în ajutor.

— Sunt patru corăbii împotriva a mai bine de o sută. Nu vor izbândi nicicând.

Ciprian zâmbi înverşunat.

— Nu le micşora priceperea. Sunt născuţi pe mare. Dacă vântul le bate în pânze, dacă norocul e de partea noastră...

Buzele lui Ciprian se mişcară în tăcere, dar Radu nu ştia dacă în rugăciune ori în altceva.

împreună, priviră de sus bătălia de pe apă. Radu nici măcar nu trebuia să se prefacă a fi prins emoţional de cealaltă parte - putea să se uite cu aceeaşi intensitate ca toţi ceilalţi şi nimeni n-ar fi ştiut că nădejdile lui erau pentru flota otomană.

Nu arăta promiţător. Bănuise că numărul le-ar fi dat un avantaj, însă corăbiile neguţătoreşti înalte tăiau apa ca şi când nu ar fi fost nimic. Galerele mai mici se luptau să navigheze pe marea agitată, lipsa lor de experienţă vădindu-se de îndată.
Trăgeau cu tunurile în corăbiile italieneşti, însă niciun tun îndeajuns de mare pentru a fi eficient nu ar fi putut să fie aşezat pe galerele uşoare.

Cele patru corăbii trecură iute prin mijlocul întregii forţe a flotei otomane.

Ciprian aclamă laolaltă cu mulţimea adunată în jurul lor pe zid. Sporovăielile însufleţite din jurul lor făceau să pară mai curând o întrecere cavalerească decât o bătălie. Radu era distrus să vadă că *nu* semăna deloc cu o bătălie, la urma urmelor. Flota lui era nefolositoare.

Apoi băgă de seamă că vântul nu îi mai azvârlea cu violenţă aerul mării în faţă. Totul în jurul lor se potolise - şi în jurul corăbiilor neguţătoreşti. Pe cât de iute despicaseră apele, tot aşa pluteau acum fără ţintă.

Iar galerele aveau vâsle.

Suleiman nu irosi vremea. Galerele mai mari traseră mai aproape, cele mici băgându-se între ele pentru a ajunge în imediata vecinătate a corăbiilor neguţătoreşti. Fără vânt, corăbiile erau la mila apei - care le împingea, alene, dar

statornic, de-a latul braţului spre malul Galatei, unde Mehmed avea deja oamenii în aşteptare.

însă marinarii italieni refuzau să fie înfrânţi cu una, cu două. Legară cele patru corăbii laolaltă pentru a împiedica să fie despărţite şi doborâte. Atât de multe corăbii otomane se îndreptaseră în aceeaşi direcţie, încât un marinar putea să meargă de la un capăt la altul al mării fără să atingă apa.

Primele galere mici care ajunseră la corăbiile neguţătoreşti nu aveau nicio şansă să le abordeze. Bolovani şi butoaie cu apă fură azvârlite cu scripeţii de pe punte, pricinuind stricăciuni unora dintre galere şi scufundând altele. Zgomotele bătăliei - pocnetul lemnului, sfărâmarea pietrei şi zăngănitul fierului frecat pe fier - răsunau pe braţul de mare.

Şi, ca întotdeauna, un sunet pe care Radu îl auzea până şi în somn, ţipetele oamenilor. Exista un anume ton al vocii, o schimbare subtilă, care îi îngăduiau chiar şi de la această depărtare să distingă care erau ţipetele de omor şi care erau cele de moarte.

Când otomanii izbuteau să arunce frânghiile în sus, acestea erau tăiate. Mâinile erau retezate atunci când încercau să găsească un punct de sprijin. Fu aruncată smoală aprinsă şi Radu privi cum bărbaţii cădeau în apă, pentru a-şi stinge flăcările, sau pe corăbiile lor, dându-le foc cu propriile trupuri.

Italienii aveau avantajul înălţimii şi al greutăţii, însă otomanii veneau întruna. Pentru fiecare galeră scufundată, alte două îi luau locul. Era

istovitor de privit. Soarele, prea fierbinte de data aceasta, ajunsese sus pe cer, marcând scurgerea necontenită a timpului. Mulţimea dimprejurul lui Radu şi al lui Ciprian devenise tăcută, în afară de rugăciunile rostite sau de plânsetele cu suspine din când în când. Cu toate că italienii luptau vitejeşte, urmarea era inevitabilă. Pluteau tot mai aproape de ţărm, unde tunurile otomane aveau să le nimicească, dacă galerele nu reuşeau primele să facă asta. Era numai o chestiune de timp.

Radu închise ochii de uşurare când o boare răzbi soarele care îl bătea pe faţă fără cruţare. Şi apoi deschise ochii îngrozit. Briza dinspre miazăzi se prefăcu într-un vânt aspru. Un chiot răguşit se înălţă de-a lungul zidului în vreme ce corăbiile italiene prinseră vântul în pânze. Trecură prin galerele din jurul lor, împingându-le la o parte ca pe nişte crengi, înaintând ca una. Fuga lor era de neevitat, de neoprit.

Radu privi spre malul Galatei şi inima i se opri în loc. Acolo, călare pe un minunat cal alb, o siluetă mică privea cum flota lui - mai mult de o sută de corăbii, cea mai bună din lume, era înfrântă de patru corăbii neguţătoreşti.

Planul lui Radu. Flota lui Radu. îşi lăsă capul în jos de ruşine, în pofida tuturor sorţilor de izbândă, nu izbutiseră. Calul lui Mehmed se cabră, apoi el îl întoarse şi se îndepărtă iute. De-a lungul zidului, cetăţenii chioteau şi râdeau, exuberanţi datorită miracolului corăbiilor italieneşti. Lanţul fusese eliberat pentru a le îngădui să treacă. Nicio galeră nu izbuti să le ajungă din urmă pentru a profita

înainte ca lanţul să fie din nou închis.

Se terminase.

De data aceasta, Radu fu invitat la o întâlnire cu împăratul. Dar era ceva de care îşi dorea să poată să scape. Umilirea flotei lui înfrânte se cuibărise în pieptul lui ca o molimă. Era o favoare faptul că nu era alături de Mehmed. Nu putea să rabde să se gândească la ce ar fi spus Mehmed, cât de dezamăgit ar fi fost. îi încredinţase această însărcinare lui Radu, iar Radu dăduse greş pe de-a-ntregul.

Cu toate că ştia că nu ar fi trebuit, se simţi oarecum mângâiat de faptul că Ciprian venea cu el. Era pierdut, înfrânt de timp şi de neizbândă. Măcar cu Ciprian avea să fie nevoit să se prefacă a fi bine. Acesta era un bun motiv. Era singurul motiv. Nu avea să îngăduie alte motive ca să jinduiască la zâmbetul lui Ciprian sau la o atingere a mâinii sale.

în sala de consiliu a lui Constantin, Radu şi Ciprian se alăturară lui Giustiniani, pretinsului moştenitor al tronului otoman, Orhan, comandantului italian, Coco (pe care Radu îl cunoştea doar din povestirile Nazirei despre nefericita Elena), şi împăratului. Constantin umbla cu mai mare uşurinţă decât văzuse până atunci Radu. Era desculţ, mişcându-se încoace şi încolo cu o vigoare plină de voioşie.

— Grâne, arme, efective. Două sute de arcaşi! însă nu aceasta este adevărata tărie. Ne-au adus

speranţă. Mai multă poate să vină. Mai multă va veni. Vântul acela a fost mâna lui Dumnezeu, revărsându-şi binecuvântarea asupra acestui oraş. Prima din multe.

Coco încuviinţă din cap, neputând să se ferească de bucuria molipsitoare a lui Constantin.

— O bună corabie italienească face cât o sută de corăbii ale necredincioşilor.

Giustiniani râse, bătându-l pe Orhan pe spate.

— Aşa că, vedeţi, noi, italienii, putem să facem lucruri bune. Am auzit că sultanul este furios. Amiralul va plăti pentru neizbânda sa.

— Suleiman? vorbi Radu înainte să se gândească. încercă să-şi prefacă expresia chipului în nepăsare, însă nu era cu putinţă. îl cunosc. El este... Va fi ucis?

O mână blândă pe spatele lui îl sperie, dar nu se întoarse. Oare durerea sufletească a lui Radu fusese aşa de vădită pentru Ciprian?

— Şi-a pierdut un ochi în bătălie. Pesemne că numai asta l-a salvat, ca o dovadă a cât de tare s-a luptat, zise Giustiniani şi pufni. Tare l-a mai ajutat! Iscoadele noastre au raportat că a fost biciuit şi i s-au luat toate rangurile şi autoritatea. Unul dintre paşi este acum la comanda corăbiilor. Nu că asta ar conta. Nu avem a ne teme de nimic de pe mare.

— Dar veneţienii ştiu asta? întrebă Ciprian. Trebuie să fi auzit de mărimea flotei otomane. Cum le putem trimite vorbă că le garantăm trecerea liberă pe braţul de mare?

Radu îşi dorea cu disperare ca Lada să fi fost acolo. Ea nu ar fi fost tristă; nu ar fi îngăduit ca

această neizbândă să o facă să-şi iasă din minţi. Ea s-ar fi gândit la o cale de a întoarce asta în avantajul ei. Ar fi folosit forţa şi încrederea în sine a vrăjmaşilor împotriva lor înşişi. întocmai aşa cum făcuse atunci când se furişaseră în palat sub nasul lui Halii Paşa, punându-l pe Mehmed în poziţia de a-şi lua tronul la moartea tatălui său.

Un licăr de încântare lumină sufletul lui Radu în timp ce îşi amintea acea noapte, cu toţi ienicerii aprigi ai Ladei înveşmântaţi în văluri şi rochii de mătase, încercând să umble ca femeile, astfel încât să se poată strecura pe lângă străji. Şi atunci ştiu precis ce ar fi făcut Lada.

— Aveţi steaguri otomane? întrebă el.

Se întoarseră cu toţii spre el, nedumeriţi. Orhan, un bărbat tăcut, delicat, care purta un turban împreună cu veşmintele sale bizantine, dădu aprobator din cap.

— Am o rezervă de steaguri.

— Dar uniforme?

Constantin vorbi:

— Avem peste două sute de prizonieri. în temniţe nu le sunt de folos uniformele.

— Trimiteţi trei corăbii la adăpostul întunericului. Mici, neameninţătoare. Eu îi voi învăţa pe marinari câteva saluturi obişnuite în turceşte. îi punem să fluture steagul otoman şi să plutească alături de galerele otomane cât mai aproape cu putinţă.

— Să ne furişăm deghizaţi.

Constantin se trase gânditor de barbă.

— Trei corăbii mici ar putea ajunge acolo unde

una mare n-ar putea. însărcinaţi-le cu găsirea ajutorului trebuincios, iar apoi se pot întoarce, vestind corăbiile care vor urma, aşa încât noi să putem fi pregătiţi să le întâmpinăm.

Giustiniani se întinse în jilţul lui, lăsându-se pe spate.

— E un plan bun. Coco, alege oamenii. Pleacă în seara asta.

Căpitanul italian încuviinţă din cap. Orhan se scuză pentru a aduce steagurile, iar Giustiniani plecă să găsească uniformele potrivite.

— Bravo! spuse Ciprian, zâmbindu-i fericit lui Radu.

Radu nu putea să primească acel zâmbet întru totul, aşa că privi în pământ. Nu ar fi avut timp să-i trimită vorbă lui Mehmed. Totuşi, nici nu avea nevoie. *Voia* ca acele corăbii să scape. Căci, dacă scăpau, puteau să se întoarcă.

Iar când o făceau, Radu ar fi avut o primă înştiinţare despre forţa veneţiană. Atunci ar fi putut să-l prevină pe Mehmed şi să găsească un fel de ispăşire.

34

Jumătatea lui aprilie

DE DATA ACEASTA, ŞTEFAN nu se întoarse singur din recunoaştere. Umbla cu o anumită vină, fofilându-se înapoi în tabără cu o fată.

— Cine e ea? întrebă Lada, de-abia aruncându-i o privire fetei. Trebuia să aduci informaţii despre pământul şi oamenii lui Silviu.

Toma Basarab îi trimisese mai întâi aici. Silviu nu avea prea mulţi oşteni, însă era un Dăneşti şi se afla în calea tuturor viitoarelor lor ţeluri. Nu puteau să lase în urmă o rudă de sânge a prinţului. Lada trebuia să negocieze sprijinul lui. Dacă nu era posibil, ar fi fost nevoită să-l închidă în propria lui casă şi să lase oameni preţioşi să-l păzească. Toma Basarab nu voia să asculte niciun argument împotrivă.

— Ei bine? ceru ea să ştie.

Ştefan ridică din umeri, dregându-şi glasul în acelaşi timp, ca şi când ar fi putut forţa vorbele să iasă. Lada nu-l mai văzuse niciodată aşa. O cuprinse frica - oare era rănit? îl scormoni cu privirea de sus în jos, însă părea nevătămat.

Faţa lui căpătă o nuanţă de roşu închis.

— Ea m-a prins.

în cele din urmă, Lada se uită la fată. Era de înălţimea Ladei, poate mai tânără decât ea, dar nu cu mult. îi susţinu privirea Ladei cu îndrăzneală, fără să clipească. Chipul ei îngust avea o expresie de încăpăţânare şi ochii ei negri ardeau. Părul îi era acoperit cu o pânză aspră, iar veşmintele păreau făcute pentru altcineva. îi atârnau pe trup, largi la umeri şi strânse peste pântece, care era...

— Oh! exclamă Lada, încruntându-se.

Mâinile fetei ţâşniră instinctiv în faţa pântecelui ei însărcinat. Apoi şi le dădu la o parte dinadins.

— L-am prins pe omul tău spionând. I-am zis că dacă nu mă aduce aici, îl dau de gol.

Lada ridică din sprâncene spre Ştefan. El se făcu şi mai mic în mantia lui. Niciodată nu-l descoperise nimeni. Trecea neobservat, un călător istovit pe care nimeni nu-l voia. Acesta era tot scopul lui.

— Prea bine, zise Lada, îndreptându-şi din nou atenţia spre fată. lată-te aici! Ce vrei?

— Tu eşti femeia aia, nu-i aşa? Socoteam că ai fi mai înaltă. Şi mai în etate. Eşti foarte tânără.

Lada îi aruncă o căutătură apăsătoare.

— Bănuiesc că sunt multe femei în ţara asta, va trebui să fii mai precisă.

— Am auzit zvonuri. Că locuieşti la Toma Basarab. Că iei bărbaţi pentru a-i face oşteni. Ţăranii vorbesc.

Lada se foi stingherită. Datorită oamenilor lui Toma Basarab - atât soldaţii lui pregătiţi, cât şi ţăranii care fuseseră luaţi sub arme -, numărul oamenilor ei se mărise la peste o sută. Ţăranii erau

prost pregătiţi şi prost hrăniţi, însă aveau o râvnă neînfricată ce nu putea fi nesocotită. Şi nici nu mâncau mult, ceea ce era bine.

Fata se aplecă în faţă, cu o expresie intensă.

— Ai de gând să faci asta în mai multe locuri? Să iei oameni care să lupte pentru prinţ?

— Da, răspunse Lada.

— Bun. Fata îşi strânse mâinile pumn peste pântece. îl vreau mort pe Dăneşti.

Era un simţământ primejdios pentru a fi rostit în gura mare. Lada se mira de îndrăzneala ei.

— Soţul tău vrea să ni se alăture? Ar fi trebuit să vină el însuşi.

Fata slobozi un hohot de râs aspru, o izbucnire de amărăciune mai degrabă decât una de umor.

— N-am soţ. Ştefan, spune-i ce-ai văzut.

Spre surprinderea Ladei, el urmă porunca fetei fără să crâcnească.

— Multe fete, pe câmp. Cele mai multe... Se opri, dând din cap spre pântecele fetei. Cele mai multe ca ea.

— Şi niciun soţ pentru niciuna. Acum câţiva ani a izbucnit ciuma. I-a omorât pe cei mai mulţi băieţi. Nu erau destui bărbaţi care să lucreze ogoarele. Şi nici care să se însoare cu fetele. Aşa că iubitorul nostru boier Dăneşti a hotărât că va avea chiar el grijă de noi. Fata se opri, ca şi cum ar fi aşteptat ceva. Când Lada nu reacţionă, vorbi din nou: Fără soţi. Fata îi aruncă o căutătură cruntă Ladei pentru nătângia ei. Fără soţi, însă toţi copiii noştri sunt verişori din flori.

în cele din urmă, înţelegerea o cuprinse pe Lada

în oribila-i strânsoare.

— Oh!

— Aşa că nu vei găsi pe-aici mulţi bărbaţi care să îngroaşe rândurile tale. Boierul nostru, viermele de Silviu, va fi de acord cu tot ce-i vei cere, fiindcă e un laş, însă te va trăda prinţului cu prima ocazie. Şi nu are nimic de oferit. Ar trebui să-l omori. Dacă nu, atunci pleacă. Aceste pământuri sunt o irosire de vreme.

Lada simţi furia crescând înlăuntrul ei.

— De ce?

— Ţi-am spus, nu avem bărbaţi.

— Nu. De ce ai lăsat ca asta să se întâmple? De ce aţi lăsat toate să se întâmple?

Chipul fetei se împurpură de mânie.

— *Am lăsat* să se întâmple? Ce alegere aveam? Ne dăruiam, altminteri familiile ne mureau de foame. Ce alegere e în asta?

— Silviu lucrează pământul?

— Nu, fireşte că nu.

— Creşte vite?

— Nu.

— Face un singur lucru care să vă hrănească pe voi şi familiile voastre?

Fata se uită ca şi cum ar fi vrut foarte tare să o lovească pe Lada.

— îl stăpâneşte. Stăpâneşte tot.

Lada se opri, cântărindu-şi opţiunile. Apoi ridică din umeri. Avea să negocieze în felul ei.

— Nu şi de-acum înainte.

Mărşăluiră direct peste ogoare, trecând pe

lângă mai bine de o duzină de fete, toate în aceeaşi stare ca Daciana. Fetele stăteau şi priveau în timp ce oamenii treceau. Niciuna nu zise nimic.

Daciana mergea pe lângă calul lui Ştefan. Lada îşi dădea seama că fata îl tulbura, ceea ce găsi că era încântător într-un mod pervers. îl văzuse cândva pe Ştefan despicând beregata unui bărbat fără să clipească. Faptul că această bucăţică de fată însărcinată putea să-l tulbure când spintecarea beregăţii nu o făcuse era ciudat. Daciana îi vorbea blând. Nimeni nu-l băga pe Ştefan în seamă până ce nu era prea târziu. însă această fată îl văzuse şi nu avea să contenească să-l vadă.

Lada o plăcea.

O femeie mai în etate fugi din mijlocul unui ogor şi îi ajunse din urmă. O apucă pe Daciana de mână şi o opri. Daciana se aplecă spre ea şi îi şopti ceva. Părând mulţumită de explicaţie, femeia îşi potrivi pasul după ei.

Conacul lui Silviu era lipit de coasta dealului care domina ogorul. Zece străjeri stăteau în faţă. Coifurile lor erau uşor strâmbe, săbiile şi lăncile ţinute atât de strâns, încât tremurau. Lada îşi opri calul drept în faţa lor, la o depărtare în care putea să lovească. Şi-l aminti pe Huniade intrând călare într-un oraş vrăjmaş, lat în umeri şi înarmat cu o încredere de nezdruncinat. Se învălui şi ea în aceeaşi încredere.

— Am venit să-l văd pe Silviu.

Străjerii se priviră unul pe celălalt,

descumpăniţi.

Lada avea şaptezeci de oameni îndărătul ei. Străjerii ştiau la fel de bine ca ea că avea să capete ce voia.

— Spuneţi-i că îl primesc aici. Şi voi sunteţi bine-veniţi să vă alăturaţi oamenilor mei sau să fugiţi. Orice altceva aţi hotărî să faceţi nu se va isprăvi bine pentru voi.

Cel mai scund dintre oameni, cu pieptul lat şi de etate mijlocie, îi aruncă un zâmbet urât de superioritate.

— Nu primesc ordine de la femei.

— Oamenii mei nu au o problemă asemănătoare.

Lada ridică o mână. Bărbatul căzu, cu o săgeată de arbaletă ieşindu-i din piept.

Un străjer cu buză de iepure sări la o parte, de parcă moartea ar fi fost molipsitoare. Ceea ce, în acest caz, era.

— Mă duc eu să-l aduc, duducă! Âăă, domniţă. Doamna mea. Eu… Chiar acum.

Doi dintre străjeri se răsuciră pe călcâie şi o luară la fugă. Restul începură să se bage printre oamenii Ladei, ţinându-şi mâinile departe de arme.

— Ziua bună, Miron! salută Daciana.

Făcu un pas în faţă, blocându-i calea unuia dintre străjeri. Era ceva dezgustător la chipul şi în ochii lui ca nişte mărgele care străfulgerau cu privirea în jur.

— Mai ţii minte când ne jucam dimpreună ca prunci?

El nu se uită la ea. Ea întinse mâna spre femeia mai în etate de lângă ea.

— Mai ţii minte când mama mea ţi-a dat nişte lapte pentru că mureai de foame?

Buza lui se ridică a mârâit, dar tot nu răspunse.

— Mai ţii minte când am ţipat şi am tot ţipat şi tu stăteai afară, la uşă, şi nu făceai nimic? Mai ţii minte când el ţi-a oferit. .. cum i-a zis, „rândul al doilea”? Mai ţii minte ce-ai făcut?

Bărbatul avu neruşinarea ca în cele din urmă să-şi încrucişeze privirea cu a ei. Apoi ridică din umeri, cu o expresie de indiferenţă crudă, şi o împinse cu umărul pentru a o da la o parte din calea lui.

— Şi asta mai ţin minte, zise mama ei, în timp ce îşi aduse mâna între ei.

Privirea Ladei fii ascunsă de trupul oşteanului. Omul scoase un sunet ciudat, zvâcnind. Apoi se împletici îndărăt, cu mâinile pline de sânge, trăgând fără spor de un mâner din lemn nerindeluit care îi ieşea din burtă. Căzu la peretele din piatră al casei. Ochii lui ca de şobolan priveau în şoc şi durere la fată şi la mama ei.

— Iar acum nu ne vom mai aminti niciodată de tine, spuse Daciana, întorcându-i spatele.

Ştefan îşi scoase o batistă din surtuc şi i-o întinse fetei. Ea i-o dădu mamei, care îşi şterse sângele de pe mâini.

— Ce înseamnă asta?

Un bărbat trupeş, cu chipul cu vinişoare şi pete de bătrâneţe şi alcool, ieşi împleticindu-se din conac. Purta o giubea de catifea cu un colan din aur şi o căciulă neagră pe capul lui mare.

— Silviu? întrebă Lada. Am venit să tratez

sprijinul dumitale.

Lada îşi scoase arbaleta şi îl ţinti în piept. Unul dintre oamenii lui Toma ţipă surprins.

Lada îşi întoarse calul.

— Asta a mers bine. Acum avem întreg sprijinul moşiei. Este a voastră.

Arătă spre Daciana. Aceasta dădu din cap aprobator, cu o expresie de uluială pe chip. Mama ei isprăvi să-şi cureţe mâinile şi îi dădu înapoi batista Dacianei.

— Le voi spune oamenilor.

— Nu, se repezi Lada. N-am spus că pământul este al lor. Ori al oricărui tată din această ţară. Şi-au pierdut drepturile atunci când şi-au vândut fetele pentru mâncare. De ce i-aţi lăsat să trăiască?

Mama Dacianei îşi încrucişă privirea cu a Ladei fără a-i fi ruşine.

— Mai am alte trei fete. Nu m-aş fi putut sacrifica pe mine fără să le sacrific pe ele. Până astăzi.

Lada voia să caute să-i arate, să o pedepsească aspru. Apoi îşi luă seama că această femeie venise direct de la muncă, de pe câmp, unde nu avea nevoie de cuţit. De câtă vreme îl cărase cu ea? De câtă vreme îl păstrase cu sfinţenie, aşteptând momentul potrivit? Această femeie era isteaţă. Ea văzuse o ocazie şi profitase.

Cu toate că Lada nu înţelegea de ce mai mulţi oameni nu făcuseră asta mai curând. Dacă valahii ar fi putut să vadă dincolo de titluri şi de catifea, ar fi priceput că adevărata tărie a ţării - adevărata

putere - era a lor. Tot ce le trebuia era un cuţit şi o ocazie.

Lada avea să fie amândouă pentru ei.

— Tu eşti la conducere, îi zise femeii în etate.

— Nu poţi să faci asta, îi spuse omul lui Toma. Ne trebuie un boier.

— Tu eşti boier? îl repezi Lada.

Bărbatul deschise gura să continue.

— Eu sunt singura cu sânge nobil aici. îl ţintui cu ochii, până ce el îşi lăsă capul în jos şi îşi mută privirea. Apoi ea arătă spre leşul oşteanului omorât şi i se adresă mamei Dacianei: Am încredere în tine. Poartă-te cu fetele şi cu nepoatele tale mai bine decât s-au purtat taţii lor.

Mama Dacianei încuviinţă încetişor din cap, în vreme ce hotărârea i se întipări în jurul ochilor, înlocuind şocul.

— Ce ne facem când prinţul află că boierul nostru a murit?

— Faceţi ce aţi făcut dintotdeauna. Munciţi pământul. Lăsaţi-mă pe mine să-mi fac griji în legătură cu prinţul.

Femeia încuviinţă, apoi îşi înclină capul într-o plecăciune adâncă.

— îţi datorăm totul.

Lada surâse.

— Să nu uiţi asta. Eu îţi promit că n-am să uit.

35

21 -28 aprilie

— AICI ERAI! spuse Ciprian cu vioiciune, în pofida sfârşelii întipărite pe chipul lui în colb, funingine şi dâre de sânge.

Radu se opri în prag, străduindu-se din răsputeri să-i întoarcă zâmbetul lui Ciprian. Tocmai revenise acasă după o noapte lungă petrecută pe metereze. O noapte smălţuită cu naramziu aprins şi cu cel mai închis sângeriu. Era o uşurare să-l vadă iar pe Ciprian. întotdeauna era o uşurare, căci, din pricina zidurilor, întrunirile nu erau niciodată sigure.

Ciprian se aplecă pe lângă el să deschidă uşa, dând din mâini cu exaltare.

— Am găsit fructe păstrate pe iarnă. N-am să-ţi spun ce a trebuit să fac pentru a le obţine, însă...

— Turcii! Turcii în golf! strigă un băiat, fugind pe stradă.

Ciprian şi Radu schimbară priviri de tulburare şi de îngrijorare. Radu era prea ostenit să-şi dea seama dacă simţământul lui era de bucurie sau de groază. O luă la fugă după băiat, îl apucă de

mânecă şi îl trase până se opri.

— Lanţul a fost zdrobit?

Băiatul scutură din cap, cu ochii măriţi de frământare şi de frică.

— Au intrat cu corăbiile pe pământ!

Băiatul se smuci şi se eliberă şi apoi o luă la sănătoasa, strigându-şi veştile şi fără să mai dea vreo explicaţie.

Ciprian ridică din sprâncene, îngrijorarea fiind biruită de dorinţa de a afla. Porni în direcţia stăvilarului. Radu îl urmă.

— Ai habar despre ce vorbeşte? întrebă Ciprian.

— Poate că au reuşit să se strecoare în acelaşi chip în care corăbiile noastre au trecut pe lângă ei?

— Asta a fost posibil din pricina haosului. însă de partea noastră a lanţului nu e haos. Nimeni nu doarme. Se veghează tot timpul. Pesemne că altceva se petrece.

Radu îşi târî picioarele în urma lui Ciprian. Nu-şi putea afla tăria de a mai alerga. îşi petrecuse jumătate din noapte tăind cârligele pe care otomanii le aruncau în încercarea de a urni din loc butoaiele cu pământ care îi protejau pe apărători. Era o muncă istovitoare. După câteva ceasuri de muncă la butoaie, nici măcar săgeţile ce treceau vâjâind pe lângă urechile sale nu le mai băga în seamă. Dar măcar tot ce făcuse fusese să taie cârligele. în noaptea care trecuse, nu fusese silit să omoare pe vreunul dintre fraţii săi, ceea ce o făcea

să fie mai bună decât cele mai multe nopţi.

Mintea îi stătea la numeroasele butoaie cu pământ în timp ce se suiau pe coama stăvilarului şi se uitau spre apă.

— Pe rănile Domnului! şopti Radu.

Nimic nu îl pregătise pentru asta. Otomanii erau, într-ade- văr, în golf. Şi, aşa după cum spusese băiatul, intrau cu corăbiile pe pământ.

Trei galere de mărime mijlocie pluteau pe apă, cu echipajele râzând şi fluturându-şi vâslele. Coborând de pe colina dindără- tul golfului, pe un drum alcătuit din buşteni unşi, o altă galeră îşi croia drum încet către mare. Oamenii de la bord vâsleau în aer, toţi ca unul, în aceleaşi timp. Boii trăgeau din faţă, şi sute de oameni ţineau de frânghii pentru a controla coborâşul. încă o corabie ajungea în vârful colinei, îndărătul primei galere.

Un cort vărgat fusese aşezat pentru a supraveghea înaintarea corăbiilor. Radu nu putea să vadă limpede de la depărtare, însă avu bănuiala că îl ascundea pe însuşi Mehmed. înconjurând cortul, o fanfară de ieniceri cânta o muzică mai nimerită pentru o petrecere decât pentru un război. Notele vesele ale alămurilor pluteau peste golf spre Radu şi Ciprian.

Când galera aflată mai jos alunecă de pe mal în apă, un chiot se ridică din rândul otomanilor.

— De ce nu fac nimic corăbiile noastre? întrebă Ciprian.

Radu arătă spre un şir de tunuri aşezate de-a lungul ţărmului, aţintite spre lanţul unde flota lui Constantin plutea nefolositoare. Câteva corăbii se apropiau, părând să cerceteze dacă să se expună sau nu primejdiei canonadei.

Pe neaşteptate, un pietroi uriaş zbură pe deasupra oraşului Galata şi căzu pleoscăind în apa dintre flota bizantină şi galerele otomane. Ajunse la o distanţă atât de mică de cele mai apropiate corăbii neguţătoreşti, încât acestea se clătinară în valurile stârnite de piatră.

Mehmed rezolvase şi problema tragerii din Galata. Nu putea, din pricina tratatului, să pună tunurile în oraş. Aşa că vârâse în luptă catapulte de pe vremuri.

Un bubuit şi un fuior de praf din mijlocul Galatei făcu dovada că ţinta catapultei nu era perfectă. Ori poate că era dinadins, prevenind oamenii să stea deoparte. Radu era uluit de sclipirea de geniu a lui Mehmed.

între timp, încă o galeră alunecase în apă, alte două fiind pe cale să o facă.

Ciprian nu se uită la Radu.

— Acest plan trebuie să fi fost pus la punct cu luni în urmă. Cu toate proviziile de care vor avea trebuinţă, cu rânduirea tuturor acestora... Ştiai?

Radu îşi simţea pieptul apăsat de povara eşecului. Nu numai că dăduse greş în faţa lui Mehmed în privinţa flotei, dar Mehmed anticipase faptul că nu avea să izbândească. îşi făcuse planuri

fără Radu, planuri care prevăzuseră totul. Cum putea Radu să nădăjduiască să-i ofere ceva unui astfel de bărbat?

— Habar n-am avut. Radu scutură din cap, simţind că muzica de peste golf îşi bătea joc de el. Mă tem că s-ar putea să mai fie şi alte planuri la care n-am fost parte.

Ciprian puse cu blândeţe o mână pe umărul lui.

— Dacă Mehmed ar fi bănuit că un fir din barba lui îi ştia tainele, l-ar fi smuls şi i-ar fi dat foc.

Radu nu primi alinarea.

— Nu mai pot să ajut.

Nu mai putea să ajute pe nimeni.

Nazira culese viermii din puţinul grâu care le mai rămăsese.

— Crezi că am putea mânca asta?

Radu se strâmbă.

— Dacă n-am avea încotro, am putea. însă dacă asediul va dura atât de mult, Mehmed va fi pierdut deja. Durează prea mult şi aşa.

— Mi-aş dori ca isprava ta cu distrugerea proviziilor de hrană să fi fost mai puţin izbutită, spuse Nazira, aruncându-i un zâmbet strâmb.

— încă este hrană destulă în Galata, cu toate că nimeni nu are bani să o cumpere. Distrugerea mea nu a pus capăt asediului, ci doar l-a făcut să fie mai nefericit.

Radu se aplecă în faţă, culcându-şi capul pe

masă. Trebuia să se întoarcă la zid în acea seară. Ultimele sale ture fuseseră lipsite de întâmplări. Şi singuratice. Iar Ciprian era de cele mai multe ori plecat atunci când Radu se înapoia acasă.

în mod vădit, Nazira se gândea şi ea la gazda lor.

— Am putea încerca să căpătăm mai multe informaţii de la Ciprian.

Radu nu-şi înălţă capul de pe masă. Nu ar fi vrut să ajungă la asta. Nu încă.

— Prea primejdios.

Nazira păru uşurată.

— Mă bucur că eşti de acord. De asemenea, mi se pare... greşit. Să-l folosim pe Ciprian mai mult decât am facut-o deja.

— El e o persoană bună, iar eu... Uneori nu pot nici măcar să mă uit la el, ştiind ce facem noi aici. Nu pot să mă uit la ni- ciunul din ei. Şi Constantin este un om bun. Giustiniani. Toţi. Cu cât rămânem mai mult aici, cu atât mai greu este să-mi aduc aminte de ce era atât de important să cucerim oraşul. Am luptat alături de ei, am sângerat alături de ei, am stat cot la cot cu ei în timp ce-i omoram pe fraţii musulmani. Cum...

Glasul lui Radu se frânse, cedând la ultima întrebare.

— Cum să continuăm? întrebă el în şoaptă.

Nazira îi puse o mână pe obraz.

— Ar trebui să ceri să te alături lui Orhan şi oamenilor lui. Ei sunt ţinuţi departe de metereze.

Atunci nu ai fi silit să omori pe nimeni. N-ar fi trebuit să fii pus vreodată în situaţia asta. Radule, inima ta este prea mare pentru această treabă. Se aplecă şi îl sărută pe frunte. Nu-mi pot închipui ce ai fost nevoit să vezi şi să faci. Nimeni nu poate vedea limpede în toiul luptei.

— Ce însemnătate are? N-am făcut nimic bun.

— Ba da. Şi s-ar putea să mai facem. Cel mai bun lucru pe care îl putem face pentru ambele părţi este să iuţim sfârşitul acestui asediu.

Nazira se ridică în picioare, trăgându-şi pe ea pelerina. Cu toate că zilele deveneau mai călduroase, serile erau încă reci.

— Mă duc să mă întâlnesc cu Elena. Ea se plânge că în ultimele trei zile Coco a fost mult mai ţâfnos decât de obicei, repe- zind-o şi umblând de colo până colo fără astâmpăr.

Interesul lui Radu fii stârnit.

— El este cel mai important căpitan al lor.

— întocmai. Ceva se ticluieşte în privinţa mării. Cu toate astea, nu ştiu.

Radu se ridică şi el, bucuros să aibă ceva de făcut.

— îl voi trimite pe Amal în Galata. Pot să-i dau semnal de pe acoperişul Hagiei Sophia dacă ceva ar putea veni, iar el poate să dea semnal galerelor. Voi supraveghea casa lui Coco în timpul nopţii.

— S-ar putea să nu fie nimic.

Radu surâse cu îndârjire.

— Atunci se va potrivi perfect cu toate celelalte contribuţii ale mele de până acum.

Radu se trase în întunericul unui pridvor la trei case mai jos de casa lui Coco. Amal o luase la goană spre a reuşi să traverseze în Galata înainte ca porţile să se închidă pe timpul nopţii. Ştia de un turn cu străjeri în solda lui Mehmed, unde putea să aştepte un semn.

Probabil că nu avea să însemne nimic, dar era mai bine decât să fie pe ziduri. Orice era mai bine decât să fie pe ziduri.

Radu îşi lăsă mintea să plutească, gândurile lui fiind punctate de cadenţa îndepărtată a canonadei. Aceasta nu înceta nicicum, însă în inima oraşului însemna doar un zgomot de fundal. Izul de fum şi de ardere se înălţa ca un gând întârziat. Nu se simţea mirosul de sânge. Numai statornica amintire a sa.

Deoarece Radu nu voia să se gândească - nici la Mehmed, nici la corăbii, nici la Ciprian -, recită versete din Coran, pierdut în frumuseţea şi ritmul lor. încă se mai găsea puţină pace acolo.

Fu întrerupt cu două ceasuri înaintea zorilor. Uşa casei lui Coco se deschise şi mai multe siluete în mantii ieşiră, pornind grăbite pe stradă. Spre golf.

Radu o luă la fugă în direcţia opusă. îi era lesne acum să umble la lacătul de la Hagia Sophia, cu toate că avea o cheie. Se duse iute pe acoperiş şi scoase un felinar. Trei laturi erau din metal lustruit, în vreme ce cea de-a patra era un ochi de sticlă clară. Aprinse fitilul dinăuntru, apoi îl îndreptă spre Galata. Rosti o rugăciune de recunoştinţă ca o răsuflare. Noaptea era îndeajuns

de senină pentru ca semnalul să fie văzut.

Tocmai când Radu începuse să se teamă că Amal nu reuşise să ajungă, o lumină îi răspunse. Licări de trei ori într-o înşiruire iute, apoi se făcu întuneric. Radu suflă în felinar şi îl stinse şi el. Nu ştia ce împlinise.

Atunci o stea căzătoare, arzând luminos, trecu alene pe cer. Lăsă o dâră de lumină în urma ei, asemenea unui semnal din ceruri. Radu ridică o mână spre ea, amintindu-şi acea noapte cu atât de mult timp în urmă, când privise stelele căzând dimpreună cu Mehmed şi cu Lada. închise ochii, simţind cum recunoştinţa şi căldura îl umplu. Pesemne că oraşul superstiţios îi venea în sfârşit de hac, însă nu se putu abţine să nu vadă asta ca pe un semn. Făcuse un lucru bun. îl ajutase pe Mehmed.

Se duse spre zid în apropierea Porţii Sfântului Romanos, strecurându-se printre oameni ca şi când ar fi fost acolo toată noaptea. Avu grijă să le spună unora dintre ei câteva vorbe, care să le rămână în memorie. Cu toate că era cu faţa spre otomani, toate gândurile lui se îndreptau spre golful dindără- tul lui şi spre oraşul dintre ei.

Clopotele începură să dăngăne cu o oră înaintea zorilor. Radu se prefăcu la fel de surprins ca toţi ceilalţi, scormonind cu privirea în sus şi în jos zidul, ca şi când şi el ar fi bănuit că atacul avea să vină pe partea lui.

De îndată ce veniră alţi oameni ca să-i schimbe, Radu li se alătură celorlalţi care se îndreptau spre

stăvilar. Scurte fulgerări de foc de tun iluminau sfârşitul bătăliei. O mică galeră ardea. Radu simţi un ghem în stomac. însă pe când galera plutea încet pe apă, flăcările ei lăsau să se vadă una dintre corăbiile neguţătoreşti pe jumătate scufundată şi înclinându-se greoaie. Corabia se târî mai departe, flancată de celelalte două.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă Radu pe unul dintre străjerii de pe zid. Au încercat un atac?

Bărbatul scutură din cap.

— Noi am încercat. Cumva, au ştiu că venim şi au început să tragă înainte ca navele noastre să se apropie îndeajuns pentru a-i lua prin surprindere. Ne-au scufundat una dintre corăbiile noastre mici.

Radu ar fi putut să izbucnească în râs de uşurare. Mehmed avea să ştie acum că Radu încă era de folos. Italienii nu aveau să mai rişte un alt atac asupra galerelor, nu după asta. Orice acţiune în Cornul de Aur era cu adevărat zădărnicită.

Zorile se revărsară, luminând rămăşiţele bătăliei. Cu toate că mai multe galere fumegau, nu existau pagube însemnate de partea otomanilor. Totuşi, Radu văzu în apă mai multe catarge decât ar fi trebuit.

Şi apoi îşi dădu seama că nu erau catarge. Stâlpii de lemn care se înălţau spre cer pentru a saluta zorile erau ţepi. Şi, în fiecare, arătaţi încet, pe măsură ce lumina ii ajungea, era înfipt câte un marinar italian. în mijloc, pe ţeapa cea mai înaltă, Radu îl recunoscu pe Coco însuşi.

Pe colina de deasupra lor, înconjurată de ieniceri, o siluetă cu turban alb şi mantie purpurie sta călare pe un cal.

Radu nu putea să priceapă scena din faţa lui. Otomanii câştigaseră! în mod clar biruiseră atacul pe furiş. Nu era ni- ciun motiv pentru asta, niciunul, în afară de a chinui oraşul. I se părea zadarnic.

I se părea... crud.

Tulburat, Radu privi trupurile ca şi când priveghiul lui ar fi putut să le aducă împăcarea. Sau să-i aducă lui pacea. Asta semăna mai puţin cu un război şi mai mult cu un omor. Şi totul era din vina lui.

Zarva de mai jos de pe zid îi atrase, în cele din urmă, atenţia. Se aplecă la timp să vadă primul prizonier otoman aruncat peste zid. O bucată de sfoară legată de gâtul captivului se întinse şi trupul se legăna fără vlagă.

înainte ca Radu să apuce să ţipe, un alt prins fu spânzurat. Şi apoi altul. Şi încă unul. Privi îngrozit cum otomanii captivi erau atârnaţi ca nişte ornamente de-a lungul zidului ca răspuns la brutalitatea de dincolo de golf.

Neputând să îndure, fugi spre spânzuraţi. Cineva trebuia să pună capăt acestui lucru. Oştenii aceştia aveau să fie ţinuţi răspunzători pentru asemenea cruzime faţă de prizonieri.

Se opri, totuşi, când văzu şirul de otomani prinşi aştep- tându-şi rândul. Erau în genunchi, unii

rugându-se, alţii bocind, unii prea plini de sânge şi zdrobiţi pentru a face una ori alta. Şi, stând în picioare îndărătul lor, privind în gol, nemişcat şi înalt ca un stâlp, chiar în faţa lui Mehmed, era Constantin.

Radu se înşelase. Nu se aflau oameni buni în acest oraş.

Şi nici în afara lui nu se aflau oameni buni.

36

Jumătatea lui aprilie

LADA IEŞI DIN CORTUL EI şi găsi focul deja aprins şi o oală cu apă fierbând. Ea o silise pe Oana să rămână în urmă pentru a ajuta la tabăra lor de pe moşia lui Toma, pe de-o parte pentru că avea încredere în Oana că o va face bine, şi pe de altă parte pentru că nu voia ca nimeni să facă mare caz de părul ei ca vai de lume. De atunci, Lada nu se mai trezise în nicio dimineaţă cu focul făcut.

— Ce faci? o întrebă Lada pe Daciana.

Daciana arătă spre oală.

— Opţiunile dumitale sunt ceai slab de pin sau ceai slab de pin. Negreşit ai nevoie de provizii mai bune.

— Ştii ce-am vrut să spun.

Lada se aşeză, luând o cană de ceai de pin clocotit. Era slab, aşa cum fusese lăudat.

— Nu străbat ţara călare pentru a-i lua de suflet pe toţi cei care vor să se alăture grupului meu vesel. Iau bărbaţi care pot să lupte. în plus, este important să aibă cineva grijă şi de pământ.

— De ce-ţi pasă atât de mult de pământ?

— Deoarece este al meu. Nu am nicio dorinţă să fiu prinţul unei ţări fără recolte. Oamenii au nevoie

să mănânce.

Daciana râse.

— Atunci, vei fi *prinţ?*

Lada nu-i împărtăşea voioşia.

— Nu există alt titlu. Voi fi voievod, prinţul Valahiei. Şi voi preface pământul acesta în ţara pe care poporul meu o merită.

Daciana se lăsă în jos, mişcându-se stângace cu pântecele ei umflat.

— Prea bine, atunci. Iei bărbaţii pentru a fi oşteni şi laşi femeile să semene în aşa fel încât să nu murim de foame. Şi ce-ai să faci cu boierii?

Ca şi când ar fi fost invocată, o scrisoare de la Toma Basarab fu adusă în acea clipă de către un băiat cu faţa netedă.

Lada citi scrisoarea încruntată. Nicolae se aşeză lângă ea, încercând să citească peste umărul ei.

— Ce zice?

— Nu se învoieşte cu tacticile mele de negociere.

Furia ei clocotea mai fierbinte decât ceaiul.

— Şi mai zice că ni se alătură spre a se încredinţa că nu voi mai negocia în acest chip şi cu alţi boieri. Aruncă scrisoarea pe jos, ridicându-se în picioare şi umblând de colo până colo. Cine este el să-mi spună ce să fac? L-ai văzut pe Silviu! I-ai văzut pământul, ai văzut ce făcea. N-am avut dreptate?

Nicolae citi scrisoarea cu o expresie resemnată.

— Nu spun că nu ai avut dreptate. Dar... poate

c-ar trebui să te gândeşti şi să ai mai multă grijă cu următorii boieri.

— De ce? întrebă Daciana.

— Avem nevoie de ei.

Lada pufni.

— Avem nevoie? Nimeni nu are nevoie de ei. Sunt nişte viermi, care se hrănesc de pe pământul meu şi nu fac nimic pentru el!

Nicolae avea o expresie răbdătoare.

— E nevoie de ei pentru organizare. Ei strâng birurile. Cân- muiesc moşiile. Strâng trupe alcătuite din ţăranii din provinciile lor.

Lada se aplecă înainte.

— Spune-mi, Nicolae. Arată ca şi cum ar face o treabă bună? Nicolae zâmbi.

— Drumurile sunt de nestrăbătut din pricina lotrilor. Ogoarele sunt părăginite ori neîngrijite. Boierii sunt graşi şi avuţi, în vreme ce poporul moare de foame. Prinţul nu are sprijin militar dacă nu se hotărăsc ei să i-l ofere, ceea ce nu fac niciodată. însă faptele rămân, aşa merg treburile în ţară. Gândeşte-te cum să-i foloseşti mai bine. Ţine-i mai bine în frâu. însă nu poţi să ajungi pe tron fără ei.

Lada se aşeză plină de dezgust.

— De ce nu?

— Deja te foloseşti de Toma Basarab. Fii încredinţată că el ştie ce face.

— N-am deloc încredere în el.

Nicolae îşi scărpină cicatricea.

— Credeai cumva c-ar putea să-ţi dea tronul pur

şi simplu? Ai nevoie de aliaţi. Ai nevoie de boieri. Nu poţi să treci peste ei, şi, ca să-i aduni, ai nevoie de el. Nicolae îşi petrecu braţul pe după umerii Ladei, trăgând-o mai aproape. Fă-te frate cu dracul până ce treci lacul!

— Eu sunt dracul sau ei sunt?

Nicolae râse din nou, dar nu-i răspunse.

Bogdan se aşeză de cealaltă parte a Ladei. Ochii lui zăboviră asupra braţului lui Nicolae petrecut pe după umerii ei. îi oferi miezul pâinii lui. Era partea cea mai moale, partea ei preferată. El luă coaja fără să aştepte mulţumiri. Pur şi simplu o făcu, aşa cum făcea totul pentru ea. Aşa cum făcuse întotdeauna.

Asta îi dădu o idee.

— Ce-ar fi dacă aş lua pământul... dacă aş da pământul oamenilor care îl merită, precum mama Dacianei? Le câştig lealitatea. Boierii pretind lucruri întemeiate pe secole de sânge. Pământul este al lor prin dreptul naşterii. Aşa că eu îl *iau* de la cei care ni se opun. îl dau oamenilor a căror închipuire despre Valahia se potriveşte cu a mea. Nu au nimic să pretindă în afară de bunăvoinţa mea şi îmi datorează supunere mie.

îşi încrucişă privirea cu cea aprobatoare a lui Bogdan şi îi dărui un zâmbet. El îşi lăsă în jos capul, o îmbujorare de încântare răspândindu-i-se în obraji.

— Nu-i poţi omorî *pe toţi* boierii, spuse Nicolae, ser- vindu-se cu ceai.

— Nu?

Nicolae îşi ridică brusc privirea, mijind ochii.

— Ei nu au cerut dreptul lor din naştere. Nu ţi-au făcut nimic şi nu ai încredinţarea că o vor face vreodată. Nu socot că ai greşit omorându-l pe porcul acela, însă să-i măcelăreşti pe toţi nobilii din ţara asta va avea urmări pe care nici tu n-ai să le poţi stăpâni. Când Lada nu răspunse, Nicolae îşi aruncă iritat mâinile în sus, vărsând ceaiul. Ei sunt înrudiţi cu nobilimea din celelalte ţări. Vei atrage prea multă atenţie şi prea multă mânie. Cineva se va răzbuna. în plus, ei au familii. Au influenţă. Şi sunt *oameni.*

Lada se zgâi la foc, lăsând flăcările să-i umple vederea.

— Bineînţeles. îl voi asculta pe Toma Basarab şi voi accepta supunerea celor care vor să mi-o dea. însă nimeni nu păstrează nimic fără să merite. Asta e valabil pentru fiecare valah. Lada clipi, şi puncte de lumină îi jucară în faţa ochilor. Şi pentru tine, Daciana, adăugă ea. Aşa că te întreb din nou: de ce te afli aici?

— Nu ai cameristă.

Nicolae pufni.

— Te înşeli. Lada noastră nu e o domniţă. Ea este un dragon.

Bogdan bombăni grav şi furios. Lada râse, bătându-l pe Bogdan peste genunchi. Apoi aruncă o mână de ţărână şi de ace de brad în Nicolae.

— Nimeni nu ţi-a cerut părerea.

— Părerile mele sunt daruri pe care le ofer fără nimic la schimb, fără să cer îngăduinţă ori plată.

— Du-ţi darurile în altă parte, mormăi Bogdan.

Lada flutură din mână.

— Nicolae are dreptate. Nu am nevoie de cameristă, întrucât nu sunt o domniţă. Sunt oştean.

Daciana zâmbi, îngâmfată şi mulţumită de sine.

— întocmai. Un oştean nu are vreme să-şi spele curgerile lunare din veşminte.

Obrajii Ladei luară foc, iar ea preferă să-şi coboare privirea în pământ, decât să se uite la Nicolae şi la Bogdan. Pântecele Dacianei se desluşea la marginea câmpului ei vizual. Şi atunci îi încolţi un gând.

Un gând cumplit.

Lada sări în picioare, aproape căzând în foc. O apucă pe Daciana de mână.

— Vino cu mine!

Fata scânci, luptându-se să se ridice. Lada o târî departe de tabără şi printre copaci.

— Spune-mi cum e să fii grea. Cum s-a petrecut? Cât a durat până ce ai ştiut că era... Lada mătură aerul cu mâna înspre pântecele Dacianei, neputând să-şi desprindă ochii de la acesta acum. Câtă vreme până ai ştiut că e acolo?

Ochii negri ai Dacianei nu trădară nicio tulburare.

— Când ai avut ultima sângerate? întrebă ea.

Lada se întoarse cu spatele, îndepărtându-se câţiva paşi.

— Nu te întreb despre asta, vreau numai să ştiu...

— Nu sunt nici proastă, nici bârfitoare. Când ai

avut ultima sângerare?

— Acum câteva săptămâni. Poate opt. Sau nouă.

Fusese înainte de Huniade, atunci când se aflase în munţii Transilvaniei. îi îngheţaseră izmenele când le întinsese să se usuce după ce le spălase.

— Sângerezi regulat?

Lada scutură din cap.

— Nu. Numai de câteva ori pe an.

— Ăsta e noroc. Eu… Daciana se opri, trăgând aer adânc în piept. Eram atât de statornică, încât puteai să stabileşti fazele lunii după sângele meu. Şi când te-a cunoscut ultima dată un bărbat?

Lada se răsuci ca titirezul, mârâind.

— Niciun bărbat nu mă cunoaşte.

Din nou, Daciana nu răspunse cu vreo tulburare vădită.

— Sânii deja ţi-ar fi sensibili şi umflaţi. Ţi-ar fi greaţă. Istovită peste poate, aşa cum n-ai fost nicicând.

Lada scutură din cap, uşurată, apoi îşi dădu seama că ea adeverea bănuielile Dacianei. Fireşte că da. Era o proastă. Mişcându-se cu Mehmed în întuneric, felul cum se simţise pielea lui, cum îl simţise pe el înlăuntrul ei…

închise ochii, deoarece se străduise din răsputeri să nu se gândească la asta. însă de îndată ce îngăduia amintirilor să revină, voia să-l omoare. Şi voia să fie din nou cu el.

Nu ştia care dorinţă era mai puternică.

— Sora mea e ca dumneata. Daciana vorbea ca şi când ar fi discutat despre vreme. Ea sângerează rar. E una din cele care n-au fost niciodată grele, în pofida multor vizite de-ale boierului nostru, fie-i sufletul blestemat pe vecie! Daciana scuipă pe pământ. Ea era cea norocoasă. Probabil că vei avea parte de noroace asemenea.

Lada îşi înghiţi o parte din frică. Avea gust de sânge şi de fiere. Daciana se răsuci pe călcâie pentru a se întoarce în tabără.

— Poţi să rămâi cu mine, zise Lada.

Fata zâmbi.

— Ştiu.

— Poţi să dormi în cortul meu, dacă asta te face să te simţi mai la adăpost.

— E foarte generos din partea dumitale. Totuşi, în curând voi împărţi cortul cu Ştefan.

— Da?

Niciodată nu socotise că Ştefan ar fi putut lega prietenie cu o femeie. Cu toate astea, dintre toţi oamenii ei, era cel mai probabil ca el să o facă fără să fie observat.

Zâmbetul Dacianei deveni pişicher şi şiret.

— El încă nu ştie asta.

Lada râse, iar apoi cele două femei porniră împreună spre tabără. Ce păcat că nimeni nu-i dăduse Dacianei un cuţit când era mică. Lada bănuia că ar fi fost la fel de formidabilă ca oricare dintre oamenii ei din tabără.

37

5-16 mai

NEDORITOR SĂ-ŞI MAI PETREACĂ timpul reparând zidul - din care o porţiune uriaşă căzuse în ziua cu pierderi de ambele părţi, însă fără o schimbare adevărată -, Radu vizită turnul lui Orhan, unde toţi turcii din oraş erau staţionaţi. Aici, cel puţin, erau otomani pe care nu trebuia să-i ucidă.

Radu se opri să şadă cu straja. îi ştia pe toţi din vedere, dacă nu după nume. Aici erau străini, devotaţi oraşului, dar niciodată cu adevărat parte din acesta. Toată lumea îi privea cu o oarecare măsură de neîncredere.

— Este puţină mâncare, se plânse Ismael, străjerul. Şi nici bănuţi n-avem s-o cumpărăm. Orhan face şi el ce poate pentru noi, dar nu e uşor.

Radu încuviinţă din cap.

— Veneţienii au încercat să fugă ieri. Giustiniani i-a oprit cu greu. Oamenii lipsesc de la schimbul lor de pe metereze, rămânând în oraş şi încercând să găsească de mâncare pentru familiile lor.

— Aşa e natura asediului. Moarte din afară, putreziciune dinăuntru, spuse Ismael, zâmbind cu mâhnire. Am putea să scăpăm din asta, totuşi. înapoi la felul în care erau lucrurile. Cât de tare

îmi lipseşte să mă plimb pe străzi şi să se arunce cu noroi în mine pur şi simplu pentru că sunt turc! Acum nu putem pleca din turnul nostru de teamă ca oamenii să nu creadă că suntem oamenii sultanului, înlăuntrul oraşului.

Radu se lăsă pe spate, lada pe care şedea protestând zgomotos. Zări ceva înăuntru cu coada ochiului - un steag otoman. Lada conţinea restul steagurilor pe care nu le folosiseră pentru păcăleala cu nava-mesager. Acum stăteau acolo, nefolositoare şi părăsite. Radu simţi un val de solidaritate cu steagurile.

— De ce aţi rămas? îl întrebă Radu.

Dacă Mehmed avea să biruiască, oamenii lui Orhan erau morţi. Şi chiar dacă Mehmed nu izbândea, ei aveau să fie în continuare proscrişii oraşului. Orhan nu va putea niciodată să revendice tronul otoman, nu acum, când Mehmed avea moştenitori. Din punct de vedere politic, el era nefolositor.

Ismael îşi frecă gânditor bărbia.

— Orhan e un om bun. A devenit pion, însă n-a lăsat ca asta să-l prefacă într-un om crud sau înăcrit. N-am auzit acelaşi lucru despre sultan. Ismael ridică din umeri. Oricum ar fi, soarta mea a fost dintotdeauna legată de acest oraş. Să mor între zidurile sale ori pe ele. Am ales să rămânem alături de un om pe care îl respectăm.

în urmă cu câteva săptămâni, Radu ar fi vrut să-l lovească pe Ismael pentru că îl acuza pe Mehmed de cruzime. Acum, ori de câte ori Radu închidea

ochii, vedea o pădure de ţepi purtându-şi monstruoasele roade.

Cei doi bărbaţi îşi ridicară privirile în timp ce o procesiune de cai înainta cu greu prin noroiul din faţa lor. în mijloc se afla Constantin. Avea umerii lăsaţi şi capul plecat. Cu o zi în urmă, prezenţa lui pe metereze îi făcuse pe apărători să continue să lupte îndeajuns pentru a ţine piept atacului.

Noroiul zbură prin aer, aterizând pe crupa calului lui Constantin. Oştenii de lângă el devenită brusc vigilenţi, scormonind cu privirile după atacator. Constantin oftă şi scutură din cap.

— Ereticule! strigă cineva de pe alee. Copiii noştri mor de foame fiindcă tu l-ai trădat pe Dumnezeu!

Constantin privi într-o parte şi îl văzu pe Radu. Zâmbi cu mâhnire.

— Copiii noştri mor de foame deoarece singurul argint rămas în oraş îi aparţine lui Dumnezeu, răspunse.

Odată ce alaiul împăratului trecu, Radu îşi luă rămas-bun de la Ismael. întorcându-se la casa lui Ciprian, văzu dovezi ale suferinţei pretutindeni. Una era să vezi oamenii murind pe metereze şi cu totul altceva să le vezi copiii şezând pe verande cu ochii lipsiţi de viaţă din pricina foamei. în Galata se găsea de mâncare şi ei continuau să facă schimb în timpul zilei cu Constantinopolul. însă dacă nimeni nu avea bani, toată mâncarea din lume era în continuare inaccesibilă.

Vorbele lui Constantin îl urmăriră pe Radu, fără să-i dea pace. *Singurul argint rămas în oraş îi aparţine lui Dumnezeu.* Radu nu putea să facă nimic să forţeze sfârşitul asediului. Dar poate că putea să îndulcească suferinţa în acest răstimp. Suferinţa la pricinuirea căreia dăduse el o mână de ajutor stricând mâncarea. Poate că mai putea să facă ceva pentru propriul lui suflet.

Ciprian şi Nazira se aflau amândoi în salon când Radu intră ca o furtună pe uşă, cu o vigoare renăscută.

— De ce eşti aşa de încântat? îl întrebă Ciprian.

— în biserici se găseşte argint, da?

Ciprian încuviinţă din cap.

— Talgerele pentru colectă sunt făcute din argint.

— Şi de obicei sunt folosite pentru a aduna bani pentru săraci. Cred că am putea strânge acele talgere pentru a face bani pentru săraci. Fără îndoială că Dumnezeu va privi cu bunăvoinţă o asemenea străduanie.

Radu nu putea să-şi închipuie că vreun Dumnezeu - cel creştin sau cel adevărat - s-ar uita cu nemulţumire la un act de milă, indiferent cui i-ar fi fost dăruit. Era unul dintre stâlpii Islamului, la urma urmelor. Nu se mai simţise cu adevărat fericit pentru ceva de când venise în acest oraş.

Ciprian scutură din cap.

— Unchiul meu nu poate să ia nimic din biserici, nu cu reputaţia lui. Şi aşa oamenii de-abia îi îngăduie să se roage în biserici. Dacă începe să

ceară argintul sfinţit, oraşul s-ar răscula.

Radu zâmbi cu viclenie, întinzând mâna să o ajute pe Nazira să se ridice în picioare.

— Unchiul tău nu va cere nimic şi nici nu va lua. Eu mă descurc foarte bine într-o topitorie.

Ciprian îşi muşcă buza, ochii lui cenuşii jucând de încântare.

— Ştiu unde se bat monedele regale. în ultima vreme nu prea a mai funcţionat.

— Cunosc pe cineva care este foarte priceput la descuiat lacăte.

Nazira râse, luă un şal negru şi şi-l înfăşură în jurul capului, apoi zise:

— Şi mai ştiu pe cineva care va face curăţenie în biserică de se va întâmpla cumva să dea cineva peste vesela noastră şleahtă de hoţi.

Era ceva nebunesc, însă era tare bine să facă altceva decât să lupte pe metereze sau să se urască pe sine. Radu practic ţopăia pe străzi. Nazira era de o parte a sa, Ciprian de cealaltă, iar noaptea era la fel de minunată ca oricare alta pe care o trăise el. Găsiră o biserică neluminată şi nefolosită nu departe de casa lui Ciprian.

Nazira îşi ţinea găleata cu provizii la vedere, bătând nerăbdătoare din picior ca şi cum ar fi vrut să-şi vadă de treabă. Găleata, bine plasată, îl ascundea pe Radu, care spărgea lacătul. Uşa se deschise şi ei intrară în vârful picioarelor înăuntru. Lui Radu îi plăcea cel mai mult atunci când bisericile erau cufundate în întuneric. Ornamentele luxoase şi exagerat de multe erau

tăcute, iar liniştea părea mai sfântă decât ar fi putut să fie orice liturghie.

încrezător în sine, Ciprian îşi croi drum spre altar, de unde scoase un talger şi îl ridică biruitor. Nazira îl îndesă pe fundul găleţii şi îl acoperi cu zdrenţe.

în decurs de trei ore atacară mai multe biserici. Găleata Nazirei era aproape plină. Radu era prea ostenit să mai ţopăie, însă el şi Ciprian continuară să râdă unul de orbecăitul celuilalt. într-o biserică, Ciprian se împiedică şi căzu cu spatele peste o bancă, cu picioarele în aer. Radu se ţinu de burtă, aplecat, încercând să nu râdă atât de zgomotos pentru a nu fi prinşi. în loc să se ridice de îndată, Ciprian rămase acolo pe spate, dând din picioare, până ce lui Radu începură să-i curgă lacrimi pe faţă.

Când cea de-a zecea biserică fu jefuită, se învoiră asupra încă uneia. Străbătură străzi, schimbându-şi mereu direcţia, cu râsete tainice înăbuşite precum ceaţa înăbuşea oraşul. Radu nu ştia cum e să fii beat, însă bănuia că era cam aşa ceva.

— îmi face trebuinţă! ţipă o femeie.

Se opriră, speriaţi. Două femei smuceau de un coş. Fiecare avea un copil sau doi la picioare, care le trăgeau de fuste şi plângeau.

— Copiii mei mor de foame! strigă una din femei.

— Cu toţii murim de foame! spuse un bărbat, vârându-se între cele două femei.

Una din ele căzu în noroiul de pe stradă, trăgând şi un copil după ea. Cealaltă se împletici după coş, insă bărbatul ajunse primul la el.

— Dă-mi-1! se milogi ea, ridicându-şi copilaşul şi ţinându-l in faţa ei ca o dovadă a disperării sale.

— Am şi eu copii flămânzi.

Ciprian şi Radu făcură un pas în faţă, neştiind sigur ce să facă, însă ştiind că ceva trebuia făcut.

— Ar trebui să fii pe metereze, îi spuse Ciprian bărbatului.

Chipul bărbatului se preschimbă în ceva urât şi brutal.

— Ca tu să poţi să iei mâncarea pentru tine? Mă voi întoarce pe metereze după ce familia mea va fi mâncat.

Se împinse, făcându-şi loc să treacă de ei, aproape răstur- nând-o pe Nazira. Nici măcar nu se uită înapoi la femeia de la care furase mâncarea. Cea care încă era în picioare porni tropăind, cu un copil în braţe şi cu celălalt mergând grăbit după ea.

Radu întinse mâna să o ajute pe femeia căzută să se ridice. Ea îi luă mâna şi se săltă în picioare, scuturându-şi noroiul de pe fuste şi folosind o bucată curată pentru a şterge chipul copilului.

— Ar trebui să te duci în Galata, îi zise Radu, cât de blând putu. Acolo au mai multă mâncare, iar copiii tăi vor fi mai feriţi de primejdii.

— Dumnezeu ne va apăra, răspunse ea, iar Radu nu ştia dacă vorbele ei sunau a rugăciune ori a

învinuire.

— însă Dumnezeu nu te hrăneşte.

Ea îl privi, înfricoşată, apoi îşi vârî copilul în fuste şi porni zorită, de parcă hula lui Radu ar fi fost molipsitoare.

Ea ar fi putut la fel de bine să ia cu sine şi toată fericirea lor. Dar măcar ştiau că această noapte meritase osteneala. Fusese necesară.

— încă una, spuse Ciprian, părând istovit. Arătă înainte. Mănăstirea unde adăpostesc Hodighitria.

— Ce e aceea? întrebă Nazira, petrecându-şi un braţ pe sub al lui Radu, iar celălalt pe sub braţul lui Ciprian.

Nu era prea bine cu ea în mijloc. Mai puţin echilibrat. Radu preferase să stea intre ei. însă el căra acum găleata grea.

— Hodighitria este cea mai sfântă icoană din oraş, răspunse Ciprian. O pictură a Fecioarei Maria ţinând pruncul lisus lângă ea. Se spune că a fost adusă înapoi de pe Pământul Sfânt de către Apostolul Luca. Uneori o plimbă în sus şi în jos în jurul zidurilor drept protecţie, cu toate că monahii au as- cuns-o ca pedeapsă pentru tratativele purtate de unchiul meu cu catolicii.

— Chiar cred că o pictură îi va salva? întrebă Nazira, nu pe un ton critic, ci mai degrabă curios.

Radu tresări când auzi alegerea vorbelor ei - *îi* în loc de *ne* -, însă Ciprian nu băgă de seamă. Cel puţin Radu nu era singurul prea tihnit în preajma lui Ciprian.

— Se spune că a mai salvat oraşul şi altă dată, răspunse Ciprian.

— Tu crezi asta? îl întrebă Nazira.

Ciprian privi în sus la stelele care se uitau la ei prin acoperământul jos de nori şi fum ce nu se mai ridica niciodată cu adevărat.

— Cred că Fecioara Maria ar vrea mai degrabă să ne vadă că avem grijă de semenii noştri decât de o pictură a ei. Motiv pentru care am de gând să-i abat atenţia străjerului în aşa fel încât voi să vă puteţi furişa înăuntru şi să luaţi argintul pe care îl găsiţi.

Făcu o plecăciune, cu veselie, încercând să regăsească ceva din amuzamentul lor, apoi dădu colţul spre mănăstire.

Radu se rezemă de o uşiţă exterioară, lucrând asupra lacătului pe cât de iute cu putinţă. Intrară într-un coridor negru ca noaptea. Pipăindu-şi drumul de-a lungul peretelui, dădură peste o altă uşă. Era încuiată.

— Asta e promiţător, şopti Nazira.

Radu deschise ultima încuietoare. Aerul dinăuntru îi înţepă nările cu rămăşiţe de fum de cădelniţă. Radu îndrăzni să aprindă o lumânare în încăperea lipsită de geamuri. în timp ce lumina pâlpâia, prinzând viaţă, imaginea Fecioarei Maria apăru în faţa ochilor lor. Icoana, aproape la fel de înaltă ca Radu, era montată pe un pat de scânduri cu pari pentru a putea fi cărată.

— Ce păcat că nu poate fi topită, zise Nazira

gânditoare, privind rama grea din aur.

Radu căuta argint. Găsi câteva obiecte mici, pe care le vârî în buzunar. Nazira rămase unde se afla, privind lung la icoană.

— Cred că aceasta este problema Constantinopolului, spuse ea. Se încred într-o pictură să-i salveze, în loc să se încreadă unii în alţii. Se ceartă şi chibzuiesc în privinţa chipului în care se găsesc sufletele lor în viaţa de apoi, în vreme ce-i lasă pe cei aflaţi în nevoi în viaţa aceasta să moară de foame. Nu e de mirare că oraşul e pe moarte.

Radu îşi puse mâna pe umărul ei.

— Am lucrul după care am venit.

Nazira nu se clinti. Ochii îi străluceau de lacrimi la lumina lumânării.

— îi urăsc. îi urăsc pe toţi din oraşul acesta! Mă preumblu printre ei, vorbesc cu ei şi e ca şi cum m-aş conversa cu stafiile, îmi vine să mă îmbrac în veşminte de doliu în fiecare zi.

Acum plângea. Vârând mâna într-unul din vasele de lut din găleată, scoase o mână de unsoare zoioasă.

Radu o apucă de mână înainte ca ea să poată să arunce un- soarea pe icoană.

— Nu! îi zise el cu blândeţe.

— Ar trebui s-o ardem. Ar trebui să-i osândim.

— Sunt îndeajuns de osândiţi.

— Sora ta i-ar da foc pentru a-i face să-şi piardă curajul.

— Sora mea ar face mult mai mult de atât.

îi zâmbi, închipuindu-şi ce ar fi făcut Lada dacă s-ar fi găsit în acest loc. Nimic din oraş nu ar mai fi fost în siguranţă.

— însă Ciprian este afară. Şi-ar da seama.

Suspinând, Nazira încuviinţă din cap. îşi frecă palmele de pari, încercând să-şi şteargă unsoarea.

— îmi pare rău! Mi-e atât de dor de Fatima, încât simt ca şi când în suflet mi-a intrat gheaţă. Şi e greu să-mi amintesc să nu-mi pese de oamenii aceştia. Eram încredinţată atunci când am venit că asta nu va fi o problemă. Voiam... voiam ca ei să sufere. Voiam să-i văd căzând.

Radu nu o mai auzise niciodată vorbind aşa.

— Să aperi Islamul?

— Pentru răzbunare, răspunse ea în şoaptă. Pentru Fatima. Familia ei a fost omorâtă de către cruciaţi pe când era foarte tânără. Au făcut lucruri cumplite. Lucruri despre care nici acum măcar nu poate să vorbească. Am vrut ca oraşul Constantinopol să fie al nostru pentru a opri alte cruciade, da. Dar şi pentru a-i pedepsi. Nazira se şterse la ochi cu un colţ al şalului. Ştiu că n-are noimă. Niciunul dintre aceşti oameni de-aici nu sunt vinovaţi de ceea ce i s-a întâmplat Fatimei. însă ura lor absurdă faţă de noi, demonizarea Islamului, este ceea ce i-a împins pe acei oameni să facă ce au făcut. A fost hain din partea mea să vin aici cu atâta ură în inimă. Ura ne preface pe toţi în nişte monştri.

Radu o trase mai aproape, îmbrăţişând-o strâns.

— Tu n-ai putea niciodată să fii un monstru, zise el, în timp ce Fecioara Maria arăta solemnă spre

fiul ei.

Chipul ei nu trăda nicio trăire, nicio urmă de judecată ori de milă.

— Eu tot socot că facem ceea ce trebuie, zise Nazira, aranjându-şi şalul. Şi încerc să-mi pun nădejdea în Dumnezeu.

Radu încuviinţă din cap şi o luă de mână. împreună, părăsiră mănăstirea.

Ciprian îi întâmpină afară.

— Topitoria nu e departe. Nu va fi nimeni acolo.

Când ajunseră la topitorie, focurile din vatra forjei erau aproape stinse. Avea să dureze o vreme până ce ar fi fost îndeajuns de fierbinţi pentru a topi metalul. Nazira îşi ceru iertare şi se duse acasă să se culce.

Radu văzu acum că ea îşi purta tristeţea ca pe o mantie. Zâmbea atât de luminos, încât era foarte lesne ca lui să-i scape mâhnirea ce se învârtejea în jurul ei. Radu îşi dorea să poată să o ia de acolo. însă ştia că părăsirea acestui oraş şi reunirea cu Fatima aveau să fie începutul vindecării ei.

în vreme ce porneau furnalul, Ciprian găsi matriţa pentru monede.

— Tatăl meu mi-a spus că nu voi face niciodată bani pentru familie. Aş vrea să mă poată vedea acum.

— Tatăl meu nici măcar nu se gândea prea mult la mine pentru a se întreba dacă eram demn de ceva.

— Pare să fi fost mai ticălos decât sunt eu.

Radu râse şi fu răsplătit cu unul dintre zâmbetele sincere ale lui Ciprian. Făcură cu rândul

să alimenteze focul. Ciprian se aplecă, privind flăcările peste umărul lui Radu. Se spălase şi nu mai duhnea a ziduri. Mirosea a veşminte uscate la soare, cu o urmă de briză a mării. Radu se trezi inspirând cu atâta nesaţ, încât ameţi.

— Te pricepi foarte bine la asta, zise Ciprian, răsuflarea lui gâdilându-i urechea lui Radu.

Radu ar fi roşit din pricina laudei - după copilăria lui nefericită, devora o laudă aşa cum om mort de foame înghiţea cu lăcomie pâinea -, însă era atât de cald, încât avea chipul deja îmbujorat. Curând, în încăpere se făcu înăbuşitor de cald. Ciprian îşi scoase veşmintele de deasupra, dezbrăcându-şi, în cele din urmă, şi cămaşa.

Intr-adevăr, este nesuferit de cald, gândi Radu, uitându-se oriunde, numai la celălalt bărbat nu.

Când focul fu îndeajuns de puternic, îl hrăniră cu piesele din argint, una câte una, strângând metalul topit. Monedele pe care le turnară erau zgrunţuroase, vădit inferioare celor adevărate. însă nimeni nu avea să le examineze prea îndeaproape acum.

Ciprian se întinse pe podea, cu braţele sub cap. Radu nu se uită.

Până când o făcu.

Ciprian era zvelt şi înalt, lat în umeri. Ochii lui Radu zăboviră pe spaţiul unde bustul lui făcea o adâncitură dinspre coaste spre marginea nădragilor.

Nu. Era ostenit, şi era... ceva. Totul era *ceva.* Nu ştia ce, nu putea să gândească limpede. Privindu-l pe Ciprian, îşi aminti când îl văzuse pe Mehmed în

acea noapte în iatacul lui Mehmed, înainte ca acesta să îşi dea seama că el era acolo. Radu simţi o undă de vinovăţie, ca şi cum l-ar fi trădat cumva pe Mehmed în această noapte. Când se gândi la cât fusese de nefericit în Edirne, îi veni să râdă. Ar fi dat orice pentru acea mică distanţă de Mehmed, prin comparaţie cu încâlceala de simţăminte şi întrebări pe care zidurile care îi despărţeau le puneau.

Doar că nu credea că voia să renunţe la această noapte, chiar şi cu tot ce îl costase să ajungă aici.

Totuşi, îşi ţinu privirea asupra mesei după aceea. Dacă l-ar fi surprins Ciprian uitându-se, cum ar fi reacţionat? Cum ar fi vrut Radu ca el să reacţioneze? Radu îşi îndreptă toată atenţia asupra monedelor.

— Cum i le vei explica unchiului tău?

— Zestrea unei babe veştejite care vrea să se mărite cu mine.

— Ai fi mai credibil dacă ai zice că e o comoară îngropată.

— Se întâmplă să fiu foarte atrăgător pentru femeile în etate. Vezi tu, ochii mei. Nu se pot sătura de ochii mei.

într-un sfârşit, Radu îşi scoase cămaşa, căci în încăpere zăpuşeala era din ce în ce mai mare. Se străduia din răsputeri să nu se uite la Ciprian. Uneori, izbutea. în tot acest răstimp, rămase de cealaltă parte a mesei, bucuros că aceasta se afla între el şi Ciprian. Şi bucuros că nădragii îi erau îndeajuns de groşi pentru a ascunde simţămintele pe care trupul lui nu voia să accepte că nu

trebuiau să fie acolo.

Trupurile sunt lucruri trădătoare.

Jumătatea lui aprilie

— AVEM NEVOIE DE DORIN, spuse Toma. Stătea drept şi mândru pe calul său. Şi e un Basarab.

Lada arătă spre locul din care veniseră.

— Ne-a atacat!

Fuseseră întâmpinaţi la marginea pădurii lui Dorin Basarab de trei duzini de ţărani prost înarmaţi şi îngroziţi. Zece soldaţi bine pregătiţi cu arme stătuseră îndărătul ţăranilor, nelăsându-le nicio altă opţiune în afară de a lupta. înainte ca Lada să poată deschide gura, unul dintre ţărani trăsese cu o săgeată în ea. Bogdan îl secerase imediat pe acel bărbat, apoi trecuse la următorul.

Fuseseră câteva minute de muncă plină de sânge şi de ţipete pentru a-i împrăştia. Fusese o irosire a timpului ei şi a vieţilor ţăranilor.

Lui Toma nu-i păsa. Pufni uşor, ochind conacul din faţa lor, preţăluindu-l.

— Dorin se va învoi să ne susţină. Şi nu vom mai avea o altă *neplăcere.* O privi tăios pe Lada. îl voi împăca oferindu-i pământurile lui Silviu atunci când vei fi pe tron.

— Nu. Le-am dat deja altcuiva.

Toma râse.

— Unei ţărănci? Da, am auzit. Asta a fost hazliu. Te rog, lasă împărţirea pământului pe seama mea. De fapt, poate că este cel mai bine să rămâi aici cu oamenii tăi. Mă ocup eu de toate.

Se îndepărtă călare, urmat de oamenii lui. Lada îi privi spinarea cu toată tensiunea unei săgeţi încordate.

Nicolae îi puse o mână pe braţ.

— Ce e? se răsti ea.

El făcu un gest cu capul în spatele lor. Lada se întoarse şi văzu un şir de ţărani. Un şir de ţărani foarte furioşi. Ei nu făcură nicio mişcare înspre ea - pesemne din pricina oştenilor călare din urma ei -, dar nu avea nicio îndoială că ar fi omorât-o dacă ar fi putut.

— Cine are comanda? întrebă ea, facându-şi calul să meargă în faţa lor.

— Frate-meu, bombăni un bărbat.

— Unde este?

— Mort pe câmpul de colo.

Lada îşi opri calul, aruncându-i omului o căutătură cruntă de-a lungul nasului ei lung şi coroiat.

— Şi socoţi că asta e vina mea?

— Săbiile voastre au sânge pe ele.

Lada îşi scoase sabia. Tăişul sclipea, bine lustruit.

— Sabia mea este curată. Sabia mea nu s-a aflat îndărătul fraţilor şi verilor voştri, mânându-i într-o

luptă pentru care nu erau pregătiţi. Sabia mea n-a atârnat deasupra gâturilor voastre, silindu-vă să slujiţi un om căruia nu-i pasă de vieţile voastre. Sabia mea n-a fost ţinută de străjerii boierului vostru pentru a se încredinţa că niciunul dintre fiii şi prietenii voştri nu putea să fugă atunci când ar fi trebuit.

Nicolae îşi drese glasul.

— Poate că nu este cea mai bună tactică să-i încurajezi să lupte cu noi, zise el în şoaptă.

Lada îşi întoarse calul, dezgustată şi mâniată.

— Mergem la Târgovişte, zise ea. Alăturaţi-vă nouă.

Bărbatul privi într-o parte, frecându-şi obrazul ţepos.

— Nu-i drept, o domniţă să aibă o sabie.

Lada ştia că, dacă l-ar fi omorât, ar fi creat un precedent prost. Ştia asta, şi totuşi sabia ei se apropie oricum de el.

— De ce am face-o? întrebă un bărbat în etate, cu părul co- liliu şi subţire asemenea norilor de deasupra capetelor lor.

Pielea care îi atârna sub bărbie se bălăbănea în timp ce vorbea:

— O duceam bine înainte să vii mata. Nu vrem necazuri dinspre Târgovişte.

Lada se întoarse spre el, iertându-l pe celălalt bărbat.

— Şi Târgovişte nu şi-a dat osteneala în privinţa voastră. Nu-i pasă. Nu-i pasă de vieţile voastre ori

de familiile voastre ori de bunăstarea voastră. Ce v-a dat prinţul vreodată?

Bătrânul ridică din umerii lui ascuţiţi.

— Nimic.

— Dacă sunteţi fericiţi cu nimic, negreşit, fugiţi şi căutaţi un alt boier pe care să-l slujiţi. Dorin Basarab va fi alături de mine. Şi când voi fi pe tron, îmi voi aminti de fiecare om care m-a ajutat să ajung acolo, indiferent de rangul lui.

— Vrei să fii prinţ? o întrebă primul bărbat.

Nu mai era furios. Era zăpăcit. Lada îl prefera furios.

— Eu *voi fi* prinţ.

— Din ce familie te tragi? Nu mai au băieţi? întrebă el.

Ea deschise gura să-şi declare neamul. Apoi se opri. Nu merita tronul datorită familiei sale. Datorită tatălui ei. Fiindcă fratele ei nu voia să-l ia. Făcea ceea ce făcea nu pentru ea însăşi sau pentru numele familiei sale, ci pentru Valahia. Avea să *câştige* tronul.

— Sunt Lada Dracul şi voi fi prinţ. îşi coborî glasul, aple- cându-se spre bărbat şi vorbind precum sunetul săbiilor scoase din teacă. Te îndoieşti de asta?

El făcu un pas îndărăt, târşindu-şi picioarele, văzând, în cele din urmă, adevărul pe chipul ei. Nu era o domniţă. Era un dragon, iar această ţară întreagă avea să o ştie înainte de sfârşit.

— Dacă nu izbândeşti? o întrebă bătrânul.

— Atunci nu veţi fi mai rău decât sunteţi acum.

Boierul vostru va veni târându-se înapoi. Ei izbutesc întotdeauna. Dar dacă eu izbândesc - şi voi izbândi -, *vă* voi ţine minte. Pricepeţi?

Bărbaţii încuviinţară din cap, unii mai în silă decât alţii. Bătrânul rânji ştirb.

— Cred că mata eşti nebună. Dar nu voi zice nu acestei oferte.

Se plecă în faţa ei.

Lada privi pe deasupra capetelor lor în zare. Efectul fu stricat de unul dintre oamenii lui Toma care veni călare.

— Stăpânul meu zice că puteţi să vă ridicaţi tabăra îndărătul conacului. Vă puteţi alătura lui la cină, dacă doriţi.

Lada nu dorea. Scrâşni din dinţi şi încuviinţă totuşi.

39

16-24 mai

ÎN VREME CE LUNA MAI trecea de zenit şi aluneca spre iunie, nu se întrezărea niciun sfârşit al asediului. Sfârşeala pe care Radu o resimţea cutreierând în timpul zilelor era întreruptă numai de izbucniri stacojii de groază. Orice altceva în legătură cu timpul acela era urât - praful, norii, sufletul lui.

După noaptea de la topitorie, din nou se străduise din răsputeri să se ferească de Ciprian. Nazira nu mai avea multe legături folositoare; Elena, asociată cu bietul Coco cel tras în ţeapă, era acum dispreţuită, iar Nazira fu şi ea îndepărtată drept urmare. Cea mai mare parte a timpului şi-o petrecea încercând să găsească mâncare şi să o ducă celor aflaţi în nevoie. Radu nu o întreba niciodată ce înfaptuiseră aceştia. înţelegea nevoia de a extinde bunătatea chiar şi atunci când însăşi acţiunea mistuia sufletul de vină. înţelegea la fel de bine şi dorinţa de ispăşire.

Când Radu izbutea să ajungă acasă să doarmă, el şi Nazira stăteau culcaţi în pat, fără să se atingă, fără să vorbească. Unul lângă altul şi singuri

dimpreună. Singurul lucru de care Radu mai era încredinţat în marea nesfârşită de fum era că Nazira avea să scape cu viaţă din asta. Orice altceva era negociabil.

Pe nouăsprezece mai, clopotele din oraş îşi dăngăniră de-acum familiara chemare la rugăciune. *Panică!* spuneau.

Moarte! spuneau. *Distrugere!* spuneau. Nu mai erau instrumentele rugăciunii, ci doar pristavii pieirii.

Radu mergea târşâindu-şi picioarele spre Hagia Sophia. O smucitură bruscă de cămaşa lui îl făcu să tresară. Se întoarse şi-l văzu pe Amal.

— N-am nimic pentru el, zise Radu.

Amal scuturǎ din cap.

— El are un mesaj pentru dumneata.

Inima trudită a lui Radu îşi grăbi bătăile. Mehmed! Mehmed al lui!

— Da?

— Spune să stai departe de ziduri azi. Să-ţi găseşti un alt loc unde să te afli.

Radu nu ştia dacă să râdă încântat sau să plângă de uşurare. Mehmed îşi amintea de el - şi îi păsa dacă era sau nu teafăr.

— De ce?

Amal ridică din umeri.

— Acesta e mesajul.

— Spune-i că îi mulţumesc. Spune-i...

Spune-i că mi-e dor de el. Spune-i că-mi doresc

ca lucrurile să fie din nou aşa cum au fost. Spune-i că sunt îngrozit că nu vor putea niciodată să fie. Spune-i că, şi dacă ar putea, nu ştiu dacă voi mai fi vreodată mulţumit cu asta.

— Spune-i că gândurile şi rugăciunile mele sunt cu el.

Amal încuviinţă, apoi întinse mâna ca şi cum ar fi cerşit. Radu scoase o singură monedă şi o puse în palma băiatului.

Radu se întoarse acasă, fericit că putea măcar să-i spună Nazirei că Mehmed se gândea la ei şi trimisese o prevenire. Şi atunci îşi aminti: Ciprian era deja pe zid.

Pe zidul despre care Mehmed socotea că era îndeajuns de primejdios încât să rişte să trimită un mesaj.

Radu putea să se ducă acasă. Putea să aştepte şi să vadă ce se întâmpla. Putea să stea la geam, uitându-se după Ciprian. Iar dacă Ciprian nu se întorcea...

Radu fugi spre zid. Avea să se gândească la vreo scuză pentru a-l scoate pe Ciprian de acolo. Nu se întrebă de ce merita riscul. Pur şi simplu ştia că trebuia.

Când ajunse acolo, totuşi, se opri în şoc. De cealaltă parte a zidului erau *turnuri.* Făcute din lemn, învelite în foi de metal şi piei pentru a-i proteja pe oameni de foc şi săgeţi. Roţi uriaşe ieşeau de la poalele acestora. Şi înaintau spre oraş.

Unde ţinuse Mehmed turnurile, era un mister.

Nimeni din jurul lui Radu nu ştia de unde veneau sau când apăruseră. însă scopul lor era deja atins. Pe măsură ce turnurile înaintau, oamenii protejaţi dinăuntrul lor aruncau pământ, bolovani şi tufişuri în şanţul de apărare. încet, însă neîndoielnic, îl umpleau.

Radu trecu grăbit de un şir de arcaşi, disperat să-l găsească pe Ciprian. Mehmed nu-l voise aici şi acum vedea de ce. Zidurile aveau să fie cucerite astăzi.

Arcaşii trăgeau cu săgeţi aprinse, însă acestea săreau înapoi, fără să facă niciun rău, când se loveau de exterioarele protejate ale turnurilor. Se trăgea şi cu micile tunuri, însă cu prea puţin efect. Turnurile înaintau fără să se oprească. Giustiniani se împinse spre mijlocul meterezelor, la câţiva oameni depărtare de locul unde Radu se ghemuise îndărătul butoaielor. Un foc necontenit de săgeţi zbura spre zid, împiedicând orice contraatac plănuit.

— Ce naiba e asta? întrebă Giustiniani, privind atent printre butoaie. îl zări pe Radu şi se duse târâş spre el, făcând semn cu mâna spre turnuri. Ştiai că are aşa ceva?

Radu scutură din cap, rezemându-se de butoaie, neputând să se uite la turnuri.

Toată furia lui de mai înainte faţă de Mehmed îl părăsise, asemenea unei săgeţi ce ricoşa din armura pe care mesajul lui Mehmed o alcătuise. Turnurile fuseseră în plan de la bun început. Iar Mehmed niciodată nu-i vorbise de ele lui Radu.

Ceea ce însemna unul din două lucruri: fie Mehmed *nu* avea încredere în el, fie Mehmed ţinuse ascunse dinadins informaţii deoarece căutase un chip de a-l vârî pe Radu în oraş încă de la început, şi bănuise că Radu avea să fie prins şi torturat.

Chiar şi cu armura avertismentului lui Mehmed, oricare opţiune frângea inima şi aşa chinuită a lui Radu.

Pe la lăsarea serii, şanţurile de apărare erau destul de pline ca turnurile să poată trece dincolo de ele. înaintarea lor era la fel de lentă şi inevitabilă ca trecerea soarelui. Din câte îşi putea da seama oricine, oamenii de pe fundul lor împingeau, scurtând depărtarea. Ploaia de săgeţi din turnuri nu contenise. Niciun contraatac nu putea fi lansat, nici fuga de turnuri nu era cu putinţă. Acestea veneau într-un ritm chinuitor, aducând încet pieirea oraşului. Şi Radu tot nu-l găsise pe Ciprian. în acest moment nu putea să plece - deoarece nu-l avea pe prietenul lui şi fiindcă ar fi arătat ca şi cum ar fi fugit.

Cineva venea călare prin spaţiul dintre ziduri, trăgând un car încărcat.

— Giustiniani!

Era Ciprian. Radu se însufleţi. Oraşul era pe cale să fie cucerit, însă Ciprian era aici! Radu putea să-l scoată şi apoi puteau să ajungă la Nazira şi să fugă. Radu se lăsă pe vine, alergând de-a lungul zidului spre scară, apoi coborî.

Ciprian stătea în picioare în car, cu săgeţile căzând în jurul lui, în timp ce împingea un butoi

peste margine. Radu apucă un scut aruncat de cineva şi fugi înainte, urcându-se alături de Ciprian şi acoperindu-l în timp ce acesta muncea.

— Trebuie să mergem! strigă Radu.

— Aproape am terminat!

O săgeată bufni în scutul de deasupra capetelor lor. Ciprian se opri, oferindu-i lui Radu acel zâmbet care îi prefăcea tot chipul.

— Ei bine, aceasta este o altă viaţă pe care ţi-o datorez, într-una din aceste zile va trebui să te hotărăşti cum te pot răsplăti.

— Ce este asta? întrebă Radu, în vreme ce alţi câţiva oameni care veniseră să ajute coborau butoaiele din car.

— Praf de puşcă.

— Tunurile sunt prea mici pentru a produce stricăciuni turnurilor.

Rânjetul lui Ciprian se preschimbă în ceva mai puţin cald, însă mai potrivit cu împrejurimile.

— Nu e pentru tunuri. Duceţi astea pe metereze! ţipă el.

Radu sări din car, continuând să-l apere pe Ciprian în vreme ce îi îndruma pe oameni. Continuă să privească spre poartă, întrebându-se cum ar fi putut să-l scoată pe Ciprian de acolo. între timp, Ciprian continua, orb la toate, spre disperarea lui Radu. Nu era treabă uşoară să urce butoaiele grele pe scările înguste. Izbutiră, cu mare greutate, pierzând un om nimerit de o săgeată. Radu îl urmă pe Ciprian în timp ce rostogoleau înainte butoaiele, până ce fură aşezate drept în faţa turnului. Poate dacă îl ajuta pe

Ciprian să înfăptuiască orice ar fi făcut el, Radu ar fi putut să-l păcălească să plece.

îngrijorat, Giustiniani făcu un semn cu mâna.

— Ăsta este aproape tot praful de puşcă pe care îl mai avem.

— Nu ne foloseşte la tunuri, spuse Ciprian. Asta este cea mai bună ocazie a noastră.

— Dar nu avem îndeajuns să eliminăm *toate* turnurile. Mai sunt şi altele.

— Sultanul nu ştie asta, nu-i aşa?

Lui Radu îi deveni limpede în timp ce Ciprian vâra fitiluri lungi în partea de sus a butoaielor.

— Ai de gând să arunci turnurile în aer.

Radu râse, cu gâtlejul aspru de la osteneală şi fum. Era întocmai ceea ce ar fi făcut şi Lada. Ar fi trebuit să se gândească el la asta.

Nu. El de fapt nu era de această parte. Radu se izbi cu capul de pietrele de lângă el, încercând să-şi bage minţile în cap. Trebuia să facă ceva să împiedice asta. însă era prins ca în capcană. Nu putea să facă nimic pentru Mehmed şi nu putea să facă nimic pentru viaţa lui Ciprian.

Ciprian se bătu cu palma peste straie, blestemând.

— Nu am cremene.

Radu i-o întinse pe a sa. Când degetele lui Ciprian le întâlniră pe ale lui, se iscă o scânteie fără legătură cu cremenea. Radu îşi stăpâni harababura de simţăminte care îi astupau gâtlejul şi răsuflarea.

Ciprian zâmbi, apoi scăpără cremenea şi aprinse fitilul.

— Dacă plesneşte când atinge pământul, ne aruncăm singuri în aer.

Radu ridică din umeri, stând cu mâinile încrucişate.

— Barem voi avea parte de o companie plăcută în iad.

Ciprian râse. Giustiniani le aruncă amândurora o căutătură cruntă.

— La trei, zise Ciprian.

Celelalte două butoaie erau la câţiva coţi depărtare.

— Unu... doi... trei!

Radu şi Ciprian împinseră butoiul în sus şi peste zid în vreme ce restul oştenilor făcură la fel cu ale lor. Se încordară, aşteptând explozia, însă aceasta nu veni. Se aplecară peste zid, ţinându-şi răsuflarea şi urmărind cu privirea cum butoaiele se dădură de-a dura şi se rostogoliră departe de zid şi spre turn.

Cel al lui Giustiniani îşi schimbă direcţia prea mult la dreapta, înfigându-se în dărâmături. Dar cel al lui Ciprian continuă să se rostogolească drept spre baza turnului.

— La pământ! ţipă Ciprian, trăgându-l pe Radu jos.

Radu îşi acoperi urechile, însă chiar şi aşa detunătura fu asurzitoare. Simţi forţa zguduitoare a exploziei trecând drept prin el. Lumea rămase nemişcată preţ de un moment tăcut. Apoi sfarâmăturile şuierară, lovindu-se de butoaie, de spatele lui, căzând pretutindeni.

Turnul era într-o rână, despicat. Oamenii

alergară spre el pentru a-i ajuta pe otomanii căzuţi, fără să ţină seama de celelalte butoaie. Radu şi Ciprian se feriră iar, încă două explozii venind una după alta.

Izul de praf de puşcă aproape că acoperea duhoarea de carne arsă.

Giustiniani se ridică în picioare, arătând spre un grup de oşteni stând pregătiţi îndărătul unei intrări în zid.

— Daţi foc la orice! Omorâţi tot ce mişcă!

Poarta se deschise larg şi oamenii ieşiră în fugă. Fu o treabă iute, să îi omoare pe toţi otomanii care mai trăiau, încă năuciţi de ultima explozie. Turnară smoală peste ceea ce mai rămăsese din cadrul şi roţile din lemn ale turnului. Când se aprinse, turnul arse atât de intens, încât Radu putea să simtă cum flăcările îi încălzeau obrajii.

Ciprian se întoarse cu spatele la scena omorului, trăgându-şi genunchii la piept şi culcându-şi capul pe ei. Umerii îi tremurau.

— Eşti rănit? îl întrebă Radu, iar mâna lui zăbovi deasupra braţului celuilalt bărbat.

Nu îndrăznea să-l atingă. Nu dinadins, nu cu tandreţe. Nesocotise ordinul lui Mehmed de a rămâne teafăr, deoarece nu putea să-l părăsească pe Ciprian. Şi făcând asta, ajutase la înfrângerea acestei ocazii noi şi perfecte de a pune capăt asediului. în câte chipuri putea un om să devină trădător în decursul unei vieţi?

Ciprian îşi ridică privirea. Radu nu putea să-şi dea seama dacă râdea sau plângea.

— Chiar am crezut că asta ne va arunca în aer.

Am socotit că se putea prea bine să dărâm propriile noastre ziduri şi să-l las să intre.

— Dar ai încercat asta oricum?

Ciprian se frecă sub ochi, lăsându-şi dâre de funingine pe faţă.

— Ne atacă din orice unghi cu putinţă. Sub ziduri, în afara lor, deasupra lor. De pe pământ, de pe mare. Nu are nevoie ca totul să meargă. Doar un singur lucru. Şi, până la urmă, ceva are să meargă. Ciprian îşi lăsă capul pe spate, privind fumul de deasupra lor. Dar nu in seara asta, spuse el în şoaptă.

— Dar nu în seara asta, repetă Radu.

Nu ştia dacă o spunea uşurat sau jelind.

Acţiunea riscantă a lui Ciprian dădu roade. Când turnul căzu, Mehmed le retrase pe toate. Canonada continuă neabătută, însă deja părea ceva firesc.

La două zile după ce turnurile fură retrase, Ciprian fu poftit la palat. Radu îşi trăgea cizmele pentru a se înapoia pe metereze. Amal nu fusese la locul lui în faţa catedralei Hagia Sophia. Oricum, Radu nu avea decât mărturisiri şi tulburări de trimis lui Mehmed.

— Unchiul meu a cerut să vii şi tu, spuse Ciprian.

Radu se încruntă, surprins.

— De ce?

— Nu a spus.

Părticica din sufletul lui Radu care nu fusese

înfrântă sub canonadă se temea că fusese descoperit. Poate că se ducea spre moartea sa. Din cealaltă parte a odăii, surprinse privirea Nazirei.

— Nazira, azi pare să fie mai linişte pe metereze. Ar trebui să te duci in Galata şi să vezi dacă găseşti să cumperi ceva de mâncare. Ciprian slăbeşte.

— Ba nu slăbesc! spuse Ciprian, scoţându-şi burta în afară şi bătând-o cu palma.

— Arată groaznic. Radu zâmbi ca şi cum ar fi glumit, însă o privi pe Nazira cu înţeles. Adu-i ceva de mâncare de la acei italieni graşi şi frumoşi.

— *Tu* arăţi groaznic. Nazira miji ochii şi clătină din cap înspre Radu. Nu mă duc în Galata pentru nimeni şi pentru nimic. Voi fi chiar aici atunci când te vei întoarce de la palat.

Radu se duse la ea şi o sărută pe frunte.

— Te rog! îi şopti el cu buzele lipite de pielea ei.

— Nu fără tine. Apoi ea se trase îndărăt şi zâmbi, întinzând mâna pentru a-i mângâia barba ţepoasă. Mâncaţi amândoi la palat. Cruţaţi-mă de osteneala de a vă găti ceva de mâncare. Şi dacă tot vă găsiţi acolo, vedeţi dacă împăratul ar putea să se despartă şi de un brici.

Cu o ultimă privire rugătoare, Radu i se alătură lui Ciprian. Străbătură în tăcere străzile noroioase. Cu toate că erau mai multe procesiuni religioase ca oricând, fură îndeajuns de norocoşi încât să nu dea peste niciuna. Câteodată, în visele lui, Radu era prins în mijlocul uneia. Acoperind sunetul liturghiei preotului, femeile se jeleau, iar copiii plângeau, în vreme ce fumul de tămâie îi astupa

ochii şi nasul până ce nu mai putea nici să vadă şi nici să răsufle. Când într-un sfârşit fumul se limpezi, toţi oamenii din jurul lui erau morţi. însă liturghia continua.

— Te simţi bine? întrebă Ciprian. Tremuri întruna.

Radu dădu din cap că da.

— E rece pentru luna mai.

— Să nu mai spui nimănui asta. Vor găsi vreo profeţie care să afirme că o lună mai rece semnifică sfârşitul lumii.

Radu încercă să râdă, dar nu putu. Măcar dacă Nazira s-ar fi învoit să plece, el s-ar fi simţit împăcat să-şi privească sfârşitul în faţă. în acest moment, era de neevitat. Dintotdeauna ştiuse că avea să moară aici. Nu voia însă să moară şi ea.

Măcar era încredinţat că Ciprian nu era cel care îşi dăduse seama. Ciprian îşi purta onestitatea zugrăvită pe chip. Dacă Radu se ducea spre moarte, Ciprian nu ştia asta. Era o slabă mângâiere, dar îndeajuns cât să-i dea lui Radu tăria de a continua să se mişte, să meargă în acest răstimp preţios înainte să afle Ciprian adevărul şi să nu se mai uite niciodată la el cu acei frumoşi ochi cenuşii.

Trecură pe lângă mai multe femei şi copii care târau saci plini cu bolovani şi pietriş pentru a drege zidurile. Când o ghiulea din piatră nimici peretele unei case de lângă ei, Radu şi Ciprian se feriră din instinct, înainte să apuce măcar să îşi dea seama ce anume produsese vuietul.

Femeile şi copiii nu aveau aceeaşi obişnuinţă.

Unul dintre copii zăcea pe stradă, zdrobit şi nemişcat. O femeie îngenun- che alături de copil. Ridică trupul şi îl rezemă de perete.

— Mă întorc, zise ea, cu mâinile pline de sânge.

Apoi luă din nou sacul ei şi pe cel al copilului şi îşi văzu de drumul ei spre zid.

— Cum putem să continuăm? şopti Ciprian. Acesta e iadul?

Radu îi luă mâna lui Ciprian, întorcându-l cu spatele la trupul copilului. Palatul se afla în faţa lor. Radu ştia că nu conta că ce spera ori de ce se temea avea să se întâmple. Moartea era nesimţitoare şi la întâmplare, la fel de probabil să culce la pământ un copil curat la suflet ca şi un om vinovat.

Fură întâmpinaţi de doi oşteni care îi escortară, trecând de odaia de lucru a lui Constantin. Pătrunseră mai adânc în palat şi apoi traversară o curte, intrând în altă clădire. Era mai frig decât în palat, pietrele furând căldura în timpul zilei. Aerul mirosea a mucegai şi a disperare.

— De ce mergem în temniţe? întrebă Ciprian.

Radu îşi îngădui o clipă de întristare adevărată pentru Nazira. El nu izbutise. în nimic, în absolut nimic, în afară de acest cel mai important lucru pe care şi-l promisese sieşi şi lui Dumnezeu. *îmi pare rău,* gândi el ca o rugăciune. *îmi pare rău. Salveaz-o pe ea.*

— Prizonieri, răspunse unul din oşteni, ca şi cum asta ar fi explicat totul.

Când trecură de o uşă din capătul scării, Constantin se întoarse cu faţa la ei. Chipul îi era

dur. Alături de el se găsea Giustiniani. Radu trase adânc aer în piept, rugându-se să aibă tărie. îşi încrucişă privirea cu privirile lor, cu fermitate. Poate că ar mai fi putut să se vândă în schimbul vieţii Nazirei.

— lată-vă! Veniţi! îi pofti Giustiniani, făcând nerăbdător gesturi cu mâna.

Radu făcu un pas în faţă, putând, în cele din urmă, să vadă dincolo de ei.

îngenuncheat pe podea, în lanţuri, plin de sânge şi ameţit, se afla un bărbat pe care Radu îl văzuse ultima oară dojenit aspru de către mama lui în vreme ce descărca praf de puşcă. Fiul lui Tohin, Timur. De ce se afla aici?

— Vorbeşte araba, zise Giustiniani, şi nu l-am putut înţelege. Poţi să tălmăceşti?

— Ar trebui să pot. De unde vine? întrebă Radu, încercând să-şi stăpânească glasul.

— L-am prins săpând un tunel pe sub ziduri. Restul au fost omorâţi cu focul grecesc. Arşi de vii.

— Eu sunt cel norocos, bâigui Timur cu o limbă umflată şi cu dinţii sparţi.

Se uită la Radu şi zâmbi. Radu nu ştia dacă zâmbetul era unul de recunoaştere sau de nebunie.

Radu nu era aici pentru a fi torturat şi ucis. Era aici pentru a ajuta la torturarea unui om pe care îl cunoştea. Un om cu o familie. Doi copii, de care povestise. Sau erau trei? Radu nu-şi amintea. Părea foarte important acum să-şi amintească. *îmi pare rău,* se rugă el din nou, de data aceasta cu şi mai multă durere. însă Nazira era încă teafără. Se agăţă de acea lumină ca de o cale de a ţine la

depărtare întunericul care amenința să-l înghită.

Radu își drese glasul.

— îl cunosc pe acest bărbat. Numele lui este Timur. L-am întâlnit în treacăt înainte de a fugi de la curte.

Giustiniani bombăni:

— Trebuie să aflăm toate locurile unde se află și restul tunetelor. Oamenii mei l-au descusut o vreme, însă nu ne-a dat nicio informație. Arătă spre o hartă de pe perete. Fă tot ce-ți trece prin minte pentru a-l face să vorbească.

Sângele picura încet de pe chipul lui Timur, băltind pe pietrele pătate de sub el.

Radu se lăsă pe vine în fața lui. Știa araba numai din Coran și nu avea de gând să aducă versetele sacre aici. Nu voia să folosească turca de teamă că Ciprian și Constantin ar fi înțeles.

— Vorbești maghiara? îl întrebă în acea limbă.

Știa că Ciprian nu o vorbea și era încredințat că niciunul dintre ceilalți bărbați nu o știa. Se uită la ei, însă aceștia nu păreau să înțeleagă.

Timur își înălță capul. Ochii i se măriră preț de cel mai scurt moment de recunoaștere, apoi lăsă din nou capul în jos.

— Da, răspunse în aceeași limbă. Puțin. Poți să mă salvezi.

Nu era rostită ca o întrebare. O întrebare însemna speranță. Timur știa că aceasta nu exista.

— Te pot încredința de o moarte iute. Și…

Glasul lui Radu se poticni. Trase aer adânc în piept, apoi se zori.

— Și îi voi trimite vorbă lui Mehmed despre

bravura ta. Se va avea grijă pe vecie de familia ta. îţi jur.

Timur se cutremură şi ultima rămăşiţă de încordare din umeri dispăru.

— Ce vor?

— Locurile în care se află toate celelalte tuneluri. Sunt acum oameni în ele?

— Nu acum. La noapte.

— Dacă le dai acum informaţii, vor acţiona de îndată. Nu mai trebuie să moară niciunul dintre oamenii tăi. Tunelurile nu au funcţionat. Te-ai străduit din răsputeri. îmi pare rău că s-a încheiat aşa.

Un oftat îi scăpă celuilalt bărbat de pe buze. Mirosea a sânge, dar suna a uşurare.

— Mi-am făcut partea mea. Dumnezeu ştie. îi vei spune asta sultanului.

— Promit, spuse Radu, făcând un gest spre hartă.

Timur arătă mai multe localizări, trasând linii. Sângele de pe degetele lui funcţiona drept tuş.

— Spune adevărul, zise Giustiniani. Pe astea două le-am bănuit. Pe ăsta l-am găsit azi-dimineaţă. însă despre celelalte n-am ştiut.

Rulă harta marcată cu sânge şi i-o dădu unui oştean care aştepta şi care apoi ieşi în goană din celulă.

Cu spatele la ceilalţi bărbaţi, Radu rosti pe muteşte o binecuvântare în arabă pe care numai el şi Timur puteau să o vadă. Chipul lui Timur se destinse şi el închise ochii. Radu scoase un cuţit şi îl implântă la baza gâtului lui Timur. Acesta se

prăbuşi pe podea, mort. Era foarte puţin sânge. Orice i se făcuse înainte ca Radu să sosească, îl secase deja de cea mai mare parte din sânge.

Ciprian exclamă, surprins. Radu scoase o batistă şi îşi şterse cuţitul. Mâinile lui păreau mai ferme decât se simţea el.

— I-arn promis o moarte iute la schimb pentru informaţii. El şi-a ţinut partea lui de târg.

— Dar poate că ne-ar fi fost de trebuinţă şi la altceva, spuse Giustiniani, încruntându-se.

Radu se prefăcu surprins.

— îmi pare rău. Mi-aţi spus să fac tot ce trebuie pentru ca el să ne dea ceea ce ştia. Asta a fost ceea ce lui îi trebuia. Se feri de ochii lui Ciprian şi făcu o plecăciune în faţa lui Constantin. Dacă nu ai altă treabă pentru mine, sunt aşteptat pe metereze.

Constantin se scărpină în bărbie. Atât de aproape, Radu vedea că pielea de sub barbă era roşie şi iritată.

— Fie ca noi toţi să avem parte de aceeaşi îndurare în mâinile vrăjmaşilor noştri! spuse el, cu un glas atât de stins, încât pesemne că vorbise în sinea lui.

Zgomotul de cizme tropotind în jos pe scări le abătu atenţia spre uşă. Un oştean năvăli înăuntru, rămas fără suflu.

— Corăbiile, îngăimă el. Corăbiile pe care le-am trimis. S-au întors.

— Şi? spuse Constantin, păşind în faţa oşteanului.

Oşteanul scutură din cap, cu chipul lipsit de orice nădejde.

— Nu vine nimeni.

Constantin căzu în genunchi, lăsându-şi capul în jos în acelaşi fel în care o făcuse Timur atunci când sosise Radu. Constantin nu era în lanţuri, însă avea doar aceeaşi opţiune de a fi eliberat precum Timur. Radu privea ca de la mare depărtare, iar timpul părea să încetinească, distanţa dintre secunde întinzându-se spre eternitate. *Dacă Lada ar fi aici,* se întrebă Radu din nou, *ce ar face?*

Uşa se afla chiar acolo. Giustiniani şi Ciprian se întorseseră cu spatele din respect pentru durerea lui Constantin. Radu ar fi putu să-şi implânte cuţitul în gâtul împăratului în acelaşi fel în care îl vârâse în gâtul lui Timur. Ar fi putut să isprăvească cu Constantin chiar acum. împăratul ţinea Constantinopolul laolaltă prin simpla forţă a voinţei sale. Odată cu moartea lui, zidurile nu ar mai fi însemnat nimic. Oraşul s-ar fi predat de îndată.

Lada ar face-o. Ar fi făcut-o deja în loc să stea şi să cugete. Radu era încredinţat că niciodată în viaţa ei nu se întrebase ce ar face el în situaţia ei. închise ochii, cuprins de disperare. Mehmed trimisese în oraş fratele greşit. Căci ar fi putut să pună capăt tuturor lucrurilor, chiar acum, ba poate chiar să scape cu viaţă. Chiar cunoscându-l pe Constantin, chiar res- pectându-l, Radu putea să o facă. La urma urmelor, îl omorâse pe Lazăr. îşi implântase cuţitul în pieptul prietenului său pentru a-l salva pe Mehmed.

Dacă ar face acum la fel, ar pune capăt asediului. Ar fi aproape ca o favoare pentru un om suferind sub o povară prea mare pentru a fi

purtată de către oricine. Oraşul s-ar preda şi ar fi cucerit fără a fi jefuit şi fără alte stricăciuni.

Vedea trupul zdrobit al copilului de pe stradă în faţa sa. Osândindu-l. Stăruind. Dacă îl ucidea pe Constantin, nu mai trebuia să moară nimeni.

însă pe măsură ce Radu prefira în minte ce ar fi putut să facă, ce ar fi trebuit să facă, se tot oprea la o altă imagine - ochii cenuşii care nu s-ar mai uita la el aşa cum o făceau. Radu îl privea pe Constantin, însă tot ce putea să simtă era prezenţa lui Ciprian.

Poate că dacă Ciprian nu ar fi fost acolo, dacă Ciprian nu ar fi fost *Ciprian,* Radu ar fi putut să facă ceea ce trebuia. în loc de asta, doar stătea şi privea, neputincios şi nefolositor.

împăratul plângea, nevinovăţii mureau în jurul lor şi Radu nu era în stare să ofere îndurare. Cu această vină înfăşurată ca un laţ în jurul gâtului său, Radu îi urmă pe ceilalţi oameni afară din temniţe şi înapoi în palat.

Un slujitor tremurând vădit se apropie cu paşi târşiţi:

— Cineva doreşte să vă vadă, stăpâne.

Constantin le făcu semn tuturor să-l însoţească. Era, fără îndoială, căpitanul corăbiei, pregătit să facă un raport al stării de lucruri. Radu nu voia să meargă. Dar ar fi putut să fie informaţii importante pe care să le poată transmite lui Amal pentru a ispăşi neputinţa de a nu-l ucide pe Constantin când avusese ocazia.

Uşa se deschise şi niciun marinar istovit nu se înfăţişă vederii. în schimb, în mijlocul încăperii

stătea Halii Vizirul.

40

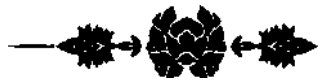

Sfârşitul lui aprilie

TOMA BASARAB CERCETA SCRISOARE după scrisoare, zâmbind sau mormăind gânditor în funcţie de conţinutul acestora.

— Stai jos înainte să faci gaură în covor de la atâta mers încoace şi încolo! E mai preţios decât tot ce ai tu. Se opri, lăsând vorbele să-şi facă efectul. Dar totuşi, tu nu ai nici de unele, nu-i aşa?

Lada îi aruncă o căutătură cruntă, însă se opri din umblat. — Ei?

Toma se lăsă pe spate în jilţul său. Se aşezaseră în casa familiei altui boier Basarab. Odaia de lucru putea la fel de bine să-i fi aparţinut lui Toma. Scrisorile lui umpleau masa de scris, iar la îndemână avea vinul lui. Numai sabia Ladei era nelalocul ei.

Se aflau aproape de Târgovişte. Atât de aproape, încât Lada nu putea suporta să fie închisă în această casă cu aceşti oameni, ştiind cât de aproape era tronul ei.

Toma ridică în aer o scrisoare.

— Prinţul ştie ce punem la cale.

-Şi?

Toma zâmbi, expresia prefacându-l dintr-un

boier manierat în ceva ce Lada pricepea mult mai bine: un prădător.

— Şi nu contează. Avem tot sprijinul de trebuinţă. Mai mult de jumătate din boieri sunt de partea mea. Se opri, zâmbetul lui schimbându-se cu generozitate. De partea noastră. Cei mai mulţi care nu sunt nu vor face nimic până ce nu vor vedea de partea cui ar avea de câştigat. El nu va putea să strângă la timp o forţă însemnată pentru a se salva. Fiii lui şi toţi oamenii cărora le-ar putea cere ajutorul luptă la zidurile Constantinopo- lului la cererea sultanului.

Lada închise ochii, trăgând aer în piept.

— Pot să merg la Târgovişte.

— Da, draga mea, poţi, răspunse Toma, ca şi când ea i-ar fi cerut voie. Te voi urma.

— Dar nu prea îndeaproape.

Ea deschise ochii şi ridică dintr-o sprânceană.

El râse.

— Nu, nu prea îndeaproape. însă iei cu tine nădejdile şi rugăciunile mele.

Lada îşi luă sabia care stătea rezemată de un jilţ.

— Păstrează-ţi rugăciunile. Nu-mi fac trebuinţă.

Mergeau de numai câteva ceasuri, când iscoadele dinaintea lor îi preveniră cu un strigăt. Lada dădu pinteni calului, care o luă la galop, scurtând depărtarea dintre ea şi iscoade.

Era prea târziu. Cei doi bărbaţi, care fuseseră alături de ea încă din Edirne, sângerau de moarte,

căzuţi la pământ. O ceată de vreo doisprezece bărbaţi îi înconjurau, scotocindu-i prin veşminte.

Se uitau la Lada, cu chipurile schimonosite de o plăcere crudă, cu ochii morţi dându-i bineţe. Ea îşi scoase sabia şi omorî doi înainte să poată şi ceilalţi să riposteze. Când îşi dădură seama că ea nu era o pradă uşoară, Bogdan şi douăzeci dintre oamenii ei o ajunseseră din urmă.

Mai mulţi tâlhari se împrăştiară printre copaci.

— Omorâţi-i pe toţi! le ceru Lada.

Se opri, cumpănind. Unul dintre tâlhari se ghemuise pe pământ, cu braţele deasupra capului.

— Lăsaţi-l pe ăsta!

Ea descălecă. Lovindu-l cu piciorul în coaste, îl împinse în aşa fel încât el să fie forţat s-o privească. Chipul lui era plin de pete roşietice inflamate. Pesemne că era cu vreo doi ani mai mic decât ea.

— Mai sunt şi alţi hoţi? îl întrebă ea, arătând cu o mişcare bruscă a capului spre drum.

— Nu. Nu. Doar noi în partea asta.

— Şi în celelalte părţi?

El încuviinţă din cap cu disperare.

— Da, domniţă. Peste tot.

Lada se aplecă spre el, punându-i sabia la gât.

— Ţi-ar plăcea o slujbă?

Băiatul nu putea să dea din cap. Nu putea nici măcar să înghită. Rosti în şoaptă un „da” chinuit.

— Mergi pe drumul ăsta înaintea noastră. Găseşte-i pe toţi hoţii, toţi tâlharii, toţi cei care pradă poporul meu şi fa-le cunoscut că aceste drumuri îi aparţin Ladei Dracul acum. Le declar

lipsite de orice primejdii. Şi oricine mă sfidează va muri.

îndepărtă sabia de la gâtul lui. Băiatul se ridică în picioare, împleticindu-se, făcând plecăciuni.

— Da. Da, domniţă. Aşa voi face.

Ea cugetă preţ de o clipă. Vorbele erau ceva. Dovezile altceva. Se aplecă şi tăie urechile leşurilor aflate cel mai aproape. Pe primul îl ciopârţi. La al doilea găsi locul potrivit de unde să taie. Nicolae păli. Sunetul şi senzaţia erau neplăcute, însă Lada îşi dădu ochii peste cap spre el.

— Ia astea! spuse şi îi întinse urechile băiatului.

Acesta arăta ca şi când ar fi vrut să-şi verse stomacul, însă luă urechile în mâinile tremurânde.

— Mărturii ale sincerităţii mele. Dacă fugi, dacă nu izbuteşti să vesteşti solia mea, voi şti. Şi te voi găsi.

Băiatul rosti cu o voce piţigăiată o încredinţare că nu va da greş, apoi, împiedicându-se o dată, o luă la fugă în josul drumului, depărtându-se de ei.

Bogdan se întoarse câteva minute mai târziu, ştergându-şi sabia.

— Le-am venit tuturor de hac.

— Bun.

Lada privi lung după silueta băiatului care se pierdea iute din vedere. Era o solie bună. însă nu era îndeajuns. Petrecuse mulţi ani într-o ţară unde toate drumurile erau lipsite de primejdii. Otomanii erau liberi să cutreiere şi să se ocupe de negoţ, iar ţara lor înflorea. Nu-şi uitase lecţiile pe tema aceasta.

Până la urmă, învăţase câte ceva de la preceptorii ei.

— Aceste drumuri au trebuinţă de îndrumări mai limpezi. Spânzuraţi leşurile de copaci. Scrieţi „hoţi” pe ele.

Mai mulţi dintre noii recruţi păreau îngrijoraţi. Cei mai mulţi nu ştiau să citească ori să scrie.

— Nicolae va scrie, zise ea.

— Toate astea par exagerate, zise Nicolae şi se opri în timp ce ţâra trupul uneia dintre iscoadele lor pe marginea drumului, unde un alt oştean începuse să sape o groapă nu prea adâncă.

Lada ridică din umeri.

— Sunt morţi deja. Ar putea foarte bine să slujească unui scop în moarte, căci oricum n-au făcut nimic cu vieţile lor.

După o zi întreagă pe drum şi cu Târgovişte aflat atât de aproape, încât a doua zi ar fi ajuns, ridicară tabăra. Daciana nu se mutase încă în cortul lui Ştefan, însă Lada nu se îndoia că asta avea să se petreacă destul de curând.

Ştefan o urmărea pe Daciana umblând prin tabără cu un fel de teamă încurcată care îi strângea ochii. Era atât de neliniştit şi de agitat, încât Lada îşi făcea griji dacă să-l trimită drept iscoadă. Daciana de-abia îl băga în seamă, oprindu-se în răstimpuri de la lucrul ei pentru a-i spune câte ceva, pentru a-i îndrepta surtucul ori pentru o

remarcă despre culoarea sau lungimea bărbii sale ţepoase, trecându-şi, ca din întâmplare, mâna peste ea.

Lada nu pricepea dansul ciudat pe care îl juca Daciana. Părea profund ineficient. însă văzând felul în care Ştefan se uita la fată, Lada deveni şi ea neliniştită.

Locul dintre picioarele ei o sâcâia în cele mai ciudate momente, amintindu-i ce senzaţie o încercase şi ar putea-o încerca din nou pe viitor. îl blestemă pe Mehmed pentru că o iniţiase în acele senzaţii. înainte, nu ştiuse că existau. Acum, tânjea după ele.

Daciana se aplecă spre Ştefan, şoptindu-i ceva la ureche şi apoi râzând.

Bogdan i se alătură Ladei în faţa focului ei. Era greoi şi ameninţător, în vreme ce Mehmed era mlădios. Bogdan era un ciocan faţă de graţioasa sabie care era Mehmed. însă şi ciocanele aveau însuşirile lor bune. Lada îl privi, mijind ochii.

— Tu ai face orice pentru mine.

Nu era o întrebare.

El o privea de parcă Lada ar fi catadicsit să-l încunoştinţeze că cerul era albastru.

— Da.

— Vino cu mine!

Se ridică şi intră în cortul ei. Bogdan o urmă.

Era mult mai eficient decât metodele Dacianei. Şi dacă nu simţea la fel cu Bogdan ca şi cu Mehmed, dacă scânteia şi focul şi dorinţa nu erau

copleşitoare, Bogdan era aşa cum fusese dintotdeauna: credincios şi util.

în cea de-a doua lor zi pe drum nu mai întâlniră şi alţi hoţi. Găsiră urme ale locurilor de tabără, părăsite în pripă. Lada simţea o tulburare de ceva asemănător cu ceea ce ea îşi închipuia că ar fi mândria unei mame. Micul ei tâlhar nu-i ieşea din cuvânt.

Bogdan călărea mai aproape de ea decât de obicei şi, din când în când, în toiul manifestării lui ocrotitoare lipsite de eleganţă, ea surprinse o urmă a nou-descoperitei tandreţi. Asta o făcea să se simtă grozav de stânjenită. Ştia că Bogdan simţea mai mult pentru ea decât simţea ea pentru el. Dintotdeauna acceptase asta ca fiind ceva firesc, ba chiar bun. El îi aparţinea ei, însă ea nu-i aparţinea lui. Poate că trecuse peste un hotar peste care n-ar fi trebuit să treacă.

Stingherea ei fu îndată înlocuită de o uşurare supărătoare atunci când simţi un ţâşnet de sânge cald între picioare. Aproape că spuse o rugăciune, într-atât era de recunoscătoare, însă se îndoia că lui Dumnezeu îi păsa într-un chip sau altul de goliciunea pântecelui ei.

Lada îşi opri calul şi descălecă. în desaga ei avea fâşii de cârpe. îşi scoase zalele şi le puse peste şa.

— Ce este? o întrebă Bogdan, dând să descalece.

— Nu! strigă ea, facându-i agitată semn cu mâna

să rămână. Mă întorc.

— N-ar trebui să te duci singură, îi zise Nicolae.

Lada le aruncă tuturor o căutătură cruntă. Simţea sângele curgând în continuare. Dacă nu îl oprea, avea să-i păteze nădragii. Daciana, care călărea dimpreună cu Ştefan pe calul lui, se uită cum Lada mergea cu picioarele ţepene.

— Las-o să se ducă! Lada este mai înspăimântătoare decât orice altceva din pădure.

Lada se întoarse cu spatele şi porni spre copaci.

— Pe rănile Domnului, sunteţi nişte caraghioşi cu toţii! Odihniţi-vă! Mâncaţi! Mă întorc.

Trecu iute printre copaci, punând cât de multă distanţă cu putinţă între marea parte a bărbaţilor şi nevoile ei grabnice, stăruitoare, profund intime.

Găsi un izvor limpede şi se aşeză pe vine lângă el. Apa era rece ca gheaţa, dar măcar era puţină căldură în aer. în vreme ce se curăţa, blestemă faptul că era nevoită să aibă de-a face cu aşa ceva într-un moment atât de important.

însă sângele era o privelişte bine-venită. Poate că Bogdan fusese un lucru norocos, scoţând din loc orice o fi fost acel ceva ce se înţepenise în ea de când fusese cu Mehmed. Luă asta ca pe o confirmare că gândurile Dacianei erau corecte. Trupul ei nu era făcut pentru a purta prunci. Cântă ca pentru sine în timp ce îşi clătea rufaria şi o întindea lângă nădragi pe o piatră de alături pentru a se usca. Avu grijă să pună câteva fâşii de cârpe în noua rufarie pentru a absorbi sângele. Apoi, deoarece era fericită şi ziua era mai caldă decât oricare alta de multă vreme, îşi scoase şi

tunica şi o clăti şi pe aceasta.

Aceea fu clipa în care auzi zgomotul unor paşi abia auziţi, încremeni, gata să-l suduie pe Bogdan ori pe Nicolae sau pe oricare i-ar fi nesocotit comanda. Şi apoi îşi dădu seama că paşii veneau din direcţia opusă locului unde erau oamenii ei. Preţ de o clipă, amintirea celorlalţi copaci dintr-un alt loc, a unui alt bărbat venind furiş peste ea, o paralizã pe Lada. Răsuflarea ei refuză să iasă. Amintirea greutăţii lui Ivan peste ea, a mâinilor sale...

îşi înşfacă tunica din apă, uitându-se disperată în jur după un loc unde să se ascundă. Copacii erau prea subţiri pentru a se sui în ei, pârâiaşul în spaţiu deschis şi în văzul tuturor. Iar ea era singură, din pricina prostescului său trup de femeie. Se uită în jos, la braţele ei care strângeau la piept tunica din care picura apă. Trupul ei de femeie. Ivan îl văzuse ca pe o slăbiciune, ca pe ceva asupra căruia el avea putere.

Paşii se apropiau.

Ivan era *mort.* Trupul ei era o armă. Putea să omoare pe oricine se apropia, însă... Nepoftită, Huma pluti în faţa ochilor minţii ei. Felul în care se sprijinea de mobilă, lipsită de vlagă. Felul în care se mişca. Lada încercă să-şi amintească totul despre asta, deoarece Huma fusese o armă în aceeaşi măsură ca Lada.

Lada luă cuţitul de unde zăcea, alături de cizmele ei, ţinându-l ascuns la spate. Apoi îşi lăsă tunica să cadă în vreme ce trei bărbaţi apărură la capătul celălalt al apei. Ei slăbiră strânsoarea

asupra armelor când rămaseră cu gurile căscate din pricina şocului.

— Oh! exclamă Lada cu glas piţigăiat, o biată imitaţie a ceea ce socotea ea că ar fi scos o fată în asemenea împrejurări.

îşi acoperi sânii grei cu un braţ.

Unul dintre bărbaţi îşi feri privirea, roşind. Ceilalţi doi nu avură o asemenea sfială.

— Ce faci aici? o întrebă unul dintre ei, cu un zâmbet încurcat pe chip.

— Eu..., începu Lada şi se aplecă, ridicându-şi tunica şi ascunzând cuţitul sub ea. Eu trăiesc aici - arătă vag cu mâna în dreapta ei - şi mă spălam.

— N-ar trebui să te afli aici.

Oşteanul care roşise privi îndărătul lui şi spre ceva ce ea nu putea să vadă.

— Mai sunt o mulţime de bărbaţi care vin.

— Oh! Oh, nu!

Lada îşi strânse nădragii şi cizmele, mimând o stângăcie jenată. Era recunoscătoare pentru că nu-şi îmbrăcase nădragii. Făcuţi grămadă aşa cum erau, nu era vădit că nu avea fuste.

— Du-te acasă! zise bărbatul, cu glasul încordat, dar blând.

Oşteanul care se uita lacom la ea rânji şi mai tare.

— îţi vom face o vizită după ce ne vom îngriji de nişte belele.

Lada nu ştia cum să zâmbească sfios, însă le oferi cea mai bună încercare a sa. Apoi se duse grăbită spre locul în care le spusese că trăia. De

îndată ce socoti că era în siguranţă, îşi trase cizmele în picioare, îndesându-şi restul catrafuselor în desagă. O tăie spre drum, fugind cât de iute putu. Oamenii ei nu erau pregătiţi. Se cam obişnuiseră să nu fie nevoiţi să facă faţă provocărilor. Nu avea nici cea mai vagă idee câţi oşteni se aflau între copaci, însă dacă aceştia îi luau pe nepregătite, ei nu-i plăceau şansele forţelor sale.

Se năpusti pe drum mult mai departe faţă de locul unde îşi lăsase trupa. Alergă spre ei, fluturându-şi nădragii în aer. Nu putea să strige, de teamă ca vrăjmaşii să nu se afle într-atât de aproape încât să o audă.

Nicolae o văzu şi flutură şi el din mână într-o doară.

Ea arătă înnebunită înspre copaci. Nicolae nu se mişcă preţ de câteva clipe chinuitoare. Apoi se purtă cu toată eficienţa îndelung antrenată a unui oştean adevărat. înainte ca Lada să ajungă la oamenii ei, aceştia ieşiseră de pe drum şi trecuseră în cealaltă parte, lăsând o întindere deschisă între ei şi copacii care îi ascundeau pe vrăjmaşi. Lada li se alătură, cu răsuflarea tăiată. îşi scoase sabia de unde atârna la şa.

— Lada! rosti Nicolae printre dinţi.

— Bărbaţi. Din Târgovişte, socot. Ne caută. Nu ştiu câţi, dar de îndată vor fi aici. Răspândiţi vestea tuturor. Mai întâi arbalete. îi vom lua prin surprindere.

— Lada, zise el din nou. Eşti..., spuse, arătând fără vorbe spre pieptul ei.

Bogdan se mutase, astfel încât să o ascundă pe Lada de privirile tuturor celorlalţi. Ea se uită în jos la sânii ei, care, încă neacoperiţi, săltau în sus şi în jos odată cu răsuflarea sa.

Uitându-se urât, îşi smulse tunica din desagă şi şi-o trase pe ea.

— Ei bine, poţi să le mulţumeşti - zise, arătând spre pieptul său în vreme ce îşi trăgea pe ea nădragii - pentru că ei ne-au salvat.

Nicolae nu avu timp să întrebe cum anume sânii Ladei îi salvaseră pe oamenii ei. Primii oşteni vrăjmaşi începuseră să apară dintre copaci, mişcându-se într-o linişte mult prea mare. încă socotind că elementul-surpriză era al lor, cercetară cu privirea în susul şi în josul drumului, apoi le făcură semn celorlalţi să li se alăture.

Nu era o forţă la fel de mare ca a ei, însă dacă ar fi putut să se folosească de avantajul copacilor şi i-ar fi luat prin surprindere pe oamenii ei, Lada nu voia să se gândească ce pustiite ar fi fost rândurile lor. Ridică un pumn, apoi îl lăsă în jos. Săgeţile arbaletelor şuierară printre copaci către drum, înjumătăţind numărul oamenilor. Cealaltă jumătate se duse împleticit spre a-şi încărca propriile arbalete şi spre a forma un rând, însă era prea târziu. Oamenii Ladei se năpustiră răcnind printre copaci, un val de nespintecat de săbii şi tărie.

Când se isprăvi şi numai o mână din vrăjmaşii lor rămaseră, Lada li se alătură pe drum. Bărbaţii

stăteau în cerc, mâhniţi, dezarmaţi. Câţiva sângerau. Sângerarea nu era întotdeauna o slăbiciune, totuşi. Lada râse în sinea ei.

Unul dintre oştenii de pe drum era bărbatul care avusese bunul-simţ să roşească şi să se uite în altă parte. Lada arătă spre el.

— Acela trăieşte. Ucideţi-i pe ceilalţi! Nu dădu atenţie tre- bii murdare care se desfăşura în jurul bărbatului care roşise. Prinţul v-a trimis?

El tresări la sunetul săbiei care despărţea sufletul de trup.

— Da. Trebuia să te omoram.

— Şi cu toate că veneaţi după mine, nu v-aţi întrebat dacă fata din pădure nu era cumva cea pe care o vânaţi?

El nu o privi în ochi.

— Am bănuit că dumneata te aflai undeva unde ai fi fost în siguranţă. într-o trăsură, cu gărzi. Nu eşti aşa cum m-am aşteptat. Prinţul a spus că avea să fie uşor.

— Nu e uşor să scapi de mine. îi întinse o mână. Te poţi duce înapoi să le spui asta. Ori poţi să rămâi şi să te alături oamenilor mei.

El tremura din cap până în picioare.

— Voi rămâne?

în cele din urmă, îşi ridică ochii spre a-i întâlni privirea, iar ea ştiu că el ar fi vrut să i se confirme dacă făcuse sau nu alegerea bună. Ea nu îl minţise - l-ar fi lăsat să plece. însă, fără îndoială, el socotea că asta ar fi avut ca rezultat moartea lui.

Ea încuviinţă din cap.

— Prea bine.

— A fost noroc, zise Nicolae, conducând calul Ladei printre copaci alături de calul său. Ai avut dreptate. Uneori chiar ai nevoie să fii singură.

Lada nu prea putea să zâmbească. Ar fi putut să se sfârşească cu totul altfel. îşi trase în jurul ei greutatea liniştitoare a zalelor. Mai bine să fie oştean decât femeie.

Mai bine să fie prinţ decât orice altceva.

41

24-25 mai

— ACEST BĂRBAT ESTE UN ŞARPE şi un mincinos, spuse Halii, zâmbindu-i batjocoritor lui Radu. Chiar mă întrebam încotro s-a târât.

Radu trase aer în piept spre a se linişti, amintindu-şi de toate dăţile când jucase un rol pentru a-şi manipula vechiul vrăjmaş. Putea să o facă aici. Trebuia să o facă.

— Aş zice, date fiind paşnicele dumitale consideraţii cu privire la oraş, că îi invidiezi pe aceia dintre noi care au avut curajul să-l părăsească pe tiranul sultan pentru a sluji cauza împăratului.

Halii pufni dispreţuitor.

— Dacă tu ai curaj, eu sunt măgar.

— Aceasta a fost dintotdeauna părerea mea personală despre dumneata, însă nu m-am aşteptat niciodată să fii de acord cu mine.

Chipul lui Halii căpătă o nuanţă violentă de roşu.

— Scoateţi-l de aici!

Constantin întinse mâinile pacificator:

— Nu ştiu nimic despre relaţia voastră, însă

Radu ne-a fost de folos. Sfaturile şi informaţiile sale stau mărturie lealităţii sale. Constantin ridică dintr-o sprânceană. Şi nu are niciun turn care să-i poarte numele în fortăreaţa de pe pământul meu.

încruntătura lui Halii se adânci.

— Ştiţi că nu am avut de ales.

— întotdeauna există o alegere. Apreciem informaţiile şi prietenia ta, însă ai rămas la adăpost în afara zidurilor. Radu este aici.

— Situaţia mea nu este sigură! A nimănui nu este. în tabără e pe cale să izbucnească o răscoală. Zilnic ne întâlnim şi eu îndemn la negocieri de pace, în vreme ce toţi ceilalţi cer să nu arătăm niciun pic de îndurare. N-aş fi putut face asta dacă n-aş fi rămas alături de sultan.

Constantin îşi frecă ostenit faţa.

— Spune-mi de ce te afli aici.

Halii aruncă un sul de pergament pe masa de lângă el.

— Mehmed vă oferă condiţiile predării. Voi aştepta răspunsul dumitale.

Aruncându-i o căutătură ucigătoare lui Radu, Halii ieşi din odaie călcând apăsat.

Constantin citi scrisoarea, scărpinându-se absent în barbă. Picături de sânge îi apărură pe piele.

— Mă va lăsa să merg în Peloponez şi să fiu guvernator acolo.

— Noi am vrut să părăsiţi oraşul, spuse

Giustiniani cu blândeţe. Ne sunteţi de trebuinţă teafăr, iar apoi am putea aduna aliaţii.

Constantin oftă.

— Dacă părăsesc oraşul, nu mă mai întorc niciodată aici. Dar... Se opri, trecând cu degetul peste partea de jos a scrisorii. Dacă deschidem porţile, ei vor mărşălui paşnic, lăsând toţi cetăţenii şi proprietăţile lor neatinse. Se uită la Radu. Crezi că îşi va onora făgăduiala?

— O va onora!

Radu simţi prima scânteie adevărată de nădejde după foarte multă vreme. Avusese dreptate să nu-l ucidă pe Constantin! O altă cale de a pune capăt acestui asediu îi fusese dată.

— E legea musulmană, spuse el. Dacă vă predaţi, sunt nevoiţi să respecte asta. Nu vor fi prinşi, nici robi şi nici jafuri.

Giustiniani vorbi cu dispreţ:

— Mă îndoiesc foarte tare de asta.

— Ai văzut ordinea din tabără, controlul pe care îl are asupra oamenilor. Vrea oraşul în sine, nimic din el. Nu vrea să-l distrugă - vrea să-l stăpânească. îmi pun viaţa chezaş pentru sinceritatea lui în această chestiune. El va onora aceste condiţii. Toţi oamenii vor fi cruţaţi.

— Şi capitala creştină a lumii va fi dată în mâna Dumnezeului lor.

Radu îşi alese cu grijă următoarele vorbe.

— Dacă vor cuceri oraşul prin forţă, vor avea trei zile pentru jaf şi vor face orice altceva vor dori. Dar dacă vă predaţi, otomanii îşi tratează

statele vasale bine. Vom fi nevoiţi cu toţii să fugim sau să riscăm să murim, însă poporul vostru nu va suferi sub domnia sultanului.

Zâmbetul lui Constantin era la fel de fragil ca gheaţa de primăvară de pe un râu.

— Nu se poate spune acelaşi lucru despre domnia mea. Cum a suferit poporul meu. Cum s-a întunecat oraşul meu. Se uită cu afecţiune la Ciprian. Ce mă sfătuieşti, nepoate?

Astăzi, ochii lui Ciprian nu erau cenuşii ca marea ori ca norii. Erau cenuşii ca pietrele antice ale oraşului. Radu ştia că odată cu ei intrase în odaie copilul fără nume mort pe stradă.

— Am pierdut atât de mult! Poate că e o cale de a ne feri să pierdem totul. Poporul nostru nu şi-ar dori să fie măcelărit sau vândut în robie. Tu ai trăi. Puse o mână pe umărul unchiului său şi vocea i se frânse. Vreau ca tu să trăieşti.

Constantin se uită la Giustiniani, celălalt motiv pentru care oraşul supravieţuise atâta amar de vreme.

— Tu?

Giustiniani clătină din cap.

— Dacă Halil are dreptate, tot ce trebuie să facem este să mai rezistăm încă puţin, iar Mehmed va fi forţat să plece. Ar putea chiar să-şi piardă tronul. După o pauză, Giustiniani privi în pământ. însă nu pot să făgăduiesc că mai putem rezista nici măcar o zi în plus. Avem mai puţin de jumătate din forţele cu care am început. Oamenii sunt flămânzi şi istoviţi şi înspăimântaţi. Veneţienii vor să plece.

Şi oamenii mei la fel. Nu le voi îngădui, însă s-ar putea ajunge în punctul în care să nu mai pot să-i împiedic. Cu o victorie, ei ne pot răsturna - ori cu o victorie, noi am putea să avem îndeajuns avânt să ne susţinem singuri. Ne aflăm pe o muchie de cuţit. Nu ştiu pe cine va tăia cuţitul. Alegerea vă aparţine.

Constantin se aşează, cu umerii lui lăţi lăsaţi, şi luă o pană, trecând cu un deget pe toată lungimea ei.

— Nu pot să o fac, zise el.

Radu se rezemă greoi de perete, cu toată nădejdea pierdută.

— îl voi trimite pe Halii cu o ofertă de pace. Vom spori tributul şi îi vom ceda sultanului pământul de sub Rumeli Hisari. l-l vom da şi pe Orhan şi vom renunţa la orice tentativă de a-i slăbi tronul.

Constantin era dispus să-l sacrifice pe Orhan, un om pe care îl folosise pentru a-i manipula pe otomani timp de zeci de ani, cu toate că Orhan alesese să rămână şi să lupte. Avea să-l sacrifice pe Orhan, însă nu şi mândria lui. Nu şi tronul lui. Radu clătină din cap, încercând ca furia să nu-i pătrundă în glas.

— Mehmed nu va accepta.

— Ştiu. însă nu-mi pot părăsi oraşul. îmi pare rău, prieteni. Voi lupta până la ultima suflare înainte să văd steagurile otomane în acest palat şi să le aud chemarea la rugăciune din Hagia Sophia.

Acum totul este în mâinile lui Dumnezeu.

Dar care Dumnezeu? gândi Radu. Cu atât de mulţi oameni de ambele părţi trimiţând atât de multe rugăciuni, cum putea orice Dumnezeu să discearnă printre zgomote?

în acea noapte, aerul era plăcut, cu promisiunea verii care bătea la uşă. Vântul suflase tare dinspre golf, măcar de data aceasta risipind fumul din oraş. Radu şi Ciprian şedeau pe zidul Palatului Blachernae, cu faţa înspre Hagia Sophia. Cu toate că nu discutaseră, niciunul dintre ei nu se dusese la locul stabilit după ce plecaseră de la Constantin. Ajunseseră acolo, tăcuţi, unul lângă altul.

Era aproape îndeajuns de linişte cât să pretindă că lumea din jurul lor nu se sfârşea.

— Luna începe să descrească la noapte, zise Ciprian.

Radu îşi aminti de profeţia potrivit căreia oraşul nu putea fi cucerit când luna era în creştere.

— Crezi în asta?

— Cred în foarte puţine lucruri în ultimul timp.

Radu privi spre Hagia Sophia, unde luna plină obişnuia să se ridice deasupra oraşului. Un cerc deplin din aur, asemenea monedelor lor, luna era protectoarea oraşului dimpreună cu Fecioara Maria. Oare avea descreşterea lunii să schimbe, în cele din urmă, soarta războiului?

Lângă el, Ciprian se îndreptă de spate, cu un icnet brusc ce destrămă liniştea nopţii. în locul lunii pline care să se ridice deasupra catedralei, nu

se afla decât secera lunii.

Semiluna Islamului.

— Cum este cu putinţă? întrebă Ciprian în şoaptă.

Radu clătină din cap a neîncredere. Luna era plină în seara aceasta - *trebuia* să fie plină. însă, înălţându-se alene peste cea mai sfântă clădire a oraşului, luna rămase ca o seceră. Partea întunecată nu era la fel de întunecată ca de obicei, ci mai curând de un roşu închis. Pătată, ca sângele.

Ore în şir, Radu şi Ciprian priviră cum semiluna atârna deasupra oraşului, promiţând un sfârşit pentru toate. Vaiere şi plânsete de pe străzi erau purtate de boarea delicată de vânt. Măcar o dată clopotele bisericilor nu bătură prevenitor. Ce ar fi putut face clopotele împotriva lunii? în cele din urmă, stin- gându-se încet, luna reveni la plinătatea pe care ar fi trebuit să o aibă tot timpul.

— Aş putea să cred acum în profeţii, spuse Ciprian, cuprins de evlavie şi înfiorare. însă nu cred că aceasta îmi este pe plac.

Radu se întrebă cum trebuie să fi fost să vezi luna în tabăra otomană. Fără îndoială că Mehmed ar fi folosit-o în avantajul lui, pretinzând că este o profeţie a victoriei, chiar atunci când cetăţenii din Constantinopol o vedeau drept o prevestire a sfârşitului lumii.

Era doar luna. Luna nu lua partea nimănui. însă întinderea sângerie a lunii pline bizantine părea să prevestească altminteri.

Petrecură noaptea pe zidul palatului, fără să se mişte. Uneori, la ceasurile mici din noapte, norii veneau de-a rostogolul şi acopereau luna.

— Unde eraţi atunci când ne-aţi fi fost de folos? murmură Ciprian.

Zorii se eliberară din mocirla nopţii, aducând cu ei o bură de ploaie şi făgăduinţa a şi mai mult. După ce Radu se rugă în inima lui, porniră spre poarta care avea să-i ducă la zidul de peste râul Lykus.

— O, la naiba! exclamă Ciprian, înfiorându-se. O, afurisit, voi fi afurisit pentru că sudui despre asta.

Se aflau lângă mănăstirea în care pătrunseseră forţând în- cuietoarea, cea care adăpostea Hodighitria. O mulţime uriaşă se adunase în faţa ei. Preoţii deja cădelniţau, psalmodiind şi cântând liturghia. Şi mai mulţi oameni ieşiră pe stradă îndărătul lui Radu şi Ciprian, împresurându-i din toate părţile.

— Vezi dacă poţi să-ţi faci loc să treci, îi spuse Ciprian. Au de gând să scoată Hodighitria să o poarte în jurul zidurilor. Dacă rămânem prinşi la mijloc, vom rămâne ca în capcană ceasuri la rând.

Un grup de oameni ieşiră din mănăstire, cu patul de scânduri ridicat pe umerii lor. Unul dintre ei fu cât pe ce să îl scape, sforţându-se să nu-i dea drumul. Radu îşi aminti cum Nazira îşi ştersese mâinile de unsoare de parii patului icoanei.

— Pe rănile Domnului! rosti el în şoaptă, luptându-se cu imboldul de a râde atât din pricina nervilor, cât şi de sfârşeală.

Mâna altui bărbat alunecă. El o potrivi iute, ridicând icoana mai sus. Cel care ducea crucea în fruntea procesiunii porni, urmat de către preoţi. Bărbaţii, femeile şi copiii îi înconjurară, cu toţii desculţi. Un bărbat aflat aproape în faţă striga cu un glas îndeajuns de tare pentru a fi auzit peste bubuitul tunetului.

— Salvează oraşul, căci eşti atotcunoscătoare şi atotputernică! Te punem în frunte drept braţele noastre, drept pavăza noastră, drept scutul nostru, drept generalul nostru!

Radu se aplecă spre Ciprian.

— Cineva ar trebui să-i spună lui Giustiniani că a fost înlocuit cu o pictură veche de câteva sute de ani!

Ciprian pufni, acoperindu-şi râsul cu mâna. Bărbatul continuă:

— Luptă pentru oraşul nostru!

— Socoţi că ne va lua locul pe metereze? îl întrebă Ciprian în şoaptă.

Radu râse. Un bărbat din apropiere le aruncă o căutătură furioasă, facându-şi cruce.

— O să ne ducem în iad pentru blasfemie, zise Ciprian.

— Suntem deja în iad, răspunse Radu, ridicând din umeri. Şi cu o companie atât de mare!

încercară să se îndepărteze de mulţime, însă străzile erau înguste şi colcăiau de oameni. Cei doi bărbaţi fură purtaţi mai departe pe valul zelului religios, împinşi de-a lungul unei cărări la întâmplare, se părea.

— Acolo! spuse Radu, arătând spre o uliţă îngustă.

Dacă se puteau feri acolo, ar fi putut să aştepte până ce mulţimea trecea şi apoi să se întoarcă.

Cineva din faţă strigă îngrozit. Hodighitria aluneca. Şi cu toate că bărbaţii care o purtau se luptau să-i zădărnicească avântul, nu puteau să apuce bine parii. Icoana, cel mai sfânt obiect din oraş produs de mâna omului, alunecă într-o băltoacă de noroi.

Toată lumea rămase tăcută preţ de câteva clipe, neputând să creadă ceea ce tocmai se întâmplase. Apoi bărbaţii trecură la treabă, încercând să o ridice. Cu toate că era doar o pictură, iar ei erau mai mulţi bărbaţi, nu păreau să poată să o tragă în sus. Pământul se hotărâse să o ceară pentru el pe Fecioara Maria şi nu voia să-i dea drumul.

Mai mulţi copii începură să plângă, mamele lor nefacând nimic pentru a-i linişti. Un murmur ca un mic cutremur străbătu mulţimea. Şoapte despre pieire şi damnaţiune, despre Fecioara care îi lăsa la voia întâmplării. Despre Dumnezeu care îi judeca şi îi socotea prihăniţi.

Radu era pe jumătate tentat să le spună că Dumnezeu nu avea nimic de-a face cu asta - fusese o tânără cu mâinile pline de unsoare şi cu sufletul plin de amărăciune. însă nu avea să servească la nimic.

în sfârşit, după mult prea multă vreme, izbutiră să scoată icoana din noroi şi să o salte înapoi pe umeri. Un chiot aspru izbucni, însă părea mai

potrivit pentru o înmormântare, dată fiind toată bucuria pe care o cuprindea.

Apoi lumea fu luminată preţ de o singură clipă într-un alb orbitor. Radu avu vreme doar să se întrebe dacă era trăsnit cu adevărat pentru blasfemia lui înainte ca un pocnet de tunet mai puternic decât orice canonadă să urmeze o secundă mai târziu, zguduind pământul. Ţipetele şi plânsetele se ridicară în aer. Un vâjâit veni spre ei. Radu văzu ploaia înainte să îl lovească. Era un zid solid de apă, atât de des şi de iute, încât se izbi în mulţime cu forţa unui râu.

Ceva îl împunse pe Radu în faţă. îşi pipăi obrazul să vadă dacă sângera. Apoi o altă bucată de gheaţă îl lovi, apoi încă una. Grindina cădea cu mai multă furie decât săgeţile otomanilor. Un alt fulger strălucitor lovi în apropiere, tunetul care îl însoţea fiind atât de puternic, încât Radu nu mai putu să audă nimic vreme de un minut după aceea.

Pretutindeni în jurul lor, oamenii cădeau în genunchi, neputând să vadă sau să meargă în toiul furtunii. Radu ştia că Dumnezeu nu avea nimic de-a face cu alunecatul icoanei. Asta, însă, era greu de atribuit altcuiva. Apa cădea cu atâta furie, încât începu să curgă şuvoaie pe stradă, ridicându-se până la gleznele lui Radu şi apoi până la genunchii lui. Străzile strâmte o împingeau, adunând-o într-un râu iscat brusc.

— Trebuie să plecăm de aici! ţipă Ciprian.

Radu de-abia îl auzea, cu toate că gura lui Ciprian era chiar lângă urechea lui. Arătă spre aleea către care ţintiseră.

Din pricina povârnişului, apa nu urca prea departe acolo. Cei doi bărbaţi îşi făcură loc pe stradă, noroiul înghiţindu-le cizmele, apa lacomă trăgându-i cu nerăbdare. Un copil din faţa lor căzu, dispărând dedesubtul apei cafenii.

Radu se lăsă în genunchi, împingând cu mâinile orbeşte. Prinse un picior şi trase copilul în sus. O femeie se repezi spre ei. Radu îi dădu copilul. Ciprian strigă, arătând spre un bătrân care căzuse. Se grăbiră înspre el, ajutându-l să se ridice, şi îl târâră prin apă înspre alee.

— Acolo! strigă Ciprian, fluturând din mână spre o femeie din mijlocul străzii care ţinea un prunc la sân şi nu putea să se mişte.

Porni înainte, însă o altă străfulgerare orbitoare şi un tunet copleşitor trosniră pe alee.

Unele dintre trosnituri nu erau tunete. Pietrele de pe acoperişul de deasupra lor, lovite de fulger, căzură grămadă, luându-l pe Ciprian sub ele.

42

28 aprilie

CÂND ERA VORBA de ţinut prinţii în viaţă, Valahia era în mod inevitabil plină de cusururi. Boierii erau însărcinaţi cu protecţia prinţului. Ei controlau toată mâna de lucru, toate trupele, toate armele care stăteau între viaţă şi moarte. Teoretic, scopul era să-l ţină pe prinţ credincios ţării şi poporului de care depindea pentru supravieţuire.

Poate că ar fi funcţionat, dacă boierii ar fi fost vreodată leali unui prinţ. însă drumurile erau deschise şi limpezi în faţa Ladei asemenea unui ogor după strânsul recoltei. Era recunoscătoare acum că boierii nu îi erau niciodată leali unui prinţ. Cei câţiva oameni pe care prinţul reuşise să-i adune erau morţi pe drumul din urma lor.

— Aşadar, care e planul? întrebă Nicolae.

Lada ridică din umeri.

— Ăsta... ăsta nu e un plan. N-ai niciun plan? Zău? Niciunul?

— Intrăm. Luăm tronul. Acesta este tot planul de care avem nevoie.

— Nu, hotărât am nevoie de ceva mai mult decât atât.

— Ţi-a spus planul, bombăni Bogdan. Taci din

gură!

Lada nu-şi lua ochii de la oraşul care se făcea tot mai mare în faţa lor. Casele erau mai aproape unele de altele pe măsură ce ogoarele lăsau loc vieţii care se ţinea strâns de marginea oraşului şi de situaţia prielnică pe care o oferea. Care, judecând după starea caselor, nu era cine ştie ce.

Lada nu le zâmbi oamenilor care se îngrămădeau în cadrul uşilor întunecate, privind alaiul ei. însă putea să simtă căutăturile lor mirate, să le simtă şuşotelile. Nicolae se mişcă, luând poziţie pentru apărare. Ea clătină din cap înspre el. Nu avea să se facă mică de frică.

— Uite! zise Petru, arătând spre cer.

Printre primele stele care străpungeau noaptea, se găsea una căzătoare. Ardea, lumina atârnând în urma ei pe măsură ce se mişca prin întunericul care se aduna.

— Este o prevestire, spuse Daciana din locul ei aflat în faţa lui Ştefan pe spinarea calului, cu glasul plin de mirare.

Lada închise ochii, amintindu-şi de o altă noapte când stelele cădeau din ceruri. Aproape că fusese fericită atunci, cu cei doi bărbaţi pe care îi iubea. Acum nu îl avea pe niciunul din ei. însă în acea noapte ştiuse ce ştia şi acum: nimic în afară de Valahia nu avea să fie vreodată îndeajuns.

Stelele o vedeau. Ele ştiau.

Ridică o mână în sus spre semnul care ardea în vreme ce călărea mai departe, lăsând ca toţi să vadă că arăta înspre prevestirea venirii ei. Cu toţii

aveau să fie de faţă ca martori.

Ei erau poporul ei. Aceasta era ţara ei. Acesta era tronul ei. Nu avea nevoie de uneltiri, nici de planuri încâlcite. Valahia era mama ei. După toate lucrurile prin care trecuse, după tot ce făcuse în căutarea tronului, rămăsese cu numai un singur lucru: ea însăşi.

Ea era îndeajuns.

Când ajunseră în faţa porţilor oraşului, le găsiră închise. Doi bărbaţi luminaţi de torţe stăteau pe culme, şi se auzea un vag zăngănit metalic ce o nedumerea pe Lada, până ce îşi dădu seama că ei tremurau în zalele lor.

— Deschideţi porţile! le ceru ea.

Bărbaţii se uitară unul la celălalt, neştiind ce să facă. Priviră peste umărul ei, spre oamenii aliniaţi îndărătul ei. Un murmur ca al unor pietricele semnalând o avalanşă o însoţea.

— Vin ca steaua aceea, arzând în noapte. Lada ridică glasul aşa încât să poată fi auzită bine. Toţi cei care sunt de partea mea înainte să iau tronul vor fi oşteni cu solde. Răsplătesc meritele şi vor fi multe situaţii prielnice pentru îmbogăţire.

— Cum? întrebă unul dintre bărbaţi.

— Deoarece toţi cei care mi se opun vor muri. Acestea sunt condiţiile mele. Nu vor mai fi oferite din nou.

Poarta se deschise.

Mai mulţi bărbaţi intrară în rândurile oamenilor ei în vreme ce pătrundeau călare în oraş.

— Tu, spuse ea, arătând spre unul dintre ei.

Transmite condiţiile mele tuturor străjerilor pe care îi întâlneşti.

El o rupse la fugă nerăbdător înaintea trupelor Ladei. Con- tinuară să meargă fără grabă. Străzile erau strâmte, asemenea spiţelor unei roţi ducând spre castel. Ea privi înapoi o singură dată, pentru a-şi vedea oamenii întinzându-se până la poartă şi dincolo de aceasta, cu toţii facându-şi loc pentru a o urma. Numărul lor sporise la mai mult de dublul oştenilor. Bărbaţi, femei, ba chiar şi copii. Copiii dansau şi râdeau la lumina torţelor ca şi cum ar fi fost o paradă. Bărbaţii şi femeile erau precauţi, însă în ochi le strălucea o aprindere care nu mai fusese acolo.

Ea se întoarse din nou cu faţa înainte. Nu idealizase oraşul Târgovişte când trăise aici, însă după toţi aceşti ani şi vremea petrecută în Imperiul Otoman, era nu doar mai mic decât îşi amintea, ci şi mai murdar şi mai mohorât. Chiar şi conacele erau imitaţii palide şi la întâmplare a maiestăţii. Vopseaua se scorojise pentru a lăsa să se vadă cafeniul şi cenuşiul scheletelor din piatră ale caselor, precum carnea care putrezeşte pe oase.

Nimeni nu ieşi din conacele boiereşti pentru a se alătura alaiului. Ferestrele lor rămaseră ferecate şi cu draperiile trase pentru a se apăra de noapte. De Lada. Trecură pe lângă o fântână din care, îşi aminti ea, curgea pe vremuri apă limpede. îşi înmuiase capul acolo odinioară, încercând să-şi spele spaima care, trăind în castel, crescuse odată cu ea. Acum, apa puturoasă era stătută şi duhnea.

însă ei nu îi mai era frică şi nu avea ce să spele.

Porţile din zidul castelului erau deschise. Străjerii stăteau de o parte şi de cealaltă cu ochii în pământ, cu capetele plecate, în vreme ce ea trecu. Nicolae şi Bogdan priviră iute în jur, schimbându-şi locul în spatele ei, însă ea nu se temea de săgeţile asasinilor. La fel cum Huniade intrase în oraş călare, purtându-şi încrederea şi spatele drept, întocmai aşa avea s-o facă şi ea. Nimeni nu putea să tragă în ea. Nimeni nu putea să o oprească.

Făcu semn din cap înspre poarta castelului. Străjerul care fugise înainte o deschise pentru ea. Ea intră călare drept înainte, cu potcoavele calului ţăcănind pe podeaua din piatră. Aici nu se găseau lespezi frumoase, nici covoare, nimic între colţii castelului şi cei pe care el îi devora.

îi plăcea în felul acesta. Calul ei înaintă cu greu, nesigur, pe coridoarele strâmte, cu torţele lor aprinse. îndărătul ei îi auzi pe Bogdan şi pe Nicolae încercând să-şi calmeze caii. Nu se opri şi nici nu-i aşteptă ca ei să-şi liniştească animalele agitate. Sala tronului era în faţa ei. Ultima dată când fusese aici, îşi privise tatăl prefacându-se că mai avea ceva putere în vreme ce i se adresa lui Huniade.

I se păru drept, când intră călare pe calul ei, că prinţul Dăneşti stătea aşezat pe tron, ţeapăn şi asudând. O amin- tire-fantomă a mirosului uleiului pentru barbă al tatălui ei îi sâcâi nasul. Preţ de o clipă, îşi dori ca bărbatul de pe tron să fie tatăl ei. Ca acesta să poată vedea ce devenise ea, în pofida

lui. Din pricina lui.

Dănescul spunea ceva, însă ea nu catadicsi să-l asculte. Privirea îi fii atrasă de lama curbată a săbiei otomane care încă atârna deasupra tronului. Era încadrată de două torţe, care pâl- pâiau ca prin somn. Ea îşi mână calul mai aproape, captivată.

— Am spus, explică-te!

Tresărind, ea se uită în jos la prinţul care bolborosea. Era roşu la faţă, o peliculă de sudoare facându-i pielea să lucească. Nu şi-l amintea din vremea când era o copilă. Atunci nu contase pentru ea, şi nu conta nici acum.

Aruncă o privire în încăpere. Se găseau mai mulţi străjeri, însă niciunul nu se mişcă înspre ea. Auzea glasuri pe coridor, pe cineva suduind în legătură cu un cal. Era singură.

Nu conta.

Se adresă săbiei:

— Mi-am transmis deja condiţiile.

— N-am auzit nicio condiţie! spuse prinţul cu ţâfnă.

— Nu sunt pentru tine. Sunt pentru valahii din această încăpere. Pământ şi bogăţii pentru cei de partea mea. Moarte celor care se opun.

— Nu ai niciun drept să le oferi asemenea lucruri!

Ea îşi îndemnă calul înainte, astfel încât Dănescul fu nevoit să se bulucească într-o parte a tronului pentru a se feri de botul lung şi catifelat al calului. Lada se ridică în scări, întinzând mâna după sabia de pe perete. O smulse, scoţând-o din

teacă. Era mată de la trecerea timpului, dar îndeajuns de ascuţită. Sabia vrăjmaşilor lor. Sabia vasalităţii lor. Sabia slăbiciunii lor.

Sabia ei acum. O ridică in aer, întorcând-o ca să se joace cu torţa.

— Am singurul drept care există.

Vârî sabia în pieptul uzurpatorului înainte ca acesta să poată să-i răspundă. Nu avea nimic de spus, nimic de care să-i fi păsat ei. îşi întoarse calul, scoţând sabia.

— Va fi un coşmar să cureţi tronul acesta, spuse Nicolae intrând în încăpere, urmat de Bogdan şi de restul oamenilor.

Lada zâmbi.

— Eu *sunt* tronul. Puneţi leşul acesta într-o ţeapă în piaţă ca dovadă că îmi ţin promisiunile. Lealitatea răsplătită. Laşitatea secerată.

Străjerul de la poartă se repezi înainte, trăgând trupul de pe tron. în urma lui rămase o dâră de sânge în lumina slabă. Singura moştenire pe care ar fi avut-o vreodată prinţul, slăbiciunea lui fiind scrisă pe pietre drept dovadă a superiorităţii Ladei.

Bogdan se lăsă pe un genunchi, glasul lui profund bubuind prin încăpere:

— Cu toţii să o preamărim pe Lada dragonul, prinţul Valahiei!

Calul Ladei îşi schimbă locul, punând-o drept în linie cu una dintre ferestrele înguste şi înalte. Prin aceasta, perfect încadrată, steaua căzătoare arse complet în cele din urmă. Lada îşi înălţă chipul, închizând ochii, în timp ce mama ei o binecuvânta.

O căldură se înstăpâni adânc înlăuntrul ei, iar ea strânse în mână pandantivul pe care îl purta întotdeauna.

Era acasă.

43

25-26 mai

— CREZI CĂ ÎŞI VA REVENI? întrebă Radu, păşind îngrijorat încoace şi încolo.

Pe jumătate îl cărase, pe jumătate îl târâse pe Ciprian înapoi acasă. Cu toate că nu părea să fi suferit vreo vătămare vădită, o tăietură de pe frunte sângera şi el nu se trezise încă.

— Timpul ne va spune. Nazira isprăvi de curăţat sângele, îi aruncă lui Radu o privire îngrijorată care izbuti să-i prefacă buzele pline aproape plate. Stai jos! Dacă te îngrijorezi, nu ai să-l faci sănătos la loc.

Radu se prăbuşi într-un jilţ şi îşi culcă în palme capul.

— Ştiu că noi am uns parii icoanei. însă felul în care nu se lăsa ridicată iar... şi apoi furtuna. N-am mai fost nicicând într-o furtună de o furie atât de neaşteptată. Au scos Hodighi- tria pentru a-i călăuzi şi în loc de asta au fost măturaţi, purtaţi în toiul unei furtuni.

— Oraşul acesta ţi-a venit de hac, Radule. Până şi tu vezi semne în orice acum.

Radu dădu din cap, îşi frecă ochii şi se rezemă pe spate.

— Ştiu. îmi pare rău pentru ei. Să-ţi vezi propria nimicire oglindită în tot ce se află în jurul tău - luna, vremea, scutură- tura pământului însuşi... sunt uluit că a mai rămas cineva în acest oraş. De ce nu au putut să plece?

Nazira zâmbi trist.

— Am convins-o pe Elena să plece. Ştiu că nu era niciun motiv ca eu să continui prietenia cu ea, însă era tare tristă şi pierdută. I-am dat ultimii noştri bani. Ieri s-a furişat în Galata, unde are nişte relaţii îndepărtate care o pot ajuta să ajungă în Atena.

— Acesta a fost un lucru bun.

Uşa se deschise şi Valentin apăru cu un vas cu apă şi nişte cârpe curate. Nazira le luă; apoi Radu ridică o mână pentru a-l opri pe Valentin să plece.

— Ai familie în oraş?

Valentin scutură din cap.

— Părinţii mei au murit acum doi ani. La fel şi sora mea.

— Mătuşi? Unchi?

— Nu, domnule.

— Dar în afara oraşului? Ai unde să te duci?

Valentin îşi îndreptă spatele, umflându-şi pieptul.

— Nu, domnule, şi dacă aş avea, oricum nu m-aş duce. Locul meu este să-l slujesc pe Ciprian şi voi rămâne unde este el până la sfârşit.

— Şi dacă aş avea trebuinţă să trimit o scrisoare surorii mele în Ungaria? Una pe care aş putea să o trimit numai cu cineva în care să mă încred

complet?

Valentin zâmbi, cu o expresie prea atotcunoscătoare şi precaută pentru un băiat atât de tânăr ca el.

— Atunci aş spune că bănuiesc că dumneata încerci să mă păcăleşti şi, oricum, am auzit poveştile dumitale despre această soră şi aş vrea mai degrabă să îmi încerc norocul aici.

Radu râse, uluit de cât de multe informaţii strânsese băiatul.

— Prea bine. însă făgăduieşte-mi un lucru: dacă oraşul cade în jurul tău, ai să faci tot ce poţi să pleci. Pricepi? Şi dacă eu nu voi fi aici, să-i ajuţi pe Nazira şi pe Ciprian să plece.

Valentin stătu şi mai drept, încuviinţând plin de demnitate. — îi voi apăra cu preţul vieţii mele.

— Eşti un băiat bun.

Valentin plecă, închizând uşor uşa în urma lui.

Ciprian gemu. Radu se repezi la căpătâiul lui.

— Ciprian? Mă poţi auzi?

Ciprian încercă să ducă mâna la cap, cu ochii strâns închişi.

— Radu?

— Da! Eşti teafăr, acasă.

— Cred..., rosti el răguşit, vocea frângându-i-se.

— îi aduc ceva de băut!

Nazira ieşi grăbită din odaie.

Ciprian înghiţi, tot fără să deschidă ochii.

— Cred că oraşul a căzut în capul meu.

Radu râse uşurat.

— Aşa e. Dar voi, bizantinii, sunteţi uluitor de tari de cap.

Ciprian îl privi cu ochii întredeschişi.

— Radu! Eşti aici!

— Da. Sunt chiar aici.

Ciprian ridică o mână, căutând în aer. Radu i-o luă între mâinile sale.

— M-am întors după tine, zise Ciprian şi închise iar ochii.

— Nu, răspunse Radu cu blândeţe. N-am fost rănit. Te-am adus acasă. îţi aminteşti?

Ciprian scutură din cap, apoi se înfioră, strigând de durere.

Privi din nou cu ochii întredeschişi.

— Nu, m-am întors în Edirne după tine.

Dacă lovitura îi vătămase pe vecie mintea lui Ciprian?

— Nu suntem în Edirne. Suntem în Constantinopol.

— Ştiu asta, rosti iute Ciprian, dându-şi ochii peste cap.

Eşti foarte zăpăcit.

Radu încercă să nu zâmbească.

— Ai dreptate. Eu sunt cel zăpăcit.

— Nu am vorbit niciodată, însă chipul tău... Privirea pe care ai schimbat-o cu el în privinţa cărţii. Niciodată nu am încetat să mă gândesc la tine.

— Ce carte?

Radu voia să-l ţină treaz pe Ciprian şi să-l facă să vorbească în continuare, chiar dacă erau prostii.

Ciprian flutură din mâna liberă.

— Cartea pe care i-am dat-o sultanului. Tu ai

înţeles cât de amuzantă era. Cartea cu balaurul. Mi-am dorit tare mult să râd dimpreună cu tine. Chiar şi atunci ştiam că ai un râs minunat. El nu voia ca eu să mă întorc, să ştii.

Radu scormoni în amintiri, încercând să-şi dea seama despre ce carte vorbea Ciprian. Cărţi şi balauri? Şi atunci îşi aminti. Anul trecut. Delegaţia de la Constantinopol după încoronarea lui Mehmed. Era prima dată când Radu îl vedea pe Ciprian. Pe vremea când Ciprian era un ambasador fără nume care aducea în dar o carte despre Sfântul Gheorghe şi balaurul. Radu îşi aminti perfect acel moment. Uluiala neaşteptată atunci când întâlnise privirea ochilor cenuşiu-deschis ai lui Ciprian şi râsul pitit acolo.

— Cine n-a vrut să te întorci în Edirne? întrebă Radu, brusc foarte interesat de conversaţie.

— Unchiul meu. Prea primejdios. Am insistat, totuşi. Voiam să vorbesc cu tine.

Inima lui Radu o luă la trap.

— Să mă rogi să vin aici şi să ofer informaţii despre Mehmed?

— Nu.

Glasul lui Ciprian deveni îndepărtat şi liniştit.

— Voiam doar să vorbesc cu tine. Voiam să te aud râzând.

Zâmbi, ridicând mâinile lor împreunate spre obrazul lui Radu. Radu îşi înclină capul, lăsând degetele lui Ciprian să-i mângâie pielea. Cu toate că degetele lui erau reci, atingerea părea ca de

foc.

— Nu regret nimic, murmură Ciprian, şi apoi chipul i se destinse şi adormi.

Uşa se închise şi Radu tresări, privind vinovat în sus.

— O, soţul meu! Nazira oftă, deja în odaie, de cât timp, Radu nu ştia. Aproape că mă faci să cred în soartă, pentru cât de nefericită este a ta.

Lăsă jos un vas cu supă şi o cană cu vin îndoit cu apă. Po- trivindu-i păturile lui Ciprian, îngenunche pe partea cealaltă a patului faţă de Radu şi se uită la el.

— Mai întâi un bărbat fără o inimă pe care să ţi-o dăruiască, iar acum un bărbat care nu poate să-ţi cunoască niciodată adevărurile.

Radu se ridică în picioare, cu pulsul încă mărit, cu obrajii roşii.

— Eu... El era... Eu nu sunt...

Nazira îl privi cu drag pe Ciprian, dându-i părul de pe frunte.

— Am bănuit, însă am nădăjduit că mă înşelam. Părea prea crud, o ironie prea absurdă.

— Ştii că îi sunt credincios lui Mehmed!

Chipul Nazirei se înnegură mai iute decât furtuna de afară.

— Nu îi eşti dator cu nimic în afară de lealitatea ta. Fără îndoială nu cu iubirea ta. în mod firesc, m-aş veseli pentru că inima ta s-a aprins pentru altcineva. Dar asta... îşi lăsă capul pe pat, ascunzându-şi chipul de el. O, Radule! Ce ne vom face?

Un clopot din depărtare bătu *damnat, damnat, damnat.*

Radu nu putea să şadă la căpătâiul lui Ciprian. Cutreieră străzile până la căderea nopţii. Furtuna dispăruse la fel de iute precum se stârnise, norii luând în schimb în primire pământul. Văzduhul era amuţit şi stătut, oraşul învăluit ca într-un giulgiu pentru înmormântare,

Odată cu lăsarea serii, pâda se îndesi, ascunzând toate luminile şi făcând oraşul să arate la fel de întunecat ca o peşteră. Radu pornise spre casă, când strigăte înăbuşite de „Foc, foc!" izbucniră prin negură. Se întoarse, alergând în direcţia lor, în- trebându-se dacă se isprăvise, dacă zidul căzuse în cele din urmă. în schimb, văzu acoperişul catedralei Hagia Sophia licărind luminos.

îngrozit, urcă în fugă mai multe trepte spre biserică înainte să se oprească. Nu era foc. Lumina juca şi se mişca de-a lungul acoperişului, însă era culoarea nepotrivită pentru a fi foc, mai mult alb şi albastru decât galben. Şi nu ieşea fum. Radu privi, pironit locului, cum lumina se adună în jurul turlei principale şi apoi ţâşni spre cer.

Se zgâi, clipind în întuneric, imaginea stăruitoare jucându-i în faţa ochilor. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva, nu mai auzise niciodată una ca asta. Dar nu - nu-i apăruse Dumnezeu lui Moise ca un foc? Un nor în timpul zilei - asemenea unei neguri ce nu putea fi pătrunsă - şi un stâlp de foc noaptea.

Radu nu putea să răsufle, nici să cuprindă cele

văzute. Căci singura cale în care şi le putea lămuri era că văzuse spiritul lui Dumnezeu însuşi. Şi Dumnezeu lăsase Constantinopolul în urmă.

însă focul urcase la cer, nu în tabăra otomanilor. Pesemne că toate rugăciunile lor se zădărniciseră unele pe altele. Acum erau numai oameni împotriva oamenilor.

Dumnezeu avea dreptate să-i părăsească. Dacă cineva ar fi ales îndurarea şi judecata şi nu încăpăţânarea, toate aceste vieţi ar fi putut fi cruţate. Dacă Mehmed ar fi îngăduit ca oraşul să-şi vadă mai departe de moartea sa naturală lentă în loc să vrea să îl revendice. Dacă Constantin s-ar fi plecat în faţa sorţilor imposibili şi ar fi ales să-şi salveze poporul în locul mândriei.

Radu era grozav de furios pe amândoi. Prin minte i se răsuceau felurite posibilităţi. Să-l omoare pe Constantin, aşa cum socotise. Asta avea să ducă la predare.

Să folosească încrederea lui Mehmed şi să trimită un mesaj în tabăra otomană cum că Huniade venea într-acolo cu o armată dată de papă. Asta ar fi înclinat balanţa în defavoarea lui Mehmed şi l-ar fi forţat să accepte un nou tratat de pace.

Şi una, şi alta însemnau o trădare mai mare decât ar fi fost Radu în stare să comită şi pentru asta ar fi fost la fel de vinovat precum împăratul ori sultanul. Nu putea să ia o hotărâre atât de dură, nu putea să rezolve asta acolo unde ei refuzau să o facă.

Radu cutreiera, pierdut în negură. Aceasta se

agăţă de el, întrebătoare, sâcâindu-l. Lui Radu îi părea mai rău decât ar fi crezut vreodată că ar fi fost cu putinţă. Undeva în ultimele luni, ajunsese să iubească acest oraş ciudat, superstiţios, dărâmat. Undeva în ultimele luni, ajunsese să-l iubească pe bărbatul care îl adusese aici.

însă sfârşitul era aproape. Dacă Mehmed nu cucerea oraşul, avea să fie sfârşitul lui. Halii ar fi avut grijă de asta. Mai mulţi musulmani aveau să moară în cruciadele creştine, asemenea familiei Fatimei. Şi oraşul tot avea să cadă în cele din urmă, însă dacă Radu ar fi ajutat ca oraşul să cadă acum, ar fi putut să-l salveze pe Mehmed. Radu ar fi putut să fie alături de el pentru a vedea viitorul pe care Mehmed avea să-l creeze.

Lada îl dispreţuise pe Radu pentru faptul că întotdeauna îl alegea pe Mehmed. Nazira îi spusese că nu-i datora lui Mehmed iubirea sa.

însă îi datora lui Mehmed viaţa lui. Iar Mehmed era singurul om care putea să împlinească destinul înfăţişat de Profet, pacea fie asupra sa.

îşi închipuise Constantinopolul, îl dorise pentru Mehmed. Fusese simplu şi direct. însă acum cunoştea adevăratul preţ al lucrurilor, grozăviile de nepătruns ale depărtării dintre a vrea ceva şi a căpăta acel lucru.

îl dorise pe Mehmed în feluri în care nu ar fi putut să-l aibă niciodată, iar asta, la fel, îl distrusese încet-încet.

Şi atunci, ce îi mai rămânea?

Radu închise ochii, amintindu-şi lumina. Dumnezeu se poate să fi părăsit oraşul, însă Radu

nu avea să-l părăsească niciodată pe Dumnezeul lui. Iar Constantinopolul, aşa cum era, avea să fie mereu o ameninţare pentru Islam, aducând cruciade, destabilizând Imperiul Otoman.

Unele vieţi sunt mai preţioase decât altele, îi spusese Lada. El se întrebase când avea balanţa să se încline în defavoarea lor, o socotise un monstru pentru că preţuia vieţile lor mai presus de ale altora. însă Radu îl preţuise pe Mehmed mai presus de toate. O preţuia pe Nazira mai mult decât pe oricare dintre nevinovăţii din acest oraş. Şi preţuirea faţă de Ciprian, pe care era nevoit să o recunoască, avea să-i frângă inima.

Era greşită această măsurare şi cântărire a vieţilor, ca şi cum ar fi fost monede care puteau fi cheltuite sau chivernisite. Tânjea să fie liber de toate astea, să trăiască printre oameni pe care să-i considere drept fraţi şi să nu vadă pe niciunul drept vrăjmaşul său.

însă alegerea sa era făcută. Se duse înspre Hagia Sophia pentru a-l găsi pe Amal. Avea să facă orice îi stătea în puteri pentru a-i da Constantinopolul lui Mehmed, adevăratului şi singurului Dumnezeu, şi să lase ca propria-i inimă să se frângă sau să se oprească aşa cum avea să o facă după aceea.

44

începutul lui mai

— CASTELUL DIN EDIRNE era mai drăguţ, zise Petru, privind neîncrezător la pereţii văruiţi şi la podelele din piatră simplă ale sufrageriei.

— în Edirne erau cocini de porci mai drăguţe decât acest castel, spuse Lada. Eşti bine-venit să te întorci şi să trăieşti în una din ele.

— îmi place acest castel! Zău! spuse Petru, bulucindu-se să îndrepte răul pe care se temea că îl pricinuise.

Lada oftă şi clătină din cap.

— Nimeni nu urăşte acest castel mai mult decât îl urăsc eu. însă asta este capitala, aşa că acum locuim aici.

Se rezemă de spătar, privind în jurul mesei. Nicolae, Petru, Ştefan, Daciana şi Bogdan erau cu ea. Lada trimisese după Oana. Dacă fosta ei doică se ocupa de bucătărie, Lada ştia că avea să fie ferită de orice încercare de a i se otrăvi mâncarea.

— A cercetat cineva vistieria până acum? Măcar există vreo vistierie?

Lada îşi dădu seama că în copilărie nu văzuse prea mult din felul cum era condus un castel. Mehmed avea o legiune de slujbaşi care să se

îngrijească de veniturile imperiului. Lada nici măcar nu ştia unde îi erau mijloacele băneşti - sau dacă avea aşa ceva.

— Pot să scotocesc prin castel după vistierie, zise Nicolae.

— Şi eu! spuse Petru, ridicându-se, încântat.

Uneori, Lada uita cât de tânăr era.

Şi cât de tânără era şi ea. Acum o simţea mai tare, în cele trei zile de când luase tronul. îşi încordase atenţia atât de mult timp să ajungă aici, încât nu ştia precis ce să facă, acum că ţelul ei fusese atins.

— Mă îndoiesc că sunt multe de găsit, zise Daciana. Să fi ţinut fostul prinţ averea familie sale aici? Boierul nostru - îşi întoarse capul într-o parte şi scuipă - şi familia lui îşi ţineau avuţiile pe pământul lor. Dănescul nu a fost dintotdeauna prinţ. Familia lui deţine averea.

— Ai trebuinţă de dări, spuse Ştefan.

Lada băgă de seamă că mâna lui dreaptă şi cea stângă a Dacianei nu erau pe masă. Oare se ţineau de mână pe sub masă?

— Chiar ai trebuinţă de dări, spuse o voce de bărbat. Şi pentru asta ai trebuinţă de boieri. Şi pentru asta îţi fac trebuinţă eu.

Ea îşi ridică privirea pentru a-l vedea pe Toma zâmbindu-i fericit, cu braţele larg deschise, ca şi când se aştepta ca ea să dea fuga la el. De-o parte a lui se afla Oana, care se dădu ceva mai încolo cu o expresie de parcă ar fi mirosit ceva urât. Bogdan se ridică şi îşi imbrăţişă mama. Ea îl bătu pe braţ,

apoi o cercetă pe Lada din cap până în picioare. Dând din cap, îşi legă şorţul în talie şi se duse spre bucătărie, mormăind ceva despre rânduitul lucrurilor.

Lada fu surprinsă când îşi dădu seama cât de uşurată era să o aibă pe Oana aici din nou. îi părea bine.

Toma, pe de altă parte...

Se aşeză în jilţul din care se ridicase Bogdan, cel aflat imediat de-a dreapta Ladei.

— De ce v-aţi adunat aici? întrebă, privind în bătaie de joc în jurul său. Ar trebui să ţii sfatul în sala tronului ori în odăile tale. Acolo te-am căutat mai întâi.

Lada stătuse în cazarme mici dimpreună cu oamenii ei. Acolo i se părea mai acasă decât în acest castel.

— Nu mi-am ocupat încă odăile.

— Trebuie. Şi încetează să mai stai cu oamenii tăi ca un om din popor. Ei ar trebui să stea drepţi la uşi, nu să fie trataţi drept sfătuitori. Aparenţele contează, Lada.

— Că tot veni vorba de aparenţe, îl întrerupse Nicolae - Lada bănui că voia să-i facă în ciudă lui Toma pentru că îi numise pe oamenii ei simpli străjeri -, ce vânt te-a adus încoace?

Toma zâmbi, arătându-şi toţi dinţii pătaţi.

— înainte să-i dau veştile bune lui Matei, se cuvine să discutăm despre venituri. Castelele nu se conduc singure, mă tem. Şi va trebui să acordăm câteva favoruri pentru a ne încredinţa de lealitatea boierilor Dăneşti rămaşi după ceea ce i-ai făcut

prinţului lor.

Lada oftă, forţându-se să asculte în vreme ce Toma o instruia. Ultima dată când fusese forţată să stea până la capătul unei instrucţii istovitoare în Târgovişte, putuse barem să ceară să înveţe afară. Acum nu avea nici măcar acest lux.

Castelul îi amintea Ladei de un mormânt, pietre grele care aşteptau să o revendice aşa cum îl revendicaseră pe tatăl ei înainte. Nu voia să locuiască aici - deja jinduia să scape, gân- dindu-se cu dor la crestele munţilor din Argeş. însă ea era prinţul, iar prinţul locuia în castel.

Ocupă fostele odăi ale tatălui ei, aruncând tot ce îi aparţinuse răposatului Dăneşti. S-ar fi putut ca unele lucruri să fi rămas de la tatăl ei. Oricum nu-i păsa. După ce Lada îşi golise odăile, Daciana le luase în stăpânire, făcând rost de îndeajuns de mult mobilier cât să poată trăi.

— Eşti sigură că nu vrei draperiile? o întrebă ea, cu mâinile în şolduri, cu pântecele scos înainte.

Lada privi gânditoare la locul gol de deasupra ferestrei înguste.

— Fratele meu şi cu mine am folosit odinioară o bară pentru draperie pentru a împinge un asasin dintr-un balcon. Poate că *ar trebui* să le adăugăm.

— Mă rog, am socotit că ar putea fi drăguţe. însă, fără îndoială, ar putea fi folosite şi drept arme. Dumneata eşti grozav de dibace.

Lada scutură din cap.

— Urăsc acest castel şi toate odăile din el. Nu-mi pasă cum arată.

Daciana încuviinţă din cap, fără să pună întrebări. Ladei îi plăcea asta la ea. Punea întrebări numai când era nevoie, altminteri lăsa amintirile să zacă acolo unde le era locul. Lada bănuia că asta era din pricină că Daciana, în egală măsură, nu dorea să vorbească despre propriul ei trecut. Părea destul de mulţumită de prezent. Se numise singură slujnica personală a Ladei, însă, contrar convenţiilor, nu dormea în odăile Ladei. Judecând după noua expresie de fericire năucă de pe chipul odinioară lipsit de orice trăiri al lui Ştefan, Lada ştia unde se aşezase Daciana.

Daciana se hotărâse ce voia şi obţinuse acel lucru. în pofida faptului că purta în pântece copilul altui bărbat, în pofida împrejurărilor, în pofida a tot. Lada simţi un junghi de pizmă. Să poată să dorească un bărbat şi să şi-l revendice, nepăsătoare faţă de orice altceva? Ea ar fi putut să-l revendice pe Mehmed. Şi-l *revendicase.* însă asta nu o mulţumea. De ce putea Daciana să-şi găsească fericirea când Lada nu putea?

Nu. Era greşit. Lada se hotărâse ce voia şi obţinuse acel lucru. Tronul era al ei.

Totuşi, chipul lui Mehmed şi senzaţia mâinilor lui pe trupul ei încă o bântuia. îşi dorea să poată să scoată amintirea lui cu un cuţit. Să însemneze contururile lui, care nu voiau să o părăsească, apoi să le taie. Ar sângera, însă n-ar muri. Cu toate astea, el zăbovea în locuri unde cuţitul nu putea în veci să ajungă.

Daciana icni, aducând-o pe Lada înapoi în prezent. Stătea îndoită, cu mâinile pe pântece.

— Ţi-e rău? o întrebă Lada.

— Cred că vine pruncul.

Lada fu izbită de o groază mai profundă decât ar fi putut să i-o stârnească orice câmp de bătălie. Nevoia de a fugi era copleşitoare.

— Mă duc să o aduc pe doică. Pe Oana, vreau să zic.

Daciana dădu din cap, răsuflând adânc pentru a-şi ostoi o durere lăuntrică pe care Lada nu voia să şi-o închipuie.

Doica fu lesne de găsit. După ce râse de groaza vădită a Ladei, Oana o duse pe Daciana într-o altă odaie. Lada aşteptă în faţa uşii împreună cu Ştefan, care se preumbla tulburat încoace şi încolo, de parcă pruncul ar fi fost al lui. Lada se întrebă alene ce aveau să facă cu nou-născutul bastard. Totuşi, asta nu era treaba ei.

Nădejdea de pe chipul lui Ştefan devenea din ce în ce mai îndurerată. Era limpede că o iubea pe Daciana. Lada se întrebă cum trebuie să se fi simţit asta, să ştii că cineva te iubeşte îndeajuns încât să te ia aşa cum eşti. Să aştepte. Să nădăjduiască.

Se întrebă şi cum s-ar fi simţit să fii persoana care să iubească atât de mult.

îl găsi pe Bogdan şi îl pofti în iatacul ei, însă asta nu făcu nimic pentru a-i înlătura durerea din amintirea ei despre Mehmed. După, Bogdan voi să mai zăbovească. Lada se îmbrăcă grăbită şi părăsi iatacul. Nu avea loc în inima ei pentru

așa ceva. Nu după ultima dată. Nu după ce îl iubise pe Mehmed atât de tare, iar el o trădase atât de profund.

Nu. Bogdan era neprimejdios. Bogdan era statornic. Şi ea nu îl iubea şi nici nu avea să îl iubească vreodată așa cum îl iubise pe Mehmed, ceea ce era atât o uşurare, cât şi un chin.

Când Oana îi spuse că Daciana născuse cu bine o fetiță, Lada rămase nepăsătoare.

— Vor să te vadă, spuse doica.

Lada nu voia să-i vadă. însă Ştefan era unul dintre cei mai vechi şi mai de încredere oameni ai ei. Aşa că intră în odaie, pregătită pentru mirosul de sânge, de sudoare şi de frică. în loc de asta, găsi un spațiu tihnit, cald. Daciana era cuibărită între pături, cu pruncul la sân. Ştefan şedea alături de ea, privind lung şi minunându-se de micuța făptură care scâncea. Daciana ridică privirea, zâmbind fericită.

— Mulțumesc! zise ea.

Lada se încruntă.

— Pentru ce?

— Pentru că mi-ai dat o lume în care să-mi pot crește fiica după cum doresc. Pentru că ne-ai dat această Valahie.

Lada simți ceva delicat şi duios înflorindu-i în piept. Era o trăire ce putea fi uşor rănită. Una primejdioasă. îşi drese glasul.

— Mă rog. Bănuiesc că va trebui să-mi caut o altă slujnică. Daciana râse.

— Există o boieroaică ce deja m-a născut doică să alăptez. Este uimitor pentru ce te pot plăti. Dar de îndată ce voi putea, mă voi întoarce să-ţi umplu iatacul cu draperii îngrozitoare. Iar tu, micuţa mea Lada, mă vei ajuta, aşa e?

Dezmierdarea era năucitoare. Ştefan îi zâmbi, dând din cap înspre copil.

— Am vrut să-i punem un nume cu tărie.

Chipul Ladei se făcu roşu. Fu nevoită să-şi dreagă din nou glasul. Se aplecă mai aproape, încercând să vadă mica mogâldeaţă.

— E drăguţă?

Daciana ridică pruncul. Feţişoara îi era roşie, boţită şi învineţită de la intrarea violentă în lume. Părul negru îi răsărise în creştet şi un pumnişor era ţinut strâns şi ridicat în sus. Nu era drăguţă. Dar ţipa, iar sunetul era pătrunzător şi puternic.

— Vrei s-o ţii?

— Nu!

Lada îşi duse mâinile la spate, în caz că Daciana şi Ştefan ar fi încercat să o forţeze să ia pruncul. însă Daciana părea mulţumită să ţină ea copilul. Lada încercă să zâmbească.

— Atunci când va fi îndeajuns de mare, îi voi da un cuţit.

Daciana şi Ştefan râseră amândoi şi, cu toate că Lada vorbise serios, râse şi ea. însă privind mica viaţă, îşi promise în sinea ei că întocmai aşa avea să facă pentru această fetiţă şi pentru toţi valahii de sub domnia ei.

Avea să-i facă puternici.

45

28-29 mai

LITURGHIA ERA PUNCTATĂ de lovituri neîncetate de tun. Radu îşi dorea să se fi coordonat cumva cu Mehmed, astfel încât sunetele îndepărtate şi vibraţiile pietrei pe piatră să se fi potrivit perfect. însă loviturile cădeau prea curând ori prea târziu, o neorânduială discordantă care garanta că nimeni nu putea să se piardă cu adevărat în slujba religioasă.

însă, oricum, asta nu era niciodată o posibilitate. Nu în această seară.

Pentru prima dată de când Constantin încercase să unească Bisericile, Hagia Sophia era luminată. Toată înverşunarea lor legată de dogmă şi de noţiuni de puritate a religiei fusese abandonată şi se rugau la toate icoanele, toate moaştele, toate legăturile pe care le aveau cu Dumnezeu. Dacă Hagia Sophia putea să-i salveze, erau, în sfârşit, gata să o încerce.

Dincolo de ziduri, în tabăra otomană era linişte. Canonada se înteţise, tot ce le mai rămăsese fiind aruncat înspre oraş în preîntâmpinarea unei izbucniri finale. Săgeţile zburau peste ziduri cu preveniri mâzgălite din partea oştenilor creştini

compătimitori:

Vine sfârşitul.

însă ei nu aveau nevoie de prevenirile înscrise pe săgeţi. Erau deja scrise în ghiulelele masive din piatră care loveau zidurile, în ziua de odihnă şi de rugăciune pe care Mehmed le-o dăduse oamenilor săi. Un ultim asalt, o ultimă şansă la apărare ori la atac, de a rămâne în picioare ori de a cădea, de a trăi ori de a muri.

Şi aşa se face că oamenii din oraş veniră la biserică. Hagia Sophia era plină ochi, claustrofobică; oamenii stăteau în picioare, umăr la umăr. Radu respira acelaşi aer ca toţi cei din jurul lui. Scoteau din plămâni groază şi resemnare, iar el le trăgea în piept până ce i se tăia brusc răsuflarea. îi plăcea mult mai tare Hagia Sophia întunecată, cu sunetul păsărilor dând din aripi în apropierea acoperişului. Aceea i se părea a fi mai aproape de un serviciu divin decât aceasta.

Constantin stătea în faţă, privind în sus ca şi cum ar fi fost el însuşi o icoană. în apropiere, Giustiniani stătea şi el în picioare, palid şi asudând. Ar fi trebuit să şadă, însă aparenţele însemnau totul. Fusese rănit în canonada de ieri. Groaza ce se răspândise prin oraş la gândul de a-l pierde şi pe el fusese mai primejdioasă decât orice tun. Şi aşa Giustiniani stătea în picioare când ar fi trebuit să se odihnească, se ruga când ar fi trebuit să doarmă, în aşa fel încât toţi oamenii să poată să-şi vadă împăratul şi pe comandantul oştirii lor şi să aibă măcar o fărâmă de nădejde.

Când slujba se sfârşi, nimeni nu se clinti. Radu

era disperat să iasă afară, să fie departe de toate acestea. O mână îl trase de mânecă şi el se răsuci în loc, gata să lovească.

Privi în jos în ochii micului moştenitor, Manuel.

— Unde este vărul meu? întrebă Manuel.

Ceva în felul în care îi tremura buza, însă bărbia îi rămânea fermă, îl împunse pe Radu în inimă. Manuel se aştepta să audă că Ciprian era mort şi se pregătea să nu plângă la auzul veştilor. Radu se lăsă pe vine, astfel încât chipul lui să fie la acelaşi nivel cu al băiatului.

— Ciprian se odihneşte acasă. A fost lovit în cap de nişte pietre, însă se va face bine.

Manuel lăsă să-i scape o răsuflare de uşurare, zâmbind şi scoţându-şi la iveală primul dinte pierdut.

— Mi-a promis că mă ia la pescuit atunci când se va termina asediul.

— Bine, atunci, aşa va fi. Se va vindeca iute, întrucât nu şi-ar călca niciodată o asemenea promisiune.

Manuel dădu aprobator din cap, grăbit să accepte alinarea, îşi strecură mânuţa în mâna lui Radu, statornicindu-l cu greutatea nevinovăţiei sale. Ioan şi doica lor li se alăturară curând, băiatul mai mare cu un aer grav şi pământiu la chip. Dădu din cap înspre Radu, iar Radu îşi plecă în mod formal capul.

— Tu ne vei apăra, îi zise Ioan.

Radu ar fi vrut să intre în pământ. Ioan dădu din nou din cap, iar Radu îşi dădu seama că băiatul voia se încredinţeze pe sine.

— Oamenii şi zidurile ne vor apăra, adăugă el.

Se întoarseră cu toţii, privind cum Constantin, maiestuos şi princiar, ieşea din biserică. Atunci când uşa se închise în urma lui, urmă un vâjâit al răsuflărilor ţinute de toţi şi acum eliberate, laolaltă cu vaierele şi cu plânsetele de disperare. Oamenii se împrăştiară în toate părţile. Radu auzi frânturi de planuri de a se ascunde, de locuri care puteau fi ferite de primejdii, de cisterne subterane în care turcilor nu le-ar trece prin cap să caute. Măcar îşi recunoşteau limitele credinţei lor.

Radu o apucă pe doică de braţ în timp ce aceasta încerca să-i îndepărteze pe băieţi.

— Rămâneţi aici! îi spuse el.

Ea se încruntă ofensată.

— Trebuie să-i duc pe băieţi înapoi la palat.

— Dacă se vor face breşe în ziduri, palatul va fi primul loc în care oştenii vor da năvală în căutare de pradă.

Ea îşi ridică sfidătoare nasul în sus, ca şi cum prevestirea încrâncenată a lui Radu ar fi fost ceva scârbos la miros.

— Acei turci împuţiţi nu pot să treacă de coloane. îngerul Domnului se va pogorî din ceruri şi îi va alunga cu o sabie în flăcări.

Radu îşi reţinu un pufnet iritat, cu toate că îl costă scump, în schimb, zâmbi încurajator.

— Da, fireşte. Motiv pentru care ar trebui să rămâneţi aici. Hagia Sophia este mai departe în oraş decât le va îngădui îngerul turcilor să meargă, aşa că aici veţi fi cel mai în siguranţă.

Ea se încruntă, cântărind vorbele lui.

— Şi le va face bine băieţilor să se roage mai mult.

Nicio doică bizantină nu putea să se împotrivească ispitei de a-şi sili copiii avuţi în grijă să se roage. îi luă pe amândoi băieţii de mână şi se întoarse în mijlocul catedralei. Radu îşi dori să poată face mai mult. însă ştia că Mehmed va dori ca Hagia Sophia să rămână neatinsă şi că avea să trimită oşteni să o apere dacă şi când vor fi străpuns zidurile. Era mai în siguranţă decât oriunde în altă parte din oraş.

Se duse spre uşă, trăgând în piept cu uşurare aerul serii. O altă mânuţă îl trase de cămaşă. Aruncă o privire în jos şi îl văzu pe Amal. Luând o monedă - ultima sa monedă - o puse în palma băiatului.

— Spune-i să se uite la porţile de la zidul palatului. Eu voi...

— Unde este nepotul meu?

Radu se răsuci pe călcâie. Ostenit, Constantin se uita la el. Radu se bâlbâi de surpriză şi vinovăţie:

— El... el... el se odihneşte. Socot că îşi va reveni, însă nu e în stare să lupte.

Aruncă o privire piezişă. Amal plecase.

Constantin dădu din cap, cu ceva asemănător uşurării în ochii săi.

— Atunci, rogu-te, ia-i locul alături de mine!

Radu fu purtat dimpreună cu grupul lui Constantin. Prins în mijloc lângă Giustiniani, nu reuşea să scape. Nu aici îşi dorea el să se afle în această seară. Plănuise să se aşeze la Poarta Circului - o poartă mică ce se deschidea în Palatul

Blachernae. *Trebuia* să se afle acolo. însă nu era nimic de făcut să scape fără să trezească bănuieli. Constantin îi conduse prin oraş, dincolo de zidul interior şi spre masele de oşteni adunaţi în secţiunea de zid din dreptul râului Lykus. Aici şi în secţiunea Palatului Blachernae avea să aibă loc ultima lor încercare de a ţine piept. Palatul se vedea în depărtare. Nazira era acolo, după cum plănuiseră, şi el era prins aici.

Constantin se căţără pe o grămadă de moloz, privind în amurg peste capetele oamenilor săi.

— Nu vă temeţi de nenorociţi! de turci! rosti el cu glas bubuitor, punctat de lovituri îndepărtate. Armura noastră superioară ne va apăra. Lupta noastră superioară ne va apăra. Dumnezeul nostru ne va apăra! Maleficul sultan a stârnit război încălcând un tratat. A înălţat o fortăreaţă pe Bosfor, pe pământul *nostru,* în vreme ce pretindea pacea. S-a uitat la noi cu pizmă, tânjind după oraşul lui Constantin cel Mare, patria voastră, adevărata patrie a tuturor creştinilor şi apărarea tuturor grecilor! A văzut splendoarea Dumnezeului nostru şi o vrea pentru sine. îi vom îngădui să ne ia oraşul?

Oamenii strigară „nu” cu mânie.

— Vom îngădui chemărilor la rugăciune să otrăvească aerul pe care bunii creştini îl respiră de mai bine de o mie de ani?

Un alt urlet, de data asta mai tare.

— Le vom îngădui să ne siluiască femeile, să ne omoare copiii şi bătrânii şi să ne pângărească sfintele temple ale Domnului, prefacându-le în

grajduri pentru caii lor?

De data aceasta, răcnetul de furie era însoţit de izbitul suliţelor în pământ şi de loviturile cu pumnul în scuturi. Radu nu putea să remarce că în urmă cu două sute de ani fusese o cruciadă *creştină* care se făcea vinovată de toate cele de mai sus.

Constantin continuă.

— Astăzi este ziua biruinţei voastre. Dacă veţi vărsa fie şi o picătură de sânge, vă veţi pregăti vouă înşivă o coroană de martir şi o glorie nemuritoare! spuse, ridicând un pumn în aer. Cu ajutorul lui Dumnezeu, vom câştiga victoria! îi vom măcelări pe necredincioşi! Vom purta drapelul lui Hristos şi ne vom dobândi răsplata eternă!

Zgomotul chiotelor şi al ţipetelor era aproape îndeajuns de puternic încât să acopere canonada. Constantin ridică braţele în sus, apoi le lăsă în jos şi se întoarse. Chipul lui era sleit, pierzându-şi lumina la fel de iute cum ziua se prefăcea în noapte în jurul lor.

— încuiem porţile spre oraş, îi spuse liniştit lui Giustiniani. Ţinem piept sau cădem unde suntem. Nimeni nu iese. Dacă zidurile cad, vom muri cu toţii dimpreună.

Giustiniani încuviinţă îndârjit din cap.

Radu îi privea pe cei doi bărbaţi cu un sentiment indiferent de rămas-bun. în timpul petrecut acolo, îi văzuse fiind cu adevărat măreţi, ţinând un oraş unit în condiţii extrem de vitrege. Şi îi văzuse comiţând atrocităţi în vreme ce o făceau. îi respecta şi îi ura, şi ştia că lumea avea să fie mai

mică odată cu moartea lor.

Dacă mureau.

Nădăjduia şi era în egală măsură îngrozit de ceea ce urma, două simţăminte imposibil de împăcat, întocmai ca totul din acest blestemat de oraş. Se aşeză pe metereze alături de Giustiniani. Cu toate că era noapte, otomanii aprinseseră atât de multe focuri, încât lumina venea înapoi din norii joşi, creând pretutindeni o pâclă naramzie rău-prevestitoare. Apărătorii nu puteau să dreagă zidurile, deoarece nu aveau adăpostul întunericului.

Din poziţia lui, care îi îngăduia o vedere de ansamblu, Radu putea să zărească zona de control a trupelor otomane. Undeva, în apropiere, Mehmed aştepta să afle dacă măreţul lui plan avea să izbândească ori ba, dacă avea să împlinească profeţiile de generaţii. Poate că dacă Radu ar fi fost acolo cu Mehmed, toate acestea ar fi fost palpitante. îi făcea rău să se gândească la asta, să-şi închipuie cine ar fi putut el să fie. Cât de lesne ar fi putut să-şi dorească sfârşitul acestui oraş şi al tuturor locuitorilor săi.

De asemenea, îl umplea de alean să ştie că ar fi putut să fie simplu. însă lăsă şi acest gând să se piardă în noapte, laolaltă cu toate celelalte. Avea să moară pe metereze, printre fraţii şi vrăjmaşii săi, deoarece nu mai putea să-i deosebească pe unii de alţii. Ajunseseră, în cele din urmă, la un sfârşit. Oricare parte ar fi biruit, niciuna n-ar fi triumfat.

O ghiulea de tun izbi zidul sub Radu şi

Giustiniani. Ei căzură în genunchi, impactul făcându-l pe Radu să se zguduie din cap până-n picioare. Clătină din cap, încercând să scape de ciudatul ţiuit din urechi.

Nu. Nu ţiuit. Ţipăt. Privi dincolo de butoaiele de apărare pentru a vedea o hoardă care urla, năvălind spre ei. Nu era nicio rânduială sau noimă în acea apropiere. Alergau ca un roi de lăcuste, unii peste alţii, împingând şi îmbrâncindu-se, fiecare încercând să ajungă acolo primul.

Cei care ajungeau erau spintecaţi. însă nu conta. Cei din urma lor se căţărau pe leşuri. Când şi ei erau omorâţi cu săgeţi, trupurile lor se adăugau grămezii. Radu trăgea în busculadă, privind cu scârbită groază cum asabii lui Mehmed foloseau leşurile - şi câteodată şi răniţii încă în viaţă - drept trepte.

Se căţărau unii peste alţii, moartea însăşi fiind o unealtă folosită pentru a ajunge pe culmea zidului.

Erau atât de mulţi oameni, încât Radu nu avea cum să nu nimerească pe cineva cu fiecare săgeată trasă. Era la fel de eficient ca trasul cu săgeţi în valurile mării. Oamenii nu conteneau să vină. Giustiniani îşi îndruma propriile forţe, anticipând ori de câte ori un grup de asabi urma să atace zidul.

— Acolo! strigă el, arătând înspre o secţiune nu departe de Radu.

Radu fugi într-acolo, privind cum primii câţiva oşteni se căţărau şi se rostogoleau în drumul lor spre culme.

în urma lui Radu nu erau îndeajuns de mulţi

oameni. El ajunsese acolo prea iute. Hăcuia şi spinteca şi încerca să oprească, însă nu era nicio nădejde. Un bărbat care ţipa în valahă se năpusti spre el, împiedicându-l. Radu căzu pe spate, privind în sus la chipul morţii. Oriunde se ducea, copilăria lui îl urmărea. Şi acum avea să-l omoare.

Apoi bărbatul dispăru. Mai puţin partea de sus a trupului său, care căzu la picioarele lui. Radu clipi pentru a îndepărta colbul şi fumul. Asabii, care deschiseseră o breşă în zid, fuseseră doborâţi de una din propriile lor ghiulele. Radu împinse trupul cu piciorul, sprijinindu-şi capul de zid şi râzând.

Urbana şi tunurile ei îi salvaseră viaţa, până la urmă.

Se împinse în sus, fugind la Giustiniani. Era încredinţat că îi fusese sortit să moară chiar atunci. Dar încă era aici. Ceea ce însemna că încă putea să înfăptuiască ceva. De data aceasta, dacă se ivea ocazia, nu avea să mai stea pe gânduri.

Mult mai departe de-a lungul zidului, Constantin aruncă un om peste margine. Gesticulă, şi o vână de foc grecesc lumină noaptea, arzând trupurile viilor şi morţilor de pe zid. Focul grecesc se mişca în sus şi în jos, mistuind tot ce nu era piatră. Oamenii fugeau urlând, avântul atacului dispărând.

— Se retrag! răcni Giustiniani.

Oamenii din jurul lui Radu scoaseră chiote de bucurie, unii plângând, alţii rugându-se. Alături de Constantin şi Giustiniani, oraşul încă mai avea o şansă. Giustiniani îl prinse pe Radu de umăr.

— Ai izbutit! Mă bucur.

Se feriră când o ghiulea şuieră deasupra capetelor lor, căzând undeva în spaţiul dintre cele două ziduri.

— Socoţi că i-am pus pe fugă?

— Urmăreau să ne ostenească. Data viitoare va trimite ienicerii.

Mehmed obişnuia să-şi lase cei mai buni oameni la sfârşit. Iar Radu ştia fără putinţă de tăgadă că următorul val chiar avea să fie ultimul. Dacă numărul mare nu putea să cucerească zidul, numai ienicerii aveau o şansă. Şi dacă nici ei nu puteau să izbândească... Mehmed era terminat. Nu mai avea nimic să arunce asupra lor.

— Putem să le ţinem piept. Le vom ţine piept. Giustiniani îşi sprijini piciorul rănit în timp ce se duse şchiopătând spre o scară. Aduceţi ceva de mâncat şi de băut! Voi luaţi-i pe răniţi! Duceţi-i să se odihnească la poalele zidului interior. Vom schimba poziţiile pentru a-i înlocui, apoi...

Se opriră cu toţii când muzica începu. Radu privi cum expresiile de fericire trudită se prefăcură în unele de groază sleită, în această seară nu aveau răgaz. Muzica ritmată a ienicerilor se izbea în ziduri cu la fel de multă forţă şi intimidare ca orice canonadă. Coifurile lor albe licăreau ca nişte tigve în lumina focurilor în vreme ce se năpusteau, urlând, spre zid.

Asta era. Ultimul val avea să treacă peste zid şi să potopească oraşul, ori avea să dea înapoi, luând

cu el şansele lui Mehmed.

Mehmed însuşi călărea încoace şi încolo, dincolo de bătaia arbaletelor. Radu putea să-l vadă, l-ar fi recunoscut oriunde, însă inima lui nu cânta, nu era cuprinsă de dor pentru el. Atât de puţin pământ îi despărţea, însă distanţa era înmuiată în sânge şi luminată de flăcări.

Giustiniani îl strigă pe Radu.

— Taie frânghiile! Aruncă jos cârligele!

Radu alergă înainte şi înapoi, tăind frânghiile, desprinzând cârligele. Toţi oamenii de sub Giustiniani îi urmau comenzile fără să şovăie ori să le pună la îndoială. Radu nu-l putea vedea sau auzi pe Constantin, însă era încredinţat că pe acea secţiune de zid era la fel. Doi oameni care să ţină piept unui imperiu.

Radu se opri, aşezându-se jos, cu spatele lipit de un butoi, şi privi. Toţi oamenii din jurul lui erau italieni, oamenii lui Giustiniani. Erau la fel de pricepuţi ca ienicerii şi aveau cea mai bună poziţie defensivă. El ce putea face? Chiar dacă ar fi încetat să mai ajute, dacă ar fi încetat să mai azvârle jos cârlige şi funii, nu putea să facă nimic pentru a schimba cursul lucrurilor.

Un bărbat sări peste zid chiar alături de Radu. Radu îşi ridică privirea spre el, surprins, văzând chipul lui Lazăr sub coiful ieniceresc.

Nu. Lazăr murise. Radu îl omorâse pentru a-l salva pe Mehmed. Radu se ridică, înjunghiind ienicerul şi lăsându-i trupul să cadă. însă mai erau şi alţii. Ienicerii săreau peste această secţiune de zid, conduşi de un uriaş de om. Acesta se ridica

deasupra tuturor, albul coifului lucind peste mormanul de leşuri. Ţinea un paloş. Neobişnuit pentru un otoman, dar pe potriva staturii sale. Bărbatul legăna paloşul dintr-o parte într-alta, secerându-i pe toţi cei care veneau asupra lui, cu o înspăimântătoare eficienţă tăcută. Apăraţi de furia sa, din ce în ce mai mulţi ieniceri se căţărau pe zid.

— La mine!

Giustiniani îşi croia drum, spintecând în stânga şi-n dreapta spre uriaş. Radu îl urmă, apărându-i spatele. Totuşi, nici măcar Giustiniani nu l-ar fi putut doborî pe uriaş într-o luptă corp la corp. Când se apropie, omul legănă paloşul. în ultima clipă, Giustiniani se lăsă în genunchi. îşi învârti sabia cu toată puterea pe care o avea. Uriaşul se opri, privind surprins în jos. Apoi alunecă la pământ, cu ambele picioare tăiate de la genunchi.

Ienicerii din jurul lor se opriră şocaţi. Giustiniani se sculă în picioare, ridicându-şi sabia în triumf. Şi de data aceasta, când ştia ce ar fi făcut Lada, Radu nu şovăi. îşi trecu sabia în dosul picioarelor lui Giustiniani. Drept prin muşchi şi tendoane. O tăietură grabnică pentru a schimba cursul lucrurilor.

Giustiniani căzu. Radu îl prinse.

— Giustiniani! ţipă el. E rănit! Ajutor!

Oamenii italianului se repeziră înspre ei cu toată vlaga ce le mai rămăsese. Ienicerii rămaşi pe zid fură iute copleşiţi.

— Ce ar trebui să facem? întrebă unul dintre oştenii italieni, cu lacrimile şiroindu-i pe chip, în vreme ce se uita la omul pe care îl urmase în

apărarea unui oraş străin.

— Trebuie să-l ducem la corăbii! zise Radu şi se ridică, apu- cându-l pe Giustiniani de subsuori.

— Ba nu, gemu Giustiniani, scuturând din cap. Era alb din pricina şocului şi a pierderii de sânge, cu ochii înnebuniţi. Nu putem deschide poarta.

— Trebuie! Să-l salvăm!

Radu dădu din cap spre oşteanul care plângea şi care îl luă pe Giustiniani cu grijă de picioarele distruse. îl coborâră de pe metereze cu ajutorul celorlalţi italieni, trecându-l de la unul la altul. Giustiniani gemea şi plângea de durere, spunându-le întruna să se oprească. Străbătură porţiunea de teren deschisă, ferindu-se de săgeţi şi ghiulele. Toţi italienii îi urmau, mai mult de o sută de oameni pe care această secţiune de zid nu îşi îngăduia să-i piardă.

— Cheia! strigă Radu. Cine are cheia?

— Giustiniani o are!

Radu auzi strigăte pretutindeni. De sus, de pe metereze, Constantin, aflat în picioare, făcea semne cu mâinile. Era disperat, flutura din mâini şi scutura din cap. Dacă poarta se deschidea şi oamenii ieşeau, avea să fie o rană mortală pentru oraş. Prea mulţi ar fi ales să fugă dacă li s-ar fi dat de ales. Alţi oameni alergau spre ei pentru a-i opri, cu săbiile scoase.

— Dacă ne ţin aici, Giustiniani va muri! strigă Radu.

Italienii, mereu leali lui Giustiniani, îşi traseră săbiile la oştenii alături de care luptaseră umăr la

umăr în toate aceste săptămâni îndelungate. Cu toţii se opriră, aşteptând să vadă ce avea să se întâmple.

Radu vârî mâna în haina stropită cu sânge a lui Giustiniani şi scoase o cheie grea din fier. Giustiniani îl apucă de mână.

— Te rog! îi zise el.

Chipul îi era palid şi asudat, însă ochii îi erau lucizi.

— Nu face asta!

Radu privi în sus spre zid. Constantin stătea în picioare, un contur profilat pe cerul lucitor al nopţii. Avea umerii căzuţi. Apoi îşi scoase mantia, aruncând-o peste zid. Coiful, cu o diademă din metal pe el, o urmă. Se întoarse şi se alătură luptei de pe metereze ca unul dintre oamenii alături de care trăise. Ca unul dintre oamenii alături de care avea să moară.

— Este singurul lucru pe care pot să-l fac, şopti Radu.

îşi trase mâna, apoi deschise poarta. De îndată ce ieşi, fugi spre Palatul Blachernae. Dacă vreunul dintre oamenii lui Giustiniani ar fi băgat de seamă că nu rămăsese alături de ei, erau prea ocupaţi să se salveze ca să-l oprească.

Nu mai rămăseseră mulţi oameni la palat. Doar o mână de străjeri care să păzească Poarta Circului. Şi, printr-un noroc neaşteptat, ori graţie providenţei, erau toţi italieni.

— Giustiniani a fost rănit! strigă Radu. Singura lui şansă este să ajungă la corăbii! Au nevoie de

ajutorul vostru!

Bărbaţii rămaseră nemişcaţi preţ de câteva clipe, apoi o luară la fugă. Poarta rămase nepăzită. Radu se duse spre ea, târându-şi picioarele. Drugul pus de-a latul porţii trăgea cât o mie de trădări. Izbuti să îl ridice şi lăsă poarta deschisă. O alesese pe aceasta fiindcă era cea mai prost păzită poartă, însă nu era îndeajuns de mare să lase să treacă o întreagă oştire prin ea. Avea nevoie de ceva mai mult. Dacă cineva ar fi putut încă în acest moment să revendice victoria, acela era Constantin. Radu era nevoit să înfrângă spiritul apărătorilor. Dacă o făcea, oraşul avea să cadă. Se căţără de-a lungul zidului spre palat, acolo unde Nazira aştepta cu o bocceluţă.

Ea îl cuprinse cu braţele, lipindu-şi faţa de umărul lui.

— M-am temut că ai murit.

— Nu încă.

Scoase steagurile otomane pe care Ie furaseră din turnul lui Orhan. O luară la fugă prin palatul pustiu, urcând şi urcând, până ce ajunseră pe acoperiş. De acolo auziră sunetele morţii, ale zăngănitului de metal, ale ţipetelor de furie.

Traseră jos steagul împăratului şi în locul lui atârnară steagul Imperiului Otoman. Despărţindu-se, găsiră toate locurile în care puteau să atârne câte un steag pe care combatanţii să-l poată vedea, întâlnindu-se într-un final înapoi pe zid, deasupra porţii pe care Radu o lăsase deschisă. Flutură ultimul steag pe care îl avea, înainte de a-l atârna peste zid deasupra intrării.

Se uită, apoi, spre locul unde Constantin stătea între oraşul lui şi nimicire. Cu toate că era prea întuneric şi Radu ştia că nu era cu putinţă, avu senzaţia că îşi încrucişară privirile pentru ultima dată. Un strigăt se ridică dintre oameni; împingerea disperată în poarta oraşului spori. Crezură că otomanii erau înăuntru şi voiau să lase totul pentru a se duce să-şi salveze familiile ori să moară dimpreună cu ele.

Radu se întoarse cu spatele la palat. îşi făcuse partea lui. Balanţa se înclinase în favoarea lui Mehmed şi nu avea să revină niciodată spre apărători. Izbutise să-l omoare pe Constantin la urma urmelor. însă prea târziu pentru a fi o eliberare fericită pentru oricare dintre ei.

— Şi acum? întrebă Nazira în şoaptă.

— Ciprian, răspunse Radu.

Se prinseră de mâini şi se îndepărtară în fugă de palat către oraşul întunecat, gonind contra potopului ce avea să vină.

46

Jumătatea lui mai

TRUPUL LUI MIRCEA, fratele Ladei, putrezea într-un mormânt puţin adânc aflat la mică distanţă călare de Târgovişte. Se îndreptase spre Snagov, mănăstirea de pe insulă, unde îi dusese odinioară tatăl lor. Nu călărise iute ori îndeajuns de departe pentru a găsi sanctuarul. Acolo unde zăcea, pământul era aproape de nedesluşit faţă de restul pământului din jur. Lada îi descoperise trupul numai pentru că unul dintre oştenii care îl doborâseră era acum al ei.

Ah, lealitatea bărbaţilor!

Descălecă şi lovi cu piciorul pământul în sfârşit dezgheţat. Ceaţa dimineţii se lăsase în depresiune, înmuind totul. Era o dimineaţă frumoasă, umedă, cu promisiunea leneşă a căldurii ce sta să vină. Petru şi Bogdan rămaseră călare, scormonind cu privirea ogorul şi copacii îndepărtaţi în căutare de primejdii. Lada era prinţ acum, ceea ce o făcea o ţintă şi mai mare. însă asta era ceva ce ea simţise nevoia să facă.

Nu-şi putea împărtăşi victoria fratelui pe care îl iubea, aşa că avea să i-o împărtăşească fratelui pe care îl ura.

Acum, că era aici, nu ştia ce se aşteptase să facă. Să-l îngroape din nou? Să-i aducă rămăşiţele la castel? Să spună o rugăciune deasupra trupului său, una care putea la fel de bine să fie o blasfemie după câtă sinceritate conţinea? în cele din urmă fu nevoită să admită că se folosise de acest prilej în principal ca o cale de a scăpa din castel. Toma o tot bătuse la cap, vrând să vorbească despre feluriţii boieri Dăneşti şi loialităţile lor - cum să le câştige, de ce avea nevoie de ele, ce căsătorii ar fi putut să le consolideze. Celelalte neamuri boiereşti nu erau încântate de ascensiunea ei, însă atâta vreme cât puteau trage profit, nu aveau să obiecteze. Neamul Dăneştilor o luase personal, totuşi. Toma nu scăpa nicio ocazie de a-i vorbi de o căsătorie cu un Dăneşti, legănând posibilitatea în faţa Ladei cu toată subtilitatea unui şteang.

într-un sfârşit, ea îi spusese că avea să se întâlnească cu toţi boierii Dăneşti în acelaşi timp, şi îl lăsase pe el să facă planul pentru ea. Era încredinţată că iscusinţa lui în scrierea de scrisori o depăşea cu mult pe a ei; el ar fi ştiut ce să le spună pentru a-i face pe boieri să vină. Ideea ei fusese să le spună să vină, altminteri urmau să-şi piardă pământurile şi vieţile. Toma răsese, ca şi cum ea ar fi făcut o glumă minunată.

Măcar Mircea era mort, iar ea nu era nevoită să îl asculte. Asta îl făcea să fie de preferat faţă de Toma.

— Cum a murit? întrebă ea.

— A murit de moarte bună, răspunse oşteanul, cu glasul sugrumat în vreme ce privea drept

înainte.

Lada pufni.

— Eşti un mincinos. Fratele meu era un bătăuş şi un laş. Nu avea cum să moară de moarte bună. Ar fi murit bătându-se sau implorând pentru viaţa lui. Care din două a fost?

Oşteanul se foi stingherit.

— A murit bătându-se.

— Dacă a murit bătându-se, de ce nu ai spus aşa de la început?

Oşteanul înghiţi pentru a-şi stăpâni tulburarea, fără a mai adăuga ceva.

— Dezgroapă-1!

în cele din urmă, omul îşi încrucişa privirea cu a ei, groaza prefacându-i expresia posomorâtă în ceva copilăresc.

— Dar...

— Dezgroapă-1!

Bărbatul îşi mută privirea de la mormânt la Lada şi înapoi.

— Dar nu avem lopeţi, n-avem niciun fel de unelte.

Lada vârî mâna în coburii şeii şi scoase o pâine tare. O rupse bucăţi şi le dădu lui Bogdan şi lui Petru. Aceştia descăle- cară şi traseră o buturugă veche pentru ca Lada să se aşeze. Ea se simţea în largul ei. Scoase un cuţit pe care îl aşeză pe buturugă, alături de ea.

— Ai mâinile. Deocamdată.

Omul începu să sape.

Când termină, soarele era sus pe cer. Unghiile îi sângerau şi îşi strânse mâinile la piept în timp ce

se dădea înapoi de lângă leşul pe care îl deshumase. Lada îşi acoperi nasul cu mantia. Ar fi fost mai bine dacă ar fi luat tronul în timpul iernii. Era îndeajuns de cald acum pentru ca ea să-i simtă duhoarea.

însă nu aceasta era partea îngrijorătoare. Fratele ei - Mircea cel crud, Mircea cel dispreţuit, Mircea cel mort - nu se holba la ea cu ochii acuzatori ai unui mort. Nu se holba deloc.

Ea se uita la ceafa lui.

— întoarce-1! îi ceru ea.

Gata să borască, oşteanul vârî mâinile în groapă şi trase de leş în aşa fel încât să fie cu faţa în sus. Pielea lui Mircea era precum ceara şi subţire acolo unde nu fusese mâncată până la os. Şi degetele arătau ca ale oşteanului - cu unghiile rupte şi murdare de pământ. Gura lui Mircea era căscată într-un ţipăt, neagră de putreziciune. Lada se aplecă să vadă mai bine. Ba nu - era neagră de la pământ, până unde putea ea să vadă.

— L-ai îngropat de viu, îi zise.

Oşteanul scutură înnebunit din cap.

— N-am avut nimic de-a face cu asta. Au fost oamenii Iui Huniade şi ai prinţului Dăneşti.

— Dar tu ai fost acolo.

Bărbatul scutură din cap, apoi încuviinţă, lacrimi prosteşti de disperare curgându-i din ochi.

— însă nu l-am omorât eu!

Lada oftă, întorcând cu piciorul leşul fratelui ei, astfel încât el să nu poată să o vadă. Era un chip groaznic de a muri. Şi-l închipui răsucindu-se şi întorcându-se, greutatea ţărânei sufo- cându-l pe

măsură ce devenea din ce în ce mai descumpănit. La sfârşit, săpase cu unghiile tot mai adânc în pământ, în loc să sape spre soare şi spre libertate.

Se întrebă cum murise tatăl ei. Nimeni în Târgovişte nu ştia unde fusese ucis. Ori, dacă ştiau, erau destul de isteţi încât să nu spună nimic. Şi se mai întreba şi despre propria ei lealitate - şi lipsă de lealitate - faţă de Huniade, bărbatul care îi ajutase pe boierii Dăneşti să-i omoare atât fratele, cât şi tatăl. Boierii al căror sprijin căuta ea să-l atragă. Vinovăţia şi regretul se războiau cu o sfârşeală resemnată. Ea nu ştia ce să creadă despre asta. De ce nu putea să aibă nişte relaţii simple? De ce nu era niciun bărbat în viaţa ei despre care să poată avea un singur fel de simţăminte?

— Nu l-am omorât eu, nu l-am omorât eu, şoptea oşteanul, ca şi cum ar fi psalmodiat, în timp ce se legăna înainte şi înapoi.

Lada *ştia* ce să creadă în privinţa oşteanului. Se agăţă de asta cu o sălbăticie neaşteptată. îi oferea o salvare, un lucru solid şi sigur împotriva căruia să reacţioneze.

— Nu-mi pasă dacă l-ai omorât. E mort. Această treabă a rămas în urma noastră.

Oşteanul se cocârjă de uşurare.

— Vă mulţumesc, domniţă!

Lada îşi vârî cuţitul în teacă.

— Nu sunt domniţa ta. Sunt prinţul tău. Şi în vreme ce moartea lui Mircea nu este treaba noastră, faptul că tu m-ai minţit este.

Oşteanul îşi ridică privirea, frica strâmbându-i

buzele pentru a-i lăsa la vedere dinţii, ieşiţi în afară întocmai precum cei din tigva chinuită a lui Mircea.

— Bogdan, o funie!

Bogdan scoase o funie din coburii şeii sale. Lada îi legă oşteanului încheieturile mâinilor. îi aruncă lui Petru capătul liber. Acesta încuviinţă din cap, încruntat, apoi legă funia de şaua lui.

— Ce aveţi de gând să-mi faceţi? întrebă oşteanul printre dinţii care îi clănţăneau.

— Te ducem înapoi în Târgovişte, drept pildă a ceea ce se poate întâmpla atunci când nu ai respect pentru adevăr.

— Şi dacă nu poate să ţină pasul cu caii? întrebă Petru.

Lada privi la mormântul deschis al fratelui ei, unde leşul acestuia se întorsese încă o dată cu faţa la ţărâna care îl revendicase.

— Pentru asta e funia.

Dădu pinteni calului, mergând prea iute pentru ca un om să poată alerga îndeajuns de mult încât să nu fie târât spre moarte.

Ea nu privi înapoi.

47

29 mai

ÎN SFÂRŞIT, SE IVIRĂ ZORILE. Păsările se învârteau pe sus, contururi întunecate profilate pe cer, atrase de măcelul de dedesubt. Curând aveau să se lase în jos.

Nazira şi Radu fugeau cât de iute puteau. Străzile se um- pluseră de grupuri de cetăţeni, strânşi grămadă şi cuprinşi de spaimă.

— Este adevărat? strigă un bărbat pe lângă care trecură în fugă. Sunt în oraş?

— Fugi! strigă Nazira.

în loc de asta, bărbatul căzu în genunchi şi începu să se roage. în urma lor, auziră zgomotele conflictului apropi- indu-se. Nu se mai aflau oşteni bizantini în oraş - nu mai rămăsese nimeni să se bată -, însă otomanii care se ridicau în valuri pe zid nu ştiau asta. Veneau gata de luptă pe străzi şi când îşi dădură seama că nu mai rămăsese nimeni care să-i împiedice să intre...

— Trebuie să-l scoatem pe Ciprian, spuse Radu, gâfâind. Şi pe Valentin.

— Cum?

Drumul spre Galata avea să fie închis. Otomanii ar fi anticipat asta. Clopotele de pe dig începură să

dăngănească, anunţând primejdia. Dacă oştenii otomani de pe galere ar fi ştiut că oraşul fusese luat, s-ar fi alăturat, înfocaţi, jafului. Digurile nu prea mai erau străjuite, şi cu zvonul care se răspândise prin oraş că zidurile căzuseră, toată lumea îşi părăsise posturile, îngăduindu-le marinarilor să urce liber pe diguri. Nimeni nu voia să piardă ocazia de a jefui. Nimic nu era interzis - aur, giuvaiere, oameni. Orice putea fi mutat şi vândut era bun.

însă dacă digurile nu erau străjuite, iar marinarii toţi se năpustiseră în oraş...

— Golful, zise Radu. O luăm către golf. Corăbiile italiene încă mai sunt acolo. Am putea chiar să furăm una dintre galerele otomane.

— Eşti încredinţat că nu ni se va opune rezistenţă? întrebă Nazira.

Radu nu putea fi încredinţat de nimic.

— Este cea mai bună şansă a noastră.

— Dar cum rămâne cu Mehmed? Ai putea merge călare să te întâlneşti cu el.

Se prăbuşiră la uşa lui Ciprian. Casa lui se găsea destul de departe în oraş ca zgomotele luptei să nu fi ajuns încă acolo.

— Nu vă părăsesc pe tine şi pe Ciprian aici, pentru nimic în lume, răspunse Radu. Pot să mă întorc după ce se vor scurge cele trei zile de jaf şi totul se va linişti.

Nazira îl strânse de mână; intrară grăbiţi în casă.

— Valentin! strigă Nazira.

Băiatul se repezi pe scări în jos, aproape căzând.

— Am auzit clopotele. Ciprian se îmbracă pentru luptă. I-am spus să nu o facă, însă...

Nazira îi dădu lui Valentin mantia sa.

— Oraşul cade. Noi fugim.

Radu ridică privirea şi-l văzu pe Ciprian stând în capul scărilor. Din pricina rănii nu putea să se dea jos din pat pentru mai mult de câteva minute odată fără să ameţească. Era palid şi mohorât ca zorii.

— Unchiul meu?

Radu scutură din cap.

— S-a isprăvit. Dacă nu fugim acum, nu vom scăpa cu viaţă.

Ciprian închise ochii, trăgând adânc aer în piept. Apoi încuviinţă din cap, hotărârea înăsprindu-i trăsăturile.

— Unde mergem?

— în golf. Radu se întoarse să plece, apoi se opri. Staţii

Urcă în fugă scările, deschizând capacul cufărului din odaia pe care o împărţise cu Nazira. Pe fundul acestuia, împăturite cu grijă, se găseau veşmintele pe care le purtaseră în ziua călătoriei lor la Constantinopol. Radu îşi trase caftanul peste veşmintele cu care era deja îmbrăcat, apoi îşi înfăşură repezit un turban în jurul capului. Mai bine să arate ca un prieten decât ca un vrăjmaş în faţa oştirii invadatoare.

Ciprian încuviinţă din cap.

— Ca şi cu steagurile, zise el.

Preţ de o clipă îngrozitoare, Radu socoti că

Ciprian ştia ce făcuseră la palat. Dar apoi îşi aminti de steagurile de pe corăbii care să-i ajute să se strecoare dincolo de flota otomană.

— Da. Vorbiţi turceşte, îi preveni Radu. Valentin, tu poţi să nu spui nimic.

Toţi patru se opriră în pragul casei. într-un fel, fuseseră fericiţi aici. Cât de multă fericire putea fi găsită în moartea lentă, agonizantă, a unui oraş care cădea în jurul lor. Apoi o luară la fugă. Ciprian era în frunte, ducându-i pe un drum ocolitor pe la marginea oraşului, ferindu-se de zonele populate în favoarea celor părăsite. Ajunseră în apropierea unei porţi către dig, când dădură peste prima ceată de oşteni otomani.

Un pâlc de cetăţeni fusese prins pe alee şi oştenii alergau spre ei, ţipând şi rotind săbiile. Jumătate din grup fu omorât înainte ca oştenii să-şi dea seama că nu li se împotrivea nimeni şi să înceteze. Radu gândi că nimic nu era mai cumplit decât să privească cum oameni neînarmaţi erau tăiaţi cu sabia.

Până ce oştenii începură să-i revendice. O femeie tânără, cu veşmintele deja sfâşiate, era trasă între doi bărbaţi.

— Eu am avut-o primul! strigă unul din ei.

— Ea mea! Găseşte-ţi şi tu una!

— Vor fi din belşug, le zise comandantul lor, scotocind prin desagile celor morţi.

Nici măcar nu se uită la fată în timp ce oştenii o despuiau de restul veşmintelor, certându-se cu privire la cine putea să o păstreze şi la cât valora.

Fata îl privi lung pe Radu, cu privirea deja moartă, cu toate că încă era în viaţă.

Dacă Radu ar fi fost cu adevărat bun, dacă nu ar fi fost un laş, dacă ar fi preţuit toate vieţile la fel, ar fi riscat să le abată atenţia oştenilor şi să o ucidă chiar acum. însă trebuia să o salveze pe Nazira şi trebuia să îl salveze pe Ciprian.

— Veniţi! le spuse el în şoaptă.

Se furişară înapoi pe unde veniseră.

La o poartă care dădea pe ţărmul îngust al golfului, doi oşteni greci care rămăseseră ţineau sfat dacă să o deschidă sau nu. Ciprian continuă să meargă, fără să se oprească.

— Deja sunt în oraş, le spuse.

— îi vom alunga! zise un oştean scund, de-abia ajuns la maturitate, punându-se în calea lui Ciprian. îngerul va veni! Trebuie să le ţinem piept până atunci.

— El are cheia? îl întrebă Ciprian pe oşteanul înalt şi subţire de lângă băietan.

Omul încuviinţă din cap. Ciprian îi trase un pumn în faţă băiatului, apoi îi luă cheia din haină.

— Oraşul a căzut. Faceţi ce socotiţi voi că e mai bine.

Plângând, tânărul oştean plecă împleticit. Oşteanul înalt şi subţire se strecură pe poartă de îndată ce Ciprian o descuie. îl urmară ieşind pe o fâşie îngustă de ţărm stâncos de-a lungul digului. Nicio corabie nu acostase aici. Corăbiile veneţiene nu fugiseră încă, dar, după vânzoleala de la bordul lor, aveau să o facă în curând. Şi, întocmai cum

prevestise Radu, mai multe galere otomane pluteau nu departe de ţărm, complet părăsite. Cineva răsturnase buşteni în apă, unde pluteau cu sutele, săl- tând uşurel pe valuri.

Nu.

Nu erau buşteni.

Radu privi cum un bărbat care izbutise să înoate până unde se aflau corăbiile veneţiene încerca să se caţăre pe o latură. Un marinar de pe punte întinse o prăjină lungă şi îl împinse în apă.

— De ce? De ce să nu-l ajute? întrebă Nazira în şoaptă, acoperindu-şi gura cu mâinile.

Ciprian se rezemă cu spatele de zid. Scobiturile de sub ochii lui erau la fel de cenuşii ca irisurile.

— Se tem să nu fie scufundaţi. Sunt prea mulţi oameni care încearcă să se urce la bord.

Valentin clătină din cap a neîncredere.

— Toţi aceşti oameni. Ar fi putut să-i salveze.

Multe dintre trupurile din apă aveau răni pe care nu le-ar fi putut pricinui o prăjină, totuşi. Pesemne că otomanii ajunseseră aici în acelaşi timp cu oamenii care îşi închipuiseră că golful era o posibilitate de a scăpa. întârzierea de a-i lua pe Ciprian şi pe Valentin le salvase, probabil, vieţile.

— Ce ne facem? întrebă Nazira, întorcându-se spre Radu.

— Ştii să înoţi?

— Puţin.

Se uită la Ciprian, care încuviinţă din cap. Valentin încuviinţă şi el, scormonind cu privirea apa presărată de leşuri cu o sfârşeală resemnată care nu-şi avea locul pe un chip atât de tânăr.

— Cea mai mică galeră. Putem da la vâsle până ce prindem vântul. Odată ce vom avea vânt în pânze, vom putea să ne stre- curăm şi să plecăm.

— Şi apoi? întrebă Ciprian.

— Şi apoi vom continua să mergem.

Clopotele de la Hagia Sophia, mai profunde şi mai vechi decât oricare altele din oraş, începură să bată. Radu îşi luă ră- mas-bun de la biserică în tăcere. Valentin îşi strecură mâna în mâna lui Radu.

Şi Radu îşi aminti de doi băieţi mici. încă aflaţi in biserică, acolo unde îi lăsase. *Tu ne vei apăra,* îi spusese loan.

Radu se uită la Nazira, şi la Valentin, şi la Ciprian şi ştiu atunci că balanţa nu avea să se încline niciodată în favoarea sa. însă el putea să facă acest singur lucru. Putea să moară încercând să salveze doi băieţi care nu însemnau nimic pentru el. Care însemnau totul pentru el.

— Eu rămân, zise Radu.

— Cum? Nu! Nazira îl apucă de mâna liberă, trăgându-l spre apă. Trebuie să plecăm acum.

— Eu trebuie să mă întorc.

Cu buzele ei pline tremurând, Nazira dădu din cap.

— Bine. Mergem înapoi.

Radu îi sărută mâna, apoi i-o întinse lui Ciprian.

— Nicio femeie nu este în siguranţă în oraş. Nici azi, şi nici în următoarele trei zile. Nu pot îngădui să ţi se întâmple ceva. I-am promis Fatimei.

Trebuie să te duci acasă.

Nazira bătu din picioare, cu lacrimile şiroindu-i pe chip.

— Trebuie să ne întoarcem împreună acasă.

— Tu nu te poţi întoarce în oraş.

Ciprian trecu pe lângă Nazira. Nu băgă în seamă mâna ei şi o apucă pe a lui Radu, cu o intensitate copleşitoare în privire.

— Vei muri.

— Ştiu unde sunt Ioan şi Manuel. Pot să-i salvez.

Ciprian arăta ca şi când ar fi fost lovit. închise ochii, apoi veni şi mai aproape, lipindu-şi fruntea de fruntea lui Radu.

— Soarta lor e în mâinile Domnului acum.

— N-a fost niciodată în mâinile Domnului.

— Nu, a fost în mâinile unchiului meu, blestemată fie mândria lui! *El* i-a omorât, nu tu. Nu noi. Dacă rămâi, Mehmed te va găsi şi te va ucide.

Osânda finală a lui Radu fu anunţată de o nouă bătaie a clopotelor din apropiere, stridentă şi de neînduplecat. Nu avea să i se arate nicio îndurare pentru lucrurile pe care le făcuse. Nu putea să scape şi nici nu putea să se ţină de nimic din ce nădăjduia. Radu îşi mişcă faţa, lipindu-şi obrazul de obrazul lui Ciprian preţ de o clipă veşnic sfâşietoare.

— Nu mă va ucide, şopti Radu.

Apoi se trase îndărăt, forţându-se să-l privească pe Ciprian în ochi. Acei ochi care îi atrăseseră atenţia chiar şi atunci când Mehmed era întreaga lui lume. Acei ochi care deveniseră cumva temelia

unei nădejdi că poate, într-o bună zi, Radu ar fi putut să aibă parte de iubire.

— Nu mă va ucide, repetă Radu, aşteptând ca el să priceapă.

Temelia din ochii lui Ciprian se nărui asemenea zidurilor din jurul lor.

Ciprian se dădu înapoi, împleticindu-se, scuturând din cap.

— Tot acest timp! şopti el.

— Vei mai avea grijă ca ea să rămână teafără? îl întrebă Radu.

Ciprian privi lung stâncile de la picioarele lor, la fel de mut şi de uluit cum fusese atunci când fulgerul aproape că îl omorâse.

— Ai fi putut să scapi, zise el într-un târziu, în şoaptă. Nu trebuia să-mi spui. Eu aş fi... Noi am fi... am fi putut fi fericiţi. Am fi putut? îl întrebă.

Radu ştia ce îl întreba Ciprian, şi dacă nu şi-ar fi pierdut orice nădejde, asta ar fi putut să-l termine.

— Nu merit fericirea, răspunse.

Clopotele de la Hagia Sophia răsunau cu şi mai multă stăruinţă.

— Li se scurge timpul lui Ioan şi Manuel. Vei mai avea grijă ca Nazira să rămână teafară?

O singură lacrimă se prelinse pe chipul lui Ciprian. Nu se uită la Radu. însă încuviinţă din cap.

— Voi avea grijă, spuse el.

Atunci, exista totuşi un lucru bun pe care Radu izbutise să îl facă. Nu-şi încălcase toate făgăduinţele. Nazira i se aruncă în braţe, strângându-l la pieptul ei cu sălbăticie.

— Să te întorci la noi! şopti la urechea lui.

— Rămâi cu bine! îi răspunse el.

Apoi, cu inima frângându-i-se şi mai tare pentru că ştia că putea să se încreadă în Ciprian chiar şi acum, fugi înapoi în oraş.

Sub tălpile lui Radu, strada era lunecoasă. Alunecă şi căzu pe palme şi genunchi. Când se ridică din nou, mâinile îi erau pline de sânge. Nu simţise că se tăiase, nu socotise că ar fi căzut tare. Apoi îşi dădu seama că sângele nu era rezultatul căderii sale, ci mai degrabă pricina acesteia. Pe străzi şiroia sânge.

Aşa că o luă la sănătoasa. Trecu în fugă pe lângă oşteni care aruncau din case tot ce putea fi cărat. Trecu pe lângă femei şi copii care erau târâţi afară din ascunzători ţipând. Fugi, şi fugi, şi fugi. Se străduia din răsputeri să nu se uite, însă ştia că ceea ce vedea avea să i se întipărească pentru totdeauna în memorie ca ars cu fierul înroşit.

Astăzi, văzu adevăratul preţ al voinţelor de neabătut a doi bărbaţi. Văzu ce se întâmpla atunci când oamenii erau forţaţi să se lupte unii cu alţii luni în şir. Nu era numai vătămarea trupească cea care chinuia în timpul asediilor, ci şi vătămarea sufletelor care îi prefăcea pe oameni în monştri.

Radu se afla aproape de Hagia Sophia când văzu un băiat aruncat la pământ. Un oştean îl întoarse pe băiat cu faţa în sus şi dădu să-i desfacă nădragii. Radu îi tăie beregata oşteanului de la spate.

întinse mâna şi îl săltă pe băiat în sus, numai ca să vadă chipul pătat de lacrimi al lui Amal.

— De ce te-ai întors aici? îl întrebă Radu, cuprins de uluială şi disperare.

Amal scutură din cap, neputând să-i răspundă. Radu îl trase după el. Asta, dimpreună cu turbanul, veşmintele pline de sânge şi sabia scoasă din teacă, era îndeajuns pentru a-l face să se confunde cu ceilalţi oşteni care târau oameni pe străzi.

în piaţa din faţa Hagiei Sophia, oştenii care nu erau interesaţi să-şi împartă prada îşi apărau lucrurile găsite. Copii frumoşi, fete şi băieţi, erau foarte preţuiţi ca robi, la fel ca şi tinerele femei. Oricine arăta înstărit era, de asemenea, cu mare grijă legat în vederea unei răscumpărări viitoare. Pretutindeni în jurul lor se găseau trupurile celor care fuseseră socotiţi a fi prea bătrâni sau prea bolnavi pentru a valora ceva.

Radu îl târî pe Amal prin centrul căderii Bizanţului, prin centrul profeţiei. Totul era profanat şi ruinat. Nu mai era nimic sfânt în această victorie. Dumnezeu părăsise într-ade- văr oraşul.

Dumnezeu nu era aici, însă Radu era. Şi încă avea o misiune. Bănuiala lui că Mehmed avea să trimită oameni înainte pentru a proteja Hagia Sophia se dovedise a fi corectă. Mai mulţi ieniceri stăteau în faţa uşii baricadate a bisericii. însă o adunătură tot mai mare de asabi şi alţii dădeau chiote şi strigăte cu privire la dreptul lor de a jefui preţ de trei zile orice. Străjerii şi drugii nu aveau să reziste mult. Dacă Radu nu intra odată cu

primul val de oameni înăuntru, nici nu voia să se gândească la ce li s-ar fi putut întâmpla celor doi copilaşi frumoşi. Exista o uşă lăturalnică prin care pătrunsese el înăuntru, însă acum erau prea mulţi oşteni în preajmă pentru a face ceva fără să fie văzut.

Se împinse şi îşi făcu loc prin mulţime spre străjerii ieniceri. Unul îşi coborî sabia spre el, însă Radu o dădu enervat la o parte.

— Ştii ce se găseşte în această clădire? îl întrebă el.

Ienicerul şovăi.

— Ni s-a cerut să o lăsăm neatinsă. Mehmed nu vrea să ardă nimic.

— Toţi cei mai avuţi oameni din oraş se ascund îndărătul acestei uşi. Tot aurul, argintul, bogăţiile care ne-au fost promise sunt îndărătul acestei uşi! spuse el, ridicând glasul până ajunse un strigăt. Nu suntem aici pentru a da foc. Suntem aici pentru a ne înavuţi pe seama seului acestor necredincioşi păcătoşi!

Mulţimea dindărătul lui se împinse înainte. Ienicerii, destul de deştepţi să ştie când ar fi pierdut, o luară la fugă. Radu despică drugul, apoi împinse uşile în lături. Jefuitorii fură întâmpinaţi cu ţipete şi urlete de disperare. Oştenii se împrăştiară, fugind să fie primii care să înşface pe cineva sau ceva ce merita osteneala. Radu cercetă chipurile, căutându-i pe cei doi băieţi după care venise. Amal rămăsese lipit de el.

în ungherul de lângă scările care duceau la

galerie, Radu îi văzu pe cei doi băieţi. Stăteau în picioare în faţa doicii lor, cu spatele drept. Radu o luă la fugă, împingându-i la o parte din calea sa pe toţi ceilalţi pentru ajunge acolo primul.

— Te rog! Doica îi împinse înainte pe cei doi băieţi. Cruţă-mă! Aceştia sunt moştenitorii! Moştenitorii lui Constantin. Ţi-i dau ţie.

Băieţii îşi ridicară bărbiile cu mult curaj.

Un bărbat îl înghionti pe Radu.

— Ai tăi? întrebă el, răsuflând greoi peste umărul lui Radu.

— Băieţii sunt. Poţi să faci ce vrei cu femeia.

întinse câte o mână fiecărui băiat, lăsându-se pe vine, astfel încât ochii lui să se afle la acelaşi nivel cu ai lor. Recunoaşterea miji pe chipurile lor. Manuel izbucni în lacrimi. Ioan se aruncă în braţele lui Radu, cuprinzându-l strâns cu mâinile pe după gât.

— Veniţi! le spuse Radu în şoaptă. Nu avem prea mult timp. Ştiu că sunteţi amândoi tare, tare curajoşi, însă prefaceţi-vă că sunteţi înspăimântaţi şi că nu doriţi să mergeţi cu mine.

Ioan îi dădu drumul şi îl luă pe Manuel de mână. Amal întinse mâna intr-o doară şi îl luă pe Ioan de cealaltă mână. Radu păşea în urma lor, împingându-i spre scări.

— De ce mergem sus? întrebă Ioan în şoaptă în vreme ce urcau, trecând de galerie.

— Acum nu avem cum să ieşim din oraş, răspunse Radu. Am de gând să vă ascund.

Din fericire, nimeni nu reuşise să urce mai sus

de catul principal. Cu atâţia oameni în Hagia Sophia, oştenii erau ocupaţi să înşface cât de mulţi puteau. Radu îi petrecu pe băieţi pe coridor, apoi spre scara familiară, până ce ieşiră printr-un chepeng pe acoperiş.

Odată ajunşi pe acoperiş, Radu îşi înţepeni sabia în balamalele chepengului. Nu avea să reziste niciunei încercări mai zdravene de a pătrunde pe acolo, însă se îndoia că oamenilor care căutau pradă de război le-ar fi trecut prin cap să scotocească pe acoperişul unei catedrale.

îi conduse pe băieţi mai departe de margine, unde ar fi putut să fie văzuţi din stradă - şi unde ei ar fi putut vedea ce se petrece. Ioan şi Manuel, cel puţin până atunci, fuseseră cruţaţi de asemenea amintiri. Radu avea de gând să păstreze asta. Găsiră o zonă adăpostită şi se aşezară laolaltă, cu câte un moştenitor cuibărit de fiecare parte a lui Radu şi cu Amal ghemuit la picioarele sale.

— îţi mulţumesc că ne-ai salvat! îi spuse Ioan, tremurând.

Radu îşi ridică privirea înspre cer şi închise ochii, deoarece nu putea să accepte acele mulţumiri. Nu îi salvase. Nu avea nicio cale de a-i scoate de acolo, nicio cale de a părăsi oraşul fără să fie văzuţi. Tot ce făcuse fusese să întârzie inevitabilul.

însă, spre deosebire de el, ei erau nevinovaţi. Aşa că avea să îi ţină teferi atâta timp cât mai avea suflare în el.

Şi se rugă ca, undeva acolo, Ciprian să facă acelaşi lucru pentru Nazira.

48

Sfârşitul lui mai

ÎN SĂPTĂMÂNILE DE DUPĂ SUIREA ei pe tron, Lada petrecea cât mai multă vreme cu putinţă afară. Aşteptau sfârşitul lui mai, când toţi boierii Dăneşti fuseseră invitaţi la un ospăţ. Anticiparea acestei întruniri era o povară. Toma îşi luase asupră-şi cea mai mare parte a plănuitului, lucru pentru care ea era atât recunoscătoare, cât şi mânioasă. Ştia că avea nevoie de sprijinul necontenit al boierilor dacă voia să-şi păstreze tronul, însă nu ştia cum să-l capete. Ce bine ar fi fost dacă l-ar fi avut pe Radu!

Radu.

Primise vorbă că asediul împotriva Constantinopolului era în plină desfăşurare. Unde era el? Era teafăr? Dintre toate lucrurile de care îl învinovăţea pe Mehmed, faptul că îi primej- duia viaţa lui Radu era cel mai însemnat. Dacă Radu era rănit, n-avea să-l ierte niciodată pe Mehmed. Radu nu era un sacrificiu acceptabil, pentru niciun oraş.

Cu toate că Lada însăşi îşi sacrificase relaţia cu el pentru a veni aici. Valahia era altceva, totuşi. Valahia era a ei. Era mai mare şi mai însemnată

decât orice oraş. Mai mult, ea nu-l pusese pe Radu drept în calea răului. în afară de faptul că-l lăsase cu un bărbat pe care el îl iubea şi care nu avea să-l iubească niciodată pe el. Care l-ar trimite bucuros în primejdie, fără să priceapă vreodată că Radu ar renunţa la orice şi la oricine pentru ceva ce Mehmed nu ar putea să-i întoarcă niciodată.

Dacă lui Radu i s-ar fi făcut ceva rău, ea avea să-l răzbune. îl va omorî pe Mehmed. Să se gândească la asta o făcu să se simtă ceva mai bine. Petrecu aproape la fel de mult timp visând să-l ucidă pe Mehmed cât petrecu facându-i... alte lucruri.

însă avea nevoie de Radu. Tot nu ştia ce să facă cu boierii. Deja unii se aflau în Târgovişte. Cei care o sprijiniseră veniseră să-şi prezinte omagiile, însă ea bănuia că toate omagiile erau strâmbe, imitaţii ale unui adevărat omagiu.

Adeseori, se ducea călare în părţile mai sărăcăcioase ale oraşului. întotdeauna avea oameni cu ea - cei pe care îi cunoştea, cei în care avea încredere. Bogdan şi Nicolae. Petru. Ştefan, dacă putea fi găsit, şi alţii dintre foştii ei ieniceri când era nevoie de ei. îşi spunea că asta era deoarece valahii care i se alăturaseră nu erau la fel de bine antrenaţi, însă adevărul era că ea se simţea mult mai în largul ei printre ieniceri decât printre valahi. Această preferinţă o umplea de o vină care o rodea, însă se liniştea că asta era din pricină că toţi ienicerii ei fuseseră mai întâi valahi. întocmai ca ea.

în acest drum prin oraş, se opriră la o fântână să-şi potolească setea. Lada băgase de seamă că niciuna dintre fântânile din oraş nu avea cană ori vreun polonic. Multe dintre ele nu aveau nici măcar găleţi cu care să se scoată apa. Desaga ei zor- năi metalic la şoldul său.

— De ce nu este nicio cană aici? întrebă Lada, facându-şi vocea clar auzită.

O fetiţă, a cărei curiozitate câştigă in paguba precauţiei celorlalţi, veni sfioasă mai aproape.

— Nu sunt căni, prinţule. Zâmbi sfielnic din pricina titlului, vădit încântată să se adreseze unei fete în acest fel. Oamenii le iau mereu.

Lada se încruntă.

— Nu poţi să ţii aici nici măcar o cană pentru binele oamenilor?

Fetiţa scutură din cap. Lada ştia deja toate astea. Contase pe asta. întorcându-se spre oamenii ei, continuă să vorbească îndeajuns de tare pentru oamenii care zăboveau pe la margini:

— Staţi de vorbă cu toată lumea! Descoperiţi orice hoţ. Oamenii nu pot prospera dacă nu pot nici măcar să bea fără să se teamă că vor fi jefuiţi.

— Şi când îi aflăm? întrebă Bogdan.

Lada smuci capul înspre castel.

— Atunci pot să meargă în ogradă şi să li se alăture oşteanului care reprezintă necinstea şi prinţului uzurpator care reprezintă hoţia.

Fusese o paradă statornică de cetăţeni veniţi să caşte gura la trupurile trase în ţeapă. Lada ştia că se dusese vorba în toată Târgovişteа despre soarta prinţului şi despre osânda oşteanului. Fusese ceea

ce trebuia făcut.

Ea îşi alungă faţa oşteanului din minte. Acum se contopea cu chipul putrezit, murdar de ţărână, al lui Mircea, care se zgâia la ea acuzator.

Făcea ceea ce trebuia.

— Asta pare puţin cam neîndurător, îi zise Nicolae, cu un glas blând. Veni mai aproape, astfel încât nimeni să nu poată să-l audă. Aceşti oameni sunt sărmani. Nu au nici de unele.

Lada ridică dintr-o sprânceană.

— Acum mă au pe mine. Şi ar trebui să ştie că lucrurile se schimbă.

Vârî mâna în desaga ei şi scoase unul din cele zece potire din argint de acolo. Vistieria din castel era la fel de săracă şi de întristătoare ca toate celelalte lucruri din acest oraş. însă ea nu avea nevoie de lucruri fine. Aici slujeau unui scop.

Atrăseseră destui curioşi, oameni care veniseră să se uite la noul prinţ şi care şuşoteau despre înscăunarea ei şi despre promisiuni. Lada ridică pocalul în sus.

— Acesta este din vistieria mea. Avuţia mea este şi avuţia voastră. Vă dăruiesc un pocal pentru fântâna voastră.

Oamenii icniră, murmure de curiozitate - şi de luare în derâdere - înălţându-se dinspre ei. Lada zâmbi.

— Acest pocal aparţine tuturor. Este răspunderea fiecăruia. Nu voi tolera hoţia în ţara mea şi nici pe cei care încurajează hoţia.

Bombănelile se făcură auzite şi mai tare. Lada ridică o mână pentru a-i face să tacă.

— Hoţia nu poate să înflorească într-o ţară care o taie de la rădăcină. Hoţii prosperă printre voi deoarece voi îngăduiţi, iar asta vă face părtaşi. M-am săturat să văd Valahia slabă. Suntem mai buni de atât. Dimpreună, suntem mai puternici decât orice. Suntem mai puternici decât *oricine.*

Acum erau mai mulţi cei care încuviinţau din cap decât cei care bombăneau. Zâmbetul Ladei se făcu mai larg.

— Acest pocal rămâne la fântână. l-l dădu fetiţei, care îl luă respectuoasă. Este obligaţia tuturor de a se îngriji ca el să rămână în siguranţă pentru a fi de folos comunităţii voastre.

Zâmbetul Ladei deveni tăios şi rece precum oţelul.

— Mă voi întoarce să verific. Mă aştept să-l găsesc aici data viitoare când voi vrea să beau.

Nici vorbele şi nici ochii ei nu tăgăduiau ameninţarea. O văzu statornicindu-se în oameni. Unii o întâmpinau cu frică. Alţii stăteau mai drepţi, dând din cap, cu propria ei înverşunare oglindindu-se în privirile lor.

Cum se îndepărtau ei, Nicolae se aplecă mai aproape de ea.

— Asta a fost... mişcător.

Lada se întoarse spre el, exasperată.

— Spune ce înţelegi prin asta, Nicolae.

— Ştii bine că pocalul va fi furat.

— Ba nu, nu va fi.

— Ce-ai să faci dacă va fi furat?

— Voi da o pildă.

Nicolae se încruntă, cicatricea lui strângându-se

acolo unde îi despărţea sprâncenele.

— Nu poţi să dregi o ţară întreagă în câteva zile, Lada. Va dura.

— Ai văzut cât durează în mod obişnuit domnia unui prinţ? Nu avem vreme. Am nevoie să schimb lucrurile acum.

— Dacă eşti aşa de încredinţată că nu mai avem vreme, atunci de ce îţi mai baţi capul? Va veni altcineva şi va strica tot ce ai făcut tu.

Lada clătină din cap, înteţind strânsoarea asupra frâielor. Se gândi la Mehmed, la toată plănuirea lui grijulie. Luase puterea şi de îndată se încredinţase că imperiul său era rânduit, eficient şi în siguranţă. Ştia că totul trebuia să fie rostuit acasă înainte să privească în afară.

Lada nu voia să privească în afară. însă avea nevoie de lipsă de primejdie, de siguranţă, înainte să poată nădăjdui să apere Valahia - şi tronul ei. Dacă putea face ţara stabilă pentru oamenii de rând, ei aveau să fie ai ei. Nu pricepea subtilităţile şi uneltirile boierilor. Pricepea însă dreptatea grabnică, neîndoielnică. Pe aceasta ar pricepe-o şi poporul ei.

— Acum trebuie să se schimbe totul, în aşa fel încât să am *într-adevăr* vreme. Nu putem continua aşa cum am făcut din- totdeauna. Şi singura cale pe care o cunosc să schimbăm mersul lucrurilor este prin promisiuni îndeplinite cu sfinţenie.

închise ochii, amintindu-şi toate lecţiile căpătate de la primii ei preceptori otomani. Grădinarul-şef. închisorile. Leşurile spânzurate pentru ca toată lumea să le vadă fărădelegile şi să înveţe din

pedepsele lor. Dacă aceasta era calea prin care ţara ei avea să se îndrepte spre prosperitate, atunci fie!

îndurarea şi răbdarea nu erau opţiuni, nu pentru ea. Sângele câtorva avea să scalde pământul spre a aduce abundenţă multora. *Unele vieţi sunt mai de preţ decât altele,* gândi ea. *Câte vieţi până ce balanţa se va înclina în defavoarea noastră?* şopti Radu înapoi.

Găsiră pivniţele de vinuri ale castelului. Nicolae i le prezentă, fără obişnuita lui bună dispoziţie.

— Să le vindem? întrebă el. Ori să le păstrăm pentru când vor veni boierii?

Lada privi lung butoaiele din faţa ei. Le trebuise mult până să ajungă aici, iar acum, că erau aici, nimic nu părea aşa cum trebuia să fie. Era ostenită să fie tot timpul răspunzătoare, ostenită să-şi facă griji, ostenită să aştepte. Ostenită de luat hotărâri dificile şi ostenită să se întrebe dacă erau cele bune.

— Nu, răspunse ea. Le zâmbi prietenilor ei. Ar trebui să ne îmbătăm tare, tare de tot.

Pentru prima dată de când sosiseră, zâmbetul lui Nicolae fu acelaşi care o întâmpinase cu atâţia ani în urmă pe terenul de antrenament al ienicerilor din Amasya. Cu Ştefan, Petru, Bogdan şi o mână de alţi câţiva dintre primii ei ieniceri, cărară butoaiele sus în unul dintre turnuri. Era acelaşi turn din care Lada, cu Radu alături de ea, îl privise pe Huniade intrând călare în oraş. Acea zi

vestise sfârşitul vieţii ei aşa cum o cunoscuse ea. Aceasta, nădăjduia, avea să vestească începutul vieţii ei aşa cum îi cerea ea să fie.

Lada îşi drese glasul, ridicând un pocal plin cu lichidul acriu.

— Am vrut să vă mulţumesc. Aţi călărit alături de mine. Aţi rămas cu mine. Şi am câştigat.

Nicolae dădu un chiot, ridicând pocalul sus, împroşcându-l pe Petru cu vin peste braţ. Petru râse şi linse vinul, apoi îl lovi pe Nicolae cu putere, astfel încât şi mai mult vin se vărsă. Ştefan aproape că îi zâmbi Ladei, ceea ce o făcu să fie stânjenită de afecţiunea lui.

Bogdan îi aruncă o privire apăsătoare, plină de înţelesuri. Ea ridică pocalul pentru a se feri de privirea lui şi bău până la fund. Nu-şi dădea seama dacă el ştia ce simţea ea cu adevărat pentru el, însă era vădit că ceea ce simţea el era mai mult. Mai îndelungat. Mai profund. Mai adevărat. Asta o făcea să se simtă puternică, şi nu voia să renunţe.

Cu cât băură mai mult, cu atât mai gălăgioşi deveniră. Cu toţii făceau schimb de poveşti, cele mai multe despre Lada şi despre unele lucruri scandaloase pe care le făcuse.

— Mai ţii minte capra pe care am găsit-o când ne aflam în afara Sighişoarei? întrebă Nicolae.

— Da! Chestia aia a fost atât de rea, şi laptele ei era acru, însă aveam lapte, cel puţin.

Nicolae îşi dădu capul pe spate, cu cicatricea adunân- du-i-se şi trăgând strâns când obrajii se schimbară într-un zâmbet încântat.

— N-am furat-o, aşa cum ţi-am spus. Mă rog, nu

întocmai cum ţi-am spus. Cu toate că presupun că am sfârşit prin a o fura.

Lada ştia că el voia ca ea să-i ceară să spună adevărata poveste. în mod firesc, ea s-ar fi ferit să-l întrebe, doar ca să-l necăjească, însă îi era prea cald şi era prea fericită ca să se prefacă.

— Ce s-a întâmplat de fapt?

— îţi aminteşti de ţăranul peste care am dat mai devreme în acea zi? Cel cu...

— Cu unghiile lungi! isprăvi Lada, amintindu-şi, într-un sfârşit.

Dură o vreme ca amintirea acelui moment să se contureze în mintea ei. însă acel bărbat anume avusese unghiile la fel de lungi cât degetele. Toate unghiile erau răsucite, galbene şi crăpate. Se oferise să le vândă mâncare, însă nu se putuse abţine să nu se uite la unghiile lui şi să-şi închipuie ce gust ar fi avut ceva atins de acestea. Merseseră mai departe călare şi îşi ridicaseră tabăra în apropiere.

— Da! Am dat peste el din nou în vreme ce vânam. Avea o capră cu el care nu-i făcea trebuinţă.

— Aşa că ţi-a dat-o ţie? întrebă Petru.

Nicolae scutură din cap, zâmbetul lui devenind din ce în ce mai mare.

— Nu-i facea trebuinţă o capră, însă avea trebuinţă... de o nevastă.

— Nu! zise Lada, pricepând, într-un final, încotro se îndrepta povestirea.

— Ba da! răspunse Nicolae, îndoindu-se de râs. Te-am vândut lui! Pentru o singură capră! I-am

spus că urma să duc capra în tabără şi să te pregătesc să fii mireasa lui!

Lada se înfioră, închipuindu-şi cum ar fi fost să fie atinsă de acele mâini.

— Dacă aş fi ştiut, te-aş fi înjunghiat.

— De-asta nu ţi-am spus niciodată. Uneori, mă gândesc la el, cum priveşte el lung, părăsit, din cocioaba lui, încă nădăjduind că într-o bună zi va apărea mireasa lui.

— Nu pot să cred că m-ai vândut pentru o singură capră.

Bogdan pufni indignat.

— Lada valorează cât toate caprele din lume.

Lada ştia că el voise să spună ceva plăcut, însă chiar ar fi preferat să nu fie preţuită în raport de capre.

— Următoarea povestire! ceru ea, aruncând cu pocalul gol în Nicolae.

El se feri la timp, iar pocalul se zdrobi de turnul din piatră.

Nicolae umplu iar pocalul lui Bogdan.

— Cum era ea în copilărie?

— Mai mică, răspunse Bogdan.

Lada râse până o duru burta.

— Spune-le despre vremea când Radu...

Se opri, lăsând fraza în aer. Pentru că rostindu-i numele, aducându-l în acest spaţiu, îşi dădu seama că ar fi dat la schimb pe oricare dintre aceşti bărbaţi - oamenii ei, prietenii ei - pentru ca Radu să fie aici cu ea.

Nicolae umplu spaţiul pe care îl crease tăcerea ei, istorisind despre vorbele de ocară pe care ea le

azvârlise în faţă unor ieniceri în pădure pentru a le abate atenţia de la forţele lui Huniade. însă curând rămaseră fără poveşti din ultimul an. Când în cele din urmă se învârtiră atât de departe în istoria lor, încât poveştile începură să aibă loc în Imperiul Otoman, toţi tăcură.

îl lăsaseră în urmă, însă îl purtau cu ei pretutindeni. Ce învăţaseră. Ce făcuseră. Ce pierduseră. Lada ştia că din această pricină îi ţinea pe aceşti oameni mai aproape. Nu pentru că erau mai bine pregătiţi, ci pentru că se căliseră în acelaşi foc ca ea. Numai ei înţelegeau cât era de ciudat să urăşti o ţară şi totodată să îi porţi recunoştinţă.

Lada se uită la golul de lângă ea de mărimea lui Radu. Apoi se uită în sus la stelele care începuseră să strălucească pe firmament.

— Nu ne vom mai întoarce niciodată la otomani, spuse ea.

— Vor veni ei după noi, zise Bogdan. întotdeauna vin.

Mehmed nu avea să vină. Ea arătase cât se poate de clar ce i-ar face dacă venea. însă acum, cu alinarea şi cu amorţeala aduse de vin, se îndoia în privinţa declaraţiei sale pripite. Dacă el venea la ea, poate că nu avea să-l ucidă. Nimeni nu o făcuse să se simtă aşa cum o făcuse el. îi bântuia visele. Dacă venea la ea, avea să-l pună să-i facă acele lucruri pe care Bogdan nu putea să le stăpânească.

Şi *apoi* urma să-l ucidă, dacă tot mai voia asta.

— Lasă-i să vină, zise ea. Le voi bea sângele şi voi juca pe leşurile lor.

Petru îşi ridică pocalul.

— Beau pentru asta!

Nicolae privea lung în zare, încruntat.

— Fie sunt mai beat, mult, mult mai beat decât credeam că sunt, fie ceva e în neregulă cu luna.

Lada era pe cale să-i spună să înceteze să mai critice biata lună, când îşi dădu seama că el avea dreptate. în noaptea de dinainte, luna fusese, aproape plină. însă în această seară se înălţa ca o semilună subţire, de parcă abia exista. Restul lunii era înghiţită de cel mai închis roşu.

— Vedeţi asta, nu? întrebă Nicolae.

— Seamănă cu sângele, răspunse Petru în şoaptă.

Şezură pe crenelul turnului şi priviră luna în tăcere. Lada se întreba ce însemna, că noaptea pe care o alese pentru a vesti începutul noii sale vieţi era scăldată în lumina unei luni pătate de sânge.

49

29 *mai-12 iunie*

ÎN ACEA SEARĂ, CU BĂIEŢII dormind ghemuiţi unul într-al- tul precum căţeluşii, Radu se duse la marginea acoperişului şi privi. Putea să-şi dea seama după activitatea din diferitele cartiere că ceva se schimba. Cineva venea.

Mehmed.

însă Radu nu mai *ştia* asta aşa cum obişnuia, atunci când îl simţea pe Mehmed ca pe un curent curgând prin trupul lui, trăgându-l grăbit în direcţia bună. Ştia acum deoarece văzuse freamătul iscat de bărbat. Oştenii treceau prin oraş curăţând străzile, târând leşurile la o parte.

în sfârşit, Radu putu să-l vadă. Mehmed călărea drept şi mândru prin oraş, calul său păşind într-o parte, ocolind un trup rămas. Poate că Mehmed nu călărea cu spatele atât de drept din mândrie, ci mai curând era băţos din pricina dezgustului. Intrarea lui triumfătoare în oraşul viselor sale era pavată cu leşuri şi împodobită cu moarte.

Mehmed se îndrepta încet spre Hagia Sophia, iar Radu se întrebă ce să facă. Să coboare şi să apeleze la mila lui Mehmed? Să aştepte şi să încerce să scoată pe furiş băieţii din oraş, odată ce

lucrurile se vor fi astâmpărat? Să-i găsească pe Ciprian şi pe Nazira şi să trăiască o viaţă nălucită în care puteau cu toţii să uite şi să ierte toate lucrurile pe care le văzuseră şi le făcuseră?

îngreţoşat şi istovit, Radu se hotărî, în loc de asta, să doarmă. Trecu pe lângă chepeng - şi-şi văzu sabia dată la o parte. Cu groaza care îşi făcu loc în pieptul lui cu ghearele, fugi spre locul în care îi lăsase pe băieţi. Manuel şi Ioan erau încă acolo, dormind. Amal plecase.

Radu nu vorbise cu Amal, nu-i dăduse instrucţiuni. însă, în primul rând, nu Radu fusese cel care îl trimisese pe Amal în oraş. Radu simţi cum se întoarce senzaţia de linişte a legăturii sale cu Mehmed şi se duse încetişor până la marginea acoperişului.

Mehmed intrase în piaţă. Oştenii de acolo îşi ridicară săbiile, dând chiote şi urlete, rugându-se lui Dumnezeu şi lui Mehmed. Apoi un băiat ţâşni printre ei, fugind drept la calul lui Mehmed. Garda lui Mehmed se trase mai aproape, însă Mehmed le făcu semn cu mâna să se îndepărteze.

Amal gesticulă şi Mehmed privi în sus la Radu. Mehmed zâmbi, o privire de uşurare şi de bucurie luminându-i chipul. Cândva, Radu ar fi dat orice pentru ca Mehmed să-l privească în felul acesta. Acum, Radu *dăduse* totul, numai pentru a afla că era încă pustiit.

Se aşeză pe muchia acoperişului, cu picioarele atârnând în gol. Fără îndoială că Amal îi povestise lui Mehmed şi despre moştenitori. Radu nu putea să ascundă asta de Mehmed, îi salvase degeaba. Ei

aveau să împărtăşească aceeaşi soartă ca fratele vitreg prunc al lui Mehmed, sacrificaţi pentru a chezăşui viitorul.

Radu era nevoit să facă ceea ce ar fi trebuit să-i facă lui Constantin. Trebuia să se ridice şi să-i ucidă iute în timp ce dormeau.

în loc de asta, îşi lăsă capul în jos şi plânse.

Micile focuri care ardeau în tot oraşul îi dădeau acestuia o strălucire voioasă în vreme ce, mai târziu, chepengul se deschise. Radu nu se întoarse atunci când Mehmed se aşează alături de el, umăr la umăr.

— Mă bucur că eşti aici, zise Mehmed.

Radu zâmbi amar.

— Măcar unul să simtă asta.

— Steagurile din palat, asta a fost genial!

Radu se închipui înainte de timpul petrecut în Constantinopol, ce fericită ar fi fost acea persoană în acest moment. Cum s-ar fi umplut până la refuz de bucuria şi de mândria de a fi recunoscută de Mehmed, de a fi văzută cu adevărat. De a fi Dracul mai preţios.

Nu putea să răspundă.

Mehmed puse o mână pe umărul lui Radu. Era rece.

— Ai schimbat cursul lucrurilor. Ai înţeles întocmai de ce era nevoie şi ai procedat ca atare. Ca întotdeauna, cel mai drag, cel mai adevărat prieten al meu.

Mai mulţi oameni se suiră pe acoperiş îndărătul lor, aducând felinare care aruncau umbre ascuţite.

— Unde sunt moştenitorii? întrebă Mehmed,

ridicându-se în picioare şi întinzându-i lui Radu mâna.

Radu nu o luă.

— Ce vei face cu ei?

— Să-i cobor de pe acoperiş, pentru început. Nu e un loc pentru copii.

Radu se uită la Mehmed, ridicând dintr-o sprânceană.

— Şi acolo jos este?

Incertitudinea îi prefăcu expresia lui Mehmed în supărare.

— Unde sunt, Radule?

Radu se ridică singur, apoi traversă acoperişul spre locul unde dormeau băieţii. Mehmed făcu un gest cu mâna, iar unul dintre oameni îi dădu o taşcă. El vârî mâna în ea şi, spre uşurarea imediată a lui Radu, scoase o pâine şi o ploscă din piele. Mehmed îngenunche în faţa băieţilor, care acum stăteau în capul oaselor, clipind din pricina luminii felinarului.

— Salutare!

Glasul lui Mehmed era blând în vreme ce le întindea mâncarea. Vorbea greceşte.

— Trebuie să vă fie tare foame şi sete după ce aţi fost toată ziua aici sus. A fost o dovadă de isteţime din partea voastră şi un lucru bun că aţi stat departe. Sunteţi nişte băieţi foarte deştepţi.

Manuel ridică privirea, găsind-o pe a lui Radu, cu sprâncenele strânse din pricina îngrijorării. Şi Ioan îi căută privirea lui Radu. Radu se strădui să le ofere băieţilor un zâmbet de liniştire. Habar nu

avea dacă zâmbetul era sau nu cea mai afurisită minciună pe care o spusese vreodată.

Ioan întinse mâna şi luă pâinea, apoi i-o dădu lui Manuel.

— îţi mulţumesc! zise el.

Mehmed se aşeză în faţa băieţilor, trecându-le plosca după ce bău el o înghiţitură mică.

— Ioan, nu-i aşa? Şi Manuel?

Băieţii încuviinţară din cap, încă precauţi.

— Mă bucur tare mult că v-am găsit. L-am trimis pe prietenul meu, Radu, să aibă grijă de voi.

Mehmed îi zâmbi lui Radu. Radu îşi întoarse privirea, ui- tându-se în noapte, neputând să-şi joace rolul.

— Vedeţi voi, oraşul nostru se năruie. Am nevoie de ajutorul vostru. Vreau să reclădesc Constantinopolul, să-l prefac în oraşul care a fost dintotdeauna menit să fie. Pentru a-i onora trecutul şi a-l aduce în viitorul lui glorios. Vreţi să mă ajutaţi să împlinesc asta?

Ioan şi Manuel se uitară unul la celălalt; apoi Ioan încuviinţă din cap. Manuel îi urmă pilda, capul lui bâţâindu-se cu entuziasm. Mehmed bătu din palme.

— O, vă mulţumesc! Mă bucur tare mult să vă am alături de mine.

Se ridică, întinzând o mână pentru a-i ajuta să se ridice în picioare. Fiecare băiat îi luă, pe rând, mâna, zâmbindu-i noului lor salvator.

Radu ştia precis cum se simţeau. Ştia cât de mult trebuie să-l adore pe Mehmed acum pentru

că venise în întuneric şi îi salvase de acesta. Radu *fusese* ca ei, cu mulţi ani în urmă. îşi dori să poată să accepte din nou mâna lui Mehmed cu aceeaşi uşurare caldă.

Mehmed îi dădu pe băieţi în grija gărzii, promiţând că avea să-i revadă după ce se vor fi odihnit, sănătoşi şi teferi, într-un pat adevărat. Radu se duse înapoi la marginea acoperişului. Zorii mijeau deja. Ceasurile toate se mişcau aici greşit - unele se târau şi durau zile în şir, altele se prelingeau precum apa printre degetele sale.

Mehmed i se alătură iar.

— Chiar vei avea cu adevărat grijă de ei? întrebă Radu.

— De ce mă întrebi asta? răspunse Mehmed, cu o voce tulburată.

— Ăsta nu e un răspuns.

— Fireşte că voi avea grijă de ei. îi voi face membri ai casei mele. Li se vor da cei mai grozavi preceptori şi vor fi crescuţi ca parte a imperiului meu. Acesta este acum oraşul meu, iar ei sunt parte a oraşului meu. N-am vrut niciodată să nimicesc Constantinopolul ori ceva din el.

— Nu putem întotdeauna să căpătăm ce vrem.

Unul lângă celălalt, însă mai departe de Mehmed decât fusese vreodată, Radu privi cum soarele răsărea deasupra oraşului distrus. îşi schimbă poziţia pentru a se uita la Mehmed. Mai degrabă decât mândrie, o expresie înceată de disperare se strecură peste trăsăturile preaiubite ale lui Mehmed. Acel lucru după care umblase atâta vreme ca fiind giuvaierul imperiului său se

întindea, în sfârşit, la picioarele sale, în toată strălucirea sa fărâmiţată, muribundă.

Chiar şi fără jefuire, oraşul era devastat şi aşa fusese de multe generaţii.

Pesemne, privindu-l acum, Mehmed vedea la ce avea să ducă în cele din urmă moştenirea sa. Orice ar fi făcut Mehmed, orice ar fi clădit, cel mai măreţ oraş din lume era o dovadă de netăgăduit a faptului că toate lucrurile pier.

— Am crezut că aveam să mă simt altfel, spuse Mehmed, melancolia dând formă de cântec vorbelor sale.

Se sprijini de Radu, oferindu-i în cele din urmă atingerea după care tânjise atâta vreme.

— Şi eu la fel, spuse Radu în şoaptă.

După o singură zi, în loc de trei, potrivit tradiţiei, Mehmed puse capăt jafului. îi dădu afară pe toţi oştenii din oraş, iz- gonindu-i în tabără să-şi vadă de prada lor şi să lase ce mai rămăsese din oraş neatins. Tabăra în sine se mări pentru a-i cuprinde pe cei aproape patruzeci de mii de cetăţeni luaţi captivi pentru a fi răscumpăraţi ori vânduţi ca robi.

Cele mai multe dintre biserici fuseseră protejate de gărzile pe care le trimisese Mehmed şi toate focurile care fuseseră puse erau deja stinse. Mehmed însuşi omorâse un oştean prins că smulgea plăcuţele din marmură de pe Hagia Sophia. Apoi îşi adusese propriii săi oameni religioşi, iar giuvaierul religiei ortodoxe fu într-un

mod delicat şi cu respect convertit într-o moschee.

Orhan murise în luptă în turnul său, după cum muriseră şi oamenii lui care încercaseră să reziste. Oamenii dintr-un alt turn luptaseră atât de mult şi cu atâta hotărâre, încât Mehmed îl vizită şi le acordă permisiunea să părăsească neatinşi oraşul.

Două comunităţi înlăuntrul Constantinopolului supravieţuiau fără vătămare. Una era oraşul fortificat dinlăun- trul oraşului care îşi negociase propriii termeni ai predării; cealaltă, micul sector evreiesc. Mehmed se întâlni cu conducătorii de acolo şi îi rugă să le scrie rudelor din Spania şi să îi poftească pe toţi refugiaţii evrei să se mute şi să-şi întemeieze propriul cartier în oraş. Ba chiar se oferi să îi ajute să-şi înalţe sinagogi noi.

Odată oştenii ajunşi înapoi în tabără, se trimise vorbă prin tot oraşul că oricine nu fusese capturat se bucura de iertare absolută. Fie mânaţi de nădejde, fie de foame ori simplă istovire, încet-încet supravieţuitorii se iviră.

Mehmed jură să clădească ceva mai bun, iar Radu ştia că aşa avea să facă.

Dar el pur şi simplu nu putea să îşi scoată din minte gândul preţului plătit pentru a se ajunge acolo.

în zilele care urmară, Radu cutreieră pe străzi năucit, auzind vorbindu-se în turceşte în loc de greceşte şi descoperind că îi lipsea cea din urmă. Iar şi iar se întorcea la casa lui Ciprian, însă nu se putea hotărî să intre. Nu ar fi fost la fel. Nu avea să-l mai revadă pe Ciprian, iar Ciprian fără îndoială că nu va voi să-l mai vadă pe el vreodată.

Nu acum, nu după tot ce făcuse.

într-un oraş plin de morţi, unde zeci de mii sufereau acum destine oribile în afara zidurilor sale, Radu ştia că era înfiorător să jelească pierderea relaţiei sale cu Ciprian. Şi cu toate acestea, nu se putea opri.

Kumal îl găsi şezând în faţa catedralei Hagia Sophia. Vechiul lui prieten dădu fuga la el, îmbrăţişându-l şi plângând de bucurie.

Apoi privi în jur.

— Unde este sora mea?

Radu se simţi mort pe dinăuntru când îi răspunse:

— Nu ştiu.

Kumal se aşeză greoi alături de Radu.

— Este...?

— Am trimis-o din oraş pe o corabie cu un prieten de încredere. însă dacă au ieşit din oraş şi unde s-au dus dacă au făcut-o, nu ştiu.

Se interesase de corabie şi nu primise nicio veste sigură despre soarta ei. Singura lui nădejde era că după ce se răspândea vestea că oraşul Constantinopol era deschis deopotrivă pentru refugiaţii creştini, cât şi pentru cetăţenii otomani, Nazira avea să se întoarcă.

— Dumnezeu o va păzi. Kumal îl luă pe Radu de mână, strângându-i-o. Am împlinit vorbele Profetului, pacea fie asupra lui! Munca ei spre ajutorul nostru nu va fi uitată şi nici nu va rămâne nerăsplătită de Dumnezeu.

— Cum poţi să spui asta? Cum de poţi să fii sigur că e ceva îndreptăţit? Nu vezi cât costă? Nu

ai luat parte la aceeaşi bătălie ca şi mine?

Zâmbetul blând al lui Kumal era trist.

— Am credinţă pentru că trebuie. în vremuri ca acestea, numai în Dumnezeu putem găsi mângâiere şi înţeles.

Radu clătină din cap.

— Sunt cuprins de deznădejde pentru că timpul petrecut de mine aici m-a costat chiar şi atât. Nu ştiu cum să trăiesc într-o lume în care toţi au dreptate şi toţi greşesc. Constantin a fost un om bun, dar a fost şi un prost care a irosit vieţile oamenilor săi. L-am iubit pe Mehmed cu tot ce sunt de când eram un copil şi am tânjit să intru în acest oraş triumfător alături de el. Dar acum, că suntem aici, nu pot să îl privesc fără să aud strigătele muribunzilor, fără să văd sânge pe mâinile mele. Nazira şi cu mine... am mâncat şi am visat şi am umblat şi am sângerat dimpreună cu oamenii aceştia. Şi acum ei s-au dus, iar poporul meu este aici, însă eu nu ştiu cine mai sunt.

Kumal nu spuse nimic, însă îl ţinu pe Radu la pieptul lui în timp ce acesta plângea.

— Lasă să treacă puţin timp, îi spuse Kumal în şoaptă. Până la sfârşit, totul va fi bine. Toate aceste încercări te vor conduce pe noi căi de a-l sluji pe Dumnezeu pe pământ.

Radu nu vedea cum ar fi fost cu putinţă. îl iubea pe Kumal pentru că încerca să-l mângâie şi să-l călăuzească, însă nu mai era un băieţel rătăcit într-un oraş nou. Acum era un bărbat rătăcit într-un vechi oraş zdrobit şi nicio cantitate de rugăciuni şi de bunătate nu puteau să desfacă ceea ce fusese

făcut.

La două săptămâni de la căderea oraşului, Mehmed îl rugă pe Radu să se întâlnească în palat. îşi rânduise o rezidenţă vremelnică acolo, începând deja înălţarea a ceea ce avea să fie măreţul său palat. O casă care să se întreacă cu toate celelalte, un refugiu faţă de lume.

Radu trecu pe lângă o femeie pe coridor.

— Radu?

El clipi, încordându-şi atenţia asupra ei.

— Urbana? Am crezut că ai murit!

Jumătate din chipul ei lucea de la noi cicatrici, însă ea zâmbea.

— Nu. Şi până la urmă am căpătat forjele în Constantino- pol. Am biruit!

Radu încercă să se înveselească pentru fericirea ei, însă era prea greu pentru el.

— Mă bucur pentru tine.

— Eşti bine-venit să mă ajuţi oricând vrei.

îl bătu pe braţ, atenţia fiindu-i deja abătută de plănuirea următorului ei tun. Radu o privi îndepărtându-se, bucuros că ea supravieţuise.

Apoi văzu alte două chipuri familiare. Aron şi Andrei Dăneşti.

— Radu! spuse Andrei. Acum te recunosc.

Radu nu se sinchisi să se plece sau să-i dovedească respectul. Era prea istovit pentru a se mai preface.

— Da.

— Mă bucur că te văd, spuse Aron. Vrei să iei masa cu noi mai târziu?

— Chiar vrei asta sau vrei ceva de la mine?

Glasul lui Aron era blând:

— Numai compania cuiva care vorbeşte valahă şi înţelege prin ce am trecut în ultimele luni. Şi vreau să-mi cer iertare pentru anii tinereţii pe care i-am petrecut împreună. Am fost cruzi. Nu există scuze pentru asta. îi face bine inimii mele, totuşi, să-l văd pe bărbatul care ai devenit. Mi-ar plăcea să ajung să te cunosc.

Radu se gândi că şi lui i-ar fi plăcut să se cunoască pe sine. Se simţea ca un străin în propria-i piele. Oftând, încuviinţă din cap.

— Trimiteţi-mi vorbă când vreţi să vin.

Andrei dădu din cap, iar Aron îi strânse mâna lui Radu. Apoi nu mai fu nimeni şi nimic între Radu şi odaia în care se afla Mehmed.

— A, Radule!

Mehmed se ridică în picioare când Radu intră, şi îl îmbră- ţişă. Radu băgă de seamă că erau singuri. Niciun purtător de taburet, nicio gardă.

— Ce pot să fac pentru tine, sultanul meu?

Mehmed se trase îndărăt, încruntându-se.

— Sultanul tău? Asta e tot ce sunt eu pentru tine?

Radu îşi trecu o mână peste ochi.

— Nu ştiu. lartă-mă, Mehmed. Sunt ostenit şi m-am prefăcut prea mult timp, încât nu-mi mai amintesc ce ar trebui să fiu şi pentru cine ar trebui

să fiu.

Mehmed îl luă de mână pe Radu şi îl conduse să se aşeze în propriul său jilţ.

— Ei bine, asta e o parte din ceea ce vom face astăzi. Ştiu cine eşti şi ai nevoie de un nou titlu care să o reflecte. Ce părere ai de Radu Paşa?

Mehmed zâmbi. Consfinţea faptul că Radu era cineva important în imperiu.

înainte să apuce să se gândească mai bine la asta, Radu răspunse:

— Credeam că sunt cunoscut drept Radu cel Frumos.

în negura ce-i trecu lui Mehmed peste chip şi în felul în care se uită de îndată în altă parte, era confirmarea. Ştiuse zvonurile şi nu-i spusese nimic lui Radu.

— De asta m-ai îndepărtat? Să stârpeşti şuşotelile despre noi?

— Nu! Niciodată nu te-am îndepărtat. Dintotdeauna mi-ai fost aproape. în fiecare zi mă uitam spre oraş şi-mi îndreptam gândurile către tine, dorindu-ţi tot binele şi făcându-mi griji pentru tine. îmi pare rău că timpul pe care l-ai petrecut în oraş a fost îngrozitor. Curând va fi ca un vis.

— Nu a fost chiar atât de îngrozitor, spuse Radu.

Ceva în felul în care expresia lui Mehmed se preschimbă în nepăsare voită făcu în aşa fel încât următoarea lui întrebare să fi fost orice, numai nevinovată nu.

— Ambasadorul, vrei să spui? Te cam plăcea. Am văzut asta în Edirne.

Radu îşi dădu seama cu o greaţă la stomac că Mehmed se învârtea în jurul întrebării, încercând să afle dacă Radu ţinea sau nu la Ciprian în acelaşi fel. Ceea ce însemna că Mehmed ştia că Radu avea pentru bărbaţi simţăminte pe care ar fi trebuit să le aibă pentru femei.

Ceea ce însemna că nu era cu putinţă ca Mehmed să nu-şi fi dat seama de simţămintele pe care Radu le nutrise pentru el în toţi aceşti ani.

îl cuprinse ruşinea, însă odată cu asta veni şi un alt simţământ. Dacă Mehmed ştiuse în tot acest timp, însă niciodată nu dăduse semne că ar fi ştiut, nici măcar cât să-i fi spus cu blândeţe lui Radu că nu era cu putinţă... Nazira spusese că Mehmed nu ar fi scăpat niciodată ocazia de a urmări un avantaj. Şi să aibă un prieten atât de îndrăgostit de el, încât acel prieten ar fi făcut orice în slujba lui, era fără doar şi poate folositor oricărui conducător.

însă chiar şi acum, oricât de furios şi de rănit era, Radu nu se putea uita la chipul lui Mehmed fără iubire. El era tot Mehmed. Mehmed al lui Radu, cel mai vechi prieten al său. Şi în pofida a tot şi a toate, Radu nu avea să renunţe la el. Radu făcuse alegerea. Alesese să-l salveze pe Mehmed în dauna unui întreg oraş.

Mehmed zâmbea şi era soarele. Nazira avea dreptate. Mehmed era şi mai mult, şi mai puţin decât un om. Era cel mai mare conducător în generaţii întregi, era genial, era un bărbat pe care

alţi bărbaţi l-ar fi urmat până la moarte.

Şi din această pricină, întocmai precum Constantin, el era un bărbat care semăna moarte în urma lui în vreme ce clădea măreţie în jurul său.

— Am o surpriză pentru tine, spuse Mehmed, jubilând.

Radu avu o ultimă fărâmă întunecată de nădejde că în sfârşit, în sfârşit, ar fi putut să aibă ce îşi dorea. Se regăsiseră. Oraşul era al lui Mehmed, iar Radu i-l dăduse lui. Amândoi ştiau ce simţea Radu. Poate că dacă Radu putea să-l aibă pe Mehmed, putea să uite preţul plătit pentru a ajunge acolo. în acelaşi fel, Mehmed putea să uite care fusese preţul plătit pentru a lua Constantinopolul, acum că îl avea.

Radu se aplecă înainte. Mehmed se întoarse, bătând din palme. Un străjer deschise uşa.

— Adu-l înăuntru! ceru Mehmed, pe un ton şi cu o expresie de voioşie.

Halii Vizirul intră în odaie, tivul caftanului său trădând tremuratul genunchilor. Se plecă adânc.

— Cum pot să te slujesc, sultanul meu?

— Nu mai sunt doar sultan. Cezar al Romei. împărat. Mâna lui Dumnezeu pe Pământ.

Halii se plecă şi mai tare.

— Toate acestea şi mai multe la care eşti îndreptăţit.

Mehmed îi făcu cu ochiul lui Radu, apoi începu să păşească în sus şi în jos în jurul lui Halii, pândindu-l aşa cum o pisică îşi pândeşte prada.

— M-ai întrebat cum poţi să mă slujeşti. Am o idee. Aş vrea un membru al familiei tale pentru

haremul meu.

Halii se îndreptă de spate, înghiţind atât de zgomotos pentru a-şi înăbuşi tulburarea, încât Radu putu să-l audă. Chiar şi acum Radu vedea rotiţele învârtindu-se în capul omului. Acesta dădu din cap cu înfocare.

— Am două fiice, amândouă frumoase şi...

— Nu, îi curmă vorba Mehmed, ridicând o mână. Nu *acel* harem. Celălalt.

Halii păli.

— Nu înţeleg.

— Ba da, înţelegi. Celălalt harem al meu. Cel despre care îţi plăcea atât de mult să le povesteşti oamenilor că îl am. Cel în care s-ar cere fii în loc de fiice. Am auzit totul despre acel harem. N-ai auzit şi tu, Radule?

Radu nutrea de mult ură pentru detestabilul om care acum tremura vădit în mijlocul camerei. Dedicase foarte mult timp înfrângerii lui, jucase un joc în care Halil era păianjenul şi Radu viteazul prieten care îl apăra pe Mehmed de pânza păianjenului. însă acum, văzându-l pe Halii căzând, în cele din urmă, Radu nu simţea nici plăcere şi nici triumf.

— Halii Vizir, spuse Mehmed, fără să aştepte un răspuns de la Radu, ai lucrat împotriva mea de la bun început. Te osândesc la moarte pentru fărădelegile tale. îţi voi acorda o singură favoare: poţi să alegi dacă familia ta moare înaintea ta sau dacă ei te vor privi murind înainte de a muri şi ei.

Halii îşi lăsă capul în jos, apoi şi-l ridică, ochii lui privind ţintă înainte.

— Te rog, omoară-i pe ei mai întâi, astfel încât să aibă mai puţină vreme să le fie frică.

Mehmed dădu din cap aprobator.

— O alegere nobilă.

Făcu un semn şi străjerii înaintară, luându-l pe Halii cu ei. Mehmed privi până ce se închise uşa, iar apoi se răsuci pe călcâie, caftanul şi capa umflându-i-se.

— Vrăjmaşul nostru înfrânt! Reputaţia ta a fost restabilită, Radu Paşa!

Zâmbea fericit şi mândru, aşteptând ca Radu să-i mulţumească.

— Nu, zise Radu.

— Ce vrei să spui?

Sprâncenele lui Mehmed se îmbinară. Se uită la Radu ca şi cum ar fi privit un străin.

Şi poate că asta era. Radu nu mai era aceeaşi persoană pe care Mehmed o trimisese în oraş.

— Nu-i omorî familia. Ei nu ar trebui să fie răspunzători pentru vina lui.

Radu îl cunoştea pe cel de-al doilea fiu al lui Halil, Salih. Se folosise de el. Profitase de atracţia lui Salih pentru el pentru a căpăta ceea ce-i trebuia. Privi în podea, cuprins de cea mai profundă ruşine. Nu era mai bun decât Mehmed în această privinţă.

— Dar dacă îl omor pe Halii, familia lui va fi împotriva mea.

— îndepărtează-i. Trimite-i în surghiun. la-le titlurile şi interzice oricui la putere să se căsătorească cu membrii acestei familii. însă dacă faci asta pentru mine, cruţă-i.

— Dacă asta îţi face plăcere, zise Mehmed, fluturând din mână, cu o expresie nedumerită.

Le cruţă vieţile cu aceeaşi uşurinţă cu care le osândise.

Radu făcu o plecăciune pentru a-şi ascunde expresia de durere. Durere pentru familia lui Halii. Durere pentru Constantin şi Constantinopol. Durere pentru persoana pe care o lăsase în urmă când trecuse dintr-o parte în cealaltă a zidului pentru prima dată. Durere pentru că o părăsise pe Lada, lăsând-o să-şi urmeze propria soartă, în vreme ce el rămăsese cu cineva care vedea ca pe un dar protejarea „reputaţiei" lui Radu împotriva realităţii afecţiunilor sale adevărate.

Mehmed puse o mână pe capul lui Radu, ca într-o binecuvântare. Apoi, cu un deget sub bărbia lui, îi ridică faţa, pentru a-l privi în ochi, cercetător.

— Mai crezi în mine? îl întrebă el, brusc redevenit băiatul de la fântână.

Ochii lui căprui erau calzi şi plini de viaţă, purtarea rece a sultanului dispăruse.

— Da, răspunse Radu. întotdeauna voi crede în tine.

Era adevărul. Ştia că Mehmed avea să clădească ceva cu adevărat uluitor. Ştia că oraşul Constantinopol trebuise să cadă pentru ca Mehmed să nu-şi piardă imperiul. Ştia că Mehmed era cel mai măreţ sultan pe care poporul lui îl cunoscuse. însă, asemenea iubirii sale pentru Mehmed, nu mai era simplu.

Radu văzuse de ce era nevoie pentru a fi măreţ şi nu mai voia să facă parte niciodată din ceva mai

mare decât el însuşi.

50

29 mai

— LASĂ-MĂ PE MINE să mă ocup de orice discuţie despre prinţ, îi spuse Toma Basarab.

O privi pe Lada în mod critic.

Lada se îmbrăcase pentru bătălie. Peste tunica neagră şi nădragi purta zale. Acestea se unduiau pe trupul ei, greutatea lor fiind familiară şi alinătoare. La brâu îşi legase sabia pe care o smulsese de pe perete. La încheieturile mâinilor îşi strecură cuţite în manşete. *Fiica Valahiei îşi vrea cuţitul înapoi.*

Se înfioră. Ea nu era ca tatăl ei. Nu avea să devină asemenea lui.

Singura concesie pe care o făcuse ea gătelilor era o cuşmă roşie ca sângele, în stilul celor purtate la curţi. în mijlocul acesteia îşi prinsese o stea strălucitoare, cu o singură pană ridi- cându-se din ea. Cometa ei. Semnul ei. Simbolul ei.

Ţara ei.

— Ai o rochie? o întrebă Toma.

Nu-i răspunse, aşa că el continuă:

— Ei vor cere despăgubiri şi, bineînţeles, le vom plăti. Toţi boierii Dăneşti vor fi prezenţi la această masă. Ar putea fi copleşitor pentru tine. Mă voi

ocupa eu de tot.

— Nu am nevoie să faci asta.

El zâmbi şi îşi puse mâna lui uscată, caldă, peste mâna ei. Lada şi-o trase.

— De asemenea, am primit vorbă de la Matei. Este foarte încântat de izbânda ta. Regele Ungariei a căzut bolnav şi Matei l-a înlocuit în luarea deciziilor.

Lada simţi un mic junghi de vinovăţie. îi promisese lui Ulrich că băiatul va avea parte de o moarte iute şi nedureroasă. O altă promisiune încălcată.

— întocmesc scrisoarea către sultan chiar acum. Simţim că este cel mai bine să continuăm cu vasalitatea - informându-l pe Matei de orice schimbare sau mişcări de trupe.

— Să continuăm cu vasalitatea? Nu am nicio intenţie de a-i mai plăti ceva lui Mehmed sau altcuiva.

— O, asta nu va merge. Deja datorăm bani tronului Ungariei şi mai multor guvernatori transilvăneni. Ei se aşteaptă să îi primească în curând.

— *Tu* ai datorii la ei? întrebă Lada, ridicând dintr-o sprânceană. Spui întruna „noi", însă eu nu am datorii faţă de acele ţări.

— Parcă ai dat foc unei biserici şi ai măcelărit oi? Dacă vrei relaţii de bună vecinătate, trebuie să plătim. întocmai cum această seară este o plată faţă de familiile Dăneşti. Toma deschise uşa. Vino, probabil că acum mănâncă. Nu putem să-i facem

să aştepte.

Toma insistase că etalarea abundenţei era la fel de necesară ca etalarea puterii, aşa că mâncarea pe care o serveau era mult mai bună decât orice înghiţise Lada de când plecase din Edirne. Mai bună decât ceea ce mânca poporul ei care murea de foame. Privea supărată fiecare îmbucătură pe care şi-o închipuia intrând în pântecele privilegiate ale boierilor. Mirosurile de cărnuri fripte şi de vin acru o asaltară de cum intră în odaie. Cumva, Toma izbutise să intre înaintea ei.

Masa masivă, în jurul căreia erau aliniaţi boierii Dăneşti, se întindea de la un capăt la celălalt al odăii.

Lada se aşteptase la căutături glaciale şi priviri dure în timp ce îşi trase umerii în spate şi, călcând cu paşi apăsaţi, străbătu odaia în urma lui Toma. Fu, în schimb, întâmpinată cu câteva priviri furişe, de curiozitate, ba chiar amuzate. Cei mai mulţi dintre boieri nu se opriră din mâncat sau din vorbit cu vecinii lor.

Ea se îmbrăcase pentru luptă şi fu primită cu indiferenţă. Oare avea să fie nevoită să poarte bătălii toată viaţa ei pentru a fi văzută?

Drumul spre capul mesei dură o veşnicie. îşi dori să nu fi stăruit să fie singură aici. Voia pe cineva de încredere alături de ea. Nicolae, cu neîncetatele lui întrebări? Bogdan, cu lealitatea lui încăpăţânată? Petru, Ştefan, ba chiar şi Daciana?

îşi dădu seama, cu o săgetare chinuitoare, de cine îi era dor. L-ar fi vrut pe Radu în dreapta ei. Şi l-ar fi vrut pe Mehmed în stânga. Ei o făcuseră

puternică, deşteaptă şi vizibilă. Ei o făceau să se simtă ca un dragon. Fără încrederea lor, cine era ea?

Stătu în picioare în capul mesei şi aşteptă. Şi aşteptă. Nimic nu se schimbă. Nimeni nu încetă să mai discute şi nici nu îşi plecară capul.

— Bine aţi venit! spuse ea.

Vocea ei se pierdu în zumzetul general al îndeletnicirilor din odaie. îşi drese glasul şi strigă de data aceasta, înţelesul vorbelor pierzându-se în tonul ei furios.

în cele din urmă, fără să se zorească, sporovăială boierilor scăzu şi apoi încetă. Toate privirile se întoarseră către ea. Sprâncenele se înălţară. Colţurile gurilor se ridicară ori cobo- râră. Niciunde nu zări anticipata mânie. Cei mai mulţi dintre boieri păreau... plictisiţi.

Ea privi disperată spre o uşă lăturalnică unde Nicolae stătea elegant, în poziţie de drepţi. El rosti pe muteşte *Vă mulţumesc că aţi venit.*

— Vă mulţumesc că aţi venit! izbucni Lada, apoi de îndată îi păru rău. îşi drese din nou glasul, stând şi mai dreaptă. Avem multe de vorbit.

— Vreau o compensaţie pentru moartea vărului meu, spuse monoton un boier de lângă ea.

— Eu... Noi vom ajunge şi la asta, însă...

— Da, fireşte, spuse Toma. Se aşează alături de ea în capul mesei, în dreapta ei. Cred că putem hotărî plăţi, şi pământuri pe deasupra drept îndreptare.

Lada încremeni, scormonind în minte după vorbe. De ce răspunsese el în locul ei? Deja ei o

puseseră într-o poziţie de apărare. Nu aşa ar fi trebuit să se petreacă lucrurile. Cum puteau să vină aici, să pretindă compensaţii pentru moartea neamurilor lor, în vreme ce tatăl şi fratele ei putrezeau din pricina trădării lor?

Toma zâmbi încurajator, ca şi cum ar fi îmboldit-o.

— în acest fel vei răspunde pentru morţi, aşa-i?

Lada închise ochii, apoi îi deschise, prefăcându-şi expresia astfel încât să se potrivească cu tonul lui Toma.

— Voi răspunde în acelaşi fel în care vor răspunde şi ei pentru fratele meu, care zace cu faţa în jos într-un mormânt în afara oraşului. Ori pentru tatăl meu care nu are un mormânt.

Toma îşi drese glasul, dându-i o clătinare uşoară din cap şi o mică încruntătură de dezamăgire.

— Aceasta este o conversaţie întru totul sumbră pentru masa de seară. S-ar cuveni să vorbim despre altceva. Cum îţi vei împărţi oamenii?

— Vrei să spui la eliberat drumurile?

Ea nu avusese ocazia să-şi isprăvească planurile de a face drumurile sigure pentru călătorii şi negoţ. De ce o împingea Toma să discute despre acele idei acum?

— Socotisem să-i împărţim după zone şi...

Toma ridică o mână pentru a-i curma vorba.

— Nu. Ai înţeles greşit. Ca prinţ, nu îţi este îngăduit să ai o forţă militară permanentă. Asta face parte din tratatele noastre cu Ungaria şi cu turcii. Matei Corvin a pomenit-o anume în cea mai recentă scrisoare a sa, îi spuse, zâmbindu-i cu un

aer de superioritate. Ştiu că toate astea sunt foarte noi şi că tu erai prea mică atunci când ne-ai părăsit. Fireşte, nu ai ştiut, însă numărul oamenilor tăi depăşeşte cu mult cel al unei gărzi tradiţionale. Poţi să păstrezi... Se opri ca şi când s-ar fi gândit, mângâindu-şi barba. Oh, douăzeci? Asta ar fi mai mult decât trebuinţa ta. Restul vor fi împărţiţi printre moşiile noastre. De vreme ce deja am o relaţie cu ei, mă ofer să adăpostesc grosul lor.

Lada avea acum mai mult de trei sute de oameni. Oameni buni. Oameni care renunţaseră la tot pentru a o urma.

— Ei sunt oamenii *mei,* rosti scurt Lada. Nu am făcut ni- ciun fel de promisiuni Ungariei şi nici otomanilor, însă le-am făcut promisiuni oamenilor mei.

Un boier cu părul negru, cu mutră de şobolan, aflat cam la jumătatea mesei, vorbi:

— Promisiunile pe care nu ai fost niciodată îndreptăţită să le faci. *Prinţii,* spuse cu o atitudine batjocoritoare, care făcea să fie limpede ce credea el despre o femeie care deţinea titlul, nu se pot apăra singuri. Nu se face. Un prinţ este slujitorul poporului. Este de datoria boierilor să ţină oşteni care să fie chemaţi la vremuri de nevoie. Dacă noi hotărâm că este urgent, ne vom organiza oamenii.

Toma încuviinţă din cap, întinzându-se să o bată pe Lada pe mână.

— Ai fost plecată prea mult timp. Un prinţ este un vasal, un conducător numai cu numele. Orice încercare de a ridica o armată sau măcar un turn menit a te apăra este văzut drept un act de

agresiune. Totuşi, nu ai nimic a te teme. Boierii îţi sunt sprijinul.

— Aşadar, puterea voastră este puterea mea, spuse Lada, închizând ochii pe jumătate în vreme ce lăsa marea de chipuri din faţa ei să se înceţoşeze. Asta e încurajator!

Unii dintre bărbaţi şi femei râseră. Mulţi se întoarseră la conversaţiile lor. Nimic din toate astea nu se petrecea aşa cum socotise ea că avea să se petreacă. Se aşteptase la împotrivire, provocări, argumente. în loc de asta, ei păreau cum nu se poate mai dispuşi să o accepte drept prinţul lor.

Şi atunci îşi dădu seama de ce. Ei erau fericiţi să o aibă, întrucât erau fericiţi cu slăbiciunea ei. Cu cât era mai docil prinţul, cu atât devenea mai mare puterea pe care o aveau. Şi cine putea să fie mai docil dacă nu o fată simplă, care se juca de-a tronul? Nu era de mirare că Toma o sprijinise. Nu ar fi putut să găsească o cale mai bună de a căpăta puterea pentru el decât printr-o femeie-prinţ. Dacă Lada murea, neamul Dăneştilor avea să-şi pună înapoi pe tron pe unul de-ai lor. Şi, până atunci, ei aveau să facă ce li s-ar fi părut nimerit.

Dacă l-ar fi avut pe Radu, dacă ar fi avut o cale să-i manipuleze, atunci poate că ar fi putut să se descurce cu toate astea. însă ei lucrau cu arme cu care ea nu fusese instruită. O cuprinse disperarea.

Toma se aplecă înainte în mod conspirativ.

— Te-ai descurcat foarte bine. Voi continua să rămân sfetnicul tău. Nimeni nu se aşteaptă ca tu să înţelegi totul.

Toate schimbările pe care le văzuse cuprinzând ţara în umbra aripilor ei fusese o nălucire. Aceşti oameni conduceau totul şi nimic nu se schimbase pentru ei.

— Cu care se va mărita? întrebă o femeie aflată cu câteva locuri mai încolo.

Bărbatul care şedea lângă ea pufni în pocalul lui cu vin.

— Aron ori Andrei, oricare, ce păcat pentru ei! Mai întâi şi-au pierdut tatăl, iar apoi trebuie să se însoare cu cea mai urâtă ucigaşă care se află.

— Totuşi, va fi bine să ţinem neamul Drăculeştilor sub control.

Lada se ridică în picioare. Jilţul ei hârşâi cu putere îndărăt.

— Lada! o strigă cineva de lângă cea mai apropiată uşă.

Ea se întoarse şi îl văzu pe Bogdan. Ceva nu era în regulă. Putea să vadă asta pe chipul lui palid şi la gura cu colţurile lăsate în jos. Ea se zori spre el.

— Ce este?

— Vino cu mine!

Nimeni nu strigă după ea. îl urmă pe Bogdan pe coridor şi în bucătărie, unde o masă mare din lemn fusese eliberată de mâncare. Acum era încărcată cu un trup.

Trupul lui Petru.

Lada inaintă împleticit. El avea ochii închişi, chipul nemişcat. Cămaşa îi fusese trasă spre a lăsa vederii o gaură zimţată a unei răni care nu mai sângera, căci inima lui nu mai bătea. Bogdan îl întoarse pe o parte, cu blândeţe. Obârşia rănii se

afla în spatele lui. Cineva îl înjunghiase din spate.

— Cum s-a întâmplat asta?

Lada atinse genunchiul lui Petru; era cald încă. Fusese alături de ea încă din Amasya. îl privise crescând, devenind el însuşi, un bărbat. Unul dintre oamenii ei. Unul dintre cei mai buni.

— L-am găsit îndărătul grajdurilor, spuse Ştefan.

— S-au aflat martori?

Glasul lui Bogdan era îndârjit:

— Doi din garda familiei Dăneşti care se sfădeau cu el mai devreme au spus că n-au văzut şi n-au auzit nimic. Au sugerat că pesemne o fi căzut în propria-i sabie.

Lada îşi încleştă falca. Privi lung trupul de pe masă până ce i se înnegură vederea. Petru era *al ei.* O reprezentase. Şi fusese înjunghiat în spate de oamenii care îi reprezentau pe boierii Dăneşti.

— Ucideţi-i pe cei din gardă! Pe toţi, nu doar pe cei doi. Apoi aduceţi-i pe primii mei oameni - pe cei care au fost cu noi încă dinainte de a fi liberi - în sufragerie!

Lada se întoarse pe călcâie. Se duse înapoi către odaia în care se aflau boierii Dăneşti. Cina cu boierii. Făcea învoieli cu Ungaria. Stăruia pe lângă otomani pentru ajutor. Oare devenise ea tatăl ei atât de iute?

Se năpusti pe uşă, trântind-o, zgomotul atrăgând atenţia tuturor celor care nu băgaseră de seamă lipsa ei.

— Garda cuiva mi-a ucis un om. Vreau să ştiu cine a îngăduit asta.

— De ce? întrebă Toma.

— Deoarece un atac asupra oamenilor mei este

un atac asupra mea şi eu pedepsesc trădarea cu moartea.

Toma se izmeni, trimiţând un zâmbet spre masă, apoi se aplecă spre ea.

— Sunt încredinţat că este o neînţelegere. În plus, nu poţi să ceri viaţa unui nobil în schimbul vieţii unui oştean.

— Pot să fac orice vreau! zise Lada.

Expresia lui Toma se prefăcu în una aprigă.

— Stai jos! îi porunci el. Mă faci de râs. Vom discuta mai târziu despre asta.

Lada nu se aşeză.

— Sub câţi prinţi ai mai slujit?

Toma miji ochii şi mai tare.

— Ar trebui să-i socotesc.

Ea se aplecă în faţă, peste masă, făcând semn spre toată lumea.

— Aş dori să ştiu sub câţi prinţi aţi mai slujit cu toţii.

— Patru, răspunse boierul cu mutră de şobolan, ridicând din umeri.

Mulţi încuviinţară din cap.

— Opt, zise un altul.

— Nouă! îl contrazise altcineva.

Un bărbat zbârcit, aflat aproape de capătul mesei, strigă:

— V-am înfrânt pe toţi. Douăzeci şi unu de prinţi am văzut la viaţa mea.

Toţi râseră. Lada râse cel mai tare şi mai ascuţit. Continuă să râdă mult după ce toţi ceilalţi încetară, râsul ei răsunând prin toată odaia. Râse până ce toţi ceilalţi priviră lung la ea, zăpăciţi şi compătimitori.

Ea conteni brusc, odaia răsunând de la liniştea ce urmă râsului.

— Prinţii vin şi pleacă, însă voi toţi rămâneţi.

Toma încuviinţă din cap.

— Noi suntem cei statornici. Valahia atârnă de noi.

— Da, am văzut Valahia. Am văzut ce a creat statornicia voastră.

Lada se gândi la ogoarele fără grâne. La drumurile lipsite de negoţ. La ochii goi şi la burţile goale. La băieţii care lipseau de pe ogoare, la leşurile lor de lângă zidurile Constantinopolu- lui acum. La pământurile înghiţite de Transilvania şi Ungaria.

Atât de multe lipsuri, atât de multe lucruri pierdute! Şi întotdeauna, veşnic, boierii rămânând întocmai aşa cum erau.

Şi ea fusese pierdută. Vândută altui pământ, pentru ce? Pentru ca tatăl ei să fie trădat şi ucis de bărbaţii şi femeile din faţa ei, care îi mâncau acum mâncarea. Care o băteau pe mână. Care socoteau cât timp avea să le slujească cel mai bine interesele acest prinţ până ce aveau să găsească un altul.

Boierii Dăneşti erau o otravă care avea să fie sfârşitul ei în cele din urmă. între timp, ei aveau să încerce să o mărite în familiile lor şi aveau să stoarcă viaţa din Valahia *ei.* Promisese poporului o ţară mai bună. O ţară mai puternică. Şi acum, în sfârşit, înţelegea cum să o creeze. Nu existau compromisuri, nici căi blajine. Nu avea să-şi păstreze puterea în chipul în care toţi ceilalţi o făcuseră înaintea ei, deoarece ea era ca nimeni

altcineva dinaintea ei.

— Greşeala voastră este să presupuneţi că, deoarece am fost mult timp departe, nu înţeleg cum merg lucrurile. Se întinse peste masă şi luă cuţitul de lângă talgerul lui Toma. Am *fost* hăt departe. Şi din această pricină înţeleg perfect cum merg lucrurile. Am învăţat la picioarele vrăjmaşilor noştri. Am văzut că uneori singura cale înainte este să nimiceşti tot ce a venit mai devreme. Am învăţat că dacă ceea ce faci nu merge, încerci altceva.

înfipse cuţitul în tăblia mesei, implântându-l adânc în lemn. Apoi ridică privirea şi îşi văzu oamenii intrând în odaie şi aliniindu-se de-a lungul pereţilor sălii.

— Cine i-a ucis pe fratele şi pe tatăl meu? Şi cine este răspunzător pentru moartea oşteanului meu, Petru? Cer dreptate!

Nimeni nu vorbi.

— Prea bine. Zăvorâţi uşile! ceru ea, cu o voce ca de gheaţă.

Un murmur se înălţă dinspre boieri. Se foiră în jilţurile lor, privind cum toate uşile erau închise şi zăvorâte. în cele din urmă, avură înţelepciunea de a părea tulburaţi. în cele din urmă, o văzură pe ea cu adevărat.

Lada îşi scoase sabia, privind în jos la tăişul ei arcuit. înainte, se gândise la tăiş ca la un zâmbet. Acum, îl vedea cum era: o coasă. Fără o vorbă, îşi schimbă poziţia şi o implântă în pieptul lui Toma. Bărbatul care folosise *noi* pentru a vorbi despre planurile lor, când el de fapt se referea la sine şi la un rege străin. Bărbatul care socotise că prin vorbe

şi sfaturi putea să-i ia oştenii Ladei, puterea Ladei, *ţara* Ladei fără să se lupte vreodată cu ea. Ea îi privi chipul în vreme ce murea, întipărindu-şi-l în memorie.

O femeie ţipă. Mai multe jilţuri păcăniră în vreme ce oamenii se ridicau zoriţi. Lada îşi trase sabia din pieptul lui Toma, apoi făcu semn spre masă.

— Omorâţi-i pe toţi! zise ea.

Oamenii ei nu se mişcară până ce Bogdan nu-şi scoase sabia şi păşi în faţă, omorând iute doi boieri. Apoi secerişul începu cu adevărat.

Lada luă un şervet de cârpă şi îl folosi pentru a şterge sângele de pe sabia ei. Ţipetele erau tulburătoare, însă ea era obişnuită cu tulburările. *Fă-te frate cu dracul până treci puntea.*

Ori ucide-l pe dracul şi dă foc punţii, în aşa fel încât nimeni să nu mai poată să ajungă la tine.

îi luă câteva clipe până să bage de seamă că în sfârşit ţipetele conteniseră. îşi ridică privirea. Leşurile erau împrăştiate în odaie. Bărbaţi şi femei căzuţi peste masă sau zăcând în propriul lor sânge pe podea, acolo unde încercaseră să scape. Pe oamenii ei nici măcar nu-i trecuseră sudorile.

Era bine că Radu nu era aici, la urma urmelor. Nu voia ca el să vadă aşa ceva. Poate că nu ar fi fost nevoie de asta dacă el era aici. Poate că, împreună, ar fi putut să găsească o altă cale.

însă el îl alesese pe Mehmed, iar ea alesese asta. Nu se putea opri acum. Lada îşi vârî sabia în teacă.

— Duceţi leşurile în curte. Trebuie să vadă toată

lumea că o nouă Valahie s-a născut în seara aceasta. După ce vor fi fost arătate, îi vom face lui Petru înmormântarea pe care o merită.

— Dar cum rămâne cu familiile lor? întrebă Bogdan.

— Ucideţi-i pe toţi moştenitorii Dăneştilor. Nu au nimic de moştenit acum. Le voi da titlurile şi pământurile celor care mă slujesc cu adevărat pe mine.

— Lada! Nicolae o prinse de cot; sabia lui era încă în teacă. Nu face asta!

— S-a făcut deja.

— însă copiii lor...

— Stârpim corupţia, astfel încât să putem creşte. Fac Valahia puternică. Se întoarse cu faţa la el, cu ochii ei la fel de duri ca sabia ei. Nu eşti de acord cu mine? Mi-au omorât familia. M-ar fi ucis şi pe mine când le-ar fi venit la îndemână. Şi voiau ca noi să continuăm sub otomani. Ne-ar fi vândut copiii oştirilor turceşti, întocmai ca pe voi. Ca pe *Petru.* Ştii că am dreptate.

Nicolae îşi coborî privirea, cu cicatricea strâmbându-se.

— Eu... Da, ştiu. Mi-aş dori să o fi făcut în alt fel, însă cred că ai dreptate. Boierii Dăneşti nu ar fi sprijinit niciodată o nouă Valahie sub tine. însă copiii lor sunt nevinovaţi. Poţi să-ţi îngădui să dai dovadă de îndurare.

Ea îşi aminti de alegerea pe care o făcuse Huma de a-l omorî pe fratele vitreg al lui Mehmed, un prunc, pentru a se feri de viitoare războaie civile. Uneori, lucrurile groaznice sunt necesare. însă,

spre deosebire de Mehmed, care o avea pe malefica lui mamă, nimeni nu avea să facă aceste alegeri pentru Lada. Nimeni nu avea să o salveze de asta. Trebuia să fie puternică.

— îndurarea este un lucru pe care nu mi-l pot îngădui. Nu încă. Atunci când Valahia va fi stabilă, când vom fi reclădit, atunci da. Ceea ce facem acum, facem în aşa fel încât într-o bună zi îndurarea să poată să supravieţuiască aici.

— în afară de copii.

Glasul lui Nicolae era la fel de gol precum promisiunile boierilor.

— Ai spus că mă vei urma până la capătul pământului.

— Pe rănile Domnului, Lada! şopti el, clătinând din cap. într-o bună zi tu vei merge mai departe decât aş putea eu să te urmez.

îi dădu drumul la braţ, apoi înşfacă leşul lui Toma şi îl târî afară din odaie.

Ea făcuse ceea ce era necesar să facă. Privi cum erau scoase toate leşurile. Avea să le însemne trecerea şi să recunoască sacrificiul lor lipsit de voie. Căci cu fiecare leş pe care îl scoteau, se apropia tot mai tare de ţelul ei. Prinse cu mâna pandantivul atât de strâns, încât o durură degetele.

Era un dragon. Era un prinţ. Era singura nădejde pe care o avusese vreodată Valahia de a prospera.

Şi ea avea să facă orice ar fi trebuit pentru a ajunge acolo.

51

Către Lada Dracul, voievodul Valahiei, preaiubită soră,

Constantinopolul a căzut. Mehmed este sultan, împărat, cezar al Romei, noul Alexandru. A unit Răsăritul cu Apusul în noua lui capitală. Ca vasal al său, îţi cer cu stăruinţă să fii de faţă pentru a celebra victoria lui şi a negocia noile clauze cu privire la dările Valahiei şi la obolul în ieniceri.

El doreşte să te vadă, aşa cum şi eu doresc. Mă gândesc adeseori la tine şi mă întreb dacă, la urma urmelor, am ales bine. Te rog, vino! Mehmed îţi va oferi clauze bune şi îmi doresc foarte mult să petrec ceva vreme cu tine. Am multe de vorbit cu tine.

Vizita ta este aşteptată cu nerăbdare.

Cu toată dragostea mea şi din
ordinul oficial al sultanului,
împăratului, şi cezarului Romei,
Radu Paşa

52

Către Radu, fratele meu,

Nu-ţi recunosc noul titlu, şi nici pe al lui Mehmed. Spune-i laşului aceluia mincinos că nu-i trimit felicitări. El nu mi-a trimis niciuna când am luat tronul în pofida lui.

Nu ai făcut alegerea bună.

Spune-i lui Mehmed că Valahia e a mea.

Cu toată sfidarea,

Lada Dracul, prinţul Valahiei

PERSONAJELE

Familia Drăculeştilor, nobili valahi

Vlad Dracul: guvernatorul militar al Transilvaniei, voievodul Valahiei, tatăl Ladei şi al lui Radu, tatăl lui Mircea, soţul Vasilisei

Vasilisa: mama Ladei şi a lui Radu, prinţesa Moldovei

Mircea: fiul cel mai mare al lui Vlad Dracul şi al primei sale soţii, decedate

Lada: fiica şi cel de-al doilea copil legitim al lui Vlad Dracul

Radu: fiul şi cel de-al treilea copil legitim al lui Vlad Dracul

Vlad: fiul ilegitim al lui Vlad Dracul cu o metresă

Curtea Valahiei şi persoanele din provincie

Doica Oana: mama lui Bogdan, persoana care avea grijă de Lada şi de Radu în copilărie

Bogdan: fiul doicii, cel mai bun prieten al Ladei în copilărie

Andrei: copil de boier din familia rivală a Dăneştilor, fiul prinţului înlocuitor

Aron: fratele lui Andrei

Familia Dăneştilor: familie rivală la tronul Valahiei

Daciana: o fată de ţărani de pe moşia boierului Dăneşti

Toma Basarab: boier din familia Basarab

Persoanele de la Curtea otomană

Murad: răposatul sultan otoman, tatăl lui Mehmed

Halima: una dintre soţiile lui Murad, mama pruncului Ahmet, moştenitorul asasinat
Mara Brancovici: una dintre soţiile lui Murad, întoarsă în Serbia **Huma:** răposata mamă a lui Mehmed şi concubina lui Murad **Mehmed:** sultanul otoman
Halii Vizirul: fost Halii Paşa, un important sfetnic de la Curtea otomană, loial Constantinopolului
Salih: cel de-al doilea fiu al lui Halii Paşa, fost prieten al lui Radu
Kumal: piosul valiu din cercul intim al lui Mehmed, fratele Nazirei, cumnatul şi prietenul lui Radu
Nazira: soţia lui Radu numai cu numele, sora lui Kumal
Fatima: servitoarea Nazirei numai cu numele
Amal: un tânăr servitor de la palat care i-a ajutat pe Radu şi pe
Mehmed în trecut
Suleiman Baltaoglu: amiralul flotei otomane
Timur: un cetăţean otoman care lucrează pentru Mehmed
Tohin: cetăţeană otomană, expertă în praf de puşcă, mama lui Timur
Urbana din Transilvania: o expertă în tunuri şi artilerie

Cercul de apropiaţi ai Ladei Dracul

Matei: un experimentat fost ienicer, unul dintre cei mai vechi oameni ai Ladei
Nicolae: cel mai apropiat prieten al Ladei
Petru: cel mai tânăr oştean din trupa de ieniceri
Ştefan: cel mai bun spion al Ladei

Curtea Ungară

Ioan Huniade: genial comandant militar al Ungariei, răspunzător pentru moartea lui Vlad Dracul şi a lui Mircea

Matei Corvin: fiul lui Ioan Huniade, deţinând o importantă poziţie în politica de la Curte

Elisabeta: mama tânărului rege, Ladislau Postumul

Ladislau Postumul: tânărul rege bolnav

Ulrich: regentul regelui, sfetnic şi protector

FIGURI DE LA CURTEA CONSTANTINOPOLULUI

Constantin: împăratul Constantinopolului

Ioan: moştenitorul Constantinopolului, nepotul lui Constantin

Manuel: fratele lui Ioan, nepotul lui Constantin

Coco: un important căpitan naval

Ciprian: ambasador al Curţii, nepotul bastard al lui Constantin

Giustiniani: un italian, cel mai important sfetnic militar al lui Constantin

Elena: o cetăţeană din Constantinopol, metresa lui Coco şi prietena Nazirei

GLOSAR

asabi: soldaţi din armata Imperiului Otoman care nu fac parte din trupele oficiale organizate, adesea mercenari sau bărbaţi în căutare de pradă

bei: guvernator

concubină: o femeie care îi aparţine sultanului şi nu îi este soţie legitimă, dar care poate să dea naştere unor moştenitori legali

Cornul de Aur: corpul de apă care înconjura pe o parte Constanti- nopolul, blocat de un lanţ şi de pe care era aproape imposibil de lansat un atac

dracul: *Dragon,* de asemenea, *diavol,* întrucât termenii sunt interschimbabili

foc grecesc: o metodă de a pulveriza un foc lichid, comprimat, cunoscută numai de greci şi foarte eficientă în bătălii

Hagia Sophia (Sfânta Sofia): o catedrală construită în perioada de apogeu a erei bizantine, giuvaierul lumii creştine

harem: grup de femei, constând din soţii, concubine şi servitoare, care îi aparţine sultanului

Hodighitria: icoană, o relicvă sfântă, despre care se spunea că ar fi fost pictată de un apostol şi care era folosită pentru protecţia religioasă în Constantinopol

Galata: un oraş-stat pe cealaltă parte a Cornului de Aur, vizavi de Constantinopol, în aparenţă neutru

galeră: corabie de război, de mărimi diferite, manevrată în bătălii prin pânze şi vâsle

ieniceri: membri ai forţei militare profesioniste de elită, luaţi de copii din alte ţări, convertiţi la islamism, educaţi şi antrenaţi pentru a-i fi loiali sultanului

Ordinul Dragonului: Ordinul Cruciaţilor binecuvântaţi de papă

paşă: un nobil din Imperiul Otoman, numit de sultan

Rumeli Hisari: fortăreaţă construită pe un mal al Strâmtorii Bosfor drept pereche fortăreţei Anadolu Hisari

spahiu: comandant militar răspunzător de soldaţii otomani localnici chemaţi sub arme în timpul războaielor

stat vasal: ţară căreia i se permite să-şi păstreze conducerea, însă supusă Imperiului Otoman, cu biruri plătite atât in bani, cât şi în sclavi pentru armată

vizir: un nobil de rang înalt, de obicei sfetnic al sultanului

NOTA AUTOAREI

Pentru mai multe informaţii cu privire la surse pentru un studiu ulterior despre fascinantele vieţi ale lui Vlad Ţepeş, Mehmed al II-lea şi Radu cel Frumos, a se vedea nota autoarei din *Şi mă întunec.*

Ca notă în această carte, aş vrea să cer personal scuze naţiunii Ungariei şi incredibilei sale istorii. Moştenirea familiei Huniade este demnă de propria sa trilogie, însă pentru a nu scrie cărţi de trei mii de pagini, am fost nevoită să simplific în mod dramatic şi să comprim lucrurile, astfel încât să se potrivească nevoilor mele narative, în definitiv, aceste cărţi sunt opere literare de ficţiune. încerc să înglobez cât de multă istorie posibil, cu respectul cuvenit, şi îi încurajez pe toţi cei curioşi să continue să studieze această perioadă şi această regiune.

Deşi personajele din serie interacţionează fiecare cu religia, şi in mod deosebit cu islamismul, în diverse moduri, nu am decât respect pentru istoria bogată şi minunata moştenire a acestui crez al păcii. Opiniile individuale ale personajelor cu privire la complexitatea credinţei, atât a islamismului, cât şi a creştinismului, nu le reflectă pe ale mele.

Ortografia diferă între limbi şi în timp, la fel şi numele. Orice erori sau incompatibilităţi îmi aparţin.

MULŢUMIRI

în primul rând, pentru a corecta o eroare prin omisiune din *Şi mă întunec:* îi mulţumesc lui Mihai Eminescu, genialul poet român care a scris „Trecut-au anii” (tradus în limba engleză ca „Years Have Trailed Past”), o poezie minunată şi profund tulburătoare, care se încheie cu versul ce a inspirat titlul acelui volum: „Iar timpul creşte-n urma mea… mă-ntunec!”

îi mulţumesc lui Michelle Wolfson, neobositul meu agent. Pur şi simplu nu aş fi putut să fac asta fără tine. Pentru încă mulţi ani în care eu să-ţi trimit e-mailuri de genul: „Am scris un lucru ciudat, te rog gândeşte-te cum să-l vinzi.”

îi mulţumesc lui Wendy Loggia, genialul meu editor, a cărei mână călăuzitoare se găseşte în fiecare pagină a acestor cărţi. Sunt foarte norocoasă să te am, pentru că tu dai formă cuvintelor şi carierei mele.

Mulţumiri speciale lui Cassie McGinty, care a scăpat cumva de la a primi mulţumiri în prima carte, însă care a fost un publicist fenomenal şi un campion al seriei. Şi mulţumesc devastator de minunatei Aisha Cloud, care şi-a revendicat dreptul de a le face publicitate Ladei şi lui Radu, spre veşnica mea încântare.

Le mulţumesc lui Beverly Horowitz, Audrey Ingerson, echipei First În Line, redactorilor, designerilor copertei, departamentului de marketing şi tuturor celor de la Delacorte Press şi Random House Children’s Books. Sunteţi negreşit cea mai bună echipă şi cea mai bună editură pe care aş fi putut să mi le doresc. Sunt în mod constant uimită de dăruirea, de inventivitatea şi de inteligenţa voastră.

Mulţumesc grupului internaţional Penguin Random House, in special lui Ruth Knowles şi Harriet Venn, pentru că a dus-o pe malefica noastră Lada în UK şi Australia cu o asemenea eleganţă. Sunt foarte invidioasă pentru că ea îşi petrece timpul cu voi.

Le mulţumesc primilor şi ultimilor mei parteneri de critică (asta sună mai ameninţător decât este), Stephanie Perkins pentru lecturile de urgenţă de tipul salvează-mă-te-rog şi Natalie Whipple pentru sprijinul moral de urgenţă de tipul salvează-mă-te-rog. Ştim cu toţii că nu aş fi fost aici fără voi.

îi mulţumesc, ca întotdeauna, incredibilului meu soţ, Noah, fără de care aceste cărţi nu ar fi existat niciodată şi fără de care viaţa mea ar fi naşpa. Niciodată nu voi putea să uit cât de norocoasă sunt că te am. Şi celor trei copii minunaţi ai noştri, îmi mulţumesc *mie* pentru că m-am căsătorit cu tatăl vostru şi v-am dat mai departe asemenea gene excelente. (Dar vă mulţumesc şi pentru că sunteţi centrul încântător al vieţii mele.)

în sfârşit, m-am temut mereu că oamenii nu se vor conecta cu brutala şi malefica mea Lada şi cu delicatul şi deşteptul meu Radu. Nu ar fi trebuit niciodată să mă îndoiesc de voi. Tuturor celor care i-au îmbrăţişat pe fraţii Dracul şi aceste cărţi: vă mulţumesc, vă mulţumesc, vă mulţumesc! O fată ar putea să cucerească lumea cu voi alături de ea.

Pentru comenzi şi informaţii, contactaţi:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, Bucureşti, cod poştal 010517
Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, Bucureşti, cod poştal 060012
Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.edituracorint.ro

ISBN: 978-606-793-111-2

ISBN: 978-606-793-365-9

9 786067 933659

Format: 16/54x84;
Coli tipo: 30

Tiparul executat la:

offtae@tipogr3flaeurobuslnes5.ro www.ttpografldeurobusines5.ro